

Ügyiratszám: SZOC-1807-7/2024.
Ügyintéző: Kissné Orosz Anita

ELŐTERJESZTÉS

- a Köznevelési, Kulturális és Ifjúsági Bizottsághoz –

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata fenntartásában működő óvodák Pedagógiai Programjának jóváhagyására

Tisztelt Bizottság!

A nemzeti köznevelésről szóló 2011.évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Nkt.) 2. § (4) bekezdése alapján Óvodát települési önkormányzat is alapíthat és fenntarthat. Ugyanezen jogszabályhely 8. § (1) bekezdése alapján az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény. Továbbá a 49. § (1) bekezdése értelmében az óvodai felvétel, átvétel jelentkezés alapján történik. Az óvodába a gyermek – a törvényben foglalt kivétellel – 3. életévének betöltése után vehető fel.

Az Nkt. 5. § (2) bekezdése alapján az óvodai nevelés alapelveit az Óvodai nevelés országos alapprogramja határozza meg. Az óvodák az Óvodai nevelés országos alapprogramja alapján készítik el helyi pedagógiai programjukat.

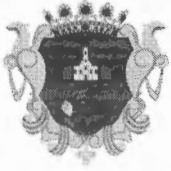
Az Nkt. 26.§ (1) bekezdése szerint a nevelő és oktató munka az óvodában, az iskolában, a kollégiumban pedagógiai program szerint folyik. A pedagógiai programot az igazgató a nevelőtestület bevonásával készíti el és a fenntartó hagyja jóvá. A pedagógiai programot nyilvánosságra kell hozni.

A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012.(VIII. 31.) EMMI rendelet (a továbbiakban: EMMI rendelet) 6. § (2) bekezdése határozza meg az óvoda pedagógiai program tartalmát, amely alapján tartalmazza

- a) az óvoda helyi nevelési alapelveit, értékeit, célkitűzéseit,
- b) azokat a nevelési feladatokat, tevékenységeket, amelyek biztosítják a gyermek személyiségének fejlődését, közösségi életre történő felkészítését, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztését, fejlődésének segítségét, melyek által minden gyermek eljut az iskolakezdéshez szükséges értelmi, lelki, szociális és testi fejlettséghez,
- c) a szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységet,
- d) a gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységet,
- e) a szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formáit,
- f) nemzetiségi óvodai nevelésben részt vevő óvoda esetén a nemzetiség kultúrájának és nyelvének ápolásával járó feladatokat,
- g) az egészségnevelési és környezeti nevelési elveket, programokat, tevékenységeket,
- h) a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedéseket,
- i) a nevelőtestület által szükségesnek tartott további elveket.

Az igazgatók által készített pedagógiai programok a jogszabályi előírásoknak megfelelnek, továbbá tartalmazzák mindazon elemeket, amelyek az intézmények magas színvonalú működéséhez szükségesek.

NYÍREGYHÁZA
MEGYEI JOGÚ VÁROS
POLGÁRMESTERI HIVATALA

SZOCIÁLIS és KÖZNEVELÉSI OSZTÁLY

4401 NYÍREGYHÁZA, KOSSUTH TÉR 1. PF.: 83.
TELEFON: +36 42 524-585; FAX: +36 42 524-586
E-MAIL: NYHSZOC@NYIREGYHAZA.HU

Kérem a Tisztelt Bizottságot az előterjesztést megtárgyalni és a határozat-tervezetet a mellékletekkel együtt elfogadni szíveskedjen.

Nyíregyháza, 2024. május 9.

Szikszainé Kiss Edit
Szikszainé Kiss Edit
Eszterlanc Északi Óvoda
igazgató

Béresné Bede Zsuzsanna
Béresné Bede Zsuzsanna
Búzaszem Nyugati Óvoda
igazgató

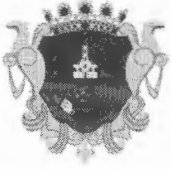

Tóthné Csatlós Ildikó
Tóthné Csatlós Ildikó
osztályvezető

Skarbit Józsefné
Skarbit Józsefné
Gyermekek Háza Déli Óvoda
igazgató

Török Edit
Török Edit
Tündérváros Keleti Óvoda
igazgató

Határozat-tervezet

NYÍREGYHÁZA MEGYEI JOGÚ VÁROS
KÖZGYŰLÉSE
KÖZNEVELÉSI, KULTURÁLIS ÉS IFJÚSÁGI BIZOTTSÁGA

.../2024. (V.13.) számú

h a t á r o z a t a

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata fenntartásában működő óvodák
Pedagógiai Programjának jóváhagyásáról

A Bizottság

az előterjesztést megtárgyalta és Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése és Szervei Szervezeti és Működési Szabályairól szóló 26/2019.(XII.20.) önkormányzati rendelet 2. melléklet II. 8.1.5. pontja által biztosított jogkörében eljárva a következő határozatot hozta:

az előterjesztést megtárgyalta és

1. az Eszterlanc Északi Óvoda (4400 Nyíregyháza, Tas utca 1-3.) Pedagógiai Programját az 1. számú melléklet szerint jóváhagyja, záradékolására felhatalmazza Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlése Köznevelési, Kulturális és Ifjúsági Bizottság elnökét.
2. a Búzaszem Nyugati Óvoda (4400 Nyíregyháza, Búza utca 7.) Pedagógiai Programját a 2. számú melléklet szerint jóváhagyja, záradékolására felhatalmazza Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlése Köznevelési, Kulturális és Ifjúsági Bizottság elnökét.
3. a Gyermek Ház Déli Óvoda (4400 Nyíregyháza, Kereszt utca 8.) Pedagógiai Programját az 3. számú melléklet szerint jóváhagyja, záradékolására felhatalmazza Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlése Köznevelési, Kulturális és Ifjúsági Bizottság elnökét.
4. a Tündérvilla Keleti Óvoda (4400 Nyíregyháza, Kert köz 8.) Pedagógiai Programját az 4. számú melléklet szerint jóváhagyja, záradékolására felhatalmazza Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlése Köznevelési, Kulturális és Ifjúsági Bizottság elnökét.

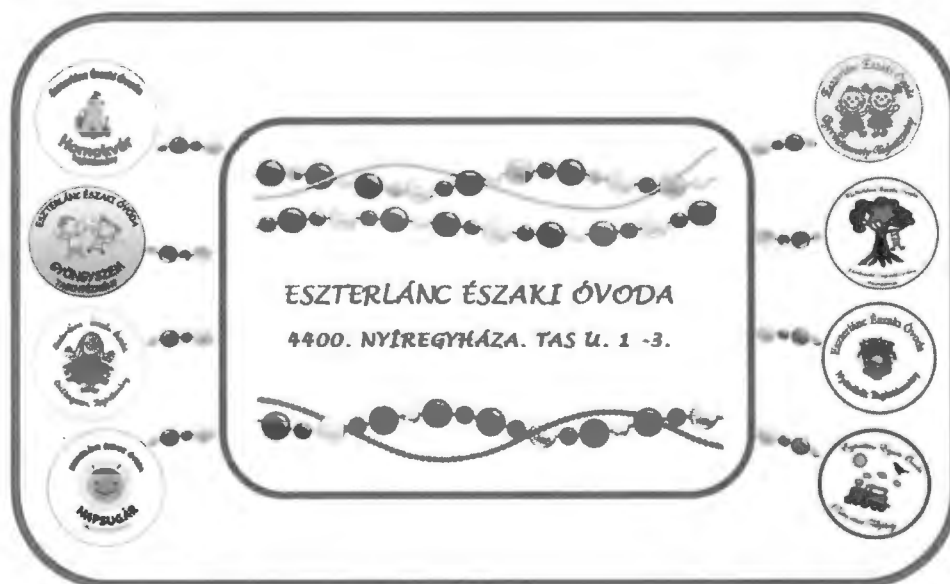
Nyíregyháza, 2024. május 13.

Jeszenszki András
a bizottság elnöke

A határozatról értesül:

1. címzetes főjegyző
2. Eszterlanc Északi Óvoda Nyíregyháza, Tas u. 1-3.
3. Gyermek Ház Déli Óvoda Nyíregyháza, Kereszt u. 8.
4. Búzaszem Nyugati Óvoda Nyíregyháza, Búza u. 7-17.
5. Tündérvilla Keleti Óvoda Nyíregyháza, Kert köz 8.
6. Irattár

1. számú melléklet a Köznevelési, Kulturális és Ifjúsági Bizottság a .../2024. (V.13.) számú határozatához

OM azonosító: 033092

ESZTERLÁNC ÉSZAKI ÓVODA

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Hatályos: 2024. szeptember 01-től

Szikszainé Kiss Edit
Készítette: Szikszainé Kiss Edit
Igazgató

NYÍREGYHÁZA

2024.

LEGITIMÁCIÓS ELŐLAP

<p>A hatályba lépés dátuma: 2024.</p>	<p>Iktató szám:</p>
<p>A Pedagógiai programot készítette: Az intézmény <u>igazgatója</u> a nevelőtestület bevonásával</p>	<p>Dátum: 2024. <i>Kiskovácsné Kúri Edit</i> igazgató aláírása</p>
<p>Az óvodai nevelő munkát segítő alkalmazottai az óvoda Pedagógiai programjában módosított foglaltakról tájékoztatást kaptak.</p>	<p>Dátum: 2024. <i>Jakab Csilla György</i> A nevelő munkát segítő alkalmazottak nevében aláírás</p>
<p>A <u>Szülői Szervezet</u> a jogszabályban előírt fejezetek tartalmához biztosított jogai alapján a módosított Pedagógiai programban-szereplő helyi tartalmakat megismerte, <u>véleményezte</u> és támogatja azok megvalósítását.</p>	<p>Dátum: 2024. <i>Vrajnyikné Tenki Ágnes</i> Szülői Szervezet nevében aláírás</p>
<p>Az óvoda Pedagógiai programját a fenntartó magasabb jogszabályban biztosított döntési hatáskörében <u>jóváhagyta</u>.</p>	<p>Dátum: 2024. A fenntartó nevében aláírás Ph</p>
<p>A dokumentum jellege: Nyilvános Megtalálható az intézmény feladatellátási helyein és a honlapján: www.eszterlanceszakiovi.hu</p>	<p>Érvényes: A kihirdetés napjától, 2024.....visszavonásig.</p>

TARTALOMJEGYZÉK

LEGITIMÁCIÓS ELŐLAP	2
1. INTÉZMÉNYI ADATOK.....	5
2. JOGSZABÁLYI HÁTTÉR.....	7
3. BEVEZETŐ	8
4. HELYZETKÉP AZ INTÉZMÉNYRŐL	10
4.1. Az óvodák rövid bemutatása.....	10
4.2. Személyi feltételek.....	13
4.3. Tárgyi feltételek.....	16
5. AZ INTÉZMÉNY ALAPELVEI, ÉRTÉKEI CÉLJAI, FELADATAI.....	17
5.1. Mozgás – érzelem – közösség – erkölcs – környezet – esély.....	17
5.2. Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek.....	17
6. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP	20
7. A KOMPLEX PREVENCIÓS ÓVODAI PROGRAM FŐ CÉLJAI ÉS JELLEMZŐI.....	24
8. AZ INTÉZMÉNY PEDAGÓGIAI DOKUMENTUMAI ÉS AZOK TARTALMA	32
9. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI	33
9.1. Az egészséges életmód alakítása (egészségfejlesztési program)	33
9.1.1. Gondozás	35
9.1.2. Testápolás	36
9.1.3. Öltözködés	37
9.1.4. Étkezés	37
9.1.5. Mozgás.....	38
9.1.6. Pihenés, alvás.....	40
9.1.7. Egészség védelme, edzése, óvása, megőrzése, biztonságos környezet	40
9.1.8. Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás	42
9.1.9. Az óvodai élet megszervezése	43
9.1.10. Heti rend	44
9.1.11. Nyári terv	45
9.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.....	46
9.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása – cselekvéses tanulás.....	51
9.4. Angol nyelvi nevelés.....	57
10. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI	59
10.1. Verselés, mesélés	60
10.2. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc.....	63
10.3. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	66
10.4. Mozgás.....	69

10.5. A külső világ tevékeny megismerése.....	73
10.5.1. Természeti, tárgyi, emberi környezet.....	73
10.5.2. A környezet mennyiségi, formai és téri viszonyai.....	78
10.6. Munka jellegű tevékenységek.....	81
10.7. A tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	84
10.8. Angol – magyar két tanítási nyelvi program gyermeki tevékenységformákba ágyazott tartalmai	88
11. AZ INTÉZMÉNY KAPCSOLATRENDSZERE	94
11.1. A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái	94
11.2. Intézményen belüli kapcsolattartás	98
11.3. Intézményen kívüli kapcsolattartás	100
11.3.1. Bölcsőde – intézmény kapcsolata	100
11.3.2. Iskolák – intézmény kapcsolata	100
11.3.3. Egyéb kapcsolatok.....	102
12. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK NEVELÉSE	104
12.1. A diabéteszes gyermekek ellátásának feladatai	104
A diabéteszes gyermek ellátásának eljárásrendje:	104
12.2. Anafilaxia esetén a gyermek ellátása, szükséges teendők	105
12.3. A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek	106
12.4. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések.....	111
12.5. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek nevelése.....	115
12.5.1. A sajátos nevelési igényű, BTM gyermekek integrált nevelése	115
12.6. Gyógypedagógus általános feladatai.....	130
12.7. Óvodapszichológusi feladatok ellátása	131
12.8. Az óvodai szociális segítő feladatai	132
12.9. A kiemelten tehetséges gyermekek fejlesztése	134
12.10. Óvodai integrációs fejlesztő program	136
13. A GYERMEKEK FEJLŐDÉSÉNEK NYOMON KÖVETÉSE, DOKUMENTÁLÁSA	145
13.1. A gyermekek fejlődésének nyomon követése.....	145
13.2. A csoport fejlődésének értékelése.....	148
14. PEDAGÓGIAI MUNKA TERVEZÉSE, MÉRÉSE, ÉRTÉKELÉSE	150
14.1. Csoportnapló	150
14.2. Felvételi és mulasztási napló	152
15. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE.....	153
16. INTÉZMÉNYEK SAJÁTOSÁGAI	157
17. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK	185
18. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK	186
LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK.....	187

1. INTÉZMÉNYI ADATOK

Az intézmény neve:

Eszterlanc Északi Óvoda

Címe: 4400 Nyíregyháza, Tas u. 1-3. Tel.:

06-42 / 512-910

06-42 / 512-951

Intézményigazgató: Szikszainé Kiss Edit

Intézményigazgató-helyettesek:

Feketéné Nagy Julianna

Kelemenné Maklári Gyöngyi

Fazekas Hajnalka

E-mail: eszterlanceszakiovoda@gmail.com

www.eszterlanceszakiovi.hu

Az intézmény fenntartója

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata

Tagintézmények, Telephely neve, címe, igazgatója

Posta utcai Telephely	4481 Nyíregyháza, Posta u. 2.	Kirilla Rita
Nyitnikék Tagintézmény	4481 Nyíregyháza, Kertész u. 15.	Górané Barna Erzsébet
Kerekerdő Tagintézmény	4400 Nyíregyháza, Sóstói u. 31.	Csura Imréné
Napsugár Tagintézmény	4400 Nyíregyháza, Stadion u. 32/a	Szőlősi Katalin
Gyermekmosoly Tagintézmény	4400 Nyíregyháza, Május 1. tér 3.	Karaffáné Orosz Lívia
Homokvár Tagintézmény	4400 Nyíregyháza, Homok sor 15.	Resánné Bagdi Éva
Gyöngyszem Tagintézmény	4400 Nyíregyháza, Krúdy Gy. u. 27.	Nagyné Ádámszki Tímea
Csillagszem Tagintézmény	4432 Nyíregyháza, Kollégium u. 50-54.	Fedorné Hamza Mariann

Eszterlanc Északi Óvoda Pedagógiai Programja 2024.

Intézmény alapadatai, elérhetősége

	SZÉKHELY, TELEPHELY	TAGINTÉZMÉNY	ELÉRHETŐSÉGEK	csoporthoz száma	alapító okirat szerinti maximális gyermeklétszám
1.	Eszterlanc Északi Óvoda Székhely		Tel.: 42/512-951 Tel: 42/512-910 e-mail: eszterlanceszakiovoda@gmail.com	6	180
2.	Eszterlanc Északi Óvoda Posta utcai Telephelye		Tel.: 42/ 512-902 e-mail: allomasutiovi@netra.hu	2	40
3.		Eszterlanc Északi Óvoda Nytitnikék Tagintézmény	Tel.: 42/ 512-904 e-mail: nytitnikék@netra.hu	5	150
4.		Eszterlanc Északi Óvoda Kerekerdő Tagintézmény	Tel.: 42/ 512-903 e-mail: kerekerdotagovi@gmail.com	5	150
5.		Eszterlanc Északi Óvoda Napsugár Tagintézmény	Tel.: 42/ 512-905 e-mail: napsugartagovi@gmail.com	4	120
6.		Eszterlanc Északi Óvoda Gyermekmosoly Tagintézmény	Tel.: 42/ 512-901 e-mail: etelkoziovi@gmail.com	3	90
7.		Eszterlanc Északi Óvoda Homokvár Tagintézmény	Tel.: 42/ 512-906 e-mail: ferenc.ovoda@gmail.com	5	140
8.		Eszterlanc Északi Óvoda Gyöngyszem Tagintézmény	Tel.: 42/ 512-907 e-mail: krudy.ovi@gmail.com	6	180
9.		Eszterlanc Északi Óvoda Csillagszem Tagintézmény	Tel.: 42/ 512-908 e-mail: kollegiumutiovi@gmail.com	4	120

2. JOGSZABÁLYI HÁTTER

- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 401/2023. (VIII.30.) Korm. rendelet
- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- 229/2012. (VIII.28.) Korm. Rendelete a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 2003. évi CXXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 1997. évi XXXI. tv. a Gyermekek védeleméről és gyámügyi igazgatásáról
- 48/2012. (XII.12.) EMMI rendelet a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
- 277/1997. (XII.22.) kormányrendelet a pedagógus – továbbképzésről, a pedagógus – szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről
- 15/2013. (II.26. EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 363/2012. (XII.17.) Korm. rendelet Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról

A pedagógiai program tartalmát befolyásoló helyi dokumentumok:

- Az óvoda hatályos Alapító Okirata
- Nevelőtestületi határozatok

Az intézmény jogállására, tevékenységére vonatkozó rendelkezéseket az **ALAPÍTÓ OKIRAT** tartalmazza. Az Intézmény hatályos Alapító okirata megtalálható az Intézmény honlapján. www.eszterlanceszakiovi.hu

A Pedagógiai program hatályba lépése

- A Pedagógiai programot a 2011. évi CXC. törvény 25.§ értelmében, az igazgató a nevelőtestület bevonásával készíti el, és a fenntartó hagyja jóvá.
- Határozatlan időre szól.
- Ezzel egy időben hatályát veszti a 2020. augusztus 31.-én, jóváhagyott Pedagógiai program.
- Jelen Pedagógiai program egy példányát, az intézmények nevelői szobájában el kell helyezni.

3. BEVEZETŐ

Az Eszterlanc Északi Óvodához tartozó 9 intézményben a **Komplex prevenciós óvodai program** alapján, az óvodák egyéni arculatának megőrzésével folyik a nevelő-fejlesztő munka.

Pedagógusaink fogékonyak az új értékekre és megpróbálnak megfelelni a mindenkori társadalmi elvárásoknak. Munkánk során célunk, hogy a hozzánk járó gyermekek nyugodt, szeretetteljes, családi légkörben nevelkedjenek.

Alapvető szempontjaink az elfogadás, a kivárás, valamint az egyéni sajátosságok és különbségek, az egyéni fejlődési tempó figyelembevétele. Meghatározónak tartjuk az óvónő modellszerepét, ezért nélkülözhetetlen, hogy minden itt dolgozó azonosulni tudjon pedagógiai koncepciónkkal, hogy ne csak szavaival, de magatartásával is követendő példát nyújtson a rábízott gyermekeknek. Szorosan együttműködünk a családokkal, megismerve igényeiket, elvárásait, egyenrangú nevelőtársi viszonyt, jó partnerkapcsolatot alakítunk ki.

Olyan óvodai nevelést biztosítunk, ahol

- a ránk bízott gyermekeket befogadó és elfogadó szellemben neveljük, hogy mindennapjaikat kiegyensúlyozottan, vidáman, otthonosan töltsék az óvodánkban,
- a kölcsönös szeretet, az egymás tiszteletben tartása, és elfogadása a közösségi szokások és szabályok, betartása biztosítja az óvoda nyugodt légkörét,
- az óvoda nyitottságával, rugalmasságával képes a társadalmi környezet változó igényeihez alkalmazkodni, a belső értéke megtartásával,
- kiemelten kezeljük a gyermekek saját egészségükhöz és a természeti környezethez való viszonyának pozitív alakítását,
- a gyermekeket a játékon – mint a gyermek alapvető tevékenységén – keresztül, differenciáltan, az egyéni képességeket maximálisan figyelembe véve fejlesztjük,
- az integrált óvodai nevelést valamennyi pedagógus felvállalja, külső szakemberek segítségével,
- a nemzetiséghez tartozó gyermekeket magyar nyelven neveljük, tiszteletben tartva kultúrájukat és elfogadva identitásukat,
- a lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetett csoportok tanulási sikerességét elősegítjük
- az esélyegyenlőségben, a hátránykompenzációban, a prevencióban, a segíteni és tenni akarás, a támogatás jellemzi munkánkat,

Ennek érdekében

- A gyermekekkel, szülőkkel együtt szeretnénk megélni a mindennapok élményeit, elfogadva, hogy a gyermek elsődleges nevelője a család.
- Tiszteletben tartjuk a szülői igényeket, érdemi tájékoztatást adunk gyermekeik egyéni fejlődéséről.
- Az óvodai hagyományainkat ápoljuk, a fejlődést segítő törekvésekre nyitottak vagyunk.
- A gyermekek nevelésében résztvevők az irányvonalakban megegyeznek, munkájukat koordinálják.
- Törekszünk arra, hogy az integráció az egész óvoda szellemiségét áthassa.
- Biztosítjuk a nevelést segítő feltételeket, a folyamatos korszerűsítést.
- Az óvodapedagógusok innovatív, kompetencia alapú módszerek alkalmazását, a pedagógiai kultúrájuk fejlesztését gyakorolják.
- Törekszünk az esélyegyenlőségi terv céljainak maradéktalan végrehajtására.
- Együttműködünk más nevelési-oktatási, kulturális és egyéb intézményekkel. Helyi, területi és regionális ágazatközi együttműködések kialakítását, működtetését, fenntartását szorgalmazzuk.
- Minden gyermeket önálló individumként nevelünk, a gyermeki jogokat tiszteletben tartjuk.
- Kiemelten kezeljük az esélyegyenlőségi, gyermekvédelmi feladatainkat, törekszünk a prevencióra.

A nevelőtestületünk törekszik az általunk képviselt értékeket közvetíteni pedagógiai programunk megvalósításával.

4. HELYZETKÉP AZ INTÉZMÉNYRŐL

4.1. Az óvodák rövid bemutatása

Eszterlanc Északi Óvoda Székhely

Az óvoda egy oktatási centrum részeként 6 csoporttal működik három általános iskola, gimnázium és egy bölcsőde szomszédságában. Ezek az adottságok lehetővé teszik a különböző korosztály folyamatos, egyhelyben történő ellátását. Ütécscillapítóval ellátott mozgásfejlesztő fajtékok biztosítják a gyermekek szabadidős tevékenységének hasznos eltöltését. A csoportszobák világosak, esztétikusak, az óvodapedagógusok kreativitását, kez ügyességét dicsérik az évszaknak megfelelő dekorációk. A pavilonokban két csoportnak van egy közös öltözője, a mosdó helyiségeket is közösen használják. Az óvoda 2019-ben egy minden igényt kielégítő tornateremmel bővült. A gazdasági központ két kisebb helyiségben működik, ahol 6 fő látja el a nyíregyházi óvodák gazdasági, pénzügyi feladatait.

Eszterlanc Északi Óvoda Posta utcai Telephelye

A két csoportos óvoda Nyíregyháza peremkerületén, Sóstóhegyen található, mely eredetileg nem óvodai célra épült, többszöri átalakítással nyerte el jelenlegi formáját. A vasút közelségét egy hosszan elnyúló zöldövezettel ellátott előkerttel-, játszótérrel korrigálták. Az óvoda területén EU-s szabványnak megfelelő modern játszóudvart alakítottak ki.

A gyerekeknek a szabadidős tevékenység hasznos eltöltését a fák által hűs árnyékát adó udvar, homokozó és egyéb más ütécscillapítóval ellátott mozgásfejlesztő játékok biztosítják. A csoportszobák arculatát az együtt dolgozó óvodapedagógusok formálták. 2023-ban az óvoda tornaszobája teljes felújításon esett át.

Eszterlanc Északi Óvoda Nyitnikék Tagintézménye

Az óvoda 5 csoportban Sóstóhegy kertvárosi jellegű, családi házas beépítésű lakók gyermekeit fogadja. Az óvoda 2013-ban egy minden igényt kielégítő újabb csoportszobával, kiszolgáló helyiségekkel és tornaszobával gazdagodott. A csoportszobák tágasak, világosak, bútorzatuk megfelel az óvodás korosztály igényeinek. Az aula óvodai rendezvények, ünnepségek színhelye. Az udvar tágas, jó alapot kínál a szabad levegőn tartózkodáshoz, mozgáshoz, játékhöz. A változatos talaj módot ad rollerozásra, biciklizésre, labdázásra, homokozásra, futkározásra. A különféle beépített játékszerek segítik a mozgásfejlesztést, ugyanakkor a nyugodt elfoglaltság, a csendes játék feltételei is biztosítva vannak.

A városhoz tartozás, Sóstó közelsége és a kertvárosi környezet együttesen kínálják a gazdag élményszerzés feltételeit.

Eszterlanc Északi Óvoda Kerekerdő Tagintézménye

Tagintézményünk a 2023/24-es nevelési évtől 5 csoportos óvodaként funkcionál, ebből egy csoport az 1970-ben lakóházból átalakított földszintes épületben működik, a többi 4 csoport pedig az 1980-ban óvodai célra épült kétszintes részben. Az óvoda belső helyiségei tágasak, világosak, esztétikusan berendezettek.

Az óvoda dombra épült, lépcsőzetes, teraszos megoldással lett kialakítva. Az udvar zöld környezete, mozgástere, a gyermekbarát udvari játékok jól szolgálják a szabadban tartózkodás sokszínű tevékenységeit. Paraszt udvarunkon kemencés sütőde található, mely a gyermek és családbarát programjainkat szolgálja.

Tagintézményünkben a Komplex Prevenció Óvodai Program mellett az „Így tedd rá!” népi játékos program is működik.

A komplex megismertetés és tapasztalatszerzés során a gyermekközpontú mozgásfejlesztés elsődlegességét hangsúlyozzuk, melyek kapcsolódnak a jeles napokhoz is. Gyermekeinket megismertetjük a népi hagyományok, népszokások felelevenítésével, ápolásával. Célunk a néphagyományok élményszerű közvetítése, és a nemzeti identitástudat erősítése. Hagyományőrző életmódunk szervesen kapcsolódik az ének zene, énekes játék, gyermektánc terén végzett fejlesztő tevékenységeinkkel, melyet az „Így tedd rá!” népi játékokra épülő énekes-táncos mozgásfejlesztő programmal valósítunk meg.

A két program ötvözése mellett különböző szülői igényeken alapuló képességfejlesztő foglalkozásokat is tartunk.

Eszterlanc Északi Óvoda Napsugár Tagintézménye

A 4 csoportos óvoda Nyíregyháza északi részén található egy lakótelep közepén. Közvetlen szomszédságában van az Apáczai Csere János Gyakorló Általános Iskola, a Micimackó Bölcsőde, valamint a városi Stadion és a Sóstói erdő. Az óvoda épülete több mint 50 éves, 2014-ben felújításra került, új nyílászárók kerültek beépítésre, külső arculata megszépült.

Az óvoda belső helyiségei tágasak, világosak, esztétikusak, a gyermekek biztonságát, kényelmét szolgálják. Minden csoportszobához külön öltöző és két csoport kivételével külön mosdóhelyiség tartozik, melyek kissé szűkösek, de megfelelő szervezéssel a gyermekek életvitelét nem zavarja. Az udvar gazdag növényzettel övezett egészséges, barátságos, rendezett környezetet biztosít gyermekeinknek.

Eszterlanc Északi Óvoda Gyermekmosoly Tagintézménye

Az Eszterlanc Északi Óvoda Gyermekmosoly Tagintézmény a Jóságárosban lakótelepi környezetben található. Az óvoda három csoporttal működik, kedvező elhelyezkedésű, a

parkokkal övezett ligetes udvar, távol az autók zajától biztosítja a gyermekek számára barátságos, tiszta és biztonságos környezetet. Az óvoda épülete néhány éve energetikai és esztétikai felújításon esett át. A homlokzatszigetelésnek és a nyílászárócseréknek köszönhetően külsőleg is megszépült, belső helyiségei tágasak, világosak, esztétikusak, harmóniát sugároznak, a gyermekek kényelmét, biztonságát szolgálják. A csoportszobából kialakított tornaszoba elősegíti a gyermekek mindennapos mozgásigényének kielégítését.

Eszterlanc Északi Óvoda Homokvár Tagintézménye

A Homokvár óvoda 1973-ban épült 2 szintes lapos tetős épület. 2018 nyarán teljes körű felújításnak köszönhetően kívül-belül megújult. Lakótelepi lakások által körülvett, zajtól, füsttől védett helyen, jól felszerelt és jó műszaki állapotban lévő óvoda.

Földszintjén kettő, emeleten három csoportszobával, a hozzájuk tartozó modern kiszolgáló helyiségekkel, külön foglalkoztató helyiségekkel és egy mozgásfejlesztő játékokkal jól felszerelt, tágas, világos tornaszobával rendelkezik. Az udvar részei csoportonként jól elkülönülő, megfelelő méretűek a gyermekek különböző mozgásfejlődésére, valamint egy nagyobb füves rész biztosítja a közös óvodai rendezvények lehetőségét.

A balesetmentes, mozgásban korlátozottak számára megfelelően kialakított esztétikus környezetet, a fából készült többfunkciós mozgásfejlesztő eszközök, faburkolattal rendelkező homokozók biztosítják. A fák, bokrok, sövények, virágok esztétikai élmények hordozói, hozzájárulnak a jó közérzet kialakításához.

Eszterlanc Északi Óvoda Gyöngyszem Tagintézménye

A Zelk Zoltán Általános Iskola szomszédságában található a 6 csoportos óvoda. **Megújulnak Óvodáink, Iskoláink**” Program keretén belül óvodánk is gyönyörű külsővel büszkélkedhet.

A felújítás során sor került a nyílászárók cseréjére, valamint a külső homlokzat teljes szigetelésére és burkolására. Az épületen belül a fűtésrendszer korszerűsítésére. Az udvaron kicserélésre, illetve felújításra kerültek a játékeszközök.

2019. nyarán óvodánk belső terei is megújultak: a csoportszoba, az öltöző falai új színt és új linóleumot kapott. Sor került a belső ajtók cseréjére, a folyosó, a tornaszoba új padlóburkolattal szépült. A csoportszobák szépen berendezettek, a gyermekek kényelmét szolgálják. A konyhából kialakított tornaszoba lehetővé teszi a gyermekek mindennapos mozgásigényének kielégítését. Az udvart változatos növényvilág jellemzi, ami tartalmaz játéklehetőséget biztosító eszközökkel van felszerelve. A városban itt avattak először ovi-foci pályát, ahol a focit kedvelő gyerekek szervezett keretek között ismerkedhetnek a labdarúgás alapjaival.

Eszterlanc Északi Óvoda Csillagszem Tagintézménye

Az óvoda épületét 2001-ben adták át, mely megjelenésében, felszereltségében minden igényt kielégít. A város ezen településrészének központjában található a Szőlőskerti Angol nyelvű Általános Iskola, és a Szőlőszem Bölcsőde szomszédságában. Az épülethez tágas udvarrész tartozik, díszburkolattal, gazdag növényzettel, változatos mozgáslehetőséget biztosító udvari játékokkal, foci pályával.

Az óvoda belső helyiségei tágasak, világosak, esztétikusak, kellemes komfortérzetet biztosítanak az itt dolgozóknak és idejövő gyerekeknek.

Az Eszterlanc Északi Óvoda 9 feladatellátási hellyel működik, ahol 39 csoportban gondoskodunk a gyermekek óvodai ellátásáról.

4.2. Személyi feltételek

Dolgozóink jelenlegi létszáma: 148 fő

Intézmény	Óvoda- pedagógus	Dajka	Óvodatitkár	Ped. assz.	Gazdasági	Udvaros	Össz.
Eszterlanc Északi Óvoda (Székhely)	13 1 pszichológus	6	2	2	6	1	31
Posta utcai Telephely	4	2				0,5	6,5
Nyitnikék Tagintézmény	10	5	1	1		0,5	17,5
Kerekerdő Tagintézmény	10	5		2		0,5	17,5
Napsugár Tagintézmény	8 1 konduktor	4		2		0,5	15,5
Gyermekmosoly Tagintézmény	6 1 gyógypedagógus	3		1		0,5	11,5
Homokvár Tagintézmény	8	4		1		0,5	13,5
Gyöngyszem Tagintézmény	12	6		2		0,5	20,5
Csillagszem Tagintézmény	8	4		2		0,5	14,5

Eszterlanc Északi Óvoda Pedagógiai Programja 2024.

Összesen:	82	39	3	13	6	5	148
------------------	----	----	---	----	---	---	-----

Munkaköri beosztás szerinti megoszlás az óvodapedagógusok körében

Óvodapedagógus	82 fő
ebből: - Intézményigazgató	1 fő
- Intézményigazgató-helyettes	3 fő
- Tagintézmény-igazgató	7 fő
- Feladattal megbízott	1 fő

Óvodapedagógusok fokozatba sorolása:

Végzettség, képesítés	Fő			
Óvodapedagógus, pszichológus, gyógypedagógus, konduktor	82			
	Mester	Ped II.	Ped I.	Gyakornok
	4	18	57	3

Óvodapedagógusaink az alábbi diplomákkal, szakvizsgákkal rendelkeznek:

végzettség, képesítés	fő
Óvodapedagógus	82
tanító	5
Óvodapszichológus	1
Gyógypedagógus	1
Konduktor	1
szakvizsgák:	
☐ közoktatás-vezetői	13
☐ drámapedagógus	2
☐ tanulási zavarok preventív pedagógusa	5
☐ egészségfejlesztő, mentálhigiénikus	1
☐ vezető óvodapedagógus	1
☐ fejlesztő pedagógus	2
☐ tanügy-igazgatás	1
☐ inklúzió pedagógiája	1
☐ preventív és differenciáló nevelés	1

Eszterlánc Északi Óvoda Pedagógiai Programja 2024.

☐ család és gyermekvédelem	1
☐ preventív és korrekatív pedagógiai pszichológia ismeretkör	1
☐ nyelv és beszédfejlesztés	2
☐ Fejlesztő és differenciáló pedagógus	3
☐ Kommunikáció- és beszédfejlesztő pedagógus	1
☐ Gyakorlatvezető mentorpedagógus	2
☐ Köznevelési és családjogi szakpedagógus	1
☐ Tanulási zavarok felismerése és kezelése	1

Nevelőtestületünk szakmailag jól felkészült, munkánkat nagyfokú hivatástudat, az új iránti fogékonyság, a minőségre való törekvés és a nagyfokú gyermekszerelem jellemzi.

Szakmai tudásunkat, elméleti ismereteinket folyamatos önképzéssel, igényesen megválasztott továbbképzési lehetőségekkel fejlesztjük. A csoportok életébe beépülnek azok a sajátosságok, melyek az óvónők plusz képesítéseinek birtokában a gyermekek speciális fejlesztésére irányulnak, ezáltal színesebbé, változatosabbá téve óvodánk arculatát.

Óvodapedagógusaink figyelembe veszik a gyermekek egyéni képességét, tehetségét, fejlődési ütemét, szociokulturális háttérét, segítve a tehetség kibontakoztatását, a hátrányos helyzetűek felzárkóztatását, a szükségletek és jogok tiszteletben tartása mellett.

A szakmai innovációs munkát évente **10 munkaközösség** segíti, amely a fejlesztendő területeken történő munkavégzés színvonalának, hatékonyságának növelése érdekében jönnek létre. Az általuk szervezett képzések, gyakorlati bemutatók, feltáró, elemző munkák hozzájárulnak szakmai fejlődésünkhöz, pedagógiai programunk specialitásainak (egészségmegőrzés, környezetvédelem, hagyományápolás, néptánc) eredményesebb megvalósításához, az intézményi arculat fejlődéséhez.

A nevelőmunkát **szakképzett dajkáink** segítik, akik az óvodapedagógusokkal összhangban végzik a gondozási feladatok eredményesebb megvalósítását és biztosítják a tiszta, rendezett, esztétikus környezetet.

Rendszeres tájékoztatást kapnak nevelési elveinkről, nevelőmunkánkból adódó feladatainkról, a kialakítandó szokás és szabályrendszeréről. Elvárásunknak megfelelően példaértékű kommunikációval, viselkedéssel és szerető gondoskodással segítik a gyermekek személyiségéhez igazodó szükségletek kielégítését.

Az óvodában dolgozó **nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő**, alkalmazottak mind hozzájárulnak intézményünk zökkenőmentes és eredményes működéséhez.

Mindenki a maga munkaterületén, munkaköri leírásában meghatározottak szerint látja el a munkáját. Közvetett módon ők is hatnak a gyermekekre, számukra is elvárás a mintaként követhető kulturált magatartás. Ez magában foglalja a megjelenést, a kommunikációt, az emberi kapcsolatokat egyaránt.

Fontos részükről is a segítőkészség, az elfogadás, a türelem és a megértés megnyilvánulása.

Az **udvari munkák** elvégzésére 6 fő áll rendelkezésünkre, akik közül néhányan 2 óvoda területét is ellátják. Lehetőségeinkhez mérten olyan karbantartók alkalmazását szorgalmazzuk, akik egyéb szakipari munkák elvégzését is megoldják.

4.3. Tárgyi feltételek

9 óvodai épületben, 39 csoportban, 9 tornaszobában folyik intézményünk nevelőmunkája. Épületeink nagy része szépen felújított, megfelelő komforttal, infrastruktúrával rendelkezik. Az elmúlt években folyamatosan sor került az intézményeinkben, a műanyag nyílászárók cseréjére, szigetelték az épületeket, színes, esztétikus külsővel varázsolták őket hangulatosabbá.

Az óvodák állagmegóvására is nagy figyelmet fordítunk, kisebb felújításokra költségvetési keretünkben, pályázatokból, támogatók felkérésével biztosítunk anyagi fedezetet.

Az épületekhez tartozó **udvarok** elegendő teret biztosítanak a gyermekek mindennapi mozgásigényének kielégítésére.

Környezetünket változatos növényvilág jellemzi, ahol a hűs árnyat adó fák, az örökzöldek, cserjék, sziklakertek és a folyamatosan nyíló virágok üde látványt nyújtanak. A gyermekek biztonsága érdekében az udvari mozgásfejlesztő fajtékok karbantartása, felújítása, bővítése, szükség esetén cseréje folyamatosan történik.

A **csoportszobák berendezése**, bútorzata esztétikus, dekoratív, jól segíti a gyermeki tevékenységeket. A bútorokhoz jól harmonizáló kiegészítők (szőnyegek, függönyök, dekorációk) tartoznak, melyek színvilágukkal barátságos, vidám környezetet tükröznek.

5. AZ INTÉZMÉNY ALAPELVEI, ÉRTÉKEI CÉLJAI, FELADATAI

5.1. Mozgás – érzelem – közösség – erkölcs – környezet – esély

- Globálisan véve a társadalmi elvárásoknak megfelelően alapelvünk, hogy olyan **viselkedési jellemzőket és ismereteket alapozunk gyermekeinkben**, amelyek – a demokratikus jogállamban – biztosítják a későbbi stabil, egészséges életvezetést, a mindenkor társadalmi elvárásokhoz történő alkalmazkodás képességét, az egész életen át tartó tanulás igényének kialakítását.
- Fontosnak tarjuk azon **kompetenciák** (ismeretek, attitűdök, képességek- és készségek) **alapozását**, amely az információs társadalom által megkívánt személyiségjegyek kialakítását segítik, többek között a kommunikációs készség fejlesztését, a gyors problémafelismerő és döntési képesség alapozását, a konfliktusok kezelésének képességét.
- Nevelőmunkánk **meghatározó tevékenysége a szabad játék**, mint a gyermek alapvető, elemi pszichikus szükséglete.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek integrálásával **esélyegyenlőségük biztosítása**.
- Minden gyermek egyformán **magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben** részesüljön, meglévő hátrányai csökkenjenek.
- Gyermekközpontú, befogadó pedagógiánk által **a különbözőségeket elfogadására nevelés**, a személyiség szocializációjának megalapozása a családdal együtt.
- **Nemzeti értékeink megismerése**, megbecsülése, ápolása.
- Az óvodai alapfeladatok-, tevékenységek - intézményünkben **azonos és állandó értékrend** alapján valósulnak meg. A közös szakmai értékrenden felül értékes pedagógiai tartalmak, nevelési gyakorlatok gazdagítják az egyes óvodák nevelési minőségét.

5.2. Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek

- Óvodáink tevékenységrendszerre és tárgyi környezete lehetővé teszik a gyermekek **egészséges életmódra nevelését és környezettudatos magatartásuk megalapozását**.
- Kiemelten kezeljük, és ezért olyan **modernizációs elemeket építünk programunkba**, melyek pozitív irányba alakítják gyermekeink saját egészségükhöz és a természeti környezethez való viszonyát, törekedve a különböző szociális, kulturális esetlegesen nyelvi hátrányok ellensúlyozására.
- Az **egészségvédő, egészségfejlesztő nevelés** funkcióját minden gyermekkel kapcsolatosan egyedi jellegűnek tekintjük.

- Egészségnevelésünk során **hangsúlyozott a testi egészség** (gondozás, edzés, mozgásfejlesztés), a **lelki egészség** (értelmi fejlesztés, érzelmi biztonság nyújtása, képességfejlesztés) és a **szociális kapcsolatok harmóniája** (közösségi élet segítése.)
- Pedagógiai munkánk során kiemelt az **ökológiai szemléletmód alakítása**, a vidék élővilágának és épített környezeti értékeinek felfedeztetése, megismertetése és annak megóvására nevelés, mely lehetővé teszi, hogy környezetükben jól tájékozódó, azt védő, a szépre fogékony, lakhelyükhöz kötődő gyermekeket neveljünk.
- A természet- és a környezetvédelem fontosságának megismertetése komplex cselekvés útján felfedező jellegű játékos programok által valósul meg a napi gyakorlatban.

Célok

- Az egészséges életmód, rekreáció (életmódkultúra) alapozása.
- Mozgásos (speciális, sokmozgásos) tevékenységek megismertetése, megszerettetése.
- Pozitív személyiségjegyek alakítása, szokás és normarendszer megalapozása - érzelmi-, erkölcsi-, közösségi nevelés hatékonyságának növelése.
- A környezeti- és művészeti értékek, szépségek felfedeztetése, ápolása.
- Természet- és környezetvédelem, környezettudatos magatartás kialakítása.
- A különbözőség tolerálása, elfogadtatása - inkluzív pedagógiai szemlélet erősítése.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek alkalmazkodó képességének, önállóságának fejlesztése
- Az óvoda-iskola közötti átmenet könnyítése.
- Hagyományainkra, tapasztalatinkra és az óvodánk pedagógiai programjára építve – kialakítani és fejleszteni gyermekeinkben az örök emberi erkölcsi értékeket:
 - az egyén tiszteletét
 - a humánus gondolkodást
 - a közösség iránti felelősségvállalást
 - az empátiát
- Mindazoknak az alapvető képességeknek a fejlesztése, melyek a békés úton való konfliktusrendezést, a békés egymás mellett élést segítik.
- A gyermekek felelősségérzetének fejlesztése önmaguk, szűkebb és tágabb környezetük, nemzetünk és hazánk iránt.

Az óvodapedagógus feladata:

- Az egészséges életmód korszerű értelmezésével a gyermekek testi- lelki és értelmi képességeinek fejlesztése. A fejlesztéshez esztétikus, rendezett, balesetmentes és célirányos környezet kialakítása, amely a gyermek számára impulzusokat ad a tevékenykedésre.
- A mentális és pszichés fejlesztés érdekében az érzelmi biztonság megteremtése.
- A gyermekek érdeklődésére-, aktivizálására-, egyéni sajátosságaira-, fejlődési ütemére épülő ismeretnyújtás, készség-, képességfejlesztés, attitűdalakítás.
- A gyermekek társaikkal és a felnőttekkel való együttműködés során sajátítsák el az együttélés szokásait, tanuljanak meg figyelni, alkalmazkodni, együtt érezni egymással, miközben tolerálják egymás másságát.
- Az iskolai élet kezdésére megfelelő biológiai, szociális és pszichikus érettség kialakítása, sokszínű változatos, cselekedtető, játékos elemeket tartalmazó tevékenységek felkínálásával:
 - **auditív információk** feldolgozása, keresztcsatornák fejlesztése (vizuális – tapintásos, vizuális – auditív, vizuális – kinezetikus, auditív – taktilis, interperszonális működés, szem – kéz, szem – láb koordináció),
 - **szociális érettség:** érzelmi, akaratilag élet formálása, magatartás-, viselkedéskultúra, társas kapcsolatok fejlesztése, felnőttekhez és a tanuláshoz való pozitív viszony alakítása, teljesítményen keresztül történő „én érvényesítés”, önállóság fejlesztése, a feladattudat-, feladattartás-, önálló helyzetmegoldásokra való képesség kialakítása,
 - **pszichikus érettség:** beszédkésztség, figyelem, emlékezet, gondolkodás, kreatív képzelet életkornak megfelelő fejlesztése.
 - a lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetettséget növelő tényezők azonosítása, célzott és személyre szabott beavatkozások megvalósítása.

6. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

Gyermekkép

Derűs, kiegyensúlyozott, önmaguk lehetőségeihez mértén, optimálisan fejlődő gyermekek, akik:

- érzelmileg gazdagok, boldogok,
- saját egészségüket értéknek tekintők,
- szülőföldhöz-, városunkhoz kötődők,
- a környezetükben jól tájékozódók- és azt óvók,
- szépre fogékonyak,
- önállóak,
- megfelelő önismerettel és önértékelő képességgel rendelkezők,
- nyitottak, érdeklődők,
- együttműködők,
- másokat elfogadók,
- kreatívak,
- képesek a liberalizmus és az értelmes fegyelem egyensúlyának normái között élni.

Óvodakép

- Intézményünk a családi nevelés kiegészítője, a család véleményét figyelembevevő, együttnevelő.
- Intézményünkben a család és az óvodapedagógus kapcsolatára a nevelőtársi viszony a jellemző, nálunk érték az egyén, óvodáinkba a gyermek könnyen beilleszkedik.
- Az általunk használt személyiségfejlesztő funkciók érvényesítésével az alkalmazott pedagógiai intézkedéseinket az életkori és egyéni sajátosságok, az eltérő fejlődési ütem illetve nevelési igény figyelembe vételével a gyermekek személyiségéhez, egyéni képességeihez igazítjuk.
- Óvodáink légköre szeretetteljes, gondoskodó, érzelmi biztonságot nyújtó, óvó-védő, feltétel nélkül elfogadó, hagyományokat ápoló, értékeket közvetítő- és teremtő.
- Intézményünk óvodái a helyes életritmus kialakításával megteremtik a feltételeket, a nyugodt, harmonikus, sokoldalú személyiségfejlődésre, a gyermeki személyiség kibontakoztatására, önismeretük, együttműködésük, akaratuk fejlesztésére, a helyes én-kép-, önértékelés-, életvitel kialakítására.
- Nevelőközösségünket a sokoldalúság, a kompetens együttműködés, a kezdeményezőkézség, az egységes nevelésfilozófiára való törekvés jellemzi, segíti az

integrált és differenciált nevelést, az esélyegyenlőség biztosítását, hátrányok kompenzálását, és a tehetséggondozást.

- A nevelés - fejlesztés során a gyermekek egyéni érési üteméhez igazodunk.
- Óvodánk közvetetten segítik a szocializációt és az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését, a szabad játék túlsúlyának érvényesítése mellett.
- Tevékenységrendszerünk a személyi és tárgyi környezet segítségével, a bizalom légkörének megteremtésével is hozzájárul a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulásához és formálásához.

Pedagóguskép

Programunk olyan pedagógust kíván, aki

- biztosítja minden gyermek számára, a gyermeki jogok érvényesítését,
- szem előtt tartja az intézményben már kialakított, meglévő, értékeink, hagyományaink megőrzését, bővítését, az intézmény népszerűsítését,
- inkluzív szemlélettel alakítja csoportjában a különbözőséget elfogadó viselkedést és magatartást, különös figyelemmel a tolerancia, türelem, megértés, figyelmesség, segítőkészség, empátiás készségek alakítására,
- elkötelezett a pedagógiai programunkban megfogalmazott küldetés, értékrend, minőségi munkavégzés iránt, személyes példát mutat azok betartásában, képes a szakmai megújulásra,
- változatos módszerek és digitális eszközök, anyagok alkalmazásával biztosítja a gyermekek készségeinek és képességeinek kibontakoztatását egyén érési ütemük figyelembe vételével,
- élmény gazdag, derűs, csoport illetve óvodai légkört teremt, ahol biztosítja a gyerekek egyéni és közösségi sajátosságai alapján nevelési célkitűzéseink feltételeit, a tapasztalatszerzés komplex módját,
- felkészült a különböző szociokulturális háttérrel rendelkező családok gyermekeinek fogadása, segítve őket a beilleszkedésben, kultúrájuk és identitásuk megtartásában
- figyel a különleges bánásmódot igénylő gyerekek tudatos, igényeikhez igazodó fejlesztésére, inkluzív pedagógiai szemlélet kialakítására,
- természetet szerető és védő személyiség, és a szakmai, lélektani, természetvédelmi ismeretekben való jártasság, módszertani kultúra jellemzi,

- odafigyel a partnereink igényeire, tartalmas kapcsolatot tud kialakítani közvetlen partnereinkkel – elsősorban a szülőkkel – egyéni megbízásai alapján közvetett partnereinkkel,
- a családokkal való együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot
- az intézmény érdekében önként vállalja és végzi a feladatokat, megbízásokat, a kreatív,- alkotójellegű munkát, amelyben egyenrangú motiváció az egyénisége és az intézmény szükséglete,
- a jó klímájú csapatmunkáért mindent megtesz, képességeihez mérten motiválható a jó színvonalú minőségi munkavégzésre, a tartalmas együttműködésre, kiegyensúlyozott munkakapcsolatokra törekszik,
- emberi kapcsolataiban, beszédstílusában, megnyilvánulásaiban mint a gyermek és a szülő számára,
- igényli a szakmai fejlődést, pedagógiai optimizmus jellemzi,
- a gondozás folyamatában is nevel, együttműködve munkatársaival, segítve a gyermeki önállóságra nevelést,
- segíti az iskolai közösségbe való beilleszkedéshez szükséges személyiségvonások fejlődését, az átmenetet,
- használja a modern információfeldolgozási eszközöket, példát mutat az infokommunikációs eszközök óvodai alkalmazására,
- olyan támogató tanulási környezetet alakítunk ki, amelyben minden feltétel adott ahhoz, hogy a gyermekek tanulási képességeik optimálisan fejlődhessenek.

Szülőkép

Programunk olyan szülőt kíván, aki

- támogató partner és azonosulni tud pedagógiai programunk tartalmával,
- gyermekközpontú szemlélettel rendelkezik, minden döntésében a gyermek érdekeit helyezi előtérbe, mégis következetes
- nyitott az óvoda felé, az óvodai és családi élet összhangjának megteremtésével,
- őszinte bizalomra épülő, együttműködő kapcsolatot képes kialakítani a csoportban dolgozó óvónókkal,
- tiszteletben tartja az óvoda dolgozóinak kompetenciáját, a szülők különbözőségét,
- minden megnyilvánulásában pozitívan hat a gyermeki viselkedésre, magatartásra.

A székhely, tagintézmények, telephely nevelési gyakorlatának speciális alapelvei

Óvoda	Az óvoda egyéni arculata
Székhely	Játékos mozgásos tevékenységekkel az egészséges testi fejlődés elősegítése. Pozitív érzelmi kötődés kialakítása a természet megértésére, szeretetére, védelmére.
Csillagszem Tagintézmény	Vállalják a természet közeli életmód hagyományainak átadását és a természetes, harmonikus viselkedés alapozását gyermekközeli, cselekvésre készítő, pozitív érzelmekre ható ingerek, élmények biztosításával.
Gyermekmosoly Tagintézmény	Az ünnepnapokhoz tartozó jeles napok színvonalas felelevenítésével, a hagyományápolás , a népi gyermekjátékok, népi kismesterségek megismerésével a magyarságtudat erősítése.
Gyöngyszem Tagintézmény	Változatos tevékenységi formák biztosításával, tudatos környezetalakítással, a szabad mozgástevékenység , a természetes mozgáskedv és mozgásigény kielégítése, érzelmi biztonságot nyújtó légkörben, az egyes gyermek képességeinek figyelembe vételével.
Homokvár Tagintézmény	Az egészséges életvitel megalapozása érdekében a gyermekek mozgásigényének változatos módon történő biztosítása, az egészséges táplálkozással kapcsolatos szokások, ismeretek alakítása.
Kerekerdő Tagintézmény	Komplex megismertetés és tapasztalatszerzés során a gyermekközpontú, népi játékokra épülő énekes, táncos mozgásfejlesztés elsődlegességét hangsúlyozzuk, melyek kapcsolódnak a jeles napokhoz is. Célunk a néphagyományok élményszerű közvetítése, és a nemzeti identitástudat erősítése. Ehhez kapcsolódik az „Így tedd rá!” népi játékokra épülő énekes- táncos mozgásfejlesztő program helyi sajátosságokra történő alkalmazása.
Napsugár Tagintézmény	Nyugodt, otthonos, gyermekközpontú légkörben, a hagyományok, szokások és szabályok kialakításával a mozgás és környezeti nevelés hangsúlyozása.
Nyitnikék Tagintézmény	A hagyományok és környezetvédelmi jeles napok domináns megjelenítésével, a helyi sajátosságok beépítése. Ezen nevelési évtől egyéni arculatunkat gazdagítja minden olyan újszerű lehetőség a hagyományörzésben, kulturális értékeink átörökítésében, amely a hazafiságra nevelésben fontos szerepet tölt be.
Posta utcai Telephely	Kiegyensúlyozott, derűs, a környezet szépségére, értékére figyelő, kommunikálni tudó és szerető gyermekek nevelése.

7. A KOMPLEX PREVENCIÓS ÓVODAI PROGRAM FŐ CÉLJAI ÉS JELLEMZŐI

Célja:

- A gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak, eltérő fejlődési ütemének (érési jellemzőik) szem előtt tartásával, a prevenció, a korai fejlődés tudatos támogatása.
- Az egészséges, harmonikus személyiségfejlesztés, a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, szociális és értelmi érettség kialakítása.
- Az iskolai potenciális tanulási nehézségek megelőzése, az óvodai nevelési feltételek sajátos megszervezése.

Jellemzői:

A program készítője Porkolábné Dr. Balogh Katalin egyetemi docens, pedagógiai szakpszichológus, aki 15 éves kutatói és óvodai gyakorlati munka eredményei és tapasztalatai alapján írta meg szakmailag minősített programját. A szakanyag szervesen illeszkedik a hazai közoktatást megújító törekvésekhez, és megőrzi a hazai óvodapedagógiai hagyományok szakmai értékeit.

Megítélése szerint az intézményes nevelés alapvető feladata a **kultúra átadása- közvetítése** az életkori sajátosságokhoz optimálisan illeszkedő nevelési módszerekkel oly módon, hogy abban az **örök emberi értékek** saját nemzeti kultúránk színeivel gazdagodjanak. Meggyőződése, hogy a **prevencióra, a korai fejlődés tudatos támogatására** szükség van.

Nevelési céljainak megvalósításában alapvetően támaszkodik az óvodás gyermekek természetes megnyilvánulási formáira, a **mozgásra és a játékra**, mint a fejlődést meghatározó tényezőkre.

Fő feladatai:

1. A harmonikus személyiségfejlesztés – testi, szociális, értelmi
2. Az iskolai potenciális tanulási zavarok megelőzése – prevenciója
3. A művészet eszközeinek felhasználása, a kreatív, érzelemgazdag gyermeki személyiség kibontakoztatásához, az óvodai élet gazdagításához.

Az általunk adaptált Komplex Prevenció Óvodai Program tartalma és feladatai

- **Az egészséges, harmonikus személyiségfejlesztés, a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, szociális és értelmi érettség kialakítása.**

- Alapvető feladat az **interperszonális kapcsolatok új formáinak alakítása**, mely egyaránt értendő a gyermek-gyermek kapcsolatra, hogy értelmes kooperációra alkalmassá váljanak. Ehhez szükséges a kapcsolat érzelmi igényének és a kapcsolatfelvétel képességének folyamatos fejlesztése, elsősorban az óvodapedagógus modellhatása és a szoktatás révén.
- **Az énkép – önismeret - önértékelés fejlesztése**, a gyermek természetes megnyilvánulásaira és a teljesítményére adott konkrét és pozitív megerősítések által. Ennek eredményeként képesek felmérni saját helyzetüket a csoportban, képesek az önálló helyzetmegoldásokra (autonómok), hatékonyak (kompetensnek) érzik, észlelik magukat, így önérvényesítésük szociálisan, elfogadható módon, teljesítményen keresztül történik.
- **Az énkép – önismeret - önértékelés fejlesztése**, a gyermek természetes megnyilvánulásaira és a teljesítményére adott konkrét és pozitív megerősítések által. Ennek eredményeként képesek felmérni saját helyzetüket a csoportban, képesek az önálló helyzetmegoldásokra (autonómok), hatékonyak (kompetensnek) érzik, észlelik magukat, így önérvényesítésük szociálisan, elfogadható módon, teljesítményen keresztül történik.
- **Új attitűdök, értékek, normák kialakítása**
Alapvető, hogy a gyermekek megismerjék és gyakorolják a társas együttélés, önérvényesítés alapvető szabályait:
 - egymásra figyelés, együttérzés, egymáshoz alkalmazkodás, egymás segítése,
 - a nevelési helyzetekben az összpontosításra, erőfeszítésekre való képesség mellett a jó megoldásra ösztönző belső igény, belső motiváció, (igénynívó) alakítása, a jól elvégzett „feladat” utáni megelégedettség, mint jutalom - értékének alakítása,
 - az érzelmi átélés, az érzelmek felismerésének és saját érzelmeik pontos kifejezésének alakítása, az érzelmek feletti - életkorban elvárható kontroll erősítése.
- **Az erkölcsi értékek alakítása**, a szociális erkölcsi normák felfogásán, beépülésén keresztül
 - a jó-rossz felismerése, az őszinteség, igazmondás, igazságosság, felelősségvállalás, a gyengébb védelme, segítése - saját élethelyzeteikben való megtapasztalása, érzelmi átélése mellett - megfelelő értelmezéssel párosulva, s a nevelő személyes példáján keresztül.
- **Az értelmi nevelés feladatai**
A kultúraátadás hatásrendszerében az óvodai nevelési módszerek segítségével a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek a rendszerezése, célirányos bővítése oly módon, hogy ezen keresztül fejlődjenek megismerő kognitív képességei:
 - egyre pontosabb, valóság-hű észlelés,
 - figyelemösszpontosításra való képesség,
 - valósághoz közelítő képzeleti működés,

- reprodukív emlékezet,
- problémamegoldó és kreatív gondolkodás,
- az alakuló fogalmi gondolkodás.

• **A testi nevelés és feladatai**

A testi nevelés átfogó tevékenység és feladatrendszerét elsősorban a gondozás és a mozgás által kívánjuk megvalósítani. E két tevékenység az egész óvodai életet átszövi. A gondozás elsősorban az óvodapedagógus feladata. Folyamatos odafigyelésével biztosítja a gyermekek komfortérzetét. A gyermek jó közérzete adhat alapot az összes óvodai tevékenységhez. A gyermek legalapvetőbb, természetes megnyilvánulási formája a mozgás is csak akkor lehet fejlesztő hatású, ha azt a gyermek kellemes, nyugodt, biztonságos környezetben, jó közérzettel, örömmel végzi.

Ezért a testi nevelésben fő feladatunk:

- sokirányú gondozási tevékenységgel a gyermek komfortérzetének biztosítása, a gyermek ezirányú igényeinek felkeltése, jó szokások kialakítása,
- a természetes mozgáskedv fenntartása, a mozgás megszerettetése,
- rendszeres mozgással egészséges életvitel kialakítása, - testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése.

Az iskolai, potenciális tanulási nehézségek megelőzése, az óvodai nevelési feltételek sajátos megszervezésével

A fejlesztés alapja

A tanulási képességeket meghatározó struktúrák fejlesztésénél több elméleti megfontolásból is a mozgásra alapozunk.

- A 3-7 éves korosztály alapvető, legtermészetesebb megnyilvánulási formája, önérvényesítési módja a **mozgás**.
- A mozgásos tapasztalatokból gyökerezethetőek az **értelmi műveletek**, - egyben az önmagunkról kialakított **testséma** is.
- A **mozgás, a finommotorika** célzott fejlesztésén keresztül több struktúrát is kedvezően befolyásolhatunk, így a **testséma**, a **lateralitás**, a **testdimenziók**, a **térpercepció** alakulását is.

A mozgás szocializációs hatása az alábbi területeken igazolható:

- A sikeresen elvégzett mozgásos feladat növeli a hatékonyság (kompetencia) érzését, a mozgás feletti kontroll, az énkontroll funkciókat erősíti, a mozgásos feladatok kivitelezésére fordított összpontosítás a figyelemkoncentrációt, a kitartást, az erőfeszítésekre való képességet fokozza.

- A mozgásos feladatok elvégzésére adott konkrét visszajelzés a gyermek számára felfogható értékelés én-képének alakulásához.
- A társakkal végzett együttmozgás konkrét tapasztalatokat hordoz a gyermek én határainak - a mások észlelésének megtanulásához -, végső soron a kooperáció kialakulásához.
- Az enyhébb idegéletteni ártalmak, díszfunkciók rendezésében is a mozgás lehet a kiindulás és adekvát eszköz.
- A gazdag mozgásos tapasztalat a nyelvi szimbolikus leképzéssel segíti a konkrét cselekvéses tapasztalatok beépülését, az absztrakt struktúrák gazdagodását.

A fejlesztőprogram alkalmazásának alapelvei

- szervesen illeszkedjen a pedagógiai programba,
- messzemenően építsen a gyermek érzelmi - belső motivációjára,
- lehetőség szerint kapcsolódjon a gyermek spontán tevékenységéhez,
- az óvodai nevelés egész időtartamára elosztott, folyamatos - következetes alkalmazást igényel,
- az óvoda egész napos életrendjének minden mozzanatához kapcsolható legyen,
- alapvető követelmény a gyermek jó közérzetének biztosítása, ezért a fáradás jeleit észlelve - módszerváltás, vagy teljes elhagyása az ésszerű.

Fejlesztőprogram

Mozgásfejlesztés – tervezetten, szabadidőben csoportszobában és udvaron egyaránt,

Nagymozgások fejlesztése: célzott testmozgásokkal, amelyeknél a mozgások tempója, ritmusa, iránya változik. Járás, futás, ugrás, csúszás-kúszás, mászás különböző tempóban.

Egyensúlygyakorlatok: állás, egyensúlyozó járás, kúszás, Body Roll hengergyakorlatok, forgások, fordulatok során.

Szem-kéz koordináció fejlesztése: babzsákkal, karikával, labdával végezhető gyakorlatok során. **Szem-láb koordináció fejlesztése:** ugrókötéllel, karikával, labdával, ugróiskolával, függeszkedéssel.

Finommotorika fejlesztése: gyurmázás, építőjáték, papírhajtogatás, puzzle-játék, minta kirakás lyukas táblán, vágás, „papír-ceruza” feladatok, kéziszergyakorlatok során.

Testsémafejlesztés – főleg játékidőben, illetve a különböző tevékenységi formák tartalmi részeibe beépítve

A testrészek ismerete: önmaga felismerése és azonosítása tükörgyakorlatokkal, tevékenységek a testrészek megismerését célozva, meghatározott testrészekre koncentráció.

A test személyi zónájának alakítása:

Az „oldalasság” felfedeztetése.

A test elülső és hátulsó részeinek megismertetése.

A test függőleges zónájának megismertetése.

Az előző (1., 2., 3.) gyakorlatok elvégzése becsukott szemmel.

Adott tárgyakhoz viszonyított testhelyzetek gyakorlása.

A testfogalom fejlesztése a testrészek ismerete szerint történik, nagyobb hangsúlyt adva a funkcióknak, a nyelvi megfogalmazásoknak.

Játékos gyakorlatok: megnevezett testrészekhez funkciót rendelni.

A funkció megemlítése után felismerni a testrészt: lokalizálni, megmutatni önmagán és másokon, megszámlálni.

Képen, rajzon felismerni az egyes testrészeket, a hiányzókat megnevezni.

Részekből összeállítani az emberfigurát, testrészeivel együtt.

Az egyes testrészek fejlesztése fej, törzs, karok, ujjak, lábak és lábujjakra alkalmas mozgásokkal.

Észlelésfejlesztés (percepció) – valamennyi tevékenységi forma és szabad játék során folyamatosan történik.

A vizuális (látás) fejlesztés érdekében az olvasás a jól funkcionáló balról jobbra irányuló szemmel követés és a finom szemmozgás ellenőrzésének függvényeként alakul. Célszerű, hogy a gyermekek gyakorolják a szemmozgás kontrollját. Ezért a szemmozgás tudatos kontrolljának kialakítása és erősítése szükséges, és a szem fixációs működésének erősítése: Vizuális zártág - egészlegesség észlelésének alakítása: Mi hiányzik?

Vizuális időrendiség felismertetése: képeken elmesélt történetek kirakása: mi történt először, mi következik?

Vizuális ritmus: a legkülönbözőbb vizuális minták folytatása.

Vizuális helyzet - pozíció felismertetése.

Vizuális memória fejlesztése.

Az alaklátás és formaállandóság fejlesztése érdekében a lehető legtöbbféle alak-forma-méret motoros kialakítására törekszünk:

Különböző tárgyak, alakok, formák, méretek felismertetése a gyerekek környezetében.

Adott vizuális minta kirakása: forma, méret, szín szempontjából.

Minták rajzolása, festése.

Részekből különböző alakzatok összerakása.

A tapintásos - sztereognosztikus - észlelés fejlesztése érdekében alkalmazzuk a következőket:

Az alapvető gyurmázási technikák.

Különböző formák, méretek alakítása minta után.

Különböző formák, méretek megváltoztatása.

Ritmikus sorminta készítése, a minta folytatása.

Mozgásos (kinesztetikus) észlelés fejlesztése történhet:

Behunyt szemmel a gyermek bizonyos mozgásokat végez az óvodapedagógus segítségével.

Hátára rajzolt formát kell mozgással megismételni, képi formáját felismerni.

A térészlelés - térbeli viszonyok felismerésére alkalmas fejlesztő feladatok:

Az alapvető téri irányok megismerése saját testrészeinek közvetítésével.

Térbeli irányok, viszonyok megismertetése a körülötte lévő tárgyakkal.

A téri viszonyokat jelentő verbális kifejezések megtanítása.

A hallási észlelés (auditív) és a hangzási analízis-szintézis fejlesztése érdekében figyeljünk a természet hangjaira!

Az óvodapedagógus által bemutatott ritmus letapsolása vagy lekopogása.

Ritmusvisszaadás csukott szemmel.

Mondjunk olyan szavakat, amelyek azonos hangzókkal kezdődnek, pl. baba, bögre, stb.

Hány szót tudsz felsorolni, melyek úgy kezdődnek: ma..., te..., si..., stb.

A keresztcsatornák fejlesztéséért végezzük a **vizuális-tapintásos interszenzoros működések** fejlesztését:

Tapintással exponált (felismert) tárgyat kell keresnie a vizuális mintákban,

Vizuálisan felismert tárgyat mintául véve, ki kell keresnie tapintással az „érezkelő zacskóból”.

Egyre finomabb különbségek felismertetésével gyakoroljuk a kétféle ingermodalitás átfordítását.

Vizuális-auditív interszenzoros működés fejlesztése:

Mutassunk a gyerekeknek ismert tárgyakat, állatok képét, különböző hangforrások vizuális képét, és a megszólaltatott hanganyagban ismerje fel az adott hangforrás képét.

„Figyeljünk a hangokra!” A hallott hanganyaghoz keresse a hangforrást, „minek a hangja?” (társak megszólaltatása, hangjukról felismertetés)!

Auditív memória fejlesztése: dallamtöredék megisméltetése, különböző hangok megisméltetése, majd a hangforrás kerestetése.

Vizuális kinesztetikus interszenzoros működés fejlesztése:

Bekötött szemű gyermek kezével formát rajzoljon a levegőbe és a hátára rajzolt formát felismerje a vizuális mintában.

Mozgásos élményanyag, forma felismerése vizuális mintában, verbalizálva a formát.

Vizuális-kinesztetikus megközelítés a későbbiekben a betűk vagy szavak közötti finom különbségek megfigyeltetésére is használható.

Hallási-tapintásos interszenzoros működés fejlesztése:

A gyermekeknek elmondással jellemezni kell azt a tárgyat, amit tapintás útján felismert és azonosított, vagy meg kell találnia tapintás útján azt a játékot vagy alakot, amit egy másik személy jellemez.

A szem-kéz koordináció fejlesztése:

A szem - kéz koordináció fejlesztésének finommotoros kontroll fejlettségével való összefüggését a Mozgásfejlesztés című fejezetben is tárgyaltuk. A következő szemmozgáshoz szükséges tevékenységekről pedig a percepció fejlesztésénél beszéltünk. Számos gyermek úgy érkezik az iskolába, hogy ezek a készségei megfelelően fejlettek ahhoz, hogy képes legyen alakok lemásolására, egyszerű képek rajzolására és festésére, s talán még ahhoz is elég fejlettek ezek a készségek, hogy elkezdjen írni tanulni. Fontos tehát felmérnünk, hogy melyik gyermeknek van szüksége ilyen jellegű fejlesztésre.

Verbális fejlesztés - a gyermek bármely tevékenységéhez köthető

A tárgyak megnevezése bárhol a lakásban, az óvodában és a közvetlen környezetben, ruházat, testrészek, cselekvések mind-mind segíthetik a fejlesztést.

A mindennapi tevékenységek során ismerkedés térbeli viszonyokkal, irányokkal, helyzetekkel, idővel.

A játékeszközök használata során **osztályozhatnak** az alapformák, alapszínek, méret, hasonlóság, különbség, ellentétesség szerint.

Az adaptált program kötelezően előírja számunkra a következő dokumentumok vezetését, melyek a gyermek megismerésének, fejlődésének nyomon követését szolgáló eszközök és módszerek

- **Személyiség lap**

A személyiség lap tartalmazza az **ANAMNÉZIS** kérdéseit is.

Az óvodai nevelés messzemenően támaszkodik a családi nevelésre, mellyel szoros együttműködésre törekszik.

A **szülőkkel való rendszeres kapcsolattartás** az anamnézis elkészítését követően is fontos feladat, melynek során folyamatosan tájékoztatja egymást az óvodapedagógus és a szülő a gyermekkel kapcsolatos fontos információkról, a gyermek fejlődéséről, fejlettségéről. (napi beszélgetések, információcsere, nyílt napok, fogadó órák, szülői értekezletek, családi rendezvények)

- **Megfigyelési szempontsor**

Ennek segítségével kíséri figyelemmel a csoport mindkét óvodapedagógusa a gyermekek egyéni viselkedését a különböző napi tevékenységek során, és rendszeresen készítenek feljegyzéseket tapasztalataikról.

A szempontsor szerinti megfigyeléseket a mindennapi életben folyamatosan célszerű végezni.

- **Fejlettségmérő lapok, melynek területei**

- mozgásfejlettség (nagy- és finommozgás)
- testséma-fejlettség (testkép, én-kép)
- téri tájékozódás, a térbeli mozgás fejlettsége (térirányok, térbeli viszonyok, jobb-bal oldal)
- értelmi fejlettség (csoportosítás, időbeli relációk, figyelem, motoros feladat verbális visszaadása)
- finommotoros koordináció fejlettsége (rajzfejlődés)
- nyelvi kifejezőképesség fejlettsége (szókincs, beszédritmus, képolvasás, szövegviszaadás)
- szociális fejlettség (kapcsolatteremtés, beilleszkedés, feladatmegértés, feladattartás, érzelmi élet)
- szociális érettség (önállóság, feladatvégzés, munkatempó, válasz tevékenysége akadályoztatására)

- **A gyermek iskolai fejlődésének, teljesítményének nyomon követése az első osztályban, melynek módszerei**

- személyes látogatás.

8. AZ INTÉZMÉNY PEDAGÓGIAI DOKUMENTUMAI ÉS AZOK TARTALMA

Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja

Eszterlác Északi Óvoda Pedagógiai Programja

Éves munkaterv

(Aktuális szervezési – tanügy igazgatási feladatok.

A pedagógiai program éves kiemelt feladatai. Mérés, elemzés, értékelése, tervezése.

A tagintézmények, telephely – csoportok, gyermekek, dolgozók ellenőrzésének, értékelésének tervezése.)

Eszterlác Északi Óvoda Tagintézményeinek és Telephelyének nevelési sajátosságai

(A helyi nevelési gyakorlat éves kiemelt feladatai. Mérés, elemzés, értékelés tervezése.

A csoportok, gyermekek, dolgozók ellenőrzésének, értékelésének tervezése.)

Eszterlác Északi Óvoda munkaközösségeinek terve

(Feltáró – elemzőmunka, kiemelt pedagógiai megfigyelések, bemutatók, előadások, ellenőrzések, értékelések tervezése.)

A gyermekcsoportok nevelési, tevékenységi programja

- szokás- és szabályrendszer tervezése időkeretben
- eseményterv, programterv tagóvodánkénti tervezéssel
- a tevékenységi rendszer fejlesztési terve

Egyéni fejlődés, fejlesztés dokumentumai

(Egyéni fejlettséget diagnosztizáló mérőlapok, tényfeltáró, helyzetelemző és a fejlesztési feladatokat tervező dokumentum, amely 3-7 éves korig terjed ki a gyermekek sokoldalú képességfejlesztésére a nevelési, valamint tanulási folyamatokra.)

Felvételi – mulasztási napló

Pontos adatkezelés – naprakész nyilvántartás

9. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

9.1. Az egészséges életmód alakítása (egészségfejlesztési program)

Az egészséges életmód iránti igény kialakítása már óvodában nagy felelősséget ró az intézmény dolgozóira. Az életmódváltozásokkal együtt járó jelenségek, a mozgásszegény életmód, a nem megfelelő minőségű és mennyiségű étkezés arra késztet bennünket, hogy kiemelt figyelmet fordítsunk az egészségfejlesztésre.

Cél:

- **A gyermekek egészséges testi-lelki fejlődésének elősegítése a rendszeres mozgás biztosításával (mindennapos mozgás, játék) a mozgáskultúra megalapozásával és a motoros képességek fejlesztésével.**
- **Az egészséges életvitel igényének megalapozása.**
- **A testedzés mellett a mozgás megszerettetése, a közös mozgás által kiváltott öröm átélése.**
- **Egészséges táplálkozási szokások - különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só és telítetlen zsír - tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, valamint a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése -, a kulturált étkezési magatartás kialakítása.**
- **A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges, stresszmentes és biztonságos környezet megteremtésével és megőrzésével a környezet megóvására irányuló szokások, valamint a környezettudatos magatartás alakítása.**
- **A betegségek megelőzés, az egészségmegőrzés szokásainak kialakítása.**

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az összerendezett, harmonikus mozgás fejlődésének elősegítése, a mozgás tudatos használata az élettani pedagógiai, pszichológiai hatások elérésére.
- A testi szükségletek és mozgásigény rendszeres kielégítése, testi képességek fejlesztése.
- Megfelelő terhelés és edzés, figyelembe véve az eltérő fejlettséget és életkori adottságokat.
- A gyermek mentálhigiénéjének megőrzése, az egészséges életmód, testápolás, kulturált étkezés, öltözködés, pihenés, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása minta alapján, gyakorlással.
- A mozgásigény kielégítése a szervezet edzése játékkal, szabad mozgással, szervezett testneveléssel, egyéb sokmozgásos tevékenységekkel.
- Kisebb testi rendellenességek korrekciója, láb- és testtartásjavító tornával.

- A lelki egészség fenntartásához és fejlesztéséhez szükséges készségek és képességek kialakítása, elsajátítása. (egészséges napirend gyakorlása, stressz hatások kompenzációja, integráció megvalósítása, normatartás elsajátítása)
- A személyi higiénére nevelés, az önálló testápolásra, fogmosásra, étkezésre, öltözködésre, betegségmegelőzésre való képesség fejlesztése, minta alapján, gyakorlással, az egyéni bánásmód érvényesítésével.
- Az egészséges táplálkozás megkedveltetése különböző programok segítségével. (zöldség és gyümölcsnapok, közös saláta és gyümölcsturmix készítés, szülők bevonása)
- Az adott korosztálynak megfelelő életritmus kialakítása, melyben biztosítottak a változatos tevékenységformák és az egészséges - biztonságos környezet feltételei.
- A gyermekek személyes belső környezetének, testi, lelki, szociális egészségének gondozása, környezettudatos magatartás megalapozásával.
- A gyermekbalesetek, sérülések megelőzése, a tilos és elvárható magatartásformák megismertetése, megfelelő balesetmentes környezet biztosításával.
- A gyermekek egészségének védelme, fejlődésükhöz egészséges környezet biztosítása.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása.
- Megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.
- Prevenciós és korrekciós, testi - lelki - nevelési feladatok ellátása megfelelő szakemberek bevonásával.
- A hátrányos helyzetű és sajátos nevelési igényű gyermekek fejlődésének nyomon követése, szükség esetén egyéni fejlesztéssel képességeik kibontakoztatása szakember igénybevételével.

A nevelés tartalma

- Az egészség megőrzése, a szokások kialakítása szempontjából fontosnak tartjuk: a testközelséget, a pszichés és szociális harmónia megteremtését, a gyermeki szükségletek kielégítését, komfortérzetük biztosítását.
- A **helyes életritmust** fokozatosan, az életkori és egyéni sajátosságoknak megfelelően a család bevonásával próbáljuk eredményesen kialakítani.
- A gyermek óvodába lépésekor **anamnézist készítünk**, mely tájékoztatást ad számunkra a gyermek mozgás és beszédfejlődéséről, a család szociokulturális háttéréről, a nevelés jellemzőiről, az egyéni sajátosságokról, aktuális fejlettségéről.
- Az óvodába lépés után folyamatos megfigyeléssel tárjuk fel az egyéni sajátosságokat.

- Igyekszünk a lehető legrövidebb időn belül megismerni a gyermekeket.
- **A nevelést egyénre szabottan tervezzük-, végezzük- és értékeljük.**
- Ezt az időszakot az ölbeliség jellemzi. Ekkor ismerkedik meg a gyermek a csoportjával, más csoportokkal, az óvoda dolgozóival, az óvoda egyéb helyiségeivel. **A folyamatosan történő anyás beszoktatás, mindkét óvodapedagógus együttes jelenléte** az első napokban megkönnyíti a gyermek beilleszkedését az új közösségbe.
- Az egészséges életmód egységes kialakítását az óvodai szokás-, szabályrendszer és a családok szokás-, szabályrendszerének összhangjával biztosítjuk. Az óvodai életre való ráhangolás igazodik a család igényeihez, a gyermek reakcióihoz. Az egyéni igényeket, otthonról hozott szokásokat figyelemmel kísérjük, megértő elfogadó magatartásunkkal segítjük – a közösséghez történő alkalmazkodás keretein belül.

9.1.1. Gondozás

- A gondozásnak programunkban alapvető szerepe van. Az óvodai nevelés mércéje a gyermek gondozottsága, a stabil egészségügyi szokásrendszer, az egészséges életmód iránti igény kialakítása.
- A gondozás a gyermek olyan szükségleteit elégíti ki, amely elősegíti növekedését, fejlődését, hozzájárul egészségének megőrzéséhez, jó közérzetéhez megteremti a nevelési hatások kedvező érvényesülésének feltételeit.
- A gondozás alapja a gyermek – felnőtt pozitív kapcsolata, amely által nyugodt légkörben lehetőség nyílik a gondozási teendők közvetítésére. Az egészséges személyiségfejlődés egyik legfontosabb feltétele **az óvodapedagógus és a gyermek közötti jó kapcsolat.**
- A higiénés teendők végrehajtásához szeretetteljes, nyugodt, derűs légkört biztosítunk, figyelembe véve a gyermekek eltérő egyéni helyzetét, szükségletét, életkori sajátosságait, otthoni szokásait. A segítség során a gondozás és szeretet megnyilvánulását éreztetjük minden gyermekkel.
- Megkülönböztetett figyelemmel, gondoskodással vesszük körül, mivel szavai, tekintete, hangsúlya, mozdulatai, gesztusai gondozás közben is figyelmet, elfogadást közvetítenek.
- Ebből adódóan megszabadítjuk a gyermeket a kellemetlen érzésektől (pl. szomjúság, fázás, izzadás, fájdalom stb.).
- Az óvodai élet minden mozzanatában az óvodába érkezéstől, játékban, étkezésnél, WC használatnál, séta alkalmával, udvaron, pihenés alatt, stb. – mérlegeljük, hogy az adott fázisban a gyermek egészsége, testi épsége mennyire védett, és az adott helyzetben, mennyiben szolgálja a testi – lelki, szociális egészséget.
- Napközben különös figyelmet fordítunk az önkiszolgálásra, biztosítjuk a gyermekek számára

a saját, jellel ellátott használati eszközöket, melyek megfelelő méretűek és szükség szerint elérhetőek. (pl. törölköző, fésű, fogkefe, fogmosó pohár, egyéni tornafelszerelés, saját váltócipő, váltó ruha, alvópárna, lepedő, ágynemű)

- Az önálló testápolás, öltözködés, étkezés szervezettségét az óvodába lépés pillanatától biztosítjuk.
- Az öltözködést, a kulturált étkezési szokásrend kialakítását, az önálló testápolást az egyéni fejlettségtől függően mindaddig gyakoroltatjuk, amíg nem biztosak a szokások sorrendjében.
- A segítséget mindig szóbeli magyarázattal kísérik, ha a gyermek valamit nem jól végez, nem marasztaljuk el, hanem a sikertelenül végzett műveletet újra bemutatjuk.
- Figyelünk a gyermekek legkisebb fejlődésére és ezen a téren is velük örülünk.
- A három év alatti gyermekek gondozása, nevelése folyamán nagyon fontosnak tartjuk az önállóságra neveléssel kapcsolatos elveink követését, a segítségnyújtás megfelelő időpontját és mértékét.

9.1.2. Testápolás

- A testápolás a gyerekek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozását, rendszeres szükség szerinti tisztálkodásukat és tisztaságigényük kialakulását szolgálja.
- A személyi higiénés önkiszolgálásban maguk a gyermekek is aktívan részt vesznek, ezt minden felnőtt azonos módon következetesen gyakoroltatja.
- Hozzászoktatjuk a gyermekeket, hogyha a kezük piszkos lesz, maguktól menjenek kezét mosni, valamint WC használat után és étkezés előtt.
- A gyermek megtalálhatja a jelét az öltözőben, a csoportban, a törölközőn, a fogmosó felszerelésén, a fésűjén.
- Minden gyermekkel megismertetjük az óvodánkban használt tisztasági eszközöket, azok használati módját.
- Tisztálkodási eszközeiket jellel ellátva, megfelelő magasságban helyezük el.
- Mosakodás, kéztörölés, fogmosás, fésülködés, WC használatánál biztosítjuk a felnőtt jelenlétét mindaddig, míg nem biztosak a szükséges szokások sorrendjében.
- Természetesen a kisebbeknél több segítséget nyújtunk, de a rendszeres gyakorlás során arra törekszünk, hogy ez a készség kialakuljon a gyermekekben, és önállóvá váljanak.
- Megismertetjük a gyerekekkel a helyes fogápolás módját, a fogápolási eszközök állapotát, tisztaságát folyamatosan ellenőrizzük, szükség esetén cseréjét jelezzük a szülők felé.
- Állandó helyet alakítunk ki a tiszta és elhasznált papír zsebkendőnek.
- A gyermekeket szükségleteik jelzésére és azok bármikor történő kielégítésére szoktatjuk.

9.1.3. Öltözködés

- Az öltözködés védekezés az időjárás változásai ellen, de egyúttal fejlesztheti a gyermek ízlését, önállóságát is.
- A helyes öltözködés során felhívjuk a figyelmet a kényelmes, **réteges öltözködés** biztosítására, amely óv a sérüléstől, biztosítja a testszellőzést, ugyanakkor tiszta, esztétikus. Hangsúlyozzuk a megfelelő cipő használatát is, amelynél fő szempontunk, hogy kényelmes, a sarok részt jól támasztó, saját, jól szellőző, hajlékony talpú legyen.
- Öltözködés során fokozatosan alakítjuk ki azt az önállóságot, hogy a mindenkori hőmérsékletnek megfelelő ruházatot vegyenek fel.
- A gyermekek önállóságának fejlődését elősegítjük a sorrendiség és szükséges technikák gyakoroltatásával. Figyelembe vesszük egyéni szükségleteiket, öltözködési tempójukat.
- Fontosnak tartjuk az óvodapedagógus és a dajka példáját, megjelenését.
- Az öltözőben található a jellel ellátott zsák, vagy polc, szekrény, stb., melybe a szülők váltóruhát, váltócipőt helyezhetnek el.

9.1.4. Étkezés

- A gyermekek fejlődésének érdekében igényük szerint nagy figyelmet fordítunk a korszerű táplálkozásra, az étkezési ritmus, a kulturált étkezés szokásainak kialakítására, erősítésére.
- A gyermekek részére **napi háromszori étkezést biztosítunk**, az étkezések közötti legalább két – három óra betartásával.
- A gyermekélelmezést biztosító partner az OÉTI táplálkozás-egészségügyi ajánlása szerint biztosítja az élettani energia- és tápanyagigényeknek megfelelő összetételű és jellegű táplálékot.
- Igyekszünk **új ízekkel**, az ételek nevével, egyszerűbb ételek elkészítésével megismertetni a gyermekeket (az egészségügyi előírásokat betartva).
- Ösztönözzük a gyermekeket a zöldségfélék, gyümölcsök, főzelékek, rostokban gazdag, gabonapehellyel dúsított kenyér fogyasztásának megszerettetésére.
- **Zöldség- és gyümölcsnapok** beiktatásával formáljuk a szülők és gyermekek szemléletét. A gyermekek maguk is részt vesznek a gyümölcs- és salátatálak elkészítésében, így lehetőség adódik arra, hogy számukra eddig szokatlan ízekkel és azok elkészítési módjával is megismerkedjenek.
- A gyermek ízlésében, étvágyában, táplálkozási szokásaiban nagy egyéni különbségek vannak, hangsúlyozzuk, hogy a kisétkű gyermek nem étvágytalan!
- Éppen ezért nem kényszerítjük valaminek az elfogyasztására, de figyelünk minden egyes

gyermekre, az étvágytalanra és falánkra egyaránt. Az étkezési szokásokat, érzékenységet megismerve, tapintatosan ösztönözzük az ételek elfogyasztását.

- Étkezések alkalmával egyszerre csak kis ételmennyiséget teszünk a gyermekek tányérjára, ha azt elfogyasztották kapnak újra, a gyermekeket is arra szoktatjuk, hogy egyszerre csak kis mennyiséget vegyenek a tálból.
- Az ízlésesen terített asztal látványa fokozza az étvágyat, egyúttal igényességre, kulturált viselkedésre készítet, ennek érdekében biztosítjuk a kulturált étkezés, az ízléses terítés feltételeit. (terítő, evőeszköz /kanál, villa, kés/, dupla tányér, pohár, szalvéta, kancsó, tál). Az előkészületekbe bevonjuk a gyermekeket önkiszolgálás, illetve naposok részvételével.
- A gyermekek szükségleteinek megfelelően **egész nap biztosítjuk a folyadékot.** (víz, gyógytea, gyümölcstea, gyümölcslé)
- A kés, villa használatával fokozatosan ismerkednek meg a gyerekek.
- A napi tápanyagszükséglet kiegészítése végett és változatosság érdekében **rendszeresen tájékoztatjuk a szülőket az óvodai étrendről.**
- A vallási, valamint egyéb okból (például: vegetáriánus, az eltérő étkezést igénylő családok étkezési szokásait tiszteletben tartjuk. A különféle táplálékallergiás gyermekek megfelelő étkeztetését a konyha dolgozói biztosítják.

9.1.5. Mozgás

- A mozgás jelentős szerepet tölt be az egészséges életmódra nevelésben. A sokféle mozgáslehetőség, melyet a programban biztosítunk, kedvezően befolyásolja az egész szervezet működését.
- A mozgásokhoz kapcsolódó gondozási feladatok elősegítik a helyes higiénés szokások kialakítását.
- A rendszeres örömmel végzett mozgással a gyermekeket egészséges életvitel kialakítására szoktatjuk, és mintát adhatunk a szülőnek is. Ezért alkalmanként a szülőkkel együtt mozgásos programokat szervezünk.
- A megfelelő balesetveszély elhárítása után szorgalmazzuk a mezítlábas tevékenységeket a csoportban és a szabadban is. A csoportban is biztosítunk olyan egyenetlen felületeket, ahol a mezítlábas edzéssel a lábstatikai rendellenességek megelőzését, illetve korrigálását segítjük. A nyári udvari élet idején is **teret engedünk a mezítlábas járásnak** homokban, kavicsban és fűben.
- Szűrővizsgálatok igazolják, hogy igen magas azoknak a gyermekeknek a száma, akiknél valamilyen tartás rendellenesség, lúdtalp fordul elő. Mindezek megelőzésére illetve

- helyreállítására a gyógytestnevelés egyes speciális hatású gyakorlatait alkalmazzuk. Mikrocsoportos szervezeti formában, szakképzett nevelő irányításával preventív tornát alkalmazunk a kisebb testi rendellenességek korrekciójára.
- Napirendünkben **nagy hangsúlyt fektetünk a szabadban való tartózkodásra**. A mindennapi szabad mozgásokhoz biztosítjuk a megfelelő mozgásfejlesztő szabadtéri játékokat, speciális mozgást igénylő játékszereket:
 - gyűrű, kötélletra, rézsútos létra, mászóakák, csúszdák, egyensúlyérzék fejlesztők,
 - különböző méretű labdák, kosárlabdapalánk, röplabdaháló, foci kapuk, tollas labda, szivacs labdák.
 - A gyerekeket életkori szintjüknek megfelelően megismertetjük a mozgásos játékeszközök biztonságos használatával.
 - Az eszközöket megfelelő felügyelet mellett, egyéni képességeik és bátorságuk szerint használják a gyermekek.
 - Alkalmasszerűen a csoportszobákban a különböző egyensúlyérzék fejlesztő eszközöket használjuk, pl. billenő rács, gumiasztal, stb.
 - Gyermekeink az életkori sajátosságból fakadó természetes testhelyzetekben tevékenykedhetnek. (szőnyegen hasalva rajzolhatnak, mesekönyvet nézegethetnek)
 - Lehetőséget biztosítunk a csoportok egymás közötti mozgásos tevékenykedtetésére, játékos sportversenyekre.
 - A spontán mozgások lehetőségeit **kirándulások, séták** alkalmával is kihasználjuk.
 - (dombra fel-és lefutás, gurulás, erdei tornapálya, stb.)
 - A mozgásfejlesztés lehetőségei:
 - szervezett mozgástevékenységen belül,
 - a szabad játékban a gyermekek kötetlen, spontán, természetes játékos mozgása közben
 - mindennapi mozgás,
 - differenciált mozgástevékenység során.
 - A mozgásos tevékenységeknek játékos mozgásoknak mind a teremben, mind a szabadlevegőn, eszközzel vagy eszköz nélkül, spontán vagy szervezett formában minden nap lehetőséget biztosítunk.
 - Az egészségmegőrzés érdekében fontos, hogy gyermekeink edzettek legyenek, ezért évszaknak és időjárásnak megfelelően sokat tartózkodunk a friss levegőn, ahol futkározhatnak, mozoghatnak, kerékpározhatnak, rollerezhetnek. Tapasztalataink igazolják, hogy a mozgásos program alkalmazásával nő a gyermekek ellenálló képessége.
 - Szeptembertől májusig terjedő időszakban az időjárástól függően fokozatosan növeljük a

szabad levegőn eltöltött tevékenységek idejét, amely a gyermekek mozgásában és egészséges életmódra nevelésében döntő szerepet játszik.

- Sáros időben is lehetőséget adunk a szabadtéri játéokra, légfürdőzésre az udvarok betonos területén.
- A változékony időjáráshoz az öltözettel is igazodva (gumicsizma, esőkabát) közvetlenül tapasztalhatják, érezhetik gyermekeink az évszakok változását.
- Kihasználjuk az évszak adta lehetőségeket, a nyári időszakban a nap-és légfürdőzés mellett a vízfürdözést, a pancsolást is biztosítjuk, azonban a vízfürdőzés önkéntességét tiszteletben tartjuk és az egyéni érzékenységet figyelembe vesszük.
- Fontosnak tarjuk a téli időszakban is a szabad levegőn végzett rendszeres testmozgást, mert ezzel is a gyermek szervezetének ellenálló képességét növeljük.
- A téli hónapokban a szánkózással, hógolyózással, korcsolyázással egészítjük ki a gyermekek edzési lehetőségeit.
- Gondoskodunk arról, hogy a szabadban minél többet mozogjanak és idejüket egészséges játékkal, vagy egyéb hasznos tevékenységekkel töltsék a gyermekek.
- A mindennapi mozgásigény kielégítéséhez változatos, „sokmozgásos” lehetőségeket szervezünk.

9.1.6. Pihenés, alvás

- A nyugodt **pihenés**hez szükséges feltételeket – elalvás előtti szellőztetéssel, meséléssel, dúdolással, bensőséges emocionális kapcsolattal – biztosítjuk.
- A pihenéshez biztosítjuk a szükséges személyi és tárgyi feltételeket (saját ágynemű, „alvókák”), a nyugodt alvást segítő légkört (mese, halk zene).
- A gyermekeknél az eltérő alvási igényeket figyelembe vesszük.
- Megengedjük, hogy a hozzájuk érzelmileg közelálló tárgyakat, játékokat bevigyék az ágyba, így a kevésbé fáradékony gyerekek is nyugalomban töltik a pihenés idejét.
- Az iskolába készülő gyermekek pihenésre fordított idejét a nyári hónapokban lecsökkentjük, ezzel készítjük őket elő a kisiskolások napirendje szerinti életre.

9.1.7. Egészség védelme, edzése, óvása, megőrzése, biztonságos környezet

- Az egészséges életmód jó szokásainak megalapozása egyben a gyermekek megóvását is segíti.
- Fontosnak tartjuk a higiénés szabályok betartását, a gyakori szellőztetést, portalanítást, fertőtlenítést, a gyermekek bevonásával a környezet tisztántartását.
- A környezetalakításnál törekszünk a családi, ízléses, biztonságos feltételek

megteremtésére.

- Eszközaink, bútoraink megfelelnek a gyermekek testméretinek, biztonságosak, lehetővé teszik a játék – és mozgásigényük kielégítést.
- Óvodáink belső tereinek kialakítását az egyszerűség, a célszerűség jellemzi.
- Tágas, világos csoportszobáink esztétikusan, gyermekméretű bútorokkal berendezettek.
- A játékszereket nyitott polcokon, a gyermekek számára jól látható, elérhető helyeken tároljuk.
- A csoportokban kisebb kuckókat, galériát alakítottunk ki, ahová visszavonulhatnak a gyerekek, ha hangulatuk, játékuk úgy kívánja.
- Babaszobáink, babakonyháink „igazi” kis háztartási eszközökkel felszerelték.
- A mesesarokban alacsony polcon található a könyvek, amelyeket tetszés szerint nézegethetnek.
- Esztétikus, parkosított, udvaraink sokféle lehetőséget nyújtanak a változatos tevékenységekhez.
- A szabad mozgás lehetőségét a természetes anyagokból készült mozgásfejlesztő játékokkal biztosítjuk.
- Udvaraink nagy része füves terület, de megtalálható a homokos és szilárd burkolatú, árnyékos és napos rész is.
- Az óvodában megbetegedett gyermeket felnőtt gondozásával elkülönítjük mindaddig, míg szülei meg nem érkeznek.
- A fertőzések terjedését fokozott odafigyeléssel, edzéssel, szellőztetéssel, a személyes holmik használatával, a higiéniai szokások fokozottabb betartásával igyekszünk megakadályozni.
- Fontosnak tartjuk a szülők tájékoztatását felvilágosító előadásokkal, figyelemfelkeltő írásokkal.
- A baleset elkerülése érdekében biztosítjuk a személyi, tárgyi feltételeket, a gyermekek tevékenységét folyamatosan figyelemmel kísérjük. Minden nevelési év kezdetén valamint kirándulások előtt és egyéb esetekben szükség szerint minden óvodai csoportban - a gyermekek életkorának megfelelően – ismertetjük az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírásokat, veszélyforrásokat és az elvárható magatartásformát.
- Dolgozóinknak az előírásoknak megfelelő ruha és cipő használata kötelező.
- A felnőtt dolgozók feladata, hogy igényes legyen megjelenésük, viselkedésük, igyekezzenek követésre méltó modellt nyújtani, jó benyomást kelteni mind a gyermekekben, mind a szülőkben. Ez ugyanis nemcsak az esztétikai nevelést, de a szülők bizalmát is alapvetően befolyásolja.

- Az ünnepek előtt a külső megjelenítésre kiemelt figyelmet fordítunk. Az ünnepi érzelmek és az ünnepi hangulat erősítését az egész óvodában megjelenő dekorációval is fokozzuk.

A fejlődés várható jellemzője óvodáskor végére:

- A testápolási teendőket a szokásoknak megfelelően, önállóan, felszólítás nélkül végzik.
- A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, óvják, rendben tartják és helyére teszik azokat.
- Készség szintjén kiszolgálják magukat, ismerik az eszközök rendeltetészerű használatát.
- Esztétikusan terítenek, étkezés közben kulturáltan viselkednek.
- Tevékenységüket – egyéni fejlettségükhöz mérten – meg tudják fogalmazni.
- Teljesen önállóan öltözködnek, a ruhájukat ki-be gombolják, cipőjüket befűzik, bekötik.
- A ruhájukat esztétikusan, összehajtva a polcukra helyezik.
- Ügyelnek saját személyük és környezetük rendjére, gondozottságára.
- Érzékelik a természetben végezhető sportok, túrák, edzések jótékony hatását, szervezetük fejlődésére, egészségük megőrzésére.
- Megismerik saját igényeiknek, képességeiknek korlátait, fejlődnek személyiségvonásaik, (önfegyelem, kitartás, tolerancia) testi képességeik.
- Az egészség, mint érték, beépül a személyiségükbe.

9.1.8. Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

Alapelvek:

Fontos, hogy rájöjjenek az óvodások, hogy egy kis odafigyeléssel és óvatossággal rengeteg baleset és a vele járó fájdalom elkerülhető lenne. A gyerekek megismerkednek a vészhelyzetek, vagy balesetek során elvégzendő legfontosabb teendővel, illetve ezek közül is azzal, amit ők is el tudnak végezni. Ide tartozik a segítségkérés (felnőtt értesítése, esetleg mentőhívás) a beteggel való kapcsolatteremtés és a könnyebb sérülések ellátása. A gyerekek megtanulják, hogy egy-egy hétköznapi tárgy (pl. kerékpár, mászóka, autó, gyógyszer) milyen veszélyforrásokat hordoz magával, illetve mire érdemes odafigyelniük a balesetek megelőzése érdekében. Módszere a szerepjáték, mesélés, bábozás, könyv és képolvasás, társasjátékok, beszélgetés.

Védő-óvó előírások:

- az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírás,
- a foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrások,
- tilos és elvárható magatartásformák.

A védő-óvó előírásokat a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelően kell ismertetni.

Az ismertetés ténye a csoportnaplóban kerül dokumentálásra.

Az óvoda házirendjében vannak meghatározva azok a védő, óvó előírások, amelyeket a gyermekeknek az óvodában való tartózkodás során meg kell tartaniuk. A gyermekbalesetek megelőzése érdekében illetve bekövetkezésekor ellátandó feladatok az SZMSZ-ben kerültek rögzítésre. Elsősegély doboz az orvosi szobában vagy irodában található.

Az óvoda berendezése, eszközei csak a baleset megelőzés szempontjai alapján történt vizsgálat után kerülnek használatba, állapotuk folyamatosan ellenőrzésre kerül, ez az udvari eszközök esetében szakértői felülvizsgálattal egészül ki.

9.1.9. Az óvodai élet megszervezése

Napirend

- Óvodáink reggel 6.30 órától fogadják a gyerekeket, így óvodapedagógusaink reggel rugalmas munkakezdéssel dolgoznak.
- **Rugalmas és folyamatos napirendünk** biztosítja a gyermeki szükségletek kielégítéséhez a közös élményekre épülő tevékenységekhez szükséges időkeretet, amit a csoportban dolgozó óvónők alakítanak ki a helyi adottságok, igények, lehetőségek, a gyermekek egyéni, életkori sajátosságainak figyelembevételével.
- A gyermekek életkorának megfelelő **optimális életritmus kialakítására törekszünk**, így az óvodai napirendben vannak rendszeresen ugyanabban az időben végzett tevékenységek, melyek segítik a gyermeket eligazodni az időben, szabályozzák tevékenységeit, ritmust adnak napjainak. Mindezek kihatnak életfolyamataira, érzelmi biztonságára is. Felkínálunk tevékenységeikhez egy olyan rugalmas időkeretet, amihez életkoruknak, fejlettségüknek megfelelően fokozatosan megtanulnak majd alkalmazkodni.
- A napirend biztosítja a megfelelő időtartamú **párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek megvalósítását**, mely növekvő időtartamú (5 -35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósul meg.
- A gyermekek az elkezdett tevékenységüket mindaddig folytathatják, amíg motiválja őket maga a tevékenység, amíg szívesen végzik azt. Ezáltal az adott tevékenység garantáltan fejlesztő hatású lesz a kisgyermek számára.

A napirendben legtöbb időt a szabad játékre biztosítunk.

- Az évszakokhoz igazodva az óvodák sajátosságait figyelembe véve, a gyermekek fokozott mozgásigényét előtérbe helyezve tervezzük meg a csoportok napirendjét.
- A folyamatos tízóraiás is megköveteli az alapvető higiénés szabályokat, mely a szokás és szabályrendszerük egyik fontos momentuma.

- Kézmosás után a dajka segítségével esztétikusan megterítik az asztalt, és csak ezután ülhetnek le tízórazni.
- Az ebéd elfogyasztása ugyanabban az időben, minden gyermek számára egyszerre történik.
- Az uzsonna szintén folyamatosan történik, illeszkedik a délutáni tevékenységek folyamatába. A folyamatos napirend rugalmassága lehetővé teszi, hogy egyéni tempó-, teljesítőképesség, egyéni igény szerint végezzék a gyermekek a tevékenységeket, így nincs várakozás, nincs siettetés.

A program ajánlott napirendje

IDŐTARTAM	TEVÉKENYSÉG
6.30 – 12.00	Párhuzamos tevékenységek: szabad játék, egyéb szabadon választott tevékenység, beszélgető percek, részképességek fejlesztése, tízórai, kötött és kötetlen tevékenységek szervezése, növekvő időtartamú (5–35 perces) csoportos foglalkozások, testápolás, tízórai, séta, kirándulás, játék az udvaron
12.00 – 13.00	Testápolási tevékenységek elvégzése, ebéd, készülődés a pihenéshez
13.00 – 15.30	Csendes pihenő, egyéni szükséglethez igazodó ébredés, testápolás, uzsonna
15.30 – 17.30	Játék a csoportban vagy a szabadban, óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenység

9.1.10. Heti rend

A heti rend biztosítja a folyamatosság, rendszeresség, fokozatosság, tudatosság megvalósítását.

Heti tervezés szempontjai:

- A gyerekeknek naponta szükségük van a szervezett játékos, mindennapos mozgásra.
- Heti egy alkalommal kerül sor kötött formájú mozgásos tevékenységre. A témahetekben komplex módon jelenjenek meg a tevékenységformák.
- A tervezésben tükröződjön az adott évszak nyújtotta élményanyag, a hagyományok, ünnepek, a gyermekekhez közel álló események, témák, melyek többhéten keresztül ismétlődhetnek.
- Naponta legyen lehetőség éneklésre, vizuális tevékenységekre, verselésre, mesére a választhatóság elve szerint.

- A gyerekeknek megadjuk a lehetőséget, hogy a megkezdett témát kedvük szerint folytathassák.
- A spontán érés és a tudatos fejlesztés helyes arányának megtartása mellett kötetlen és kötelező foglalkoztatási formának is helyt adunk.
- A heti terv elkészítéséért az adott csoportban dolgozó óvodapedagógusok a felelősök.

9.1.11. Nyári terv

Az időjárás figyelembe vételével arra törekszünk, hogy a gyermekek szinte az egész napjukat a szabadban tölthessék.

Szabadon választható tevékenységek

- Napfürdőzés
- Szervezett mozgásos játékok, torna
- Játék a homokkal, vízzel
- Élmények, "kincs" gyűjtése, a gyűjtött anyagból barkácsolás
- Munka jellegű tevékenységek; udvari munka
- Természetes környezetben történő tapasztalás
- Környezeti változások megfigyelése
- Illemszabályok gyakorlása
- Kuckózás, mese
- Énekes-, verseny és labdajátékok
- Vizuális technikák

A gyermeklétszám csökkenése miatt, a gyermekcsoportok összevontan működnek. Ez lehetőséget nyújt arra, hogy más környezethez alkalmazkodjanak, más személyeket, társakat megismerjenek elfogadjanak.

A pedagógus is új helyzetbe kerül, nagyobb toleranciára, empátiás reagálásokra, ötletgazdagságra van szüksége. Az óvodapedagógus feladata, hogy ne hagyja unalmassá válni a mindennapokat.

Kínáljon a gyermekeknek élményszerű tevékenységeket, sok alkalmat a természettel való közvetlen találkozásra. Kapjon nagy hangsúlyt az egyénenkénti foglalkozás. A különböző fejlettségű, életkoruknál fogva is más képességű és terhelhetőségű gyermekekkel való differenciált foglalkozás, az egyéni szükségletek tiszteletben tartása.

Egészségnevelési és megóvási tennivalóink:

- Bőséges folyadék biztosítása egész nap folyamán szellőztetés

- Az időjárási viszonyok figyelembe vételével árnyékos hűvös játékhelyek biztosítása
- Napfürdőzés - fürdőzés szabályainak betartása (naptej, fejfedő, megfelelő ruházat, szükség szerint fürdőruha)

9.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az érzelmi, az erkölcsi, a közösségi nevelés biztosítása során figyelembe vesszük, hogy az óvodáskorú gyermek személyiségében az érzelmek dominálnak, magatartására az érzelmi vezéreltség a jellemző.

Cél:

- A gyermekek biztonságérzetének, önbizalmának erősítésével a társas kapcsolatok elősegítése, pozitív személyiségjegyek megerősítése.
- A gyermekek erkölcsi érzelmeinek, tulajdonságainak alakítása, erkölcsi értékrendjük megalapozása.
- Inkluzív szemlélettel a különbözőségek elfogadására, tiszteletére nevelés.
- A gyermekek személyi és tárgyi környezetéhez való érzelmi kötődésének kialakítása.
- A szűkebb és tágabb természeti-, emberi-, tárgyi környezet iránti kötődés elősegítése.
- Szociális érettség alakítása, az iskolába lépéshez.

Feladat:

- Érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, modellértékű, befogadó attitűd, családi légkör megteremtése az óvodakezdéstől az óvodáskor végéig, melyben a közös élmények, tevékenységek során a társas kapcsolatok úgy alakulnak, hogy a gyermekek elfogadják és tisztelik a különbözőségeket.
- Pozitív érzelmi töltésű kapcsolatok kialakítása, megerősítése gyermek – gyermek, gyermek – alkalmazott között.
- A gyermek önálló véleményalkotásának és döntésfejlődésének támogatása.
- Közös élményekkel, komplex tevékenységekkel a környezetben való biztonságos eligazodást segítő szokásokkal, normákkal a gyermekek erkölcsi- és akarati tulajdonságainak erősítése; az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség, a gondoskodás, felelősségvállalás, óvás, védelem, az önállóság, az önfegyelem, a kitartás, a feladattudat, a szabálytudat igényének megalapozása.
- Tudjon rácsodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

- A természeti – társadalmi környezet szépségeinek, esztétikájának, értékeinek felismertetésével a környező világgal való pozitív töltésű érzelmi viszony erősítése, önmagunk és mások szeretetére, tiszteletére, megbecsülésére nevelés.
- A gyermek nyitottságára építve segítse a gyermeket abban, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz való kötődés alapja.
- A környezettudatos magatartás megalapozása az érzelmi viszonyulások, a környezettudatos cselekvési szükségletek, szokások, gondolkodás, értékrend, döntési képességek fejlesztésével. A környezettudatos cselekvési szükségletek, szokások megerősítése, az értékek belsővé válásának elősegítése érzelmi, motivációs hatásokkal, komplex tevékenységi rendszerrel.
- A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, érzékszervi vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, az elhanyagolt valamint a kiemelkedő képességű gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel, szükség esetén megfelelő szakemberek (pszichológus, logopédus, gyógypedagógus, stb.) közreműködésével.
- A különféle problémákkal küzdő gyermekek támogatása abban, hogy szorongásaikat, félelmeiket játékban és más tevékenységekben kiélhessék.
- A peremhelyzetre sodródó gyermekeknek segítése, hogy önmagukat el tudják fogadni, illetve mások is elfogadják őket.
- Olyan feladatok adása a gyermekeknek, melyekben felelősségérzetük megerősödhet, fokozódik magabiztosságuk, önbecsülésük.
- Az iskolai beilleszkedés közvetett segítése a pozitív énkép, önbizalom, kommunikáció, együttműködés formálásával, a szándékos tanulás iránti pozitív attitűd megalapozásával.

A nevelés tartalma:

- A **pszichohigiénés nevelés** feltételeit elsősorban a gyermek biztonságérzetének megteremtésével, személyiségének szabad kibontakoztatásával, a harmonikus társas kapcsolatok alakításának elősegítésével valósítjuk meg.
- A szülők nyílt óvodai rendezvények, családokkal közös programok alkalmával betekinhetnek az intézmény életébe még a beiratkozás előtt.
- Lehetőséget biztosítunk arra, hogy a gyermekek szüleikkel együtt ismerjék meg az óvodát. A szülők fokozatos időcsökkenéssel vesznek részt ebben a folyamatban a gyermek egyéni igényei szerint (lehetőleg maximum két hét alatt). Így betekinhetnek az óvoda

szokásrendjébe, belső életébe, ezzel könnyebbé tesszük a gyermek számára az új környezet elfogadását. A szülők elmondása alapján megismerkedünk az otthon kialakult szokásaikkal, magukkal hozhatják kedvenc tárgyaikat, játékaikat. A befogadás ideje alatt a szülőkkel együtt próbáljuk megteremteni a lehető legnyugodtabb feltételeket a gyermekek közösségbe történő beilleszkedéséhez.

- Az óvodába érkező gyermekkel megismertetjük a csoportszobát, udvart, kiszolgáló helyiségek elhelyezkedését, funkcióját, rendjét, hogy biztonsággal tájékozódhassanak, mozoghassanak.
- Az **óvodapedagógusi modell** fontos szerepet játszik abban, hogy a gyermekek elfogadják eltérő képességű társaik különbözőségét és baráti kapcsolatok alakuljanak. A nevelői példának ezen a téren is meghatározó szerepe van, hisz a gyermekek önkéntelenül átveszik a felnőtt viselkedésmódját, mozdulatait, beszédstílusát. Ezáltal olyan magatartásjegyek alakulnak ki bennük, mint a segítőkészség, szeretet, elfogadás, tisztelet, kölcsönös figyelem.
- Az óvodába lépés napjától kezdve játékos formában gyakoroltatjuk a különböző tevékenységeket, figyelembe vesszük a gyermekek egyéni képességeit, tempóját.
- Óvodáinkban egyaránt megtalálhatók osztott és osztatlan csoportok. Célunk a családias légkör kialakítása, valamint a különbözőségek kezelése érdekében, de szülői kérésre osztott csoportokat is működtetünk.
- A nagyobb gyermekeket bevonjuk a kicsik beilleszkedésének segítésébe, felkészítjük őket a csoportba érkező új gyermekek fogadására. Különös hangsúlyt fektetünk erre a családias légkör megteremtésének érdekében. Figyelembe vesszük a gyermekek egyéniségét, fejlettségét, tempóját, szokásait és ennek megfelelően egyénre szabottan végezzük feladatainkat. Az első perctől személyes kapcsolattal, mesével, dallal, ölbéli játékokkal kedveskedünk a kicsiknek.
- Nagy figyelmet fordítunk a délutáni pihenésre, ilyenkor különös gyengédséggel vesszük körül a gyermekeket, leülünk ágyukra, simogatjuk, nyugtatjuk a félénkebb gyermekeket. Pihenés alkalmával simogató kezünk, halk szavunk nem az alvás erőltetését szolgálja, csupán a nyugodt felfrissülést, pihenést, regenerálódást.
- Minden gyermeknek saját jellel ellátott öltözőszekrényt, polcot biztosítunk, ahol személyes eszközeit, tárgyait elkülönítve őrizheti.
- A csoportszobákat, egyéb helyiségeket esztétikus, célnak megfelelő berendezési tárgyakkal, harmonikus, nyugodt összhatást keltő színekkel, anyagokkal rendezzük be és dekoráljuk.
- Ezáltal biztosítjuk a játékra,- kapcsolatteremtésre ösztönző családias légkört.

- A gyermek – gyermek, a felnőtt – gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása, az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése.
- A gyermekek nevelésében törekszünk jó partneri kapcsolatot kialakítani a szülőkkel, a családdal, hogy kellő bizalom alakulhasson ki az együttműködéshez.
- Az óvodapedagógusok tapintatos közelítéssel ismerik meg a gyermekek egyéni jellemzőit, hogy lehetővé váljon az egyéni nevelés.
- Minden gyermeket külön egyéniségként fogadunk el és fogadtatjuk el gyermektársaival, minden egyes gyermeket pozitív oldaláról megközelítve.
- A korlátokat úgy szabjuk meg, hogy az elvárásoknak meg tudjanak felelni. A csoport előtt álló feladatokat igyekszünk minden gyermek számára érthetővé és vonzóvá tenni.
- Tiltás helyett választási lehetőséget adunk a gyerekeknek, hogy döntéseket hozhassanak, a változásra képessé váljanak.
- A családi légkörben folyó nevelés végigkíséri a gyermekeket. Sok közös élményt, gazdag, tevékenykedtető életet biztosítunk, ezen belül sok olyan – érdeklődésüknek megfelelő – tevékenységet, melyben gyakran átélhetik a belülről táplálkozó kedvet, motiváltságot.
- Nagy hangsúlyt fektetünk azokra a közös tevékenységekre, melyben óvodáink minden csoportja, vagy 2-3 csoport együttműködése nyújtja a közös élményt (pl. séták, jeles napok, kisebb ünnepek, közös játékok, közös mozgás, versenyek, kirándulások, stb.)
- Családias légkör megteremtésével segítjük elő a társas kapcsolatok alakulását is. Az élményszerű együttlétek, a közösen végzett munka öröme olyan erkölcsi tulajdonságokat erősít, mint az együttérzés, lelkiismeretesség, segítőkészség, őszinteség, igazmondás, figyelmesség, önzetlenség. Fejleszti akaratukat, ezen belül önállóságukat, önfegyelmüket, kitartásukat, feladattudatukat, szabálytudatukat.
- A kialakult összeütközések feldolgozásához kellő odafigyeléssel, kivárással viszonyulunk, megfelelő objektív véleményünkkel a gyermekek felelősségérzetét erősítjük.
- A reális, saját értékeit felismerő énkép kialakítása, a szükségletek, attitűdök beállítódása, formálása. Az önkifejező, önérvényesítő gyermeki törekvések segítése.
- Nagy hangsúlyt fektetünk a felnőtt – gyermek társalgására. A gyermekek pozitív kapcsolatai csak úgy alakulnak, ha jól érzik magukat a közösségben, ehhez biztosítjuk a délelőtti játékidőben a személyes percek, ahol lehetőség nyílik a saját élmények megbeszélésére.
- Ezekben a beszélgetésekben a mások és a saját érzéseik megfogalmazásával igyekszünk kialakítani a másik megbecsülésének, értékelésének, elfogadásának érzését.
- Nevelésünk során nagy hangsúlyt fektetünk a humorra, hisz a vidámság, jókedv a gyermek fontos lételeme és kiváló nevelési eszköz is.

-
- A felnőtt – gyermek kapcsolatok elmélyítését óvodáink közös rendezvényeivel is biztosítjuk pl. intézményi évfordulók, farsangolás, kirándulások, gyermeknap, sportdélutánok, néphagyományok felelevenítése, vetélkedők, rajzpályázatok stb.
 - A csoportok hagyományaival mélyítjük a gyermekek összetartozását (pl. névnapok, születésnapok, anyák napja, kirándulások).
 - Közös ünnepségeink bensőséges hangulatban zajlanak, melyet fokozott várakozás és készülődés előz meg (pl. Mikulás, Advent, Karácsony).
 - Az intézményi szinten szervezett hagyományos programok az intézményi összetartozást segítik elő, (pl. Ovi-foci, zsinórlabda-bajnokság, a magyar Népmese napja, Kihívás napja).

Pedagógiai munkánkat az odafigyelés, mások érzésének meghallgatása, a különbözőségek elfogadása hatja át.

A fejlődés várható jellemzője az óvodáskor végén

- A gyermekek szívesen járnak óvodába, ragaszkodnak társaikhoz és a felnőttekhez. Ezt érzelmekben, szavakban, tettekben hozzák nyilvánosságra.
- Megjelennek viselkedésükben az óvoda által közvetített erkölcsi értékrend szerinti viselkedési formák, s annak betartására gyakran társaikat is figyelmeztetik.
- Konfliktushelyzetben törekednek a mindkét fél számára elfogadható megoldásra, szükség esetén kérik a felnőtt segítségét.
- Képesé válnak az udvariassághoz-, az illemhez tartozó szokások betartására, alkalmazására.
- Megfelelő akarati tulajdonságokkal, feladattudattal rendelkeznek (önálló, fegyelmezett, kitartó, megfelelő munkatempóban tevékenykednek).
- Megfelelő önbizalommal, önállósággal, önértékelő képességgel rendelkeznek.
- Képesek az önálló problémamegoldásra, a kudarcélmény elviselésére.
- Igényévé válik a tevékenységekben való részvétel és együttműködés.
- A tevékenységeket türelmesen, a megbeszéltek alapján befejezi.
- Rövid ideig képes nyugodtan ülni, figyelmesen meghallgatni a felnőtteket, a gyermekek közléseit.
- Szavak nélkül is érti környezete jelzéseit, érzéseit.
- A felnőtt kérése nélkül is segítenek társaiknak, együtt éreznek a közösség tagjaival. A közösségért szívesen dolgoznak, bíznak önmaguk képességeiben.
- Az énkép,- önismeret,- önértékelés fejlődése révén képesek az önálló helyzetmegoldásokra, önérvényesítésük a társas kapcsolatban elfogadható módon történik.
- Képesek egymáshoz alkalmazkodni, toleránsan viselkedni, a másikat elfogadni.

- Ismerik saját képességüket, tudják értékeiket, de azt is meg tudják fogalmazni, melyek a hiányosságaik.
- Koruknak megfelelően kialakult a felelősségérzete, képes egyszerű döntések önálló meghozatalára.
- Szívesen kommunikálnak, véleményüket bátran elmondják.
- Erkölcsi érzelmük fejlett, megtanulják az érzelmek kezelését.
- Erkölcsi értékrendszerük (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) megalapozódik.
- Késletetni tudják szükségleteik kielégítését, megfelelő önfegyellemmel rendelkeznek.
- **Megalapozódnak azok a szociális, érzelmi, értelmi képességeik, melyek biztosítják számukra a sikeres iskolai beilleszkedést.**

9.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása – cselekvéses tanulás

Az anyanyelvi nevelés a gyermek kommunikációs képességeinek fejlesztése, szerves része óvodánk nevelő munkájának – valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelvi nevelés kiemelkedően fontos eszköze a vers és a mese – ezek beszédnevelő, szókincsfejlesztő és én,- erősítő hatásukon túl a gondolat és az élőbeszéd összefonódása révén a gyermeki fantázia és kreativitás forrásai. Anyanyelvi nevelésünkben kitűzött feladataink megvalósításában elsődleges szempontunk a játékoság, a kellemes időtöltés, az együttes élmény biztosítása.

Cél:

- Kommunikatív környezet megteremtésével, helyes mintaadással anyanyelvi és kommunikációs készségük fejlesztése.
- Nyitott, magabiztos, jó kommunikációs képességgel rendelkező gyermekek nevelése.
- Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés.
- A gyermekek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése, a gyermek meghallgatása, a gyermeki kérdések támogatása.
- A kreatív interakciós képesség kialakítása.
- Az általánosan érvényes illemszabályok elsajátíttatása, a kapcsolatteremtés elemi szabályaink megismertetése.
- Értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és kreativitás fejlesztése.
- A beszédhibák felismerése, logopédiai segítségnyújtás.

- A gyermekek kíváncsiságára, megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, önkéntelen figyelmére alapozva, a mikro és makro környezetében szerzett tapasztalataira építve a gyermeki gondolkodás fejlődésének elősegítése.
- A személyiség pszichés beállítódásának megalapozása az elfogadás, az együttműködés, önállóság, találékonyság, kapcsolatfelvétel- és alakítás területén.
- Az iskolai alkalmasság elősegítése, az iskolai kommunikációs kudarcok megelőzése.

Feladat:

- Derűs, nyugodt légkör biztosításával a gyermekek beszédkedvének fokozása, a gyermekek nyelvi képességének fejlesztése anyanyelvi játékokkal és a felhasznált irodalmi anyag igényes összeállításával.
- Tudatosan, tervszerűen és differenciáltan, minden helyzetet kihasználva, játékosan fejlesszük a gyermekek kommunikációs képességeit.
- A helyes és szép beszéddel a gyermekek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének segítése, előkészítése irodalmi élmények befogadására
- Jól artikuláló, választékosan beszélő környezet megteremtése, mely a gyermek fejlődését pozitívan befolyásolja.
- Természetes élethelyzetekben és nyelvi játékokkal egyaránt fejlesszük a gyermekek kifejezőkészségét, mely elősegíti a közlés tartalmának felfogását, megértését.
- A beszédészlelés, beszédértés, szóbeli emlékezet fejlesztése.
- Szókincs (relációs és általános) gyarapítása, szófaji gazdagság megalapozása.
- Nyelvi készség (társalgási vagy kontextusos és elbeszélő, vagy összefüggő beszéd) fejlesztése.
- Kommunikációs (verbális, nem verbális) jelzések felismerésének, használatának gyakorlása, egyéni bánásmód, differenciált fejlesztés alkalmazásával.
- Együttműködés a logopédussal és a családdal a megelőzés és a korrekció területén.
- A nemzetiségi, valamint a migráns gyermekek differenciált támogatása a magyar nyelv elsajátításában.
- A gyermek természetes kíváncsiságára építve a tudásvágy ébrentartásával a felhasználható ismeretek, használható tudásanyag biztosítása rendszerszerű látásmóddal.
- Tanulási zavarokat okozó részképességek hiányosságainak felmérése, további fejlesztés kijelölése.
- Érzelmi indíttatású, játékos, mozgásos tevékenységeken keresztül, sokszínű élmény, tapasztalatszerzés biztosítása.

- A kultúra átadás hatásrendszerében az óvodai nevelési módszerek segítségével a gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, célirányos bővítése oly módon, hogy segítse elő kognitív képességük fejlődését.
- A gyermekek intellektuális képességeinek fejlesztésében építünk érzelmeikre, kíváncsiságukra, érdeklődésükre, a játékosságra, figyelembe véve egyéni és életkori sajátosságait.
- A gyermek énképének fejlesztése, a testséma kialakulásának segítése.
- Olyan sikerélményeket biztosítása, melyek hatására az emlékezeti bevésés erősebb, mert az érzelmi többlet fokozza az értelmi fogékonyságot.
- Megerősítő, támogató magatartásunkkal, érdekes szituációk megteremtésével tartjuk ébren kíváncsiságukat, megismerési vágyukat.
- Olyan lehetőségek megteremtése, melyekben önállóan tevékenykedhetnek.
- A képzelet sokoldalú fejlesztése különféle tevékenységek során. (drámajáték, önkifejezés vizuálisan, szóban, tánccal, mozgással –zenére, mese-tudat elkülönítése)
- Annak a lehetőségnek a megteremtése, hogy a gyermek a művészeteken és az alkotómunkán keresztül szerezzen olyan élményeket, amelyek felkeltik és fenntartják a tanulás örömét.
- Viselkedésünkkel, beállítódásunkkal, példánkkal nyújtunk modellt a nyitott, toleráns, kreatív megközelítési módokra.
- Olyan élményszerzési lehetőségek biztosítása a gyermekek számára, melyek által fejlődnek értelmi képességeik. (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás)
- Minta- és példaértékű óvodapedagógusi megnyilatkozások.

Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés tartalmi megvalósítása

- Fontosnak tartjuk, hogy az óvodába kerülő gyermekek beszédállapotát megismerjük beszédhallás, beszédértés, mondatszerkesztés, összefüggő beszéd-, ugyanis ezek ismeretében tudjuk a továbbiakban tudatosan csiszolni, formálni beszédképességüket, gazdagítani aktív és passzív szókincsüket, korrigálni beszédhibájukat.
- A beszédképesség fejlesztését jó óvodai légkörben, beszédhelyzetek teremtésével, beszélőkedv fokozásával, anyanyelvi játékokkal valósítjuk meg.
- A gyermekek beszédét, kérdését, megfigyelését, véleményét, élményét érdeklődéssel fogadjuk, reagálunk rá.
- Különböző beszédhelyzeteket teremtünk, melyek életkortól és nyelvi fejlettségtől, érdeklődéstől függőek (pl. bemutatkozás, megszólítás, köszönés, mese befejezése-, kitalálása, stb.)

- A gyermekek szókincsét, beszédképességét életkoruknak megfelelő új szavakkal gazdagítjuk.
- A kötetlen beszélgetések során olyan légkört teremtünk, ahol a gyerekek szívesen megnyilvánulnak, ahol bátran és sokat kérdezhetnek. A gyerekek szókincsét, szókészletének bővítését tapasztalatainak élményeinek kihasználásával fejlesztjük. Mi is sokat kérdezzünk, ezzel is ösztönözve őket a beszédre.
- A nyelvi kifejezőképességet különböző hangutánzásokkal, az érzelmi állapot változását hanglejtésekkel, hangszín és beszéd gyorsaság változtatásával fejlesztjük.
- A nyelvi kommunikációs fejlesztésünk elsődleges eszköze az óvodapedagógus helyes mintaadása. Ezért hangsúlyt fektetünk a nyelvtanilag hibátlan helyes ejtésre, artikulációra, érthető, színes, szemléletes nyelvi fordulatokban gazdag, példaadó beszédre.
- Óvodánkban a logopédus évente felméri a gyermekek beszédfejltségét, kiszűri a beszédhibás gyermekeket. Tudatosan és tervszerűen, szakszerűen, speciális gyakorlatok igénybevételével korrigálja a beszédhibákat és fejleszti a gyermekek beszédét. A családokkal felveszi a kapcsolatot: tájékoztatja a szülőket gyermekük beszédállapotáról, bevonja őket a beszédfejlesztés otthon is gyakorolható feladataiba.
- Elsajátítatjuk a helyes testtartást, az orron át történő hangtalan, láthatatlan belégzést, a megfelelő kilégzést, a levegőjünkkel való gazdálkodást.
- Anyanyelvi nevelésünk fontos feladata a helyes ejtés gyakorlása. Arra szolgál, hogy a gyermekek érthetőbben, artikuláltabban tudjanak beszélni. A vegyes mélylégzést játékos légzéstechnikai gyakorlatokkal kezdjük.
- Az artikulációs gyakorlatokkal célunk a beszédszervek finommotorikájának fejlesztése. Nyelvtornával kezdjük a gyakorlást, ami később kiegészül ajaktornával.
- A hangok felismerését, megkülönböztetését belső hallást fejlesztő gyakorlatokkal gyakoroltatjuk, fonémahallást fejlesztő játékokat, gyorsasági- és időtartam-gyakorlatokat, játszunk.
- A kommunikációhoz szorosan kapcsolódik az illem. Az illemszabályok ismerete megkönnyíti a beilleszkedést, biztonságot és tartást ad fellépésüknek. Az illem, a jó modor elsajátítása magában foglalja az illemszabályok megismerését, szóbeli megfogalmazását, és ezek alkalmazását a természetes élethelyzetekben.
- Olyan szokások kialakítását alapozzuk meg, amelyek vonatkoznak az óvodai viselkedésre, a jó megjelenésre, a köszönés, a bemutatkozás, a megszólítás, a kérdés módjára, a konfliktushelyzetek megoldására.

- A szabályok megismerésére, gyakorlására lehetőség nyílik a napközben adódó spontán helyzetekben, szerep-, szituációs-, bábjátékok során, tevékenységek menetébe történő beillesztéssel.
- A mindennapos gyakorlatban feltűnnek olyan gyermekek, akik egy vagy több alapvető képesség terén lemaradást mutatnak annak ellenére, hogy intellektusuk ép, érzékszervi fogyatékoságban nem szenvednek, és megfelelő nevelésben részesülnek.
- A magatartási zavarok mellett elsősorban a vizuális percepció, a vizumotoros, illetve a hallási percepció zavarok tűnnek fel. Az ilyen zavarokkal küzdő gyermekek fejlesztésére fokozott figyelmet fordítunk, amelyet beépítünk a tevékenységek rendszerébe, illetve egyéni fejlesztési lehetőségeket teremtünk számukra.
- Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek egyéni adottságaikhoz mérten meg tanuljanak érthetően és folyamatosan kommunikálni, rendelkezzenek azokkal a szokásokkal, magatartási formákkal, elemi és mennyiségi ismeretekkel, amelyek a természeti környezet megbecsüléséhez, megóvásához, a végbemenő változások megértéséhez szükségesek. Szem előtt tartjuk, hogy a gyermekek mindig teljesíthető feladatot, megbízatást kapjanak. Megtanítjuk kérdezni, hibát felismerni, javítani. A megszerzett képességek, készségek pozitív módon hatnak egymásra, ezáltal lehetővé teszik a magasabb szintű képességek, készségek kialakulását. (transzferhatás)
- A tevékenységi formák keretein belül a játékos tanulás, differenciált fejlesztés folyamatában bővülnek a gyermekek ismeretei, melyek pontosabbá, rendszerezettebbé válnak. A kíváncsiságot felkeltő tevékenységek, a környezetben gyűjtött tapasztalatok élményszerű átélése, újrendezése során érdekes problémahelyzetekkel találkoznak a gyerekek. A problémák megoldása segíti az egyszerű gondolkodási műveletek kibontakozását, logikus gondolkodásuk, problémamegoldó képességük, kreativitásuk fejlődését.
- A testileg, lelkileg, szociálisan harmonikusan fejlődő gyermekekben az óvodáskor végére kialakítjuk azokat a képességeket, melyek további életvitelükhöz, az iskolába lépéshez szükségesek. (szándékos figyelem, bevézés, felidézés, megőrzés, elemi és problémamegoldó gondolkodás)
- Munkánkat az intézmény gyógypedagógusa, konduktora, óvodapszichológusa és szociális segítője segíti.

Az értelmi nevelés további feladatai:

- A gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása.
- Változatos tevékenységek biztosításán keresztül további élmények, tapasztalatok biztosítása a környező természeti és társadalmi világról.

- Az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, – alkotóképesség) és a kreativitás fejlesztése.

Az értelmi képességek fejlesztése érdekében:

- fejlesztjük a gyermek énképét, segítjük testséma kialakulását,
- olyan légkört biztosítunk, amely felfedezésre ösztönöz (fantázia, alkotó gondolkodás szárnyalása),
- maximálisan kihasználjuk, hogy a gyermek érzékszervein keresztül, tapasztalati úton ismeri meg az őt körülvevő világot, építünk a gyermekek spontán szerzett élményeire, tapasztalataira, bővítjük a természeti, társadalmi, tárgyi környezetéből szerzett benyomásaira,
- tudatosan szervezzük a közös alkotó tevékenységeket, mert az átélt intellektuális élmények fejlesztik a gyerek értelmi képességeit, mely során motivációs bázis alakul ki a gyermekben,
- olyan sikerélményeket biztosítunk, melyek hatására az emlékezeti bevésés erősebb, mert az érzelmi többlet fokozza az értelmi fogékonyságát,
- figyelemkoncentrációt igénylő feladatokat biztosítunk,
- a közös tevékenységek, a beszélgetések során a gyermek ráérez az együttgondolkodás örömére, alakul kifejező- és problémamegoldó készsége, fejlődik gondolkodása,
- a képzelet sokoldalú fejlesztése különféle tevékenységek során (drámajáték, önkifejezés vizuálisan, szóban, tánccal, mozgással –zenére, mese-tudat elkülönítése),
- megteremtjük annak lehetőségét, hogy a gyermek a művészeteken és az alkotómunkán keresztül szerezzen olyan élményeket, amelyek felkeltik és fenntartják a tanulás örömeit.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A gyermek érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában mondja el.
- Életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal fejezi ki magát, minden szófajt használ, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat.
- Különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot.
- A kommunikatív jeleket értve és használva képes a folyamatos beszédre.
- Hallása, fonémahallása kielégítő, szókincse életkorának megfelelő.
- Kialakul a beszédhelyzethez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető beszéde.
- Konfliktus megoldási módokat ismer, önállóan is alkalmazza, képes társaival egyezkedni.
- Figyelmesen meghallgatja és megérti mások beszédét, az alapvető metakommunikációs jelzéseket felfogja, alkalmazza.

- A közvetlen felidézés mellett képes a szándékos felidézésre, megnő a megőrzés időtartama.
- Képes a figyelemmegosztásra-, átvitelre, a szándékos figyelemre.
- A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodása mellett az elemi fogalmi gondolkodása is kialakulóban van.
- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről.
- Képes a magán- és mássalhangzókat szövegkörnyezetben felismerni, azokat megnevezni.
- Auditív és vizuális képességei optimálisan fejlett.
- Képes a nonverbális jelek megértésére.
- Kialakul beszédfegyelme.
- Differenciált észlelése kifinomult.
- Érzékelése pontos.
- Felismeri és megfogalmazza az egyszerűbb ok-okozati összefüggéseket.
- Figyelemösszpontosításra képes.
- Reprodukzív emlékezettel rendelkezik.
- Fogalmi gondolkodása kialakult.

9.4. Angol nyelvi nevelés

Az anyanyelvi nevelés mellett az idegen nyelvi fejlesztési terület is fontos, mivel ezen életkori szakaszban a gyermekek rendkívül fogékonyak, a nyelv hétköznapi használatának elsajátítására. Azon gyermekek, akik 3-4 évet töltenek el angol nyelven is nevelő óvodai nevelés keretében, igen jó eredménnyel állják meg helyüket mind a kéttannyelvű, mind a hagyományos iskolarendszer kereti között. A nemzeti nyelvek és kultúrák tiszteletben tartása érdekében fontos a közös nyelv ismerete. A közös játék, a különféle szokások, tevékenységek, beszélgetések, foglalkozások alkalmat teremtenek az idegen nyelvvel történő ismerkedésre és játékos gyakorlására. A kialakult napirend az állandó feladatok mellett megfelelő lehetőséget és keretet biztosít az idegen nyelv fokozatos, folyamatos, játékos elsajátításához.

Egészséges életmódra nevelés angol nyelven

A gyermekek gondozása során az étkezés, tisztálkodás, öltözködés, az alvási időszak szokásai, a természetes mozgások számtalan lehetőséget adnak a szókinccsalapozásra, könnyen átadhatók az alapvető szavak, kifejezések. Megnevezésre kerülnek a testrészek, érzékszervek, a gondozás során használt tisztálkodó szerek, ruhadarabok, tálalási eszközök, ételféleségek, az óvodai helyiségek, a

berendezési tárgyak nevei és ezek színe, a pihenéssel kapcsolatos szavak. Ismételjük a legfőbb testrészeket, állapotokat pl. éhes, szomjas, álmos, fáradt, fázik, melege van, száraz, vizes, hideg, meleg, fáj, stb. A gyermekek természetes szituációkban gyakorolhatják a különféle cselekvések nevét, a határozószavakat, a számolást, az óvodapedagógus egyszerű kéréseinek, utasításainak megértését, végrehajtását.

Érzelmi nevelés és szocializáció

A beszoktatás ideje alatt az új kisgyermekhez, a korábbi életszakaszában elsajátított anyanyelvén, angolul vagy magyarul kommunikálunk. Abban az esetben, ha a gyermek anyanyelvét tekintve más nemzetiségű, mindkét nyelvet használjuk vele szemben és a szülőkkel egyeztetjük a magyar illetve az angol nyelv használatának arányát. A már beszoktatott gyermekekkel egyéni fejlettségi szintjükhöz, beszédértésükhöz mérten kommunikálunk. A gyermekek érzelmi biztonságának kialakítása és nevelésük során mindvégig nagy jelentőséget tulajdonítunk az egyéni bánásmódnak és a metakommunikációnak. Fontos célunk, hogy a gyermekek mielőbb otthonosan érezzék magukat, ezért az eligazodásukat megkönnyítő gesztusnyelvet, szokásokat is használjuk a közös kommunikáció során.

Anyanyelvi nevelés

A két nevelési nyelvű program azoknak a gyermekeknek felel meg elsősorban, akik anyanyelvüket életkoruknak megfelelő szinten jól beszélnek, és kevésbé ajánlott a megkésett beszédfejlődésű, a súlyos beszédzavarokkal, beszédértési gondokkal küzdő gyermekek számára. Fontosnak tartjuk, hogy gyermeki élethez kapcsolódó programok előkészítése, a gyermek számára lényeges momentumok megbeszélése anyanyelvükön történjen. Egyes esetekben ugyanis elengedhetetlen a gyermekek anyanyelvi szinten történő felkészítése. Ilyenek például a balesetvédelmi szabályok, közlekedési szabályok, kirándulások, ha gyermekprogramot tartunk, vagy gyermekprogramokra látogatunk el, az ünnepek és minden olyan esemény, ami eltér a csoport megszokott napirendjétől.

10. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

Az óvodapedagógus helye és feladata:

- A játék figyelemmel kísérése, hogy a gyermekek hogyan közelednek egymáshoz, kik játszanak együtt, milyen irányban halad a játéktéma, hogyan oldják meg a konfliktusokat, tiszteletben tartják-e egymás játékát, udvariasan viselkednek-e a játék során.
- A gyermekek játékának segítése ötleteivel. Kezdeményező, partner és egyben játszótársa is legyen a gyermeknek.
- Saját készítésű kiegészítő eszközökkel a gyermekek játéktevékenységének továbbfejlesztése.
- A bátortalanok és ötletszegény gyerekek támogatása. A segítség azonban csak olyan szintű és mértékű legyen, melyre az adott gyermeknek szüksége van.
- A gyermeki játék önállóságának tiszteletben tartása. A pedagógus csak akkor avatkozzon bele, ha a gyermekek durvák, egymás testi épségét veszélyeztetik. A játékfelrakást, rendrakást rugalmasan kezelje. A játékot annyira pakoltassa el, hogy a következő tevékenységet ne zavarja.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végén:

- A gyermekek játéka a gyakorló játék szintjéről a szerepjáték szintjére fejlődik.
- Játékukban leggyakrabban a szerepjáték jelentkezik melyben képesek szerepeket vállalni, megosztani, arról lemondani.
- Élményeik, ismereteik alapján, változatos módon képesek kitartóan, több napon keresztül egyugyanazon játéktémában együttjátszani.
- Elfogadják játszótársaik elgondolásait, alkalmazkodnak a szabályokhoz.
- Képesek közösen játékot tervezni, szerepeket kiválasztani.
- A játszócsoportok között tartós és szoros kapcsolat alakuljon ki.
- Társas kapcsolataikban érthetően és kulturáltan kommunikálnak.
- A gyermeknél kialakulnak azok az érzelmi – akarati tulajdonságok, melyek alkalmassá teszik a közösségben való sikeres eligazodásra. (pl. türelem, együttérzés, segítőkészség, kitartás, küzdeni tudás, stb.)
- Kedvelik a bonyolultabb szabály és konstrukciós játékokat, alkalmazkodnak egymáshoz, betartják a szabályokat.
- Az élményhelyzetek reprodukálása közben építenek, szerelnek, szerkesztenek.

- Óvodáskor végére ismernek 3-4 szabályjátékot, egyedül tudják azt levezetni, közösen örködnék a szabályok betartása fölött.
- Ismernek 4-5 képességfejlesztő játékot, mely játékok során kialakul az egészséges versenyszellem.
- Önállóan kezdeményezik a barkácsolást az általuk gyűjtött természetes anyagok felhasználásával, amit beépítenek más játéktémába is.
- Önállóan választanak bábokat kedvelt meséikhez, történeteikhez.
- Saját élményeik eljátszásához elkészítik az egyszerű bábokat.

10.1. Verselés, mesélés

Cél:

- **A gyermekek érzelmi, etikai fejlődésének biztosítása, a pozitív személyiségjegyek megalapozása.**
- **A nyelv szépségének, kifejezőerejének megismertetésével, a helyes nyelvhasználattal, mondatszerkesztéssel a biztonságos önkifejezés megalapozása.**
- **A korosztálynak megfelelő irodalmi élmények nyújtásával az irodalmi érdeklődés felkeltése, az irodalom megszerettetése.**
- **A magyar kultúra értékeinek átörökítése.**

Az óvodapedagógus feladata:

- Optimális körülmények biztosítása a mesehallgatáshoz.
- A 3-7 éves korú gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi mellett ismerkedjenek meg a gyermekek a klasszikus és a kortárs irodalmi alkotásokkal is.
- A mindennapos mondókázásra, verselésre bátran válasszunk a magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok gazdag tárházából.
- Népköltészeti alkotások (mondókák, rigmusok, mesék, népszokások) segítségével a magyar nép „ízes” nyelvezetének bemutatása, feledésbe merülő szavak felelevenítése.
- Változatos irodalmi élmények biztosításával, átélt előadásmóddal, az irodalmi nevelés eszközeivel a gyermekek pszichés beállítódásának pozitív alakítása, személyiségformálása.
- Meseválasztásunkkal segítsük elő a gyermek értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődését.
- A vers - mese, dramatikus játék útján a gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése kiegészítve a báb személyiségfejlesztő hatásával.
- A bábozás és dramatizálás eszközeivel tárjuk fel a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedési formákat.

- Példamutató beszéddel, helyes stílussal, változatos szóhasználattal olyan modell nyújtása, melyet a gyermekek szívesen utánoznak.
- Személyes példaadással a gyermekek ösztönzése dramatizálásra, önálló előadásra, saját vers és mesealkotásra, annak mozgással való kombinálására.
- A gyermekek fogékonyságára építve az anyanyelv szépségének felfedeztetése. (n szókincs, kifejezőkészség, helyes hangsúlyozás, és ritmusérzék fejlesztése)
- Az óvodai élet minden területén kiemelten kezelje a hátrányos helyzetű gyerekek anyanyelvi nevelését, fejlesztését.

A fejlesztés tartalma:

- Csoportjainkban igényesen kialakított mesesarkok találhatóak, ahol színes mesekönyvek, bábok, fejmaszkok inspirálják a gyerekeket az irodalmi művek befogadására, élményeik sajátos megjelenítésére.
- Az egész évi anyag kiválasztásánál törekszünk arra, hogy anyagunk tartalmát tekintve az évszak hangulatát kifejező, az ünnepek köszöntését szolgáló, állatokról szóló, tréfás, humoros hangulatú, tündérvilágot megjelenítő, a mai életet ábrázoló, aktualitásnak megfelelő legyen.
- Témaválasztásunk gerincét a magyar népmese kincse adja.
- A mesélés helye igazodik:
 - a mese tartalmához,
 - a mesélés funkciójához,
 - a mesefeldolgozás szintjéhez, módszeréhez.
- A vers - mese spontán, vagy szervezett formában jelenik meg mindennapjainkban.
- Mind a kezdeményezést, mind pedig az elalvás előtti mesét szükségesnek tarjuk.
- A vers - mese naponta beépül napirendünkbe, megfelelő helyet, időt biztosítva annak.
- A mese hallgatása nem kötelező, de a játszóktól csendes tevékenykedést várunk el.
- A mese figyelmes végighallgatására fokozatosan szoktatjuk rá a gyermekeket.
- Óvodapedagógusaink a vers - mese tevékenységek folyamán fejből mesélnek, verselnek.
- Az **egyszerű állatmesék, láncmesék** hangulatos előadásával fokozatosan szoktatjuk a gyerekeket a mese figyelmes végighallgatására.
- A nagyobbak mesetárába az állatmeséktől kezdve a cselekményesebb meséken keresztül beépítjük a csodás elemeket tartalmazó **tündérmeséket, a tréfásmeséket, verses-meséket, folytatásos meseregényeket**. A gyermekek egyre jobban átérzik a mese cselekményét, fantáziájuk szabadon szárnyal.
Képesek azonosulni a szereplők érzelmeivel, együtt izgulnak, örülnek, félnek, szomorkodnak stb.

- Az élmények újbóli átélése érdekében többször, különböző módszerrel mesélünk el egy-egy mesét. Így alakul ki a gyermekben a szereplő helyzetébe való beleélő képesség, a cselekmény felelevenítésére irányuló igény.
- A mese többszöri meghallgatása és az óvónő bábjátékának hatására a gyerekek képesek először segítséggel, majd önállóan is megjeleníteni az ismert meséket. Lehetőséget biztosítunk arra, hogy az általuk kitalált történeteket, elmondják, vagy a már ismertek cselekményét tovább szövik és befejezzék.
- Az **új verseket** a gyermekek élményeihez, tapasztalataihoz, hangulatához kapcsolódva választjuk meg. Ügyelünk a szavak pontos, tiszta ejtésére, az értelemszerű hangsúlyozásra.
- **A nagyobb gyermekekkel** minden alkalmat megragadunk a kiolvasók, rigmusok, mondókák ismételtetésére, újak megismerésére.
- Bővítjük a készletet helyi népszokásainkhoz, hagyományainkhoz kapcsolódó **mondókákkal, kikiáltókkal, csujjogatókkal, névcsúfolókkal**. Ezek a rövid, humoros, tréfás hangulatú alkotások a gyermekek kedvencei közé tartoznak, szívesen mondogatják játék és egyéb tevékenység közben.
- Megismertetünk velük olyan **közmondásokat**, szólásokat, népi találós kérdéseket, tréfás kifejezéseket, melyeket környezetük gyakran hangoztat.
- Felelevenítjük a **néphagyomány jeles napjait**, a **népszokásokat**, melyeknek nemcsak hallgatói, de tevékeny részesei is lesznek. Élvezettel gyakorolják az életkoruknak megfelelő ízes népi kifejezéseket, különleges, ismeretlen szavakat.
- Az elbeszélések hallgatását követően, néhány jelképes kelléssel motiváljuk a gyermekeket a mesék önálló elmondására, dramatizálásra, bábozásra, új mesék kitalálására.
- A gyermekek szabad önkifejezésének kibontakozása érdekében nagy szerepet tulajdonítunk a **dramatikus játékoknak**. A szerepek kiválasztása önkéntes alapon történik. A gyermekek szerepbe való beleélését, az „átváltozást” kellékek, fejmaszkok, jelmezek segítik. A történet megjelenítésével felszínre kerülnek a gyermek érzelmei, mely mozdulataiban, gesztusaiban, arckifejezéseiben mutatkoznak meg. Fejlődik kommunikációs és metakommunikációs képessége, produktív és reprodukív fantáziája, improvizáló készsége, társas kapcsolata.
- A szerepvállalásnál segítünk, hogy fejlettségüknek megfelelően, sikerélménnyel végződően vegyenek részt a játékban.
- Egyszerű síkbábokkal, fakanál-, ujj- és kesztyűbábokkal biztosítjuk a bábozás lehetőségét.
- A bábozáshoz minden csoportban folyamatosan megteremtjük az eszközöket.

Fejlődés várható jellemzői óvodáskor végén:

- Várják, kérik a mesemondást, maguk is segítenek a mesehallgatás feltételeinek megteremtésében, megszilárdulnak a mesehallgatáshoz fűződő szokások.

- Gondolkodásuk, képzeletük, szándékos figyelmük fejlődik, beszédképességük, beszédkedvük erősödik, beszédfigyelmük kialakul.
- Képesek a metakommunikációs jelzések használatára.
- Gondosan, megbecsüléssel kezelik a könyveket, felismerik, hogy a könyvek hasznosak, érdekesek, segítik ismereteik bővítését.
- A mesekönyvek képeit önállóan és hosszasan nézegetik, összefüggő beszéddel el tudják mondani a mese cselekményét.
- Képesek önállóan mesemondásra, a megkezdett mese, történet folytatására.
- A dramatikus, szituációs játékokban önálló, kreatív ötleteiket alkalmazzák.

10.2. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Cél:

- **A zene iránti érdeklődés felkeltése, a befogadásra való képesség megalapozása, zenei ízlés formálása, zenei esztétikai fogékonyság fejlesztése, zenei anyanyelv megalapozása.**
- **Az énekes játékok, a zene megszerettetése, a szép, tiszta éneklésre való szoktatás, a zenei hallás, ritmusérzék, zenei emlékezet és zenei alkotókedv fejlesztése.**
- **A szülőföld értékeinek átörökítése a népzene, a népdal, a népszokások és a népi hangszerek megismertetése által.**

Az óvodapedagógus feladata:

- Igényes zenei kultúrát képviselő dalok, dalos játékok, mondókák kiválogatása, ezek összeállítása az életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelően.
- A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása.
- Megfelelő zenei légkör kialakítása az érzelmi motiváltság biztosítása érdekében.
- Változatos zenei élményhez juttatással a gyermekek esztétikai fogékonyságának, ízlésének kialakítása, fejlesztése. (énekes és hangszeres hangversenyek, táncbázis)
- A játékok hangulatának megteremtéséhez változatos, esztétikus, motiváló hatású, élményt előhívó eszközök biztosítása.
- A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal, és a zenei képességfejlesztő játékokkal.
- A népdalok, népi énekes játékok és mondókák, a néptánc elemeinek megismertetésével hagyományápolás.
- A néphagyomány gazdag tárházából merített dalos játékok, mondókák, táncok segítségével a közös éneklés, az együttes élmény biztosítása.
- A más népek dalainak, zenéjének közvetítése.

- A gyermekek zenei hallásának, ritmusérzékének, zenei emlékezetének, mozgáskultúrájának fejlesztése.
- Igényes hangszerjátékkal a zenei fogékonyság megalapozása.
- Kortárs művészeti alkotások megismerése.
- Alkalmos zenehallgatási anyag megválasztásával, színes, hangulatos előadásmóddal zenei ízlésformálás.

A fejlesztés tartalma:

- Zenei nevelésünk anyagát főképpen az ÉNÓ-ból, a Zenehallgatás az óvodában, Kis emberek dalai, és népzenei gyűjteményekből válogatjuk, előtérbe helyezzük a népi mondókákat, kiolvasókat, dalos játékokat.
- **Az óvodába lépő kisgyermek** befogadásakor legfontosabbnak tartjuk az érzelmi biztonság megteremtését. Az emocionális kapcsolat kialakítását, melyet **ölbeli játékokkal**, hőcögtetőkkal, lovagoltatókkal, tenyérjátékokkal, rövid tréfás mondókákkal segítünk. A játékos mozdulatok feloldják a gyermekben rejlő feszültséget, erősítik bizalmukat, pozitív hatást gyakorolva így a beszoktatás időszakára.
- A nagyobb gyermekeknek olyan énekes játékokat választunk, amelyek által mozgásuk jól fejleszhető (pl.: hullámvonal, csigavonal, változatos alakzatok, párcserélő-, lakodalmas-, leánykérő játék és szerepváltós játékok).
- A gyermekek zenei ismereteit népi mondókákkal, énekes játékokkal, műdalokkal bővítjük.
- A játékok kiválóan fejlesztik a társas kapcsolatok alakulását, egymás elfogadását, tiszteletét, a pozitív érzelmek elmélyülését.
- Az énekes játékok segítségével fejlesztjük a gyermekek zenei képességeit, gondolkodását, emlékezetét, képzeletét. A hallás és ritmusérzék fejlesztése érdekében egyre több közösen végzett játékos feladatot iktatunk be, melyek kivitelezése pontos zenei ismeretet, koncentráció képességet, kreativitást igényel.
- A zenei képességfejlesztés egymásra épülő, fokozatosan nehezedő feladatok megvalósulásával érvényesül, mely a nap bármely tevékenységéhez kapcsolódhat.
- A gyermekek hallásfejlődését kedvezően alakítjuk a megfelelő hangkészletű, hangterjedelmű és hangmagasságú dalokkal, valamint zenei játékokkal, azok sokszori ismétlésével.
- A mondókák, dalok ritmusának hangoztatásával fejlesztjük a gyermekek ritmusérzékét, melyben megjelenik a szünet, szinkópa és a tizenhatod. A zenei fogalompárokat gyakran kapcsoljuk össze más zenei feladattal.
- Nagy hangsúlyt fektetünk a gyermekek zenei alkotókedvének felébresztésére, önkifejező és improvizáló készségének kibontakoztatására.

- Az éneklési készség fejlesztését szolgáló hangutánzó szavak éneklése segíti a magán,- és mássalhangzók pontos képzését, kiejtését. A mondókák, dalok szövegei bővítik a gyerekek szókincsét, segítik a hangképzési, kiejtési pontatlanságok korrigálását. Megtanulnak olyan egyszerű **tánclépéseket**, amit a felnőtt minta utánzásával követni tudnak, s amelyek szebbék, összerendezettebbé teszik mozgásukat.
- A **néphagyományok jeles napjait** igyekszünk a gyermekek életkori sajátosságait figyelembe véve feldolgozni, megőrizve ezzel nemzeti kultúránk értékeit.
- A dalos játékokhoz fűződő egyszerű tánclépések gyakorlásával segítjük a gyermekek esztétikus mozgáskultúrájának kialakítását.
- Bemutatunk a gyermekeknek néhány népi **ritmusjátészó hangszert**, aminek használatával gyakorolják az egyenletes lüktetést, érzékeltetik a motívumhangsúlyt, a dalok és mondókák ritmusát.
- Megfelelő szervezeti formák lehetőségének felkínálása a zenei képességek fejlesztésére a gyermekek által kezdeményezett alkalmoszerű játékok, más műveltségi területekhez való kapcsolódással.
- A zenehallgatás anyagát az óvodapedagógusok hangszeres játékával, többszólamú énekével, valamint klasszikus zeneszerzők műveinek hallgatásával tesszük változatossá, élményszerűvé.

A zenei tevékenység szervezeti kereteinek biztosítása:

- Zenei nevelésünket kezdeményezett formában valósítjuk meg.
- A zenei képességfejlesztő játékokat mikro-csoportos formában szervezzük meg.
- Így az egyéni képességeket figyelembe véve, eredményesen tudjuk fejleszteni a gyermekeket.
- Csoportos jelleggel szervezzük az énekes játékokat. Ezt úgy igyekszünk biztosítani, hogy semmi se szakítsa meg az önfeledt, élmény teli játékot. A zenehallgatást különböző tevékenységekhez kapcsoljuk.
- Jó idő esetén a szabadban énekelünk, táncolunk.

• **A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:**

- A gyermekek önállóan és örömmel kezdeményeznek dalos játékokat, élvezettel, irányítás nélkül is képesek azokat játszani.
- A gyermekek gátlások nélkül, egyedül is tudnak tisztán, helyes szövegkiejtéssel, megfelelő hangmagaságban és tempóban énekelni.
- Megkülönböztetik az egyenletes lüktetést a dal ritmusától, s ezt a különbséget képesek cselekvéssel, egyszerű játékos mozdulatokkal érzékeltetni.

- Képesek a dalokat, mondókákat előre meghatározott vagy egyéni ötletek alapján ritmusjátászó hangszerekkel kíséni.
- Megkülönböztetik a zenei fogalompárokot.
Ráéreznek a beszéd és ének különbségére.
- A gyermekek felismerik a környezetükben hallható hangokat, képesek megkülönböztetni a hangszínek finom eltéréseit.
Felfedezik a hangok szépségét és zenei harmóniáját.
- Képesek egyszerű tánclépések végzésére, esztétikus, kifejező mozgásra törekednek.
- Tudnak ritmust, mozgást, dallamot improvizálni.
- Tudnak élvezettel figyelni a zenehallgatásra.
- **Zenei képességeik biztos alapot jelentenek az iskola zenei neveléséhez.**

10.3. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Cél:

- **A gyermekek megfigyelő- ábrázoló- alakító képességének magasabb szintre emelése, hogy az óvodáskor végére változatos technikai eljárások alkalmazásával önállóan tudják élményüket, fantáziájukat képileg megformálni.**
- **A természet szépségéből fakadóan a gyermekek tér -, forma -, szín képzetének gazdagítása, a szép iránti nyitottság, igényesség, esztétikai érzékenység alakítása.**
- **A vizuális észlelés, emlékezet, képzelet, gondolkodás pontosabbá tétele.**
- **Értékközvetítés a népművészeti alkotásokkal, népi kismesterségekkel, műalkotásokkal való találkozás során.**

Az óvodapedagógus feladata:

- Az alkotótevékenység feltételeinek megteremtése, az önkifejezés lehetőségének biztosítása.
- Műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés biztosítása.
- A 3-7 éves gyermekek számára, vizuális tevékenységek alkalmazásával képi-, plasztikai-, komponáló-, térbeli tájékozódó képesség alakítása, a kreatív magatartás kibontakoztatása.
- Sokféle technika felkínálása, hogy a gyermekek bátran választhassanak a nekik örömet szerző, képességeiknek megfelelő tevékenységi formákból, abból a célból, hogy a kívánt képességeket minden gyereknél egyénileg fejleszthessük. Mintaadás a gyermekeknek, hogy hogyan kell egy-egy anyaggal, eszközzel dolgozni.
- Fejlesztjük a gyermekek színérzékét, támogatjuk az egyéni színválasztást, színhasználatot.
- A szem-kéz koordináció, a finommotorika és a vizuális percepció hangsúlyozott fejlesztése.

- Az esztétikai befogadáshoz szükséges készségek és helyes ítéletek kialakítása, megfogalmazása.
- Megfigyelési, tapasztalatszerzési lehetőségek, élmények biztosítása.
- A gyermek megismertetése a rajzolás, mintázás és kézimunka eszközeivel, különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival, népi és műalkotásokkal.
- A hagyományos óvodai ábrázolás eszközeinek és technikájának használata mellett népi kismesterségek, hagyományőrző technikák, eszközök megismertetése. (Falumúzeum)
- Megfelelő motiválás hatására a gyermeki adottságok kibontakoztatása, a képességfejlődés megindítása, az alkotókedv fokozása, az esztétikai érzék fejlesztése.
- A vizuális gondolkodás mélyítése, prevenció és tehetséggondozás az ábrázolásban rejlő lehetőségek segítségével.
- Olyan programok, játékok, tevékenységet szervezése, melyek elemi szinten nyújtanak tapasztalatokat az építészeti, plasztikai, képi terekről. Ezek a tapasztalatok később megjelennek munkáikban is.
- A gyermekek környezetalakító tevékenységeiben megteremtjük a lehetőséget a tárgyformálásra, az alkotásra, a játszóhely kialakítására, a függőleges síkban történő nagy felületű (murális) festésre.
- A gyermekek értékelő, önértékelő képességének alakítása.
- Vizuális és kommunikációs tevékenységek összehangolása.
- A tevékenységekhez pozitív érzelmi viszony kialakítása.
- A gyermeki alkotások közösségi rendezvényeken való bemutatása, tehetségek felkarolása-

A fejlesztés tartalma:

- A gyermekek napi rendszerességgel folyamatosan, szabadon választhatják a rajzolást, festés, mintázást, kézi munkát, barkácsolást, mint speciális játékformát.
- Minden csoportszobában biztosítottunk egy olyan **kézműves-sarkot**, ahol a nap folyamán bármikor, bárki szabad választása alapján kezdhet alkotó tevékenységbe.
- Tevékenységüket figyelemmel kísérjük, szükség szerint segítjük, irányítjuk.
- Biztosítjuk a megfelelő minőségű eszközöket, festéshez, rajzoláshoz, mintázáshoz, barkácsoláshoz, ragasztáshoz. Ezek közül a gyermekek szabadon választhatnak a különböző témák kifejezése során.
- Az eszközök praktikus, könnyen elérhető esztétikus elhelyezésével ösztönzően hatunk a gyermekekre.

- **Az óvodába kerülő kisgyermek**ek játszva ismerkednek az anyagokkal, eszközökkel és a technikai kivitelezés lehetőségeivel. Ebben az időszakban fontos feladatunk a szokások, szabályok rögzítése, a technikák alkalmazásának pontos bemutatása, gyakoroltatása.
- A gyermekek tetszés szerint vesznek részt a plasztikai képalakításban. Megismerik az anyagok alakíthatóságát nyomkodva, ütögetve, gyurkálva, sodorva, mélyítve, tépegetve, karcolva stb.
Folyamatosan olyan élményekhez juttatjuk a gyermekeket, amelyeket megfigyelések, tevékenységek, vizsgálatok alapján szerezhettek, elősegítve ezzel a környezetesztétikai érzékenység formálását.
- A képalakítás megjelenik festéssel, zsírkrétával, ceruzával, filctollal, pasztellkrétával, papírragasztással, agyagba, illetve homokba karcolással, nyomattal, metszettel, a természetes anyagok felhasználásával.
- A szenzomotoros koordináció fejlesztése érdekében olyan technikákkal ismerkednek meg, melyek gyakorlása közben rendeződik, finomodik a kismozgások képessége. pl. szövés, fonás, gyöngyfűzés.
- Az **építőjáték** során megismerkedhetnek a különböző tárgyak formáival, alakzataival, tulajdonságaival.
- Kézműves tevékenység során lehetőséget adunk az anyagokkal és eszközökkel való kísérletezésre, felfedezésre, kreatív ötletek megvalósítására.
- Ötleteinkkel segítjük őket **játékok, bábok** és különböző kellékek készítésében. Ünnepekhez kapcsolódóan szívesen kedveskednek az általuk készített ajándéktárggyal szüleiknek, csoporttársaiknak.
- Kézműves-műhelyben és a Falumúzeumban lehetőséget biztosítunk arra, hogy megismerkedjenek a népművészet alkotásaival, gyakorolják a **népi kismesterségeket**. (korongozás, szövés, mézeskalács-sütés, gyöngyfűzés)
- A csoportszobában vagy öltözőben helyet és lehetőséget biztosítunk arra, hogy az elkészült munkák mások számára is megtekinthetők legyenek.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- Az óvodai ábrázolás eszközeit, a már megismert technikákat változatosan, kreatívan alkalmazzák.
- Ábrázoló tevékenységük során kitartóak, akár több napon keresztül is képesek munkálkodni.
- Ismerik a térbeli és síkbeli irányokat, azok szóbeli kifejezéseit. Szókincsünkben aktívan használják ezeket (jobbra, balra, fent, lent).
- Ismerik az alap és kevert színeket, megkülönböztetik a sötét és világos színárnyalatokat.
- Alkotásaik részletezőek, formagazdagok. Ábrázolásukban az adott tárgy, élőlény lényeges

jegyit feltüntetik, érzékeltetik az arányokat, távolságokat.

- Alkotásaikból kitűnik egyéniségük. Megjelenítik érzelmeiket, élményeiket, elképzeléseiket.
- Emlékezet utáni témákban a részleteket is képesek ábrázolni.
- Emberábrázolásban, emlékezet utáni ábrázolásban megjelennek a részletek, jellegzetes színekkel, formákkal, mozgással, hangulati elemekkel ábrázolnak.
- Plasztikai munkáik egyéniék, részletezőek.
- Téralkításában, építésben másokkal együttműködik.
- Ábrázolásuk, változatos színhasználatot és tagoltságot mutat.
- A gyermekek az építő jellegű tevékenységek során kreatívan használják az építő-elemeket, a csoportszoba berendezési tárgyait.
- Tudnak egyszerű formákat papírból kivágni, hajtogatni, ragasztani.
- Szívesen barkácsolnak, ismerik a munkához szükséges eszközöket, a munkafogásokat.
- Saját elképzeléseik és egyszerű népművészeti motívumok alapján díszítenek tárgyakat, készítenek ajándékokat, kiegészítő játékokat.
- Képesek a kollektív munkára, egymás véleményét meghallgatva, elfogadva.
- Örülnek alkotásaiknak és a közösen elkészített kompozícióknak.
- Rácsodálkoznak a szép látványra, gyönyörködni tudnak benne.
- Díszítő tervező feladatot változatos színekkel, rajzolással, festéssel, papírmunkával, agyagba karcolással stb. megoldanak.
- Megjelenik a gyermekekben az esztétikum iránti érzékenység és értékelő képesség a természet szépségeiről, mű- és népművészeti alkotásokról.
- Esztétikai ízlésük fejlődik, tudnak ügyelni környezetük szépségére, aktívan részt vesznek annak alakításában.

10.4. Mozgás

Cél:

- **A gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése, mozgásigényük kielégítése.**
- **Kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésének alapozása, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését.**
- **A mozgás, a rendszeres sportolás megszerettetése révén tájékozódó és alkalmazkodó képességük, valamint személyiségük akarati tényezőinek fejlesztése, mozgáskultúrájuk és egészséges életvitelük megalapozása.**
- **A speciális sokmozgásos tevékenységek alkalmazásával motoros képességek fejlesztése.**

Az óvodapedagógus feladata:

- A program segítségével biztosítani a gyermekek egészséges, edzett és fejlett mozgását, az egészségügyi szokások megalapozását.
- Megfelelő szokás- és szabályrendszerrel olyan mozgásra ösztönző pozitív légkört kialakítása, melyben a gyermekek bátran, biztonsággal mozoghatnak.
- Egész nap folyamán szabad vagy szervezett formában meg kell teremteni gyermekeink számára a mozgásos alkalmakat, mind az épületen belül, mind a szabad levegőn.
- A gyermekek egésznapos tevékenységeibe a sokmozgásos program elemeinek beépítése, motoros képességek fejlesztése.
- Az életkori sajátosságokat és egyéni képességeket figyelembe véve megfelelő és fokozott terhelést biztosító mozgásfejlesztési anyag összeállítása.
- A kondicionáló és koordinációs képességek megfelelő összhangban történő fejlesztése, kiemelt szerepet szánva az egyensúlyozó képesség, a téri tájékozódó képesség, a ritmusképesség, valamint az ízületi mozgékonyág, hajlékonyág, lazaság fejlesztésére.
- A helyes légzéstechnikai alapelemek elsajátíttatása az egészség megóvása érdekében.
- A helyes és szép testtartást elősegítő gyakorlatok beépítése az egyes részterületek gyakorlatsorába.
- A szervezett mozgás anyagába testalkati deformitások megelőzésére speciális gyakorlatok beiktatása.
- Mozgás közben az értelmi struktúrák (vizuális memória, mennyiségi, formai tapasztalatok, percepció, testséma, dominancia, lateralitás) és szociális képességek (én-tudat, alkalmazkodás, önuralom, együttműködés, tolerancia, siker-kudarccs átélése, versenyszellem) fejlesztése.
- A baleset elkerülése, a társra figyelmesség érdekében a mozgástevékenység szabályainak kialakítása a gyermekekkel közösen, majd azok fokozott betartatása.
- Rendszeres testedzésre nevelés, szervezett mozgásfoglalkozások, mindennapos frissítő mozgás, szabadidei játékos sporttevékenységek, zenés torna és mozgásos szabályjátékok során.
- Speciálisan képzett óvodapedagógusok, pedagógusok közreműködésének biztosítása a vízhez szoktatás -, korcsolya -, néptánc -, labdajátékok -, nagyok zenés tornája -, kerékpározás vezetéséhez.

A fejlesztés tartalma:

- A heti 1-2 szervezett mozgásos tevékenység és a mindennapos mozgás nem elegendő a 3-7 éves gyermekek mozgásfejlődéséhez. Ezért törekszünk arra, hogy csoportszobáink és az

udvar adta lehetőségeinket kihasználva, eszközök biztosításával a különböző mozgásformákat megismertetve, zavartalan gyakorlási lehetőségeket biztosítsunk a nap minden mozzanatában. A mozgástanulás szempontjából az óvodáskor a legfontosabb időszak, mivel ez a korosztály a legfogékonyabb a pszichomotoros tanulásra.

- Tervezésünk során figyelünk arra, hogy minden gyermek megtalálja a képességeinek megfelelő mozgásos feladatot, ügyelünk arra, hogy a kötelezőség ne jelentsen kényszert számukra.
- A szervezett mozgásos tevékenység alkalmával, változatos eszközökkel, célirányosan fejlesztjük gyermekeink szervezetét és testi képességeit.
- A mozgásos tevékenységek kötelező jellegűek, ez fejleszti a gyermekek természetes mozgását, lehetőséget ad mozgástapasztalatok bővítésére, fejleszti cselekvő és feladatmegoldó képességüket, testi képességeiket, ügyességüket, testi erőiket, gyorsaságukat, állóképességüket. Segíti a térben és időben való tájékozódást, a helyzetfelismerést, a döntést, fejleszti az alkalmazkodás képességét.
- Az óvodáskor kezdetén a gyermekek játékában, mozgásában és irányított mozgásos tevékenységében a természetes nagymozgások fejlődésének segítése előtérben áll.
- A gimnasztikai gyakorlatokat változatos kézi szerek segítségével tesszük érdekesebbé. (babzsák, bot, szalag, labda stb.) Eközben lehetőség nyílik a testrészek megismerésére, a testséma fejlesztésére. Az irányított mozgástevékenység során fokozatosan alakítjuk ki a biztonságos együttmozgáshoz szükséges alapvető szabályokat.
- Kiemelten kezeljük a labdagyakorlatokat, hiszen a gyermekek szinte legjobban kedvelt eszköze. Az ovi-foci pályák komplex jellegét kihasználva szervezett és szabadidős formában is biztosítjuk gyermekeink számára a zsinórlabda, kosárlabda, tollaslabda, csörgőlabda, futball lehetőségeket, gyakran szervezünk ügyességi és versenyjátékokat.
- Nagy hangsúlyt fektetünk a tornagyakorlatokra, hogy a cselekvési kultúra fejlesztése mellett, a helyes testtartásnak is hangot adjunk.
- A tornaelemek gyakorlásával lényeges feladatokat oldunk meg. Fejlesztjük az egyensúlyozó apparátust. Megtanítjuk őket testük irányítására, egyensúlyuk megtartására és visszanyerésére, hogy tudjanak uralkodni saját mozgásukon.
- Ennek érdekében gyakoroltatjuk, pl. a forgások, átfordulások közben, illetve az egy lábon állás vagy fejjel lefelé helyzetben történő tájékozódást.
- A helyes testtartás kialakítása mellett fejlesztjük a gyermekek mozgástechnikáját.
- A több egyidejű és egymás utáni elemkapcsolatból álló gyakorlatokat 5-6 éveseknél alkalmazzuk, ezzel fejlesztjük harmonikus, plasztikus mozgásukat.

- A mindennapi mozgás során főleg a mozgásos játékok segítségével szereznek gyermekeink tapasztalatot, a teremben vagy a szabadban.
- Tevékenységeink során kiemelt szerepet kapnak a mozgásos játékok.
- Fontos, hogy a tudatos fejlesztés mellett a játék, frissítő, jó hangulatot keltő legyen.
- A játékok tervezésénél szempont, hogy kapcsolódjon az adott fejlesztési terület anyagához, kellően előkészítse a gyakorlatsort.
- A mozgástanulás szempontjából az óvodáskor a legfontosabb időszak, mivel ez a korosztály a legfogékonyabb a pszichomotoros tanulásra.
- Az integrációs nevelésben részt vevő sajátos nevelési igényű gyermekek mozgásfejlettsége eltér az átlagtól, az éretlenség általános tünetei nyilvánulnak meg a nagy- és finommozgások területén, ezért munkánkat konduktor segíti.
- A szülők figyelmének felhívása arra, hogy a gyermek számára a mozgás alapszükséglet!

A mozgásfejlesztés szervezési formái:

- a mindennapi mozgás,
- a szervezett mozgásos tevékenység,
- szabad mozgási lehetőségek,
- preventív gyógytorna,
- SNI gyermekek konduktív fejlesztése.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- A gyermekek igénylik a mindennapos mozgást, a kedvelt mozgásos játékokat kitartóan játsszák.
- Mozgástapasztalataik az egyensúlyozásban, ugrásban folyamatosan bővülnek, mozgásuk összerendezetté, ritmusossá válik.
- A gyermekek nagymozgása, finommozgása, egyensúlyészlelése, összerendezett mozgása kialakul.
- Érzékelésük, észlelésük fejlettsége révén kialakul alaklátási, formaállandósági észlelésük.
- A megismert kézi szereket, tornaszereket funkciójuknak megfelelően, biztonsággal használják.
- Kialakul testsémájuk, ismerik az irányokat, tudnak a térben tájékozódni, vizuális memóriájuk koruknak megfelelő.
- Erősödik szabálytudatuk, reális önértékelésük, siker és kudarc-tűrő képességük.
- Egészséges versenyszellemmel képesek küzdeni.
- Önfegyelmük, figyelmük megerősödik.
- Szeretnek futni, képesek 50 – 100 métert kocogni.

- Képesek változó ütemben, gyors futással állórajtból irányváltoztatással futni.
- Tudnak helyben, illetve járás-futás közben irányváltoztatással futni.
- Pontos dobóállásból kétkezes alsó és felsődobással célba dobnak.
- A távol és a magasugrást néhány lépés nekifutással, a mélyugrást szerről végzik.
- Képesek a gurulóátfordulás pontos, szabályos végrehajtására, □ Tudnak természetes járással irányváltoztatással labdát vezetni.
- Pontos dobóállásból kétkezes alsó és felsődobással célba dobnak.
- Biztonságosan, bátran mozgó, jó fizikai állóképességű, teherbírású gyermekekké válnak.
- Képesek társaikhoz alkalmazkodni, korukhoz képest fejlett önuralommal rendelkeznek, toleránsak, segítőkészek, együttműködők.
- Ismerik saját testi képességeik határát. (állóképesség, egyensúlyérzék, erő, ügyesség, veszélyfelismerés)
- Ismerik a csapatjáték szabályait, játszanak labdajátékokat, biztonsággal használják a kézi szereket.

10.5. A külső világ tevékeny megismerése

10.5.1. Természeti, tárgyi, emberi környezet

Cél:

- **Természetszerető, környezetüket megismerni vágyó gyermekek nevelése**
- **Tapasztalatok szerzése során alakuljon ki a gyermekben pozitív érzelmi viszony az emberi és természeti környezet értékeinek, hagyományainak megbecsülése, megőrzése iránt.**
- **Ökológiai szemléletmód megalapozása, mely lehetővé teszi, hogy környezetükben jól tájékozódjanak, a környezetüket védjék, lakhelyükhöz kötődjenek, ismerjék a néphagyományokat, népszokásokat, a nemzeti, családi és tárgyi kultúra értékeit,, tanulja meg ezek szeretetét, védelmét.**
- **Célirányos, komplex tervező-szervező munkával érjük el, hogy a természetben végzett játékos tevékenységek, jeles napok, kirándulások minden gyermek számára a természet szeretetéből fakadó élményt jelentsenek.**
- **A természet megismerésével, környezettudatos szemléletmód megalapozásával pozitív személyiségvonások, magatartásformák kialakítása.**

Az óvodapedagógus feladata:

- A környezet- és természetbarát szemléletet támogató óvodai környezet kialakítása.
- Az élő, élettelen és épített környezet értékeinek megismertetése a gyermekekkel, természetes

környezetben

- Együttműködésre nevelés, mert összefogással óvhatjuk, védhetjük a környezetet, a természetet.
- Óvodapedagógus modellnyújtással, pozitív megerősítések által a környezetbarát szokások, szemléletmód, a problémaérzékenység, az értékfeltáró és negatívumokat megszüntető magatartásformák kialakítása.
- Az élménypedagógia módszerének segítségével a szűkebb és tágabb környezetünk természeti értékeinek, növény és állatvilágának, földrajzi adottságainak, az ott élő emberek kultúrájának megismertetése.
- A természet megszerettetése, a felfedezés élményének, a cselekvő tapasztalatszerzés lehetőségének biztosítása. (tervezetten, spontán)
- A természeti és társadalmi környezethez fűződő pozitív érzelmi viszony alakítása.
- A helyi sajátosságainkat figyelembe véve, minél több mozgásos, érzékszervi tapasztalatok gyűjtése az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről.
- A gyermek közvetlen környezetében lévő állatok, növények megismertetése, megszerettetése, személyes példa, a modell jelenléte a nap minden percében.
- Minél több játékos kísérlet kipróbálása, bemutatása segítse a valóság tevékeny felfedezését, az ok-okozati összefüggések megláttatását.
- A természetben zajló tapasztalatszerzések során, az ok-okozati összefüggések megláttatása.
- Olyan szokások, szokásrendszerek, viselkedési formák megalapozása, képességek tudatos fejlesztése, amelyek szükségesek a természetes és az ember által épített, létrehozott, környezettel való harmonikus kapcsolat, a környezeti problémák iránti érzékenység, a helyes értékrendszer, a környezettudatos életvitel kialakulásához.
- A természet csodálatos-rejtelmes világának feltárásakor teremtsük beszélőhelyzet a gyermekek kommunikációs készségfejlődésének, alapozzuk meg nyelvi kultúrájukat.
- A környezetvédelmi jeles napok élményszerű, tartalmas megszervezése – a szülők aktív részvételével – szemléletformálás, a gyermekek érzélemvilágának gazdagítása.
- A gyalogos és kerékpáros közlekedés során a helyes közlekedési szabályok gyakoroltatása, elsajátíttatása
- A közösséghez tartozás élményének biztosítása kirándulások, intézményi programok során.
A nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeinek megismertetése közös programok alkalmával.

Szervezeti forma:

- kezdeményezett mikrocsoportos megfigyelések,
- egyéni képességfejlesztés,

- spontán szerzett ismeretek, tapasztalatok,
- mozgásos játékok,
- munkalapokon való manipulálás,
- cselekvéses tanulás.

A fejlesztés tartalma:

- A gyermekek számára olyan **feltételeket**, esztétikus, harmóniát sugárzó környezetet igyekszünk teremteni, mely érzelmileg is motiválja őket a szokások betartására, szűkebb és tágabb környezetük felfedezésére, megismerésére. Rácsodálkozhatnak a természet jelenségeire, az ember alkotta értékekre, ezáltal képességeikhez mérten maguk is "alkotói" és védelmezői lesznek környezetüknek. A külső világ tevékeny megismertetését az évszakok folyamatos változásaihoz kapcsoljuk. Közvetlen környezetünkben kiindulva, tevékenységek által ismertetjük meg a táguló világot a természeti - tárgyi és társadalmi környezet összefüggéseit.
- Minden csoportszobában található élősarok, ahol a közösen gyűjtött, évszaknak megfelelő, „kincsek” találhatóak. Minden évszakban a rá jellemző jegyekkel, színekkel „öltöztetjük” fel a természetsarkokat. Itt csíráztatunk, hajtatunk, megfigyeljük a növekedés szakaszait.
- Környezetnevelő munkánk hatékonysága érdekében minden lehetőséget kihasználunk a **szabadban való tartózkodásra**, évszakonként ismétlődő, folyamatos megfigyelésekre, tapasztalatgyűjtésekre, összehasonlítások, kísérletek végzésére.
- Évente több alkalommal szervezünk sétákat a Sóstói erdőbe, a Bújtosi tóhoz, közeli tanyákra, ahol megfigyeljük a növényeket és a ház körül élő állatokat. Udvaraink jó lehetőséget biztosítanak a madarak, rovarok, bogarak megfigyelésére.
- Helyi lehetőségünket kihasználva rendszeresen látogatjuk az Állatparkot, Botanikus kertet.
- Zöld jeles napok megünneplésével (Állatok napja, Víz világnapja, Föld napja, Madarak- és Fák Napja, Környezetvédelmi Világnap) ráirányítjuk a figyelmet a környezetvédelemre, a környezetbarát magatartás fontosságára.
- Környezettudatos szemlélet kialakítására törekszünk a szelektív hulladékgyűjtéssel, felhívjuk gyermekeink figyelmét a takarékosagra (víz, energia, papír, stb.).
- A gyermekek természeti - és tárgyi környezetről nyert ismereteit, a csoportokban található ismeretterjesztő könyvek és lexikonok biztosításával bővítjük.
- A gyermekek által gyűjtött képekből, - különböző témakörökben - albumokat készítünk az ismeretek rögzítése, rendezése céljából.

- Felnőttek példaadása mellett bekapcsolódnak belső környezetük (természetsarok) és udvarrészüik növényeinek gondozásába, a környezet esztétikájának megőrzésébe. Az óvoda udvarán etetjük a madarakat, óvjuk fészkeiket.
- Beszélgetünk az idő múlásáról az évszakok és a napszakok változásairól.
- Megismertetjük az anyagok fizikai tulajdonságait. Játékos módon lehetőséget adunk tapasztalatszerzésre, az anyagok halmazállapot változásairól, súlyáról, egyéb tulajdonságairól.
- Az időjárás és a természet változásainak folyamatos megfigyeltetésével az ok - okozati összefüggések megláttatására törekszünk. Az érdeklődő gyerekekkel, földgömb segítségével ismertetjük meg a különböző földrészeket, óceánokat, tengereket.
- Ismerkednek testükkel, életkoruknak megfelelően bővülnek ismereteik a test fogalmáról, lateralitásról, érzékszerveikről, azok ápolásáról, a különböző modalitású ingerek összekapcsolásával rögzülnek a szerzett ismeretek.
- Társadalmi környezetünk megismertetése céljából – a szülők segítségét igénybe véve - ellátogatunk olyan intézményekbe, ahol a felnőttek munkáját figyeltetjük meg (Tűzoltóság, Mentőállomás, Posta, Rendőrség)
- Látogatásokat szervezünk a városunkban található közművelődési intézményekbe, (Könyvtár, Múzeum, Művelődési Ház, Kölyökvár, Színház) iskolákba.
- Gyakoroltatjuk a gyalogos közlekedés szabályait, forgalomban figyeltetjük meg a személy - és teherszállító járműveket, a helyi közlekedés jellegzetességeit.
- Az utazások során megalapozzuk a helyes viselkedési és magatartási szabályokat, megtanítjuk gyermekeinket tájékozódni a világban.
- A természet - és környezetünk megismertetéséhez a tapasztalatokat helyszíni, természetes környezetben biztosítjuk. E munkánk során is együttműködünk a családokkal, igyekszünk elérni, hogy a gyermekek vigyék haza az óvodában kialakított környezetbarát viselkedést.
- Tudatosítjuk, hogy az ember, felelős a természetért, és ha nem vigyáz, rá tönkre is teheti.
- A gyermekek fejlesztése minden korosztályban mikrocsoportban történik élmény - és tapasztalatszerző megfigyelések, séták alkalmával.
- Az élmények egyeztetésére a beszélgető percekben a gyűjtemények rendezgetése közben nyílik lehetőség.
- Környezetnevelő munkánkhoz szorosan kapcsolódnak egyéb nevelési területek is, hiszen a gyermeket csak érzelmi nevelésen alapuló érzékenység, nyitottság kialakításával, az okozati összefüggések feltárásával lehet természetet szerető,- ismerő és védő emberré formálni.

- Megismerkednek az évszakokhoz kapcsolódó **népszokásokkal, néphagyományokkal**. Ezek az ünnepek nemcsak színesítik, gazdagítják óvodai életüket, hanem megtanítják tisztelni múltunk értékeit, megismerik kultúránk jelentős eseményeit. Így alakul ki gyermekeinkben a pozitív érzelmi kötődés, ami a szülőföld szeretetében nyilvánul meg.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően képessé válnak tájékozódni és eligazodni szűkebb és tágabb természeti és társadalmi környezetben.
- A gyermekek szívesen tartózkodnak a természetben, kialakul bennük a „természetbarát” viselkedés.
- A természet szeretete által erősödnek erkölcsi érzelmeik – lelkiismeretesség, felelősségérzet – a természethez való pozitív viszony.
- Fogékonnyá válnak a szép iránt, felismerik és értékelik környezetük szépségeit, pozitívan fejlődik tenni akarásuk, a munkához való viszonyuk, nő feladattudatuk, kitartásuk.
- Tapasztalataik, ismereteik gazdagabbá válnak a közvetlen és tágabb természeti – emberi –
 - tárgyi környezetből szerzett tudással, a világkép, értékrend, kultúra elemeivel.
- Ismerik a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat, a vizek élővilágát, képessé válnak azokat külső jegyeik és hasznosságuk alapján összehasonlítani.
- Ismerik környezetük növényeit, s azok gondozását.
- Ismerik a növények fejlődésének feltételeit, a környezetszennyezés ártalmait, hatását az élővilágra.
- Az elsajátított ismereteket tevékenységeikben alkalmazni tudják.
- Felismerik a növény és állatvilágban, az évszakokban történt változások hatásait.
- A testrészeket, az emberi test felépítésének megfelelően fel tudják sorolni. Igényesek testük tisztaságára, ápolására.
- Elsajátítják az alapvető közlekedési szabályokat, felismerik a közlekedési eszközöket, a közlekedés során tanúsított helyes magatartásformát.
- Felismerik és segítséggel megnevezik a napszakokat, a hét napjait, hónapokat, évszakokat, különbséget tesznek azok között, megfogalmazzák jellemzőiket, szépségeit, színeit, és mindezekben tudnak gyönyörködni.
- Megalapozódik kommunikációs készségük, a beszédhelyzeteknek megfelelő, jól érthető beszéd, nyelvi kultúra.
- Képessé válnak a környezetükről alkotott véleményük közlésére, egyéni képességeikhez mérten.

- Ismerik a környezettudatos viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartásformák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához, az energiatakarékossághoz szükségesek.
- Munkájukkal aktívan részt vesznek környezetük szebbé tételében.
- Ismerik a néphagyományokat, a népi kultúra értékeit.

10.5.2. A környezet mennyiségi, formai és téri viszonyai

Cél:

- **A gyermekek változatos tevékenységekben, különféle élethelyzetekben ismerjék fel a körülöttük lévő dolgok matematikai vonatkozásait: mennyiségi, alaki, nagyságbeli és térvizonyait.**
- **A matematikai tapasztalatok gazdagítása, a gyermekek logikus gondolkodásának, problémafelismerő és megoldó képességének valamint verbális kifejezőképességének fejlesztése.**
- **Alakuljon ítélőképességük, fejlődjön tér-sík szemléletük és mennyiségfogalmuk.**
- **Kedveljék meg a matematikai problémákat, az ilyen jellegű játékos feladatokat, helyzeteket.**
- **Szűkebb és tágabb környezetükben, térben, síkban és időben jól tájékozódjanak.**

Az óvodapedagógus feladata:

- Olyan szituációk létrehozása, amelyek lehetővé teszik az érdeklődésen, természetes tapasztalatszerzésen alapuló egyéni képességek fejlesztését.
- Cselekvéses tanulás keretén belül matematikai műveletek gyakorlása.
- A gyakorláshoz megfelelő minőségű és mennyiségű eszközök biztosítása.
- A játék, a környezetben való tevékenykedés során spontán matematikai helyzetek kihasználása.
- Olyan eszközök és tevékenységek biztosítása, ami felkelti a gyermekek érdeklődését és természetes élethelyzetekben teszi lehetővé számukra a matematikai tapasztalatok és ismeretek megszerzését.
- Logikai és matematikai szabályjátékok megismertetése, alkalmazása.
- Matematikai fogalmak, kifejezések, összefüggések megláttatása, megtapasztaltatása.

Az óvodapedagógus feladata:

- Olyan szituációk létrehozása, amelyek lehetővé teszik az érdeklődésen, természetes tapasztalatszerzésen alapuló egyéni képességek fejlesztését.
- Cselekvéses tanulás keretén belül matematikai műveletek gyakorlása.
- A gyakorláshoz megfelelő minőségű és mennyiségű eszközök biztosítása.
- A játék, a környezetben való tevékenykedés során spontán matematikai helyzetek kihasználása.
- Olyan eszközök és tevékenységek biztosítása, ami felkelti a gyermekek érdeklődését és természetes élethelyzetekben teszi lehetővé számukra a matematikai tapasztalatok és ismeretek megszerzését.
- Logikai és matematikai szabályjátékok megismertetése, alkalmazása.
- Matematikai fogalmak, kifejezések, összefüggések megláttatása, megtapasztaltatása.
- A gyermeket körülvevő környezeti valóság mennyiségi, térbeli viszonyainak, formáinak felfedeztetése.
- Komplexen és integrációs nevelési folyamatokban gondolkozva számolunk más nevelési területek transzferhatásával.
- Érdekes, a gyermekek kíváncsiságára építő problémahelyzetek teremtése.
- A gondolatok, a probléma megfogalmazása, a pontos, egyértelmű, a gyermekek számára érthető közvetítése.
- Matematikai tartalmú játék kezdeményezése során a gyermekek egyéni fejlettségének, képességeinek figyelembevétele.
- A gyermekek egyéni feladatmegoldásának meghallgatása, a sajátos logika elfogadása.
- Szükség esetén rávezető kérdésekkel segítség.
- A gyermeki tevékenység változatos formájának biztosítása: egyéni, páros, mikrocsoportos szervezéssel.

A fejlesztés tartalma:

- Elsődlegesnek tarjuk, hogy minden matematikai tartalom sokirányú, személyes tapasztalatszerzés útján jusson el hozzájuk, az ezekkel való találkozás jelentsen élményt és kihívást számukra.
- Az érzékelés, észlelés fejlődése érdekében a gyermekeket a dolgok, tárgyak tulajdonságainak minél alaposabb megismerésére ösztönözzük. Az eredményes problémamegoldáshoz elengedhetetlenül szükséges, hogy figyelmüket szándékosan is tudják meghatározott dolgokra irányítani.

- Az érdekes tevékenységek közben, az önállóan, játékosan megismert tényeket, összefüggéseket, műveleteket megjegyzik, így fejlődik emlékezetük. Az eközben összegyűlt megoldási módokat hasonló helyzetekben felidézhetik.
- A képzelet fejlődése érdekében arra bátorítjuk őket, hogy egy-egy feladatot többféleképpen próbáljanak megoldani. Keressék a problémákat, és törjék a fejüket azok megoldásán.
- A gyermeki érdeklődés irányító, mozgató tényezői az érzelmek. A tapasztalatszerzés vágyát, a problémamegoldás akarását az érzelmi állapot vezérli. Ezért fontos számukra, hogy pozitív érzelmi viszonyt alakítsunk ki a problémakeresés, a megoldás, a tapasztalatszerzés iránt.
- Óvodánkban a matematikai tapasztalatszerzés kizárólag játékos formában valósul meg. Erre adódhatnak egyrészt spontán lehetőségek, melyeket a nap során, a különböző tevékenységekben érhetünk tetten, és használhatunk ki. Mondókák, versek, gyűjtögetések, kézműves tevékenységek közben, komplex módon megjelenhetnek matematikai tartalmak. Másrészt tervszerűen szervezünk olyan játéktevékenységeket, melyben az egyes matematikai műveletek körében szerezhettek tapasztalatokat a gyermekek.
- Egy-egy témakör, szituáció többszöri feldolgozása, addig, amíg a gyermekek örömet találnak a tevékenységben és biztonságosan nem rögződtek az ismeretek.
- Az összehasonlítás kezdetben érzékszervekkel, majd később szemléletes képszerű szinten történik. Olyan eszközöket használunk az összehasonlítás során, mely a gyermekekhez közel áll, élményeik kötődnek hozzá. Ilyen lehet egy ruhadarab, kisautó, melyeknek a színét, nagyságát hasonlítjuk össze.
- Az élő és élettelen tárgyakat és jelenségeket tulajdonságuk, színük, alakjuk, méretük, anyaguk szerint szétválogatjuk, sorba rendezzük.
- A számfogalom megalapozását a halmazok és mennyiségek összemérésével kezdjük. Problémahelyzet elé állítjuk a gyermeket, melynek során megismerkedik a több, kevesebb, ugyanannyi fogalmával.
- A halmazok számlálása által jutunk el a sorszámokig. A számfogalom építését elősegítjük a bontások gyakorlásával.
- A gyermekek különféle halmazok elemeit több csoportra bontják. Itt ismerkednek meg a páros, illetve páratlan fogalmával.
- A sikeres geometriai tapasztalatszerzés érdekében figyelemmel kísérjük a gyerekek vizuális fejlődését, formaállandóság érzékelését, tapintásos, kinezetikus észlelését, térbeli tájékozódó képességét.
- A terület, hosszúság, tömeg, űrtartalom megismerése és megértése céljából különböző kísérleteket végzünk.

Szervezeti forma:

- A tapasztalatszerzés többnyire mikrocsoportban csoportbontással, történik, de előfordul, hogy az egész csoport közösen szerez élményeket, tapasztalatokat.
- Az élmények egyeztetése, rendszerezése a közös napi tevékenységekben történik.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- Gondolkodásuk logikus, következtetések életkoruknak megfelelő.
- Felfedezik és megismerik az egyszerűbb ok-okozati összefüggéseket, mennyiségi viszonyokat, matematikai fogalmakat, melyek a környezetükben rejlenek.
- Problémamegoldó készségük jó.
- A tárgyakat meg tudják számlálni, legalább 10–20-as számkörben, össze tudják hasonlítani mennyiség, nagyság, formák és szín szerint.
- Helyesen értelmezik és használják az összehasonlítás megítélésének fogalmait: hosszabb-rövidebb, kisebb-nagyobb, több-kevesebb, ugyanannyi.
- Ismerik az irányokat és helyesen értelmezik feladatvégzésük során: jobbra-balra, előre-hátra, fent-lent...
- Helyesen használják a névutókat.
- Felismerik a sorba rendezés logikáját, azt képesek jól folytatni, legalább 3 elemszámmal.
- Különböző egységeket képesek összehasonlítani, ezeket tevékenységeikben alkalmazzák.
- Az alapvető formákat felismerik, azonosítják: kör, négyzet, téglalap, háromszög.
- Képesek részekből az egészet kirakni.
- Ismerik az alapvető mértani testeket, azokat képesek felismerni és megnevezni. (kocka, gömb, téglatest)
- Van tapasztalatuk a tükörképről, szimmetriáról.
- Azonosságokat, különbségeket képesek felismerni és megfogalmazni.
- Képes az időbeli relációk felismerésére.
- Komplexen és integrációs nevelési folyamatokban gondolkozva számolunk más nevelési területek transzferhatásával.

10.6. Munka jellegű tevékenységek

Cél:

- **Olyan attitűdök, készségek, képességek, szokások kialakítása, melyekkel a gyermekek képesek saját szükségletük kielégítésére, pozitívan befolyásolják a környezethez való viszonyukat, közösségi kapcsolataik alakulását, kötelességtudatukat.**
- **A munkához való pozitív viszony kialakítása, saját és mások munkájának elismerésére nevelés munkajellegű játékos tevékenységeken keresztül.**

- **Az egyes munkafolyamatok megismertetése.**

Az óvodapedagógus feladata:

- Különböző típusú munka jellegű tevékenységek szervezése, azok feltételeinek biztosítása.
- A munka jellegű, játékos tevékenységek során annak megtapasztaltatása, hogy az ember folyamatosan alakíthatja, kellemesebbé teheti környezetét.
- A gyermekek önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának fejlesztése.
- Fokozatosan vezesse be az egyes munkafajtákat, ismertesse meg a gyermekeket az egyes munkafogásokkal, a munka mennyiségét fokozatosan növelje. Mintát adjon a pontos és kitartó munkavégzéshez.
- A differenciálás elvének érvényesítése feladatadáskor.
- Kerti munkák szervezése, közben a növények növekedésének, fejlődésének, a fejlődésükhöz szükséges feltételek megteremtésének megfigyeltetése.
- Növények gondozásának megismertetése, alkalmazására motiválás: öntözés, leveleinek permetezése, átültetés, szaporítás, csíráztatás, hajtás.
- Az együttműködés érzelmi élményének támogatása, baráti, egymást segítő kapcsolatainak erősítése, a közösségi igény formálása, saját és mások munkájának megbecsülésére, elismerésére nevelés.
- A munka értékelése legyen folyamatos, konkrét, reális, a gyermekhez mérten fejlesztő hatású.
- A segítségnyújtás, a másokról való gondoskodás, felelősségérzet, kötelességteljesítés megalapozása, feladattudatának, önbizalmának, önértékelésének fejlesztése.
- Munkához való viszonyulásával, munkakedvével, igényességével példamutatás.

A fejlesztés tartalma:

- A gyerekek munkajellegű tevékenysége a játékból bontakozik ki, elsősorban önmagukért és a közösségért végzik. Kezdetben az óvónő segítségével, később teljesen önállóan, öntevékenyen munkálkodnak.
- A munka végzése közben – az óvónő céltudatos irányításával – a gyermekek megfigyeléseket végeznek, tapasztalatokat szereznek természeti és társadalmi környezetükről. A munka által fejlődik értelmi képességük, s a gyakorlás során egyre pontosabbá válnak a munkához szükséges készségek. Munka közben kezdenek kialakulni a munkaszervezés képességének alapjai, erősödik kezdeményezőkézségük, együttműködési képességük.
- Az önkiszolgálás során a gyermekeket folyamatosan szoktatjuk az önálló, öntevékeny, önkiszolgáló munkára, ahol egyéni fejlettségüknek megfelelő feladatokat bízunk rájuk.

- A csoportért végzett munka minden gyermekre kiterjedő alakító tevékenység, mely a hasznosságon túl esztétikai értékeket is képvisel.
- Az alkalmoszerű munkák és megbízások az ünnepek előtti készülődést, a takarítást, teremrendezést, a csoportszoba együttes díszítését foglalja magába. Heti egy alkalommal zöldség, illetve gyümölcssalátát készítünk. A saját termésű és otthonról hozott gyümölcsöket befőzzük, savanyúságot készítünk. Alkalmanként /karácsony, anyák napja/ a gyermekekkel együtt készítjük el a vendégváró süteményeket.
- Felnőtt segítségével ismertetjük meg a testápolás, öltözködés, a kulturált étkezés szokásait, mely az egészséges életmódjuk kialakítását segíti elő.
- Havonta egy alkalommal zöldség, illetve gyümölcssalátát készítünk. A saját termésű és otthonról hozott gyümölcsöket befőzzük, savanyúságot készítünk.
- Alkalmanként /karácsony, anyák napja/ a gyermekekkel együtt készítjük el a vendégváró süteményeket.
- A környezetgondozás magába foglalja az élősarok, az akvárium rendbetételét, a szobanövények, veteményeskert gondozását, illetve az állatvédelmet – télen a madáretető kihelyezését, folyamatos feltöltését. Óvodán kívül alkalmoszerűen vesznek részt a gyerekek kerti munkákban, gyümölcsök szedésében, szüretelésben.
- Külső és belső környezetünk rendjének megteremtése és megóvása céljából gyakorolják a járdák, udvarrészek tisztántartását, a füves részek és virágos kert gondozását. (gyomlálás, gereblyezés, öntözés)
- A munka jellegű tevékenységekhez megfelelő méretű eszközöket biztosítunk a gyermekeknek.
- Vegyes csoportokban a munka megszervezése, a differenciált feladatadás különösen fontos szerepet játszik abban, hogy minden gyermek életkori és egyéni képességeinek megfelelő terhelést kapjon.
- Megteremtjük a biztonsági feltételeket /eszközök rendeltetésszerű használatával/ a balesetek, sérülések megelőzése érdekében.
- A napi segítők munkáját a gyermekek fejlettségétől függően vezetjük be, és fokozatosan bővítjük. Ide tartozik a terítés, a teremrendezés, öltözőrendezés, fogkrém osztása, az udvar rendbetartása, segítség társaknak és a felnőtteknek. A napi segítők kiválasztásánál lehetőség szerint minden gyermek, sorra kerülésére ügyelünk.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- A saját életvitelükkel kapcsolatos munkafolyamatokat önállóan, szükség szerint elvégzik.

- Étkezésnél helyesen használják a kanalat, villát, merőkanalat, szalvétát.
- Öltözködésnél önállóak, tudnak gombolni, próbálkoznak a megkötéssel.
- Az önkiszolgáló tevékenységekre fordított idő fejlettségük növekedésével arányosan csökken.
- A rájuk bízott feladatot, munkát önállóan, felelősségteljesen, szívesen végzik.
- Időnként olyan megbízatásoknak is eleget tesznek, amelyek otthoni előkészületet igényelnek.
- A közösségért végzett munkák vállalásánál megjelenik helyes önértékelésük, önbizalmuk.
- Munka jellegű tevékenységeiket a felelősségérzet, a feladattudat és a kitartás jellemzi.
- Figyelnek saját maguk és környezetük rendezettségére, igényükké válik a rend és tisztaság.
- Megtanulják a legszükségesebb eszközök, szerszámok célszerű használatát, miközben fejlődnek készségeik, képességeik.
- A közösen végzett munka által erősödnek társas és baráti kapcsolataik, képessé válnak a munkamegosztásra. Elismerik saját és mások munkájának eredményeit, értékeit és azt meg tudják fogalmazni.
- Munkavégzés során fejlődik erkölcsi magatartásuk.
- Kialakul a munka iránti tisztelet, megbecsülés fontossága, hasznossága, értéke.
- Örömmel segítenek kisebb pajtásaiknak.
- Önbizalma, önértékelése, énképe reálisan alakul a munkájának értékelése során.
- Szeretnek meglepetést készíteni a társaiknak, szüleiknek, az óvoda dolgozóinak és az óvodát segítő iskoláknak, felnőtteknek.
- A szemetet szelektíven helyezik el az adott gyűjtőkben.
- Szívesen segítenek a falevelek összegyűjtésében, a kert rendezésében.
- A virágokat nem tépik le, hagyják az eredeti helyükön, eredeti szépségükben.
- A környezetükben levő növények, állatok gondozásában örömmel vesznek részt.

10.7. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Óvodáinkban a szervezett tanulás alatt a játékba integrált tanulást értjük, mely a nap egészét áthatja. A tevékenységek közben újabb és újabb tapasztalatokhoz juttatjuk a gyermekeket, folyamatosan követve és segítve az egyes gyermekek tanulási képességeinek alakulását.

Cél:

- **A gyermek képességeinek, kompetenciájának fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése, mellyel megalapozzuk az egész életen át tartó tanulás igényét és képességét.**
- **Az ismeretlen iránti érdeklődési kedv fenntartása, a tanulni vágyás megalapozása.**
- **A gyermekek érzelmi, észlelési és mozgásos motiváltságával fejleszteni teljes személyiségükön keresztül készségeiket, képességeiket, egyéni fejlettségüknek**

megfelelően, fokozatosan eljuttatni a cselekvő gondolkodás szintjétől a tapasztalati gondolkodás szintjére.

- **Az egyéni tanulási utak támogatása a gyermeki szükséglethez és egyéni képességhez igazodva.**
- **A tanulásban lemaradó gyermekeknél a lemaradás, lemorzsolódás okait azonosítjuk, egyéni fejlődési tervet biztosítunk, eredményeinket mérjük és értékeljük.**
- **Valóságghú észlelésre, figyelem összpontosítására, problémamegoldó és kreatív gondolkodásra nevelés.**

Feladat:

- Az attitűdök erősítése, a képességek fejlesztése, melynek során az óvodapedagógus épít a gyermek előzetes tapasztalataira, ismereteire.
- Szokásrendszer stabil kialakítása megfelelően megválasztott szervezeti- és időkeretben.
- Célirányosan, játékba integrált, a felfedezés lehetőségét biztosító helyzetek teremtése.
- Élménynyújtás által a gyermekek motiválása, hogy örömmel vegyenek részt a tervezett, szervezett, kezdeményezett, irányított játékokban, tevékenységekben.
- Szokások alakítása utánzások mintá- és modellkövetéses magatartással és viselkedéssel.
- Spontán, játékos helyzetek kihasználása.
- A tanulást támogató feltételek (cselekvő aktivitás, a közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének) biztosításával felismerések, próbálkozások támogatása, az érdeklődés ébrentartása.
- Elemi, fogalmi rendszerek kialakítása, a tanuláshoz szükséges képességek folyamatos fejlesztése.
- Szabály- és feladattudat kialakítása.
- Differenciált, egyénre szabott fejlesztés, prevenció és tehetségfelfedezés.
- A gyermekek ismereteinek megalapozása és fejlesztése, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás, felfedezés útján.
- Kitartás, pontosság, feladattudat, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, kreativitás fejlesztése, saját teljesítő képesség megismerése.
- A gyermekek sokoldalú fejlesztése a kultúraátadás hatásrendszerében, célszerű nevelési módszerek és eszközök megválasztásával, spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendezésével, bővítésével, célirányos módon kognitív képességeik fejlesztése.
- Az irányítás során személyre szabott, pozitív értékeléssel segítse a gyermek személyiségének kibontakoztatását.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás formái:

- Az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása, a spontán játékos tapasztalatszerzés;
- a játékos, cselekvéses tanulás;
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
- gyakorlati problémamegoldás;
- kezdeményezett tevékenységi formák.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás tartalma:

- Óvodánkban a tanulást a játék motivációs bázisára építjük. A játékot tekintjük a legfőbb ismeretszerzési lehetőségnek, melyen keresztül megismerjük a gyermekek egyéni sajátosságait is.
- A játék folyamatában történik a műveltségtartalmak elsajátíttatása, amelyek egymásra épülve alkotják nevelésünk komplexitását.
- Nevelésünkben a gyermek és a természet kapcsolatát helyezük a tevékenységek központjába.
- A folyamatos és alkalmi megfigyelések kapcsán, sokoldalú érzékelés biztosításával, kívánjuk elérni a későbbi belső motiváltságon alapuló ismeretszerzést.
- A gyermekek aktivizálásának legtermészetesebb helyzeteket használjuk fel a tanulásra.
- Ahhoz, hogy ismereteik ténylegesen bevésődhessenek és rendszeressé válhassanak, sok próbálkozásra, kísérletre, saját tapasztalatszerzésre adunk lehetőséget.
- Minden gyermek számára biztosítjuk a pozitív és negatív élmények feldolgozását, a külső ingerek belsővé válását, harmonikus személyiségfejlődést.
- A megismerést, a gondolkodásfejlesztés folyamatát a gyermekek megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, önkéntelen figyelmére az óvodai és óvodán kívül szervezett tapasztalásra építjük.
- Az észlelést sok cselekvéssel, mozgással, tevékenykedtetéssel biztosítjuk.
- Hangsúlyt fektetünk arra, hogy fogja meg, tapogassa meg az eszközöket, manipuláljon a tárgyakkal. Mindezekhez olyan légkört alakítunk, amelyben a gyermekek szorongás nélkül, érdeklődéssel tevékenykedhetnek.
- A fejlődést állandó folyamatnak tekintjük, a feladatokat minden esetben a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazítjuk. Sikerélményhez juttatjuk az egyes gyermeket, így növeljük önbizalmukat, önállóságukat.
- Nagy súlyt helyezünk a tanulási folyamatban gyermekeink élményeinek meghallgatására.

- Arra törekszünk, hogy gyermekeink nyitottak legyenek a külvilágra, kérdezzenek, legyenek érdeklődők.
- A mikro-csoportos fejlesztések alkalmával fontosnak tartjuk a kötöttséget, ebben tudatosan, tervezett módon történik a fejlesztés, segítségével nagyobb lehetőséget látunk az egyéni bánásmódra.
- Egy-egy tevékenységre többször is visszatérünk, hogy legalább egyszer minden gyerek részt vehessen az adott tevékenységben.
- Ha valamely gyermeknél egyes területen lemaradást tapasztalunk, visszatérünk rá és fokozatosan terhelve juttatjuk magasabb szintre.
- A kimagasló képességű gyermekek számára egyéni, differenciált fejlesztéssel próbálunk újabb ismereteket nyújtani.
- A tanulást a gyermekek részéről spontán folyamatként értelmezzük, az óvodapedagógus részéről tudatos, célszerű, egyénre szabott fejlesztésként.
- A gyerekek fejlettségéről egyéni fejlettségmérő lapot vezetünk, ahol nyilvántartjuk fejlettségi szintjüket. Ennek alapján tervezzük meg a tevékenységformákat gyermekeink továbbfejlesztésére, illetve a lemaradók felzárkóztatására.

A tevékenységek szervezeti keretei

	Csoportos	Egyéni
Szervezett	☐ Mozgás	tehetséggondozás, lemaradás- felzárkóztatás
Kezdeményezett	☐ Ének, zene, énekes játék, gyermektánc ☐ Külső világ tevékeny megismerése ☐ Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka ☐ Verselés, mesélés	

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén

- A gyermekek eljutnak a pontos, valóság-hű észleléséhez, mellyel ismereteik megalapozottak lesznek.
- Képesek lesznek a figyelemösszpontosításra, a problémamegoldó kreatív gondolkodásra.
- Megismerkednek az elemi ok-okozati összefüggésekkel. A környezet mennyiség, formai, színbeli eltéréseivel, matematikai fogalmakkal.
- Motoros feladat verbális visszaadására teljesen, vagy a lényeges mozzanat kiemelésével képessé válnak.

- A kapott feladatokat megértik, igyekeznek azt képességeikhez mértén elfogadni és teljesíteni.
- A kompetenciák fejlődése által alkotó életvezetésük megalapozódik.
- Elsajátítják az egészséges, környezettudatos magatartást egyéni képességeikhez mértén.
- Szókincsük képessé teszi őket arra, hogy gondolataikat folyamatos beszéd által másokkal megértessék.
- SzövegviszAADÁSUK megbízható, egyszerű cselekvéseket, összefüggéseket megneveznek.
- Kialakulnak jártasságaik, készségeik, képességeik, melynek révén az érzelmileg motivált cselekvés gondolkodási szintjéről eljutnak a fogalmi gondolkodásig.
- Szociális kompetenciáik alkalmassá teszi őket az iskolai tanulásra.

10.8. Angol – magyar két tanítási nyelvi program gyermeki tevékenységformákba ágyazott tartalmi

Cél

- Az angol nyelv iránti érdeklődés felkeltése,
- Dalokon, mondókákon, meséken, szokások megismerésén keresztül betekintést nyerjenek az angolszász/amerikai népek kultúrájába- ezzel is elősegítve a másság tolerálását,
- Örömteli nyelvtanulással az érdeklődés fenntartása,
- Sikerélmény nyújtása, mely motiválja a későbbi nyelvtanulást és az idegen nyelven történő kommunikációt.

Feladat

- Óvodáskorú gyermekek sokoldalú, differenciált személyiségfejlesztése, kettős kultúrájú nyelvi nevelés megvalósítása,
- Szakmai tapasztalatok cseréjének biztosítása, megteremtése,
- Lehetőség szerint hazai és külföldi továbbképzésekben, speciális tanfolyamokon való részvétel,
- A kétnyelvű óvodai nevelés megújítását elősegítő alkotó- kísérletező munkában való aktív, folyamatos részvétel,
- A napirend olyan módon való alakítása, ami lehetőséget biztosít a hagyományos feladatok mellett, az idegen nyelv fokozatos, folyamatos játékos elsajátításához.
- A jól kialakított napirend fontos szerepet tölt be az idegen nyelvű tevékenykedés megteremtésében.
- A magyar és angol nyelvű kommunikáció meghatározó szereplője, irányítója az idegen nyelvet megfelelő szinten beszélő óvodapedagógus. Ő az, aki a megfelelő pedagógiai, nevelési szituációban eldöntheti, hogy a kommunikáció mely formáját alkalmazza,

- Az idegen nyelvi felnőtt-gyermek, gyermek-gyermek kapcsolatnál fokozottan kell figyelembe venni a gyermekek egyéni sajátosságait, eltérő képességeit, esetlegesen egy előképzettségi szintet, valódi anyanyelvét, már meglévő, vagy éppen hiányzó nyelvtudását, fokozott figyelemmel kell kísérni, a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatását.

A pedagógiai irányelvek meghatározója, az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja.

Játék

A játék, mint a kisgyermekkor legfőbb tevékenysége, tanulási módja, az idegen nyelv közvetítésének is a legfőbb terepe és eszköze, hisz a gyermek számára ez a legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenység. Fontos, hogy a nyelvelsajátítás nem csak játékos tanulás, hanem önkéntességen alapuló, örömforrást jelentő valódi játék legyen. Megfelelő tárgyi feltételekkel bíró, kellemes, családi, inspiráló légkörben a gyermekek nagyon fogékonyak, nyitottak az új dolgok befogadására. Ezt kihasználva, számtalan ismeret közvetítése valósulhat meg a játékfolyamatokban a gyermekek számára. Arra törekszünk, hogy a gyermekek észrevétlenül sajátíthassák el, az életkorukhoz igazított idegen nyelvi szókincset.

Az ölbeli játékok, a szabályjátékok: társasjátékok, a memória játékok, szín és szám kártyák, mozgásos szabályjátékok, futó-, fogójátékok stb. mind alkalmasak arra, hogy építsük, bővítsük a gyerekek szókincsét. A bábozás, a dramatizálás ugyancsak pozitívan befolyásolja a gyermekek idegen nyelvi fejlesztését, az építő és szerepjátékok során szintén természetes közegben hallják a gyermekek idegen anyanyelvű társaik beszédét és a pedagógus közléseit. A játék folyamatos lehetőséget ad szókincsfejlesztésre (pl. játékeszközök neve, színe, helye, rakodás szókincse, berendezési tárgyak neve, megszólítások, javaslatok, számolás, sorszámok, a fő cselekvéseket kifejező igék, irányok, jelzők, határozószók, stb.), a beszédértés fejlesztésére, a gondolatközlés gyakorlására.

Munka jellegű tevékenység

A gyermekek által végzett munka jellegű tevékenységek is számos alkalmat biztosítanak arra, hogy ismételve tevékenységhez kötötten hallják a gyermekek a nyelvet és közben bővüljön szókincsük. Megismerik az eszközök, berendezési tárgyak nevét, a munka jellegű feladatok, tevékenységek gyakorlása során alkalmazott kifejezéseket. Gyakorolják a beszédértést, használják a kifejezéseket, rövid mondatokat, mondatelemeket.

Tanulás

A kisgyermekkor tanulás, beleértve az idegen nyelv részleges elsajátítását is, a teljes személyiségre ható folyamat, melyben meghatározó szerepet tölt be az óvodapedagógus személyisége, felkészültsége és nem utolsósorban angol nyelvi tudása. Az idegen nyelv tanulása sok ismétlést

kíván, fejleszti a hallás utáni megértést, a memóriát, a figyelmet, különféle ismeretekhez juttatja a gyermekeket. Az eredményes nyelvelsajátítás csak önkéntes és örömteli lehet.

Mesélés, verselés

Mind az anyanyelvi, mind az idegen nyelvi nevelés fontos eszköze a mondókázás, a versmondás és a mesehallgatás. A gyermekek készen kapott, szép szövegekkel ismerkedhetnek. Az eredeti hangzásuk, ritmusuk, hangulatuk, a képi erejük adja a pedagógus pótolhatatlan szerepét.

Kiemelt feladatunknak tekintjük, a versek, mondókák, rövid mesék segítségével megszerettetni az angol illetve magyar nyelvet. A gyermekeknek kínált első irodalmi művek mindenképp a mondókák és a versek. Kiválasztásukkor nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy játék, mozdulat, vagy kifejező metakommunikáció, eszköz, pl. báb kapcsolódjon hozzájuk, nyelvezetük kezdetben minél egyszerűbb legyen. A mozgás, tánc a gesztusok, mimikai játékok, a nem verbális kommunikáció legősibb eszközei, melynek az idegen nyelv megismerésében, elsajátításában fontos szerepe van. Olyan egyszerű meséket választunk eleinte, melyeket a gyerekek már saját anyanyelvükön jól ismernek. A szöveg megértését mindig nonverbális eszközök, képek, képeskönyvek, segítik elő. Később már bővebb szókincs birtokában, egyszerű cselekményű történetek is alkalmasak pl. a láncmesék, a szépen lerövidített, egyszerűsített történetek. Feladatunk a szókincs fejlesztése, a nyelvhelyességi hibák javítása, Felkelteni és fenntartani a gyermekek érdeklődését az idegen nyelv iránt, valamint olyan sikerélményeket biztosítani, amely a továbbiakban is motiválja őket.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

Bővül szókincsük, fejlődik beszédértésük, igény ébred bennük az angol-, a nem magyar anyanyelvű gyermekek esetében, a magyar gyermekirodalmi alkotások meghallgatására, mondogatására. Megjegyznek és eljátszanak önállóan is mondókákat, versikéket, segítséggel meséket is angol nyelven. Eleinte megértik, a későbbiekben alkalmazzák is az egyszerű mondatokat. Részt vesznek bábozásban, szerepet vállalnak dramatizálásban.

Ének, zene, énekes játékok, gyermektánc

Az éneklés, a zenehallgatás formálja az ízlést és a zenei képességeket. Más nemzetek zenei kultúrájának dallamvilága, szövege pedig változatos esztétikai élményt nyújt. Az idegen nyelvű énekek éneklése, dalos játékok játszása, vagy a táncmotívumok tanítása közben, fejlődik az aktív szókincs, a gyermekdalok hallgatása pedig a passzív szókincs növekedését szolgálja. Mindkettő segíti a helyes kiejtés kialakulását.

Feladatunk, a gyermekek számára mozgással kísért énekek, énekes játékok kínálata, melyeket a nap bármely szakaszában gyakran játszhatnak, énekelhetnek. Emellett többször hallgatunk eredeti angol

hanganyagokat, főként azért, hogy az angol népi gyermekdalokat és műdalokat megismerjék, hangzás és ritmus világukat érzékeljék, s ezeket később együtt énekelhessük. Használjuk a zenei anyagot a gyerekek aktív és passzív szókincsének fejlesztésére is. A szövegek mellett, a dramatikus kellékek megnevezése, a ritmus eszközök, a téralakzatok, irányok, tánclépések is fontosak.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

A gyermekek az idegen nyelvű dalokat, énekes játékokat, szívesen, önállóan eléneklük, eljátsszák. Mindeközben fejlődik éneklési-, hallás-, és ritmuskészségük, mozgáskultúrájuk. Különbséget tudnak tenni más népek, jellemzően az angolok, amerikaiak zenéje és a magyar nép zenéje között.

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A gyermekek elsődleges önkifejezési formája óvodás korban a vizuális alkotás. A tevékenység közben zajló beszélgetés, irányítás egyúttal észrevétlenül avatja őket az idegen nyelv elsajátításának aktív résztvevőjévé. Önkéntelenül alkalmazzák a tevékenység során használt idegen nyelvi kifejezéseket, tanítják, segítik egymást a nyelvgyakorlásban.

Feladatunk, a kreatív foglalkozásokon elősegíteni azt, hogy a gyermekek tevékenység közben ismerkedjenek a vizuális technikák és a hozzá kapcsolódó különféle eszközök nevével, azok helyével, a színekkel, technikákkal, a képalkotás alapformáival. Törekszünk arra, hogy a gyermekek minél többször hallják és használják az adott kifejezéseket, értsék közlésformáinkat, rövid utasításainkat. Módszertani alapelvünk: Mondjuk, mutatjuk. Teret adunk, a különféle nemzetek szín- és motívumvilágával való ismerkedésnek is.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

Az angolszász/amerikai kultúrában, a gyermekek jóval előbb kezdik meg az írástanulást, mint nálunk Magyarországon. A vizuális technikák gyakorlásával, a kezek ügyessé válnak a biztos ceruzafogásra és a lendületes vonalvezetésre, a gyermekek megtanulják lerajzolni az alapformákat. Nyelvi szinten fejlődik valamennyi gyermek idegen nyelvi szókincsé, hallás utáni beszédértése.

A külső világ tevékeny megismerése

A környezet megismerése számtalan lehetőséget biztosít, az idegen nyelvi szókincsbővítésre. A nevelési területen belüli fontos feladatunk, a közvetlen társadalmi és természeti környezet megfigyeltetése, megismertetése, a természetismeret, természetszeretet, környezetvédelem megalapozása. Emellett e terület, matematikai vonatkozásban, a környezet mennyiségi és formai viszonyaival való ismerkedést is jelenti.

Feladatunk, a környező világ megismertetése kapcsán végzett valamennyi gyermeki tevékenység közben, a gyermekek aktív és passzív szókincsének fejlesztése. Kommunikációs készség, kereső, kutató, felfedező aktivitás, pozitív érzelmeken keresztül, harmonikus viszonyt kialakítani a környezet irányába.

Az angol nyelvi szókincsfejlesztés környezeti és matematikai témakörei:

Társadalmi környezet: család, munka, egyes foglalkozások, alapvető emberi viszonyok, viselkedésszabályok, közlekedés, embert szolgáló eszközök.

Természeti környezet: évszakok, napok, hónapok, napszakok, időjárás, élőlények, élőhelyek, jeles napok, természetjárások

Környezetvédelem: kísérleti eszközök neve, használata, növénygondozás, takarítás.

Matematikai: határozott, határozatlan számnevek, mennyiségi, formai viszonyok. Az alapvető formák felismerése, azonosítása: kör, négyzet, téglalap, háromszög. A tárgyak számlálása, legalább 10–20-as számkörben, összehasonlításuk mennyiség, nagyság, formák és szín szerint.

A fejlődés várható jellemzői:

Be tudnak mutatkozni, köszönnék. Értik, tudják a környezetükben lévő emberek, tárgyak, állatok, növények, felszíni formák, természeti jelenségek nevét. Értik az alapvető cselekvést kifejező szavakat. Tudnak számolni a 10-20-as számkörben, meg tudják ítélni a mennyiségeket. Ismerik az irányokat és helyesen értelmezik feladatvégzésük során: jobbra-balra, előre-hátra, fent-lent... Helyesen értelmezik és használják az összehasonlítás megítélésének fogalmait: hosszabb-rövidebb, kisebb-nagyobb, több-kevesebb, ugyanannyi.

Mozgás, szervezett testnevelés

A gyermekek akár a teremben, akár szabadban végeznek változatos mozgásformákat, megélik különféle testrészek használatát, annak módját, térben elfoglalt helyzetüket, kapcsolatba kerülnek társaikkal, környezetük tárgyaival, az udvarral, a természeti környezettel, az uszodával, stb.

Feladatunk, mozgást kísérő mondókák, dalok tanítása, gyakoroltatása pl. hintáztatók, lovagoltatók, sétáltatók, jártatók. Versenyjátékok, mozgásos szabályjátékok játszátása, miközben megismerik a gyermekek a játékhoz illő mondókákat, vezényszavakat. Mozgás, tornázás közben fontos átadni a különböző mozgásformákat (guggolás, hajolás, emelés, érintés, fordulás, futás, dobás, állás), mozgás módokat (gyorsan, lassan, nyújtva, egyenesen, magasra, szépen, pontosan), testrészek nevét. Természetes módon használják a fő iránymezőket (fel, le, elöl, hátul, oldalt, mellett, jobb, bal, közép), vezényszavakat. Gyakorolják a tornaeszközök (labda, karika, pad, zsámoly), a tornaruha nevét. Megnevezik az udvari játékszereket (homokozó, csúszda, hinta, függeszkedő, mókusdob), homokozó játékokat (homok, vödör, lapát, szita).

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére: Ismerik és értik a mozgással, testneveléssel kapcsolatos kifejezéseket, vezényszavakat. Tudják a testrészek nevét, megértik az irányneveket és használják is azokat.

Ünnepek:

Az óvodában hagyományosan megtartott ünnepek részeként illeszkedjenek az angol nyelvi elemek (énekek, versek), illetve angol nyelvet beszélő országok ünnepköréből olyan momentumok társítása a meglévő ünnepekhez, melyek vagy ott is hasonló módon vannak ünnepelve, helyi népszokásokkal bővítve, vagy jellegüknél fogva az óvodás korú gyermekek életkori sajátosságait figyelembe véve, a meglévő alkalmak közé beilleszthetők. A hagyományok kialakítása maradandó élményt jelenthet.

Például:

- Halloween
- Hálaadás napja
- Valentin nap
- stb.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végén

Minden gyermek az idegen nyelvet, a saját tempójában és olyan mértékben sajátítja el, amilyen mértékben képes arra. Az óvodás évek végére a gyermekeknek életkori sajátosságaiknak megfelelő szinten vannak ismereteik egy más, idegen nyelvű nép kultúrájáról és nyelvéről. Az idegen nyelvet részlegesen megértik és beszélnek. Ugyanakkor, gyermeki szinten tisztában vannak saját nemzeti hovatartozásukkal, büszkék anyanyelvükre, hagyományaikra, kultúrájukra. Pozitív érzelmi viszony, barátság alakul ki bennük idegen nyelvű társaikkal szemben. Kapcsolatteremtő, empátikus képességeik fejlettek.

11. AZ INTÉZMÉNY KAPCSOLATRENDSZERE

11.1. A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái

Figyelembe vesszük, hogy a gyermekek nevelése elsősorban a család joga, és kötelessége, óvodánk ebben kiegészítő szerepet vállal.

Építünk a családi értékrendre, szokásokra, valamint kiegészítjük, esetleg kompenzáljuk. A gyermek egészséges testi és szellemi fejlesztése érdekében igyekszünk a szülőkkel együttműködve a gyermekek egyéniségét, sajátosságait megismerni. Ez a kölcsönös kapcsolat nyitottságot, őszinteséget, toleranciát igényel mind a szülők, mind a nevelők részéről.

Fontosnak tartjuk megnyerni a szülők bizalmát, számos lehetőséget teremtünk arra, hogy bepillantassanak óvodánk életébe, megfigyelhessék gyermekük fejlődését az óvodában.

Óvodánként is nagy hangsúlyt fektetünk a családdal történő kapcsolattartására, tükröztetve az egyéni sajátosságokat, de ezen túl intézményi szinten is mindent megteszünk, hogy erősítsük, mélyítsük a szülőkkel a kapcsolatot.

Nyitottak vagyunk a családok problémái iránt. Ismerjük azokat a kihívásokat, szerepelvárásokat, amelyekkel napjainkban a kisgyermekes szülők szembesülnek. Ezek figyelembevételével előítélet mentes, elfogadó attitűddel, nyitott, partneri kommunikációra képesen alakítjuk a szülőkkel való kapcsolatunkat. Támogatjuk őket gyermekeik nevelésében, a szülői szerepben való helytállásukban, a családközpontú pedagógiában meghatározott védőfaktorok valamelyikének fejlesztésében. Támogató környezetet nyújtunk a szülők gyermeknevelési kompetenciáinak erősítéséhez, a szülői reziliencia fejlesztéséhez, valamint a segítő szolgáltatások igénybe vételéhez.

A család és az óvoda jó kapcsolatának kialakítása során első lépés, hogy az óvoda elfogadja a családok anyagi lehetőségeinek, kulturáltságának, emberi kapcsolatainak, nevelési elképzeléseinek különbözőségeit.

Ebben a munkában csak akkor lehetünk eredményesek, ha megismerjük partnereink igényeit-, elégedettségét- és elégedetlenségét

Partnerközpontú működésünknek alapvető feltétele, hogy a szülővel, gyermekkel, mint közvetlen partnerekkel megfelelő kapcsolatot alakítsunk ki.

Az együttműködés egy folyamat, amelyet nem csak időszakos cselekvések sorozatának tekintünk. Pontosán kell tudnunk, hogy mit várunk el egymástól, amelynek alapja a rendszeres vélemény feltárás, ami a minőségbiztosítás megvalósításának is egyik fontos alappillére.

A családdal történő együttműködést segítik a Szülői Szervezetek, amelyek óvodákként működnek.

Az intézményi Szülői szervezet saját szabályzata alapján végzi munkáját.

Az együttműködés célja:

- **Együttműködő, bizalomra épülő partneri kapcsolat kialakítása a hatékony nevelés érdekében.**
- **Az óvoda és családok egymás iránti tiszteletének, bizalmának erősítése.**
- **Kölcsönös segítségnyújtás, a pedagógiai együttműködési formák, lehetőségek feltárása.**
- **A gyermekeken keresztül pozitív hatás gyakorlása a szülőkre.**

Az együttműködés feladatai:

- Az óvoda alapelveinek, céljainak, feladatainak összehangolása az együttműködés érdekében.
- A családok életében azon pontok megkeresése, amelyen keresztül a gyermekek mélyebb megismeréséhez, megértéséhez vezet az út.
- A hagyományos együttműködési formák felülvizsgálata, a jól működők továbbfejlesztése, a kevésbé jól működő formák elhagyása.
- A gyermek személyiségének fejlesztéséhez kitűzött alapelvek, célok, feladatok egységes értelmezése és megvalósítása.
- Konkrét feladatok meghatározása az eredményes együttműködés érdekében.
- Az együttműködés koordinátorainak (felelőseinek) megválasztása, rögzítése.
- Együttműködési tartalmak meghatározása.
- A partneri igények, elégedettség- és elégedetlenség mérési módjának meghatározása.
- A gyermeki, szülői és pedagógus jogok és kötelezettségek megismertetése. Igyekszünk elérni, hogy a gyermekek örömmel járjanak óvodába, ezzel támogatva a rendszeres óvodába járást, megelőzve a későbbi iskolai tanulói lemorzsolódást.
- Bevonjuk őket a különböző intézményi programokba, mellyel segítjük őket gyermekeik mélyebb megismerésében.

Az együttműködés formái:

- A szülőkkel történő együttműködés már az óvodába lépés előtt megkezdődik, hiszen az egyre csökkenő gyermek létszám és az a szemlélet, hogy az óvodai nevelés, szolgáltatás, feltételezi a menedzser szemléletű hozzáállást az óvoda részéről. Az óvoda – család együttműködése során hangsúlyt helyezünk az alábbiakra
- Az inkluzív nevelés értékeinek indirekt közvetítése mellett a direktebb módszerek alkalmazására (pl. előadás, vitaindító, cikkek ajánlása, cikkek a faliújságon-, intézmény honlapján, stb.).
- A családon belüli arányos munkamegosztás működtetése érdekében a gyermek szabad választási lehetőségének biztosítására.

Eszterlanc Északi Óvoda Pedagógiai Programja 2024.

- Hangsúlyozzuk, hogy az iskolára való előkészítés az óvodában nem külön feladat, foglalkozás, hanem a gyermeki személyiséget kibontakoztató három – négy éves nevelési folyamat eredménye. Az iskolai beilleszkedés közvetett segítségével az óvoda kiegészíti a családi nevelést.
- A környezettudatos magatartás kialakítására közös tevékenységekkel (pl. papírgyűjtés, komposztálás, szelektív hulladékgyűjtés, a háztartásban fölöslegessé vált csomagoló anyagok, gyűjtése óvodai felhasználásra, kirándulások, stb.)
- A gyermek fejlődésének folyamatos nyomon követésére, a fejlődésről történő szülői tájékoztatásra.

Az együttműködés tartalmi formái:

A kapcsolattartás formája	Cél, tartalom	Munkaforma
Beiratkozás	<ul style="list-style-type: none"> - anamnézis - ismerkedés az óvodával - az óvoda programjának megismerése 	<ul style="list-style-type: none"> - egyéni beszélgetés
Családlátogatás	<ul style="list-style-type: none"> - szükség esetén a gyermek életkörülményeinek megismerése a szülők szemléletmódjának, nevelési stílusának megismerése 	<ul style="list-style-type: none"> - egyéni beszélgetés játék a gyermekkel
Óvodakezdés	<ul style="list-style-type: none"> - ismerkedés az óvoda szokásrendszerével szülő-gyermek kapcsolatának megismerése kölcsönös bizalomépítés 	<ul style="list-style-type: none"> - közös játék - közös tevékenykedés a szülővel, gyermekkel
Nyílt óvodai rendezvények és közös családi programok	<ul style="list-style-type: none"> - ismerkedés az óvodai élettel - közösségi érzés erősítése 	<ul style="list-style-type: none"> - megfigyelés, közös - megbeszélés, egyéni - problémák megbeszélése, nevelési - tanácsadás
Családi játékdélutánok	<ul style="list-style-type: none"> - közös élménnyel az óvodai kötődés erősítése - a játék fontosságának erősítése a szülőben 	<ul style="list-style-type: none"> - közös játék (versenyjátékok, társasjátékok, ügyességi játékok, stb.)
Családi sport Rendezvények	<ul style="list-style-type: none"> - életmódkultúra alakítása - a közösségi szellem ápolása, erősítése az egészséges életmód szemléletének alakítása 	<ul style="list-style-type: none"> - csoportokon belüli, óvodán - belüli, intézményi szintű vetélkedések
Egészség nap	<ul style="list-style-type: none"> - egészséges életmódra nevelés közös élménnyel az óvodai kötődés erősítése - a szabadidő hasznos eltöltésének szorgalmazása 	<ul style="list-style-type: none"> - egészséges táplálkozás bemutatása kóstolással, - sport programok - felvilágosító előadások

Anyák, apák, nagyszülők, vagy családok napja	<ul style="list-style-type: none"> - meghitt közös - együttlétek közös - játékelmény családi kapcsolatok mélyítése 	<ul style="list-style-type: none"> - közös ünneplés, közös - élmények beszélgetés
Ünnepek, rendezvények	<ul style="list-style-type: none"> - az ünnepek és előkészületek közös megszervezésével, lebonyolításával az óvoda-család kapcsolatának mélyítése hagyományápolás 	<ul style="list-style-type: none"> - szervezés, közös - ünneplés, vidám - vetélkedés, közös - tánc

Szülők számára szervezett programok

A kapcsolattartás formája	Cél, tartalom	Munkaforma
Értekezletek, réteg szülői találkozók	<ul style="list-style-type: none"> - az óvoda életével kapcsolatos információk megbeszélése jellemző problémákra (egy-egy probléma köré) - szülők fóruma szakemberek bevonásával 	<ul style="list-style-type: none"> - tréning - előadás - csoportos - beszélgetés - mikrocsoportos - esettanulmányozás
Egyéni fogadóórák	<ul style="list-style-type: none"> - a szülők tájékoztatása gyermekük egyéni fejlődéséről, - egyéni intézkedési terv készítése a további fejlesztés érdekében 	<ul style="list-style-type: none"> - egyéni megbeszélés
Munkadélutánok	<ul style="list-style-type: none"> - kellemes hangulatú közös játék- és tevékenységi eszközök készítése, az elkészített eszközök hasznosságának bemutatás, egymás megismerése 	<ul style="list-style-type: none"> - közös munkatevékenység - beszélgetés
Szülői szervezet értekezletei	<ul style="list-style-type: none"> - szülői feladatok koordinálása, szülői - kezdeményezések megvalósítása, - szülők érdekképviselete, - megbeszélés 	<ul style="list-style-type: none"> - megbeszélés - tájékoztatás

Az óvodapedagógus kettős feladata a fejlesztés során

- a gyermekek fejlesztésének céltudatos megvalósítása,
- a szülő felé gyakorolt rendszeres, szervezett kapcsolattartás.

Az intézmény menedzselése a szülő, gyermek felé

- nyílt óvodai rendezvényeken való részvétel lehetőségének biztosítása a leendő óvodások számára.
- bölcsődések látogatása az óvodában;
- szülő fogadása, az óvoda bemutatása;
- szülői fórumszervezés a leendő óvodások szülei számára;
- útmutatók, kiadványok, küldetésnyilatkozatok eljuttatása a leendő szülőknek, melyből

megismerhetik a helyi pedagógiai program fő vonalait, (helyi sajtó, TV, rádió, óvodai honlap stb. igénybe vételével) az intézmény helyi sajátosságait.

A kapcsolattartás módjai intézményünkben

Formális	Informális
☐ Családlátogatás	☐ Napi beszélgetések
☐ Értekezletek	☐ Faliújságon hírek az aktualitásokról
☐ Fogadóóra	☐ Esetmegbeszélő találkozások szakemberek bevonásával
☐ Szülői szervezet	☐ Szülő rendszeres tájékoztatása gyermeke fejlődéséről
☐ Véleményláda	
☐ Kérdőívek	
☐ Közös ünneplések	
☐ Munkadélutánok	
☐ Sportdélutánok	
☐ Szabadidős programok	

Az együttműködés várható eredménye:

- Megteremtődnek azok az együttműködési formák, melyekkel közösen segítik a szülők és az óvoda a gyermekek személyiségfejlesztését, képességeik kibontakoztatását.
- Az óvoda a szülőkkel karöltve, azonos célokkal, követelményekkel biztosítja a gyermekek fejlődéséhez a legoptimálisabb környezetet.
- A szülők naprakész információhoz juthatnak gyermekeik fejlettségéről.

11.2. Intézményen belüli kapcsolattartás

A nevelőtestület együttműködése

A tagóvodák és a telephely közötti szoros együttműködést segítik a közös rendezvények szervezése, a szakmai napok, nevelőtestületi értekezletek, előadások, bemutatók, team munkák szervezése, a munkaközösségek rendszeres munkája.

Az intézményben folyó szakmai munka során a folyamatos fejlődésre törekszünk. Ennek érdekében pedagógusaink rendszeres hospitálással, team-munkával, esetmegbeszélésekkel biztosítják a színvonalas nevelőmunka feltételeinek megteremtését.

Az évenként indított munkaközösségek, az év fő feladataihoz kapcsolódva szerveződnek, vagy folytatják tovább megkezdett tevékenységüket.

Szakmai anyagok, ajánlások készítésével, mérésekkel, azok elemzésével, aktuális feladatok megoldásával aktív részesei az intézmény szakmai fejlesztésének.

A többletfeladatok elosztásánál az óvodapedagógusok érdeklődését, egyéni adottságait vesszük figyelembe. Ezáltal azt kívánjuk elérni, hogy egy bizonyos területen jártasak legyenek, minél nagyobb sikerélményhez jussanak, sikeresen osszák meg egymás között a szerzett tudást, tapasztalatot, érezzék, hogy a közösség nélkülözhetetlen tagjai. Legyen jó a közérzetük, szeressék a helyet, ahová dolgozni járnak. A csoportbeosztásnál elsősorban a gyermekcsoport érdekeit vesszük figyelembe, jól együttműködő, egymás munkáját jól kiegészítő óvónői párokat alakítunk ki.

Az intézmény struktúrája szervezetileg is garantálja, hogy a programban résztvevő óvodapedagógus nem marad magára, nem működik kontroll nélkül.

A nevelőmunkát segítő dajka alkalmazottakra jellemző a gyermekszeretet, a jó nevelői attitűd, a megfelelő kommunikáció. Segíti munkájukat, hogy dajka szakmunkás végzettséggel rendelkeznek, ez a tudás megfelelő alap ahhoz, hogy az óvodapedagógusok segítőtársai legyenek a gyermekek fejlesztésében. Tiszta, esztétikus környezetet teremtő, szépítő munkájukkal pozitív mintát nyújtanak a gyermekek neveléséhez.

Pedagógiai programunk lebontásának dokumentumai, időkerete és megismertetésének módszerei a közvetlen partnereink körében az alábbiak szerint valósul meg:

Dokumentumok	Időkeret	Az ismertetés módja				
		Dolgozóval	Fenntartóval	Szülővel	Gyermekkel	Bőlesődével Iskolával
Intézmény éves pedagógiai munkaterve	1 év	Nevelési évnnyitó értekezlet	Meghívó az értekezletre, írásos anyag	Intézményi Szülői szervezet értekezletén szóban		Szakmai nap
Tagintézmények éves pedagógiai munkaterve	1 év	Munkatársi értekezlet		Szülői találkozó szóban		
Munkaközösségek, szakmai csoportok éves munkaterve	1 év	Munkatársi értekezlet				Szakmai nap
Gyermekcsoport nevelési terve	6 hónap	Csoportnapló		Értekezlet, nyílt nap, fogadó óra, faliújság		Szakmai nap

Eszterlanc Északi Óvoda Pedagógiai Programja 2024.

Gyermekcsoport tevékenységi terve	1 hét	Csoportnapló		Értekezlet, nyílt nap, fogadó óra, faliújság	Csoport faliújsága	Szakmai nap
Csoport élet	Havonta	Csoportnapló		Értekezlet, nyílt nap, fogadó óra, faliújság	Csoport faliújsága, honlap	
Gyermekek egyéni fejlesztési terve (szükség esetén)	Havonta	Csoportnapló		Fogadóóra		
A gyermekek egyéni fejlődésének nyomon követése	Folyamatos	Csoportnapló fejlődési napló		Fogadóóra, egyéni mérőlap		

A székhely, tagintézmények, telephely, és a csoportok minden év végén elemzik és értékelik munkájukat, amelynek alapján készül el az éves munka értékelése. A következő év ellenőrző munkájának szempontjait, kiemelt feladatait ennek alapján határozzuk meg.

Az ellenőrzés során közös pedagógiai elveket, közös attitűdöt és követelményrendszert érvényesítünk intézményi szinten.

Az intézmény dolgozói közötti kapcsolatok elmélyítését közös kirándulások és színházlátogatások rendezésével is próbáljuk mélyíteni, tartalmasabbá tenni.

11.3. Intézményen kívüli kapcsolattartás

11.3.1. Bölcsőde – intézmény kapcsolata

Tagóvodánként tartjuk a kapcsolatot a bölcsődékkal.

Óvodáinkba évente több gyermek is érkezik a bölcsődéből. Ilyen esetekben a leendő óvodapedagógusok felveszik a kapcsolatot a gondozónőkkel, a gyermekekről való tájékozódás érdekében.

Programunkat a bölcsődébe is eljuttatjuk, hogy megismertessük a leendő szülőkkel az egyes óvodákban folyó nevelőmunkát, ezáltal megkönnyítve számukra az óvodaválasztást. Kapcsolattartásunk másik formája, hogy látogatjuk egymás nyitott programjait, valamint a „bölcsődei” napon óvodásaink műsorral kedveskednek a bölcsődét látogató családoknak.

11.3.2. Iskolák – intézmény kapcsolata

A helyi általános iskolákkal, a székhely, tagintézmények, telephely tartanak rendszeres kapcsolatot, de az intézményt érintő szakmai és egyéb problémák megoldásában az intézményigazgató és az iskolák igazgatói is együttműködnek. Intézményünkben fokozott figyelmet szánunk az iskolai élethez szükséges alapképességek megerősítésére, figyelembe véve az egyéni eltéréseket és fejlődési potenciálokat, a gyermekhez illesztett iskolakezdet.

Fontosnak tartjuk, hogy az óvoda – iskola átmenet „zökkenőmentes” legyen a gyermekek számára. Ennek érdekében folyamatos, rendszeres és hagyományteremtő kapcsolatra törekszünk mind az önkormányzati iskolákkal, mind az egyházi és a Gyakorló iskolákkal.

Arra törekszünk, hogy az iskola megismerje azt a szándékunkat, hogy a gyermekeket egyéni képességeinek megfelelően úgy neveljük és fejlesztjük, hogy a környezetükben jól eligazodjanak, együttműködők, kapcsolatteremtők legyenek és képessé váljanak az iskolai tanulmányok megkezdésére.

Kiemelt feladatnak tekintjük, hogy vegyék figyelembe tapasztalatainkat, mérési eredményeinket a gyermekek egyéni képességeinek ismerete területén, kérjék azokat a szülőktől.

Elfogadjuk, hogy minden életkornak meg van a speciális szükséglete, sajátossága, amelynek az intézményekben meg kell felelni, ezáltal mi arra törekszünk, hogy az iskolai életre alkalmassá tegyük gyermekeinket, nem átvállalva az iskola, oktató – nevelő szerepét. Ennek érdekében folyamatos, rendszeres, hagyományteremtő és megtartó kapcsolatokat alakítottunk ki.

Együttműködésünk lehetséges formái:

- emberi és szakmai kapcsolatok folyamatos ápolása;
- érdeklődés egymás munkája, problémája, eredményei iránt;
- segítségnyújtás, támogatás szükség szerint;
- eszmecserék, szakmai tanácskozások szervezése;
- munkaközösség rendezvényeire történő meghívás;
- szülői fórumok közös szervezése;
- lehetőség biztosítás a gyermekek iskolai előmenetelének folyamatos
- közös ünnepek, sport rendezvények szervezése;
- gyermekek látogatása egymás intézményeibe (óvodások iskolába, iskolások óvodába);

Óvoda – iskola átmenet támogatása

- Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka biztosítása az intézményben
 - tanulási képességek megalapozása
 - tanulási és egyéb rész-képesség zavarok kialakulásának megelőzése szűrő vizsgálatokkal és egyéni fejlesztéssel
 - megoldási késztetés, monotonia tűrés, figyelemkoncentráció, az alkotásvágy, kreativitás szükséges szintjének kialakítása □ Iskolaválasztás támogatása
 - a kijelölt iskolával, a szabad iskolaválasztás lehetőségét nem sértve a HHH gyermekek előnybe részesítésének szorgalmazása
 - az SNI minősítésű gyermekekkel kapcsolatos felvilágosítás, tanácsadás

- Az iskolákkal közös óvoda – iskola átmenetet elősegítő program kidolgozása
 - szakmai műhelyek,
 - közös programok,
 - kölcsönös hospitálások,
 - esetmegbeszélések,
- A gyermekek fejlődésének utókövetése az általános iskola első évében.

11.3.3. Egyéb kapcsolatok

Fenntartó

Folyamatos, napi kapcsolatot tartunk a fenntartóval, a Polgármesteri Hivatal dolgozóival.

Kapcsolatunk egyrészt a köznevelési törvényből adódóan és egyéb jogszabályok alapján hivatalos, rendszeres, másrészt támogató, segítő jellegű.

Problémáink megoldására a konstruktivitás a jellemző. Kapcsolattartásunk formája a kölcsönös tájékoztatás, egyéni megbeszélések, beszámolók.

Egységes Pedagógiai Szakszolgálat, Tanulási képességet vizsgáló szakértői bizottság

Kapcsolattartásunk személyes, naprakész, a szoros együttműködés jellemzi.

Az iskolaérettség megállapításához az intézmény gyógypedagógusa ad segítséget, a beilleszkedési zavarokkal-, magatartási problémákkal küzdő gyermekek esetében pedig a pszichológus munkájára támaszkodhatunk.

A kapcsolattartás formái:

- A nevelési hátrányokkal, beilleszkedési és tanulási zavarokkal küzdő gyermekek fejlesztéséhez szakmai segítség nyújtása.
- Pedagógus vagy gyógypedagógus véleménye alapján az Egységes Pedagógiai Szakszolgálat intézményében, vagy az óvodai környezetben pszichológiai vizsgálat végzése.
- A gyermek iskolába lépéshez szükséges fejlettségének megállapításához, a megfelelő iskolatípus kiválasztásához szakvélemény kérése.
- A súlyosan beszédhibás gyermekek fejlesztése logopédus segítségével (heti 5 órában)
- A sajátos nevelési igényű gyerekek esetében szakvélemény kérése a Szakértői és Rehabilitációs Bizottságtól.

Egészségügyi szervek

A gyermekek egészséges fejlődésének folyamatos vizsgálatát, ellenőrzését az óvoda védőnője, fogorvosa látja el.

A kapcsolattartás formái:

- A védőnők rendszeres tisztasági vizsgálatokat végeznek, felvilágosító előadásokat tartanak a szülőknek, óvodapedagógusoknak, gyermekeknek
- Évente két alkalommal fogászati szűrés.
- Bemutatóval egybekötött tájékoztató előadások a gyermekek és szüleik számára.

Közművelődési intézmények

Nevelési feladataink sokoldalú, színes megvalósítása érdekében a város közművelődési intézményeivel folyamatos kapcsolattartásra törekszünk. A felkínált programokból igyekszünk úgy válogatni, hogy azok az óvoda pedagógiai elveivel, érték közvetítésével, tartalmával összeegyeztethetők legyenek, segítse elő a nevelési feladataink eredményes megoldását.

A kapcsolattartás formái:

- Könyvtárlátogatás, gyermekfoglalkozásokkal egybekötve
(Megyei Könyvtár, Jósavárosi Könyvtár)
- Kiállítások megtekintése
(Jósa András Múzeum, Falumúzeum, Kölyökvár, Botanikus kert)
- Gyermekelőadások
(Móricz Zsigmond Színház, Mandala Dalszínház, Kölyökvár, Vidám Vándorok, Nagyváradi Bábszínház)

Gyermekvédelmi intézmények

A családok szociális hátterének, problémáinak ismeretében kérjük a Gyermekjóléti Szolgálat valamint a Szociális és Köznevelési Osztály segítségét. Különösen azokra a gyermekekre figyelünk tudatosabban, akiknek családi helyzete, életkörülményei hátrányosan érintik, vagy veszélyeztetik fejlődésüket.

Nemzetközi kapcsolatok

Keressük a nemzetközi kapcsolatok kiépítésének lehetőségét, mely átmenetileg szünetel a Gyöngyszem tagintézmény és a zilahi óvoda intézményei között.

12. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK NEVELÉSE

12.1. A diabéteszes gyermekek ellátásának feladatai

A gyermekkori cukorbetegség kezelésében három pillért állapítunk meg:

- A. helyes életmód
- B. étrendi kezelés
- C. inzulinterápia

A diabéteszes gyermek ellátásának eljárásrendje:

Az intézményben a szülő külön kérelme alapján biztosítjuk az 1-es típusú diabéteszsel élő gyermekek speciális ellátását. Az ellátás érdekében minden feladatellátási helyen **legalább 1 fő óvodapedagógus vagy érettségivel rendelkező nevelés-oktatást segítő szakember részt vett, vagy részt fog venni 1-es típusú diabéteszsel élő óvodások ellátását támogató pedagógus-továbbképzésen** (pl. Diaped., DiaMentor, Cukor Suli) melynek eredményeképpen rendelkeznek az itt szerzett **tanúsítvánnyal**.

A tanúsítványt az Oktatási Hivatal által szervezett továbbképzésen szerezték meg. **A képzés során elsajátították a vércukorszint mérést és inzulin beadását. A gyermekek ellátását szakorvosi előírás szerint végzik.**

A gyermek szakszerű ellátásán túl a szülő a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról szóló 328/2011. (XII. 29.) Korm.rendelet szerint, a szolgáltató felé továbbított **írásbeli nyilatkozat kitöltésével igényelheti a diétás étrend biztosítását, illetve a diétás étkezés a szülő írásbeli nyilatkozata alapján – a gyermek intézménybe bevitt, vagy a szülő által az intézménybe rendelt étel intézményben történő elfogyasztásának lehetővé tételével is biztosítható.** Ez esetben biztosítjuk a hűtés, a melegítés és a fogyasztás megfelelő feltételeit a hatályos jogszabályok és szakmai előírások betartásával.

Az 1-es típusú diabéteszsel élő gyermekek ellátási folyamata az intézményben:

- szülői kérelem benyújtása mellékelt szakorvosi javaslattal,
- szülői nyilatkozat diétás étrend biztosításáról,
- diétás étrend biztosítása szülői nyilatkozat alapján,
- a szülők szülői értekezleten való tájékoztatása a feladatról (óvodapedagógus),
- a gyermek rendszeres vércukorszint mérése szakorvosi előírás szerint a munkaköri leírásban delegált feladatokkal megbízott pedagógus vagy más alkalmazott által és felelősségével,

- az óvodában mért adatok dokumentálása,
- az ellátáshoz szükséges eszközök, gyógyszerek megfelelő használata, kezelése, tárolása,
- a szakember által előírt időközönként szükséges mennyiségű inzulin beadása, majd ennek dokumentálása,
- megfelelő, előírás szerinti időben történő étkezés biztosítása,
- folyamatos kapcsolattartás, együttműködés a szülővel, és a szakemberekkel,
- a feladatot végző pedagógus és érettségivel rendelkező más alkalmazott munkaköri leírásának kiegészítése az elvégzendő feladatokkal,
- igazgatói átruházott hatáskörben intézményi felelős delegálása a feladat megszervezésére és ellenőrzésére, az egészségügyi szakemberekkel való folyamatos kapcsolattartásra munkaköri leírás alapján,
- az óvoda dolgozói részére biztosítani az OH által szervezett képzésben való részvételt.

12.2. Anafilaxia esetén a gyermek ellátása, szükséges teendők

Az anafilaxia súlyos, akár életveszélyes allergiás reakciót jelent. Az anafilaxia az allergiát okozó anyaggal történő érintkezés (például a mogyoró elfogyasztása vagy a méh csípése) után akár másodpercek vagy percek múlva is bekövetkezhet. Az anafilaxia az **allergiás reakciók** legsúlyosabb formája. Tünetei közé tartozik a gyors, gyenge pulzus, a bőrkiütés, a hányinger és a hányás. A vérnyomás hirtelen leesik, és a légutak beszűkülnek, ami által leállhat a légzés. Az anafilaxia percek alatt halálos lehet, így az anafilaxia kezelése azonnal el kell, hogy kezdődjön a tünetek észlelése után!

Lehetséges okok:

- gyógyszer
- rovarcsípés
- élelmiszer (eper, dió, mogyoró, kagyló)
- vegyszer (kozmetikum, hajfesték stb.)
- egyéb (fizikális hatások)

Teendők anafilaxiás sokk esetén

- Mentők értesítése
- ha van epinefrin (adrenalin) – autoinjektorban –, azonnal adjuk be! (a combizom elülső részébe)
- ha tudjuk, hogy mi váltotta ki az anafilaxiás sokkot, akkor azonnal akadályozzuk meg, hogy a gyermek tovább érintkezzen az allergénnel. Darázscsípés esetén ez például azt jelenti, hogy minden tőlünk telhetőt meg kell tennünk, hogy megvédjük a gyermeket a további csípésektől.
- ha az érintett gyermek eszméleténél van és légszomj jelentkezik, ültessük fel úgy, hogy a karjaival meg tudja támasztani magát, ugyanis ez a póz megkönnyíti a levegővételt.

- Amennyiben keringési problémák is jelentkeznek – például szédülés –, akkor fektessük le, és emeljük meg a lábait.
- A légzés vagy a keringés leállása során azonnal kezdjük meg az újraélesztést.
- Eszméletlenség esetén, fektessük mielőbb stabil oldalfekvésbe!

A szakembereknek nagy segítséget jelent, ha megérkezésükre kiderítjük, hogy mire allergiás a gyermek, mi történt a panaszok megjelenése előtt. Ezek az információk sokat segíthetnek a szakszerű és minél gyorsabb ellátásban.

12.3. A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek

Gyermekintézmény lévén természetes, hogy programunkban kiemelt feladatként jelenik meg az egyéni sorsokkal való törődés, a családgondozás, a gyermeki jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartása, az elsődleges prevencióra való törekvés. Kötelez bennünket ilyen irányú munkánk hosszú hagyománya, valamint a Gyermekvédelmi Törvény, mely jogi és anyagi keretet szab a gyermekközpontú, humánus, a családokat segítő gyermekvédelmi rendszer működésének.

Cél:

- Feltárni mindazokat az okokat, amelyek a gyermek egészséges személyiségfejlődését hátrányosan befolyásolják, akadályozzák.
- Minden gyermek eljusson fejlődésének azon optimális fokára, mely által képes lesz egyéni készségének és képességének megfelelően az iskola megkezdésére.
- Az intézményen belül a szegregációmentesség és az egyenlő bánásmód elvének érvényesítése.

Az intézményigazgató feladata:

- Lehetőségeinken belül megadni minden segítséget a hátrányok kompenzálásához a családgondozás és az egyéni bánásmód keretei között, ehhez intézményi gyermekvédelmi felelős biztosítása.
- A gyermeki – szülői jogok megismertetése és érvényesítése az intézményben.
- Biztonságos, egészséges óvodai környezet megteremtése.
- Intézményen belül szociális szolgáltatások megszervezése.
- Rendszeres kapcsolattartás a szülőkkel.
- A gyermek képességének megfelelő pedagógiai ellátás biztosítása.
- Együttműködés a gyermekvédelmi partner társszervekkel.

A gyermekvédelmi felelős feladata:

- A gyermeket, családot megillető kedvezményekhez való hozzájutás elősegítése. Összefogja az intézmény gyermekvédelmi tevékenységét, segíti az óvodapedagógusok gyermekvédelmi munkáját.
- A gyermekvédelmi feladatok ellátásához elkészíti az éves gyermekvédelmi tervet, amihez javaslatot kér a nevelőtestülettől. A csoportokat felkeresve tájékoztatja az óvónőket és szülőket arról, hogy milyen problémával, hol és milyen időpontban fordulhatnak hozzá, továbbá, hogy az óvodán kívül milyen gyermekvédelmi feladatot ellátó intézményt kereshet fel.
- Közreműködik a gyermekvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények feltárásában, megszüntetésében, az ilyen körülmények kialakításának megelőzésében.
- Az óvodapedagógusok, szülők jelzése, a velük folytatott beszélgetése alapján veszélyeztetettnek számító gyermeknél – a veszélyeztető okok feltárása érdekében – családlátogatáson megismeri a gyermek családi környezetét.
- Gyermekbántalmazás vélelme vagy egyéb pedagógiai eszközökkel, meg nem szüntethető veszélyeztető tényező megléte esetén értesíti a Család és Gyermekjóléti Szolgálatot.
- A gyermeket veszélyeztető tényezőket megvizsgálja, ha azokat az intézmény rendelkezésére álló pedagógiai eszközökkel meg nem szüntethetőnek értékeli, kezdeményezi, hogy az óvodaigazgató értesítése a gyermekjóléti szolgálatot.
- A gyermekjóléti szolgálat felkérésére részt vesz esetmegbeszélésen.
- A gyermek anyagi veszélyeztetettsége esetén kezdeményezi, hogy az óvoda igazgatója indítson eljárást a gyermek, lakó-, illetve ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes települési önkormányzat polgármesteri hivatalánál rendszeres vagy rendkívüli gyermekvédelmi támogatás megállapítás, szükség esetén a támogatás természetbeni ellátás formájában történő nyújtása érdekében.
- Az óvoda faliújságján közzéteszi a gyermekvédelmi feladatot ellátó fontosabb intézmények (pl. Család és Gyermekjóléti szolgálat, Pedagógiai Szakszolgálat, Gyermekek átmeneti otthona stb.) címét illetve telefonszámát.
- A szülőket és a gyermekeket az őket érintő, gyermekvédelemmel kapcsolatos kérdésekről rendszeresen tájékoztatja, a szülőt figyelmezteti, ha gyermeke jogainak megóvása vagy fejlődésének, elősegítése érdekében intézkedést tart szükségesnek.
- A szülő javaslataira, kérdéseire érdemi választ ad.
- Tevékenysége során a gyermekek és szülők emberi méltóságát és jogait tiszteletben tartja.

- Vezeti az intézményben a veszélyeztetett, halmozottan hátrányos helyzetű, hátrányos helyzetű gyermekek nyilvántartását, azt folyamatosan áttekinti és elvégzi a szükséges módosításokat. Nyilvántartást vezet az intézménybe járó SNI-s és BTM-s gyerekekről. A szakértői véleményeket folyamatosan figyelemmel kíséri, szükség esetén a gyógypedagógussal együtt kéri a felülvizsgálatot.
- Szabálysértési eljárás esetén képviseli az óvodát, különös tekintettel a veszélyeztetett helyzetű gyerekekre.
- Folyamatosan figyelemmel kíséri a hátrányos és veszélyeztetett gyermekek fejlődését, arról az intézményigazgatónak beszámol.
- Figyelemmel kíséri 3 éves kortól a gyermekek rendszeres óvodába járását, problémás esetekben eljár a megfelelő szakhatóságoknál.
- Kapcsolatot tart az egészségügyi szolgálat intézményeivel. (védőnői szolgálat, házi orvos, Polgármesteri Hivatal, Szociális Osztály)
- Szükség szerint írásos beszámolót készít a gyermekvédelmi munkáról, egy alkalommal pedig beszámoltat a csoportban végzett gyermekvédelmi feladatok végrehajtásáról.
- Év elején felméri a hátrányos helyzetű gyermekek számát, valamint összegyűjti a szükséges igazolásokat a kedvezményes étkeztetést biztosítása érdekében. Figyelemmel kíséri ezen gyermekek étkezési nyilvántartását, a változások pontos bejegyzését.
- A munkájához szükséges ismereteit, tudását szervezett továbbképzésen való részvétel útján gyarapítja.
- Beszámolási kötelezettséggel az intézményigazgatónak, a helyetteseknek és a tagintézményigazgatójának tartozik.

Az óvodapedagógus feladata:

- A gyermeki jogok ismeretének birtokában a gyermekek védelme, pedagógiai eszközökkel való segítése.
- Az óvodai és családi nevelés lehetőségei szerinti összehangolásával, az intervenció gyakorlat alkalmazásával, a nevelőpartneri viszony megteremtése, erősítése a szülőkkel – közös tevékenységek, programok során.
- Preventív gyermekvédelem lehetőségének kihasználása, az óvoda védő-óvó funkciójának erősítése stabil szokásrendszerrel, a gyermekek egészséges, harmonikus fejlődésének biztosításával.
- A gyermekek testi épségének megóvása érdekében a tilos és elvárható magatartási formák, veszélyforrások megismertetése.

- A szociálisan hátrányos és halmozottan hátrányos családi háttérrel rendelkező, beilleszkedési és tanulási nehézséggel küzdő gyermekek problémáinak feltárása, lehetőség szerinti megoldása, kompenzálása.
- A különféle érzékenységekben, betegségben szenvedő gyermekekre tudatos odafigyelés a speciális fejlesztési lehetőségek kihasználásával és diétás étkeztetésük megoldásával.
- Jelzőrendszeri feladataink folyamatos ellátása érdekében kölcsönös segítségnyújtáson alapuló kapcsolatfenntartás a Család és Gyermejköltségi Szolgálat illetve gyermekvédelmi feladatokat ellátó szakemberekkel.
- A sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartásbeli nehézséggel küzdő gyermekek számára játékba integrált speciális fejlesztő foglalkozások szervezése szakemberek segítségével.
- A gyermekekben erősítse az eltérő kultúra, gondolkodásmód elfogadó képességét, a különbözőségek elfogadását.
- Családlátogatások megszervezése, visszatérő látogatás problémás esetekben, hosszabb idejű hiányzás esetén.
- Környezettanulmány, pedagógiai vélemény készítése védő - óvó intézkedéshez.
- A családpedagógiai ismeretek bővítése. Erősítse a családok nevelő és egyéb funkcióit, a felelősségvállalást.

A feladatok tartalmi megvalósítása:

- Társadalmunkban megváltozott a családok strukturálódása, a különböző válságjelek, az értékek fellazulása miatt a gyermekvédelemre az eddiginél is nagyobb figyelmet kell fordítanunk. Szem előtt tartjuk a „**gyermek mindenk felett álló érdekeit**”.
- Óvodába lépéskor nagyfokú odafigyeléssel, szeretettel, a befogadó pedagógia eszközeivel törekszünk a gyerekek biztonságérzetének megteremtésére, erősítésére, különös tekintettel a veszélyeztetett, valamint a szociokulturálisan hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetűekre.
- Az integrált nevelésben rejlő lehetőségeket a gyermekvédelem területén folyamatosan kihasználjuk, - egyes területeken ezzel a megoldással érünk el eredményt. A krízishelyzetben levő szülők bizalmát empátikus magatartással, a személyiségi jogaik tiszteletben tartásával igyekszünk megnyerni. Problémás esetek megoldása esetén a szociális jelzőrendszer megfelelő szakembereit keressük fel.
- A nevelőmunka összehangolása, a nevelőpartneri viszony megteremtése céljából kihasználjuk a családlátogatások, szülői értekezletek, személyes beszélgetések adta lehetőségeket. Tudatos

személyiségközpontú neveléssel próbáljuk kiszűrni a problémákkal küzdő gyermekeket, családokat. Szükség esetén segítséget és információkat kérünk külső partnereinktől.

- A gyermekvédelmi munka központi gondolata a megelőzés.
- Törekszünk arra, hogy megelőzzük a veszélyeztetett státus kialakulását. Súlyos esetekben azonban, elkerülhetetlen a veszélyeztetett helyzetben élő gyermek, nyilvántartásba vétele.

A nyilvántartásba vétel szempontjai:

- A gyermek fejlődését veszélyeztető tényezők
- A gyermek testi fejlődését, egészségét veszélyeztető okok.
- Pszichés károsodás.
- Tágabb környezet ártalmi.
- Súlyos anyagi nehézségekhez kapcsolódó elhanyagoló nevelés.
- Elhanyagoló neveléshez kapcsolódó testi - lelki bántalmazás.
- Súlyos érzékszervi károsodás illetve betegség.
- Veszélyeztetett helyzetben élő gyermekeknek tekintjük, akit családjában, környezetében ismétlődő fizikai; vagy lelki bántalmazás, zaklatás, erőszak, elhanyagolás ér és ezt nem ellensúlyozza semmi.

A megszüntetés feladatai:

- a felzárkóztatás megszervezése
- egyéni tehetséggondozás
- a hátrányok csökkentése érdekében egészségvédő és mentálhigiénés programok szervezése
- szülők segítése a szülői szerep eredményesebb betöltése érdekében
- a gyermekek szociális helyzetének lehetőség szerinti javítása
- segítő szakemberek igénybevétele a problémák típusának megfelelően
- együttműködés a társszervekkel, jelzőrendszer működtetése

Intézményen belüli tevékenységek, feladatok

- óvodai szociális szolgáltatások felkínálása (felügyelet, étkeztetés, segélyjavaslat, ingyenes ruhasegély, stb.)
- logopédiai, gyógypedagógiai ellátás biztosítása
- egyénre szabott fejlesztési tervek készítése, fejlesztés, a fejlesztés nyomon követése
- közös kirándulás szervezése

- a szülővel való kapcsolattartás egyéni formáinak kidolgozása (óvodánként az éves munkatervben rögzítve)

A gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése érdekében az óvoda köteles együttműködni:

- Az óvoda védőnőjével,
- A Család és Gyermekjóléti Szolgálattal,
- A Szociális Osztállyal,
- A gyámügyi hivatallal.

Várható eredmény:

- Érvényesülnek a gyermeki jogok.
- Megvalósul a szociálisan hátrányos helyzetű, illetve veszélyeztetett gyermekek felzárkóztatása, tehetségfejlesztése.
- Folyamatos, egymást segítő kapcsolat alakul ki a rászoruló családok és óvoda között.
- Csökken az esélyegyenlőtlenség.
- Mérésünk, jelzőrendszerünk összehangolásával, működtetésével elérjük, hogy a hátrányos helyzet, a veszélyeztetettség mértéke csökken vagy megszűnik.
- Minden rászoruló időben megkapja a segítséget.
- Anyagi okok miatt egyetlen gyermek sem marad ki az óvodából.
- A gyermekvédelem valamennyi törvény által biztosított eszközének felhasználásával az óvodapedagógusok az intézmény gyermekvédelmi felelősével, a jelzőrendszer működtetésével eléri, hogy minden óvodás gyermek személyiségének, képességeinek megfelelően optimálisan fejlődik.

12.4. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések, szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

Cél:

- Legyen jellemző a nevelés minden területére a gyermekek egyenlő bánásmódban részesítése.
- Legyen biztosított a gyermekek egyéni képességeihez és fejlődési tempójához igazított pedagógiai támogatás.
- Működjön az inkluzív pedagógiai szemlélet, érvényesüljön az esélyegyenlőség biztosítása, a hátrányból adódó különbségek tolerálása, csökkentése.
- Valósuljon meg a kölcsönös felelősségen alapuló együttműködés a családokkal, óvodán kívüli szervezetekkel.

Feladataink:

- Az egyenlő bánásmód megvalósítása az esélyegyenlőség biztosítása érdekében:
 - A gyermeki jogok érvényesítése, mindenekfelett álló érdekeik képviselése.
 - Az intézmény szolgáltatásaihoz egyenlő hozzáférés biztosítása.
- A HH/HHH gyermekek egyenlő elosztásával biztosítani intézményi- és csoport szinten a szegregációmentességet.
- A gyermekek egyéni képességeihez és fejlődési tempójához igazított pedagógiai támogatás érdekében:
 - A gyermekek érdeklődését figyelembe vevő differenciált, személyes bánásmód alkalmazása.
 - Minden gyermek egyéni képességei és szükségletei szerinti fejlesztésének megvalósítása.
 - Változatos módszerek és foglalkoztatási formák alkalmazása, felzárkóztatás, kiemelkedő képességek gondozásának biztosítása.
- Az inkluzív pedagógiai szemlélet megvalósítása, a hátrányok csökkentése érdekében:
 - A különbözőségek elfogadása, sokszínűségének tolerálása.
 - A gyermekek egyéni szükségleteinek kielégítése érdekében a pedagógiai kultúra megújítása.
 - A hátrányok csökkentését segítő korszerű eljárások alkalmazása, innovációs készség erősítése.
- A családokkal és óvodán kívüli szervezetekkel való együttműködés megvalósítása érdekében:
 - A szülők tájékoztatása, támogatása a gyermeki jogok védelmében.
 - A gyermekek fejlődését biztosító, esélyegyenlőséget segítő támogatási formák megkeresése, a családokhoz juttatása.
 - Az óvodán kívüli szervezetek segítő tevékenységének összehangolása a gyermekek szükségleteivel.

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

Célunk:

- Valósuljon meg a halmozottan hátrányos helyzetű és hátrányos helyzetű gyermekek megfelelő minőségű és időtartamú óvodai nevelése.
- Működjön a gyermekek társadalmi helyzetére érzékeny pedagógiai szemlélet, érvényesüljön a hátrányos helyzetből származó lemaradások ellensúlyozása.

- Hangsúlyozottan legyen biztosított a gyermekek egyéni képességeit figyelembe vevő differenciált fejlesztés, játékos tevékenységek által.
- Jellemezze az óvoda és a szülők együttműködését kölcsönös tisztelet, partneri kapcsolat kialakítása a hátrányok csökkentése.
- Valósuljon meg óvodán kívüli szervezetekkel történő együttműködés, a gyermekek óvodába járásának, fejlesztésének támogatása.

Feladataink

- Szervezési feladatok a gyermekek minél hosszabb ideig tartó óvodáztatása érdekében:
- A HHH gyermekek óvodai beíratásának támogatása.
- Integrációt elősegítő csoportalakítás
- A HHH-s gyermekek arányos elosztása tagóvodánként, csoportonként.
- Az igazolatlan hiányzások minimalizálása.

Pedagógiai munka kiemelt területei

- Az óvodába lépéskor komplex állapotfelmérés készítése (részletes anamnézis) lehetőleg családlátogatás alkalmával
- Egészséges életmódra nevelés
 - egészségtudat kialakítása,
 - táplálkozási szokások alakítása,
 - mozgásra nevelés
- Érzelmi, erkölcsi, közösségi nevelés
 - az intézményes nevelésbe való illeszkedés elősegítése,
 - bizalom-, elfogadás-, együttműködés érvényesítése
- Kommunikációs nevelés
 - szókincs-,
 - nyelvi kifejezőképesség-,
 - beszédértés-,
 - beszédészlelés fejlesztése
- Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése
 - korszerű óvodapedagógiai módszerek alkalmazása
 - kompetencia alapú óvodai nevelés (mozgás, zene, dráma, stb. felhasználása),
 - környezettudatos magatartás alakítása pozitív minta alapján,
 - differenciálás, kooperatív tanulási technikák
 - egyéni fejlesztés,

- szülőkkel való megújuló partneri kapcsolatok.

Gyermekvédelemmel, az egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos feladataink:

- Egészségügyi szűrővizsgálatok (a gyermek testi fejlődésének nyomon követése, fogászat, szemészet) kezdeményezése.
- Gyermekorvosi, védőnői tanácsadás.
- A szülők számára az együttműködő partnerekkel kialakított közös programok szervezése.
- Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése, szervezése (ruhák, játékok, könyvek gyűjtése, adományozása, kölcsönzése, kirándulások szervezése, rendezvények látogatásának biztosítása).
- Szociális ellátórendszerrel való aktív együttműködés (a rászorulóknak a természetbeni és pénzügyi juttatásokhoz).

Együttműködés a szülőkkel

- Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel
- A szülők támogatása abban a szerepükben, hogy ők gyermekeik első számú nevelői
- A gyermekek egyénre szabott beilleszkedésének biztosítása
- Az óvodai és családi nevelés összhangjának, együttműködésének megteremtése, mélyítése, az ehhez szükséges kölcsönös bizalom elvének betartása
- Rendszeres tájékoztatás a gyermek fejlődéséről
 - egyéni fejlesztési napló bejegyzéseinek megbeszélése,
 - gyermekmunkák bemutatása, elemzése,
 - szülők részvételi lehetőségének biztosítása a napi tevékenységek során
- Egyéni beszélgetések,
 - a gyermekneveléshez nyújtandó segítségadás koordinálása
 - gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek kicserélése,
 - folyamatos kétoldalú kommunikáció igazodva a család nyelvhasználati jellegzetességeihez
 - feladatok egységes értelmezése
 - a szülők részéről megérteni és elfogadni a gyerekek fejlődésének megfelelő nevelési és szakmai programokat
 - a család szokásainak, értékrendjének megismerése, megértése,
 - a család erőforrásainak feltárása
 - szülői közösségek kialakítása

- Szülői Szervezet tagság,
- rendezvények szervezése pl. őszi programok, adventi előkészületek, farsang, évzáró, anyák napja, stb. támogató kapcsolatok létrehozása a többi szülővel

Együttműködés az óvodán kívüli szervezetekkel

Szervezet	Együttműködési lehetőségek
Gyermekjóléti, családsegítő szolgálat	Szülők támogatása, erőforrásaik feltárása
Védőnői hálózat	A gyermekek óvodai beíratásának támogatása, korai képességgondozással kapcsolatos tanácsadás
Szakmai szolgáltatók – Egységes Pedagógiai Szakszolgálat	Konzultációk a gyermek fejlődéséről, fejlesztési terv közös kidolgozása, szolgáltatások megtervezése, biztosítása

Elvárt eredmény

- Megtörténik az intézmény körzetéhez tartozó HH/HHH gyermekek teljes körű beóvodázása
- Csökken az igazolatlan hiányzások száma
- Csökken a HHH gyermekek körében az SNI minősítés
- A HH/HHH gyermekek egyéni eredményei – a mérések alapján – 20%-nál nagyobb mértékben nem maradnak el a csoport átlagtól.
- A HHH gyermekek megfelelő időben, normál tantervű iskolában kezdenek meg tanulmányaikat

12.5. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek nevelése

12.5.1. A sajátos nevelési igényű, BTM gyermekek integrált nevelése

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja és a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve határozza meg az óvoda feladatát e területen.

A sajátos nevelési igényű gyermek családi nevelését, a közösségbe való beilleszkedését segítjük a többi gyermekkel együtt történő integrált nevelés során.

A sérült és az ép gyermekek kölcsönös tapasztalatai egymásról, közös tevékenységeik, együttes élményeik azt valószínűsítik, hogy később is elfogadó, igény szerint segítőkészek lesznek egymás iránt. Ezt elfogadva dolgozta ki intézményünk a Sajátos nevelési igényű gyermekek helyi program fejezetét.

A nevelési programot egyéni fejlesztési terv is kiegészíti.

Sajátos nevelési igényű gyermek óvodai nevelése

Sajátos nevelési igényű gyermek az: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem vagy magatartási szabályozási zavarral) küzd. (2011. évi CXCV tv. A nemzeti köznevelésről 4§ 25 bek.)

Cél:

- **A sajátos nevelési igényű gyermekek alkalmazkodó képességének, akarat erejének, önállóságának, együttműködésének érzelmi életének fejlesztése, integrált óvodai csoportok keretén belül.**
- **A gyermekben rejlő tanulási potenciálok kihasználásával a problémamegoldó képességre nevelés.**
- **A sérült, de ép intellektussal rendelkező illetve a lassabban fejlődő funkciók lehető legkorábbi és leghatékonyabb fejlesztése.**
- **A sajátos nevelési igényű gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása, fejlődésének elősegítése, hogy javuljon életminőségük, és a későbbiek folyamán könnyebben tudjanak beilleszkedni a társadalomba.**

Feladat:

- Olyan komplex (orvosi, pszichológiai, gyógypedagógiai) szakvélemények áttekintése, melyek segítségével megismerhetjük a sérülés mértékét, struktúráját, amelyek alapján tervezzük a specifikus fejlesztést.
- A hatékonyság, eredményesség, szakszerűség és célszerűség érdekében együttműködés a szaksegítővel – gyógypedagógus, pszichológus, logopédus, fejlesztőpedagógus.
- A sajátos nevelési igényből eredő speciális fejlesztő tevékenységek megszervezése (mozgásterápia, vizuális-, akusztikus-, taktilis észlelés, értelmi képességek fejlesztése, beszéd- és nyelvi képesség fejlesztése, megismerő folyamatok kialakítása, önállóság, szokások elsajátításának gyakoroltatása.
- Inkluzív szemlélettel a különbözőséget elfogadó viselkedés és magatartás alakítása a gyermekközösségekben, ezen belül különösen a tolerancia, türelem, megértés, figyelmesség, segítőkészség, empátiás készségek alakítása.
- A napi életritmusba a speciális tevékenységek beépítése, melyek a sérültek felzárkóztatását segítik elő.

- A sajátos nevelési igényű gyermekek sérülés-specifikus fejlesztése, illetve a képességeket- és készségeket befolyásoló pszichikus funkciók fejlesztése, szakemberek segítségével.
- Speciális módszerek, terápiás eljárások, technikák szakszerű megválasztása és azok alkalmazásával a kognitív képességek fejlesztése.
- Differenciált, a szükségletekhez igazodó segítségnyújtással képességfejlesztés, a hiányosan működő képességek kialakítása, fejlesztése, esetleg korrekciója valamennyi területen.
- Egyénre szabott fejlesztőprogramok készítése a sérült gyermekek részére, a szakvélemény alapján.
- Interperszonális kapcsolatok alakítása.
- Olyan modell nyújtása, amely pozitív irányba befolyásolja a sérült gyermekek fejlődését.
- Mindezekkel a harmonikus személyiségfejlődés elősegítése.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek optimális nevelésének érdekében a pedagógusok ismereteinek bővítése, elsősorban gyógypedagógia terén.
- Tárgyi feltételek biztosítása, különösen a nagymozgások fejlesztését, lateralitást, téri tájékozódását, beszédészlelés és megértés fejlesztését és a gondolkodási stratégiák támogatását szolgáló eszközök.

Alapelveink:

- Óvodánk nevelőtestületének, teljes alkalmazotti körének és partnereinek részvételével teremtjük meg a szeretetteljes óvodai légkört, melyben a gyermeket megbecsülés és szeretet övezi.
- Nyugodt, családias, biztonságot nyújtó légkört teremtünk a neveléshez, fejlesztéshez.
- A különbözőség elfogadásában és elfogadtatásában az óvoda dolgozói példát mutatnak a szülőknek és a gyermekeknek egyaránt.
- A gyermek személyiségi jogainak tiszteletben tartása mellett végezzük nevelő, személyiségfejlesztő tevékenységünket az életkori sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.
- Nevelőmunkánk folyamatában prioritást élvez az óvodapedagógusok és alkalmazottak toleráns és elfogadó magatartása, az egyedi, másfajta értékek pozitív irányú megközelítésének érvényesülése.
- A megértő, együtt-érző, elfogadó és segítőkész gyermekszeretet a nevelés-fejlesztés minden területén jellemző az óvoda dolgozóinak emberi attitűdjére.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében is általános nevelési célkitűzéseink megvalósítására törekszünk.

Kiemelt célunk elősegíteni e gyermekek alkalmazkodó készségének, akaraterejének, önállóságának, érzelmi életének fejlődését.

- Biztosítjuk a sajátos nevelési igény szerinti környezetet, tárgyi és személyi feltételeket.
- A rehabilitációs tevékenységünket team-munkában kialakított és szervezett folyamatban valósítjuk meg. A team munkában a gyógypedagógus, a gyermeket nevelő óvónők és dajkák vesznek részt.
- Rehabilitációs célú fejlesztőterápiás foglalkozások jellemzően az óvodai pedagógiai programba, így a napi óvodai életbe beágyazottan valósulnak meg, a gyermekek szakvéleményben foglalt valós igényeihez igazodóan, az óvodapedagógusok által elkészített éves „*Egyéni fejlesztési terv*” szerint. / a gyermek személyi anyagában /
- Az egyéni igényekhez igazodó foglalkoztatás megvalósulás érdekében rugalmas szervezeti kereteket alakítunk ki.
- A sajátos nevelési igényű gyermekkel végzett munkánk során arra törekszünk, hogy kihasználjuk mindazon lehetőségeket személyiségük –így különösen a befogadás, empátia fejlesztése, a segítő viselkedésformák és tevékenységek tanítása- fejlesztésére, amit a sérült társaikkal való együttélés nyújt.
- Az elfogadás szemléletét úgy alakítjuk, hogy tartózkodunk mindazon viselkedésminták adásától, amely a sérült gyermekek különbözőségét hangsúlyozza.
- Munkánkkal közvetve segítjük a társadalom befogadó szemléletének kialakítását.
- Fokozott figyelmet fordítunk a sajátos nevelési igényű gyermekek és családjaik esetében az adatvédelemmel és a személyiségjogokkal kapcsolatos szabályok betartására.

Az integrált nevelés feltételei:

- Az integrált nevelés szerepeljen az intézmény, alapító okiratában.
- A gyermek rendelkezzen szakvéleménnyel (Értelmi elmaradás, részképesség zavar, esetében – a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság – Beszédfogyatékoság esetében – Beszédvizsgáló Országos Szakértői Rehabilitációs Bizottság és Gyógypedagógiai Szolgáltató Központ – Budapest) - Mozgásfogyatékoság esetében (Mozgásvizsgáló Országos Rehabilitációs és Szakértő Bizottság – Budapest)
- Az ép és sérült gyermekek szüleinek bevonása történjen meg.
- Az integrált óvodai csoportok létszáma 25 fő, amelyen belül 2 fő, a szakszolgálatok által szakvéleménnyel rendelkező gyermek kerülhet. / SNI illetve BTM-es /
- Csoporton belül a sérült gyermekek más-más fogyatékosági csoportba kell, hogy tartozzanak.

A sajátos nevelési igényű gyermekek sérülésspecifikus fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

12.5.1.1. A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermek

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermeknél a mozgás-szervrendszer veleszületett vagy szerzett károsodása és/vagy funkciózavara miatt jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság áll fenn, melynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés és a szocializáció.

A különleges gondozási igényt meghatározza a károsodás keletkezésének ideje, formája, mértéke és területe. A jelentősen eltérő kóreredet – végtagredukciós fejlődési rendellenességek és szerzett végtaghiányok; petyhüdt bénulást okozó kórformák; a korai agykárosodás utáni mozgás rendellenességek; egyéb, maradandó mozgásállapot-változást, mozgáskorlátozottságot okozó kórformák; a halmozott sérüléssel járó különböző kórformák – és károsodás miatt a mozgáskorlátozottság egyénileg is sok eltérést mutat.

Kiemelt feladat:

- a mozgásos akadályozottságból eredő hátrányok csökkentése, megszüntetése,
- a speciális, egyénre szabott eszközök használatának kipróbálása, megtanítása,
- a tágabb és szűkebb környezet minél sokrétűbb megismertetése,
- az életkornak megfelelő tapasztalatszerzés biztosítása,
- a megtanult mozgás alkalmazására nevelés,
- biztosítani a gyermek állapotához igazodó megfelelő mozgás- és életteret (az ehhez szükséges akadálymentes környezetet, sajátos technikai eszközöket, például lejtő, kapaszkodó), mindig szem előtt tartva az önállóságra nevelés elvét
- kognitív funkciókat, különböző észlelési területeket, a figyelmet, emlékezetet, téri tájékozódást stb. fejlesztése.

Az elsajátított mozgásminták rögzítése, a szükséges korrekciós helyzetek alkalmaztatása a napirend egészét átszövik.

Az egészségügyi és pedagógiai célú habilitáció, rehabilitáció és terápia feladatokat, valamint a mozgásnevelést az óvodai foglalkozások körébe építjük be.

A fejlesztés, nevelés során az óvodai nevelés valamennyi területét figyelembe vesszük.

Mozgásfejlesztés

- Az életkori sajátosságoknak megfelelő tartási és mozgási funkciók segítése, a hely- és helyzetváltoztatás és a manipuláció javítása a nagy- és finommozgások célirányos fejlesztésével, az írás megalapozását célzó egyéb fejlesztésekkel.
- Hangsúlyt kap a különböző önellátást, önkiszolgálást, helyváltoztatást segítő-támogató

eszközök szükség szerinti használatának kialakítása.

Önellátás, önkiszolgálás fejlesztése

- A meglévő funkcióknak, a család igényeinek megfelelően és velük együttműködve az önellátási funkciók fejlesztése, az életkornak megfelelő mindennapos tevékenykedtetés,
- A sérülés függvényében az egészségüggyel való kapcsolattartásra, pl. inkontinencia kérdésének megoldásában.

Játéktevékenység

- Szükség esetén a játékhoz használt tér átalakítására, a játéktevékenység egészének, esetleg egyes részeinek adaptálására.
- Az egyes tevékenységek során a mozgáskorlátozott gyermek aktív szerepe, bekapcsolódása.

Nyelvi fejlesztés

- A gyermek bevonása minden nyelvi és kommunikációs képesség fejlesztését célzó tevékenységbe, szükség esetén sajátos fejlesztési célok kitűzése, esetleg a logopédussal való együttműködés.

Éneklés, zenei nevelés

- Artikulációs problémák, légzésproblémák kezelése, eszközhasználat segítése.
- Az ének – zene pozitív hatásának kihasználása (pl. a test ellazulásának segítése).
- Társas cselekvéssel a ritmus- és tempóérzékelés fejlesztése.
- Speciális testhelyzet felvétele, esetleg a gyermek állapota által meghatározott adaptált eszközök (hangszerek) használata.

Rajzolás, kézügyesség fejlesztése

- A kézfunkciót és a manipulatív tevékenységek segítségét célzó megfelelő testhelyzet megtalálása, a kóros izomfokozódások, együttmozgások leépítése
- A finommotorika és grafomotoros képességek célirányos fejlesztése.

A halmozottan sérült mozgáskorlátozott gyermekek esetében a mozgáskorlátozottságon kívül még más – érzékszervi, beszéd- vagy értelmi sérülés – is nehezíti a fejlesztés lehetőségét.

Fejlesztésünk döntően a mozgáskorlátozottak pedagógiája és a társuló fogyatékoság gyógypedagógiai módszereinek egyénre szabott kombinációival történik.

12.5.1.2. Látás sérült gyermek

A látássérült gyermek látásteljesítménye (vízusa) az ép látáshoz (vízus: 1) viszonyítva két szemmel és korrigáltan (szemüveggel) is 0-0,33 (0-33%-os látásteljesítmény) közötti.

A látássérült gyermekek a nevelés szempontjából lehetnek: vakok, aliglátók és gyengénlátók.

A speciális, gyermekekre szabott pedagógiai program meghatározója a látásélesség mellett: a látássérülés kóroki tényezője, a látássérülés bekövetkeztének időpontja, és a látássérüléshez esetleg csatlakozó egyéb fogyatékoság, rendellenesség.

Kiemelt feladat:

- A gyermek segítése
 - a közös játékban,
 - a közösséghez való alkalmazkodásban,
 - a viselkedési formák megtanulásában és gyakorlásában,
 - a közösség előtti szereplésben,
 - az önkiszolgálás megtanítása,
 - a tárgyak és helyük megismertetése,
 - a rendszeretet,
 - a higiéné, különösen a szem és a kéz tisztántartása.

Figyelembe kell venni a látássérült gyermek fizikai terhelhetőségének korlátait, különös tekintettel az adott szembetegségre.

- Az óvodai nevelésben részesülő vak gyermekeknél (vízus: 0) is **kiemelt szerepet kap a játék**, ami tág lehetőséget ad az ép érzékszervek aktivizálásával a hallás, tapintás, szaglás, íz-érzékelés, mozgás-ritmus, tájékozódási képesség intenzív fejlesztésére.
- **Mozgásnevelésükben** kiemelten fontos a testkultúra kialakítása, a tartáshibák megelőzése, a helyes testtartás megtanítása, majd folyamatos fejlesztése.
- A vak gyermekek fejlesztésében hangsúlyos a **zenei nevelés**, mely egyszerre fejleszt a hallást és a mozgást.
- Az **önkiszolgálás terén** életkoruk és sérültségük mértéke szerinti önállóság kialakítása.
- A **környezetük valóság-hű megismerése** széles körű érzékeltetéshez, a biztonságos téri tájékozódás támpontokhoz kötötten valósítható meg.
Az **eszközök kiválasztásánál** – színek helyett – elsődleges szempont a jól tapinthatóság biztosítása.
- A **környezet kialakításakor** tapintható jelzések alkalmazása, a bútorok lehetőség szerinti állandó rendje javasolt.
- A **számélmények** kialakulását az akusztikus minták, a mozgás és a verbális kifejezések is hatékonyabbá teszik, az óvodai foglalkozások során a hatrekeszes dobozok, gombás-, szöges táblák alkalmazása a Braille-írás-, - olvasásrendszer megtanulását készíti elő.

- Az **aliglátó gyermekek** (vízus: a fényérzéstől 10%-os látásteljesítményig) adottságaik szerint vagy a tapintó-halló vagy a látó-halló (tapintó) életmódra készíthetők fel.
- A látásukat praktikusán kismértékben használó aliglátó gyermekek (pl. fényérzékelők, színeket felismerők). A fejlesztés fő területei megegyeznek a gyengénlátó gyermekek nevelésének elveivel.
- A **gyengénlátó gyermekek** (vízus: 10%-os látásteljesítménytől 33%-ig) főleg látásuk útján tájékozódnak a világban, de az ép látásúakhoz képest sokkal közelebről, kisebb térben tudják azt használni. Nevelésük speciális optikai eszközök segítségével a vizuális megismerés útján történik, de jelentős szerep jut a nevelésben a többi, elsősorban a hallási és tapintási analízátor kompenzatív működésének is.
- Kiemelten fontos a testtartási hibák megelőzése, a helyes testtartás megtanítása, az ehhez szükséges környezet (pl. dönthető asztallap, egyéni megvilágítás) biztosítása.

A gyengénlátó gyermek fejlesztésének kiemelt területei

- A környezet vizuális megismertetése.
- Látásnevelés
 - a látás használatának megtanítása a távoli és a közeli környezetben.
- A nagymozgás fejlesztése
 - mozgáskoordináció, mozgásbiztonság.
- Térbeli tájékozódás a látás felhasználásával.
 - A finommozgás fejlesztése o a kézügyesség fejlesztése, az írás előkészítése.
- A látás-mozgáskoordináció fejlesztése
 - finommozgások és nagymozgások esetében egyaránt.

Az érzékelés egyéb területeinek fejlesztése

- A hallási figyelem és megkülönböztető képesség segíti a tájékozódást, tanulást.
- A tapintás által szereshető információk kiegészítik a tárgyak tulajdonságairól szerzett ismereteket.

12.5.1.3. Hallássérült gyermek

Kiemelt feladatok

- A **súlyos fokban hallássérült** – siket – gyermekek (a beszédterületben mért hallásvesztés 90 dB vagy nagyobb) óvodás életkorban történő fejlesztési feladata:
 - a nyelvi kommunikáció rendszerében a hallás és a beszédértés fejlesztése,
 - a hangos beszéd aktív használatának építése,

- a grafomotoros készségfejlesztés, - a diszfázia - prevenció.
- A kognitív funkciók és az érzelmi élet fejlesztése, alapvető önkiszolgálási szokások elsajátítása, az aktív nyelvhasználat építése.
- A beszédértés, szókincs, szájról olvasási készség fejlesztése.
- A beszédérthetőségének kialakítására, főleg a magánhangzók esetében.
- A **nagyothalló** – gyermekeknél a beszédterületben mért hallásvesztés 30-45 dB közötti, közepes esetben 45-65 dB közötti, súlyos esetben 65-90 dB közötti hallásvesztést mutató gyermekek esetében.
 - A nyelvi kommunikáció megindítása, és/vagy fejlesztése,
 - a kommunikációs igény és tevékenység állandó erősítése,
 - a beszédértés, a szókincsfejlesztés,
 - a szintaktikai elemek nyelvhasználatba építése,
 - a beszédérthetőség folyamatos javítása.
- A **hallássérült kisgyermek** eredményes fejlesztésének feltétele a gyermeket körülvevő környezet minden elemében
 - a nyelvi kommunikáció helyzetekhez kötött alkalmazása,
 - szükség esetén a beszédértést és a konkrét megnyilvánulást segítő egyéb eszközrendszerek használata,
 - a családi szociális háttér bekapcsolása a kommunikáció-fejlesztés rendszerébe.
- A **hallásukat műtéti úton helyreállított/létrehozott** (pl. cochlea implantált) hallássérült gyermeknél – egyik vagy mindkét oldalon végzett hallásjavító műtét után – fizikai értelemben közel ép hallás mérhető.
- Fejlesztésük stratégiája beszédértésük,
 - hangzó beszéd produkciójuk fejlődése hasonlóságot mutat a hallók beszédfejlődésével. Fejlesztésük kívánatos színtere az ép hallásúak környezetében van (többségi óvoda, szükség esetén logopédiai csoport).
 - Teljesítményüket döntően befolyásolja intellektusuk, esetleges – a pszichés fejlődés zavara miatti – beszéd-, nyelvtanulási akadályozottságuk valamint a családi háttér, a fogadó intézmény integrációs szintje a speciális pedagógiai megsegítés.
- A **halmozottan fogyatékos hallássérült** óvodás korú gyermekek esetében a hallás különböző mértékű csökkenésén kívül még más (esetenként mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy a pszichés fejlődés zavara) fogyatékoság is súlyosbítja a fejlesztés lehetőségét.

- A foglalkozás döntően a szurdopedagógia és a társuló fogyatékoság gyógypedagógiai módszereinek kombinációival, egyéni fejlesztési terv alapján történik.
 - Fejlesztésüket eredményesen egyéni vagy kiscsoportos formában lehet megvalósítani.
 - A beszédérthetőségének kialakítására, főleg a magánhangzók esetében.
-
- A halmozottan fogyatékos hallássérült óvodás korú gyermekek esetében a hallás különböző mértékű csökkenésén kívül még más (esetenként mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy a pszichés fejlődés zavara) fogyatékoság is súlyosbítja a fejlesztés lehetőségét.
 - A foglalkozás döntően a szurdopedagógia és a társuló fogyatékoság gyógypedagógiai módszereinek kombinációival, egyéni fejlesztési terv alapján történik.
 - Fejlesztésüket eredményesen egyéni vagy kiscsoportos formában lehet megvalósítani.

Enyhén értelmi fogyatékos gyermek

- Az enyhén értelmi fogyatékos gyermek fejlesztése intézményünkben a nem fogyatékos óvodás korúakkal történő együttnevelés során valósul meg.
- A spontán tanulást, a társakkal való együttműködést, a kommunikáció fejlődését segítik azok az élmények, tapasztalatok és minták, amelyeket a gyermek a kortárs csoportban megél.
- Az integrált óvodai nevelés keretében szükség szerint gondoskodunk a folyamatos gyógypedagógiai megsegítésről.
- Intézményünkben – a magas csoportlétszámok miatt – elsősorban az értelmileg enyhe fokban sérült gyermekeket tudjuk fogadni. (A diagnózist a Szabolcs-Szatmár Bereg Megyei Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság – Nyíregyháza, állítja fel).

Az Ő esetükben az ép gyermekekkel közösen történő együttnevelést tudjuk felvállalni az óvodában. A spontán tanulást, a társakkal történő együttműködést, a kommunikáció fejlődését segítjük elő, számtalan élmény és minta biztosításával, amit a gyermekek a kortárs kapcsolatok során élhetnek meg.

A fejlesztés célja:

- A tankötelezettségi-kor elérésére a megfelelő iskolakészültség biztosítása, amellyel a tanulmányokat normál általános iskolában, a tanulásban akadályozottak tanterve szerint kezdheti meg a gyermek.

Feladat:

- a gyermek szükségletei szerint folyamatos gyógypedagógiai megsegítésről történő gondoskodás,

- a fejlesztés során a gyermek aktuális igényének megfelelő ismeretek, tevékenységformák, módszerek, szervezeti keretek biztosítása,
- a téri tájékozódás, a finommotorika, a figyelemkoncentráció, a kommunikáció, a szociális alkalmazkodás fejlesztése.

12.5.1.4. Beszédfigyatékos gyermek: nyelvfejlődési és beszédzavarok óvodáskorban

Beszédfigyatékos az a gyermek, akit a szakértői bizottság a komplex vizsgálata alapján annak minősít.

A beszédfigyatékos gyermek szenzoros, motoros vagy szenzomotoros problémája

- expresszív diszfázia,
- receptív diszfázia,
- kevert típusú diszfázia,
- a folyamatos beszéd zavarai,
- logofóbia,
- centrális eredetű szerzett beszédzavarok,
- orrhangzós beszéd.

A nyelvfejlődési és beszédzavarok megnyilvánulásai:

- az anyanyelvi fejlettség alacsony szintje,
- a beszédértés és észlelés nehézsége,
- kifejezőkészség nehézsége (szegényes szókincs, grammatikai fejletlenség),
a beszédszerveződés nehézsége (mondatalkotási készség nehézsége, összefüggő beszéd kialakulatlansága),
- a beszédszervi működés gyengesége,
- a beszédhangok tiszta ejtésének hiánya,
- az írott nyelv elsajátításának nehézségeit előjelző kognitív képességzavar (fonológiai tudatosság, taktilis, vizuális észlelés, verbális emlékezet zavarai),
- a verbális tanulás lassú fejlődése.

A beszéd- és nyelvi problémák súlyos zavara mellé társulhatnak részképességzavarok:

- diszlexia,
- diszgráfia,
- diszkalkulia veszélyeztetettség,
- magatartás problémák, amelyek nehezítik a gyermek beilleszkedését.

A fejlesztés célja:

- A beszéd fogyatékos gyermekek sokoldalú, prevenciós fejlesztése.
- A kommunikációs szándék tudatos megvalósítására nevelés.

• **Feladat:**

- tudatos és tervszerű fejlesztés, a beszéd állapotának felmérésétől a terápiás terv meghatározásán át a tudatos módszerválasztáson túl a komplexitás és a folyamatkövetés megvalósítása,
- módszerek célszerű alkalmazása az életkor, a pszichikai sajátosságok, a beállítódás, az értelmi képesség, a beszédhiba típusának és súlyosságának, a korrekció adott szakaszának figyelembevételével,
- a kinezteziás, a hallási, a látási, a beszédmozgási benyomások egymást erősítő fejlesztése, a gyermek motiválása beszédhibájának leküzdésére,
- anyanyelvi nevelés a mozgás, a kommunikáció, illetve a vizuomotoros koordinációs készség fejlesztése,
- speciális terápiák alkalmazása, szakemberek segítségével.
- ismeretszerzés biztosítása sokoldalú tapasztalatszerzéssel, cselekvésbe ágyazott játékos módszerekkel.

Az óvodai nevelés, fejlesztés egész időtartama alatt kiemelt feladat

- az aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítása,
- az értelmi fejlesztés,
- a mozgás és észlelési funkciók,
- valamint a vizuomotoros koordinációs készség javítása,
- az érzelmi élet fejlesztése, speciális eszközök és módszerek alkalmazásával egyéni és kiscsoportos fejlesztési formában.

A gyermek fejlődéséről a szülőket folyamatosan tájékoztatjuk, a gyermek fejlesztése a szülőkkal való együttműködés keretében, egyéni fejlesztési terv alapján valósulhat meg.

A beszédhibás gyermekek terápiás ellátását a Pedagógiai Szakszolgálat logopédusával közösen végezzük.

Azoknál a beszéd fogyatékos gyermekeknél, akiknél több beszédprobléma együttesen fordul elő, vagy a beszéd fogyatékosághoz a testi érzékszervi- és pszichés fejlődés zavara társul, az eredményes fejlesztés a logopédia és a társuló fogyatékoság módszereinek kombinációjával valósítjuk meg.

12.5.1.5. Autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek (pervazív zavar)

Olyan rendellenességek csoportja, melyeknek jellemzője a szocializációs és a kommunikációs képességek fejlődésének késése. Megmutatkozhat a nyelvhasználat és felfogás, a kapcsolatteremtés nehézségében, nehezen viszonyul tárgyakhoz és eseményekhez, nehezen tűrik az ismert környezet és a napi rutin változását.

Cél:

- **A szocializációs készségek fejlesztése.**
- **A kommunikációs készségek fejlesztése.**

Feladat:

- Tárgyi, személyi állandóság biztosítása.
- Megfelelő idő biztosítása a tevékenységek végzésre.
- Viselkedési szabályok, helyes viselkedési minták, énkép, önismeret, érzelmek kifejezése, önkontroll tanítása.
- A kommunikációs, szociális és kognitív rehabilitációs terápiája.
- A fejlesztésben a természetes élethelyzetek kihasználása.
- Intenzív, jól strukturált és a meglévő töredékkészségek használatát is elváró, egyénileg motiváló, speciálisan a gyermek szükségleteihez alkalmazkodó fejlesztés.

12.5.1.6. A fejlődés egyéb pszichés zavarával küzdő gyermek

(súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavar)

- A sajátos nevelési igényű gyerekek e csoportját a különböző súlyosságú és komplexitású – az ismeretelsajátítást, a tanulást, az önirányítás képességeinek fejlődését nehezítő – részképesség-zavarok, vagy azok halmozott előfordulása jellemzi.
- Az érintett gyermekek az átlagnál nehezebben viselik el a várakozás és a kivárást okozta feszültségeket, a váratlan zajokat.
- Aktivációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak.
- Fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, szabályokat, valamint a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet.

A fejlesztés célja:

- **Az egyénre jellemző pozitív tulajdonságokra építve a személyiség komplex fejlesztése.**
- **A kóros viselkedés kialakulásának megelőzése.**
- **Alapvető kognitív készségek, képességek alakítása.**

Feladat:

- A szakértői bizottsági véleményében foglaltakra alapozva a részképesség-zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója és kompenzálása tudományosan megalapozott szakmai módszerek alkalmazásával.
- A szülővel együttműködve a „különbözőség” korai felismerése, diagnosztizálása (amennyiben a probléma az óvodában realizálódik).
- A teljesítménykudarcokra épülő másodlagos zavarok, inadaptív viselkedés kialakulásának megelőzése.
- Megalapozni az eredményes iskolai előmenetelhez szükséges készségeket.
- Egyénre szabott, egyéni ütemben történő fejlesztés kidolgozás, komplex kezelés biztosítása a gyermek fejlődése érdekében.
- A gyermekek alkalmazkodó képességének, önállóságának, együttműködésének fejlesztése.
- A szülő-pedagógus partneri viszony kiépítése érdekében a szülők felkészítése, segítése.
- A gyermekek egyenetlen fejlődéséből adódó teljesítménykülönbségek felismerése, differenciált tevékenységek esetenként felzárkóztatás és tehetséggondozás együttes alkalmazása.

Sérülés terület	Gyógytestnevelő	Gyógypedagógus	Logopédus	Pszihopedagógus	Tanulásban akadályozottak fejlesztése	Nyelv és beszédfejlesztő	Drámapedagógus
Mozgás	X	X					X
Látás		X					
Hallás		X					
Értelmi		X			X		X
Beszéd		X	X			X	
Autizmus		X		X	X		
Pszichés		X		X			X

A speciális ellátás lehetőségei

Sérülés	Intézményen belül	Intézményen kívül
Mozgás	- Preventív gyógytorna és nagymozgás fejlesztés - Finommotorika fejlesztés	- Gyógyúszás
Beszéd és kommunikáció	- Logopédiai terápiák	- Kiegészítő terápiák - (pl. lovaglás)

Eszterlanc Északi Óvoda Pedagógiai Programja 2024.

Értelmi akadályozottság	- Gyógypedagógiai fejlesztés	- Testi és érzékszervi terápiák
Pszichés	- Fejlesztőpedagógia - Sindelar program	- Egyéb speciális igényeket ellátó terápiák
Orvosi, pszichológusi esetek	- óvodapszichológus	- Szakorvosok, nevelési tanácsadó, szakértői bizottság

Személyi feltételek:

A nevelésben részt vevő személyek intézményünkben:

- óvodapedagógusok,
- gyógypedagógus,
- óvodapszichológus,
- konduktor,
- logopédus, (Egységes Pedagógiai Szakszolgálat)
- pedagógiai asszisztens,
- tanulási zavarok preventív pedagógusa,
- dajka
- szociális segítő

Fontos, hogy legyenek **speciális végzettségű óvodapedagógusok** is az intézményben, akik kiegészítik a speciális szakemberek munkáját. Ilyen végzettségű óvodapedagógusaink:

- mozgásfejlesztő óvodapedagógus,
- tanító,
- gyógypedagógiai asszisztens,
- drámapedagógiai óvodapedagógus,
- táncpedagógus,
- tanulási zavarok preventív pedagógusa,
- fejlesztőpedagógus.

Tárgyi feltételek:

A tárgyi feltételek biztosítása az eszköznorma előírásai szerint történik:

- fejlesztőszoba,
- fejlesztő játékok, részképesség területeknek és életkori sajátosságnak megfelelően,
- nagyméretű tükör,
- egyéni fejlesztéshez logopédiai tükör,
- vizuális tábla,

- mozgásfejlesztést segítő eszközök (különböző méretű labdák, hengerek, Ayres, Wesco eszközök, trambulín),
- finommotorika fejlesztését segítő játékok, eszközök, anyagok.

12.6. Gyógypedagógus általános feladatai

- Az óvodai csoportok életének megfigyelése hospitálás keretében, különös tekintettel az óvodapedagógusok által problémásnak ítélt gyermekek ismeretében. Annak eldöntése, hogy a megfigyelt gyermek valóban gyógypedagógiai megsegítést igényel-e vagy az óvodapedagógusokat kell felkészíteni a probléma kezelésére.
- A kiszűrt gyermekek alapos, többirányú megfigyelése a csoportban tevékenység, játék, stb. közben.
- A szülő bevonása irányított kérdésekkel, anamnézis felvétele a probléma okainak tisztázására.
- Amennyiben még nem történt meg a diagnosztizálás, de a csoportban fellelhető súlyosabb problémás gyermek, azt ajánlott időben elküldeni a megfelelő szakvéleményt adó helyekre.
- A szülőket minden esetben előzetesen megfelelően tájékoztatni kell a vizsgálat céljáról és fontosságáról.
- A szakvélemény alapján kell a gyermek fejlesztését még hatékonyabban végezni.
- Minden szakvéleménnyel rendelkező gyermekről írásos anyagot kell készíteni, amely tartalmazza a megfigyeléseket, a fejlesztendő területeket, a tevékenységek anyagát és a gyermek fejlődését.
- Az óvodáskor végén a fejlesztési naplóban összegző véleményt kell készíteni, mely egyben lezárja a fejlesztést.
- A szakértői bizottságokkal szoros szakmai kapcsolat tartása.
- Szakmai fejlődése érdekében tegyen meg mindent.
- A kívánt cél elérésekor összegző véleményt kell készíteni, amely egyben lezárja a fejlesztést.

Az integrált nevelés során elvárt eredmény:

- Az integrált nevelés eredményeként a sérült gyermekek váljanak képessé a közösségbe való beilleszkedésre, iskolába lépésre
- Olyan szemléletformálás, mely a felnőttek és a gyermekek körében egyaránt biztosítja a „különbözőség” elfogadását, tolerálását.

12.7. Óvodapszichológusi feladatok ellátása

Intézményünkben óvodapszichológus működik.

Az óvodapszichológiai ellátás elsődleges célja:

- A gyermekek személyiségfejlesztése, lelki egészségvédelme és a nevelő munka hatékonyságának segítése.
- Tevékenységével segíti az óvodáskorú gyermekek sikeres beilleszkedését, az óvodapedagógusok munkáját és a hozzá forduló szülőket.

Ebből fakadóan munkája hármass kapcsolatrendszerben valósul meg:

- óvodáskorú gyermekek,
- óvodapedagógusok,
- szülők.

Az óvodapszichológus jogai és kötelességei az óvodában:

Az intézményben működő óvodapszichológusnak joga van ahhoz, hogy

- Önálló helyiséggel és a munkaigényeknek megfelelő bútorzattal, a minőségi munkavégzéshez szükséges eszközökkel rendelkezzen.
- Elláthassa a munkaköri leírásában rögzített feladatait, ezen belül:
 - Konzultációt kezdeményezzen az óvodapedagógussal, szülővel.
 - Pszichológiai tanácsadást nyújtson egyéni helyzetben.
 - A gyermek fejlődését segítő egyéni képességvizsgálatokat és a személyes erőforrásait feltáró személyiségvizsgálatokat végezzen, melyekkel a gyermek jobb megismerését segíti elő.

Az intézményben működő óvodapszichológusnak kötelessége

- Figyelembe venni munkavégzése során, hogy szolgáltatásai nyújtása alkalmával a gyermekek jogai és az őket gondozó szülők, pedagógusok jogai ne sérüljenek, tartsa szem előtt, hogy munkája alapvetően a bizalmon alapul.
- A Pszichológusok Szakmai Etikai Kódexe alapján szervezni munkáját, különösképpen az információk megosztásának és a titoktartásnak a kérdéseit.

Az óvodapszichológiai ellátás a hármass kapcsolatrendszer alapján irányulhat az óvodáskorú **gyermekre**, amely a tevékenység, a probléma jellegéből adódóan lehet egyéni, kiscsoportos, csoportos:

- Minden nevelési év elején a jogszabályban megfogalmazottak alapján az 5. életévüket betöltött gyermekek részképesség szűrése, az elvégzett vizsgálat alapján óvodapszichológiai vélemény készítése a megfelelő javaslatok megfogalmazásával.
- Beilleszkedési, magatartási nehézség feltárása, elemzése.
- Az elvégzett megfigyelés, vizsgálat, szülő és pedagóguskonzultáció függvényében további vizsgálatra való javaslattevés, a szükséges dokumentáció alkalmazásával, hospitálás:
- gyermekmegfigyelés óvodai környezetben.
- Egyéni problémakezelés, amennyiben az adott helyzet nem igényel terápiás beavatkozást.
- Kiscsoportos képességfejlesztés.
- Egyéni, ill. kiscsoportos pszichés segítségnyújtás az óvodai élettel összefüggő problémák esetén pl. szorongásos zavarok, beilleszkedési nehézségek, kapcsolati problémák.
- Az óvodapszichológiai ellátás másik fontos szereplője az **óvodapedagógus**, aki számára az óvodapszichológus közvetlen segítséget nyújt a nevelőmunkához:
- Az óvodapedagógus írásos jelzése alapján tervezi meg az óvodapszichológus az esettel kapcsolatos további teendőket.
- Konzultáció, esetmegbeszélés, szupervízió keretén belül segíti az óvodapedagógust a csoportot érintő aktualitásban.
- Értekezlet keretén belül pszichológiai ismereteket nyújt.
- Ismeretterjesztő tevékenységével segíti az óvodapedagógusok munkáját.

A szülők elengedhetetlen részei az óvodapszichológusi ellátásnak:

- A szülők hozzájárulása nélkül elengedhetetlen az óvodapszichológusi ellátás.
- A szülők önként is igénybe vehetik az óvodapszichológiai ellátást, amennyiben gyermekükkel kapcsolatosan nevelési nehézségekkel szembesülnek.
- A szülőkkel folyó óvodapszichológusi munka fontos eleme a szülőkonzultáció, a tanácsadás, a számukra nyújtott szülőértekezlet.
- Ismeretterjesztő tevékenységével segíti a szülőket az óvoda honlapján, faliújságján keresztül.

Mindezek mellett a jogszabályban meghatározott módon kapcsolatot tart az óvoda tagintézményeivel, kiemelten a területileg illetékes pedagógiai szakszolgálattal, annak óvodapszichológusi koordinátorával.

12.8. Az óvodai szociális segítő feladatai

Az óvodai szociális segítő munka során nyújtott szolgáltatásokkal a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával a szociális segítő szakember célja az óvodás gyermekek szociális- és egészségfejlesztése, sikeres iskolai előmenetelük támogatása, illetve veszélyeztetettségük megelőzése.

Az óvodai szociális segítség sikerének kulcsa a célcsoporthoz közel vitt, egyszerűen igénybe vehető szolgáltatások, továbbá a változásokra gyorsan, rugalmasan, innovatív módszerekkel reagáló képzett szakemberek alkalmazása. **Az óvodai szociális segítő szakember segíti a gyermek (et):**

- a szociális kompetenciái növelésében és a környezet minőségének javításában,
- az intézménybe való beilleszkedését,
- beiskolázáshoz kapcsolódó lehetőségei kibontakoztatását,
- tanulási folyamatát akadályozó tényezők észlelését és feltárását,
- családját és a gyermek óvodai életét érintő kérdésekben, nevelési problémái esetén,
- az óvoda és családja között kialakult konfliktusok feloldását,
- prevenciós eszközök alkalmazásával és az észlelő- és jelzőrendszer hatékony működésének segítségével kiszűri a gyermek veszélyeztetettségét,
- fejleszti a gyermekek szociális kompetenciáit, javítja a szülőkkel való kapcsolat mennyiségét és minőségét, valamint aktivizálja a körülvevő intézményrendszerrel való kapcsolati hálót,
- Az óvodai szociális segítő **csoportos, közösségi és egyéni szociális munka módszereivel végzi munkáját.**

A szociális segítő szakember tevékenysége az intézményben megjelenő problémák és szükségletek alapján kerülnek meghatározásra, kiválasztásra, figyelembe véve a gyermekek életkoruknak megfelelő készségeit, képességeit, azok fejlesztési és az intézmény már meglévő gyakorlatát, szolgáltatásait.

Az óvodai szinten a szociális segítség eszköztárának megjelenési formái:

- csoportban végzett tevékenységek,
- közösségi tevékenységek,
- gyermekvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátásában segítségnyújtás – gyermekvédelmi tevékenységek koordinálása,
- egyéni tevékenységek.

Csoportban végzett tevékenységek keretein belül

- gyermek megfigyelése csoporthelyzetben óvodapedagógus kérésére,
- csoportban végzett prevenciós tevékenység,
- szülőcsoportok szervezése, vezetése,
- szükség esetén az óvodapedagógus segítése, érzékenyítés nevelőtestületi szinten,

Közösségi tevékenységek keretein belül

- az óvoda által szervezett és megvalósított, az egész óvodai közösséget érintő rendezvények lebonyolításában való részvétel
- együttműködés kialakítása az óvodában dolgozó szakemberekkel

- együttműködés kialakítása partner intézményekkel
- részvétel a szülői értekezleteken, fogadónapon elérhetőség biztosítása a szülők számára
- részvétel a nevelőtestületi értekezleteken
- együttműködés az óvodában működő szülői szervezettel
- a gyermekvédelmi munka támogatása

Egyéni tevékenységek keretein belül:

- tanácsadás a szülőknek a gyermeknevelés és a családi élet más területein lévő problémák esetén, valamint az óvodában jelentkező problémák kapcsán,
- információnyújtás az elérhető szolgáltatásokról, jogokról, a gyermekjóléti, gyermekvédelmi, szociális ellátórendszer működéséről, valamint ügyintézésben való segítségnyújtás,
- közvetítés a szülő és az óvodapedagógus között, részvétel a pedagógus és a szülő közötti megbeszélésen,
- közvetítés különböző szolgáltatások eléréséhez,
- pedagógusoknak konzultációs lehetőség biztosítása.

12.9. A kiemelten tehetséges gyermekek fejlesztése

Tehetséggondozás

Cél:

- **A tehetséges gyerekek felismerése, egyéni képességeinek kibontakoztatása.**
- **Az egyenlő esély biztosítása minden gyermek számára a tehetséggondozásban.**
- **A tehetségígéretes gyermekek személyiségének optimális alakítása, komplex fejlesztése az óvodai programok keretében**

Feladataink:

- Ingergazdag, motiváló környezet kialakítása, ahol a gyermekek egész nap tevékenykedhetnek, játszhatnak.
- Elfogadó, kiteljesedést segítő légkör megteremtése, ahol a gyermekek együttműködővé válhatnak.
- Az óvodába lépéstől kezdve a gyermekek teljes személyiségjellemzőinek, köztük a tehetségre utaló jeleknek a figyelemmel kísérése, spontán és célzott megfigyelések alkalmazásával.
- A szülői tapasztalatok, vélemények figyelembe vétele.

- A tehetség ígéretes gyermekek erős oldalának támogatása és az esetleges gyenge területeinek fejlesztése.
- A kevésbé motivált gyermekekben rejlő képességek felismerése és fejlesztése, hogy ők is sikerélményhez jussanak.
- Az egyénre szabott személyiségfejlesztés megvalósítása a differenciálással és innovatív tanulási módszerek alkalmazásával.
- A komplex fejlesztés megvalósítása a mindennapi játékban, a tevékenységekben megvalósuló tanulás folyamatába ágyazva a gyermek teljes személyiségének fejlesztésével.
- A gyermekek fejlesztése egyéni fejlesztési terv alapján történik.
- A gyermekek döntési szabadságának megteremtése a tapasztalat és élményszerzés gazdag lehetőségeinek biztosításával.
- A szülők tájékoztatása a gyermek fejlődéséről a vezetett dokumentumok alapján.
- A tehetséggondozás dokumentálása integrált megvalósítás esetén: A gyermeki fejlődést nyomon követő dokumentációban és a Csoportnaplóban (napirend, a nevelés tervezése, tevékenységek tervezése).
- A gyermeki fejlődést nyomon követő dokumentációban, a Csoportnaplóban. (napirend, a nevelés tervezése, tevékenységek tervezése)

A szülői igényeken alapuló tehetséggondozás gyermekek számára.

- játékos mozgás, zenés torna
- jóga
- foci
- úszásoktatás
- néphagyomány - néptánc
- zumba
- zenei képességfejlesztés
- kézműves foglalkozás
- idegen nyelv (német, angol)
- sakk.
- Hitélettel történő ismerkedés lehetőségének biztosítása minden óvodában.
- mediball
- részképesség fejlesztés

12.10. Óvodai integrációs fejlesztő program

(20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet)

Az óvodai fejlesztő programban az a gyermek vehet részt, aki a Gyvt. 67/A. § alapján, figyelemmel a Gyvt. 161/Q. §-ában foglaltakra hátrányos helyzetűnek minősül. Az óvoda igazgatója felveheti az óvodai fejlesztő programba azt a gyermeket is, aki nem hátrányos helyzetű, feltéve, hogy a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül.

Az óvodai fejlesztő program keretében – a gyermek igényéhez igazodva – biztosítja az óvoda

- a) a gyermek fejlesztésével kapcsolatos pedagógiai feladatokat,
- b) a szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységet,
- c) az együttműködések kialakítását azokkal a szolgálatokkal, amelyek a gyermekek óvodai nevelése során a szülőket támogatják, és a gyermekek számára szolgáltatásokat biztosítanak.

A pedagógus feladata a fejlesztő program megvalósításában:

- A programnak megfeleltethető tevékenységek megvalósítása
 - így egyéni fejlesztési terv készítése és ennek alapján történő képességfejlesztés,
 - együttműködést támogató, szociális képességeket fejlesztő módszerek alkalmazása a gyermekek nevelésében,
 - a gyermek fejlődését segítő más szakemberekkel történő együttműködés,
 - a gyermekek differenciált, fejlesztő értékelése, a családjakkal történő rendszeres kapcsolattartás.

Integrációs program

Az integrációs program célja:

Az óvoda körzetében élő valamennyi 3 éves HHH gyermek beóvodázása, és 3 – 7 éves HHH gyermeknek megfelelő minőségű tudatos nevelő – fejlesztő munkával biztosítunk iskolai sikerességet, egyenlő esélyt az iskolakezdéshez.

Az óvodából iskolába menő HHH gyermekek évről – évre egyre nagyobb számban integrált környezetben kezdik meg általános iskolai tanulmányaikat.

Együttműködő partneri kapcsolat kiépítés: - Szülői házzal; – Gyermekjóléti- és Családsegítő Szolgálattal; - Egységes Pedagógiai Szakszolgálattal; - Általános Iskolával, – annak érdekében, hogy a gyermekek sokoldalú fejlesztése és szociális támogatása sikeresen valósuljon meg.

A helyi óvodai integrációs program hatóköre:

Az óvodába járó halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek teljes köre, kinek mindenkori

létszáma az óvoda „Halmozottan Hátrányos Helyzetű gyermekek” nyilvántartásában kerül kimutatásra.

A kimutatás fellelhetősége: a gyermek személyi anyaga, gyermekvédelmi felelős nyilvántartása.

A helyi óvodai integrációs program jellemzői:

Gyermekközpontú, családorientált szemlélet.

Olyan interdiszciplináris megközelítés, mely a kora gyermekkori fejlődés kérdésében kompetens minden szakma szerepét egyenrangúan fontosnak és egymást kiegészítőnek tartja.

A Helyi Óvodai Integrációs Program működtetésének szabályozása:

A fenntarthatóságot biztosító tevékenység megnevezése	Felelős	Határidő	Keletkezett dokumentumok
IPR team megbízása	igazgató	Minden nevelési év eleje	megbízás
A Helyi Óvodai Integrációs Program cél, feladat- és tevékenység rendszerének felülvizsgálata az előző nevelési év önértékelése	Óvodai IPR team	Minden nevelési év eleje	Feljegyzések, jegyzőkönyvek, módosító javaslatok, határozatok.
Az Intézmény Óvodai Integrációs Program működtetésének nevelési évre szóló munkatervének elkészítése, megvitatása, elfogadása		Minden nevelési év eleje	Éves munkaterv

Szervezési feladatok

SZERVEZÉSI FELADATOK				
Tevékenység megnevezése	Felelős	Határidő	Dokumentálás módja	Eredményességi mutató
<i>A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beiratkozásának támogatása</i>				
A HHH gyermekek beóvodázásáért felelős team kijelölése	igazgató	Mindenkori nevelési év	megbízás	Az óvoda körzetében a HHH gyermekek minden nevelési évben beóvodáztatása 100%
A védőnő, a Gyermekjóléti- és Családsegítő Szolgálat „felderítő – meggyőző” munkája.	Beóvodázásért felelős team vezetője	Mindenkori nevelési év		
<i>Integrációt elősegítő csoportok kialakítás</i>				

Eszterlanc Északi Óvoda Pedagógiai Programja 2024.

Csoportkialakítás az integrált óvodai nevelésnek megfelelően	Igazgató IPR team	Minden nevelési év	Felvételi- és mulasztási naplók, kimutatás a HHH gyerekekről	Minden nevelési évben megfelelő a HHH gyerekek arányos elosztása a gyerekcsoportokban
Az igazolatlan hiányzások minimalizálása				
Érzelmi gazdag, családi óvodai légkör kialakítása		folyamatos	Helyi Óvodai Nevelési Program, IMIP, Partneri	A HHH gyermekek rendszeresen járnak óvodába, igazolatlan hiányzás nincs
Nyitott óvodai működés fenntartása: a szülői házzal való nyitott kapcsolat	Teljes dolgozói kör	folyamatos	Elégedettség-mérések dokumentációja, Csoportos- és intézményi értékelések	
A HHH gyermekek körében a hiányzási nyilvántartás vezetése, folyamatos figyelemmel kísérése, szükséges intézkedések megtétele	Óvodai csoportok pedagógusai, IPR. team	Folyamatos Havi zárás: minden hó 05.-ig	HHH gyermekek csoportos- és intézményi nyilvántartása	
Jelzőrendszer működése a széles körű intézményi együttműködés keretében: orvos, védőnő, Gyermekjóléti- és Családsegítő Szolgálat.	IPR team	Folyamatos		
A szülők munkába állását lehetővé tévő nyitva tartás kialakítása				
Az óvoda nyitvatartási időegyeztetése a fenntartóval, önkormányzattal	igazgató	Mindenkori nevelési év	A nevelési évre szóló Munkaterv	Az óvoda 11 órás nyitva tartása biztosítja, hogy a szülők munkát keressenek, munkát vállalhassanak.

Nevelőtestület együttműködése

NEVELŐTESTÜLET EGYÜTTMŰKÖDÉSE.					
Formája	Résztevők	Gyakoriság	Felelős	Dokumentálás módja	Eredményességi mutató
Értékelő eset-megbeszélések	Nevelőtestület szakemberei óvodapedagógus	Probléma felmerülés időszakában		Jegyzőkönyv	Az óvodában működik az óvodapedagógusi együttműködésre épülő értékelési rendszer, mely teljes mértékben biztosítja a HHH gyermekek egyénre szabott felzárkóztatását, tehetséggondozását.
Beszélgetések, csapatépítő tréningek a dolgozók mentális egészségének fenntartására	logopédus fejlesztő-pedagógus gyógypedagógus pszichológus konduktor	Alkalmanként	IPR team		

Eszterlanc Északi Óvoda Pedagógiai Programja 2024.

Hospitálásra épülő együttműködés		Folyamatos és tervszerű az éves IPR Munkatervnek megfelelően			
----------------------------------	--	--	--	--	--

Pedagógiai munka kiemelt területei

PEDAGÓGIAI MUNKA KIEMELT TERÜLETEI				
Tevékenység megnevezése	felelős	határidő	Dokumentálás módja	Eredményességi mutató
Az óvodába lépéskor komplex állapot felmérés				
A gyermek egyéni fejlődését nyomon követő Személyiséglap rendszer „anamnézis” fejezetének elkészítése az óvodába lépő HHH gyermekek teljes körében	Csoportok óvodapedagógusai	Mindenkori nevelési év	Személyiséglap rendszer –HOP-ban, IMIP-ban szabályozott	Az egyénre szabott fejlesztés, Differenciált Személyiség fejlesztés valamennyi HHH gyermek körében biztosított
Kommunikációs nevelés				
Helyi Óvoda Nevelési Programunk tevékenységrendszerének megvalósítása, melyben fő hangsúlyt kap a mintaadó óvodai környezet, a HHH gyermekek élményhez juttatása folyamatosan a tárgyi és humán erőforrás fejlesztésével	Csoportok óvodapedagógusai	A nevelési év során folyamatos	Helyi Óvodai Nevelési Program Intézményi éves Munkaterv Csoportnaplók tervei DIFER mérés dokumentációja A gyermekek személyiséglapja	A HHH gyerekek szókincs, nyelvi kifejezőkészség, beszédértés, beszéd-észlelés fejlődése folyamatos. Iskolába lépéskor a DIFER mérés eredménye a HHH gyerekek 80%-a eléri- legalább az „Optimum szintet „
Tevékenység megnevezése	felelős	határidő	Dokumentálás módja	Eredményességi mutató
Érzelmi nevelés, szocializáció				
Az új HHH gyerekek személyre szabott beszoktatása, befogadása az óvodai életbe	Valamennyi óvodapedagógus	Mindenkori nevelési év	Beszoktatási terv Óvodai IPR éves Munkaterv	A HHH gyermekek sikeresen beilleszkednek az óvodai életbe szeretnek óvodába járni, bizalommal fordulnak a velük foglalkozó felnőttekhez, szívesen és örömmel vesznek részt a közös játékokban, tanulásban, programokban és a közösségért végzett munkában. Az óvodai csoportban év végére nincs peremre szorult gyermek.
Egészséges életmódra nevelés				

Eszterlanc Északi Óvoda Pedagógiai Programja 2024.

HOP tevékenységrendszerének megvalósítása, melyben fő hangsúlyt kap helyes egészségtudatuk és a táplálkozási szokásaik kialakítása	IPR team	folyamatos	Helyi Óvoda Nevelési Program Éves Munkaterv Csoportos projektervei Heti tervek A gyermek személyiséglap rendszere	A HHH gyermekek teljes körében kialakult az életkorának megfelelő egészségtudatos szokásrendszer.	
A HHH gyermekek egészséges fejlődéséhez szükséges óvoda tárgyi és személyi rendszer biztosítás	Intézményvezető				
Társadalmi tevékenység tudatos fejlesztés					
A Helyi Óvodai Nevelési programunknak megfelelően a multikulturális tartalmak beépülése a csoportok mindennapi életébe	Csoportok óvodapedagógusai	folyamatos	Helyi Óvodai Nevelési Program Éves Munkaterv Pedagógiai terv Heti tervek A gyermekek Személyiséglap rendszere –	Az óvodás gyermek körében az iskoláskor eléréséig kialakult egymás előítélet mentes elfogadása	
A Sajátos Nevelési Igényű gyermekekkel való közös óvodai élet / integráció/			Egyéni Fejlesztési terv	Az óvodás gyermekek körében az iskoláskor eléréséig szokásrendszerükbe beépül a tudatos környezetvédelem	
Lokálpatriotizmusra nevelés: részvétel a város valamint a helyi lakóövezet rendezvényein, ünnepségein, néphagyományápolás					
A munkára nevelés során a környezet megóvására, védelmére nevelés					

Tevékenység megnevezése	felelős	határidő	Dokumentálás módja	Eredményességi mutató
Korszerű óvodapedagógiai módszerek				
A Helyi Óvodai Nevelési programunknak megfelelően a gyermekek individualizálva szocializálódnak	Óvodapedagógusok	folyamatos	Helyi Óvodai Nevelési Program Éves Munkaterv Csoportok tervei Heti tervek A gyermekek Személyiséglap rendszere – Egyéni Fejlesztési terv	Az óvoda képes a különböző háttérrel és különböző eltérő fejlettségi szinttel rendelkező gyermekek fogadására, együtt nevelésre, egyéni, differenciált fejlesztésre
A HHH gyermekek egyéni fejlesztési naplójában meghatározott feladatok végrehajtása fejlesztőpedagógiai módszerek alkalmazásával	Megfelelő kompetenciával rendelkező óvodapedagógusok Logopédusok Gyógypedagógusok Fejlesztőpedagógusok			

**Gyermekvédelemmel, az egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással
kapcsolatos munka.**

GYERMEKVÉDELEMEL AZ EGÉSZSÉGÜGYI ELLÁTÁSSAL, SZOCIÁLIS SEGÍTSÉGNYÚJTÁSSAL KAPCSOLATOS MUNKA					
Tartalom	Formája	Gyakoriság	Felelős	Dokumentálás módja	Eredményességi mutató
Egészségügyi szűrővizsgálatok					
A gyermekek fejlődésének nyomon követése, regisztrálása, szükség esetén szakorvosi vizsgálatának kezdeményezése	Gyermekek testi fejlődésének mérése, súly magasság Védőnő: egészségügyi szűrővizsgálatai Szakorvosi szűrővizsgálatok	Együttműködési megállapodásnak megfelelően	Csoportok óvodapedagógusai óvodavezető	Orvosi igazolás	A HHH gyermekek teljes körében az esetleges egészségügyi problémák megállapításra kerülnek, szükség esetén további ellátásuk megvalósul
Gyermekorvosi, védőnői tanácsadás					
Egészségügyi tartamú programon a szülők számára segítségnyújtás	Szülői értekezleteken a szülők tájékoztatás	alkalmanként	Óvodapedagógus IPR team	Jegyzőkönyv emlékeztető	A HHH szülők körében végzett felvilágosító tanácsadó munka hatására a gyermekek otthoni egészséges életmódja javul
A szociális ellátó rendszerrel való együttműködés					
A HHH gyermekek óvoda ingyenességének biztosítása	Szülők felvilágosítása a szociális támogatás lehetőségeiről Az Önkormányzattal közvetlen kapcsolat felvétel a szülők érdekében	folyamatos	Óvodavezető Gyermekvédelmi felelős	HHH gyermekek térítési díj kedvezmény kimutatása, Jegyzői határozatok alapján	Egyetlen gyermek sem marad ki az óvodából a szülők szegénysége miatt

Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli intézményekkel szervezetekkel

EGYÜTTMŰKÖDÉS AZ ÓVODÁN KÍVÜLI INTÉZMÉNYEKKEL					
Tartalom	Formája	Gyakoriság	Felelős	Dokumentálás módja	Eredményességi mutató
Gyermekjóléti, Családsegítő Szolgálat					
Helyi Óvodai Nevelési Programunk megvalósításában való aktív részvétel. Családok, szociális,	Folyamatos információ és segítségnyújtás a szülők számára szociális támogatás lehetőségeiről			Helyi Óvodai Nevelési Program Éves Munkaterv Heti terv	A gyermekjóléti szolgáltatások

Eszterlanc Északi Óvoda Pedagógiai Programja 2024.

mentális támogatása segítése	Családi felkérésre a családok és a Gyermekvédelmi- és Családsegítő Szolgálat között közvetítés Jelzőrendszer folyamatos működtetése	folyamatos	Óvodavezető és IPR team Gyermekvédelmi felelős	Gyermek személyiségi lapja Egyéni fejlesztési terv	által a HHH gyermekek szociális hátrányaiból eredő lemaradások csökkennek
A szülők erőforrásainak feltárása	Szociális ellátási rendszerrel való közvetlen kapcsolattartás	Folyamatos			
Védőnői hálózattal					
A gyermekek óvodába való beíratásának támogatása	Jelzőrendszer működtetése esetmegbeszélés	folyamatos	Óvodavezető és IPR team	Helyi Nevelési program. Éves munkaterv	Az óvoda körzetében járó HHH óvodáskorú gyermekek teljes köre rendszeresen jár óvodába,
Korai képesség gondozással kapcsolatos tanácsadás	Szülői értekezlet egyéni tanácsadás	Programnak megfelelően		programterv Feljegyzések, Jegyzőkönyvek	egyéni differenciált fejlesztésük sikeresen valósul meg, ennek megfelelően az iskolai életükben az esélyegyenlőségük biztosított.

Egységes Pedagógiai Szakszolgálattal való együttműködés

A gyermek fejlesztésében való együttműködés. Egységes Pedagógiai Szakszolgálattal Szakértői Bizottsággal	Eset megbeszélések	Alkalomszerűen	Óvodavezető IPR team	Feljegyzés,	Az óvoda képes a különböző háttérrel és különböző eltérő fejlettséggel rendelkező gyermekek fogadására, együttnevelésére, egyéni differenciált fejlesztésére.
	Fejlesztési terv közös kidolgozása	Szükség esetén		Egyéni fejlesztési terv	

Általános iskolával való együttműködés					
Tartalom	Formája	Gyakoriság	Felelős	Dokumentálás módja	Eredményességi mutató
A gyermek fejlesztésében való együttműködés.	esetmegbeszélések	folyamatos	Óvodavezető és IPR team Csoportvezető óvónő	Feljegyzések	A HHH gyermekek kudarcmentesen illeszkednek be az iskolai életbe és többsége integrált iskolai környezetbe kezdi meg általános iskolai tanulmányait

Óvoda – iskola átmenet támogatás

ÓVODA – ISKOLA ÁTMENET TÁMOGATÁS					
Tartalom	Formája	Gyakoriság	Felelős	Dokumentálás módja	Eredményességi mutató
6.1. Iskola érettség elérését támogató pedagógiai munka					
A Helyi Óvodai Nevelési Program eredménye megvalósítása	A mindennapi óvoda élet tevékenységei	folyamatos	óvodapedagógusok	Helyi Óvodai Nevelési Program, Éves munkaterv, Csoportnapló, Gyermek személyiséglapja	A tanulási képességek megalapozásával, a rész-képesség zavarok kialakulásának megelőzésével, megoldási készlet, monotonia tűrés, figyelem koncentráció, az alkotás vágy szükséges szintjének kialakításával a kudarc mentes iskolakezdés biztosítása
Iskolakezdés támogatása					
A HHH gyermekek kudarcmentes iskola kezdése érdekében a gyermekek ismerjék meg leendő elsős tanítóikat	Ismerkedés az iskolával: Iskolaelőkészítő foglalkozások Nyílt órák - szülők gyermekek együttes részvételével	Beiskolázás megelőző időszakban	IPR- team Csoportvezető óvónő	Dokumentáció, Helyi Óvodai nevelési Program Éves munkaterv Csoportnapló Óvoda – iskola	A HHH gyermekek kudarcmentesen illeszkednek be az iskolai életbe és többsége integrált iskolai környezetben kezdi meg általános iskolai tanulmányait
Az érintett iskolákkal: közös óvoda – iskola átmenetet segítő programok kidolgozása					

Eszterlanc Északi Óvoda Pedagógiai Programja 2024.

A HHH gyermekek óvoda – iskola átmenetének zökkenőmentes biztosítása	Hospitálások, esetmegbeszélések, közös programok	Szükség szerint	IPR team	Dokumentáció, Helyi Óvodai Nevelési Program Éves munkaterv Csoportnapló Óvoda – iskola	Az egyéni differenciált fejlesztés eredményeként a HHH gyermekek általános iskolai eredményessége biztosítottá válik, sikeresen valósul meg az iskolai életbe való beilleszkedés
--	--	-----------------	----------	--	--

A HHH gyermekek szüleivel való kapcsolattartás, együttműködés

A HHH GYERMEKEK SZÜLEIVEL VALÓ KAPCSOLATTARTÁS, EGYÜTTMŰKÖDÉS					
Tartalom	Formája	Gyakoriság	Felelős	Dokumentálás módja	Eredményességi mutató
Személyes kapcsolat kialakítás minden szülővel	családlátogatás egyéni beszélgetések szülői értekezletek fogadóórák	óvodába kerüléskor napi rendszerességgel alkalmanként	Csoportok óvodapedagógusai Szociális segítő	Csoportnaplók bejegyzései, Gyermek anamnézisei, emlékeztető	A Helyi Óvodai Nevelési Programunk nyitott óvodaképeinek megfelelően a családok bevonásával hatékony megvalósításával,
A gyermekek egyénre szabott beszoktatásának biztosítás	Beszoktatási tervnek megfelelés				a partner központú működés megvalósul, az intézmény párbeszédet alakít ki minden szülővel
Rendszeres napi, vagy heti tájékoztatás a gyermekek fejlődéséről	Tájékoztatás – beszélgetés a szülőkkel, gyermek munkák kihelyezése a szülői tájékoztató táblára	Napi	Csoportok óvodapedagógusai Az IPR team irányításával	Helyi Óvodai Nevelési Program IMIP. Szervezeti és Működési Szabályzat	
A gyerekek alkotásainak megmutatása		folyamatos		Intézményi éves Munkaterv	
Szülői részvétel lehetőségeinek biztosítása a nyílt napon		Nyílt napon éves munkaterv alapján		Csoportnaplók bejegyzései	
Gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek kicserélése	Egyéni beszélgetések	Igény szerint		Gyermek személyiséglap rendszer	
A családok szokásainak, értékrendjének megismerése	Egyéni beszélgetések	Családlátogatás, óvodába kerülés, folyamatos			
Szülői Munkaközösségek kialakítása	Csoport és intézményi SZMK megválasztása, működtetése	Szükség esetén,			

13. A GYERMEKEK FEJLŐDÉSÉNEK NYOMON KÖVETÉSE, DOKUMENTÁLÁSA

13.1. A gyermekek fejlődésének nyomon követése

Alapelv:

Az óvodai élet során a megismerés, a gyermek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése az óvodába lépés pillanatában kezdődik és folyamatos. Egyénileg és folyamatosan nyomon követjük óvodásaink fejlődését, hogy számukra a legoptimálisabb fejlesztő hatásokat biztosítsuk.

Minden gyermek „más”, saját kompetenciákkal rendelkezik, a gyermek fejlődését elsősorban saját magához kell mérni.

A megfigyelés, mérési eljárás az adott pillanatot értékeli, egy adott állapotot rögzíti.

A gyermek folyamatosan fejlődik, változik, az érés (lélektani folyamat) folyamatosan megy végbe.

Cél:

- Valósuljon meg a gyermek pillanatnyi fejlettségi szintjének, állapotának megismerése.
- Legyen biztosított a gyermeki szükségletek megismeréséből, az óvodapedagógus megfigyeléseiből, a vizsgálati eredmények elemzésével a fejlesztés irányvonala.
- Mutasson képet arról, hogy a gyermek önmagához képest mely területen fejlett, hol van esetleges lemaradása.
- Segítse a nevelőmunkában a fejlesztendő területek, a kimagasló képességek meghatározásával a tervezést, a legmegfelelőbb eljárások kiválasztását.
- Legyen hatékony az óvodai nevelés, melynek alappillére a gyermek személyiségének, állapotának alapos ismerete, hogy ezzel biztosítva legyen a saját képessége szerinti, saját tempójának megfelelő magasabb fejlettségi szint elérése.

A fejlődést nyomon követő dokumentáció vezetéséhez (méréshez) kapcsolódó feladataink:

- Az anamnézis adatlap elkészítése.
- A befogadási- beszoktatási időszak végén az addigi tapasztalatok rögzítése, a fejlődést nyomon követő dokumentáció részeként.
- A megfigyelésekkel, mérésekkel a gyermeki személyiség képességterületeinek bemutatása (mozgás, testséma fejlettség, téri tájékozódás, értelmi képességek, finommotoros koordináció, nyelvi kifejezőképesség, szociális fejlettség, szociális érettség). A megfigyelés, mérés során keletkezett eredmények rögzítése minden gyermeknél.
- Amennyiben szükség van rá, az egyéni fejlesztési tervben a fejlesztendő terület meghatározása, az erre irányuló célirányos feladatok, tevékenységek, játékok tervezése, amelyek a hátránycsökkentés érdekében, vagy a kiemelkedő képességek miatt a gyermekek további fejlődését elősegítik.
- Kizárólag azokra a képességterületekre tervezünk fejlesztést, amelyek konkrét feladatokat igényelnek.

Eszterlanc Északi Óvoda Pedagógiai Programja 2024.

- Szükség esetén szakember segítségének bevonása az óvodapedagógus kompetencia – határainak ismeretében.
- A Komplex Prevenciós Óvodai Program részképeség-vizsgálati eljárás alkalmazása.
- A szülők rendszeres és korrekt tájékoztatása gyermekük fejlettségével kapcsolatosan.
- A gyermek fejlettségét bemutató dokumentáció bizalmas kezelése.

Egyéni fejlettségmérő lapok

Beilleszkedés tapasztalatai adatlap

Az újonnan óvodába érkező gyermekek általános jellemzőinek rögzítése.

Terület	Részterület
A gyermek szomatikus jellemzői, testi adottságai, fizikális adatai	☐ magasság (életkorhoz viszonyítva) testsúly ☐ testi fejlődésének eltérései, zavarai biológiai ☐ szükségletének eltérései, zavarai
Terület	Részterület
Alapvető biológiai szükségleteinek kielégítése	☐ a gyermek étkezése ☐ higiénés tevékenysége (WC, mosdó, tisztálkodás) öltözködés ☐ ☐ pihenés
Érzelmi, akarati tulajdonságainak jellemzői Alapvető biológiai szükségleteinek kielégítése	☐ a szülőtől való reggeli elválás jellemzői ☐ reakció a szülő megérkezésekor általános ☐ érzelmi állapota napközben társas ☐ viszonya a gyermekekhez felnőttekhez ☐ fűződő érzelmi viszonya ☐ ☐ alkalmazkodása a csoport szokás és norma rendszeréhez
Mozgásának, motoros képességeinek, alapvető testséma ismeretének jellemzői	☐ életkorhoz viszonyított mozgásának koordinációs és intenzitási jellemzői ☐ önismerete ☐ testrészeinek ismerete
Tevékenységeinek jellemzői	☐ figyelve érdeklődése ☐ ☐ eszközhasználata
Szocializációs képességeinek jellemzői	☐ a gyermek beilleszkedésének jellemzői ☐ alkalmazkodása helyzetekhez
Anyanyelvi képességei	☐ beszédének általános ☐ jellemzői beszédértése ☐ beszédkedve ☐ metakommunikációs eszközök használata

Mérési, megfigyelési folyamatok

Az intézményben zajló, a gyermekekre irányuló mérési és megfigyelési feladatok ütemezése

	Óvodába lépéskor	A befogadási időszak végén	3-7 éves korban, egy nevelési évben (január, május)	Tanköteles korú gyermekek gyermek 5. életévének betöltésekor
<p align="center">Anamnézis</p> <ul style="list-style-type: none"> - megfigyelések - beszélgetések - családlátogatás lehetősége, tapasztalatai 	X			
<p align="center">A befogadás tapasztalatai</p>		X		
<p>A komplex prevenciós óvodai program fejlettségmérő lapjai</p> <ul style="list-style-type: none"> - mozgásfejlettség - testséma fejlettség mutatói - a gyermek téri tájékozódásának, térbeli mozgásának fejlettsége - a gyermek értelmi fejlettsége - a gyermek finommotoros koordinációjának fejlettsége - a gyermek nyelvi kifejezőképességének fejlettsége 			X	
<p>Tanköteles korú gyermekek részképesség-vizsgálata</p> <p>I. Ábrázoló kifejező tevékenység</p> <ul style="list-style-type: none"> - emberalak ábrázolás - formamásolás <p>II. Vizuális észlelés</p> <ul style="list-style-type: none"> - vizuális diszkrimináció - különbözőség felismerése - azonosság felismerése - részekből az egész összeillesztése - tárgyképek felismerése, nevezése - főfogalom alá rendezés - általánosítás - vizuális rövid idejű emlékezet <p>III. Téri tájékozódás</p> <ul style="list-style-type: none"> - tájékozódás négyzethálóban - téri relációkat jelölő névutók <p>IV. Számfogalom</p> <ul style="list-style-type: none"> - számfogalom <p>V. Kommunikációs készség</p> <ul style="list-style-type: none"> - utánmondás - általánosítás - képolvasás 				X
<p>Gyermekek mérése komplex képsorral</p>				X

13.2. A csoport fejlődésének értékelése

Cél:

- **A nevelés folyamatát nyomon követve a csoportok szokás- és szabályrendjének megfigyelése, mérése, elemzése, értékelése, a kapott eredmények alapján továbbfejlesztés.**
- **A csoport fejlődésének figyelemmel kíséréssel az óvodapedagógusok munkájának – „hozzáadott értékének” meghatározása.**

Intézményünkben a nevelési tevékenységhez kapcsolódó fejlesztések eredményeit sikerkritériumokhoz viszonyítva mérjük.

Méréseink:

- Minden óvodába érkező gyermek számára a beilleszkedési tapasztalati adatlap segítségével rögzítjük megfigyeléseinket. (szomatikus jellemzők, érzelmi,- akarati tulajdonságok, szocializációs képességek, tevékenységi jellemzők)
- A 3. és 5. életévét betöltött gyermekek beszéd és nyelvi fejlettségének szűrése, mérése logopédus közreműködésével.
- Az óvodába lépést követően két hónappal, valamint minden nevelési év januárjában majd májusában végezzük a komplex prevenciós program mérőlapjai alapján a gyermek személyiségfejlődésével kapcsolatos méréseinket.
- Részképesség-mérés (január, szükség esetén visszamérés: május)
- Gyermekek elégedettség mérése komplex képsor segítségével. (február)

Az óvodapedagógusok hozzáadott értékét jelzi a gyermekek folyamatos fejlődése, amely az óvodába lépéstől évenként az iskolába lépésig tart.

Az intézmény vezetése az előző nevelési év tapasztalatai, és ellenőrzései alapján jelöli ki a fejlesztendő területet. Ez képezi az értékelési folyamat kiinduló pontját.

A pedagógiai munka tervezése, elemzése, (heti terv reflexiói) a gyermekek egyéni megfigyelései, illetve az azokról készített dokumentumok az egyénre szabott nevelési – fejlesztési eljárások jelentik a mérés, értékelés alapjait.

Év végén az óvodapedagógusok összegző értékelést végeznek a gyermekcsoport egészére vonatkozóan a csoportnaplóban.

Az összegzett tapasztalatokra, valamint az éves mérési eredményekre épülnek a következő év, nevelési – fejlesztési tervei.

Az óvodapedagógusi munka hatékonyságát a csoport egészének neveltségi szintje mutatja. A csoporton belüli neveltségi szint személyes megfigyelésen alapul, amely a csoportban dolgozó két óvodapedagógus **mindennapi** feladata.

A gyermekek értékelése

Intézményi tervezés-, mérés-, értékelés

A gyermekek egyéni készség- és képességfejlesztése érdekében a minőségfejlesztési rendszerben kidolgozott módszert alkalmazzuk. A pedagógiai munka tervezése, elemzése, a gyermekek egyéni megfigyelései, az egyénre szabott nevelési – fejlesztési eljárások írásban rögzített dokumentumai jelentik a mérés, értékelés alapjait. Az egyéni fejlesztési terv - szükség esetén - az óvodák csoportnaplóiban megtalálhatók. Az egyéni képességfejlesztésre a mindennapi gyakorlatban nagy hangsúlyt fektetnek az óvodapedagógusok. Minden óvodapedagógus tudja, hogy melyik gyermeket miben, mivel kell fejleszteni ahhoz, hogy önmagához képest optimálisan fejlődjön. Ehhez elengedhetetlen a fejlődési szakaszok nyomon-követése, mérése, elemzése értékelése és a további fejlesztési menet meghatározása. Eredményeinkről szülői értekezleten, egyéni fogadóóra keretében a szülőket tájékoztatjuk, Aláírásukkal igazolják, hogy részt vettek a tájékoztatáson, illetve nyilatkoznak egyetértésükről a rögzítettekkel kapcsolatosan.

Az egyéni fejlődést tartalmazó intézményi szintű dokumentumok:

- egyéni fejlettségmérő lapok,
- részképesség-mérés eredménye
- gyermeki elégedettség mérés eredményei

Az egyéni fejlődést tartalmazó mérési eredményeket figyelembe véve készülnek el az óvodai összesítők, melyek alapján készítjük el az összesített intézményi szintű grafikonos, táblázatos kimutatást, összehasonlító elemzést. Az egyes tagintézmények szükség esetén intézkedési tervet készítenek.

14. PEDAGÓGIAI MUNKA TERVEZÉSE, MÉRÉSE, ÉRTÉKELÉSE

14.1. Csoportnapló

Az óvodai nevelés a pedagógiai munka legfontosabb dokumentációja. Tükröznie kell az óvoda pedagógiai programját. A csoportnapló tartalmi kialakítása intézményi szinten a 20/2012.(VIII.31.) 30 91§ (2.), (3.) EMMI Kormányrendelet előírása szerinti, ezen felül természetesen a tagintézményi programrészhez kapcsolódóan egyéni sajátosságokat is tartalmazhat.

Az óvodai csoportnapló tartalmazza:

- A napló megnyitásának zárásának idejét, intézményigazgató aláírását, bélyegzőt, OM számot, a program megnevezését, a korcsoport feltűntetését.
- A gyermekek nevét és óvodai jelét, a fiúk és lányok számának összesített adatait, ezen belül megadva a három év alatti, a három–négyéves, a négy–ötéves, az öt–hatéves a hat–hétéves gyermekek számát, kiemelt figyelmet igénylő gyermekek,(SNI, BTM) valamint a HH, HHH gyermekek számát, továbbá azon gyermekek számát, akik bölcsődések voltak, (gyermekvédelmi feljegyzések).
- Befogadási tervet, annak értékelését.
- A nevelési évben tankötelessé váló gyermekek nevét.
- A napirendet, a napirend szerinti tevékenységek időtartamát és a tevékenységeket.
- Heti rendet napi bontásban.
- A csoport szokás és szabályrendszerének tervezését, értékelését (2 félév).
- Tilos és elvárható magatartásra nevelés, környezetnevelés, baleset megelőzés.
- Szervezési feladatokat havi lebontásban.
- A heti tevékenységi terveket, (Külső világ tevékeny megismerése, ének, zene, énekes játék, gyermektánc, verselés, mesélés, rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, mozgás, reflexió).
- Egyéni fejlesztések.
- Szülői igényeken alapuló tehetséggondozó foglalkozásra járó gyermekek névsora.
- Családdal való kapcsolattartási formák tartalmát.
- Nyári tevékenységi tervet.
- Gyermekvédelemmel kapcsolatos bejegyzéseket.
- Szülői nyilatkozatokat.
- Szülői értekezletek időpontjai, feljegyzéseit.
- A hivatalos látogatásokat, a igazgató ellenőrző látogatásait, a látogatás célját, időpontját, a látogató nevét és beosztását.
- Az éves nevelő munka értékelését.

A csoportnapló vezetésével szemben támasztott elvárások:

-
- Legyen hatékony, és megvalósítható, építkezzen a már előzőleg megismert és megtapasztalt hagyományokra, de szerepeljen benne új, innovatív törekvés is.
 - Pedagógiai szemléletünk legyen inkluzív, a gyermekek egyéni eltéréseire épülő, hátránycsökkentő és tehetséggondozó érték közvetítés.
 - Valósítsuk meg a közösségre és az egyénre vonatkozó dinamikus oda- visszaható nevelésközpontú folyamatok tervezését is.
 - Szerepeljen a gyermekismereten alapuló, a csoportban fellelhető aktuális fejlettségi szintekhez való alkalmazkodás, az egyenlő hozzáférés differenciált lehetősége.
 - Biztosítsuk a gyermeki tevékenységek differenciált tervezését, a komplex szemléletmódot, a gyermekközpontú tapasztalatszerzést.
 - A munkánk tervezése során jelenjenek meg a gyermek és szűkebb társadalmi környezetének lehetőségei, elvárásai, az óvodai élet emberi és tárgyi erőforrásai.
 - Tervezetünk tartalmazza az előre átgondolt elvárásokat, módszereket, műveltségi tartalmakat, a rendszeres és tervszerű feladatokat és célokat.

Az óvodapedagógusok feladatai

Az előre átgondolt és tudatos tervezés érdekében:

- A kiindulási alap a tényezők előzetes megismerése és elemzése, a tervszerű célmeghatározás, célkitűzés, szükség esetén az újratervezés lehetőségével.
- Módszerek, eszközök, szervezeti és munkaformák, a konkrét tevékenységek átgondolása.
- Befogadási terv készítése valamennyi csoportban szeptember 01-től történik, **melyet 2 hónap után értékelünk.**
- Legalább két alkalommal történő nevelési terv készítése egy nevelési évben, amelyet értékelés kövessen. (A nevelési év augusztus 31-ig tart.)
- A tervezés különböző szintjeinek megjelenése.

A hagyományokra és az új innovatív elemekre épülő tervezés céljából:

- Rugalmas, az aktualitásokra épülő pedagógiai munka tervezése.
- A kiválasztott műveltségi anyag értékteremtő, értékátadó szerepének megőrzése.
- Az innováció, a komplexitás elemeinek és más fejlesztő eljárások lehetőségének beépítése.
- A szervezeti formák (kötetlen, kötött), munkaformák (egyéni, mikro-csoportos, frontális) és egyéb kooperatív technikák, módszerek, eszközök hatékony kiválasztása és alkalmazása.

Az inkluzív pedagógiai szemlélet érdekében:

- Hátránycsökkentő és tehetséggondozó tevékenységek tervezése minden gyermek számára, az egyenlő hozzáférés biztosításával.
- A gyermekek közötti fejlődésbeli különbségek elfogadására épülő szemléletmód megjelenése.

A gyermekismereten alapuló egyéni differenciálás céljából:

- Személyiségismeret és tudatosság a tervezőmunkánkban, vagyis a gyermekek aktuális fejlettségi szintjének ismerete és a tervezés felépítésének ehhez igazodó kialakítása.
- Folyamatos lehetőségek és választások sorozatának felkínálása, a tevékenységek sokszínű gazdagítása a gyermekek saját magukhoz viszonyított fejlődése és fejlesztése érdekében.
- Életkornak és fejlettségnek megfelelő, egyénhez és csoporthoz igazított műveltségterületek közvetítése.
- A különböző fejlettségi szintek megjelenése a dokumentációinkban.

14.2. Felvételi és mulasztási napló

A felvételi és mulasztási napló az intézménybe felvett gyermekek nyilvántartására és mulasztásainak vezetésére szolgál.

A felvételi és mulasztási naplóban fel kell tüntetni az óvoda nevét, OM azonosítóját, címét, a nevelési évet, a csoport megnevezését.

A felvételi és mulasztási napló tartalmazza:

- A gyermek naplóbeli sorszámát, oktatási azonosító számát, nevét, születési helyét és idejét, állampolgárságát, nem magyar állampolgár esetén a tartózkodás jogcímét, a jogszerű tartózkodást megalapozó okirat számát, lakóhelyének, tartózkodási helyének címét, anyja születéskori nevét, apja vagy törvényes képviselője nevét,
- A felvétel időpontját.
- Az igazolt és igazolatlan hiányzások havi és éves összesítését.
- A szülők napközbeni telefonszámát, a megjegyzés rovatot.
- Amennyiben az óvoda sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését is ellátja, a megjegyzés rovatban fel kell tüntetni a szakvéleményt kiállító szakértői bizottság nevét, címét, a szakvélemény kiállításának időpontját és számát, valamint az elvégzett felülvizsgálatok, továbbá a következő kötelező felülvizsgálat időpontját.

A gyermeket akkor lehet a felvételi és mulasztási naplóból törölni, ha az óvodai elhelyezése megszűnt.

15. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

Az iskolába lépés elsődleges feltétele a gyermek érettsége, amely különböző életkorban alakulhat ki, ezáltal nagy egyéni eltéréseket mutatva. Mindezt figyelembe véve tárjuk fel, mikor válik stabilá a gyermek, - testileg, lelkileg, szociálisan, pszichikusan – a sikeres iskolai élet megkezdésére, illetve ehhez kapcsoljuk mindazon mutatók összességét, amelyek az óvodáskor végére a fejlődés várható jellemzőjeként jelennek meg pedagógiai munkánk eredményeként.

Programunkban kitűzött célok az optimumot tartalmazzák, melyet a gyermekek változó fejlődési üteme- és az egyéni eltérések miatt nem lehet egységesen megvalósítani.

Testi fejlődés alakulása

- az egészségesen fejlődő hatéves korú gyermek eljut az első alakváltozáshoz,
- teste arányosan fejlett, teherbíró képessége életkorának megfelelő,
- mozgása összerendezett, harmonikus, mozgáskoordinációja és finommotoros készsége fejletté válik,
- mozgását, viselkedését, testi szükségleteinek kielégítését szándékosan tudja irányítani,
- ismeri az irányokat, jól tájékozódik a térben

Egészséges életmód szokásainak alakulása

- kialakul az igénye az egészséges életmódra, az egészségmegőrzés szokásai iránt,
- igényli a tisztaságot, ápoltságot, a rendet,
- tisztálkodási, öltözködési teendőit önállóan, szükség esetén segítséggel végzi,
- étkezési szokásaira a kulturáltság jellemző,
- az önkiszolgálás természetes igényévé válik.

Érzelmi-, erkölcsi-, értékorientált közösségi mutatók alakulása

- megfelelő önállósággal, önbizalommal és önértékelő képességgel rendelkezik,
- képes önálló problémamegoldásra, az esetleges kudarcélmény elviselésére,
- képes kapcsolatot teremteni gyermek és felnőtt viszonylatban egyaránt,
- igénye a helyes viselkedési szabályok betartása,
- tudatos figyelme kitartó (10-15 perc)
- a helyes „Én” kép kialakulásával párhuzamosan kifejlődik kritikai érzéke, képes a különbözőség iránti toleranciára,
- erkölcsi érzelme fejlett, akarata és kitartása erősödik, megszilárdulnak a pozitív akarati tényezők,

- társadalmi szerepkészítetése sokrétű,
- az egyén sikere közös élménnyé válik, a közösség sikere büszkeséggel tölti el az egyént,
- alkalmassá válik az iskolai élet elfogadására.

Értelmi fejlettség alakulása

- megfelelő ismeretekkel rendelkeznek az őt körülvevő világról,
- gondolkodása érett, érdeklődés, kíváncsiság jellemzi,
- észlelésük-érzékelésük differenciált,
- kialakul a lényeglátás és a probléma-megoldási készség,
- kialakul az analógias gondolkodás alapja,
- kialakul a fogalmi gondolkodás,
- megjelenik a szándékos bevésés és megnő annak felidézésének időtartama.

Pszichikus fejlődés alakulása

- érzékelése, észlelése differenciálódik,
- a közvetlen felidézés mellett kialakul a szándékos bevésés és felidézés,
- megjelenik a szándékos figyelem és emlékezés,
- kialakulóban van az elemi fogalmi gondolkodása,
- kreatív, önálló, tisztában van saját érkeivel, képes a konfliktusok kezelésére,
- nyitott, érdeklődő, problémamegoldó, tanulásra fogékony, alkalmas az iskolába lépésre.

Az egyes tevékenységi területek fejlődési mutatóinak alakulása

Játék

- a játék segítségével pontossá válik érzékelése, észlelése, kialakul szándékos figyelme,
- képes konstrukciókat előre megtervezni, majd játék végén produktumot felmutatni,
- megérti és alkalmazza a játék szabályait, képes egyszerűbb szabályok alkotására,
- igényli a társakkal való együttjátszást, képes szerepet vállalni.

Mozgás

- mozgásigénye, mozgáskedve életvitelének részévé válik,
- kialakul testsémája,
- biztonságosan mozog, mozgását képes irányítani,
- ismeri a téri irányokat,
- finommotoros fejlettsége révén felkészül az írás tanulására,
- akarata, bátorsága, önuralma, figyelme és egyéb jellembeli tényezői megerősödnek,
- betartja a szabályokat, kialakul egészséges versenyszelleme,
- mozgásos játékokat önállóan kezdeményez, esetleg szervez is.

Anyanyelv, kommunikáció, vers, mese

- a vers, mese igényéhez kapcsolódik a bábozás, dramatizálás, improvizálás, stb. ezeket önállóan kezdeményezi, szervezi,
- műalkotásokra érzékeny, befogadó, beleélő, érzelmeket-, képzeletet működtető,
- képes szorongásait feloldani, belső élményeit kiadni,
- önmagát képes jól kifejezni, gazdag szókinccsel rendelkezik, szituatív,
- megfelelő szókinccsel rendelkezik, anyanyelvi fejlettsége révén képes gondolatait, érzelmeit kifejezni,
- a kommunikatív jeleket értve és használva képes a folyamatos beszédre,
- „beszédes” mozgáskultúrával rendelkezik,
- művészeti értékekre érzékenyen reagál,
- életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal fejezi ki magát,
- minden szófajt használ, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat,
- viselkedéskultúrájába beépülnek az alapvető illemszabályok.

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

- a vizuális eszközöket, technikákat készség szintjén kezdi alkalmazni,
- képessé válik mondanivalóját képi megjelenítésben kifejezni,
- környezete iránt igényessé-, a szép iránt nyitottá válik,
- kialakult esztétikai érzéke alapján képes a szép meglátására,
- formagazdagon építkezik, változatos eszközöket használ,
- képes szóban kifejezni véleményét a látott alkotásokról.

Ének – zene, énekes játék, gyermektánc

- felfedezi a hangok szépségét, képes másokkal együtt énekelni, dalos játékokat játszani,
- kifejlődik zenei képzelete, alkotókedve megalapozódik,
- felismeri a ritmusváltozásokat, megkülönbözteti a hangszínek árnyalatait, felismeri és megnevezi a környezet hangjait, zörejeit,
- esztétikusan, egy ütemben képes együttmozogni, változatos térformában „táncolni”,
- önállóan használja a ritmushangszereket, szívesen énekel és hallgat zenét.

Külső világ tevékeny megismerése

- pontos ismeretekkel rendelkezik önmagáról és a családjával kapcsolatos alapvető adatokról,
- képes esztétikusan hatni környezetére,
- a természetes környezethez való viszonyulását pozitív attitűd jellemzi,

- szereti és védi a természetet, növényeket, állatokat,
- rendelkezik a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez és megóvásához szükséges magatartási formákkal és szokások ismeretével,
- képes felismerni elemi matematikai ok-okozati összefüggéseket (mennyiség, nagyság, tér, forma, szín, számfogalom tekintetében)
- megkülönbözteti az irányokat, érti és helyesen használja a névutókat (alá, fölé, közé)

Munka

- örömmel végez munkát minden olyan területen, ahol arra szükség van,
- munkavégzése igényessége tükrözi,
- kialakul feladattudata, munkavégzésében kitartó,
- segít önmagán, észreveszi, ha valamit el kell végezni.

16. INTÉZMÉNYEK SAJÁTOS SÁGAI

ESZTERLÁNC ÉSZAKI ÓVODA

Épületünk egy oktatási centrum részeként: bölcsőde, három általános iskola és gimnázium szomszédságában működik. A terület nagyságából és a város szerkezetéből adódóan sajátosan jellemző ránk, hogy együtt neveljük a lakótelepen és a város szélén épült kertvárosi környezetben élő gyermekeket. A földszintes, pavilon rendszerű épületben 6 csoporttal működünk.

A gyermeklétszám és a kihasználtság igen magas. Óvodánk nevelőtestületét nagyfokú hivatástudat, az új iránti fogékonyság, a minőségre való törekvés jellemzi. Elfogadó, segítő és támogató munkahelyi légkörben neveljük a ránk bízott gyermekeket. A játszóudvaron változatos mozgásfejlesztő fajták, homokozók, közlekedési utak, és egy műfüves focipálya biztosítja a gyermekek játékgényének, mozgásvágyának kielégítését. Többen rendelkeznek szakvizsgával, (tanulási zavarok preventív pedagógusa, közoktatás – vezető, tehetség gondozás-fejlesztés szakvizsga) és egyéb szakképesítéssel. A csoportok életébe beépültek azok a sajátosságok, melyek az óvónők plusz képezéseinek birtokában a gyermekek speciális fejlesztésére irányulnak, ezáltal színesebbé, változatosabbá téve óvodánk arculatát. Óvodapedagógusaink részt vesznek a Nyíregyházi egyetem nappali és levelező tagozatos hallgatóinak gyakorlati képzésében, illetve a vizsgák lebonyolításában.

Óvodapedagógusaink figyelembe veszik a gyermekek egyéni képességét, tehetségét, fejlődési ütemét, szociokulturális háttérét, segítve a tehetség kibontakoztatását, a hátrányos helyzetűek felzárkóztatását a szükségletek és a gyermeki jogok tiszteletben tartása mellett.

Mindennapi munkánkat szakképzett dajkák, pedagógiai asszisztensek, óvoda titkárok valamint technikai dolgozók segítik. Célunk és feladatunk óvodai nevelésünk eredményessége érdekében, hogy naprakész információnyújtással, segítségadással, tanácsainkkal, pedagógiai ismereteik bővítésével elérjük az óvodapedagógus - dajka - pedagógiai asszisztens egymásra épülő, összehangolt munkáját a gyermekek eredményes nevelése – fejlesztése érdekében. Intézményünk saját főzőkonyhával rendelkezik, ahol biztosítják a különböző ételallergiás gyerekek sajátos étkeztetését is.

Óvodánk Pedagógiai Programja a **Komplex prevenciós óvodai program adaptációjaként** készült el. Tudatosan felvállalja az iskolai tanulási képességeket meghatározó funkciók fejlesztését, így a potenciális tanulási zavarok korai kiszűrését és megelőzését is. Pedagógiai programunk fő törekvése, hogy a tanulási képességek célzott

fejlesztésével minden gyermeket lehetőségeihez mérten felkészítsünk a zökkenőmentes iskolakezdésre, az iskolai beilleszkedésre.

Nevelőmunkánk **a játékra - mozgásra épül**, ezekben valósul meg, játékos módszerekkel adjuk át az új ismereteket.

Folyamatos napirendi keretben a gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése mellett, szem előtt tartjuk az egészséges életmód alakítását, az érzelmi nevelést és a szocializáció biztosítását, valamint az anyanyelvi és értelmi fejlesztés megvalósítását.

Gyermekeink gondozását, nevelését és képességfejlesztését egyaránt szervezzük **heterogén és homogén** csoportokban. A sikeres nevelői munkánkhoz feltétlenül fontos, hogy a szülőkkel közösen, egységes elvek alapján neveljük gyermekeinket.

Együttműködünk a szülőkkel és igényeljük, hogy elmondják véleményüket, ötleteiket a munkánkkal és szolgáltatásainkkal kapcsolatosan.

Rendezvényeink:

Rendszeres résztvevői vagyunk a város által szervezett **kulturális és sport rendezvényeknek** (Környezetvédelmi jeles napok, néphagyományok ünneplése, Ovilimpia, Fitt-város Nyíregyháza, Nyuszi futás, Bozsikprogram, Magyar népmese napja, Hello Nyíregyháza, Ovis Karácsony, Ovi-kori).

Nagy sikert arat a 6-7 éveseink számára szervezett térítésmentes úszás és korcsolyatanulás, mely Nyíregyháza MJV Önkormányzata és a Nyírsuli Úszószakosztályának, Sportcentrum együttműködéseként valósul meg. A gyermekek sporttevékenységi köre, az ovikosárral bővült.

Szülői igények alapján szervezünk:

Ovi-focit (Monbébé Alapítvány), néptánc-társastáncot, nyelvvel való ismerkedést, kézműves foglalkozást, gyermektornát, mediballt. A hitoktatás természetesen ingyenes, az érdeklődő gyermekek számára biztosított, heti rendszerességgel.

Kiemelt céljaink:

- Környezettudatos, természetbarát magatartás és szemléletmód kialakítása. A fenntarthatóságra nevelés megvalósítása. A természet tevékeny megismerése során a gyerekeknél a természetvédő, vizsgálódó szemlélet kialakítása, a „természeti szép” megláttatásán keresztül a természet szeretetének megalapozása, a környezethez fűződő pozitív érzelmi viszony kialakítása.

- A mozgás segítségével az egészségtudatos szemlélet elmélyítése, az egészséges életvitel igényének megalapozása. **Feladataink:**
- Tudatosítani a gyermekekben a környezetvédelem fontosságát, a környezet szennyezés veszélyeit. A természet szépségeinek felfedeztetése. Szűkebb és tágabb környezetünk aktív megismerése. Cselekvéses megtapasztaláson alapuló programok szervezésével környezetbarát szokások megalapozása. Egyre nagyobb biztonsággal tájékozódjanak és igazodjanak el környezetükben. A természetben szervezett foglalkozások a természet szeretetéből fakadó, egész életre szóló élményt jelentsenek, kapjanak életkoruknak megfelelő magyarázatot, ismeretet. A kiválasztott témák igazodjanak a lakókörnyezet sajátosságaihoz.
- A mozgás megszerettetése, a szabadidő hasznos eltöltésére ösztönzés. Ismerkedés a sport tevékenységeket előkészítő különféle mozgásos játékokkal.
- Az oktatásmódszertani kutatások középpontjában gyakran megjelenik a digitális eszközhasználat, hiszen nem kizárólag népszerű, de több szempontból is hatékonynak bizonyuló eszköz. **Feladataink:**
- Digitális kompetenciáink fejlesztése, digitális felhasználói tapasztalataink átadása.

ESZTERLÁNC ÉSZAKI ÓVODA

Posta utcai Telephelye

Az Óvoda Nyíregyháza északi részén, Sóstóhegyen található. Az épület – mely egykor gróf Keleti Géza nyári rezidenciája volt – 70 éve funkcionál óvodaként, jelenlegi formáját többszöri átalakítással nyerte el. 2019 nyarán teljes külső felújítás történt óvodánkban. Az épület statikai megerősítése után teljes tetőszerkezet csere történt, valamint a külső szigetelés és homlokzatfestés mellett, energetikai felújításra is sor került. A vasút közelségét hosszan elnyúló zöldövezettel ellátott előkert kompenzálja. Az óvoda területén játszóudvar lett kialakítva. Mivel az épület alapterülete kicsi, a férőhelyek száma 40 fő. A csoportszobák egyéni arculatát az együtt dolgozó óvodapedagógusok formálják. Dolgozóink jól képzettek, 4 óvodapedagógus és 2 szakképzett dajka foglalkozik a gyerekekkel. A fejlesztést igénylő gyerekekkel rendszeresen gyermekpszichológus, logopédus, gyógypedagógus, diszlexia prevenciós terapeuta, valamint fejlesztőpedagógus foglalkozik. Nagy figyelmet fordítunk a mozgásfejlesztésre, melyhez speciális fejlesztő játékokat, eszközöket igyekszünk biztosítani a különböző játéktevékenységekbe ágyazva.

A nevelést-oktatást közvetlenül segítő szakemberek köre, 2018 szeptemberétől kiegészült egy szociális segítővel, aki a nehézségekkel küzdő családok feltérképezésében, kapcsolattartásban nyújt sok segítséget. A játszóudvarok tágasak, árnyasak - fával, bokrokkal és virágokkal díszítettek.

Az óvoda udvarára magaságysokat telepítettünk, ezzel megteremtve a lehetőséget a növénytermesztésre. Csoportjaink saját veteményeskertet gondoznak, ahová már a tavaszi időszak alatt, csíráztatni kezdett növényeket ültetjük ki. A gyermekek megtapasztalják a kerti munka szépségeit, a növénygondozás és a betakarítás örömét. Az óvoda előtti közterületen játszótér, valamint kis focipálya van kialakítva. Fontosnak tartjuk a gyerekek egészséges életmódra nevelését, ezért arra törekszünk, hogy minél több időt töltsünk a szabadban játékos mozgással, sporttal. Ligetes udvarunk az egész év folyamán lehetőséget ad a tiszta, jó levegőn, biztonságos környezetben való tartózkodásra.

A közelben található Sóstó, a Múzeumfalu, az Állatkert és a Nyírerdő Zrt. telephelye is, amely lehetőséget ad a szervezett kirándulásokra, így biztosítva a gazdag élményszerzést, a természet szeretetére és az egészséges életmódra neveléshez. A gazdag természeti élővilág számos lehetőséget biztosít a környezeti megfigyelésekre, a környezettudatos nevelés megalapozására.

Óvodánk hatékonyan együttműködő kapcsolatot alakított ki, a Szabó Lőrinc Ókoiskolával, ahová rendszeresen járunk az Állatsimogatóba, valamint az iskola könyvtárába meseelőadásokra.

ESZTERLÁNC ÉSZAKI ÓVODA

Nyitnikék Tagintézménye

Az Eszterlanc Északi Óvoda Nyitnikék Tagintézménye gyönyörű zöld, kertvárosias környezetben helyezkedik el, mely gyalogosan és autóval könnyen megközelíthető. Az intézményünk területén akadálymentes bejárat található, babakocsival könnyen megközelíthető. Az intézményünkben számos támogató szakember segíti az oktatói és nevelő munkát, melyek a családokkal és az intézménnyel közösen, az igényekhez alkalmazkodva, illetve azokat figyelembe véve állnak rendelkezésre (gyógypedagógus, pszichológus, logopédus, utazó fejlesztő pedagógus és családsegítő munkatárs).

Ettől a nevelési évtől, eszmei értéként gazdagítja egyéni arculatunkat az előző nevelési évben elnyert Zöld óvoda cím, melyet a 2023 /2024-es nevelési évben kezdeményeztünk. Az elkezdett munkát tovább kívánjuk fejleszteni és hatékonyabbá szeretnénk tenni azzal a céllal, hogy gyermekeink még több tudással, ismerettel gazdagodjanak a környezettudatosság és környezetvédelem jegyében. Célul tűztük ki a nevelőtestületünkkel, hogy az óvodánk udvarán még több olyan természet közeli helyet alakítunk ki a gyermekek számára, ami biztosítja érdeklődésüket, ezáltal fejlődni tud környezettudatosságuk. Fontosnak tartjuk, hogy már óvodás korban elkezdődjön a környezetünk megismerésére és a környezetvédelemre való nevelés, mellyel segítjük a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságait, a természet megismerésére való vágyát. Ennek a váagnak úgy teszünk eleget, hogy segítjük a környezetvédelemre, a környezet felfedezésére való nevelést. A mindennapi tevékenységünk során a gyermekekkel több formában megismertetjük a körülöttünk levő természet szépségeit is. Mindezeket megtapasztalhatják azokban az óvodai tevékenységekben, amiben ők is szerves részei lehetnek a természet megóvásában. Megtanulják, hogy a környezet, a természet, életünk nélkülözhetetlen részét alkotják. Próbáljuk kialakítani azt, hogy a gyermekek kötődjenek a mikro- és makro környezetünkhöz, így megismerik, megszeretik és egyben megtanulnak harmóniában élni, az őket körülvevő környezettel. Ennek megfelelően arra törekszünk, hogy Zöld óvodaként olyan programokat és tevékenységeket szervezzünk a gyermekek részére, amivel ők is hozzájárulnak környezetük megóvásához.

A Családbarát Intézmény díjat 2024. januárjában vettük át, mely számunkra egy olyan szemlélet megvalósítását képviseli, mely értékeivel, mint a családbarát gondolkodás, környezet, a szolgáltatásrendszer kialakításával és közösségi terek innovációjával, társadalmilag pozitív üzenetet hordoz.

Az állatvédelem fontossága kiemelt téma intézményünkben, mert az óvodánk is fontos szerepet játszik ebben a kérdésben. Az óvodánk környezete kiváló lehetőséget kínál arra, hogy a gyerekek megismerjék és megértsék az állatokkal való kapcsolat fontosságát és az állatok iránti felelősségüket. Az intézményünk lehetőséget teremthet arra, hogy a gyerekek

találkozhassanak különböző állatokkal, például házi kedvencekkel, vagy akár látogatást tehetnek állatmenhelyeken. Ezek a tapasztalatok segíthetik a gyermekeket abban, hogy megértsék az állatok igényeit és érzéseit, valamint az állatokkal való tisztelettudó és felelősségteljes viselkedést.

Az óvodai alapítványunk (Sóstóhegyi Nyitnikék Óvoda Gyermekeiért Alapítvány) 2021-ben jött létre, azzal a céllal, hogy az óvodánk eszközeinek bővítése által, óvodásaink képességfejlesztése magasabb szinten valósulhasson meg. A civil szervezet olyan tevékenységeket támogat, amelyek az óvoda fejlesztését, működési feltételeinek javítását érdemben és ténylegesen elősegítik.

ESZTERLÁNC ÉSZAKI ÓVODA

Kerekerdő Tagintézménye

A Komplex Prevenációs Óvodai Program és az „Így tedd rá!” program ötvözése kiváló fejlesztő hatással bír Tagintézményünkben. Óvodánkban hagyomány a népszokások felelevenítése, ápolása. A komplex megismertetés és tapasztalatszerzés során a gyermekközpontú mozgásfejlesztés elsődlegességét hangsúlyozzuk, melyek kapcsolódnak a jeles napokhoz is. Célunk a néphagyományok élményszerű közvetítése, és a nemzeti identitástudat erősítése. Hagyományőrző életmódunk szervesen kapcsolódik az ének zene, énekes játék, gyermektánc terén végzett fejlesztő tevékenységeinkkel, melyet az „Így tedd rá!” népi játékokra épülő énekes-táncos mozgásfejlesztő programmal valósítunk meg.

A módszertani program beépítése sikeresen működik intézményünkben, mivel a közös programok, népszokások, élményszerű felelevenítése során a gyermekek újra megismerik a bensőséges ünnepeket, szertartásokat, a szokásokat.

A program gyakorlati alkalmazásakor elsősorban a játékelményt helyezzük előtérbe, nem a produkciót, a módszer elemei mindemellett kiválóan integrálhatóak az aktuális pedagógiai tevékenységi területbe is, így az énekes-mozgásos játékok a mindennapok részét képezik. A gyermekközpontú módszer sok lehetőséget kínál a gyermekeknek és az óvodapedagógusoknak, hatása pedig az egész oktatási, nevelési folyamatra kiterjed.

Minden pedagógusunk az „Így tedd rá!” program referencia intézményi működéshez megfelelő továbbképzésekkel is fejleszti önmagát, és beépíti a mindennapos nevelési folyamatba.

A Kerekerdő óvodában dalban, táncban élik meg a gyerekeink a mindennapokat, mely során szülők, nagyszülők, testvérek és pedagógusok is együtt táncolnak és játszhatnak.

Családbarát intézményként, jeles ünnepeinket, ha az idő engedi, a kemencés udvaron tartjuk és több alkalommal hívunk élő zenekart.

Az Eszterlanc Északi Óvoda Kerekerdő Tagintézményben a kis „facsemetékből” értékes „fákat” nevelünk melynek,

GYÖKERE: városa szülőföldje, ahonnan a tápanyagot magába szívja,

TÖRZSE: a család, aki erős, óv, véd, biztonságot ad,

ÁGAI, GALLYAI: az óvoda, majd iskola, ahol a gyermek, mint önálló személyiség, érzelmileg gazdag leveleket hajt, s a tudás meghozza a gyümölcsét.

Tagintézményünk a 2023/24-es nevelési évtől 5 csoportos óvodaként működik, ebből egy csoport vegyes csoport, a többi homogén összetételű. Az óvoda dombra épült, lépcsőzetes, teraszos megoldással lett kialakítva. Az udvar zöld környezete, mozgástere, a gyermekbarát udvari játékok jól szolgálják a szabadban tartózkodás sokszínű tevékenységeit.

2015. május végétől az országban harmadikként, a megyében és Nyíregyházán pedig elsőként a dr. Balatoni Katalin „Így tedd rá!” elnevezésű népi játékokra épülő énekes-táncos mozgásfejlesztő módszerének a referenciaóvodája.

Hagyományörző életmódunk szervesen kapcsolódik az ének zene, énekes játék, gyermektánc terén végzett fejlesztő tevékenységeinkkel, melyekben szerepet kap a népi játék, gyermektánc. Ezek a táncos játékok olyan pedagógiai funkcióval bírnak, melyeket tudatosan építünk be gyermekeink életébe.

A nevelőtestület teljes egyetértéssel, összefogással dolgozik azon, hogy a módszer alkalmazásával a megszerzett ismeretanyag tudatos használatával gyermekeink személyisége, kompetenciái az életkornak megfelelően fejlődjenek.

Nevelési céljaink, feladataink kiegészülnek az „Így tedd rá!” módszertani programmal, a módszer hiteles alkalmazásával, népszerűsítésével, a gyermeki fejlesztésekbe való sikeres beépítésével, a gyermektánc módszereinek gazdagításával, mely által az önfeledt játék élményét élheti át minden gyermek a népzene, a táncos mozgás, s a játékos eszköztár segítségével. Fejlesztjük a beszédkézséget, kommunikációt, szövegértést, szókinccset. Fejlődik a gyermekek térbeli tájékozódása, számismerete, erősödik az önfegyelmük, és a társas viselkedési formák, szociális kompetenciáik.

A módszer által megvalósul a gyermekek fejlesztésének, nevelésének támogatása. A szakmai munka minden kompetencia területet felölel.

Az „Így tedd rá!” módszer az óvodánkban minden csoportban beépül a fejlesztésekbe, az óvodapedagógusok módszertani szabadságának megtartása mellett. A megfogalmazott célok, feladatok megjelennek a tervezésben, s a gyakorlati munkában egyaránt.

Az „Így tedd rá!” program célja, hogy játékokban, dalban, táncban, ünnepekben gazdag mindennapjaink legyenek az óvodában.

ESZTERLÁNC ÉSZAKI ÓVODA

Napsugár Tagintézménye

A Napsugár Óvoda épülete Nyíregyháza északi részén található, 4 csoportos 120 férőhelyes intézmény. Lakótelep közepén helyezkedik el, a Micimackó Bölcsőde és az Apáczai Csere János Gyakorló Általános Iskola szomszédságában, jó természeti és infrastrukturális környezetben, közel a városi Stadionhoz, a sóstói erdőhöz a Nyíregyházi Főiskolához.

Az óvodában barátságos, szeretetteljes, nyugodt, elfogadó, családi légkört teremtünk gyermekeink számára. Nevelőtestületünk elkötelezett híve nevelési programunknak, befogadó szemléletű, igyekszünk megfelelni a társadalmi és szakmai kihívásoknak.

Folyamatos önképzéssel bővítjük szakmai ismereteinket. Nyitottak vagyunk a partneri elvárások iránt. Az oktató-, nevelő munkánkat segíti az óvodánk alapítványa, melynek révén igyekszünk minél több pályázati lehetőséget, forrást felhasználni.

Óvodánk arculatának kialakításához nagymértékben hozzájárult a stadion és a Sóstói erdő közelsége, melyek a gyermekek szabad levegőn történő edzését, az egészséges életmódra nevelés hatékonyságát segítik. A gyakori természetjárások, a természetben való bújázkodás a természet szépségének megláttatását, a környezet megismerését és megóvását segítik.

Igyekszünk az adott lehetőségeket maximálisan kihasználni annak érdekében, hogy gyermekeink természetkedvelő, a valódi értékeket megóvó, környezetbarát felnőttekké váljanak.

Büszkék vagyunk:

- a „Magyar népmese” napjához kapcsolódó rendezvénysorozatunkra
- a városi szinten elért sporteredményeinkre
- a vers és próza-mesemondó versenyen elért eredményeinkre
- rajzpályázatokon elért eredményeinkre

Óvodai nevelésünk teljes cél és feladatrendszere a mozgás, a játék, a kultúraátadás hármas keretére épül, melyen belül kiemelt jelentőségű a mozgásfejlesztés, a tájékozódó képesség fejlesztése külső világ tevékeny megismerése /a kreativitásukat fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenység/ anyanyelvi nevelés, vizuális kultúra, zenei fejlesztés.

ESZTERLÁNC ÉSZAKI ÓVODA
Gyermekmosoly Tagintézménye

Nevelőtestületünk elkötelezett a helyi pedagógia program megvalósítása iránt. Folyamatos önképzéssel, továbbképzéseken való részvétellel igyekszünk szakmai ismereteinket bővíteni. Fontosnak érezzük, hogy megfeleljünk partnereink igényeinek, a gyermekek érdekeinek előtérbe helyezése és a szakmaiság elveinek megőrzése mellett. Munkánk során nagy hangsúlyt fektetünk a prevencióra, felzárkóztatásra és tehetséggondozásra.

Az inkluzív nevelés keretein belül sajátos nevelési igényű és BTM-s gyermek fejlesztését biztosítjuk. 2018-ban csatlakoztunk az **EFOP-3.1.5-16-2016-00001 A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása** című pályázathoz, melynek eredményeként átfogó intézményfejlesztés, szervezeti és módszertani megújulás, innováció kidolgozása valósult meg. Egy új szemléletű, gyermekcentrikus Óvoda - Iskola együttműködés kialakítására törekszünk

Az innovációval célunk az óvoda–iskola átmenet komplex, differenciált, pedagógiai támogatása, az óvodából iskolába kerülés folyamatának törésmentes megvalósítása, pozitív attitűd kialakítása a gyermekek esélyegyenlőségének, hátránykompenzációjának megteremtésével, illetve szorosabb partneri együttműködés kialakítása az iskolával. Különösen fontos ez, az átlagtól eltérő viselkedésű, képességű gyermekek vonatkozásában.

Az óvoda–iskola átmenet megkönnyítésére a pedagógus–gyermek kapcsolat mielőbbi építését látjuk célravezetőnek, részben az iskolával ismerkedő alkalmak révén, részben úgy, hogy a tanító meglátogatja a nagycsoportosokat az óvodában.

A bevezetésre kerülő intézményi innovációval az iskolába menő gyermekek személyiségének, valamint egyéni képességeinek megismerésére nyílna lehetőség a tanítók számára játék, mese, beszélgetés közben.

A tevékenység közben megvalósul a tanító, gyermekek kapcsolatának építése, pozitív érzelmi attitűd alakulása. Ezek a tényezők megkönnyíthetik az átmenet zökkenőmentességét, a majdani sikeresebb iskolakezdést, magasabb iskolai teljesítményt eredményezhetnek.

Az innováció kidolgozása közelebb hozza majd a gyermekeket tanítókkal az óvodapedagógusok közreműködésével. Fontosnak tartjuk, hogy megfeleljünk a partnerek igényeinek, a gyermekek érdekeinek előtérbe helyezése és a szakmaiság elveinek megőrzése mellett.

Az innováció bevezetésével nem csak az óvoda iskola átmenet segíthető, hanem az esélyteremtés, hátránykompenzáció elve is megvalósul, mivel a tanítók célzottan készülhetnek a gyermekek egyéni megismerése után a gyermekek befogadására. Különösen fontos ez, az átlagtól eltérő viselkedésű, képességű gyermekek vonatkozásában.

A HH és HHH, SNI-s és BTM-s gyermekek felzárkóztatásában, az iskolai életre való felkészítésében, esélyegyenlőség megteremtésében, befogadó óvodai nevelésben nagy szerepet vállal a Gyógypedagógus, Logopédus, Pszichológus, utazó gyógypedagógus.

Ezen program hosszú távú megvalósítása érdekében munkaközösséget hoztunk létre, biztosítva ezzel a fenntarthatóságot. Az óvodapedagógusok egyéni döntéseik alapján, az aktualitásoktól, a gyermekek igényeitől függően határozzák meg, miként építik be a csoport tevékenységeibe mindennapjaiba az adott témákat.

Hosszú távon fontosnak tartjuk, hogy óvodánk folyamatosan jól működjön, legyünk kellően nyitottak a társadalmi változásokra, nevelőmunkánk során érvényesüljenek az innovatív pedagógiai törekvések. Az óvodai nevelés folyamatában a tevékenységközpontúságra és a komplexitásra törekszünk.

Miután a gyermek a világot nem mozaikszerűen, hanem komplex módon érzékeli, ezért az ismereteket összefüggéseiben, kölcsönhatásaiban tárjuk eléjük.

Középpontban a valódi cselekedtetést, a felfedező ismeretszerzést és az egyéni tapasztalást állítjuk.

A tevékenységek szervezésének alapjául a természet körforgását, hagyományőrző ünnepeinket, és természetvédelemhez, fenntarthatósághoz kapcsolódó jeles napokat tekintjük.

Az óvodai hagyományápolással célunk, a magyarságtudat elemeinek, a népi gyermekjátékok, valamint népi kismesterségek megismertetése, megszerettetése és megtanítása a legkisebbekkel. Valljuk, hogy a népi kultúra számtalan elemében hordozza a gyermeki fejlesztéshez szükséges ismeretanyagot. A hagyományok, népi szokások, jeles események mind olyan tevékenységek, amelyek felkeltik a gyermekek érdeklődését, gazdagítják jellemét.

Az ünnepkörökhöz tartozó jeles napok eseményei maradandó közös élményt adnak a gyermekek számára. Az óvodában a hagyományőrző szemléletben nevelt gyermekek érzelmileg gazdagabbak, értelmileg fogékonyabbak, biztonságérzetük nagyobb.

A természetben évszakonként végbemenő átalakulások változatos lehetőséget biztosítanak a gyermek tevékenységek megszerzéséhez: a játékhoz és a tanuláshoz, az irodalmi, zenei fejlesztéshez, valamint az alkotómunkához. Olyan óvodai élet megteremtésére törekszünk, mely a természeti és társadalmi környezettel szoros kapcsolatban:

- értékeket teremt és közvetít
- szeretetteljes légkört sugároz, biztonságérzetet nyújt
- érzelmekben, élményekben, tevékenységekben gazdag
- képességeket, készségeket fejleszt
- tiszteletben tartja a gyermek jogait, egészségét, érdeklődését, autonómiáját, adottságait.

ESZTERLÁNC ÉSZAKI ÓVODA
Homokvár Tagintézménye

Óvodánk óvodai célra épült 2 szintes, lapos tetős épület. Épületünk és udvarunk a belvárosban található, könnyen megközelíthető helyen, jó parkolási lehetőséggel. Lakótelepi lakások által körülvett, zajtól, füsttől védett helyen épült jó műszaki állapotban lévő óvoda. Földszintjén kettő, az emeleten három csoportszobával, a hozzájuk tartozó kiszolgáló helyiségekkel. Az épület részét képezi egy világos, tágas, sokrétű mozgásfejlesztő eszközökkel jól felszerelt tornaszoba is, a hozzá tartozó fejlesztőeszközök számára biztosított tároló helyiséggel. Az átfogó korszerűsítésnek köszönhetően az épület belső és külső terei fokozatosan megújultak, illetve jelenleg is folyamatban van, a fenntartó támogatásával, az óvodai udvari játékeszközök cseréje, felújítása.

Az udvar megfelelő méretű sportudvarral biztosítja a gyermekek mozgásfejlődését minden évszakban. A balesetmentes, esztétikus környezetet, a fából készült többfunkciós mozgásfejlesztő eszközök, faburkolattal szegélyezett, leányékolt homokozók biztosítják. A fák, a bokrok, sövények, virágok esztétikai élmények hordozói, hozzájárulnak a jó közérzet kialakításához. Szemet gyönyörködtető látványa mellett számtalan pedagógiai célzatú tevékenységek végzésére ad lehetőséget. Óvodánk kertje alkalmas arra, hogy a mindennapi játék és mozgás mellett a szabadlevegőn a gyermekek felfedezéseket, megfigyeléseket tehessenek, tapasztalatokat szerezhessenek az évszakok változásáról, a természet ritmusáról, ismerkedjenek annak szépségével, titokzatosságával. A kert - és kisállat - gondozás lehetősége mellett egész éven át figyelemmel kísérhetik a környezetükben élő madarakat. Továbbá, az elmúlt években magaságások is kialakításra kerültek, így a gyermekeknek lehetőségük nyílt a kerti munkálkodásra, saját növény és fűszerkert gondozására, közelebb hozva őket a saját természeti környezetükhöz a fenntarthatóságra nevelés tekintetében. Megtanulják ezáltal a munkához való pozitív hozzáállást, önállóságot, gondozást, feladat és felelősségvállalást a környezetük alakításáért. A végeredmény nem marad el, mert a saját maguk által termelt zöldség- és gyümölcsfélét is maguk fogyasztják el.

Csoportszobáink esztétikus, barátságos berendezéssel fogadják az ide érkező gyermekeket. Az öt csoportszobából jelenleg, négy csoportszobában folyik derűs, nyugalmat adó légkörben a gyermekek ellátása. A sokféle tevékenységkínálatból válogatva, minden gyermek esélyt kap arra, hogy saját lehetőségeinek megfelelően fejlődhessen, pozitív élményeket szerezve, érzelmileg gyarapodva, fizikailag megerősödve léphessen át a következő életszakaszába. A szülők igényeit figyelembe véve, az utóbbi években azonos korosztályú, homogén csoportszervezési formában valósítjuk meg, a nevelési folyamatokat.

Felismerve napjaink felgyorsult, rohanó életritmusát (egészségtelen életmód, túlhajszoltság, a rendszertelenség az étkezésben, pihenésben stb.), a társadalmi, környezeti adottságainknak

figyelembevételével fogalmazódott meg nevelőtestületünkben, a harmóniára való törekvés gondolata, mely nemcsak a testi-lelki egészségre nevelést foglalja magában, hanem az ember és a természet megbonthatatlan egységét célozza. Így komplexen kezeljük a környezetvédelem és az egészségvédelem területeit a fenntarthatóság jegyében.

Óvodánk munkatársi közössége jól felkészült, pedagógiai kezdeményezésekre nyitott és vállalkozó. Kiemelt célunk a környezettudatos, egészséges életmódra nevelés az óvodai élet minden területén és a helyes életmódminták, életszemlélet, magatartásminták kialakítása, elfogadtatása, közvetítése a gyermekeken keresztül a tágabb környezetük felé is. Céljaink elérésében nélkülözhetetlen a hatékony együttműködés a családdal.

Környezeti nevelő munkánkkal törekvésünk, hogy a hozzánk járó gyermekek naponta éljék meg a harmóniát önmagukkal és környezetükkel. Olyan környezetet teremtünk számukra, melynek rendjét képesek átlátni, amely számukra érthető, kiismerhető, barátságos világot jelent. Óvodásaink okos szeretetben, érzelmi biztonságban, nyugodt légkörben, sok szép élménnyel gazdagodva élik a nálunk töltött éveket.

Mindezt:

- Folyamatos nyugodt napirenddel.
- Kötetlen, rugalmas tevékenységi formákkal.
- A gyermekek aktivitását, tevékenységét előtérbe helyező módszerekkel.
- Érzékszervekre ható szenzitív környezetpedagógiát alkalmazva.
- Kora tavasztól késő ősziig a nap nagy részét kint töltve az udvaron, de a téli időszakban is naponta levegőzve, növelve a gyermek edzettségét.
- Gyümölcs, zöldség napi fogyasztásával.
- Egészség napok szervezésével.
- Környezetvédelmi világnapok tevékeny megünneplésével.

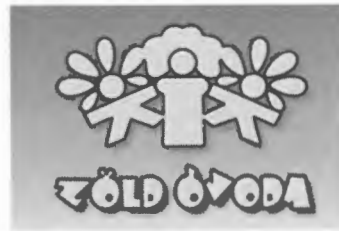
Kitűzött céljaink megvalósulásában segítségünkre vannak a következő programok, szervezetek:

Az óvodánk feladatul tűzte ki azon értékek, ismeretek, magatartásformák és életviteli szokások közvetítését, melyek hozzájárulnak:

- A gyermek és a környezete közötti szoros érzelmi kötődés, a környezeti problémák iránti érzékenység kialakításához,
- Alapvető ökológiai összefüggések felfedeztetéséhez. Élményszerű tevékeny tapasztalásokra épülő megismerés során az élet tiszteletéhez, a természet szeretetéhez.

- Környezetbarát, természetbarát szemléletet sugallva, közvetítve ezzel elősegítve az érzelmi-erkölcsi nevelést, szociális kompetenciák fejlesztését.

Óvodánk 2021-ben elnyerte a „Zöld óvoda” környezetbarát címet, minden tekintetben hozzájárul a gyermekek környezeti, fenntarthatóságra nevelés tárházának bővítéséhez, melyet az év folyamán beépítünk mindennapi tevékenységeinkbe, és készülünk az „Örökös zöld óvoda” cím elnyerésére is.

ESZTERLÁNC ÉSZAKI ÓVODA
Gyöngyszem Tagintézménye

Az intézmény neve: Eszterlanc Északi Óvoda Gyöngyszem Tagintézmény

Az óvoda épülete 1980-ban épült, lapos tetős, egy szintes épület, mely 3 pavilonból áll. Az intézmény elhelyezkedését tekintve jól megközelíthető, lakótelepi övezetben található, zajtól, forgalomtól védett. Közvetlen szomszédságában található a Babaház Bölcsőde, az Arany János Általános Iskola és Kollégium, Zelk Zoltán Általános Angol- Német Kéttannyelvű Tagintézménye, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Nyíregyházi Tagintézménye és a Lippai János Mezőgazdasági Technikum és Szakképző Iskola.

Az egyes pavilonokban 2-2 csoport kap helyet, összesen 6 csoportszoba került kialakításra. Minden csoport külön öltözővel és mosdóval rendelkezik. Az intézményben a pedagógusok heti váltásban dolgoznak, egy hetet délelőtt, egy hetet délután. Egy csoportban, ahol a hallgató képzés zajlik, szükséges napi váltásban dolgoznia a kollégáknak, a hallgatók gyakorlati hospitálásának megvalósulása érdekében. Óvodánkban 2 osztott és 4 osztatlan életkorú csoport található. A csoportszobák szépen, esztétikusan berendezettek, jól felszereltek, tükrözve pedagógusaink kreativitását és szem előtt tartva gyermekeink kényelmét. Az évek alatt nagy szükségét érezték a pedagógusok egy tornaszobának, amelynek kialakítása a fenntartó segítségével, 2 helyiség összenyitásával valósult meg. A tornaszoba felszereltségét folyamatosan igyekszünk bővíteni, a még színvonalasabb mozgásfejlesztés érdekében, valamint az óvodánkban rendezett programoknak is teret biztosít.

A „Megújulnak Óvodáink, Iskoláink” Program keretén belül, óvodánk először külső energetikai megújulásban részesült, ennek eredményeként gyönyörű külsővel rendelkezik. Majd 2019-ben az épület teljes belső felújítása is megvalósult. Az összes burkolat cserélve lett, a falon a régi fa lambériát, sokkal higiénikusabb csempe váltotta fel. A csoportszobák padlóján megújultak a linóleumok, a gyermeköltözők, kedves, vidám színben pompáznak. Kapcsolók cseréje történt meg, a folyosói világítás teljes mértékben ki lett cserélve. Az összes belső ajtó, dekoratív világos sonoma tölgy színűek lettek, melyekben biztonsági üveg van elhelyezve. Kialakításra került egy mozgássérült bejárati rész, mely közvetlen közelében mozgássérült illemhely is található. Minden helyiség el lett látva a vakok és gyengén látók számára is olvasható írással, jelzéssel. A folyosói burkolat is ennek megfelelően lett kialakítva, hogy segítsék a tájékozódást a sötétebb csempéből rakott „ösvények”. Minden csoportszobában új bútorok lettek elhelyezve, új asztalok, székek, mind a gyermekek mind a felnőttek számára. Az előterekben, a igazgatói irodában beépített szekrények lett kialakítva. A tornaszobai játékeszközök esztétikus és balesetmentes tárolása érdekében alapítványi forrásunkból egy világos juhar színű beépített szekrénysor kapott helyett. És a fenntarthatóság jegyében napelem rendszer telepítésére is sor került, az épület tetején. Az udvaron található játékok, rendelkeznek

a megfelelő tanúsítványokkal, de a sok évi használat egyre jobban meglátszik rajtuk. A fenntartó támogatásával megkezdődött, az óvodai udvari játékeszközök cseréje.

Az óvoda épületét szinte teljes egészében körülöleli a játékra, felhőtlen szórakozásra és a gyermekek csillapíthatatlan mozgásigényére szolgáló füves, homokos udvar, mely fából készült többfunkciós, balesetmentes mozgásfejlesztő eszközökkel, faburkolattal szegélyezett homokozókkal van ellátva. Egy 6x12 méteres műfüves focipályával is büszkélkedhetünk, mely maximális biztonság mellett nyújt felhőtlen mozgásélményt a gyermekek számára. Óvodánk udvarán található változatos növényzet lehetőséget biztosít a megfigyelésre, felfedezésre, tapasztalatszerzésre az évszakok változásaival, a természet ritmusával kapcsolatban. Mindez nem csak esztétikai élményt nyújt, hanem egészségesebbé is teszi környezetünket. Kiemelt feladatunk a környezet-állatvédelem, ennek keretében csatlakoztunk a 2017-2018-as nevelési évtől a „Madár-barát” óvodai programhoz, amely program szellemében folyamatosan, minden évben folytatjuk a pedagógusi nevelő munkát, feladatok elvégzését. Ennek keretében a gyönyörű lombos fák remek lehetőséget biztosítottak a madár etetők itatók kihelyezésére. A gyermekek egész évben megfigyelhetik a környezetünkben fellelhető madarakat. Szoros kapcsolatban vagyunk a Nyíregyházi Nyírerdő Zrt. által biztosított Erdei iskola program szervezőjével. Több alkalommal veszünk részt egy nevelési évben az általuk szervezett előadásokon. Egyre nagyobb teret kap a fenntarthatóság kérdése, ennek megfelelően intézményünk is igyekszik lépést tartani az elvárásokkal.

2019. szeptemberétől minden csoportszobában szelektív hulladék gyűjtő edények lettek elhelyezve, ezzel is erősítve a gyermekekben a szelektív hulladékgyűjtés helyes módját. Az óvoda udvarán komposztáló edények vannak elhelyezve. 2021. szeptemberétől, használt olaj gyűjtő edény került elhelyezésre az óvoda udvarán, ahova a szülők is leadhatják a felesleges átszűrt ételolajat. Törekszünk folyamatosan figyelemmel kísérni és megvalósítani intézményünkben a fenntarthatósági innovációkat, ezeket megismertetni a gyermekekkel és a szülőkkel, és biztatni őket, hogy használják ezen lehetőségeket.

Óvodánkban több tehetséggondozó foglalkozáson vehetnek részt a gyermekek. Pedagógusaink jó kapcsolatot ápolnak egymással, a folyamatos megújulás, továbbtanulási kedv jellemzi. Igyekszünk részt venni a helyi Pedagógiai Oktatási Központ által kínált továbbképzési eseményeken. A város, a helyi intézmények, szervezetek konferenciáin, rendezvényei, továbbképzésein. Minden dolgozó szem előtt tartja, hogy példaértékű magatartással járjon el a gyermekek előtt. Elfogadóak, empátikusak, segítőkészek legyenek. Óvodánk több éve csatlakozott a „Boldog Óvoda” Programhoz, mely keretein belül az egyik óvodapedagógusunk rendszeresen részt vesz az ezzel kapcsolatos konferenciákon, előadásokon, rendezvényeken.

A gyermekek, folyamatos élményszerzése érdekében rendszeresen szervezünk programokat a közelebbi környezetünkben. Erdei sétákat, piaci látogatást, erdei tornapályát, robinson domb játszótérnek látogatása, színház, bábelőadások, múzeumfalú programokon való részvétel. A helyi rendezvényeken igyekszünk nagy számban megjelenni. Az intézmény által minden évben megrendezésre kerül a családi délután, tök faragás, mikulásvárás, karácsonyi ünnepség, farsang, húsvét, anyák napja, évzáró-ballagó műsorok, Gyöngyszem Hét, és az Apák napja.

Az óvoda alapítványa a Krúdy Gyula utcai Aprónép Alapítvány nevet viseli, melynek célja az intézménybe járó összes gyermek számára a még gazdagabb, sokrétűbb programok szervezését, eszközök beszerzését. Intézményünk rendelkezik kézműves kuckóval, logopédiai szobával, ahol teret tudunk biztosítani a gyermekek számára szükséges fejlesztő szakemberek befogadására, zavartalan foglalkozások tartására.

Óvodánkba heti rendszerességgel érkezik a logopédus, a gyógypedagógus, a fejlesztő pedagógus, pszichológus kollégák és még sok más szakember, akik a gyermekek fejlődése érdekében foglalkozásokat tartanak nálunk. A sajátos nevelési igényű és beilleszkedési-tanulási- magatartási nehézséggel küzdő gyermekekhez külső intézményekből is érkeznek pedagógusok. Az óvoda magas szakmai színvonalának ellenőrzése, megtartása és segítése céljából, eleget teszünk az önértékelési feladatoknak. Ezen feladatok megszervezésére, ellenőrzésére, zavartalan megvalósulása érdekében Belső Ellenőrzési Munkacsoportot hoztunk létre, melynek tagjait minden nevelési év elején közösen jelölünk ki az óvodapedagógus kollégákkal. A munkacsoport feladata az óvoda balesetvédelmi előírásainak megfelelő működés ellenőrzése, a dolgozói munkaidő betartásának megvalósulásának ellenőrzése, az önértékelési feladatok elvégzésének teljesülése, a Pedagógiai Program megvalósulásának ellenőrzése, pozitívumok kiemelése, az esetlegesen feltárt problémák megoldásának keresése, segítése.

Kiemelt feladatunknak érezzük, ezen kollégákkal és a külső partnerekkel való szoros kapcsolattartást. A gyermekvédelmi szolgálat munkatársával, a védőnővel, az óvoda körzeti fogorvosával és gyermekorvosával rendszeresen konzultálunk személyesen és telefonon keresztül, minden segítségkérésünkre megoldást nyújtottak. Ezen szoros kapcsolatokat törekszünk a jövőbe is ápolni, fenntartani. A környező intézményekkel rendszeresen átjárunk, az iskolai nyílt tanítási napokra, a bölcsődei ballagó rendezvényre, a Pedagógiai Szakszolgálat által kínált továbbképzési lehetőségeken részt veszünk, szervezett rendezvényeiken, konferenciáikon megjelünk. Szükség esetén helyet biztosítunk számukra a nagyobb programokhoz.

ESZTERLÁNC ÉSZAKI ÓVODA

Csillagszem Tagintézménye

Az **Eszterlanc Északi Óvoda Csillagszem Tagintézménye** a Nyírszölősi településrész központjában a Szőlőskerti Angol Kéttannyelvű Általános Iskola szomszédságában, családi házas, tiszta levegőjű környezetben található. Óvodánk 2001-ben épült, modern megjelenésében egyedi, különleges színfoltja a városrésznek. A XXI. századi elvárásoknak megfelelő, energetikai felújításon átesett épülethez, minden igényt kielégítő tágas, parkosított udvar tartozik, díszburkolattal, dísznövényekkel, mely alkalmas a gyermekek mozgásigényének kielégítésére, egészségük védelmére.

Óvodánk 120 férőhelyes. Jelenleg 4 csoportban, 120 gyermek neveléséről 8 óvodapedagógus, 4 dajka néni gondoskodik. Az udvar tisztaságáról és az épület belső karbantartásáról 4 órában szakember gondoskodik.

Pedagógiai programunknak,- melyben megjelennek helyi sajátosságaink is - elkötelezett hívei vagyunk, igyekszünk megfelelni a társadalmi és szakmai kihívásoknak.

Folyamatos önképzéssel, továbbképzésekkel bővítjük szakmai ismereteinket.

Tagintézményünkben helyi sajátoságként jelenik meg a környezet- és természetvédelmi nevelés és az egészséges életmódra nevelés, mivel a falusias környezet sok lehetőséget biztosít a természet közeli óvodai életre, a gyermekek környezettudatos magatartásának alakítására, a 2022-es nevelési évben elnyertük a Zöld Óvoda címet. Mindezek tükrében különös hangsúlyt fektetünk a környezet megóvására, védelmére, a szelektív hulladékgyűjtésre, a természetbarát magatartás elsajátíttatására, a takarékoskodásra környezeti erőforrásainkkal, a szabadlevegőn történő mozgásra /kerékpártúrák, kirándulások, séták/ a természetben való bújárással. Mindennapjainkban jelentős szerepet tölt be a környezetvédelemmel kapcsolatos jeles napok emlékeztetése tétele gyermekeink számára.

Célunk olyan szokások, szokásrendszerek megalapozása, olyan képességek tudatos fejlesztése, amelyek szükségesek a természetes és az ember által épített környezettel való harmonikus kapcsolat, a környezeti problémák iránti érzékenység, a helyes értékrend, a környezettudatos életvitel kialakításához.

A szomszédos iskolával minden évben a tanító néni által szervezett „Tekergő program” keretében ismerkednek nagycsoportosaink.

Tehetséggondozó tevékenységeink:

- Néptánc foglalkozások keretében népi játékokkal, népi hagyományokkal, egyszerűbb tánclépésekkel, magyar és más népek egyszerűbb táncaival ismerkednek a gyermekek.
- Ovifoci foglalkozások hozzájárulnak egészségük megőrzéséhez, kondicionális képességeik, mozgáskoordinációjuk, labdaérzékük fejlesztéséhez.
- Kézműves tevékenységek során különleges technikákkal, és anyagokkal ismerkednek és szereznek tapasztalatokat.

CÉLUNK olyan szokások, szokásrendszerek megalapozása, olyan képességek tudatos fejlesztése, amelyek szükségesek a természetes és az ember által épített környezettel való harmonikus kapcsolat, a környezeti problémák iránti érzékenység, a helyes értékrend, a környezettudatos életvitel kialakításához.

Kiemelt programjaink a környezetvédelmi jeles napokon kívül:

Őszi kavalkád- szüreti mulatság /szülőkkel, vendégekkel/, Népmese napja, Egészség hét, mézes nap, egészséges ételek készítése, Barkácsolás zöldségekből, gyümölcsökből, tökfáragás, Lucázás, Karácsony, Télúzás- Kiszabás égetés, Farsang, Március 15. Húsvét, Anyák napja, Gyermek hét, Családi nap.

17. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

A Pedagógiai Programot az igazgató, a nevelőtestület bevonásával készíti el és a fenntartó hagyja jóvá. (2011.évi. CXC tv. 26. § (1))

A Pedagógiai programot nyilvánosságra kell hozni. A köznevelésért felelős miniszter által kiadott és közzétett irányelvet és alapprogramot alkalmazni kell az óvoda pedagógiai programja elkészítésekor és végrehajtásakor. (2011.évi. CXC tv. 26. § (6))

Az óvoda eredményes és hatékony működéséhez szükséges további rendelkezéseket önálló szabályzatok tartalmazzák.

A hatályba lépett Pedagógiai Program megismertetése az óvoda azon dolgozóival, akik nem tagjai a nevelőtestületnek, valamint azokkal, akik kapcsolatba kerülnek az óvodával és meghatározott körben használják helyiségeit.

Felelősök:

- Igazgató
- Igazgató helyettesek
- Tagintézmény-igazgatók

A Pedagógiai Programban foglalt rendelkezések megtartása, az óvoda valamennyi alkalmazottjára kötelező érvényű, megszegése esetén az intézmény igazgatóját haladéktalanul értesíteni kell.

Kelt: Nyíregyháza, 2024.

Gabriella Kiss Editt

igazgató

18. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK

A törvényi rendelkezések szerint módosítjuk Pedagógiai Programunkat.

Érvényessége:

A fenntartó jóváhagyását követően 2024..... lép életbe és visszavonásig érvényes.

Az óvodai Pedagógiai program érvényességi ideje:

Hatályba lépés időpontja: 2024.

A Pedagógiai Program módosításának lehetséges indokai:

1. Jogszabályokban, törvényekben bekövetkezett változások,
2. A partneri igények változásai,
3. A program ellenőrzése során feltárt hiányosságok megszüntetése miatt.

A programmódosítás előterjesztésének szabályai:

- Írásbeli előterjesztés a fenntartónak.
- Írásbeli jegyzőkönyv a módosítás elfogadásáról.

A Pedagógiai Program nyilvános dokumentum.

Megtekinthető:

- Intézmény honlapján www.eszterlanceszakiovi.hu
- Az intézmény épületekben, feladatellátási helyein

Nyíregyháza, 2024.....

Szilvia Kőrösi

igazgató

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

1. **Készítette:** az Eszterlanc Északi Óvoda **igazgatója** a **nevelőtestület** bevonásával

Nyíregyháza, 2024.....05.06.....

.....*Szelecsényi Kriszta Edina*.....
igazgató

2. Az Eszterlanc Északi Óvoda a módosított pedagógiai programjában foglaltakkal a – 20/2012. VIII.31. EMMI rendelet 118§ - által biztosított véleményezési jogát korlátozás nélkül gyakorolta, és a dokumentumról **szakmai véleményt** adott az intézményben működő, valamennyi **szakmai munkaközösség**.

Nyíregyháza, 2024.....05.06.....

.....*Gálambos Beatrix*.....
szakmai munkaközösség-vezető(k)

3. Az Eszterlanc Északi Óvoda módosított Pedagógiai programjában foglaltakról az intézmény **nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő** alkalmazottai a részletes tájékoztatást megkapták.

Nyíregyháza, 2024.....05.06.....

.....*Polu Mihály György*.....

a nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő
alkalmazottak nevében

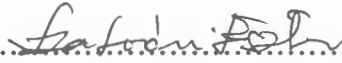
4. Az Eszterlanc Északi Óvoda módosított Pedagógiai programjában megfogalmazott helyi egészségfejlesztési programot, az igazgató és a nevelőtestület (20/2012 évi (VIII.31.) EMMI rendelet 118.§ értelmében) az **iskola-egészségügyi szolgálat** közreműködésével készítette.

Nyíregyháza, 2024.....

.....
iskola-egészségügyi szolgálat/védőnő

5. A helyi egészségfejlesztési és prevenció programok elkészítésénél az Eszterlanc Északi Óvoda igazgatója és nevelőtestülete beszerezte az **óvodapszichológus** véleményét (20/2012. (VIII.31) 128. § (8)).

Nyíregyháza, 2024.....

....

Óvodapszichológus
Ph

6. Az Eszterlanc Északi Óvoda módosított Pedagógiai programját a fenntartó, (2011.évi. CXC tv. 26. § (1)) alapján biztosított döntési hatáskörében **jóváhagyta.**

Nyíregyháza, 2024.....

.....

A fenntartó nevében aláírás
Ph

2. számú melléklet a Köznevelési, Kulturális és Ifjúsági Bizottság a .../2024. (V.13.) számú határozatához

Búzaszem Nyugati Óvoda
4400 Nyíregyháza,
Búza utca 7.
Tel: (42) 512-940
E – mail: buzaszemovi@gmail.com

A BÚZASZEM NYUGATI ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

OM azonosító: 033101

2024. szeptember 01.

Beköszöntő

A Búzaszem Nyugati Óvoda 2011. augusztus 01. napján, öt óvoda összevonásával jött létre Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzatának, 86/2011. (V.31) Közgyűlési határozat alapján.

A közös Pedagógiai Program elkészítésekor az azonos értékek megfogalmazása egységet teremtett pedagógiai szemléletünkben. Az óvodák helyi sajátosságaiból adódó egyéni arculat megtartása színesebbé, változatosabbá teszi intézményünk egészét, mellyel biztosítjuk, hogy minden szülő megtalálja a gyermeke számára legideálisabb óvodát.

Szemléletünket meghatározza, hogy a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, melyben az óvoda, sajátos eszközeivel kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be.

A gyermekeket megillető jogokat tiszteletben tartjuk.

Törekszünk a gyermeki személyiség kibontakoztatására, a testi, lelki, szociális szükségletek kielégítésére, előítélet nélkül, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést az óvodaneveléshez.

Pedagógiai hitvallásunkban a fejlődés alapja a féltő, óvó, gondoskodó szeretet, stabil biztonság, differenciált személyre szóló bánásmód.

Az óvodás gyermek alaptevékenysége a játék, élményeit, tapasztalatait ezen keresztül éli meg, általa fejlődnek képességei, bővülnek ismeretei.

Szeretetteljes, biztonságérzetet adó, érzelmekben, gazdag környezetben, tevékenységközpontú szemlélettel támogatjuk a gyermek egészséges fejlődését, egyéni készségei, képességei, tehetségének kibontakoztatását, érdeklődésére adottságaira alapozva segítjük őt az iskolai életre való felkészülésben.

Kiemelten kezeljük a gyermekek saját egészségükhöz és a természeti környezethez való viszonyának pozitív alakítását, építünk a gyermeki aktivitásra, kíváncsiságra, kreativitásra.

Mindennapi munkánk fontos alapelve az empátia, a tolerancia és a különbözőségek elfogadása annak érdekében, hogy óvodáink „befogadó” intézményként működjenek.

A vezetők, a nevelőtestület jól képzett, hivatásukat szerető pedagógusokból áll, mindenki a helyi közösen kialakított értékeknek megfelelően végzi tevékenységét. Intézményünk minden dolgozója arra törekszik, hogy a hozzájuk járó gyermekek biztonságban, derűs légkörben, otthon érezzék magukat közösségünkben. Gondtalan és örömteli gyerekkorukat újabb élményekkel, tapasztalatokkal gazdagítsuk, eközben játékosan fejlesszük személyiségüket, különböző egyéni képességeiket, hogy az itt szerzett tudással megállják helyüket az elkövetkező életszakaszokban.

Pedagógiai programunk figyelembe veszi a hazai óvodai neveléstörténet értékeit, a nemzeti sajátosságokat, a pedagógiai – és pszichológiai kutatások eredményeit és az Óvodai nevelés országos alapprogramja által meghatározott jogokat, alapelveket, valamint a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvét.

Tartalomjegyzék

Beköszöntő	3
Küldetésnyilatkozat	8
I. Helyzetelemzés	9
I.1. Személyi feltételek	9
I.1.1. Gyermeklétszám alakulása	9
I.1.2. Alkalmazotti közösségünk	9
I.1.3. Tárgyi feltételek	10
Alapítványaink:	10
II. Közös célok, alapelvek, feladataink	11
II.1. Célok, óvodakép, gyermekkép, alapelvek	11
II.2. Gyermekvédelmi feladatok	14
II.3. Az óvoda kapcsolatrendszere	16
II. 4. Pedagógiai dokumentáció	19
II.5. A gyermekek fejlődésének nyomon követése	20
II.6. Egészséges életmód alakítása, egészségnevelési program	22
II.7. A fenntarthatóság pedagógiájának megvalósítása és a „Zöld Óvoda„ kritériumainak való megfelelés	24
III. A Búzaszem Nyugati Óvoda Intézményeinek Pedagógiai programja	25
III.1. BÚZASZEM NYUGATI ÓVODA	27
III.1.1. Helyzetelemzés	29
III.1.2. Nevelőmunkánkról	32
III.1.3. Az egészséges életmód alakítása	39
III.1.4. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	43
III.1.5. Az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	45
III.1.6. Az óvodai élet tevékenységi formái nevelési rendszerünkben	47
III.1.6.1. Játék	47
III.1.6.2. Tevékenységben megvalósuló tanulás	49
III.1.6.3. Munka jellegű tevékenységek	67
III.1.7. Gyermekvédelem az óvodában	69
III.1.8. Az óvodai élet megszervezése	72
III.1.9 Óvodánk ünnepei, hagyományai	77
III.1.10 Óvodánk kapcsolatrendszere	78
III.1.11. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelési programja /részprogram/	81
III.1.12. Képesség kibontakoztató tevékenységek,	98
III.2. ARANYKÖRTE TAGINTÉZMÉNY	105
III.2.1. Helyzetelemzés	107
III.2.2. Nevelőmunkánkról	109
III.2.3. Az egészséges életmód alakítása – környezetvédelem	113
III.2.4. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	118
III.2.5. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	121
III.2.6. Az óvodai élet tevékenységi formái nevelési rendszerünkben	123
III.2.6.1. Játék	123
III.2.6.2. Tevékenységben megvalósuló tanulás	126
III.2.6.3. Munka jellegű tevékenységek	148
III.2.7. Gyermekvédelem az óvodában	151
III.2.8. Az óvodai élet megszervezése	157
III.2.9. Óvodánk ünnepei, hagyományai	162
III.2.10. Óvodánk kapcsolatrendszere	163

III.3.	167
VÁROSMAJORI TAGINTÉZMÉNY	167
GYERMEKKERT TAGINTÉZMÉNY	167
BENCZÚR TÉRI TAGINTÉZMÉNY	167
III.3.1. Helyzetelemzés.....	168
III.3.1.1. A Városmajori Tagintézmény bemutatkozása.....	169
III.3.1.2. A Gyermekkert Tagintézmény bemutatkozása	170
III.3.1.3. A Benczúr Téri Tagintézmény bemutatkozása	171
III.3.2. Nevelőmunkánkról	172
III.3.2.1. Nevelési gyakorlatunk rendszer ábrája.....	174
III.3.3. Az egészséges életmód alakítása.....	175
III.3.4 Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	176
III.3.5 Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	177
III.3.6. Az óvodai élet tevékenységi formái	178
III.3.6.1. Játék.....	180
III.3.6.2. A játékban, tevékenységekben megvalósuló tanulás	182
III.3.6.3. Munka jellegű tevékenységek	191
III.3.7. Az óvoda gyermekvédelmi tevékenysége	193
III.3.8. Az óvodai élet megszervezése.....	197
III.3.9. Óvodai ünnepeink rendje, tartalma	200
III.3.10. Az óvoda kapcsolatrendszere	201
III.3.11. A pedagógiai program megvalósításához szükséges eszközök jegyzéke	203

A pedagógiai program jogszabályi háttere:

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény

A kormány 363/2012. (XII.17.) kormányrendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról 137/2018.(VII.25.) Kormányrendeletre

20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról

2023. évi LII. tv a pedagógusok új életpályájáról

2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról

2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól

1997. évi XXXI. törvény a gyermekvédelemről és gyámügyi igazgatásról

Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról

15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről

2016/679. számú rendelete – az általános adatvédelmi rendelet

2015. évi CXXXIII. törvény 21.§ (2) óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységről

26/1997. (IX. 3.) NM rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról

277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről

Az óvoda hatályos Alapító Okirata

Nevelőtestületi határozatok

275/2019. (XI. 21.) Korm. rendelet az óvodába járással és tankötelezettséggel kapcsolatos egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról

Az intézmény bemutatása, adatai:

A köznevelési intézmény megnevezése: **Búzaszem Nyugati Óvoda**
OM azonosító: 033101

A köznevelési intézmény

- **Székhelye, címe:** **Búzaszem Nyugati Óvoda**
4400 Nyíregyháza, Búza utca 7.
csoportok száma: 9
felvehető maximális gyermeklétszám: 240 fő

Tagintézmények: **Búzaszem Nyugati Óvoda Aranykörte Tagintézmény**
4400 Nyíregyháza, Körte utca 39.
csoportok száma: 6
felvehető maximális gyermeklétszám: 224 fő

Búzaszem Nyugati Óvoda Városmajori Tagintézmény
4400 Nyíregyháza, Városmajor utca 1.
csoportok száma: 6
felvehető maximális gyermeklétszám: 168 fő

Búzaszem Nyugati Óvoda Benczúr Téri Tagintézmény
4400 Nyíregyháza, Benczúr tér 20.
csoportok száma: 4
felvehető maximális gyermeklétszám: 112 fő

Búzaszem Nyugati Óvoda Gyermekkert Tagintézmény
4400 Nyíregyháza, Tőke utca 3.
csoportok száma: 4
felvehető maximális gyermeklétszám: 112 fő

A költségvetési szerv főtevékenységének államháztartási szakágazati besorolása:

szakágazat száma: 851020
szakágazat megnevezése: Óvodai nevelés

A köznevelési intézmény fenntartója: Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata
címe: 4400 Nyíregyháza, Kossuth tér 1.

Működési területe: Nyíregyháza Megyei Jogú Város közigazgatási területén belül a Közgyűlés által meghatározott felvételi körzet.

A köznevelési intézmény alapfeladata: óvodai nevelés, a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése.

A köznevelési intézmény gazdálkodása: a költségvetési szerv előirányzatai felett rendelkezési jogosultság szempontjából teljes jogkörrel rendelkezik. Az intézmény gazdálkodásával kapcsolatos feladatokat az Eszterlanc Északi Óvoda látja el.

Küldetésnyilatkozat

Pedagógiai hitvallásunkban a fejlődés alapja a féltő, óvó, gondoskodó szeretet, stabil biztonság, differenciált személyre szóló bánásmód.

Az óvodás gyermek alaptevékenysége a játék, alapvető igénye a mozgás, élményeit, tapasztalatait ezen keresztül éli meg, általa fejlődnek képességei, bővülnek ismeretei.

A gyermeki kíváncsiságra alapozva, környezettudatos, tevékenységközpontú szemlélettel támogatjuk a gyermek egészséges fejlődését, egyéni készségei, képességei, tehetségének kibontakoztatását, érdeklődésére adottságaira alapozva segítjük őt az iskolai életre való felkészülésben, szoros együttműködésben a családokkal.

Sokat változott a körülöttünk lévő világ, a természeti, társadalmi környezet, a gyermekek, szülők elvárása az óvodával szemben. Ezért fontos, hogy pedagógiai programunk támogassa a gyermekek azon jogát, hogy életkoruknak és érdeklődési körüknek megfelelő tevékenységben vegyenek részt. Feladatunk, hogy gyermekeinkben felébresszük a tanulás iránti vágyat, amely végig kíséri őket egész életük során.

Pedagógiai programunk igyekszik megalapozni a jelenkor és a jövő kihívásaihoz elengedhetetlen attitűdöket, készségeket és képességeket.

Pedagógiai munkánk során figyelembe vesszük a megváltozott gyermeket, a megváltozott tanulási környezetet a gyermekek közötti különbségeket, mely új típusú pedagógust, új típusú vezetőt, új eszközöket, módszereket, eljárásokat, struktúrákat kíván.

Küldetésünk: felismerni a változást, reagálni rájuk, kritikusan gondolkodni és döntéseket hozni, kreatívnak, fantázia dúsaknak és ötletesnek lenni, érzékenynek lenni saját közösségünk, szűkebb, tágabb környezetünk problémái iránt mind a gyermekek, mind az óvodapedagógusok körében.

Feladatunk, a családi nevelés elősegítése, a család és az óvoda együttműködésének, jó partnerkapcsolatának erősítése a gyermek hatékony nevelése érdekében.

I. Helyzetelemzés

I.1. Személyi feltételek

I.1.1. Gyermeklétszám alakulása

Óvodáinkban, **29 csoportban 758 férőhelyen**, neveljük a gyermekeket. Évekig magas gyermeklétszám mellett dolgoztunk, az utolsó két évben igyekszünk közelíteni a törvény által előírt csoportlétszám kialakításához. Kis százalékban van jelen nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó gyermek.

A Búzaszem Nyugati Óvodában (Búza utca 7.) 1986 óta nevelünk sajátos nevelési igényű gyermekeket. A speciális csoportban 8-10 gyermekeket fejlesztünk megfelelő személyi és tárgyi feltétellel, befogadó légkörben.

I.1.2. Alkalmazotti közösségünk

A Búzaszem Nyugati Óvoda **alkalmazottainak létszáma 105 fő**, ebből 59 fő óvodapedagógus, 1 fő óvodapszichológus, 45 fő pedagógiai munkát segítő.

Minden óvoda nevelőtestületére jellemző a nagyfokú gyermekszerelem, az újra való nyitottság, a szakmai megújulásra törekvés és a partnerek igényeire való odafigyelés. Elfogadó, segítő, támogató légkörben neveljük gyermekeinket.

Elvárásaink az óvodapedagógusok felé:

- Magas fokú gyermekszerelem, a gyermeki jogok tiszteletben tartása
- Pedagógusi elhivatottság, kiegyensúlyozottság, etikus, példamutató magatartás, kreativitás, jó humorérzék,
- Magas szintű pedagógiai ismeretek, tájékozottság a nevelőtestület jogkörébe tartozó dokumentumokban, belső szabályzatokban.
- Jó kapcsolatteremtő képesség, empátia, kedves, nyílt személyiség, jó szervezőképesség, az új iránti nyitottság jellemezze.
- Személyiségjegyei, beszédkulturája, ápoltsága szolgáljon modellként a kisgyermek számára.

Elvárásaink a dajka munkatársak felé:

- A Pedagógiai Programban leírtak szerint az óvónő irányításával működjenek közre a gyermekek zavartalan és folyamatos ellátásában.
- Feladatuk az óvodai környezet rendjének és tisztaságának fenntartása.
- Ismerjék az óvoda nevelési és egészségügyi előírásainak belső szabályzatát.
- Jellemezze őket a pontosság, megbízhatóság, türelem, segítőkészség.
- Legyenek igényesek saját és környezetük higiéniájára.
- Példaértékű kommunikációval, viselkedéssel, szerető gondoskodással, hozzáértéssel végezzék a gyermeki szükségletek kielégítését.
- Ismerjék a gyermekek életkori sajátosságaiból adódó nevelési feladatokat, melyet az óvodapedagógusokkal összhangban, egységes szemlélettel, elvárással végeznek.
- Tartsák be a gyermekekkel kapcsolatos titoktartási kötelezettségüket.

Elvárásaink a pedagógiai asszisztens munkatársak felé:

- Az óvodában folyó pedagógiai munka segítése, adminisztrációs-, szervezőtevékenységek végzésével.
- A Pedagógiai Programban leírtak szerint az óvónő irányításával működjenek közre a gyermekek zavartalan és folyamatos ellátásában.
- Kedves, nyílt, gyermekszerető, segítőkész, példaértékű magatartás jellemezze.
- Tartsák be a gyermekekkel kapcsolatos titoktartási kötelezettségüket.

A dolgozói létszám, szakképesítésük a törvény előírásainak megfelelő.

I.1.3. Tárgyi feltételek

Intézményeink tárgyi feltételei jó lehetőséget teremtenek a gyermekek fejlesztésére. Az óvodák épületét, udvarát, kertjét, berendezését oly módon alakítjuk ki, hogy a gyermekek biztonságát, kényelmét szolgálja, megfelelően életkori sajátosságainak, biztosítsa egészségük megőrzését fejlődését, valamint, hogy lehetővé tegye mozgás és játékigényük kielégítését. A gyermekeket kellemes harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal vesszük körül.

Célunk: Pedagógiai programunk megvalósításához a tárgyi, környezeti feltételek megfelelőségének elérése.

Feladatunk:

- a korszerű, az európai normáknak megfelelő minőségű eszközök beszerzése
- a játék és egyéb fejlesztő eszközök kiválasztásánál a tudatos, életkornak megfelelő képességfejlesztés szempontjainak érvényesítése
- az inkluzív neveléshez szükséges speciális kötelező eszközök beszerzése
- az elhasználdott eszközök, berendezési tárgyak folyamatos cseréje, baleset és munkavédelmi szempontból évenkénti felülvizsgálata, a szükséges intézkedések megtétele
- a gyermekek IKT kompetenciáinak fejlesztéséhez a megfelelő eszközök beszerzése
- Az udvari játékok folyamatos fejlesztés alatt állnak. Az anyagi keret szűkös, ezért a különböző karbantartási munkálatokat, eszközbeszerzéseket újabb források, lehetőségek előteremtésével próbáljuk megvalósítani. A költségvetésen túl innovációs pályázatokon nyert összegek és hatékonyan működő alapítványok segítik óvodáink működését.

Alapítványaink:

Búzaszem Óvodásokért Alapítvány

Városmajori Óvodáért Alapítvány

18. sz. Napköziotthonos Óvoda Gyermekért Alapítvány

Benczúr Téri Mesekert Alapítvány

Óvodáink rendelkeznek a kötelező eszközjegyzékben felsorolt bútorokkal, felszerelési tárgyakkal, a mindennapi tevékenységhez szükséges játékokkal és egyéb fejlesztő eszközökkel.

II. Közös célok, alapelvek, feladataink

II.1. Célok, óvodakép, gyermekkép, alapelvek

Céljaink:

- Óvodáinkban a legitim központi nevelési programban foglaltak megvalósulása, a nevelés hatékonyságának növelése.
- Óvodáink sokszínű pedagógiai gyakorlatának megtartása és továbbfejlesztése.
- Az innovatív pedagógia támogatására való törekvés.
- Az óvodák közötti együttműködés erősítése, a „Jó gyakorlat” terjesztése.
- Szakmai kultúránk és a pedagógus kompetenciák folyamatos fejlesztése.
- Működésünkhöz szükséges személyi és tárgyi feltételrendszer és erőforrások optimalizálása a munkakörülmények javításával.

Óvodaképünk:

Az óvoda befogadó intézmény, a családi nevelés kiegészítője, ahol a gyermekek biztonságérzete természetes módon a gondoskodás és különleges védelem által alakul. Biztosított az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltétele, az óvó,- védő,- szociális funkció.

Óvodáinkban arra törekszünk, hogy:

- nevelésünk egészében érvényesüljön a gyermeki személyiséget elfogadó szeretet, tisztelet, megbecsülés és bizalom,
- biztosítsuk az óvodáskorú gyermekek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit,
- gondoskodjunk a gyermekek jó közérzetéről, testi-lelki harmóniájáról, mert ez előfeltétele fejleszthetőségüknek,
- megalapozzuk egészséges testi fejlődésüket, tanulási vágyukat, képességeiket, nyitott érzékenységet alakítsunk ki bennük a világ dolgai iránt,
- lehetőséget teremtünk arra, hogy kipróbálhassák, megismerhessék képességeiket, és lehetőségeik határát,
- formáljuk környezettudatos magatartásukat,
- tudatosan segítsük elő a gyermeki személyiség kibontakozását, tekintettel az eltérő adottságokra, készségekre, képességekre, szokásokra, nembeli, érsébeli, vérmérsékleti, nemzeti, etnikai különbségekre és a családok értékrendjének sokféleségére,
- gazdag, élményekkel teli, sokoldalú fejlődési lehetőséget nyújtó, boldog óvodás évekkel közvetetten segítsük a gyermekek iskolai közösségbe történő eredményes beilleszkedését.

Gyermekképünk:

A kisgyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők hatásának következtében a kisgyermeknek sajátos, életkoronként és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak.

Az óvodáskorú gyermek aktív befogadója a világnak. Kíváncsi, érdeklődő az őt körülvevő világ és a társai iránt. Felfedez, kérdez – felel, megfigyel, kipróbál, és folyamatosan tapasztal.

Alapelveink:

- A gyermekek mindenekfelett álló érdekeit figyelembe véve szervezzük és valósítjuk meg óvodai nevelésünket a gyermeki jogok és alapvető szabadságuk tiszteletben tartásával, az egyenlő hozzáférés biztosításával.
- Óvodai nevelésünk meghatározó kulcsszereplője az óvodapedagógus. Tudatosan képviseli közös szakmai értékeinket, alapelveinket. Az óvodai nevelés mindennapjaiban az óvodai élet minden területén felkészült és megalapozott a tervező munkája. Nevelői tevékenységét folyamatos napi felkészülés jellemzi - teljes személyiségével vesz részt a gyermekek nevelésében.
- Az óvodásoknak joguk van ahhoz, hogy megkapják a nekik megfelelő gondoskodást és nevelést. Olyan nyitott és rugalmas időkeretet teremtünk, mely igazodik egyéni szükségleteikhez, életkori és egyéni sajátosságaikhoz, fejlődési ütemükhöz. Kialakításában meghatározó szempont: a folyamatosság, rendszeresség, a kiszámíthatóságot teremtő ismétlődés.
- A gyermekeink személyiségét, gyermeki méltóságát és jogait tiszteletben tartjuk, számukra védelmet biztosítunk a fizikai és lelki erőszakkal szemben.
- A játék óvodásaink elsődleges, természetes módon megjelenő tevékenysége. Mindennapjaikban elsődlegesen teret adunk az önkéntes, szabad gyermeki játékválasztásnak, ahol a szükségleteknek megfelelően, visszatérően, hosszan, tartósan, zavartalanul játszanak. Elvünk, hogy óvodásaink szabadjátékként élnek meg minden olyan gyermek által kezdeményezett játék tevékenységet az óvodai mindennapokban, amely engedi a szabad választást a tevékenységben, a társakban, az eszközökben és időtartamban.
- Az óvodapedagógus által tudatosan előkészített, megtervezett játékkörnyezetben gyermekeinket fejlesztő, erősítő, élményt nyújtó tevékenységgel, kezdeményezett játékkal kínáljuk. Fontosnak tartjuk a gyermek és az óvodapedagógus által kezdeményezett játéktevékenységek szerepét a mindennapokban az egyensúlyt fenntartva, a gyermek életkorához, egyéni játékszükségletéhez mérten, a szabad játék mellett.
- Az óvodai munkajellegű tevékenységek nagy lehetőséget hordoznak gyermekeink számára a közösségért végzett tevékenységek örömeinek megélésében. A munka jellegű tevékenységek a szocializációs folyamat fontos elemeként a normák, értékek, szabályok kiépülését is segítik. Elsődlegesnek tartjuk a munkaformák közül a gyermek önállósulási törekvését szolgáló magas szintű önkiszolgáló tevékenységeinek segítését.

- Óvodás korban igazi ismeret az, amit a gyermek érdeklődésének megfelelően előzetes tudására alapozottan, cselekvésen keresztül szerez meg. Az óvodapedagógus az ismeretek tapasztalati úton történő megszerzéséhez segíti hozzá a gyermekeket, tudatosan, folyamatosan.
- A hatékony nevelőmunka alapja óvodásunk személyiségének alapos ismerete, célzott képességeinek, készségeinek megfigyelése, diagnosztizáló mérése. Egyéni képességeihez igazodó arra épülő óvodai tevékenységrendszert teremtünk, valósítunk meg. A gondozás kiemelt szerepet kap az óvodai élet szervezésében, segíti a gyermekek önállóságát, a gyermekek komfort érzésének megteremtését, hogy biológiai szükségletei maradéktalanul kielégüljenek, gondozott, rendezett legyen.
- A gyermek fejlődésének alapja, hogy gondoskodó szeretet, folytonos, stabil biztonság vegye körül.
- Óvodai életünk meghatározója a kölcsönös bizalom, tiszteletre, együttműködésre épülő légkör. Mind a felnőtt - gyermek, mind a gyermekek közötti szociális, kommunikációs kapcsolatokban érvényesülnie kell a tiszteletnek, az illemnek, a viselkedéskultúrát meghatározó egyéb értékeknek.
- Ahány gyermek, annyi személyiség. Tiszteletben tartjuk óvodásaink eltérő különbözőségeit, minden területen az óvodai nevelésben a differenciált bánásmódot alkalmazzunk, hiszen ez minden óvodásunkat megilleti. Intézményünk inkluzív szemlélete a befogadás: kölcsönös segítőkészség értékein és a másság felé természetes odafordulás értékein alapul. A sajátos nevelési igényű gyermek is teljes értékű ember.
- Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeinket kiemelt, érzékeny pedagógiai figyelemmel neveljük a mindennapi nevelőmunka során.
- Az anyanyelvi nevelés áthatja az óvodai nevelést, tartalma a nevelés eszközeinek és a gyermeki tevékenységrendszernek, ezért kiemelt figyelemmel tervezzük és valósítjuk meg valamennyi óvodai tevékenységhez kapcsolódóan anyanyelvi feladatainkat,
- A gyermekek alapvető igénye a mozgás. Hisszük, hogy a megfelelő feltételek (idő, helyszín, eszköz, módszer, attitűd) és a mindennapi rendszerességi mozgásszervezés biztosításával kialakítható az edzettségnek olyan állapota, amely alkalmassá teszi gyermekeinket az életkoruknak megfelelő terhelhetőségre (mentális és fizikai)
- Óvodásaink neveléséhez egészséges környezetet, megfelelő napirendet biztosítunk, jelentős alapvetés a megfelelő életvitel, az egészséges életmód iránti igény kialakítása.
- A gyermek egészséges fejlődéséhez nélkülözhetetlen, hogy érzelmileg biztonságban legyen az óvodai környezetben, ahol mindennapjait éli. Elengedhetetlen, hogy derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül, társaival és a felnőttekkel való kapcsolat során pozitív, kedvező hatások, élmények érjék. A közösségi nevelés alapelve, hogy a gyermek, mint egyén találja meg mennyit ér a közösségben. A gyermek számára biztonságot nyújt a megalapozott és következetes, ám rugalmasan kezelt szokásrendszer. Segít neki abban, hogy a körülötte lévő szűkebb és tágabb környezetben sikeresen legyen mihamarabb önálló, valamint a társadalmi viselkedés alapvető szabályait elsajátíthassa. Fejlődik igényessége, elvárás- és normarendszere, kötelesség érzéke, felelősségtudata, amely a sikeres iskolai beilleszkedés alapja.
- Az óvodai nevelés a családi nevelést kiegészítő funkcióját, esetenként hátránycsökkentő szerepét csak úgy tudjuk megvalósítani, ha megismerjük a hozzánk járó gyermekek

családjainak szokásait és közelítjük azokat az óvodai nevelési szokásokhoz, a folyamatos párbeszéd lehetőségét biztosító kapcsolatformák működtetésével. Intézményünk az óvodai nevelésben nem elkötelezett egyetlen vallás vagy világnézet mellett sem, az azokat érintő kérdésekben semleges. Biztosítja szülői igények alapján a fakultatív hitoktatás szervezését.

Jövőkép

Amennyiben megvalósulnak a közös Pedagógiai Programban kitűzött célok, feladatok, akkor az óvodai nevelés eredményesnek tekinthető, ezáltal a gyermekek számára az óvoda pozitív élmény, az örömforrás színtere. Együttműködésünk eredményeképpen a gyermekek ellátása magas színvonalú, eredményes lesz. Az óvodák sajátos arculata segíti a szülői igények és fenntartói elvárások kielégítését. Közös értékrendet teremtünk, megőrizve az intézmények sajátos arculatát, hagyományait, az innovációt, a szakmai kiteljesedés lehetőségét. Körzetünkben élő hátrányos és halmozottan hátrányos gyermekek 3 éves kortól rendszeresen járnak óvodába.

II.2. Gyermekvédelmi feladatok

Célunk:

A gyermekvédelmi törvénynek megfelelően az általános és speciális gyermekvédelmi feladatok eredményes ellátása.

Elvek:

- A gyermeket – mint fejlődő személyiséget – különleges védelem illeti meg.
- Pedagógiai tevékenységünk középpontjában a gyermeki szükségletek kielégítése áll.
- A gyermekvédelmi munkát a humánus, segítőkészség, a megértés és a támaszkodás jelenti.
- Prevenációs tevékenység elsődlegességét a gyermek életében jelentkező problémák okainak feltárásával, a gyors beavatkozással biztosítjuk.
- A szülőkkel való bizalmi viszonyra épülő napi kapcsolattartást, családsegítést a prevenció feltételének tekintjük.
- HHH gyermekek esetében a jelzőrendszeri feladatokat a gyermekvédelmi felelős és az esélyegyenlőségi felelős összehangolt feladatvégzéssel látja el
- A jelzőrendszeri szerepből adódóan a Gyermekjóléti Központtal folyamatos kapcsolattartás érvényesül.
- Szociális segítők segítő jelenléte
- Az óvodában dolgozókat hivatali titoktartási kötelezettség terheli.

Az igazgató, Tagintézmény igazgatók, helyettesek feladatai:

- Intézményi, tagóvodai, szinten összefogja a gyermekvédelmi munkát.
- A gyermekvédelmi tevékenységéhez a feltételek biztosítása: gyermekvédelmi felelős megbízása, feladatok, kompetenciák kijelölése nevelőtestületi szinten.
- A kapott jelzéseket, információkat ellenőrzi.
- Bizalom elvű kapcsolat kiépítése a családokkal.
- A törvények és rendeletek naprakész ismerete, a munka hozzáigazítása.

- Hatósági eljárást kezdeményez a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más, veszélyeztető ok fennállása esetén.
- Étkezési kedvezmények meghatározása a törvényi jogszabályoknak és az önkormányzati rendeletnek megfelelően. Ezek dokumentálása, óvodáztatási támogatással kapcsolatos feladatok ellátása.

Gyermekvédelmi felelős feladatai:

- a gyermekvédelemmel kapcsolatos adminisztrációt, nyilvántartást és statisztikát vezet,
- óvodai szinten nyilvántartja a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekeket,
- folyamatos kapcsolatot tart a nevelőtestület tagjaival, a Gyermekjóléti szolgálat szakembereivel,
- a törvényi változásokat, rendelkezéseket nyomon követi, naprakészen informál,
- véleményével, javaslataival segíti a tagóvoda igazgató munkáját,
- évente egy alkalommal beszámolót készít,
- folyamatosan képezi magát, kapcsolatot tart a gyermekvédelemmel foglalkozó intézményekkel.

Az óvodapedagógus feladata:

- A mindenkori érvényben lévő gyermekvédelmi törvény, a gyermeki jogok ismeretének birtokában a gyermekek védelme, pedagógiai eszközökkel való segítése.
- Az óvodai és családi nevelés lehetőségei szerinti összehangolásával, az intervenciók gyakorlat alkalmazásával, a nevelőpartneri viszony megteremtése, erősítése a szülőkkel – közös tevékenységek, programok során.
- Preventív gyermekvédelem lehetőségének kihasználása, az óvoda védő-óvó funkciójának erősítése stabil szokásrendszerrel, a gyermekek egészséges, harmonikus fejlődésének biztosításával.
- A gyermekek testi épségének megóvása érdekében ismertesse meg a tilos és elvárható magatartási formákat, veszélyforrásokat.
- A szociálisan hátrányos és halmozottan hátrányos családi háttérrel rendelkező, beilleszkedési és tanulási nehézséggel küzdő gyermekek problémáinak feltárása, lehetőség szerinti megoldása, kompenzálása.
- A különféle érzékenységekben, betegségben szenvedő gyermekekre tudatos odafigyelés a speciális fejlesztési lehetőségek kihasználásával és diétás étkeztetésük megoldásával.
- Jelzőrendszeri feladataink folyamatos ellátás érdekében kölcsönös segítségnyújtáson alapuló kapcsolatfenntartás a Gyermekjóléti illetve gyermekvédelmi feladatokat ellátó szakemberekkel.
- A sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartásbeli nehézséggel küzdő gyerekek számára játékba integrált speciális fejlesztő foglalkozások szervezése szakemberek segítségével.
- A gyermekekben erősítse az eltérő kultúra, gondolkodásmód elfogadó képességét, a különbözőségek elfogadását.
- Családlátogatások megszervezése, visszatérő látogatás problémás esetekben, hosszabb idejű hiányzás esetén.
- Csoportnaplóban a kialakult szokásnak megfelelően jelezni a hátrányos helyzetű gyermekeket, statisztikai adatok szolgáltatása.

II.3. Az óvoda kapcsolatrendszere

Nevelőmunkánkban a gyermekek személyiségfejlődését folyamatnak tekintjük, melyben az óvodába lépést megelőző és az azt követő időszak egyaránt fontos szerepet tölt be. Az óvodát szociális és nevelési funkciója összekapcsolja a családdal, és azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat, gyermekjóléti szolgálatok, családsegítő, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények) és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz, a szükségletekhez és a helyi sajátosságokhoz. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvodáink nyitottak és kezdeményezők.

Intézményen belüli kapcsolat: – Az óvoda és a család kapcsolat
– Az óvodák közötti kapcsolat

Az óvoda és a család kapcsolata

Alapelvek

- Az óvodai nevelésünk együttesen a családi neveléssel - azt kiegészítve, esetenként hátránycsökkentő szerepet betöltve valósul meg
- Ebben nagyon fontos folyamat a családok megismerése, elfogadása az együttműködésben a családhoz illesztett intervenciók gyakorlatainak működtetése, a családhoz illesztett megoldások keresése. Az elfogadás az együttérzés, az őszinteség, és az a fajta kölcsönösség, hogy mindkét fél meg tudja hallgatni a másikat. A szülő az óvodai intézmény kiválasztásával az ott dolgozók felé képviseli azt a bizalmat, hogy rájuk bízta gyermekét.
- Elsődlegesnek tekintjük az óvodai évek alatt a partneri kapcsolat kiépítését: tervezését, működtetését, ellenőrzését, értékelését.
- Intézményünk működésének hatékonyságát növelve építjük be a szülői véleményeket, igényeket.
- Természetesnek tekintjük a szülők eltérő elvárásait, igényeit az óvodai nevelést illetően.
- Törekszünk a szülők több helyzetben való megismerésére.
- Óvodai nevelésünk hatékonyságát a szülővel való kapcsolatunk minősége adja és mozgatja.

Cél: A családi nevelés elősegítése, a család és az óvoda együttműködésének, jó partnerkapcsolatának kiépítése a gyermek hatékony nevelése érdekében.

Feladat:

- Korrekt kölcsönös bizalom, kölcsönös segítségnyújtás kialakítása és fenntartása, az óvoda pozitív szerepének kialakítása, a szülők megnyerése a közös nevelés érdekében.
- A kapcsolattartási formák tervezése, dokumentálása a csoportnaplóban, megvalósítása ütemezés szerint
- Intézményi partnerközpontú működés értékelési folyamatán keresztül feltárni a szülők véleményét, elégedettségét, és az eredményt beépíteni a hatékonyság, eredményesség

érdekében az intézményi-tagintézményi folyamatokba.

- Intézményi szinten fontosnak tartjuk, hogy minden óvadás szülője óvodáinkban ugyanazt a lehetőséget megkapja az óvodai nevelés részvételében, feladatunk ennek érdekében a kapcsolattartásra vonatkozó közös intézményi szintű tartalmi minimum működtetése.
- Természetesen további feladatunk, hogy a tagóvodák saját szülői kör igényeihez igazodva adott esetben a tartalmakat tovább bővítsék, gazdagítsák.

Tagóvodák közötti kapcsolattartás

Cél: Az intézmények sajátos arculatának megismerése, megtartása, továbbfejlesztése, az óvodákban folyó szakmai munka minőségfejlesztése.

Közös szakmai munkaközösség működtetése az újszerű pedagógiai módszerek átadásának lehetővé tételével, az egymástól való tanulás, tapasztalatszerzés, szakmai viták, pedagógiai elemző munka biztosítása.

Feladat: Demokratikusan együttműködő nevelőtestületek, munkaközösségek formálása, melynek alapja a biztonságérzeten alapuló következetes, ésszerű, őszinte, mindenki által elfogadható munkafegyelem.

A döntések előkészítésében megfelelő, korrekt információcsere, vélemény és javaslattételi lehetőség nyújtása a tagintézmény-igazgatók, dolgozók számára.

Lehetőséget teremtünk arra, hogy a tagóvodák dolgozói megismerhessék egymás szakmai munkáját, törekszünk a jó munkatársi viszony kialakítására, az őszinte, nyílt véleménynyilvánításra.

A Tagintézmény igazgatók és az ott dolgozók bevonása a tervezéstől a végrehajtásig, az intézményeket érintő feladatok megoldása, hogy minél aktívabban, felelősségteljesebben vegyenek részt az irányító munkában is

Intézményi szintű értekezletek

Közös rendezvények	Időpontja	Helyszíne	Résztevők köre
Tanévnyitó értekező	Minden év augusztus vége	Székhelyintézmény	Óvodapedagógusok
Igazgatói értekező	Minden hónap	Székhelyintézmény	Vezetőség
Munkatársi értekező	Nevelési év elején	Székhelyintézmény	Minden dolgozó
Nevelőtestületi értekező - Szakmai nap	Minden év február eleje	Székhelyintézmény	Óvodapedagógusok
Közös munkaközösségek Teamek	Meghatározott munkaközösségi (feladatterv) munkaterv szerint	Meghatározott program szerint	A munkaközösség tagjai Team tagok
Tanévzáró értekező	Minden év június	Székhelyintézmény	Óvodapedagógusok

Intézményen kívüli kapcsolatok

Partnerek	Kapcsolattartás módja	Kapcsolattartás felelőse	Időpont
Eszterlanc Északi Óvoda gazdasági szervezete	megbeszélések, adatszolgáltatás	igazgató, helyettes óvodatitkárok	napi rendszerességgel
Bölcsődék	Látogatás az intézményekbe	igazgató, helyettes Tagintézmény igazgató,	esetenként
Általános iskolák	Látogatás az intézményekbe, közös programok	igazgató, helyettes Tagintézmény igazgató,	évente
Önkormányzat (fenntartó)	Megbeszélések, beszámolók	Igazgató	esetenként
Közművelődési intézmények	Rendezvények	igazgató, helyettes Tagintézmény igazgató,	esetenként
Egészségügyi intézmények	Vizsgálatok, tájékoztatások,	igazgató, helyettes Tagintézmény igazgató,	esetenként
Szakmai szolgáltatók	Továbbképzések, szakmai előadások	igazgató, helyettes Tagintézmény igazgató,	esetenként
Szakszolgálatok	Gyermekvizsgálatok Szakvéleményekkel megbeszélések	igazgató, helyettes Tagintézmény igazgató,	esetenként
Civis Hungast Kft.	Megbeszélések, jelentések	igazgató, helyettes Tagintézmény igazgató	kialakított rendszerint
Gyermekjóléti Szolgálat Óvodai szociális segítő (2015. évi CXXXIII. törvény 21. § (2))	Megbeszélések, jelentések, beszámolók	igazgató, helyettes Tagintézmény igazgató, gyermekvédelmi felelős Óvodai szociális segítő	esetenként
Tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek egészségügyi ellátása 2011. évi CXCV. Nkt.4.§	Megbeszélések, tájékoztatások	igazgató, helyettes Tagintézmény igazgató,	esetenként

II. 4. Pedagógiai dokumentáció

A pedagógiai dokumentáció célja, hogy megjelenítse a Pedagógiai Program elv-, cél- és feladatrendszerét, meghagyva az óvodapedagógusok maximális választási szabadságát a módszerek és eszközök alkalmazásában.

A Búzaszem Nyugati Óvoda dokumentációja

- Az óvodai nevelés országos alapprogramja (Alapprogram)
- Búzaszem Nyugati Óvoda Pedagógiai Programja
- Búzaszem Nyugati Óvoda Szervezeti és Működési Szabályzata
- Házi rend
- Továbbképzési Program
- Éves Pedagógiai Munkaterv, Munkaterv beszámolója (egy közös, tagóvodák)
- Óvodai törzskönyv

Csoportok dokumentációi:

Felvételi és mulasztási napló

A felvételi és mulasztási napló az óvodába felvett gyermekek nyilvántartására és mulasztásaik vezetésére szolgál. A felvételi és mulasztási naplóban fel kell tüntetni az óvoda nevét, OM azonosítóját, címét, a nevelési évet, a csoport megnevezését.

A felvételi és mulasztási napló tartalmazza:

- a gyermek naplóbeli sorszámát, oktatási azonosító számát, nevét, születési helyét és idejét, állampolgárságát, nem magyar állampolgár esetén a tartózkodás jogcímét, a jogszerű tartózkodást megalapozó okirat számát, lakóhelyének, tartózkodási helyének címét, anyja születéskori nevét, apja vagy törvényes képviselője nevét,
- a felvétel időpontját,
- az igazolt és igazolatlan hiányzások havi és éves összesítését,
- a szülők napközbeni telefonszámát, a megjegyzés rovatot
- Amennyiben az óvoda sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését is ellátja, a megjegyzés rovatban fel kell tüntetni a szakvéleményt kiállító szakértői bizottság nevét, címét, a szakvélemény kiállításának időpontját és számát, valamint az elvégzett felülvizsgálatok, továbbá a következő kötelező felülvizsgálat időpontját.
- A gyermeket akkor lehet a felvételi és mulasztási naplóból törölni, ha az óvodai elhelyezése megszűnt

Óvodai csoportnapló

Az óvodai nevelés a pedagógiai munka legfontosabb dokumentációja. Tükröznie kell az óvodai nevelési programját.

A csoportnapló tartalmi kialakítása intézményi szinten a rendelet előírása szerinti, ezen felül természetesen a tagóvodai programrészhez kapcsolódóan egyéni sajátosságokat is tartalmazhat.

Az óvodai csoportnaplóban fel kell tüntetni az óvoda nevét, OM azonosítóját és címét, a nevelési évet, a csoport megnevezését, a csoport óvodapedagógusait, a megnyitás és lezárás

helyét és időpontját, az igazgató aláírását, papíralapú dokumentum esetén az óvodai körbélyegzők lenyomatát, a pedagógiai program nevét.

Az óvodai csoportnapló tartalmazza:

- A napló megnyitva, tagóvoda igazgató aláírásával, bélyegzővel, dátummal, a korcsoport feltüntetésével van ellátva;
- A gyermekek nevét és óvodai jelét, a fiúk és lányok számának összesített adatait, ezen belül megadva a három év alatti, a három-négyéves, a négy-öt éves, az öt-hat éves a hat-hétéves gyermekek számát, a sajátos nevelési igényű gyermekek számát, továbbá azon gyermekek számát, akik bölcsődések voltak, (adatgyűjtő lap);
- A nevelési évben tankötelessé váló gyermekek nevét;
- A napirendet, a napirend szerinti tevékenységek időtartamát és a tevékenységeket;
- Heti rendet napi bontásban;
- A családdal való kapcsolattartási formák tartalmát;
- A nevelési feladatokat (szocializációs tervet), a szervezési feladatokat, a tervezett programokat és azok időpontjait, a gyermekek fejlődését elősegítő tartalmakat (éves tevékenységi tervet) a következő bontásban: verselés, mesélés, ének, zene, énekes játék, gyermektánc rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, mozgás, a külső világ tevékeny megismerése, az értékeléseket;
- Az éves nevelő munka értékelését;
- A nyári tevékenységi tervet;
- A gyermekvédelemmel kapcsolatos bejegyzések;
- A fogadóórák időpontjai;
- A szülői értekezletek időpontjai;
- A hivatalos látogatásokat, a igazgató ellenőrző látogatásait, a látogatás célját, időpontját, a látogató nevét és beosztását.

II.5. A gyermekek fejlődésének nyomon követése

Alapelv:

- Az óvodai élet során a megismerés, a gyermek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése az óvodába lépés pillanatában kezdődik és folyamatos. Egyénileg és folyamatosan nyomon követjük óvodásaink fejlődését, hogy számukra a legoptimálisabb fejlesztő hatásokat biztosítsuk.
- Minden gyermek „más”, saját kompetenciákkal rendelkezik, a gyermek fejlődését elsősorban saját magához kell mérni.
- A megfigyelés, mérési eljárás az adott pillanatot értékeli, egy adott állapotot rögzíti. A gyermek folyamatosan fejlődik, változik, az érés (lélektani folyamat) folyamatosan megy végbe.

Cél: A hatékony nevelés, melynek alapfeltétele óvodásaink egyéni, értelmi sajátosságainak megismerése. A megismerésben első lépcső az óvodába lépést megelőzően a szülő, akivel

anamnézist veszünk fel, a gyermek adott állapotára, fejlődésére vonatkozó információt gyűjtünk.

Az óvodai nevelés tartalma lefedi az óvodás gyermek személyiségének komplex fejlesztését, az egyénre szabott módszerekkel, eszközökkel.

Feladat:

- Óvodánként kialakított rend szerint (*megfigyelés, mérés*) az óvodapedagógus ismerje meg a gyermekek fejlettségét. Minél több ismeretet igyekezzen szerezni a gyermekről természetes közegében, természetes tevékenységében való részvétele során.
- A gyermekek fejlettségére vonatkozó megfigyeléseit, méréseit az óvodapedagógus az óvodában kialakított egységes dokumentációban (táblázatok, DIFER füzet) rögzíti, a megfigyelések értékelését területenként elvégzi.
- A megfigyelés, mérés eredményeire építve az óvodapedagógus elkészíti éves szinten a pedagógiai tervezőmunkáját, és minden esetben figyelembe veszi a lassabban haladó és a gyorsabban haladó gyermekek ütemét.
- A fejlesztési terv konkrét megfigyelési és/vagy mérési eredményen alapulóan jelöli meg a konkrét fejlesztési célt. (Objektív, a gyermek fejlettségét mutató a tevékenység megfogalmazása.)
- A gyermek kedvelt tevékenységére, érdeklődésére alapozva tervezi meg a fejlesztés lépéseit az óvónő, amely egymásra épülő, 4-6 tevékenységi és/vagy gyakorlatsorból áll. Tervezi az egyéni fejlesztés lezárásának időpontját, és a fejlesztési alkalmak megvalósulását rögzíti. A fejlesztés során változatosan alkalmazza a hagyományos és korszerű módszereket. A fejlesztéshez szükséges eszközök sokszínűek (játék-, saját készítésű-, fejlesztő eszközök)
- Az óvodapedagógus az egyéni fejlesztési folyamathoz kapcsolódóan a szakpedagógus kollégáktól, Egységes Pedagógiai Szakszolgálat pszichológusától, logopédusától az általuk nem ellátott gyermekek esetében is szakmai konzultációt, esetmegbeszélést kérhet.

Egyéni fejlődés nyomon követésének dokumentációi

- Anamnézis
- Fejlettség mérő lapok, Fejlődési napló
- **Egyéni fejlesztési terv** Az OH határozata alapján a tanköteles korú, még egy évig óvodában maradó SNI vagy BTMN gyermekek számára az óvodapedagógus fejlesztő foglalkozást szervez, a fejlesztési tervet év elején elkészíti, a gyermek egyéni fejlődési dokumentációjában folyamatosan vezeti
 - A fejlesztés ideje: 10 - 20 perc
 - A fejlesztés formája: egyéni, kiscsoportos

Az óvodai nevelés feladatai, az óvodai élet tevékenységformái, részletesen az óvodák pedagógiai programjában található.

II.6. Egészséges életmód alakítása, egészségnevelési program

Célunk: A gyermek egészséges életmódjának, testi, lelki, szociális egészségének megalapozására, az egészség megtartására, megerősítésére történő felkészítés.

A 3-7 éves korosztályra jellemző fiziológiai, életkori sajátosságokat figyelembe véve tervezzük a gondozási tevékenységeket, a mozgásigény kielégítésének feltételeit, az egészség védelmét. Az egészségfejlesztő tevékenység során az egészségi állapot pozitív irányú változása következik be.

Általános feladataink:

Egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése, a gyermek korának megfelelő optimális életritmus kialakítása.

- az egészséges életmód,(testápolás, étkezés, öltözködés, pihenés, a betegségmegelőzés
- magas telített zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentése
- egészségmegőrzés szokásainak megalapozása
- mozgásigény kielégítése, a testi képességek fejlesztése
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése
- a környezet védelméhez kapcsolódó szokások kialakítása
- a környezettudatos magatartás megalapozása
- megfelelő szakemberek bevonásával, szülővel együttműködve speciális prevenciók,
- korrekciós testi és lelki nevelési feladatok ellátása

Egészségnevelési Programunk tartalmi megvalósítása, részletesen megjelenik a tagóvodák Pedagógiai Programjában.

Egészségnevelési program feladatai, területei:

- Szomatikus egészségfejlesztés
- Pszichohigiénés egészségfejlesztés
- Szociálhigiénés egészségfejlesztés

EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS TERÜLETEI, TARTALMAI

I. Szomatikus- Mentálhigiénés egészségfejlesztési feladatok

1. Személyi higiénia

fejlesztése:

testápolás:

- tisztaság igény
- egészséges ruházat

2. Környezet higiénia fejlesztése:

- optimális környezet:
- óvoda udvara, helységei
- pozitív viszony

3. Pihenés- Alvás

- nyugodt pihenés
feltételeinek biztosítása

4. Egészséges táplálkozás igényének kialakítása:

- korszerű étrend
- egészséges táplálkozás
megkedveltetése
- folyadék pótlás
- új ízek, sütés-főzés
- befőzés, ételkóstoló

5. Prevenció és korrekció testi nevelés szervezése

- egészségvédő szokások
- betegségmegelőzés
(elkülönítés, fertőző betegs.)
- gerincoszlop,
mozgásszervek elváltozásának
megelőzése

6. Mozgás-tesztelés Napi mozgásos tevékenységek:

- mozgás a szabadban
- mozgásos játékok
- tornafoglalkozás
- légfürdő, vízfürdő
- téli játékok

7. Balesetek megelőzésére nevelés

- balesetmegelőző
ismeretek, készségek
- elsősegélynyújtás

II. Pszichohigiénés egészségfejlesztési feladatok

1. Egészséges életvezetés

- egészséges életvezetés
- napirend téli-nyári
- egészséges életmód
szabályai
- hibás viselkedés
megelőzése
- egészségtelen szokások
korrekciója

2. Érzelmi nevelés

- bizalomra épülő
kapcsolatok
- szabálykövető magatartás
- biztonság
- otthonosság
- szeretetteljes légkör
- bántalmazás, erőszak
megelőzése

3. Stressz elhárítás

- idegrendszeri, lelki
egészségvédelem
- stresszhelyzetek
kiküszöbölése
- stressz hatások
kompenzációja

4. Egészségre káros szokások megelőzése

- egészségvédő modellek
megismertetése
- dohányzás elleni szokások
- szenvedély betegségek
- helyes életvitel
- jó példa
- harmonikus légkör
- megfelelő zajszint

III. Szociohigiénés egészség- fejlesztési feladatok

1. Esélyegyenlőség biztosítása és integráció nevelés:

- befogadás, együttműködés
- biztonság szeretetteljes légkör
- érzékenyítés
- sajátos nevelési igényű gyermek
- másság elfogadása
- megfelelő szakemberek

2. Egészség propaganda

- egészség nevelés
összehangolása (szülők)
- belső igény fejlesztése
- egészségghét
- reform ételek készítése
(szülők meghívása)
- helyes fogmosás
bemutatása
(fogorvosi asszisztens)

3. Környezettudatos magatartás- egészségtudatos szemlélet formálása

- példamutatás
- ismeretközvetítés
- papírgyűjtés
- kirándulások
- szelektív
hulladékgyűjtés
- hulladék anyagokból
játék
- zöldnapok
- komposztálás folyamata
- Zöld Óvoda
kritériumainak való
megfelelés

II.7. A fenntarthatóság pedagógiájának megvalósítása és a „Zöld Óvoda,, kritériumainak való megfelelés

Célunk: A fenntarthatóságra nevelés erősítése. A „zöld óvodaság” ismertségének növelésével célunk a közvetlen és tágabb környezetre gyakorolt hatás szélesítése, a helyes és egészséges életvitel, a környezetbarát szemléletmód tudatosítása, népszerűsítése. Az óvodás gyermekek környezettudatos szemléletük és magatartásuk megalapozása. „Zöld Óvoda” kritériumai alapján nagy hangsúly fektetése a fenntartható fejlődés elméletének és gyakorlatának a mindennapokban történő megjelenítésére, gyakorlatára. Megújult módszertani tudásunk hatékony alkalmazása a gyermekek környezetvédő egészségtudatos nevelésében.

Általános feladataink: Felhasználni a természetből, annak felfedezéséből eredő élmények nevelő hatását.

A gyermeket már az óvodában meg kell tanítani arra, miként lehet harmóniában élni a természettel; csak ekkor várható el, hogy később felnőttként is szeressék és védjék a természetet. Városunk természeti környezete Sóstó -tó , az erdő és az Állatpark és intézményünk környezetében megtalálható parkok fontos részét képezik az óvodai nevelőmunkánknak. Kirándulások és különböző programok - mint például az erdei Óvoda - alkalmával megtapasztaljuk az ember és a természet, a természet és állat, ember és állat viszonyát. Kiemelt feladatunk a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása. Ezért a fenntarthatóság érdekében nagy hangsúlyt helyezünk a környezettudatos magatartás formálására, alakítására. A gyermeket körülvevő világ megismerésében a közvetlen megfigyelésre és a tapasztalatszerzésre építünk. A természet szeretetére kívánjuk nevelni a gyermekeket, természetközeli élettel, a természet, a környezet szeretetének bizonyításával, példát mutatva számukra. A környezetvédelem jeles zöld napjait érdekes programok szervezésével tesszük emlékezetessé, melyekbe igyekszünk a szülőket is bevonni egy – egy rajzpályázat, virágosítás alkalmával. A fenntartható fejlődés érdekében az anyagok újrahasznosítása, kreatív felhasználása is fontos a nevelő munkánkban, melyekre kiváló alkalmat ad, óvodákban minden évében megrendezésre kerülő újrahasznosítás napja. A környezettudatos magatartás kialakításának fő színtere az óvodában, a technikák a környezet tanulmányozására, mint tevékenységforma. Ez olyan nevelési folyamatot jelent, mely valamennyi nevelési területre kiterjed, azokkal kölcsönhatásban van. Komplex tapasztalatszerzés, mely egységben mutatja, érzékelteti azt, ami a valóságban is egységesen érzékelhető. A környezet megismerése nem korlátozódik csak a környezeti foglalkozásokra és a tervszerű, tudatos kezdeményezésekre, hanem átfogja az egész óvodai életet. Benne van a spontán játékban, az önkiszolgáló tevékenységben, az udvari élet pillanataiban, a beszélgetésekben, megfigyelő sétákban, kirándulásokban. A gyermekek a környezettudatos magatartás, életmód alapjait tapasztalati úton sajátíthatják el. Támazkodunk a gyermekek családból hozott ismereteire, a családi kirándulások, nyaralások élményeire is. A természeti és társadalmi környezet témaköreivel valamennyi korcsoport megismerkedik, életkortól függően. A témakörön belül az egyes témák a gyerekek életkorának előrehaladtával lineárisan bővülnek és koncentrikusan mélyülnek. A környezettudatossághoz kapcsolódó jeles napok óvodánkban, mely összhangban van a „Zöld Óvoda” munkaközösségébe tartozó jeles napokkal:

Beporzók napja; Víz világnapja; Erdők hete; Állatok világnapja; Föld napja; Fenntarthatóság – hete; Madarak és fák napja

**III. A Búzaszem Nyugati Óvoda
Intézményeinek Pedagógiai programja
A helyi gyakorlat megvalósítása**

III.1. BÚZASZEM NYUGATI ÓVODA

PEDAGÓGIAI PROGRAM

FREINET ELEMekkel

(Székhelyintézmény)

**Az óvoda neve: BÚZASZEM NYUGATI ÓVODA
székhelyintézmény**

**Címe: 4400 Nyíregyháza
Búza utca 7.**

Tel./fax : 42/ 512 - 940

E-mail: buzaszemovi@gmail.com

III.1.1. Helyzetelemzés

Az óvoda bemutatása

Óvodánk Nyíregyháza belvárosában- a Búza utca 7. sz. alatt található. 1979-ben nyitotta meg kapuit városunk gyermekei számára. A szomszédságunkban található Művészeti Szakközépiskolával aktív kapcsolatunk van – hangszeres, táncos előadásaikkal, táncház vezetésükkel – színesebbé, gazdagabbá, sokrétűbbé teszik pedagógiai munkánkat.

Gyermeklétszámunk folyamatosan magas, a szülők nagy érdeklődéssel keresik óvodánkat, melyet a magas szintű pedagógiai munkával érdemeltünk ki. Belvárosi óvodánk közlekedés szempontjából jól megközelíthető helyen található.

Intézményünk 2000-ben vette fel a **BÚZASZEM ÓVODA** nevet. Elsősorban a FREINET filozófia gondolatai hatására: „*Elvettem a magot, és hozzájárultam a rügyfakadáshoz...*” (FREINET), másodsorban pedig a helyhez való kötődésünket fejezi ki (Búza út).

1998-tól láttunk el Bázisóvodai feladatokat, melynek célja volt megyei, városi óvodák szakmai munkájának segítése, fejlesztése. Az érdeklődő szakemberek előadásokon, gyakorlati bemutatókon vehettek részt, ezzel is fejlesztve szakmai kultúrájukat.

Gazdag innovációs munka jellemzi intézményünket. Több mint 15 éve kezdődtek el a fejlesztések, melyek napjainkban is folytatódnak.

2000-ben, szinte az elsők között nyertük el – pályázat alapján – az Oktatási Minisztériumtól a lehetőséget a COMENIUS 2000. Minőségbiztosítási rendszer I. modelljének kiépítésére. A projektet kiépítve, 2002 szeptemberétől PARTNERKÖZPONTÚ OKTATÁSI INTÉZMÉNY lett óvodánk.

2007-ben Pedagógiai Programunkat módosítottuk: a **Freinet pedagógia és a Kompetencia alapú** óvodai nevelés alapelveit, cél és feladatrendszerét átdolgoztuk. Gyakorlati bemutatókkal és elméleti előadásokkal segítettük megyénk és városunk óvodapedagógusait a Kompetenciaalapú óvodai nevelés bevezetésében. A fokozatos bevezetés eredményeként a 2009/2010-es nevelési évtől óvodánk valamennyi csoportjában már így folyik a gyermekek sokoldalú fejlesztése.

Jelenleg **előminősített referencialhelyként** működünk.

„Jó Gyakorlataink”:

1. Szeressünk-segítsünk”- Részleges integráció lehetősége az óvodai nevelésben.
2. A kompetencia alapú nevelés megvalósítása a komplexitás jegyében.
3. A kísérletezés és társasjátékozás személyiségfejlesztő lehetőségei óvodáskorban.

2011 nyarán megtörtént Nyíregyháza város óvodáinak integrációja. Óvodánk a **Búzaszem Nyugati Óvoda székhely intézménye** lett, hozzánk integráltak három tagóvodát és egy telephelyóvodát, amely 2016. augusztus 1-től tagintézmény lett.

Székhely óvodánk tárgyi, infrastrukturális feltételrendszere

Óvodánk 9 csoportos, 240 férőhelyes, két épületből álló intézmény. Az óvoda 1979-ben épült, a foglalkoztatók tágasak, világosak, harmóniát árasztó szín-, formavilágukkal, természetes anyagokkal a gyermekek fejlesztésére, biztonságos nevelésére alkalmasak. Az eltelt 45 év alatt a meglévő értékek óvásán felül nagyon sok korszerűsítés is történt intézményünkben. Gazdag tárgyi felszereltséggel rendelkezünk a Pedagógiai Programunk megvalósításához.

Az óvoda épülete, játszóudvara szolgálja a gyermekek kényelmét. Biztonságos és esztétikus gyermekméretű berendezési tárgyak segítik a gyermekek egészséges fejlődését és az egészségmegőrzést. Fűves, árnyas, tágas óvodaudvaron elégítjük ki a gyermekek mozgás- és játéki igényét.

A gyermekek által használt eszközöket hozzáférhető módon, a biztonsági előírásokat szem előtt tartva helyezzük el.

Az óvodában tiszta, higiénikus, biztonságos munkakörnyezetet biztosítunk a munkatársak számára. Valamennyi csoportban biztosított a digitális eszközök használata: magnó, CD lejátszó, fényképezőgép JBL, laptop, kivetítő.

Intézményi szinten lehetőség nyílik interaktív tábla, internet, nyomtató, fénymásoló használatára.

Óvodánk nyitott, bármikor lehetőséget teremtünk az óvodánkba járó gyermekek szüleinek fogadására.

Szakmai, személyi feltételek

Gyermeklétszám alakulása

Intézményünkben kilenc csoportban neveljük a gyermekeket. A 240 férőhelyes óvodánkban, a csoportlétszámok megfelelőek. Óvodánkban a nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó és migráns gyermekek elenyészően kis százalékban vannak jelen.

1986 óta nevelünk sajátos nevelési igényű gyermekeket. A speciális csoportban 8-10 sajátos nevelési igényű gyermeket fejlesztünk nagyon jó személyi és tárgyi feltétellel, befogadó légkörben.

Alkalmazotti közösségünk

A Székhelyóvoda alkalmazottainak létszáma 36 fő, ebből 19 fő óvodapedagógus végzi a nevelőmunkát, 1 óvodapszichológus, 15 fő pedig a pedagógiai munkát segíti, 1 fő karbantartó. Az óvoda alkalmazotti közösségére az összehangolt munka, a nagyfokú gyermekszeretet, az újra való nyitottság, a szakmai megújulásra törekvés és a partnerek igényeire való odafigyelés jellemző. Elfogadó, segítő, támogató munkahelyi légkörben neveljük a ránk bízott gyermekeket. A dolgozói létszám szakképzettsége a törvény előírásainak megfelel.

Az óvodapedagógusok az óvodai nevelőmunka kulcsszereplői, akik a nevelés egész időtartamában feltétlenül jelen vannak.

Nevelőtestületünkre jellemző az ismeretszerzés, a tudás iránti vágy, a folyamatos ön- és továbbképzés. Az óvodapedagógusaink elfogadó, segítő, támogató attitűdjükkel mintaként állnak a gyermekek előtt. Pedagógiai Programunk eredményes megvalósításához a szükséges szakértelemmel, pedagógus továbbképzéssel rendelkezünk.

Óvodánkban sajátos nevelési igényű gyermekeket nevelünk, melyhez nagyon jól képzett szakemberekkel (gyógypedagógus, gyógytestnevelő) rendelkezünk.

Gazdálkodás, finanszírozás

Az intézmény részben önállóan gazdálkodó költségvetési szerv, gazdálkodását az Eszterlánc Északi Óvoda látja el. Az intézmény a számára biztosított költségvetés teljes körű felhasználására törekszik. Az anyagi keret szűkös, ezért a különböző fejlesztéseket újabb források, lehetőségek előteremtésével valósítjuk meg.

Költségvetésen túl az alábbi bevételek segítik az intézmény működését

- Innovációs **pályázatokon** elnyert összegek – a szakmai eszköztár bővítését segítik.
- Az óvoda hatékonyan működő **Alapítvánnyal** rendelkezik, melyek az óvodáskorú gyermekek egészséges életre nevelését segítik. A szülők szja. 1%-ának felajánlásával vagy egyéb befizetésekkel támogatják intézményünk működését.
- Az óvodai nevelésünkben az esélyegyenlőség biztosítását javítja a **szülők egyéb támogatása** is: felszerelések, játékeszközök, gyümölcsök, zöldségfélék biztosítása a csoportok számára, és a társadalmi munkák, melyek értékét nehéz meghatározni.

Az intézmény bevételei nagymértékben segítik a Pedagógiai Program eredményesebb megvalósítását.

III.1.2. Nevelőmunkánkról

„Az élet által az életre nevelni.”

(Celestin Freinet)

Az 1997/98-as tanévben döntöttünk úgy, hogy a **FREINET pedagógia rendszert** bevezetjük óvodánkban. Kidolgozója: Celestin Freinet (1895-1966) francia pedagógus.

Freinet pedagógiáját azért választottuk, mert az egyik legnyitottabb rendszer. Megadta számunkra azt a lehetőséget, hogy a gyakorlatban már kialakult, jól működő értékeinket megőrizzük és integráljuk a nevelési rendszerünkbe.

E nevelési rendszer **központi tétele**: a gyermek személyisége akkor fejlődik harmonikusan, ha megkapja a lehetőséget az érzelmi, gondolati, élményi kifejezésre.

Freinet rendszere tevékenységközpontú, öröm, siker és gyakorlatorientált szintézis pedagógia, amely mobil, nyitott rendszer, újabb ötleteket, módszereket is befogad, szabad kezet ad a pedagógusoknak programok kidolgozására és technikák bővítésére.

A Freinet pedagógia természet- és élet közeli, a gyermek és az óvodapedagógus egyéniségét tisztelő, kényszer nélkül fejlesztő és szabad önkifejezést biztosító életet körvonalaz.

E pedagógia eredményesen alkalmazható eltérő képességű gyermekek esetében is, ide értve a sajátos nevelési igényű gyermekeket is.

A Freinet alapelveket a technikák alkalmazásán keresztül valósítjuk meg. Ezek az önálló gyermeki ismeretszerzést teszik lehetővé. Előtérbe helyezzük a gyermeki alkotást és a természetes kísérletező tapogatózást. A Freinet technikák egyszerre módszerként és eszközként funkcionálnak nevelésünkben.

A Freinet pedagógiai rendszer és a Búzaszem Óvoda nevelési rendszere

Eperjesi Barnáné – Zsámboki Károlyné:
Freinet itt és most c. műve alapján

A Freinet pedagógia és a Kompetenciaalapú óvodai nevelés óvodánkban

Óvodánkban 2006-ban kezdtük el a Kompetenciaalapú óvodai programot bevezetni. Felismertük, hogy a Freinet pedagógiai rendszer alapján végzett nevelőmunka módszertana nagyon közel áll a Kompetenciaalapú óvodai neveléshez.

2008-ban a Pedagógiai Programunkat módosítottuk: a Freinet pedagógia és a Kompetenciaalapú óvodai nevelés alapelveit, cél- és feladatrendszerét összedolgoztuk. Freinet szellemiségű éves projektjeinket átdolgoztuk, bővítettük az óvodai programcsomag tevékenység tartalmával. Nagyon nagy értéke a programoknak számunkra, hogy a szakmai párbeszédet megindították a pedagógusok között. Egymást segítve ötleteinket, tapasztalatainkat megbeszélve tökéletesítjük szakmai munkánkat, melynek legnagyobb nyertesei a gyermekek, hisz még több élménnyel, inger gazdag környezetben bontakoztathatjuk ki egyéni képességeiket.

Óvodánkban 2007-től fokozatosan vezettük be a programcsomag gyakorlati megvalósítását és 2009 szeptemberétől már valamennyi csoport beépítette mindennapi nevelőmunkájába. A kezdeti nehézségek után ma már eredményesen alkalmazzuk a nevelési rendszert. Az alkalmazotti közösség magáénak érzi, egyre biztonságosabb a gyakorlati megvalósítása.

Alapelvek

Óvodakép

- Az óvodás gyermek nevelésének első színtere a család, az óvoda a családi nevelés kiegészítője a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig.
- Gyermeket, felnőttet tisztelő, barátságos, tiszta, esztétikus, biztonságos óvodai légkör vegye körül a kisgyermeket, ezzel biztosítva az óvoda óvó-védő, szociális, nevelő, személyiségfejlesztő funkcióját.
- A külsőségek, a dekoráció, az óvoda felszereltsége tükrözze a Pedagógiai Programunk szellemiségét, dekorációul a gyermekmunkák szolgáljanak, kapjon nagy szerepet a nyomdatechnika.
- Nevelési rendszerünk központi tétele a természetközpontúság, a gyermek környezettudatos magatartásának kialakítása. Az óvoda minden helyiségében a természetes anyagok, a magvak, a termések, a kincsek, a gyűjtemények megtalálhatóak legyenek.
- A bútorzat, a textília világos, natúr, pasztellszínű legyen, melyek a gyermekek kényelmét, fejlődésük, nevelésük optimális feltételét biztosítsák.
- Óvodai nevelésünk támogassa olyan gyermeki személyiségjegyek kialakulását, mely később segíti az iskolai közösségbe történő beilleszkedését.
- A gyermeki személyiség kibontakoztatása érdekében nevelőmunkánk igazodjon a gyermekek egyéni képességeihez, és övezze elfogadás, szeretet és bizalom, nagy hangsúlyt fektetve a kiemelt figyelmet igénylő és sajátos nevelési igényű gyermekek ellátásában.
- Gazdag tevékenységrendszerünk és a játékfeltételek megteremtése segítse a gyermeki szükséglet kielégítését, a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségterületek közvetítését, a hátrányok csökkentését.

Gyermekkép

- A gyermek egyedi, mással nem helyettesíthető fejlődő személyiség, szociális és szellemi lény, egyénenként változó testi és lelki szükséglettel, sajátos érési folyamattal.
- Magas színvonalú gyermekközpontú, előítéleteknek helyt nem adó, befogadó nevelésünkkel biztosítjuk minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést a tevékenységekhez.
- Segítjük személyiségük kibontakoztatását, meglévő hátrányaik csökkentését, erkölcsi és biológiai értelemben egyaránt.

A FREINET pedagógia alapelvei

A gyermek reakciói

- Senki ember fia – a gyerek éppen úgy, mint a felnőtt – nem kedveli, ha tekintéllyel parancsolnak neki. Adjuk meg a választás lehetőségét, és minden rendben fog menni.
- Senki sem szereti alávetni magát, passzívan engedelmeskedni egy külső erőnek. Bizonyos fajta fegyelemre szükség van a megszervezett csoportok együttélése

folyamán. A gyerekek megértik, elfogadják, gyakorolják, maguk szervezik, ha szükségesnek tartják. Ezt a fegyelmet kell kialakítani.

- Senki sem szereti, ha bizonyos munkák elvégzésére kényszerítik, még ha az nincs is különösen ellenére. A kényszer maga az, ami bénít.
- Mindenki szereti, ha maga választja meg munkáját. Adják meg azt a lehetőséget a gyerekeknek, hogy maguk választhassák meg a munkájukat, hogy maguk határozzák meg a munka elvégzésének idejét és ritmusát. Minden meg fog változni.
- Senki sem szereti az üresjáratokat, a robotmunkát.
- A munkát motiválnunk kell!
- Minden emberi lénynek szüksége van sikerre. A kudarc kizárja és lerombolja az erőt és a lelkesedést. A gyermeki természetnek a munka, a tevékenykedés felel meg.

Tanítási technikák

- Az ismeretszerzésnek nem a megfigyelés, a magyarázat és a bemutatás a rendes menete, hanem a természetes és egyetemes kísérletező tapogatózás.
- Az emlékezet csak akkor válik értékessé, ha kísérletező tapogatózás kiegészítője, amikor valóban az életet szolgálja.
- A közhittel ellentétben a tudást nem szabályok és törvények vizsgálatával szerezzük meg, hanem a gyakorlattal.
- A gyerek nem fárad ki, ha számára funkcionális, életmenetébe illeszkedő tevékenységet végez. A gyereket épp úgy, mint a felnőttet, a természetellenes és erőszakolt erőlködés fárasztja ki.
- Sem a gyerek, sem a felnőtt nem szereti az ellenőrzést és a büntetést, amelyet mindig méltóságán ejtett sebként él meg. Egyedül a segítő részvétel az elfogadható magatartás a pedagógiában.
- A pedagógus beszéljen minél kevesebbet!
- A gyerek nem szereti a csordaszellemben végzett munkát, amelyben az egyén alávetett szerepet játszik. Kedveli viszont az egyéni vagy csoportmunkát egy együttműködő közösség keretein belül. A csoportban vagy közösségben végzett munka nem azt jelenti, hogy mindenki ugyanazt csinálja. Ellenkezőleg: Az egyénnek maximálisan meg kell őriznie az egyéniségét a közösség szolgálatában.
- A csoportban szükség van rendszerre és fegyelemre. Szükséges a gyerekek viselkedésébe és munkájába beivódott alapos rend, egy olyan valóságos életvezetési technika, amelyet a használók maguk akarnak és motiválnak.
- A büntetés mindig hiba. Mindenki számára megalázó és soha nem éri el a kívánt célt.
- A túl nagy csoportlétszám is pedagógiai hiba. 25 gyermeken felül minden csoport névtelen tömeggé válik.
- Végül egy olyan alapelv, amely létjogosulttá teszi minden tapogatózásunkat és érvényesíti a cselekedeteinket: és ez az **életben való optimista hit**.
- (Célestin Freinet: A Freinet-pedagógia alapelvei. Pedagógiai Szemle 1994/95. Részlet Galambos Rita fordítása)

Alkalmazotti kép

- Az óvoda minden dolgozója magatartásával, kommunikációjával nyújtson mintát a gyermekek számára.
- Tisztelje, szeresse a gyermeket, jó partnerként tudjon részt venni a nevelésben.

Pedagóguskép

- Az óvodában, a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll, a nevelés kulcsszereplője az óvodapedagógus.
- Szakmailag jól képzett, pedagógiából és pszichológiából jól felkészült pedagógus, aki azonosulni tud a FREINET pedagógiával, melyet a gyakorlatban hatékonyan tud megvalósítani.
- Az óvodapedagógus elfogadó, támogató, attitűdje modellt, mintát jelent a gyermekek számára.
- Tiszteli, szereti a gyermeket, jó partnerként tud részt venni nevelésében, feltétlen jelen van a nevelés egész folyamatában.
- Képes jó kapcsolatot kialakítani az óvoda partnereivel.
- Törekszik az óvodai feltételek gazdagítására, az élmény gazdag óvodai légkörre, a gyermeki személyiségének komplex fejlesztésére.
- Aktívan kapcsolódik be a továbbképzésekbe, képezi magát, azon fáradozik, hogy minél több ismeretet szerezzen a FREINET pedagógiáról.
- Megismeri a családok nevelési szokásait és közelítse az óvodai nevelési szokásokhoz.

Szülőkép

- Aki azonosulni tud a FREINET pedagógia szellemiségével, a kötetlen szervezeti keretekkel, a tevékenységi formákkal, aki gyermekközpontú személyiségével segíti a Pedagógiai Program megvalósítását.
- Elvárásainknak megfelelően képes az együttnevelésre, a gyermek személyiségfejlesztésére.
- Segíti a gyermek óvodai beilleszkedését, nevelését, képes a jó kapcsolat kialakítására és megtartására a gyermek nevelése érdekében.
- Figyelemmel kíséri a gyermek fejlődését, ehhez minden segítséget megad.
- Rendszeresen tartson kapcsolatot gyermeke pedagógusával, folyamatos párbeszédre törekedjen.
- Gondoskodjon a gyermeke testi, értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődéséhez szükséges feltételekről.
- Tartsa tiszteletben az óvoda vezetőit, pedagógusait, alkalmazottait, emberi méltóságukat és jogukat.

Nevelési elveink

- Hangsúlyozzuk a gyermekek, szeretetteljes testi, lelki gondozását, az érzelmi biztonság megteremtését, a szocializáció minél teljesebb kibontakoztatását, a családi neveléssel együtt.
- Elvünk a gyermeki szükségletek kielégítése.

- A gyermek személyiségét tisztelet és elfogadás övezze, minden gyermek egyenlő eséllyel részesüljön a színvonalas nevelésben.
- A felnőttek minden megnyilvánulása modell értékű legyen a gyermekek számára.
- Játék és mozgástér, a gyermekek természetes megnyilvánulásának biztosítása.
- Mindent a maga környezetében megfigyelni, minden lehetőséget kihasználni a szabadban való tartózkodásra.
- Biztosítani a felfedezés örömeit, a kísérletezést, a tapogatózást, a természet adta lehetőségek megismerését. A természetes módszer alapja, hogy a kisgyermek a saját maga szerzi lényeges tapasztalatait, kipróbálja erejét, „megízleli”, kitapintja a távoli világot. Megpróbálja legyőzni az akadályokat, tévedésekkel él együtt és sikerélményekből táplálkozik. Ezen az úton kialakul egy reális kép önmagáról és képességeiről.
- Óvodánk nyitott legyen az érdeklődő és támogató partnerek felé.
- **A gyermekek egyéni képességeihez, fejlettségéhez igazodó, fejlesztőképesség kibontakoztató nevelőmunka: hátránycsökkentés, tehetséggondozás.**
- Munkánkra jellemző vonások: szeretetre, megértésre és toleranciára épített egyéni bánásmód, a gyermekek mindenek felett álló érdekeinek érvényesítése.
- Minden gyermek érték, a különbözőség elfogadására nevelés fontos nevelési érték.
- Támogatjuk a sajátos nevelési igényű gyermekek integrációs lehetőségeinek, az együttműködés feltételeinek megteremtését a gyógypedagógus szakemberek fejlesztési tervei alapján.

Célok, feladatok

Óvodánkban a Freinet pedagógia jó gyakorlata mellett fokozatosan bevezettük a Kompetenciaalapú óvodai nevelést (2006-2010 között). Pedagógiai Programunk céljai és feladatai ezek egységét tükrözik.

Alapvető céljaink

- Az egyszeri és megismételhetetlen gyermeki személyiség adottságainak, képességeinek és szükségleteinek szabad kibontakoztatása az egyéni és életkori sajátosságok figyelembe vételével.
- A 3-7 éves gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődése, a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítése, gazdag, sokrétű játéktevékenységekben, az életkori, az egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembe vételével.
- Meglévő gyermekismeret birtokában az egyéni adottságokhoz mértén felzárkóztatás, tehetséggondozás, hátrányok csökkentése.
- Alapvető erkölcsi szokások, normák megismertetése, befogadása.
- Célunk, hogy a személyiségfejlesztő képességeket kibontakoztató nevelőmunka által a gyermekek érhék el az iskolába lépéshez szükséges fejlettségi szintet.
- Az anyanyelvi és kommunikációs képességfejlesztés megvalósítása játékban, munkában, a tevékenységekben megvalósuló tanulásban és a program által nyújtott tevékenységi formákban.

- A gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartása és kielégítése, a kreativitás előtérbe helyezése és az önmegvalósító képesség kialakítása a program által nyújtott tevékenységi formákban.

Helyi lehetőségeink, adottságaink alapján felvállalt speciális célunk

- A befogadó pedagógiai elvek elfogadásával arra törekszünk, hogy a gyermekek őszintén elfogadják, befogadják, tolerálják a sajátos nevelési igényű társaikat, a gyengébbekhez való közeledés és segítőkészség váljék természetessé számukra.
- A pedagógusok tekintsék kiemelten fontosnak, hogy az óvodába járó gyerekek mindegyike fejleszhető és megfelelő gondoskodást, szeretetet, biztonságot és differenciált fejlesztést igényelnek.
- A közösen végzett tevékenységek öröme, az együttlétek erősítik az erkölcsi tulajdonságokat, mint az udvariasság, a segítőkészség, a figyelmesség, a kitartás, szabálytudat, önzetlenség, igazságosság, együttérzés.

Nevelési feladataink:

- **Minden gyermeket el kell juttatni – saját belső erőit aktivizálva és személyiségének teljes körű tiszteletben tartása mellett– képességeinek maximumára.**
- Feladatunk a gyermek fejlődés iránti igényét ébren tartani, testi, lelki, szellemi szükségleteit kielégíteni. Elő kell segíteni az önkibontakoztatás folyamatát.
- A gyermek egyéni sajátosságait megismerve, ebből kiindulva kell képességeit fejleszteni, viselkedésének önszabályozását kialakítani, szabadságát megadva erősíteni önbizalmát, csökkenteni esetleges hátrányait.
- Az egészséges életmód, egészséges szemléletmód szokásainak megalapozását, a természet erőinek, a közvetlen környezet lehetőségeinek maximális felhasználásával (mozgás, táplálkozás, életritmus, környezettudatos magatartás) kell kialakítani.
- Kiemelten hangsúlyos a természeti és társadalmi környezet megismertetése, a szoros érzelmi kapcsolat kialakítása, az emberi együttélés szokásainak és szabályainak elsajátíttatása. Olyan pedagógiai környezet kialakítása, ahol a különbözőség elfogadása mindenkinek természetessé válik.
- Az emberi együttélésnek és érintkezésnek megvannak a maga szokásai és hagyományai. Ezek azok a ritmusok, melyek segítik, hogy elkerülhessük azokat a helyzeteket, melyben saját vágyaink érvényesítése közben megbántunk másokat. Szokások alakítása, melyek segítik megelőzni az emberek közötti konfliktusokat.
- A gyermek számára biztonságot nyújt a megalapozott és következetes, ám rugalmasan kezelt **szokásrendszer!** Normarendszer. A gyermeknek meg kell tanulnia alkalmazkodni az óvodai szabályokhoz, feltételekhez, elvárásokhoz és a szerepekhez. Feladatunk a veszélyhelyzetekre való felhívás, a balesetek elkerülése érdekében.
- Biztosítani kell számára az "elvonulás", "félrevonulás" lehetőségét, ahol nyugodt körülmények között feldolgozhatja élményeit és a felé irányuló elvárásokat.
- A helyi lehetőségekre támaszkodva és az életkori sajátosságokhoz igazodva biztosítani kell az érték közvetítés körülményeit.
- Az óvodapedagógus feladata a különböző típusú helyzetteremtés és a fejlesztő környezet biztosítása.

- Életszerű körülmények között, változatos tevékenységeket kell a gyermekek számára biztosítani. Meg kell teremteni a fejlesztő hatású természetes és mesterséges környezetet. Lehetőséget kell adni, hogy megfelelő hely, idő, élmény és eszköz álljon rendelkezésre a szabad játékhoz és a szabad alkotások létrehozásához. A gyermek érdeklődése, tapasztalataira épüljön a tevékenységrendszer.
- A szociális tanulás feltételeit személyes tapasztalatokból kiindulva kell biztosítani. A tevékenységközpontú, sikerorientált, komplex tapasztalat- és ismeretnyújtás, a felfedező ismeretszerzés módszerével kell biztosítani.
- Az óvodai nevelés célját és feladatait csak úgy lehet megvalósítani, ha elfogadjuk és tiszteletben tartjuk, hogy **az óvodáskorú gyermek legelemibb pszichikus szükséglete, alapvető tevékenysége a játék.**
- A gyermek önként, szabadon, belső késztetésből, kíváncsiságból belefog valamibe: **játszik.** Közben ismeretekre, tapasztalatokra tesz szert, új információkhoz jut: **tanul.** Tevékenységeinek eredménye lesz: **dolgozik.**
- A tanulás és a munka is, mint tevékenység a játékból indul ki és a játékban fejlődik. Jól szervezzük meg az örömteli játékokat, és óvodáskor végére kialakul a tudatos munkavégzés és a tanulás iránti vágy, a feladat és felelősségvállalás képessége. Ezért az óvodai élet mindennapjait úgy kell megszervezni, hogy a gyerek annak minden percét játékként élhesse meg, hiszen Ő csak játszani akar, szabadon, hosszú időn keresztül és zavartalanul.
- A közösen értelmezett óvoda-iskola átmenettel a **zökkenőmentes iskolakezdés elősegítése,** mellyel 6-7 éves korra belépnek a **lassú átmenet** azon **állapotába,** amelyben majd az iskolában óvodásból iskolássá érnek.

III.1.3. Az egészséges életmód alakítása

Cél

A gyermekek egészséges életvitel igényének alakítása és testi-lelki fejlődésük elősegítése. Az adekvát és rendszeres életritmus, a megfelelő napirend kialakítása a gyermek számára.

Az óvodapedagógus feladata

- A gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése.
- Az egészséges táplálkozás és a kulturált étkezési szokás alakítása.
- A gyermek testi képességeinek fejlesztése egészségének védelme, óvása, megőrzése, edzettségének biztosítása.
- Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- A környezet védelméhez, megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, környezettudatos magatartás megalapozása, egészség tudatos szemlélet formálása.
- A gyermek fejlődéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása.
- Prevenációs és korrekciós testi-lelki nevelési feladatok megszervezése, megvalósítása – megfelelő szakember bevonásával – (a szülővel, óvodapedagógussal együttműködve).

A tevékenység tartalmi megvalósítása

Gondozás, testápolás, étkezés, öltözködés, pihenés

A gyermek gondozásának záloga az óvodapedagógus és a gyermek közötti meghitt, szeretetteljes kapcsolat, a természetes testközelség megléte. A gondozás során az óvodapedagógus és a pedagógiai munkát segítő munkatársak folyamatos odafigyeléssel biztosítják a gyermekek komfortérzetét, **személyi higiénia** feltételeit. Az óvodapedagógus a fokozatosság betartásával törekedjen arra, hogy a gyermekek egyre önállóbban elégítsék ki szükségletüket. Az egy csoportban dolgozók– óvodapedagógusok, dajkák – állapodjanak meg a szükségleteket kielégítő szokások pontos menetében, az azonos gyakoroltatás érdekében.

Az önálló testápolás, étkezés, öltözködés szervezettségét az óvodába lépés pillanatától biztosítsa az óvodapedagógus.

A **testápolás** a gyermekek tisztaság igényének kialakítását szolgálja. Az óvodapedagógus folyamatos odafigyeléssel biztosítsa, hogy a gyermek kívánsága, kérése alapján tudjon segíteni. A gyermekek egyéni fejlettségében nagy különbségek vannak. Az óvodai és a családi gondozási szokások összehangolása segít az azonos szokások kialakításában, az azonos elvek betartásában. A személyi higiénia nevelés során különös gonddal védje a gyermekek érzékszerveit. A bőrápoláshoz, fogmosáshoz, hajápoláshoz, az orr tisztán tartásához, a WC használathoz a felnőttek úgy teremtsék meg a feltételeket, hogy a gyermekek fokozatosan, önállóan végezhessék el ezeket a teendőket.

A **táplálkozás** a növekedés, fejlődés egyik feltétele. Az óvodás napi ötszöri étkezést igényel, teljes tápanyagszükségletük 3/4 részét az óvodában kapják. Az óvoda ezért figyeljen oda, hogy a gyermekek étrendje változatos és megfelelő tápanyag összetételű legyen. A gyermekeknek különböző táplálkozási szokásaik vannak. A felnőttek kellő toleranciával fogadják el a kezdeti étvágytalanságot, válogatást. Később az óvodapedagógus az új ízekhez nyújtson kedvcsináló ismereteket, ösztönözze a gyermekeket az ételek megízlelésére.

A kisgyermek folyadékigénye nagy, ezért biztosítsák a pedagógiai munkát segítő munkatársak, hogy a nap bármely szakaszában ihassanak.

Az óvodapedagógus az egészséges táplálkozás és a kulturált étkezésszokássá alakítása érdekében ételkészítési és kóstolási programokat szervez, mely segíti az óvodai és az otthoni táplálkozási szokások összehangolását, a helyes táplálkozás megvalósítását.

A felnőttek biztosítsák a kulturált étkezés feltételeit és az előkészületbe a gyermekeket is vonják be fejlettségüknek megfelelően (önkiszolgálás, ill. naposi munka).

Az időjárásnak megfelelő **öltözködés** védi a gyermeket, ezért az óvodapedagógus hasson a szülőkre, hogy többretegűen öltöztessék gyermekeiket. Az óvodapedagógus kérje a szülőket, hogy szükség esetén tartalék ruhaneműket tartsanak a szekrényben. Az óvodai ruha, cipő biztosítsa a gyermek szabad mozgását és óvjon a sérülésektől.

A gyermekek alvásigényének egy részét az óvoda elégíti ki. A csoportszobát **pihenés** előtt jól szellőztessük ki, a folyamatos levegőcserét pihenés alatt is biztosítani kell. A fektetők elhelyezése előtt a padló portalanításáról gondoskodni kell. A nyugodt pihenés, alvás megteremtéséhez elkerülhetetlen a zavaró belső és külső ingerek megszüntetése (belső – feszült érzelmi állapot, telt gyomor, hólyag, külső – zsúfoltság, zaj, levegőtlenység, kényelmetlen ruhanemű).

Fontos, hogy ott, ahol a gyermekek pihennek csend és nyugalom legyen. Az elalvás előtti rövid mesének, halk altató éneklésnek is nyugtató hatása lehet.

A gyermekek alvásigénye eltérő. Az óvodapedagógus ügyeljen arra, hogy a korábban felébredők, vagy a nem alvók ne zavarják a még alvó társaikat, csendes tevékenységet, játékot biztosítson számukra. A nyugalom, a kellemes közérzet a nehezen elalvó gyermekekre is jó hatással van.

A **környezettudatos magatartás** megalapozása, a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása. Vegyenek részt szelektív hulladékgyűjtésben, városi természetvédelmi napokon, egészség-megőrzési programokon. Zöldség-, gyümölcsnapok, ételkóstolók szervezése, reformételek megismerése.

Mozgásfejlesztés, testedzés

Az óvodai nevelés magában foglalja: a szervezet mozgásigényének rendszeres kielégítését, mozgáslehetőségek megteremtését:

- A szervezet edzését (természetes mozgás, levegőzés, napozás, fürdés).
- A rendszeres kondicionálást (a testi erő és állóképesség fejlesztése, az időjáráshoz való alkalmazkodás, a testi teherbíró képesség fejlesztése).
- Az óvodai mozgásos tevékenységeket (az ügyesség, a gyorsaság, a harmonikus, összerendezett mozgás fejlesztését, az egyes szervek teljesítőképességének tervszerű, rendszeres fejlesztése).

A kisgyermek mozgásigényének kielégítésére minden nap biztosítani kell a gyermekek számára a szabad, mozgásos játéklehetőséget, mozgásigényének szabad kifejtését.

A szervezet edzésével kapcsolatban a rendszeresség mellett a fokozatosság elvét kell érvényesíteni. A fokozatosság elvét mindig az egyes gyermek teherbíró képességén belül értelmezzük, ne legyen a gyermek számára kellemetlen.

A gyermek egészséges életmódját úgy lehet biztosítani, ha mindennap edzési lehetőségük van. Erre a legtöbb alkalmat a **szabadban tartózkodás** biztosítja, mely növeli a gyermekek ellenálló képességét. A szervezett edzési programok maximális ideje 10-20 perc. A kondicionáló mozgások adjanak igazi felfrissülést, felüdülést a gyermekeknek.

Egészségnevelési program

Egészségvédelem, speciális gondozás, preventív szemlélet, prevenció korrekció

Az óvodát csak egészséges gyermekek látogathatják. Az óvodában megbetegedett gyermeket fokozott gondoskodással, elkülönítve gondozza a felnőtt mindaddig, míg a szülei meg nem érkeznek. A fertőzések terjedését a gyakori szellőztetéssel, edzéssel, megfelelő öltözködéssel, fertőtlenítéssel és külön törölköző használatával igyekezzenek gátolni.

Három-négy éves gyermekeknél gyakran előfordul, hogy alvás alatt bevizelnek. Ennek oka általában pszichés eredetű. Csakis a tapintatos, szeretetteljes bánásmód, és a szülőkkel való partneri, jó kapcsolat szüntetheti meg az okokat.

A négy-öt éves korban kialakuló alakváltozás, a hirtelen növekedés gyakran okoz hanyag testtartást. A szervezett mozgásos tevékenységek, különösen a prevenció fejlesztő tornák, a mozgási igény kielégítése segít a gerinc deformitások megelőzésében. A lábboltozatot erősítő, fejlesztő mozgással a lúdtalpas gyermek lábtartása javítható.

Bármilyen egészségi rendellenességet észlel az óvodapedagógus, tájékoztassa a szülőt.

Az érzékszervi- és mozgásszervi problémákkal küzdő gyermekek speciális bánásmódot igényelnek (gyengén látók, nagyothallók, hanyag testtartásúak, a lúdtalpasok).

A korrekciós eszközöket viselő gyermekeknél (szemüveg, nagyothalló készülék, járógép) fontos feladat a segédeszköz rendeltetésszerű alkalmazásának ellenőrzése, valamint a csoport tagjainak felkészítése ezeknek a gyermekeknek elfogadására, segítésére.

Egészséges, biztonságos környezet

Az óvodai nevelőmunkához jó alapot ad a gazdag tárgyi környezet, ha megfelel az egészségügyi előírásoknak és esztétikus, nyugtató hatású színharmóniát áraszt.

Az **óvoda udvarát** úgy célszerű kialakítani, hogy minden csoportnak legyen egy állandó helye, ahol a gyermekek bármikor megtalálhatják óvónénijüket. Az udvar esztétikai szépségét növeli a sok szép virág, cserje, fa. A balesetmentes, mozgásfejlesztő eszközök különböző típusú mozgásokhoz adnak lehetőséget.

A homokozó állapotát naponta ellenőrizni kell, gereblyézéssel, ásással a **balesetmentesítést** és a nap fertőtlenítő hatását biztosítani kell. Az óvoda épületét a nevelési, fejlesztési feladatok megvalósításának figyelembevételével az óvodapedagógusok esztétikusan rendezzék be.

A csoportszoba barátságossá, otthonossá tétele az ízlésközvetítés miatt, valamint a gyermekek jó közérzetének biztosítása miatt is fontos. A természetes világítás céljából csak olyan függönnyt használjunk, ami nem veszi el a fényt. A mozgásos tevékenységeket mindig nyitott ablaknál végezzék a gyermekek. Erős napsütés ellen a csoportszobát árnyékolással védjék. Fűtés idején a száraz levegő enyhítésére párologtató szükséges. Az óvodapedagógus a többféle tevékenységhez alakítson ki elkülönített csoportszoba részeket. A gyermekek által használt tárgyak, eszközök elérhető magasságban, biztonságos helyen legyenek. A környezet védelme, a rend és tisztaság fenntartása csak akkor érhető el, ha a gyermekeket is bevonjuk a takarításba, rendrakásba, a játékszerek összegyűjtésébe.

Az óvoda **környezethigiéniájának** fenntartását a helységek folyamatos takarítása biztosítja. Ez a dajka nénik feladata, de kisebb feladatokba a gyerekek is bevonhatók.

Az öltözőben a szülők részére legyen esztétikus hirdetőtábla, ahol tájékoztatást kapnak a csoportnevelési - fejlesztési tervéről és eredményeiről. a mosdóban megfelelő méretű eszközök segítsék a szükségletek kielégítését. Minden gyermeknek legyen elkülönített fogmosó felszerelése, törölközője, fésűje.

Feltételek

- Tágas, barátságos, világos, esztétikus foglalkoztató helyiségek.
- Tiszta, higiénikus, gondozott mellékhelyiségek.
- Tágas, egészséges, gondozott, jól felszerelt, sokféle mozgáslehetőséget biztosító udvar.
- Minden gyermek számára, jellel ellátott törölköző, fésű, fogkefe, fogmosó pohár, tornafelszerelés, váltóruha, benti cipő, párnahuzat, pizsama, alvópárna, takaró.
- Egészséges, vitamindús, változatos ételek.
- Tiszta, hibátlan, megfelelő számú eszköz az étkezéshez, terítéshez.
- A ruhák higiénikus tárolására öltözőszekrény.
- Rugalmas, folyamatos napirend.
- Szeretetteljes bánásmód.
- A családdal való jó együttműködés, együttnevelés.
- A gyermek-fogorvossal való hatékony együttműködés.
- Az óvodai dolgozók pozitív mintaadása.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

Ügyelnek környezetük rendjére, saját személyük gondozottságára.

A személyi higiéne szokássá válik, igényy alakul a mosakodás, fésülködés, zsebkendő használat és a fogmosás tevékenysége. Önállóan használják a WC-t, ügyelnek a mosdó rendjére, a tisztálkodási eszközöket a helyére teszik.

Ruhájuk ujját fel- és letűrik, begombolják és kikapcsolják. Önállóan, megfelelő sorrendben vetkőznek, öltöznek. Ruháinkkal gondosan bánnak, cipőfűzőjüket megkötik. Ruhájukat, esztétikusan, összehajtva a helyére teszik.

Étkezés közben kulturáltan viselkednek. Igénylik az asztal esztétikus rendjét. Helyesen használják az evőeszközöket (kanál, kés, villa).

Szívesen tartózkodnak a szabadban, szeretnek rendszeresen mozogni.

Az ágyak elrakásában, a terem átrendezésében segítenek.

Önállóan eldöntik, hogy mennyi ételt fogyasztanak, önállóan töltenek vizet a kancsóból.

Ügyelnek saját külsőjükre, melyben megjelenik a szépre, ízlésesre törekvés.

Tisztában vannak a környezetvédelem fontosságával, cselekedeteik helyességével, esetleges következményeivel.

III.1.4. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Cél

A gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése, barátságos, családias légkör kialakítása az óvodáskor kezdetétől a végéig, melyben lehetővé válik képességeinek, tulajdonságaiknak fejlesztése a közösségen belül, a csoport normái szerint, a gyermek találja meg a helyét a közösségben.

Az óvodapedagógus feladata

Barátságos, szeretetteljes, kiegyensúlyozott, derűs, vidám családias csoportlégkör kialakítása, ahol a gyermeknek igényévé válik a csoporttal való együttműködés, ugyanakkor egyedül is tevékenykedhet.

Fejlessze az erkölcsi, érzelmi, akarati tulajdonságokat, egymás iránti figyelmesség, egymás segítése, fegyelmeztség, illemtudó viselkedés, együttérzés, kitartás, felelősség, feladattudat, szabálykövetés, értékrend.

Építse ki a bizalmat, pozitív attitűd jellemezze az óvoda alkalmazottai és a gyermekek, illetve gyermek-gyermek közötti érzelmi viszonyt, mellyel biztonságérzetüket is fokozza.

Fogadtassa el a gyermekek alá-, és mellérendeltségi helyzetét, segítse a gyermek, erkölcsi szociális érzékenységének fejlődését, én tudatának alakulását.

Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése megfelelő szakemberek közreműködésével, együttműködésével történjen.

Nevelje a gyermeket annak elfogadására, hogy az emberek különbözőek.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

- Az óvodába kerülő gyermekeknek érdekes tevékenységekkel, játékkal, sok-sok mesével, ölbeli ringatókkal, kiszámlálókkal, sok vidámsággal, énekkel kedveskedik az óvodapedagógus.
- A beszoktatásba minden felnőtt és az idősebb csoporttársak is részt vesznek. A szülőkkel meg kell ismertetni az óvoda szokásrendszerét, a heti rendet, napirendet. A beszoktatás hogyanját, folyamatát, a jelválasztást az óvodapedagógusok megbeszélik a szülőkkel.
- Az óvodapedagógusok családias, féltő, óvó gondoskodó légkörben segítik a társas kapcsolatok alakulását, amelyet gazdag tevékenységekkel és közös élményekkel segítenek.
- Az óvodapedagógus kialakítja a közösségi élet szabályait, segíti elsajátítását, betartását, úgy neveli a gyermekeket, hogy a konfliktusokat tudják megoldani, ha nem, akkor kérjék óvónénijük segítségét, aki odafigyeléssel, meghallgatással, segítségnyújtással segít, ha szükséges.
- Az óvodapedagógus nyugodt időt biztosít a beszélgető-körben az egymásra figyelésre, egymás meghallgatására, a jó kapcsolatok erősítésére, a konfliktusok megbeszélésére, egymás megbecsülésére, a közösségi érzés fokozására. Bátorítással segítse a gyermekek pozitív énképének kialakítását.
- Magatartása legyen példaértékű, viselkedésében jelenjen meg a vidámság, a humor, a pozitív gondolkodás, a bátorító nevelés, melyek erősítik a kapcsolatokat. Törekedjen arra, hogy minden gyermekkel jó, bensőséges kapcsolatot alakítson ki, melyre megfelelő időt kell szánnia. Ezzel példát kell mutatni a gyermekek közötti érzelmek gazdag, szeretetteljes kapcsolatra, viselkedéskultúrára.
- A nevelőmunkát hassa át az egymásra figyelés, egymás megbecsülése, szeretete, meghallgatása, a saját érzés elmondása. Nevelésünk során érzük el, hogy a gyermekek értsék meg, fogadják el, hogy az emberek különböznek egymástól.
- A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek számára szükség esetén a megfelelő szakember biztosítása (fejlesztőpedagógus, logopédus, gyógytestnevelő, pszichológus).
- A nevelésre legyen jellemző a célirányosság, folyamatosan figyelni, elemezni szükséges a társas kapcsolatokat, a gyermekek viselkedését. A csoport légkörét a teljes és kölcsönös bizalom hassa át.
- Óvodán belül minél több programot kell szervezni a csoportok együttműködésére. A kapcsolatot erősíteni kell az iskolákkal, akik előadásokkal, zenével, énekkel, tánccal, mesével kedveskednek az óvodásoknak.
- Séták, kirándulások alkalmával ismerjék meg szűkebb és tágabb környezetüket, ezáltal is erősödik a **szülőföldhöz való kötődés, a hazaszeretet** érzelmi megvalósítása. Tudjanak rácsodálkozni a szépre, jóra a környezetükben és az emberi környezetben is.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

Szeretik, elfogadják, ragaszkodnak óvodájukhoz, társaikhoz és a felnőttekhez. Ez megnyilvánul érzelmeikben, tetteikben.

A közösségi élet szabályait betartják, igényükké válik. Érdeklődéssel fordulnak társaik és a felnőttek iránt. Szükség szerint szívesen segítenek a felnőtteknek és gyermektársaiknak.

A tevékenységekben szívesen működnek együtt társaikkal. Legalább egy társas kapcsolatuk van a csoportban. Szociálisan érettek az iskolakezdesre.

A gyermekek elfogadják, hogy különbözőek egymástól, a gyengébbekhez való közeledés és segítőkészség természetes számukra. Képesek rácsodálkozni a környezet szépségeire, óvják azt.

III.1.5. Az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Cél

A gyermekek életkori sajátosságaira, érdeklődésére építve, változatos tevékenységek, élethelyzetek biztosításával testi, szellemi egységének, kognitív képességeinek (megfigyelés, érzékelés, észlelés, emlékezet, képzelet, figyelem, gondolkodás, alkotóképesség) fejlesztése.

Az anyanyelvi nevelés hasssa át valamennyi tevékenységi formát.

Az óvodapedagógus feladata

- A gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra építve biztosítson a gyermekeknek változatos tevékenységeket. Keltse fel az érdeklődésüket, kíváncsiságukat az egyes tevékenységek iránt, biztosítson gazdag tapasztalatszerzést és a kísérletező tapogatózás lehetőségeit. A környező világról szerzett sokszínű, gazdag tapasztalatokat rendszerezze. A gyermekeket differenciáltan, egyéni képességeik szerint fejlessze.
- Fordítson nagy gondot az anyanyelv fejlesztésére, a kommunikációs képességek különböző formáinak alakítására. Helyes minta és szabályközvetítéssel, javítgatás elkerülésével nevelje a gyermeket az anyanyelv ismeretére, szeretetére, megbecsülésére. Fokozza beszédkedvüket, ösztönözze őket arra, hogy bátran kérdezzenek, kezdeményezzenek maguk is kommunikációs helyzeteket, illetve fogadják mások kommunikációs kezdeményezését. Fejlessze a gyermekek szabad önkifejezését, gondolkodását, cselekvését, döntési képességét, „Énképét”, vizuális percepcióját, összerendezett mozgását, figyelemkoncentrációját, a szabad önkifejezés képességét.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

Nyugodt, szeretetteljes, barátságos légkör biztosítása, ahol sokféle inger érheti, változatos tevékenység közül szabadon választhat a gyermek. Fantáziát segítő, változatos élmények, ösztönző környezet biztosításával az értelmi képességek, kreativitás fejlesztése.

Rendszerezze a gyermekek spontán szerzett tapasztalatait, ismereteit. Fejlesztzeni a gyermekek értelmi képességeit és a kreativitást, alkalmazva drámajátékot és anyanyelvi játékot.

A Kompetencia alapú nevelés módszertani segédanyagából (Néphagyomány) tudatos válogatás után fejleszteni a gyermekek anyanyelvi kultúráját, érzékeltetni annak szépségét, játékosságát, zeneiségét. Megalapozni a gyermekek érzelmi, esztétikai és morális biztonságát.

Nyelvi kommunikációs képességfejlesztés nyelvi játékok
A nyelvi játékok rendszere.

Kiscsoportban	Középső csoportban	Nagycsoportban
<p>Élettani beszédhibák felszámolása:</p> <ul style="list-style-type: none"> Beszédszervek fejlesztése, Beszédtechnikai gyakorlatok, A tiszta hangképzést elősegítő játékok. <p>Hallásfejlesztő gyakorlatok</p> <p>Szókincsfejlesztés</p>	<p>Fogalmak tisztázására, a jelentéstartalom megérésére szolgáló gyakorlatok:</p> <ul style="list-style-type: none"> Szókincsfejlesztés <p>Logikus gondolkodást fejlesztő játékok</p> <p>Ritmusgyakorlatok.</p>	<p>A nyelvi finomságokat, árnyalatokat, azonosságokat fejlesztő játékok</p> <ul style="list-style-type: none"> Nyelvtörők, Népies, humoros kifejezések, Közmondások, Szólások, Hasonlatok, Találós kérdések, Szókincsbővítés, Mondatalkotás. Figyelemfejlesztő gyakorlatok Összefüggő beszéd fejlesztése Emlékezetfejlesztő gyakorlatok

A játékok leírása, rendszere a Módszertani segédanyagunkban található meg.

A drámajáték rendszere

A pozitív életvezetéssel kapcsolatos készségek	A mozgással kapcsolatos képességek	Kommunikációs képességek fejlesztése	Zenei képességek fejlesztése
<ul style="list-style-type: none"> hatékony kommunikáció és kifejező készség önértékelés és önbecsülés társas alkalmazkodás kapcsolatok építésének készsége érzelmek alkotó jellegű feldolgozása stressz kezelés magabiztosság fejlesztése kritikus gondolkodás kialakítása problémamegoldás 	<ul style="list-style-type: none"> motoros képességek érzéklek fejlesztése egyéb területek: mimika, gesztus, testtartás, helyes légzés, ajak, nyelv, fog "tornája" 	<ul style="list-style-type: none"> érezkszervek hanglejtés, ritmus beszédhang, szókincs, mondatalkotás összefüggő beszéd és párbeszéd 	<p>Hallásfejlesztés</p> <ul style="list-style-type: none"> tiszta egyöntetű éneklés önálló éneklési készség zenei memória <p>Ritmusérzék fejlesztés</p> <ul style="list-style-type: none"> egyenletes lüktetés ritmus, ritmus zenekar tempótartás gyors-lassú <p>Komplex feladatok</p> <ul style="list-style-type: none"> szabad improvizáció néptánc egyszerű elemei esztétikus mozgás

A drámajátékok tartalma

- Ismerkedő, kapcsolatteremtő játékok
- Lazítógyakorlatok
- Mozgás-, látás-, halláskoncentráló gyakorlatok
- Térérzékelő, tapintás, száj- és íz érzékelő gyakorlatok
- Szöveges ritmus gyakorlatok
- Élet- helyzet gyakorlatok, szöveges rögtönzéssel.

Feltételek

Az óvodapedagógus rugalmas napirendet biztosítson, változatos, gazdag FREINET technikákkal. Képességfejlesztő eszközök és játékok álljanak a gyermekek rendelkezésére.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

A gyermekek élményeiket, érzelmeiket kifejezik szóban, mozgásban, zenében, ábrázolásban egyaránt.

Az ok-okozati összefüggéseket felfedezik, problémamegoldó képességgel rendelkeznek.

Tartósan tudnak figyelni, figyelmüket tudják összpontosítani.

Beszédük érthető, a kommunikáció különböző formáit ismerik és alkalmazzák, árnyaltan fejezik ki magukat. Tudják értékelni társaikat és önmagukat.

Mozgásuk összerendezett. Aktívan vesznek részt a különböző tevékenységekben.

III.1.6. Az óvodai élet tevékenységi formái nevelési rendszerünkben

III.1.6.1. Játék

Cél

A játéktevékenység célja a gyermekek szabad képzettársításának elősegítése. Az intellektuális, a manuális, szociális tapasztalatok többszöri átélésével a gyermekek vágyainak és ötleteinek kibontakoztatása, fejlesztése. Minél gazdagabb, sokrétűbb – kreativitásukat fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé váljon a játék.

Az óvodapedagógus feladata

- **Nyugodt**, barátságos, egymásra - figyelő **léggört** teremtsen, amely motiválja az elmélyült, nyugodt, játékot.
- Tudatos jelenléte, segítse a gyermekek közötti játékkapcsolatok alakulását.
- Szükség és igény szerint játsszon együtt a gyerekekkel, indirekt reakcióival serkentse, ösztönözze az elmélyült játék kibontakozását.
- Biztosítson **rugalmas**, folyamatos napirendet a szabad játékhoz hosszan egybefüggő időkeretet.
- **Gazdag**, változatos **élményeket** nyújtson, melyek tapasztalatait, eszközeit beépítheti a gyermek a játékába.

- **Kuckókat, műhelyeket alakítson ki**, - amelyek variálhatóak, mobilok, jó minőségű és mennyiségű játékszerekkel, - melyek hozzásegítik a gyermeket a meghitt, elmélyült játékhoz.
- **Gazdagítsa** a gyermekek **játékfajta**it, azok tartalmát és minőségét, figyelembe véve az óvodások életkori sajátosságait.
- **Fejlessze** a gyermekek **beszédét** a játékban, játéksegítő módszerei legyenek gazdagok.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

Az óvodáskorú gyermek játékában megfigyelhető a játékeszközök rakosgatása, amely során megismerik a tárgyak, eszközök tulajdonságait. A többszöri ismétlés, cselekvés örömet szerez a gyermeknek, ezért többször megismétli, - szinte ritmikusan.

Ez a **gyakorló játék**. Az óvodapedagógus biztosítsa a gyakorló játékhoz az eszközöket, játék közben adjon mintát az eszközök helyes használatára, a játékok elrakására. Ez a tevékenység jól szolgálja a szem - kéz koordinációt.

A gyermekek játék közben halandzsálnak, az ismételt szöveg pozitív érzelmet kelt, - ezt figyelje érdeklődéssel az óvodapedagógus. A gyakorló játékhoz biztosítsa a feltételeket: víz, homok, kavics, fa, - a természetből gyűjtött eszközöket.

Az óvodapedagógus segítse a gyermekek játékának a továbbfejlődését, már a legkisebbeknél is megjelenik a **szimbolikus szerepjáték**. A gyermekek mellett az óvónéni is vállaljon szerepet, - így adjon mintát a kapcsolatok alakítására. a szabályok elfogadására és betartására. A gyermekek játékában kapjon teret a babaszobai - babakonyhai, a papás - mamás játék, a fodrászos, az orvosos, a Ki Mit Tud?-os, a boltos játék. Vállaljanak szerepet, az óvónéni pozitív mintaadással segítse a játék folyamatosságát.

A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó élményeit, tapasztalatait jeleníti meg szabad játékában.

A **konstruáló játékre** legyen jellemző a forma, a szín, a minőség gazdagsága, a gyermekek éljék át az alkotás örömét. Először az óvodapedagógus készítsen kellékeket, amelyet a gyermekek bevonásával hoz létre.

Az óvodapedagógus tervezzen és szervezzen olyan játékokat, - amelyek szabályokhoz kötöttek, - és amit a gyermekek könnyen be tudnak tartani. Tervezzenek olyan **szabályjátékokat**, amelyek a gyermekek mozgásigényét is kielégítik.

Az óvodapedagógus szerettesse meg a gyermekekkel a szabályjátékokat, segítse őket, hogy maguk is alkossanak szabályokat.

Indirekt módon segítse a gyermekek szabad játékát, hogy minél tartalmasabb és gazdagabb legyen, hogy beleélhessék magukat a szerepekbe. Tudatos jelenlétével segítse a tartalmas játék során a gyermekek kommunikációs képességének fejlődését.

Szerettesse meg a gyermekekkel a szabályjátékokat, segítse őket, hogy ők maguk is alkossanak szabályokat.

Feltételek

- Alkotó, jókedvű csoportlégkör, megteremtésével biztosítani a feltételeket, a fantázia kibontakozását segítő anyagokat, ötleteket, segítséget, megerősítést.
- A különböző típusú játékokhoz szükséges állandó hely biztosítása, - amely variálható is legyen. Meghitt mesesarok bábokkal, a dramatizálás eszközeivel álljanak a gyermekek rendelkezésére.
- Az udvari játékok eszköztárának megteremtése, és biztosítása, segítse a gyermekek mozgásigényének fejlesztését.
- A gyermekekkel közösen készített munkakártyák, társasjátékok, dominók, puzzle játékok, a szimbolikus szerepjátékok kiegészítő kellékei a közösen gyűjtött eszközök, kincsek hatékonyan segítik a gyermekek kreatív játékát.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

A gyermekek képesek kitartóan több napon át egy játéktémában együttesen részt venni.

Játékukban erőteljesen lesz jelen a szerepjáték.

Képesek szabad játékokhoz elkészíteni a szükséges eszközöket, kellékeket.

Bonyolult építményeket hoznak létre, az eszközöket pontosan, tudatosan használják.

Szeretik a szabályjátékokat, képesek a szabályok betartására, odafigyelnek egymásra.

Társas viselkedésükre jellemző az együttjátszás, az egymás segítése, az egymáshoz való alkalmazkodás.

Beszédük érthető, világos, gazdag szófordulatokat használnak.

III.1.6.2. Tevékenységben megvalósuló tanulás

Cél :

A gyermekek találják meg az érdekes, ösztönző körülmények között a számukra a legmegfelelőbb tevékenységi tanulási helyzeteket a felnőtt hozzáigazodó, megértő, befogadó támogatásával. Ennek elsődleges célja attitűdök erősítése, képességek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése.

Az óvodapedagógus feladata

- Biztosítsa a játékos, cselekvéses tanulást az egész nap folyamán.
- Kötetlen szervezeti formában, vagy szervezeten a játék adta lehetőségek kihasználásával, játékos helyzetek megteremtésével, valamennyi tevékenységi formában a tanuláshoz szükséges képességek kifejlesztése.
- A játékba integrált önkéntes és cselekvéses tevékenykedtetéssel fokozza a gyermekek érdeklődését, kíváncsiságát, kitartását, fejlessze problémamegoldó gondolkodását.
- A tanulás élményszerűségét, a felfedezés örömét érdekességét fokozza szerepjátékokkal, mozgásos értelemfejlesztő játékokkal, nyelvi játékokkal, saját készítésű társasjátékokkal, illetve gátlást, szorongást oldó eljárásokkal.
- Szervezzen a gyermekek számára kommunikációs, önismereti és versenyjátékokat.
- Teremtse együttműködést kívánó helyzeteket, mikrocsoportos tevékenykedést.

- Biztosítsa a szabad alkotások feltételeit, a gyermekekkel közösen állítsa össze a napirendet és a projektet.
- A gyermekek eredményeit értékelje pozitívan, mindenkit juttasson sikerélményhez, segítse a gyermekek egészséges személyiségének kialakulását.
- Alakítson ki rugalmas, nyugodt feltételeket teremtő napirendet.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

A gyermekek utánzások, minta - és modellkövetéses magatartás és viselkedés - tanulással szokásokat sajátítsanak el.

Vegyenek részt játékos kísérletezésekben, megfigyelésekben, szerezzenek ismereteket és tapasztalatokat szűkebb és tágabb természeti- és társadalmi környezetüktől önállóan, vagy közösen.

Emlékezetből idézzenek fel élményeket, tapasztalatokat. Kreatív gondolkodást, képzeletet, probléma- és feladatmegoldást fejlesztő tevékenységekben vegyenek részt.

Teljesítsenek megbízásokat.

Figyeljék meg a jelenségek változásait, azok összefüggéseit, végezzenek összehasonlításokat és megkülönböztetéseket, keressék a megoldásokat.

Tevékenységek biztosítása által fejlődjön szókincsük, beszédük, mondatalkotásuk, kifejezőképességük.

Feltételek

Gyűjtőmunka által megismert tárgyak, anyagok, képességfejlesztő eszközök, játékok, társasjátékok, barkácsolt eszközök kellékei, kiegészítők, tornaszerek stb.

Az óvodapedagógus a tanulás támogatása érdekében, saját lehetőségeinek, érdeklődésének megfelelően tájékozódik az interneten, anyagot gyűjt, eszközöket készít.

- magnó használata, CD, nyomtató, másoló, projektor

A Pedagógiai Programunk megvalósítását elősegítő speciális eszközrendszerünk:

- sajátkészítésű társasjátékok
- kísérletezés eszközei (mikroszkóp, nagyító, stb.)
- munkakártyák
- életkönyvek
- recept füzetek
- újságok, lapozgatók

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

A gyermekek képesek a hatékony kommunikációra és kifejezőképességre, versenyszellemre és az együttműködésre.

Tudnak alkalmazkodni, képesek önértékelésre és önbecsülésre, kapcsolatokat tudnak építeni, az érzelmeket fel tudják dolgozni.

Képessé válnak a stressz kezelésére, a problémamegoldásra. Aktívan kapcsolódnak be minden tevékenységbe, döntéseket tudnak hozni, célkitűzéseket megfogalmazni.

A három éves kortól óvodába járó, lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodás kor végére nyitott, érdeklődő, a tanuláshoz szükséges képességei kialakultak, készen áll az iskolába lépéshez.

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelés folyamatának eredményeként a kisgyermekek többsége 6-7 éves korra belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában az óvodásból iskolássá szocializálódik.

Technikák a környezet tanulmányozására

Cél

A fenntartható fejlődés érdekében a gyermekekben a természetet és az életet tisztelő környezettudatos magatartásforma kialakítása. Élményszerű kapcsolat létrehozása szűkebb és tágabb természetes környezetünkkel a családi kultúra és a néphagyományok értékeivel.

Az óvodapedagógus feladata

- A valóság felfedeztetése során pozitív érzelmi viszony kialakítása a természethez, az emberi alkotásokhoz, és azok védelmének, az értékek őrzésének alakítása.
- Kísérletező tapogatózás során a környezet tevékeny megismerésére biztosítson alkalmat, időt, helyet és eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat - és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására.
- Szülőföld megismertetése, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi néphagyományok, szokások és a tárgyi kultúra értékeinek megszerettetése, védelme.
- A környezetben való, életkornak megfelelő eligazodás és tájékozódás kialakítása – tapasztalatok gyűjtése a szűkebb és tágabb természeti - emberi - tárgyi környezet formái, mennyiségi és téri viszonyairól.
- Komplex tevékenységrendszer megszervezésével – ahol a gyermek maga fejt meg és cselekvésen keresztül sajátítja el – kompetenciák fejlesztése.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

Mivel az óvodáskorú gyermekeket az érzelmeik irányítják, ezért a természet megszerettetése, szépségének felfedeztetése élő és élettelen csodáinak észrevételére is érzelmein keresztül történjen.

- Az évszakok jellemzőinek megfigyelése kirándulások, séták, kísérletezések, videofilm segítségével. Levélgyűjtés, térképek rajzolása. Kirándulási terv és kísérletezések gyűjteménye segíti az élményszerűbb feldolgozást.
- A négy őselem (levegő, tűz, víz, föld) tapasztalati úton történő megismertetése gyűjtőmunka, dramatikus játékok, kísérletezések, mozgásos játékok és saját készítésű társasjátékok segítségével.
- Gyümölcsök, zöldségfélék egészségmegőrző hatásának megismertetése, ezek fogyasztására való ösztönzés.
Ételkóstolók, szüreti napok, befőzések szervezése. Gyümölcsök, zöldségfélék fogyasztása nyersen, befőttként, salátaként, kompótként.

- A helyes közlekedésre nevelés, a közlekedési eszközök gazdag tárházának megismertetése, megfigyelése. A közlekedés gyakorlása különböző szintereken, eszközökkel: gyalogos közlekedés, autóval, autóbusszal, vonattal való utazás.
- A virágoskertek, udvar közös gondozása. Kísérletező tapogatózások során különböző tulajdonságú földekkel ismerkedhetnek meg (pl. rögös föld morzsolása, szemcsés homok markolászása, sima agyag formázása - tapintása, lépkedés kavicsos talajon.)
- Az élősarokban: növényhajtás, csiráztatás, ültetés, növénygondozás lehetőségeinek megteremtése. A természet kincseit, amelyeket séták, kirándulások alkalmával gyűjtünk, itt helyezzük el. A kisállatok gondozásában való aktív részvétel biztatására és hasznuk megfigyelésére akváriumot rendezünk be és giliszta - farmot készítünk üvegekben, valamint télen az itt telelő madaraknak madárcsemegét készítünk, folyamatos etetésünkről gondoskodunk.
- Az állatok sokszínű élőhelyének, testének, táplálkozásának, viselkedésének, a környezethez való alkalmazkodásának megfigyelése. (lehetőség szerint természetes környezetünkben, vagy ismeretterjesztő könyvekben)
- A családi házzal, a családtagokkal való szeretetteljes, segítőkész kapcsolat kialakítása (munkahelyi látogatások, családtagok helye a családban).
- Szűkebb és tágabb környezetünkkel való ismerkedés (óvodánk épülete, helységei, színház, könyvtárlátogatás. Múzeumlátogatás. Múzeumfalu és régi mesterségek megtekintése. Vásárlás boltban, piacon.
- Népi megfigyelések, jeles napok összegyűjtése, az azokhoz kapcsolódó néphagyományok felidézése. Falu és város élete régen és ma.
- Környezetvédelem: tiszta víz szerepe az élővilág életében; poros levél letörlése, jeles napok megünneplése – Állatok Világnapja, Víz napja, Föld napja stb.
- A testrészek funkcióját, ápolásukat ismerjék meg kísérletező tapogatózás, öltözködés és tisztálkodás közben és után. Szerezzenek ismereteket a betegségekről – megelőzéseikről.
- Életkönyv készítése a gyermekekkel közösen gyűjtött képanyagból, rajzokból, élményekből: pl. Kedvenc állataink könyve, Madarak könyve, Virágok könyve, Változások könyve, Termékek könyve, Falevelek könyve, Gyógynövények könyve, Barangolások könyve stb.
- A kirándulások alkalmával gyűjtött természetes anyagokból ajándékok, játék-kiegészítők barkácsolása. Környezetünket díszítjük vele, illetve mikroszkóppal, nagyítóval vizsgáljuk.

Feltételek

- Tálcákon elhelyezve a kísérletezés eszközei (mikroszkóp, nagyító, kémcsövek, üvegedények, kancsók, csipesz, kiskanál stb.).
- Természettudományi könyvek, természetfilmek, képek.
- Élősarok kialakítása, a gyűjtőmunka kiállítása.
- Akvárium vagy terrárium.
- Kerti szerszámok, locsolók.
- Kirándulásokhoz busz biztosítása szülők segítségével.
Növények, távcső.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- Ismerik otthonuk címét, családtagjaik nevét és foglalkozását.
- Az elemi közlekedési szabályokat helyesen alkalmazzák.
- Ismernek vízi, szárazföldi, légi közlekedési eszközöket.
- Ismerik néhány, környezetünkben található intézmény rendeltetését (bölcsőde, iskola, könyvtár, színház, múzeum) és nevezetességét (műemlék, szobor, falumúzeum).
- A színek sötét és világos árnyalatait cselekvéseik során felismerik, és megnevezik.
- Tapasztalatszerzésük során néhány feltűnő összefüggést felismernek.
- Ismert tárgyakat, jelenségeket külső jegyeik alapján, rendeltetésük szerint felismernek és összehasonlítanak.
- Felismerik és megnevezik az évszakokat és a napszakok közül a reggelt, délutánt és estét.
- Növénygondozással, - ápolással kapcsolatos egyszerűbb munkákat el tudnak végezni. Csoportosítani tudják a növényeket (pl. fa, bokor, virág, zöldségféle, gyümölcs).
- Az állatokat élőhelyük szerint csoportosítani tudják.

Szabad beszélgetés és vita

Cél

A gyermekeket arra ösztönözzük, hogy a hozzájuk közel álló, őket foglalkoztató témákról egyénileg, esetleg közösen átélte eseményekről saját szintjüknek, ismereteiknek, nyelvi kifejező készségüknek megfelelő szinten meséljenek, vitatkozzanak érvek és ellenérvek felsorakoztatásával.

Az óvodapedagógus feladata

Teremtse biztonságos, meghitt, barátságos, egymást elfogadó és megbecsülő légkört. Naponta szervezzen Beszélgető kört, - amelynek lényege a kötetlen gondolatok cseréje legyen.

Tolerálja a különbözőséget, találja meg minden gyermekhez az utat, hiszen más odafigyelést kíván a visszahúzódó, vagy állandóan szerepelni vágyó gyermek. A gyermekekkel közösen fogalmazzon meg korlátokat, szabályokat, betartására irányuló hagyományokat építsen ki, amelyek erősítik a közösséget, segítik az elfogadó magatartás fejlődését.

Beszélje meg a gyermekekkel a napi, a heti feladatokat, munkakártyákat, egyéni vállalásokat.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

- A 3 - 4 éveseknél legelőnyösebb az érzelmeikről, vágyaikról, álmaikról kezdeményezni, - néha báb, eszköz, kellék segítségével. Témái lehetnek állatok, növények, családtagjaik, otthoni élményeik és az ünnepek.

- A 4 -5 éves korúaknál a sokfunkciós technikákat kell fejleszteni. Beszéljenek meg hétvégi eseményeket, ünnepeket, üdülést, kirándulásokat. Közösen készítsenek napi, - heti tervet, mondjanak önállóan mesét, értékeljék az alkotásokat.
- Az 5-6-7- éves korban közösen állítsanak össze projekteket, - amelyek egy - egy tervidőszak témáját, fogalmait, kérdéseit, eseményeit és tevékenységeit tartalmazzák. Mutassanak be táncokat, jeleneteket, találjanak ki verseket, dalokat az ünnepekre. Játsszanak jó hangulatú képzelet - fantázia játékot. Álmodozzanak, képzelődjenek zenét hallgatva, vitassák meg hova menjenek sétálni, kinek, mit küldjenek ajándékba, mi kerüljön a levélre, a csomagba, a csoportújságba.

Feltételek

A tevékenységet szervezhetjük a csoportszoba szőnyegén, körbe ülve, hogy mindenkit jól lehessen látni. Lehet beszélgetni az óvodai udvar kispadján, esetleg a fűben. A beszélgető kör jól illeszkedjen a napirendbe. Időtartama néhány perctől tovább is tarthat, fontos, hogy ne legyen kényszerű, unalmas, hanem érdekes, motiváló hatást váltson ki a gyermekekből.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

A gyermekek képesek beszámolni az aznapi munkájukról. Büszkék eredményeikre, meg tudják magyarázni a dolgokat, történéseket. Képesek tevékenységet, feladatot vállalni, és azt megvalósítani. Tudják magukat és társaikat is ellenőrizni, a vállalt és elvégzett feladatokat értékelni.

Színpadi kifejezés

Cél

A gyermekek életkorának megfelelő irodalmi élmények nyújtásával az irodalmi érdeklődés felkeltése, szemléletmódjának, világképének formálása. Érdeklődésükre-kíváncsiságukra építve változatos tevékenységek bábozás, dramatizálás biztosításával az anyanyelv fejlesztése, beszédkedvük fenntartása fokozása.

Az óvodapedagógus feladata

- Az irodalmi anyag igényes összeállításával a gyermekek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének elősegítése.
- A mesehallgatás intim állapotának, érzelmi biztonságának megteremtése a mesélővel való személyes kapcsolatban.
- A mesékkal feltárni a gyermek előtt, a külvilág és az emberi belső világ érzelmi viszonyait, a megfelelő viselkedési formákat.
- A csoport napjait úgy szervezze, hogy minden nap jelen legyen a színpadi kifejezés, a színjátás, a mese-vers, dramatizálás, bábozás.
- Kuckók, sarkok kialakításával inspirálja a gyermekeket változatos tevékenységekre.
- Példaértékű bábjátékkal fokozza a bábozás iránti érdeklődésüket, melynek kapcsán jussanak el az önmegvalósításhoz, önmegismeréshez.

- Feladata a gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése,- versekkel, mesékkal, dramatikus játékdalokkal-, a népi hagyományok, a klasszikus és kortárs irodalmi művek megismertetése.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

A Freinet technikák közül, az egyik legösszetettebb önkifejezési forma, mely magába foglalja az összes önkifejezési formát, az egyéni technikákat is.

Igazi alkotó munka, mely a mese, a cselekmény kiválasztásával kezdődik, folytatódik az eszközök, jelmezek, díszletek kiválasztásával, elkészítésével. Ez a technika az óvodában szorosan kapcsolódik a szerepjátékhoz. Célja a játék az alkotás, a jó hangulat, az együtt töltött vidám, örömteli percek. A színjátszás rendkívül összetett technika, amely felhasználja a beszéd, a zenei és mozgásos önkifejezés sokszínű formáit.

Mimikai, pantomimikai, ritmusos táncos elemei a mozgásfejlődés nagyhatású alakítói.

A kompetencia alapú nevelés módszertani segédanyagának felhasználásával, az irodalmi anyag bővítése, színesebbé tétele.

Verselés- Mesélés

A 3-4 évesek versanyaga a népi mondókák, rigmusok, egyszerű cselekményű állatmesék.

A 4-5 évesek már értik a többfázisú állatmeséket, népmeséket, dramatikus népszokásokat.

Megismerkednek magyar klasszikus, mai magyar írók modern meséivel, verseivel.

Versanyaguk népi mondókák, kiolvasók, vidám, humoros versek.

Az 5-6-7 évesek bonyolultabb cselekményű népmeséket, tündérmeséket hallgassanak. Ismerkedjenek meg tréfás mesékkal, meseregényekkel, szép magyar versekkel.

Feltételek

A gyermekek számára biztosítson a szabad önkifejezéshez szükséges eszközöket: bábparaván, bábok, ruhák, fátlyak, színpadi kellékek, ezek közös elkészítésének lehetőségét, kazettákat, könyveket, minden szükséges anyagot.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

A gyermekek várják, igénylik a meséket. Szívesen mondogatják a hallott, tanult verseket, rigmusokat.

Örömmel mesélnek, báboznak, játszanak el történeteket saját, és társaik szórakoztatására. Anyanyelvük, szókincsük bővül a mesékből-versekből megismert új szavakkal, fogalmakkal. Beszédük szép tiszta, választékos, nyelvi fordulatokban bővelkedő.

A bábjátékban, dramatikus játékban a gyermekek felszabadultabbak, bátrabbak, nyíltabbak lesznek.

Kreatívabbak, a világra nyitott, kiegyensúlyozott, derűs személyiségű kisgyermekek lesznek. Kitalált verseket, meséket előadnak, kifejezik magukat mozgással, ábrázolásban, stb.

Szabad rajz és vizuális alkotások

Cél

Vizuális műveltség megalapozása és fejlesztése: a gyermek ízlésének, alkotó - befogadó képességének, fantáziájának, kreatív gondolkodásmódjának kibontakoztatását, az

esztétikumra való érzékenység kifejlesztését, az egységes művészet és valóság szemlélet kialakítását a gyermekek egyéni és életkori sajátosságának figyelembe vételével.

Az óvodapedagógus feladata

- Teremtsen ihlető környezetet a gyermekek képi, plasztikai kifejező nyelvének ábrázoló és konstruáló képességének fejlődéséhez.
- Alakítson ki egy helyet "műhelyt", ahol a gyermekek bármikor - a nap bármely szakában - kedvük szerint tevékenykedhetnek.
- Keltse fel az ábrázolás anyagaival, eszközeivel való tevékenységi vágyat.
- Törekedjenek a jó minőségű anyagok használatára.
- A sokféle kifejezési módhoz biztosítson technikai eszközöket.
- Nyújtson ismeretet az eszközök használatához.
- Teremtsen befogadó közeget odafigyeléssel, amely elősegíti a megnyilvánulást.
- Biztosítson élményeket - kirándulás, séta, kiállítás - amely lehetőséget ad a szabad alkotás szabad önkifejezés öröméhez, belső képek gazdagításához.
- Adjon lehetőséget a műalkotások, népi mesterfogások megismertetésére.
- Készítsen munkakártyákat egy-egy vizuális technikához.
- Minden gyermeket juttasson el saját belső erőit aktivizálva képességeinek maximumára.

Vizuális képességek fejlesztése

Vizuális megismerési képességek	<ul style="list-style-type: none">• Érzékelés, észlelés, megfigyelés, figyelem, emlékezet, gondolkodás.• Képi gondolkodásmód, térbeli tájékozódás fejlesztése, taktilis ingerek erősítése.
Vizuális élmény befogadása	<ul style="list-style-type: none">• Vizuális megértés, befogadás képessége.• Érzelmi fejlesztés, amely elengedhetetlen az élményhez.
Alkotó fantáziát	<ul style="list-style-type: none">• Képi, plasztikai, konstruáló, kifejező képességek fejlesztése.• Kézmozgások, kézügyesség, mozgás-koordináció fejlesztése.• Szén, - formavilág gazdagítása, fejlesztése.
Vizuális információ közlését és értelmezését	<ul style="list-style-type: none">• Helyes esztétikai ítéletek és értékelések.
Esztétikus tárgy és környezet átalakítását	<ul style="list-style-type: none">• Technikai ismeretek, rendezőképességek fejlesztése.• Egyszerű munkafogások, eszköz-használati képességek fejlesztése.

A fejlesztés várható eredménye óvodáskor végére

Élményeik, elképzeléseik, képzeteik megjelenítésében biztonsággal használják a képi kifejezés változatos eszközeit.

Formaábrázolásuk változatos, többnyire képesek hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat. Emberábrázolásaikba megjelennek a részformák, próbálkoznak a legegyszerűbb mozgások jelzésével is. Színhasználatukban érvényesítik kedvelt színeiket, önállóan díszítenek sík és térbeli tárgyakat.

Tudnak formákat mintázni elképzelés alapján, és csoportmunkában is készítenek egyszerű játékokat, kellékeket, maketteket. Bátrabbak, ötletesebbek az építésben, térkialakításban.

Biztonsággal használják az eszközöket, rendelkeznek helyes ceruzafogással, eszközfogással. Tisztán tartják eszközeiket. Fokozott önállósággal tudják alkalmazni a megismert technikai fogásokat. Rendeznek koordinált szem- és kézmozgással.

Mozgásos önkifejezés

Cél

Az óvodás korú gyermekek mozgásigényének kielégítése – az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve – minden gyermek számára lehetőség szerint a szabadban, természetes és változatos eszközökkel, a mozgás megkedveltetése, a testkultúra, az egészséges életmód és életvitel megalapozása, a pszichomotoros készségek és képességek kialakítása, formálása és fejlesztése. A ritmusos, zenés mozgásokkal a mozgásos önkifejezés lehetőségeinek felfedeztetése, fejlesztése.

Az óvodapedagógus feladata

- A projekteknek megfelelően készítse el tervező munkáját és következetesen hajtsa azt végre. Biztosítsa az egészségfejlesztő testmozgást az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és készségeket figyelembe véve, minden gyermek számára.
- Balesetmentes körülményeket teremtsen a szabad mozgáshoz a csoportszobában és az udvaron.
- A testnevelés foglalkozások feltételeit teremtsen meg az időjárástól és a lehetőségektől függően a szabadban, vagy az óvoda aulájában illetve a csoportszobában.
- Sokféle sportolási, mozgási lehetőséget biztosítson a gyermekek számára. A sokszínű, a változatos és örömteli érzelmi biztonságban zajló gyakorlati formákkal, játékokkal segítse a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatását.
- Mozgásos élmények biztosításával önálló tapasztalatokat szereztessen. Alakítsa ki az "Én képes vagyok rá!" érzését.
- Törekedjen a gyermekeket a legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

Kötetlen, mindennapos motivált mozgástevékenységek

A gyermekek mozgásfejlesztésére sokfajta lehetőség van az óvodai tevékenységekben.

Az évszakoknak megfelelő udvari játékok, séták, kirándulások, naponta szervezett csoportszobai szabad mozgások jól fejlesztik a gyermekek nagymozgását. A járás, kúszás, mászás, futás, ugrás mozgásformáinak zavartalan gyakorlására adnak lehetőséget.

A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének- a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, probléma megoldó gondolkodás- fejlődésére.

Tervszerű, fejlesztést szolgáló testnevelés, testedzés

Az óvodapedagógus a gyermek irányított mozgásos tevékenysége során a nagymozgások fejlesztésére helyezze a hangsúlyt. A feladatok nehézségi fokát a csoportba járó gyermekek mozgásfejlettsége határozza meg. Amennyiben megvalósítható, többféle gyakorlati lehetőséget ajánljon fel, melyből a gyermekek választhatnak. Ösztönözze őket, hogy ha segítséggel is, de vállalkozzanak a nehezebb feladat végrehajtásra is.

Minden csoportban kedveltek a **futásgyakorlatok**. Az egyszerű, utánzó futójátékokat többféle módon nehezítse. Lehet futni irányváltoztatással, és különböző feladatok végrehajtásával pl. babzsák hordásával futás, futás közben átbújások karika alatt, futás zsámolyra történő fel-lépéssel, átugrások akadály fölött.

A futással kapcsolatos különböző feladatok megoldására alkalmazza a futó-fogójátékokat, az egyéni, páros és a sor- és váltóversenyeket.

A lábgyorsuló ereje fejlődik a különböző formában végzett **ugrásgyakorlatokkal**. Szökdelhetnek a gyerekek páros és egy lábon, haladhatnak párhuzamos vonalak felett átszökkenéssel, vagy egymás után letett karikából karikába érkezésekkel, szökdelés közben zsámolyra vagy padra fel - leugrással. Nehéz feladat a 4 -5 vagy több tárgy feletti sorozatátugrás.

Többféle módon változtassa a tárgyak magasságát és egymástól való távolságát. Az ugrások irányulhatnak magasba, és távolba, végezhetők helyből és nekifutásból, történhetnek egy és két lábról elugrással.

A játékos távol- és magasugró versengéseket nagyon kedvelik a gyerekek. Az óvodapedagógus fontos szervezési feladata a megfelelően felásott homokgödör vagy szivacszőnyeg előkészítése az ugrásokhoz.

A **dobásgyakorlatok** a hajító készségnek a későbbi korokban történő kialakulását alapozzák meg. Hajíthatnak a gyerekek távolba és célba, de mindkettőt helyből végrehajtva. A helyből távolba dobást végezhetik különböző testhelyzetből pl. hajlított terpeszülésből, terpeszülésből és többféle kiinduló helyzetből pl. terpeszállásból, haránt terpeszállásból és dobó terpeszállásból. Távolabbi dobásra ösztönzi őket, ha valamin át, vagy valamin túl kell dobniuk. A sokoldalú fejlesztés érdekében a hajításokat az ellentétes oldali karral is el kell végezni. A célba hajítás módja lehet egy és kétkezes dobás illetve alsó vagy felsődobás. A céltárgyat vízszintesen és függőlegesen is el lehet helyezni.

A gyerekek ügyességétől függően változhat a cél távolsága, magassága és mérete. Dobhatnak a gyerekek babzsákkal, medicinlabdával, különböző méretű és anyagú labdákkal.

A léglabda az egyik legkedveltebb játékszere az óvodás korú gyerekeknek. Sokféleképpen játszhatnak vele helyben, járás és futás közben is. Meg lehet fogni, tornázhatnak vele, guríthatják egy és két kézzel vagy lábbal előre és hátra, különböző helyzetekben leüthetik és pattinthatják. Dobhatják helyben, haladással egyénileg és társnak is. Ismerkedjenek meg a gyerekek a labdavezetéssel és a kosárpálánkra dobással.

A természetes gyakorlatok közül a **támasz - függés - és egyensúlygyakorlatokat** alkalmazza az óvodában. A természetes támaszgyakorlatok közül a talajon és a megfelelő szereken végezhető csúszás, kúszás, mászás és az ezekhez kapcsolható átbújásokat gyakoroltassa.

A **talajtorna gyakorlatai** közül a hossz tengely körüli gurulással, a guruló-átfordulással és a kéz állást előkészítő „csikórugdalózással” ismertesse meg a gyermekeket. A támaszugrások közül a padon, zsámolyon tovahaladással is végezhető átugrást és az ügyesebbeknek az egy - két részes ugrószekrényen támasszal fel és le illetve átugrást tanítsa meg.

A rézsútós vagy függőleges irányú mászó gyakorlatokat és a függőállásban, ill. függésben végzett gyakorlatokat a sérülésveszély miatt megfelelő tornaszerekkel, szőnyegekkel és állandó felnőtt jelenléttel végeztesse. A bordásfal, Tini-kondi, Greiswald- szekrény, mászóka használatakor fokozottan hívja fel a gyermekek figyelmét a balesetveszélyre. Az egyensúly gyakorlatok is nagy figyelmet igényelnek. A kisebbek talajon vagy talajra fektetett két pad között egyensúlyozhatnak. Később padon, felfordított padon és mozgó padon való haladással is próbálkozhatnak. Egyensúlyozni lehet előre és hátrafelé haladással, egyenesen és irányváltoztatással pl. hullámvonalban. Változatosan használható a talajra fektetett mászókötel. Az egyes feladatokat nehezíti, ha valamilyen eszközt pl. babzsákot, labdát stb. kapnak a gyermekek.

Az óvodapedagógus a **gimnasztikai gyakorlatok** végzése során sokféle kar-törzs-láb-hát-oldal- és hasizom gyakorlattal ismertesse meg a gyermekeket. A mozgáselemek között a testtartást javító, gerinc- és lúdtalp rendellenességek kialakulását megelőző speciális gyakorlatokat is alkalmazza. Nagyon szeretik a gyermekek, ha eszközökkel tornázhatnak. Kaphatnak kendőt, szalagot, babzsákot, botot, labdát, párnát, karikát, stb. de csoporthozói játékokkal is érdekes és változatos a gyakorlás pl. babával, építőjátékkal, de a székekkel is mozoghatnak.

A játékos, utánzó gyakorlatok végzése közben a testnevelési szakszavakkal és vezényszavakkal is ismertesse meg a gyermekeket. Mutassa meg a helyes végrehajtást és igényelje a pontos, esztétikus végrehajtást.

A foglalkozásokon a **játékok** a legkedveltebb tevékenységi formák. A kisebbek egyszerű utánzó, futó játékokat játszhatnak. A nagyobbaknak többnyire futás közbeni pantomin - szerep - fogó - verseny - szabály játékokat tanítson.

A kötelező foglalkozásokon is adjon lehetőséget a gyermekeknek a felkínált eszközökkel való szabad mozgásra.

A fejlesztendő mozgásképeségek köre

Motoros képességek fejlesztése	Érzéklek fejlesztése	A fejlesztés egyéb területei
<ul style="list-style-type: none"> Kondicionális képességek Erő: a terhelés nagyságának változtatása, a mozgás-végrehajtás gyorsaságának fokozása, az ismétlések számának növekedésével történhet. Állóképesség: Az állóképességet a lassú vagy közepes iramú futás fejleszti. Az erő-állóképességet a huzamosabb ideig végzett támaszgyakorlatokkal alakíthatjuk. Gyorsaság: A gyors rajtolások és a gyors futással végzett futóversenyek segítik elő. Koordinációs képességek Hajlékonyság, ügyesség. 	<ul style="list-style-type: none"> Külső érzéklek Mozgás közben többféle külső inger, látási, hallási tapintási inger éri a gyermekeket. Ezekre minél rövidebb idő alatt mozgásukkal kell reagálniuk. Belső érzéklek A nagy területen végzett többféle mozgásforma, az eszközök használata fejleszti a térérzékelés képességét. A változatos módon gyakorolt egyensúlygyakorlatok az egyensúly-érzékelés képességét segítik. 	<p>A mozgásos, játékos gyakorlatok elősegítik a helyes testtartás kialakítását.</p> <p>Mozgás közben is kifejeződnek az érzelmek melyek a mimika és gesztusrendszer fejlesztését szolgálják.</p> <p>A helyes légzéstechnika kialakítása a tüdő vitál kapacitásának növelését segíti.</p> <p>A mozdulatok tudatosítását a mozgásformák többszöri, változott körülmények közötti gyakorlásával érhetjük el.</p> <p>A közös játékok segítik a személyiség akarati tényezőinek alakulását; a társra figyelmet. Felerősítik, kiegészítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatásait.</p>

Feltételek

- Az óvodapedagógus a mozgásos tevékenységeket lehetőleg az udvaron, friss levegőn szervezze. Ha erre nincs lehetőség, akkor az óvoda aulájában és a csoportszobákban.
- Bent is biztosítsa a tiszta, friss levegőt a folyamatos szellőztetéssel és a pedagógiai munkát segítő munkatársak mozgás előtti portalanító felmosással.
- A lehetőségeknek megfelelően igyekezzen minél több sétát, kirándulást beiktatni a gyermekek óvodai életébe.
- A tornára, a játékos mozgásra, teremben és a szabad levegőn, eszközökkel és eszköz nélkül, spontán vagy szervezett formában az óvodai élet minden napján legyen lehetőség.
- A testnevelés foglalkozások időpontját minden óvodapedagógus szeptember hónapban a "Heti rendben" rögzítse.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

A gyermekek szeretnek együtt mozogni, játszani. képesek hosszabb ideig is kitartóan egy-egy mozgásos játékban részt venni. Az egyéni versenyjátékot, csoportos - sor és váltóversenyeket önállóan vagy felnőtt segítségével játsszák, a szabályokat betartják. Mozgásuk összerendezettebb, egyre hosszabb távokat futnak le. Futás közben is tudnak irányt változtatni. Sokat mozognak, tornáznak szabad időben is újfajta mozgásformákat találnak ki.

Tudnak ütemtartással járni, a gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végzik. Szeretnek labdázni, tudják dobni, megfogni, célozni, pattogatni helyben és járás közben. Sokféle tornaszert ismernek, azokat rendeltetésszerűen használják.

Zenei alkotások

Cél

Zeneértő, zenekedvelő emberek nevelése. A közös énekléssel, a közös játék örömeinek megszerettetésével a gyermekek zenei ízlésének, esztétikai fogékonyságának fejlesztése, a zenei kreativitás, a zenei anyanyelv kialakításának elősegítése. A magyar népdalkincs megismerésével a szülőföldről való kötődés, a hazaszeretet érzésének megalapozása.

Az óvodapedagógus feladata

- Énekléssel, tánccal, zenéléssel, a környezet hangjainak megfigyelésével, ölbeli játékokkal, népi gyermekdalokkal keltse fel a zenei érdeklődését.
- Mondókákat, dalokat és a zenehallgatás anyagát a projekteknek megfelelően válogassa. A felnőtt minta spontán utánzásával az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé váljon.
- A gyermekekkel és a szülőkkel közösen gyűjtsön a hangszerkészítéshez alapanyagot, és készítsen hangszereket.
- Olyan zenei összeállítást készítsen, amely hatékonyan motiválja a gyermekeket a szabad mozgásra, a szabad zenei önkifejezésre.
- Mutassa be a néphagyomány, ezen belül a nyírségi táj jeles napjaihoz, ünnepi alkalmaihoz fűződő népszokásokat, amelyek az óvodai zenei nevelésbe ötvözve átadhatóak az óvodás gyermekek számára. A népdalok éneklése hallgatása a gyermektáncok és népi játékok a hagyományok megismerését, továbbélését segítsék.
- Énekes, táncos dalos játékokkal fejlessze a gyermekek esztétikai érzékét, gazdagítsa érzelmi életét. Fejlessze a közösséghez való alkalmazkodás készségét, és a gyermekek harmonikus mozgását.
- Mondókákkal, gyermekdalokkal és zenei képességfejlesztő játékokkal fejlessze a gyermekek anyanyelvi képességeit, zenei kreativitását, zenei képességeit – egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás.
- Énekes előadással, hangszeres játékkal keltse fel a gyermekek érdeklődését a zenehallgatás iránt.
- Ismertesse meg a gyermekekkel más népek zenei kultúráját.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

A dallam, a ritmus, a mozgás szépségének felfedezése különböző tevékenységeken keresztül. Az óvodapedagógus a gyermekekkel közösen készítsen hangszereket, ezekkel ismerkedjenek, játszanak, szerezzenek tapasztalatokat használatáról.

Közösen, majd önállóan is találjanak ki különböző ritmusokat, dallamokat, kiszámolókat, csúfolókat színesítsék az óvodai nevelőmunkát, népi gyermekjátékokat, egyszerű tánclépéseket ismerjenek meg.

Népdalok éneklésével, gyermek néptáncokkal és népi játékok által ismerjék meg a néphagyományokat és biztosítsák továbbörzését.

Mondogassanak utánzó mozgással kísért mondókákat, énekeljenek csoportosan és egyénileg is gyermekdalokat.

Énekeljenek vissza egyszerű dallam-motívumokat dallamokat ismerjenek fel dúdolásról, sajátos kezdő, illetve belső motívumról, figyeljék meg a környezetük hangjait.

A „Zenevarázs” eszközeivel (zenefestés, szabad improvizáció) változatos zenei élményekhez, sokféle önkifejezési lehetőséghez jussanak.

A fejlesztő zenei képességek köre

Hallásfejlesztés	Ritmusrészék fejlesztés	Hallás és ritmus összekapcsolása	Mozgás
<ul style="list-style-type: none"> • Légzéstechnika • Tiszta, egyöntetű éneklési készség • Dallamfelismerés, zenei memória. • Dallambújtatás (belső hallás fejlesztése) • Magas - mély, halk - hangos relációk • Motívum visszhang 	<ul style="list-style-type: none"> • Egyenletes lüktetés • Ritmusrészekel-tetés, ritmus zenekar • Tempótartás • Tempó különbségek: gyors-lassú 	<ul style="list-style-type: none"> • Szabad improvizáció, zenei alkotókedv • Esztétikus mozgás • Néptánc egyszerű elemei • Zenei formaérzék 	<ul style="list-style-type: none"> • Esztétikus egyöntetű mozgás • Változatos térformák • Esztétikus játékmozdulatok • Játékos táncmozdulatok

Feltételek

Az óvodapedagógus alakítson ki alkotókedvű zenesarkot, biztosítson gyermekméretű hangszereket, (dob, triangulum, cintányér, metallofon, csörgődob, bűgő, kolomp, kasztanyetta, tempex block, guiró, kereplő stb.). Népzenei kazetták, természetes anyagokból készített hangszerek, tágas hely, tiszta friss levegő biztosított legyen a zenei neveléshez.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

A gyermekek élvezettel játszanak énekes játékokat, gátlások nélkül, egyedül is tudnak énekelni.

Megkülönböztetik a zenei fogalom párokat, tudnak ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni.

Megtanulják a ritmushangszerek nevét és azok helyes használatát, érzik az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát.

A zeneileg tehetséges gyermekek elsajátítják a furulya használatát.

Szívesen bekapcsolódnak egy-egy ünnep, jeles nap előkészületeibe, érdeklődéssel hallgatják a felnőttek elbeszéléseit a régi szokásokról, a hagyományokról.

Örömmel vállalnak szerepet az ünnepeken a kisebbek, a felnőttek és önmaguk szórakoztatására.

Matematikai és informatikai alkotások

Cél

A gyermekek a környezet megismerése során szerezzenek matematikai tartalmú tapasztalatokat és ismereteket. A gyermekek kognitív képességeinek a fejlesztése, a matematikai ismeretek és tapasztalatok befogadásának elősegítése változatos, gazdag tevékenységek biztosításával.

Az óvodapedagógus feladata

- Adjon lehetőséget, állandó helyet, változatos eszközrendszert, a gyermekek érdeklődésének a fenntartásához. Tartsa szem előtt az aktualitást és a komplexitást.
- Fordítson nagy figyelmet az egyéni képességek felismerésére, az egyéni fejlesztésre, a felzárkóztatásra és a tehetséggondozásra. Biztosítsa a megtapasztalás, a kipróbálás, a kísérletezés felfedezés örömeit.
- Használjon ki minden lehetőséget és helyzetet - játéktevékenység, munka, séta, kirándulás, ünnep -, ami a matematikai képességek fejlesztését elősegíti.
- Bővítsa a matematikai eszköztárat a gyermekekkel közösen, készítsen munkakártyát, társasjátékot stb.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

A gyermekek hasonlítsanak össze személyeket, tárgyakat, - vegyék észre a hasonlóságokat és a különbségeket. Tárgyakat, eszközöket, játékokat válogassanak, rendezzenek a számfogalom előkészítése, alapozása, a halmazképzés céljából.

Hozzanak létre halmazokat, bontsák azokat részhalmazra, egyesítsék, csoportosítsák tulajdonságaik szerint: szín, alak, forma, anyag.

Halmazokat hasonlítsanak össze becsléssel, párosítással. Halmazokat rendezzenek számosság szerint, tulajdonságaikat változtassák meg hozzátevéssel, elvétellel és ugyanannyivá tétellel.

Különböztessék meg a tő és sorszámneveket. Az óvodapedagógus kezdeményezzen értelemfejlesztő szabályjátékokat, - amelyeket a későbbiek során önállóan is játszanak a gyermekek.

Tevékenységek, biztosítása a gyermekeknek legyen lehetőségük megtapasztalni becsléssel és összeméréssel a térfogatot, a felületet, a kiterjedést és a hosszúságot.

Figyeljék meg és ismerjék fel a sík és térmértani formákat, az egyenes, görbe, zárt, nyitott vonalakat.

Tapasztalják meg a térbeli tájékozódást, - a jobb - bal irányokat, és a tükörképet. Ismerkedjenek a névutókkal, a beszédükben is alkalmazzák a kifejezéseket: alatt - felett, előtt - mögött, stb. A tevékenység tartalmát a játék, munka, és a tevékenységekben megvalósuló tanulás során valósítsa meg az óvodapedagógus.

A tevékenységek tartalmi megvalósításával a matematikai kompetenciák fejlődnek, alakul ítélőképességük, fejlődik tér-, sík-, mennyiségszemléletük.

Feltételek

A környezet eszközei, a MINIMAT eszközei játékok, munkakártyák.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

A gyermekek képesek matematikai műhelymunkára, jó tempóban önállóan matematikai feladatokat végezni, az óvodapedagógus utasításait követni.

Kíváncsivá válnak új matematikai ismeretek, információk befogadására.

Szert tesznek olyan praktikus ismeretekre, amelyek a logikus gondolkodás alapjai.

A matematikai műveletek körében a 10-es számkörben, megfelelő jártasságra és készségre tesznek szert.

Felismerik a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat, rendelkeznek megfelelő ítélőképességgel.

Képesek verbális úton is matematikai műveletek gyűjtőfogalomba sorolására, következtetések levonására, ok- okozati összefüggések, eredmények megfogalmazására.

Renделkeznak minden olyan képességgel, amelyek az újabb matematikai tartalmú tapasztalatok és ismeretek birtokába segítik őket.

Kommunikációs technikák

Cél

A gyermekek életkori sajátosságait figyelembe véve, a szabad önkifejezés maximális biztosítása.

Önálló alkotásaikon keresztül magasabb rendű érzelmek kibontakoztatása, élmény gazdag, harmonikus fejlődés elősegítése.

A gyermekek és a kommunikációs technikák közötti pozitív viszony kialakítása.

Az óvodapedagógus feladata

- Teremtsen életszerű helyzetet, biztosítson önálló választási lehetőséget.
- Találja meg a legmegfelelőbb technikákat, aktívan kapcsolja be a gyermekeket az ismeretszerzésbe, más életformák megismertetésébe.
- Kapcsolja össze az életet az óvodával.
- Megláttatni, hogy a kommunikációs technikákon keresztül kommunikálhatnak egymással, a világgal.
- Ösztönözze a gyermekeket egyéni elképzeléseik megvalósítására, önálló alkotásra.
- Biztosítson bizalommal teli családi légkört.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

Nyomdatechnikák

A gyermekek a számukra fontos dolgokat, eseményeket, érzéseket alkotásukon keresztül sokszorosítani tudják. Készítsenek meghívókat szülő értekezletekre, ünnepekre, kirándulásokra. Karácsonyra, születésnapra készítsenek üdvözlőkártyát, nyomdatechnikával készülhetnek albumok, tablók, munkakártyák.

Csomagküldés

Tapasztalják meg az örömezt a csomagérkezéskor, ők is küldjenek levelet, csomagot másoknak, barátoknak. Fogadják el egymás munkáját. Tervezzenek, válogassanak, rendezzenek, beszélgessenek, vitatkozzanak együtt, ajándékozzák meg egymást, a hagyományok kapjanak nagy jelentőséget.

Újságszerkesztés

A gyermekek szerkesszenek kis újságokat, lapozgatókat - előtérbe helyezve a nyomdatechnikát, egy - egy témakörhöz kapcsolódva. Készítsenek munkakártyákat, recepteket salátakészítéshez, sütéshez, kísérletezésekhez rajzos formában, nyomdázással, képekkel megjelenítve.

Levélírás

A kapcsolattartás egyik jó formája, természetes módon kell beépíteni az óvoda, illetve a csoport életébe. Fontos eseményeket, örömeiket megoszthatják másokkal.

Levélírás közben újra átélhetik kellemes élményeiket. A levél által ötleteiket, munkakártyáikat is továbbadhatják barátaiknak, társaiknak. Fedezzék fel a levélküldés örömét „a mi levelünk” „a mi barátaink” stb.

Feltételek

Egyszerű nyomdatechnikai eszközök: mese, állat, növény, szám, betűnyomda, fénymásoló, számítógép, nyomtató stb.

Kölcsönös látogatások

A csoportok látogassanak el iskolákba, bölcsődékbe, más óvodákba stb. Látogatásaik során ismerjenek meg más emberi körülményeket, élményeket, mások örömeit, problémáit. Kapjanak ötleteket új, megoldásokra az egyes tevékenységekhez.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

Képesek önállóan nyomdatechnikával képeket, újságokat készíteni. Aktívan kapcsolódnak be levél és csomagküldésbe, különböző közösségekben feltalálják magukat. Önálló gondolataik vannak, keresik a megoldásokat. Alkotásaikon keresztül ki tudják fejezni élményeiket, gondolataikat, saját érzelmeiket. Megfelelő önismerettel, toleranciával rendelkeznek.

III.1.6.3. Munka jellegű tevékenységek

Cél

Feladatok, munkafolyamatok aktív végzése során élje meg a gyermek a közösségért való tevékenykedés örömét.

A gyermeki munka megszeretetésén keresztül alapozódjon meg a munka iránti tisztelet, eredményének megbecsülése, fontosságának, hasznosításának értelme. Olyan tulajdonságok alakuljanak ki, amelyek pozitívan befolyásolják a közösségi kapcsolatot, kötelesség teljesítést.

Az óvodapedagógus feladata

- A munkatevékenységek által biztosítsa a felfedezést, a kísérletezést, a szabad kifejezést, az önálló megfigyelést.
- Cselekvő tapasztalással vezesse rá a gyermekeket a feladatok elvégzésére, ismertesse meg velük a munka eszközeit, annak használatát, fogásait, sorrendjét és az ellenőrzés módjait.
- Erősítse a munkára készítő indítékokat, saját és mások munkájának elismerésével erősítse a közösségi kapcsolatot.
- Teremtse meg az önálló munkavégzés lehetőségét is, de az együttműködés és a közösségi munka feltételeit is, figyelembe véve egyéni sajátosságokat.
- Biztosítsa a rendszeres, mindennap elvégzendő munkák állandóságát és folyamatosságát a munkavégzéshez szükséges attitűdök, készségek, tulajdonságok (pl. kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság) kialakítását.
- A munkatevékenység fázisait munkakártyán rögzítse.
- Szerettesse meg a munkát, örüljön együtt az eredményeknek, az értékeléssel továbbra is ébresszen kedvet a munkatevékenységekhez.
- A feladatok elvégzését munkatábláról, önállóan vállalják a gyermekek, - mindenkinek feladata van.
- Az óvodapedagógus a gyermekekkel közösen tervezi meg a munkát, – a munkafolyamatokat lerajzolják. Munkakártyák készítése a munkafolyamat menetéről, pl. a salátakészítés fázisainak ábrázolása, a virágültetés folyamatának ábrázolása.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

A FREINET technikákban rejlő munkák	A közösségért mindennap elvégezendő munkák	Meghatározott időszakra vonatkozó munkafolyamatok
<ul style="list-style-type: none"> • Játékszerek, ajándékok, munkaeszközök készítése. • Ismerkedés kézi, ipar és népművészeti alkotásokkal • tanulják meg a szövés-fonás különböző formáit. • Barátoknak küldjenek levelet, csomagot. • Nyomdázzanak, kapcsolódjanak be az óvodai újságszerkesztésbe. • Ismerkedjenek meg a szüreteléssel, gyümölcs szedéssel, befőzéssel, tartósítással. • Kapcsolódjanak be a sütésbe, főzésbe, salátakészítésbe. • Vegyenek részt a kerti munkába, növény gondozásba, csíráztatásba, hajtásba. • a kisállatok gondozásába aktívan kapcsolódjanak be. • Gyűjtsenek terméseket, kincseket, újságot. • Készítsenek albumokat, életkönyveket, munkakártyákat. • Önállóan kísérletezzenek, fedezzék fel az ok-okozati összefüggéseket. • Készüljenek az ünnepekre, a vendégvárásra. 	<ul style="list-style-type: none"> • Saját személyükkel kapcsolatos munkát végezzék el. • Végezzenek felelősi munkát - öltözködő - mosdó rendje stb. • Aktívan kapcsolódjanak be a játék elrakásba, ágyrakásba, a terem rendezésbe. • Szívesen vállaljanak naposi munkát, viráglocsolást, madáretetést, természetsarok gondozást, udvarrendezést. • Teljesítsék az egyéni megbízatásokat, - pl. eszközöket, üzeneteket adjanak át. 	<ul style="list-style-type: none"> • Aktívan kapcsolódjanak be a napi munkatevékenységekbe. • Érezzék át az ünnepi időszak előtti készülődést kapcsolódjanak be a díszítésbe, dekorációba, süteménykészítésbe, stb. • Vegyenek részt a tervezési folyamatba - az előre megtervezett heti feladatok megvalósításában.

Feltételek

Az óvodapedagógus tudatosan teremtsen nyugodt, alkotó kedvű légkört, biztosítsa a munkavégzéshez a feltételeket, a gyermekméretű eszközöket, kerti szerszámokat, a kísérletezés eszközeit, valódi edényeket, valódi alapanyagokat, munkatáblákat, munkakártyákat, növényeket, állatokat.

A fejlesztés várható eredménye óvodáskor végére

A gyermekek képesek önállóan, esztétikusan megteríteni, étkezés után a környezetüket rendbe tenni.

Játék elrakáskor esztétikusan rakják a tárgyakat, eszközöket, játékokat a helyükre.

Segédkeznek a csoportszoba átrendezésében, díszítésében, a tevékenységekhez szükséges eszközöket önállóan előkészítik.

A munkafolyamatok megtervezését ötleteikkel segítik, s a megvalósításban aktívan vesznek részt.

Szívesen végeznek gyűjtőmunkát. Kis segítséggel készítenek ajándékokat, játékszereket.

Teljesítik az óvodapedagógus megbízásait.

Aktívan vesznek részt az öltöző és a mosdó rendjének kialakításában, megőrzésében.

Önállóan ellátják a növény és állatgondozást.

Örömmel vesznek részt az évszakokhoz kapcsolódó munkákban - szüretelés, befőzés, kerti munka stb.

Kirándulások, séták, kerti munkák végzésekor megfigyelik a természet változásait, s csak azok figyelembe vételével gondozzák a növényeket. Önállóan ültetnek, locsolnak.

Egész évben segítenek az udvar gondozásában.

Önállóan végzik a saját személyükkel kapcsolatos munkát. (öltözködés, tisztálkodás)

Szívesen segítenek a rászoruló társuknak és a kicsiknek.

Szívesen vesznek részt a játékeszközök takarításában, rendezésében.

III.1.7. Gyermekvédelem az óvodában

Cél: A gyermekvédelmi tevékenységgel biztosítani a gyermekek fejlődését, közösségi életre való felkészülését. A sajátos nevelési igényű valamint a szociálisan hátrányos helyzetben lévők segítése, védelme, felzárkóztatása.

A nemzeti-etnikai kisebbségekhez tartozó és a migráns gyermekek differenciált fejlesztése, helyzetének, kultúrájának tiszteletben tartásával.

Az óvodapedagógus feladata

- Az éves gyermekvédelmi program alapján látja el feladatait. A hátrányos helyzetű gyermekek családlátogatását szükség szerint végzi, a gyermekfelelőssel.
- Nyilvántartást vezet a veszélyeztetett helyzetű gyermekekről. A gyermekek veszélyeztetettségének okait szempontok figyelembe vétele, mellett állapítja meg nevelési hiányosságok, erkölcstelen családi környezet, italozó szülők, bűnöző családi helyzet, rossz lakásviszonyok, egészségügyi okok, anyagi okok, megromlott családi kapcsolat.
- Az óvodába járó gyermekek családi helyzetének felmérése az alábbi szempontok alapján:
 - Az óvodások száma összesen:
 - Ebből halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek:
 - Hátrányos helyzetű gyermekek:
 - Három vagy többgyermekes családban élők:
 - Tartósan betegek:
 - Sajátos nevelési igényű gyermekek:
 - Egyedülálló szülővel nevelkedők:
- Nyilvántartani és különös gondot szentelni a halmozottan hátrányos helyzetű, a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézséggel küzdő gyermekekre.
- Szülők tájékoztatása a gyermekvédelmi feladatokról. Egészségvédő és mentálhigiénés programok szervezése a szülők bevonásával.
- A szülők anyagi nehézsége esetén támogatást és juttatásokat kell részükre biztosítani. (pl. ingyenes étkezés, rendszeres gyermekvédelmi, valamint rászorultsági támogatás az önkormányzat által).
- Figyelemmel kísérni a gyermekek egészségét.
- A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek rendszeres óvodába járásának ösztönzése.
- Folyamatos élő kapcsolat az óvodapedagógus, gyermekvédelmi felelős, család, gondozó között (jelzőrendszer működtetése).
- Szükség esetén védő - óvó intézkedéseket kell tenni a gyermekek érdekében.
- Kapcsolatot kell tartani a Szociális Osztállyal, valamint a Gyermejkölési Központtal. A pedagógusok a tudomásukra jutott információkat, - amely a gyermekekkel és a családokkal kapcsolatos - bizalmasan kötelesek megőrizni a törvényi előírásoknak megfelelően.
- Minden óvodapedagógusnak kötelessége a gyermekvédelmi munka, a szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

- A családlátogatások és a szülőkkel való elbeszélgetések alapján pontosan fel kell mérni a gyermekek, szocio-kulturális helyzetét. Figyelembe venni a család jövedelmét, szociális helyzetét. Megfigyelni a gyermekeket: gondozottságát, viselkedését, szülő - gyermek kapcsolatát, a gyermek helyét a családban, fejlettségét.

Megállapítani, hogy képességei kibontakozásában mi akadályozza. Meghatározni a lemaradás mértékét és meghatározni a fejlődési utat.

- A gyermekek személyiség fejlődéséhez használt írásos dokumentációban, valamint az étkezési naplóban nyilvántartani a H.H. és a H.H.H. és a fokozott figyelmet igénylő gyermekeket. A gyermekek személyiségének alakulását, az eseményeket, történéseket, a családlátogatásokat az egyéni differenciált fejlesztést szolgáló feladatokat, módszereket, - elért eredményeket a pedagógiai dokumentációkban folyamatosan vezetni kell.
- Megkeressük azokat a hátrányos helyzetű gyermekeket, akikre a védőnők felhívják a figyelmet.
- Étkezési kedvezmények igénylése havonta a ténylegesen leélt napok alapján, igazolások begyűjtése.
- Indokolt esetben a Szülők Szervezetének segítségét kérni.
- Továbbra is jó kapcsolatot tartani a Szociális Osztállyal, valamint a Gyermejkölési Központtal.
- A rászorultaknak rendszeres gyermekvédelmi támogatást javasolunk. Indokolt esetben felhívni a figyelmet a veszélyeztetett környezetre: megváltozott családszerkezet, a szülők italozása - betegsége, brutalitása, a gyermek gondatlansága, elhanyagolása. stb.
- Pedagógiai, pszichológiai ismereteinket folyamatosan bővítjük.
- Szükség szerint megbeszélni az intézkedéseket, a családlátogatások tapasztalatait, az egyéni fejlesztés eredményeit, esetleg kudarcait.
- A kapcsolatot továbbra is megtartani a bölcsődével és az iskolákkal.
- A problémás gyermekek esetében az Egységes Pedagógiai Szakszolgálat szakembereinek véleményét, segítségét kérni.
- Csoportlátogatások alkalmával megfigyelni a hátrányos helyzetű gyermekek helyzetét, fejlődését csoporton belül. Szükség esetén segítséget nyújtani fejlődésükhöz, felzárkóztatásukhoz.
- A gyermekek egészségének megőrzése érdekében a kialakult jó kapcsolatot továbbra is megtartani a gyermekorvossal és a védőnővel.

Feltételek

Írásos dokumentációk, csoportnaplók, igazolások az étkezési kedvezmény igénybevételehez.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

Hathatós segítség nyújtásával a hátrányos helyzetű gyermekek fel tudnak készülni az eredményes iskolakezdesre képességeiknek megfelelően.

Esélyegyenlőség az óvodában

Cél: Az intézmény körzetéből a teljes körű óvodáztatás megvalósítása: H.H.H. gyermekek körében.

Az esélyegyenlőség elősegítése, az azonos minőségű neveléshez való hozzáférés esélyének biztosítása, különbségek csökkentése.

A speciális csoportban foglalkoztatott gyermekek részleges integrációjának megvalósítása.

Az intézményben az inkluzív pedagógia erősítése, támogatása.

Az óvodapedagógus feladata:

- Folyamatosan figyelemmel kíséri az óvoda körzetében élő H.H.H. gyermekek beövodáztatását (védőnő, gyermekorvos).
- Előítélet mentes nevelés, befogadó és toleráns légkör biztosítása.
- Személyi és tárgyi feltételrendszer biztosítása a képességek fejlesztéséhez (fejlesztő illetve tehetséggondozó tevékenységek).

A tevékenység tartalmi megvalósítása

- Az intézmény minden dokumentumában érvényesüljenek az egyenlő bánásmód és esélyegyenlőségre vonatkozó kötelezettségek, célkitűzések, feladatok.
- A speciális és a normál csoportok közös tevékenységi rendjének kialakítása.
- A pedagógusok felkészültségének segítése, továbbtanulás támogatása, az inkluzív pedagógia, differenciált fejlesztés, az egyéni bánásmód (mentálhigiéne, fejlesztőpedagógia stb.) témákban.
- Hatékonyabb együttműködés a Tanulási Képességeket Vizsgáló és Rehabilitációs Bizottsággal és az Egységes Pedagógiai Szakszolgálat munkatársaival.
- Speciális játékok, képességfejlesztő eszközök folyamatos beszerzése, pótlása a gyermekek speciális fejlesztése érdekében.
- A kompetencia alapú óvodai nevelés működtetésével erősíteni a differenciált – egyénre szabott – fejlesztést.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

Az óvoda körzetéből a H. H. H. gyermekek elvárható arányban, rendszeresen járnak 3 éves kortól óvodába, majd az esélyegyenlőség megteremtésével sikeresek az óvodai életben, ezt követően az iskolai tanulásban.

III.1.8. Az óvodai élet megszervezése

A **csoportszervezés**nél figyelembe kell venni a szülők igényeit, az óvoda adottságait, személyi és tárgyi feltételeit. Ügyelni a célszerű rokoni, baráti kapcsolatokra, a fiú-lány arányra, az optimális létszámra, a szülők szociokulturális háttere, valamint arra, hogy bölcsődéből, vagy családból érkezik-e a gyerek. A környezetünkből fel kell venni azokat a gyerekeket, akik szociálisan hátrányos helyzetűek, és betöltötték a három évet.

Olyan csoportokat kell szervezni, melyek leginkább megfelelnek a gyermeki személyiség sokoldalú kibontakoztatására, ahol érvényesülnek a kiemelt készség-, és képesség-fejlesztések

Óvodánkban heterogén (vegyes életkorú) csoportok működnek melynél fontos a megfelelő életkori arány kialakítása. Jól érvényesíthető az „együtt és külön” elv, mely gyorsítja a szocializációt. Biztosítani kell a gyermekek számára az egyéni fejlettségi szintnek megfelelő fejlesztést. Tervezéseknél figyelembe kell venni az eltérő életkort és eltérő fejlődési ütemet. Párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével biztosítjuk az egyéni szükségletek kielégítését. Folyamatos és rugalmas napirenddel teremtjük meg a tevékenységek közötti harmonikus arányt, szem előtt tartva a játék kiemelkedő szerepét. A beszoktatás könnyebb a régi óvodások aktív részvétele miatt. Lehetőséget biztosítunk a testvérek egy csoportban történő elhelyezésére.

A gyermekek napirendje

A folyamatosság és rugalmasság elveinek megfelelő napirendet kell biztosítani a gyermekek egészséges tevékenységben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez. A feltételek és a megfelelő időtartamú, differenciált tevékenységi formák mellett figyelembe kell venni a helyi szokásokat, igényeket. A gyermekek együttműködő képességének, feladattudatának fejlesztése érdekében (5-35 perces) időtartamú csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével segítjük a gyermekek egészséges fejlődését.

ÉVKÖZI - NAPIREND

IDEJE	A TEVÉKENYSÉGEK MEGNEVEZÉSE
06.30 - 11.30	Folyamatos gyülekezés, szabad játék, egyéb szabadon választott tevékenység. Tisztálkodás, folyamatos tízórai. A „beszélő-körben” az aktuális feladatok megbeszélése, elosztása, a felkészüléshez ötlet-, segítségadás. A vállalt feladatok teljesítése; szervezett, kötött és kötetlen foglalkozások, tevékenységek, kezdeményezések, tapasztalatszerzések ideje, rugalmas időkeretben és időelosztásban. lehetőleg természetes környezetben, szabadban. Séták, kirándulások szervezése.
11.30 - 15.00	Mindennapos testnevelés Öltözködés, tisztálkodás, előkészület az ebédhez, a megbízatások folyamatos végrehajtásának tükrében. Ebéd, készülődés a lefekvéshez. Pihenés.
15.00 - 17.30	Öltözködés, tisztálkodás és az uzsonna elfogyasztása folyamatosan, az ébredés ütemében. A délelőtti félbemaradt tevékenység folytatása, szabad játék, egyéb szabadon választott tevékenység, lehetőleg udvaron.

NYÁRI - NAPIREND

IDEJE	A TEVÉKENYSÉGEK MEGNEVEZÉSE
06.30 - 12.30	Folyamatos gyülekezés, szabad játék, egyéb szabadon választott tevékenység az udvaron. A „beszélgető-körben” az aktuális feladatok elosztása, élmények megbeszélése, a tevékenységekhez ötlet-, és segítségadás. Tisztálkodás, folyamatos tízórazás. A vállalat feladatok teljesítése, tevékenységek, játék, kezdeményezések, tapasztalatszerzések ideje rugalmas időkeretben és elosztásban az udvaron, a szabadban. Séták, kirándulások szervezése, pancsolás, fürdőzés lehetőségének biztosítása. Mindennapos testnevelés
12.00 - 15.00	Tisztálkodás, előkészület az ebédhez - a megbízatások folyamatos tükrében. Ebéd, készülődés a lefekvéshez - pihenés.
15.00 - 17.30	Öltözködés, teremrendezés, tisztálkodás és az uzsonna elfogyasztása folyamatosan, az ébredés ütemében. A délelőtti udvari játék, egyéb szabadon választott tevékenységek folytatása.

Az óvodai életben a gondozás kiemelt szerepet kap, így a gondozási feladatok során is építi kapcsolatait a gyermekekkel, segítve önállóságukat.

A gyermekek hetirendje

A hetirend hagyományos értelmében az egyes tanulási tevékenységek naponkénti váltakozását foglalja magába.

Egy-egy témát több napon át is fel kell dolgozni másféle megközelítésből, változatos formában, módszerekkel, eszközökkel. Kivétel a testnevelés, ami helyhez és időhöz kötött.

A rendszeresen visszatérő ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekekben. Törekedni kell a tevékenységek közötti belső arányok kialakítására.

A nevelési tevékenység tervezése

Óvodánkban, a Freinet pedagógiában a látszólagos spontaneitás ellenére tudatos tervezésre, következetes pedagógiai munkára van szükség.

Tervezés tartalmazza azokat a dokumentumokat, amelyek hosszútávon meghatározzák az óvoda stratégiai tervét.

A tervezés elengedhetetlen feltétele, hogy a gyermekek fejlődését, önfejlődését tudatosan segítsük, életüket úgy szervezzük, hogy az optimális körülmények biztosítva legyenek az önálló tevékenységhez, a felfedezéshez, az alkotáshoz és tapasztaláshoz.

A tervező munkánk figyelembe veszi az óvodás gyermekek szükségleteit, személyes érdeklődését, támogatja a fejlődését, és egyben segíti a tudatos, fejlesztő munkánkat.

Legfőbb cél, hogy a különböző dokumentumok, tervek, fejlesztési területek harmonikusan kapcsolódjanak össze, tükrözze a célokat, a partereink elvárásait, és a gyermekek vágyait.

A tervezést különböző szinten, egymást kiegészítve és erősítve állítjuk össze.

A tervezés alapja az **Óvodai nevelés országos alapprogramja**, mely az óvodai nevelés pedagógiai alapelveit határozza meg.

- **Az óvoda Pedagógiai Programja:**

Elkészítésnél figyelembe kell venni az Óvodai nevelés országos alapprogramja mellett; a fogyatékos gyermekek óvodai nevelésének irányelveit is. A Pedagógiai Program olyan nevelés centrikus óvodamodell, amely jól kidolgozott, célirányosan és hatékonyan működtethető. A nevelélmélet megmutatja, hogy mit kell fejleszteni a nevelési folyamat keretében, milyen módszerekkel és eszközökkel. Konceptiónk célkitűzéseken alapul, az óvodáskorú gyermekek életvezetésének megalapozására és kialakítására irányulnak, alapja a Freinet pedagógiai rendszer.

- **Pedagógiai Munkaterv:**

A tanévre szóló pedagógiai terv, tartalmazza a kiemelt célokat, feladatokat, a megvalósítás ütemezését, munkaközösségek tervét, gyermekvédelmi feladatokat, az óvoda ünnepeit, hagyományait, határidő és felelősök jelölésével. Tartalmazza az alkalmazotti közösség munkarendjét, az éves ellenőrzési, értékelési és mérési feladatokat is.

- **Éves hálóterv, projekt terv**

Egész évre szóló pedagógiai terv, amely tartalmazza a feldolgozandó témaköröket, élményköröket, a technikák feladatait és tartalmát és projekteket a témakörökhöz. Lehet a témakörhöz igazított, heti vagy napi tervezés, mindig a csoport összetétele, gyermekek fejlettsége, érdeklődése határozza meg. (Az éves projekt lebontása).

- **Csoportnapló**

A törvényben meghatározott tartalom, kiegészül a Freinet pedagógia jellemzőivel. Az óvodapedagógus a csoport naplóban negyedévente terveze a csoport fejlettségének megfelelő nevelési feladatokat az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés, az egészséges életmód alakítása, az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása területeken.

Negyedévente értékelje a megvalósulást, jelölje a következő negyedév feladatait.

A nevelési év végén értékeljen a Freinet technikák tükrében, elemezze tapasztalatait, mindezek figyelembe vételével, ha szükséges módosítsa projektterveit.

Technikák a környezet tanulmányozására

Matematikai és informatikai alkotások

Zenei alkotások

Színpadi kifejezés

Szabad rajz és vizuális alkotások

Mozgásos önkifejezés

- **Fejlettségmérő lapok:**

A gyermekek fejlődését folyamatosan nyomon követjük és írásban rögzítjük. Az óvodapedagógus egyik alapvető feladata, hogy biztosítsa minden gyermek részére a fejlődéshez szükséges optimális körülményeket, gazdag tevékenységrendszert. Ezt úgy tudja megvalósítani, ha minden gyermeket és annak környezetét minél teljesebben megismeri, fejlődését nyomon követi, fejlődési ütemét rögzíti. Segítségével kiszűrhetők a részfunkció zavaros gyermekek és a szükséges támogató, hátránycsökkentő nevelés egész korán elkezdhető. A megfigyelési szempontsорт folyamatosan alkalmazza, így képet kap a gyerekekről. A megfigyelést a mindennapi életben folyamatosan, a gyermek természetes tevékenységei közben végezzük. Évente kétszer, szükség esetén többször a fejlettségmérő lapon rögzítjük.

- **Munkakártyák**

A feladatokat rajzos formában közvetíti a gyermekek felé. Jelöli a folyamatot, az egymásra épülést.

- **Társasjátékok**

A gyermekekkel közösen készített, az élménykörök ismeretanyagának rögzítésére, rendszerezésére, gyakorlására irányulnak.

- **Gyűjtőmunka**

Felkészülés a projekt megvalósítására. A témakörrel kapcsolatos képek, eszközök, gyümölcsfélék, zöldségfélék, gyűjtése a gyermekek és szülők bevonásával.

- **Életkönyvek**

Az egyéni életkönyvek a gyerekek élményeiről készült fényképeket, különféle alkotásaikat, általuk írt meséket, történeteket, recepteket, leveleket tartalmaz.

Óvodánk ünnepei, hagyományai

A távlatok és hagyományok rendszeréből kiemelkednek az időről - időre visszatérő sajátos keretek között lezajló közös események. Az ünnepek perspektívát adnak, erősítik a hagyományokat, fokozzák a gyermek közösséghez tartozását a közös élmény erejével. Az ünnepre való készülődés sok lehetőséget ad a gyermeknek az együttműködésre, együttmunkálkodásra, beszélgetésre, ez örömtelivé, izgalmassá teszi a várakozás időszakát. Az óvodapedagógus a hosszabb előkészület alatt a gyermek kíváncsiságát kielégítve folyamatosan biztosítson változatos tevékenységeket. A napokig, hetekig tartó készülődés nagyon fontos a gyermek fejlesztése, ötleteik, önálló elképzeléseik megvalósítása, sokszínű tevékenykedtetése szempontjából, de mindenre a koronát maga az együtt ünneplés teszi fel. Az ünnep fényét emelje a feldíszített óvoda, a gyermekek, felnőttek ünneplő ruhája, a meglepetés, a kölcsönös ajándékozás.

Az ünnepek csak a szülők együttműködő támogatásával érhetik el hatásukat. Ünnepeink a hagyományok ápolása szempontjából is rendkívül fontosak, hiszen kultúránk megteremtésére, az óvodánk egyéni arculatának megteremtésére, megmutatására adnak lehetőséget. Maga az ünnep külsőségeivel együtt vidám hangulatú, felszabadult együttlét legyen.

III.1.9 Óvodánk ünnepei, hagyományai

Születésnap – névnap – A csoportok hagyományai szerint. A csoporttársak énekkel, verssel, egyszerűbb maguk készített ajándékaikkal köszöntik az ünnepeltet.

Ki mit tud? – A tanköteles korú, iskolába készülő gyermekek bemutatkozása egy műsorszámmal (mese, vers, dalos játékok, gyermektánc, ének, furulya) csoportonként egymásnak, szüleiknek, tanító néniknek.

Anyák napja – A szülők, az édesanya iránt érzett nagy szeretet kedves, hangulatában érzelemgazdag megünneplése apróbb ajándékkészítéssel, az édesanyáról, a segítségnyújtásról való beszélgetéssel hangolódunk rá erre a szép ünnepre. A gyermekek dallal, verssel és a saját készítésű ajándékkal kedveskednek az édesanyáknak és a nagymamáknak.

Gyermek-Hét – Az óvoda gyermekei közösen ünnepelnek több napon át. A felnőttek bábműsorral, vendég művészek "koncerttel" köszöntik a gyerekeket. Vidámság, jókedv, sport, kirándulás, táncjáték jellemzi ezt a hetet.

Környezettudatos életmód formálása:

Zöld napok

- Takarítási világnap: szeptember 23.
- Állatok világnapja: október 04.
- Víz világnapja: március 22.
- Föld napja: április 22.
- Madarak – fák napja: május 10.
- Környezetvédelmi világnap: június 05.

Az aktualitásoknak megfelelően a csoportok önállóan szerveznek programokat, tevékenységeket, részt vesznek városi rendezvényeken.

Egészségnap – Néphagyományokhoz, az óvodai élethez kapcsolódó ételkóstoló szervezése. (Szüreti-nap, Farsangi ételkóstoló, születésnap)

Kirándulások – A kirándulások alkalmasak a környezettudatos magatartás megalapozására. (környezetszeretet-környezetvédelem)

Néphagyományokhoz kapcsolódó ünnepek

Szüret – Hagomány óvodánkban a szüreti mulatság megszervezése. A gyermekek kedvük szerint szemezik a szőlőt, kóstolják a mustot, népzenere táncolnak, kukoricát morzsolnak, természetes anyagokból játékokat, hangszereket készítenek.

Advent (november 30. utáni első vasárnaptól a negyedik vasárnapig) – A gyermekek megismerkednek az advent jelképeivel (koszorú, naptár). A naptár alapján mindennap egyszerűbb feladatokkal készülnek a karácsonyra pl. dalokat, verseket, mondókát tanulnak, fenyődíszeket és ajándékokat készítenek, figyelik a Borbála napon (december 04.) vízbe tett cseresznyeágot, a Luca napon (december 13.) ültetett búzát, mézeskalácsot sütnek, almát, mézes diót esznek.

Mikulás napján (december 06.) a Mikulás meglátogatja a csoportokban a gyerekeket, akik dalokkal, versekkel köszöntik őt.

Karácsony (december 24 - 25 - 26) – Közös óvodai ünnepség. Az adventi ráhangolódás után nagy szeretetben énekel, verssel, hangszeres játékkal, betlehemezéssel, tánccal kedveskednek egymásnak, szeretteinknek. E meghitt ünnep a családban teljesedik ki.

Farsang (vízkeresztől hamvazószerdáig) – Télbúcsúztató népszokás. Farsangi dalokkal, tréfás versekkel, álarcok készítésével, teremdíszítéssel telik a készülődés. A farsangi mulatságon a csoportokban a gyermekek a szülőkkel együtt jelmezes felvonulással, táncolással, énekléssel, ügyességi játékokkal búcsúztatják a telet. Ételkóstoló.

Húsvét (az első tavaszi napéjegyenlőség utáni holdtöltére következő vasárnap) – Mondókákat, verset tanulnak a locsoláshoz, dalt a komatál-küldéshez. A lányok tojást díszítenek, a fiúk meglocsolják a lányokat.

A komatálba süteményt sütnek és a barátokkal és más csoporttal komálnak. Az ünneplés a családban folytatódik.

Május elseje – Minden csoport az udvarán májusfát díszít, majd körbejárják tavaszi dalokat énekelve. Zenés majális, játék az udvaron.

Nemzeti ünnep

Március 15. – Az első tavaszi közös óvodai ünnepség. A gyermekek beszélgetéssel, könyv és képnézegetéssel, verseléssel, dalokkal készülnek a nemzeti ünnepünk méltó megünneplésére. A közös ünnepi műsor és a kokárdás ünnepi ruha is hozzájárul ahhoz, hogy a gyermekek megismerjék hazánk történelmét, múltját, a régen és a ma élő ember életét, megtanulják ezek szeretetét és védelmét.

III.1.10 Óvodánk kapcsolatrendszere

Az együttműködés elve, tartalma

Nyitott világban élünk. Elengedhetetlen, hogy az intézmények is azok legyenek. Az eredményes nevelés csak úgy jöhet létre, ha nyitottak vagyunk a világra, ha ismerjük azt a közeget, ahonnan a gyermek érkezik (család, bölcsőde) és ahová tőlünk megy (iskola).

Figyelembe kell vennünk, hogy mit vár el tőlünk a társadalmi környezetünk, a szülők igényeit be kell építeni nevelőmunkánkba, másfelől pedig fel kell készíteni a gyermekeinket arra, hogy megállják helyüket az iskolában.

Az együttműködés legyen pozitív, fejlesztő hatású, hagyományos, rendszeres. A gyermek minden irányú fejlesztésére törekszünk, az életre készítjük fel őket, ezért nagy szükség van az óvodán kívüli színterek megismerésére is.

Használjuk a digitális eszközöket, ösztönözzük a gyermekeket és a szülőket azok óvodával kapcsolatos információszerzésére.

- Honlap folyamatos frissítése, dokumentumok feltöltése- Pedagógiai Program, Házi rend, Alapítvány, aktualitások (szülői értekezletek, nyílt napok, beiratkozás időpontja, telefonszámok, az intézmény bemutatása, stb.)
- Pályázatok felkutatása, feltöltése, esetleges szavazás.
- Térítési díjak átutalásos kiegyenlítése.
- Értesítések, információ, tájékoztató kérés e-mail címen.

Kapcsolat a Fenntartóval

Munkánkat eddig is a kölcsönös tisztelet, és a jó partnerkapcsolat jellemezte, - amit továbbra is feladatunknak tekintünk.

A jövőben is fontosnak tartjuk a jó partneri együttműködést, a korrekt tájékoztatást, a jó munkakapcsolat megtartását.

A Családdal való együttműködés

Családlátogatások – Legfontosabb együttműködő partnerünk a család, a szülő. A gyermek neveléséért elsősorban a család a felelős, amelyben mi partnerek, segítőtársak igyekszünk lenni. Minden gyermeket meglátogatunk otthonában, ahol megfigyelhetjük a családtagok egymáshoz való viszonyát, a gyermek családban elfoglalt helyét, az esetleges gondokat, problémákat, a szülők nevelési módszerét.

Az **egyéni beszélgetésekre** rendszeresen sort kerítünk akár szülői, akár óvodapedagógusi kezdeményezésünkre. Fontosnak tartjuk a rendszeres, reális tájékoztatást, mely segítőszándékú, tapintatos és őszinte, különösen hátrányos helyzetű, magatartási problémák esetében.

Nyílt napokra hívjuk a szülőket, minden évben előre meghatározott napokon bepillantást nyerhetnek a csoportokban folyó munkába gyermekeik óvodai életbe. Ezen kívül bármikor betekinhetnek a szülők az óvodánkba, csoportjainkba előzetes megbeszélés után.

A **fogadó órákat** a négy szemközti találkozást igénylő dolgok megbeszélésére szervezzük, ahová személyre szóló meghívást is kaphat a szülő, de ő is jelezheti érdeklődését. Főleg a nagycsoportos gyerekek szüleivel beszéljük meg az iskolaérettséggel, gyermekük személyiségfejlődésével kapcsolatos dolgokat.

Szülői értekezletet a tanév elején valamennyi új gyermek szüleinek tájékoztató, megismerő jelleggel tartunk, félévkor pedig a nagycsoportos, iskolába készülő gyerekek szüleinek az iskolaérettség kritériumairól, lehetőségeiről.

Csoport szülői értekezleteket tanév elején és végén az aktuális feladatokról, teendőkről tartunk. A Szülői szervezet tagjainak szükség esetén évi két alkalommal van értekezőlet.

Ünnepeinkre, rendezvényeinkre rendszeresen kapnak meghívást a szülők. Így közösen élhetjük át az ünnepek hangulatát, együtt örülhetünk gyermekeink műsorának, s akár segítségükkel is fokozhatják azok sikerét.

Különböző **csoportprogramokat** szervezünk. Minden csoport lehetőségeihez mértén színes, változatos tevékenységeket, programokat szervez szülők bevonásával, segítségével.

A **Szülői Szervezet** eredményesen és hatékonyan működik, aktívan segítik az óvoda működését és a gyermekek nevelését.

Alkalmanként, külső pedagógiai szakember munkáját is igénybe vesszük a segítséghez, közreműködünk a szülő és a szakember közötti kapcsolat megteremtésében.

Kapcsolat a Bölcsődével

A Hóvirág Bölcsődével kölcsönösen ellátogatunk egymáshoz, közös beszélgetések, konzultációk, nyílt nap alkalmával megismerjük egymás munkáját, szokásait, a gyerekek fejlesztésének lehetőségeit. Gyakorlati bemutatókra hívjuk a gondozónőket, a gyerekeket is vendégül látjuk, ajándékkal kedveskedünk nekik, közösen játszunk. Ezáltal is megkönnyítjük a beszoktatásukat.

Az iskolával való együttműködés

Az átmenet megkönnyítése érdekében fontos a nevelőmunkánk összehangolása az iskolával, s a kölcsönös nyitottság mindkét részről elengedhetetlen. Törekszünk egymás munkájának megismerésére, kapcsolatunk tartalmassá tételére. Aktív kapcsolatunk van a Kazinczy Ferenc Általános Iskolával, Gárdonyi Géza Általános Iskolával és a Kodály Zoltán Általános Iskolával, Bem József Általános Iskolával. Nyílt napjainkra, rendezvényeinkre hívjuk meg őket. Mi is szívesen teszünk eleget nagycsoportosainkkal az ünnepeikre, különböző versenyekre, nyílt napjainkra való meghívásaiknak.

A speciális csoportban dolgozó kolleganőink a Bárczi Gusztáv Általános Iskolával és a Göllesz Viktor Speciális Szakiskola és Általános Iskolával tartják a kapcsolatot. A gyermekekkel közösen látogatják meg az iskolát, továbbképzésekre, bemutató órákra is ellátogatnak, ahol megfigyelhetik volt óvodásaink fejlődését.

A pedagógiai szakmai szolgáltatás és óvodánk kapcsolata

Törekszünk a tartalmas, jó kapcsolat kialakítására a **Pedagógiai Szakszolgálat** szakembereivel. A problémás gyermekek, a beilleszkedési zavarokkal, tanulási nehézségekkel, magatartási rendellenességekkel küzdő gyermekek problémáinak feltárásában, illetve, ha nem tudjuk megállapítani az iskolaérettséget, szakvélemény készítésében kérjük a **pszichológusok** segítségét. Előadások keretében adnak tanácsot a szülőknek, és segítik a mi nevelőmunkánkat is. A **logopédus** óvodán belül segít a beszédhibás gyerekek problémáinak feltárásában, megoldásában. A speciális csoportba járó sajátos nevelési igényű gyermekeket a **Megyei Szakértői Bizottság** szakvéleménye alapján vesszük fel, ők állapítják meg javaslatainkat figyelembe véve - a tanköteles gyerek iskolatípusát is.

Óvodák és óvodánk kapcsolatai

Tapasztalatcsere céljából ellátogatunk olyan óvodákba, ahol szintén Freinet szellemű nevelés folyik pl. Debrecen, Hajdúszoboszló.

A nyíregyházi óvodákkal jó szakmai kapcsolatunk van, erősítjük, gazdagítjuk az együttműködést, továbbképzéseken, tanfolyamokon, szakmai rendezvényeken.

Kapcsolat a Közművelődési intézményekkel

Nevelési feladataink sokoldalúbb, színesebb megvalósítását segítik a közművelődési intézmények által kínált érdekes, hasznos programok, lehetőségek, melyeket be tudunk illeszteni a mindennapok tevékenységeibe.

Színházi, bábszínházi előadásokat tekintünk meg. Részt veszünk a **Megyei Könyvtár irodalmi** foglalkozásain, a **Kölyökvár** rendezvényein, kiállításain. Megtekintjük a **Múzeum** állandó és időszakos kiállításait, a **Falumúzeum** és a Gyermekcentrum színes programjait, városi rendezvényeket.

III.1.11. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelési programja /részprogram/

Tartalma:

- A sajátos nevelési igényű gyermekek általános jellemzői
- Az óvodai nevelés célja
- A gyógypedagógus feladata
- Óvodai csoportunk népessége
- Felvétel a speciális óvodai csoportba
- Fejlesztendő területek
- A közösségi és az egészséges életmódra nevelés szokásainak kialakítása
- Tevékenységek fejlesztése a csoportban
- Játékra nevelés
- Színpadi kifejezés (beszédfejlesztés)
- Technikák a környezet tanulmányozására
- Mozgásos önkifejezés
- Zenei alkotások
- Szabad rajz és vizuális alkotások
- Egyéni fejlesztés
- Integrált nevelés inkluzív környezetben
- Szervezeti és időkeretek
- A csoport napirendje
- A gyermekek fejlődési szintjének megállapítása
- A csoport dokumentumai

Sajátos nevelési igényű gyermekek általános jellemzői

A sajátos nevelési igényű gyermekek valamiben eltérnek ép társaiktól, ami miatt kiemelt figyelmet igényelnek. Nevelésük-oktatásuk a Szakértői Bizottság véleménye alapján történhet. Gyakran az intellektuális sérülés, mint vezető tünet, ám bizonyos esetekben más területek sérülésével együtt, az egész személyiséget átható tünetegyüttesben jelenik meg.

A sajátos nevelési igény kifejezi a gyermek életkori sajátosságainak, fejlődésének, intellektuális képességzavar vagy egyéb pszichés fejlődési zavar miatt kialakult részleges, vagy teljes mértékű elváltozását, a képességek részleges vagy teljes kiesését, eltérő ütemben történő fejlődését.

Az intellektuális sérülés, mint vezető tünet, más területek sérülésével együtt az egész személyiséget átfogó tünet együttesben jelenik meg.

- Bizonyos funkciók nem alakulnak ki vagy rendellenessé válnak.
- Megváltozik a környezethez való viszonya és az arra ráhatása.
- Akadályozottá válik a szocializáció, létrejöhet izoláltság.
- Fejlődésmenetük és személyiség szerkezetük eltér a normálistól.
- Személyiségfejlesztésük a normál pedagógiai eszközeivel nem oldhatók meg.

Az óvodai nevelés célja

A sokoldalú, tudatos fejlesztés hatására valamennyi érzékszerv bevonásával tanulják meg a helyes érzékelést, észlelést, mint a magasabb mentális folyamatok kialakulásának első lépcső fokát.

A sérülés mértékéhez mérten alakuljon ki, fejlődjön alkalmazkodó, együttműködő készségük, akaraterejük, önállóságuk, érzelmi életük.

Kis lépésekkel sok-sok gyakorlás útján éri el, saját lehetőségeik képest az optimális fejlődést a mozgás a beszéd, a játék, kognitív funkciók, valamint az önkiszolgálás terén.

A gyógypedagógus feladata

Testi, lelki, szociális, értelmi érettség kialakítása, az iskolai potenciális tanulási zavarok megelőzése, specifikus módszerek, terápiák, technikák szakszerű megválasztásával, alkalmazásával.

A gyermekekre jellemző cselekvésbe ágyazott gondolkodást figyelembe véve olyan képességek fejlesztése, mely kellő időt és alkalmat biztosít minimális kooperációs készség, a nonverbális és verbális kommunikáció fejlesztésére, a beszéd indítására, a beszéd megértés fejlesztésére, az aktív szókinccs bővítésére. A napirend folyamán csak annyi segítséget kapjon a gyermek, hogy önállóan tudjon cselekedni.

Felvétel a speciális óvodai csoportba

A gyermekek felvétele Nyíregyháza város és vonzáskörzetéből történik.

Az óvoda speciális csoportjába a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Szakértői Bizottság véleménye alapján kerülhet a gyermek, aki megfelel a következő követelményeknek:

- Helyzet és helyváltoztató alapmozgásokra képes
- Öltözésnél együttműködő, kanállal képes enni, pohárból képes folyadékot inni.
- Figyel a beszélőre, minimális kontaktus kialakítható vele
- Csoportban nevelhető, önmagára és társaira nem jelent veszélyt
- Rendszeres ültetés mellett szobatiszta

Fejlesztendő területek

- Mozdásfejlesztés

- Magatartás és viselkedés korrekció
- Kognitív képességek fejlesztése
- Kommunikációs képességek fejlesztése
- Személyiség fejlesztés

A közösségi és az egészséges életmódra nevelés szokásainak kialakítása

- **Közösségi szokások**

Minden ember életében vannak szokások, amelyek nagymértékben befolyásolják a személyiség fejlődését. A kialakult szokásnál nincs szüksége a gyermeknek a figyelem koncentrációjára, nincs szükség akarati erőfeszítésre, ez különösen fontos az értelmükben akadályozott gyermekeknél. A szokások kialakításánál a már kialakult szokásokra építünk, ezeket megerősítjük, új szokásokat alakítunk ki úgy, hogy a nem kívánatos szokásokat megpróbáljuk kioltani. Fontos a szokások kialakításánál, hogy a már kialakult szokásokat mindig azonos módon követeljük meg a gyermekektől.

Mivel a sajátos nevelési igényű gyermek nem látja be helyes vagy helytelen viselkedésének következményét, nagy jelentősége van az utánzásnak, a modellkövetésnek. Ezért rendkívül fontos a mintaadás a felnőttek és a gyermekek részéről, azaz a pozitív példa.

Fontos, hogy olyan szabályokat állítsunk fel, amelyek könnyen érthetőek, egyértelműek, egyszerűek a sajátos nevelési igényű kisgyermek számára is.

A szokások kialakításánál nagy segítséget nyújt a jól megválasztott napirend, a határozott, de szeretetteljes követelés.

Ahhoz, hogy a sajátos nevelési igényű gyermek odafigyeljen a felnőttre, meg kell, hogy bízson benne.

A felnőtt és a gyermek közötti pozitív érzelmi kapcsolat, a szereteten, elfogadáson, bizalmon alapuló nevelés segíti a fejlesztést.

Egészséges életmódra nevelés

- **Környezet**

Esztétikus, barátságos, szeretetteljes környezetben várjuk gyermekeinket. Igyekszünk elérni, hogy az óvodai közösség természetes közeg legyen számukra, és jól érezzék magukat. A hatékony fejlesztőmunka érdekében intenzíven tartjuk a kapcsolatot a szülőkkel, mindenkor partnernek tekintjük őket.

- **Életritmus, tevékenységrendszer**

A helyes életritmus kialakításának elengedhetetlen feltétele a mozgás, a tanulás, pihenés aktív-passzív szakasza. Gazdag változatos tevékenységet nyújtunk számukra, melynél figyelembe vesszük az egyéni fejlettségi szintjüket, életsajátosságait, élettempójukat, s az otthoni neveltetésből adódó eltéréseket.

- **Gondozás**

A gondozás szűkebb értelemben a napi gondozási teendők ellátását jelenti, tágabb értelemben pedig az egészséges életmódra nevelést, a mozgásvágy kielégítését, valamint a pszichés és szociális harmónia megteremtését foglalja magába.

Az egészség megőrzése még kiemeltebben jelenik meg az SNI gyermekek esetében, melyhez hozzátartozik az alapvető higiénés szokások, valamint az ehhez tartozó alapvető fogalmak elsajátítása, mint pl.: mosdó, wc, fürdőszoba, kézmosás, fésülködés, stb.

- **Testápolás**

Célunk a tisztaság igényének felkeltése, a fokozatos önállóság kialakítása. Az egyes feladatokat részfeladatokra lebontva végezzük. Ki kell alakítani gyermekeinkben, hogy igényeljék bizonyos cselekvésekhez kötötten is a tisztálkodást.

- **Étkezés**

Esztétikus környezetben fokozatosan alakulnak ki az étkezési szokások az etetéstől az önálló kanalazáson át megtanulják a szalvéta használatát, a pohárból való önálló ivást, a rágást. Az étkezésnél fontos a tempó és a helyes mérték megtanulása is, valamint a kulturált étkezési szokások elsajátítása.

- **Öltözés, vetkőzés**

A sajátos nevelési igényű gyermekek többségét öltöztetik, ezért fontos feladat az önállóságra nevelés ezen a téren is. A fokozatosság elvét betartva tanulja meg a gyermek az egyes ruhadarabok levételét és kis segítséggel az öltözködés fázisait. Fontos, hogy saját ruhadarabjaikat, valamint a saját jelüket ismerjék fel.

- **Szobatisztaságra nevelés**

A szobatisztaság egy képesség, amelynek kialakulása normál fejlődési ütemű gyermeknél is egy hosszú folyamat. A sajátos nevelési igényű gyermek esetében ez a képesség később, vagy egyáltalán nem alakul ki.

Amikor a gyermek pelenkája hosszabb ideig száraz marad, érdeklődik a toalett használata iránt, képes egyszerű utasítások megértésére, végrehajtására, akkor rendszeres ültetés mellett segítjük őt a szobatisztaság kialakulásában. A gyakori ültetés mellett célunk, hogy eljusson először az után jelzésig, majd a szükséglet időben történő jelzéséig.

- **Pihenés**

Az egészséges életritmushoz hozzátartozik a pihenés, alvás is. Gyermekeink nyugodt környezetben, kényelmesen pihenhetnek az erre a célra külön kialakított helyiségben. A pihenéshez is megfelelő higiénés szokásokat alakítunk ki – ágyhuzattal ellátott ágyneműben és pizsamában alszanak gyermekeink.

- **A környezet rendjének megőrzése, önálló munkafeladatok**

A sajátos nevelési igényű gyermek is szívesen tevékenykedik, segít, dolgozik. A túlféltő környezet azonban gyakran gátolja, megakadályozza próbálkozásait.

Ha a gyermek érzi munkája fontosságát, szívesen hajt végre feladatokat:

- Saját hely felismerése
- Székek helyrerakása
- Játékok elrakása
- Szőnyeg fel-, letekerése
- Közös rendteremtés
- Egyszerű tárgyak kiosztása

- Asztal letörlése
- Szemét összeszedése
- Saját ruhadarabok elrakása
- Ágyazás

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- Önállóan használják a mosdót
- Rendszeres ültetés mellett szobatiszták és jelzik szükségletüket
- Önállóan kanállal esznek, pohárból isznak
- Önállóan vetkőznek, kis segítséggel öltöznek, ruhájukat a megfelelő helyen rendben hagyják
- Tudják az elemi illemszabályokat (köszönés, kopogás, lábtörlés, stb.)
- Ismerik a napirend változásait
- Egyszerű feladatokat „munkatevékenységeket” elvégeznek

Tevékenységek, fejlesztések a csoportban

Tevékenységek, fejlesztések a heti rendje:

Típusa	Száma	Foglalkoztatási formák
Játékra nevelés	5	Csoportos + mikrocsoporthoz + egyéni
Színpadra kifejezés / beszédfejlesztés	5	Egyéni + csoportos
Technikák a környezet tanulmányozására	2	Mikrocsoporthoz
Mozgásos önkifejezés	4	Csoportos
Zenei alkotások (játékra nevelés)	5	Csoportos + mikrocsoporthoz + egyéni
Szabad rajz és vizuális alkotások	3	Mikrocsoporthoz + egyéni
Egyéni fejlesztés	5	Egyéni
Integrált nevelés	Kötetlen	Mikrocsoporthoz + csoportos

Kiegészítő terápiák: gyógytorna
logopédia

Játékra nevelés

A sajátos nevelési igényű óvodás korú gyermekek napi tevékenységének legfontosabb része a játék. Szervesen kapcsolódik az óvodai tevékenységekhez, amikor a tanult játékos

tevékenységek segítik a különböző foglalkozások eredményességét. Játék közben megismerik a környező világot, a természeti és társadalmi környezetet. A bizonyos területen sérült gyermek játéka is az óvodás évek alatt fejlődésen megy át, viszont ez egy lassúbb, alacsonyabb szintű változás, folyamat.

Kezdetben a mozgásos játékok dominálnak. Mozdás sorozatokat próbálnak, amely segíti a gyermeket saját teste és a téri viszonyok megismerésében, az alapmozgások összerendezésében.

A tárgyakkal való manipuláció során a játékokat igyekeznek egymással kapcsolatba hozni (ki-, illetve bepakolással, egymásba rakással, építéssel, stb). Eleinte cél nélkül csak a játék öröme miatt tevékenykednek, később megjelenik az alkotás öröme, mint motiváló erő. A siker újabb próbálkozásra ösztönzi őket, megjelenik a szándékosság, pl.: házat, kerítést építenek. Lassabban, de megjelenik az elemi szerepjáték, ahol a látott, hallott dolgokat próbálják megismételni. Tevékenységét hangadással, később - a sérülés mértékétől függően - akár beszéddel is kísérik. Lassan játékaikban a különböző tárgyak alkalmanként más-más szerepet töltenek be.

A körjátékok, a népi játékok a beszédfejlesztésen és a ritmusérzék fejlesztésén túl segítik az elemi szabályok, kooperatív képességek és a szociális képességek elsajátítását, fejlesztését

A játékra nevelés célja:

- a játékkedv felkeltése
- az együttjátszás örömeinek felfedeztetése
- elemi szabályok megtanítása
- a játéktevékenység örömforrásának biztosítása
- az önálló játék segítése
- a finommotorika fejlesztése
- elemi szituatív szerepjátékok, a konstruálás megtanítása
- egymás játéktevékenységének elfogadtatása

A játékra nevelés feladatai:

- nevelői irányítással bevezetni a gyermeket a játéktevékenység különböző formáiba (gyakorló, konstruáló, alkotó, szabály és szerepjáték)
- önálló játékra nevelés
- kapcsolatalakítás társakkal, felnőttekkel
- beszédfejlesztés, személyiségfejlesztés
- játéktevékenységen keresztül megismertetni környezetüket

A játékra nevelés ideje: 10-15 perc

Szabad játék ideje: folyamatosan egész nap

A játékra nevelés formája: mikrocsoportos, csoportos, egyéni

A játékra nevelés tartalma:

- **Finommotorikát fejlesztő játékok:** fűzés, illesztés formatáblába, ujjak ügyesítése, fogás-elengedés tanítása, ki- bepakolás, építés vízszintesen, függőlegesen, játékok egymásba illesztése, válogatás, csoportosítás, csipeszelés
- **A megismertető tevékenységet fejlesztő játékok:** Képes lottó, szétvágott képek összeillesztése, hasonlóság, különbség észrevételét segítő játék, sorozatok, csoportosítás, hallási differenciát fejlesztő játékok, tájékozódás hangok alapján, képtörténet kirakása, matató doboz/üveg
- **A szerepjáték elemei:** Autótologatás, szállítás, garázsépítés, babaringatás, etetés, altatás, sétáltatás, öltöztetés, utazás, orvosos játék, fodrász játék, főzőcske, takarítás, boltos játék, népi körjátékok eszközökkel
- **Barkácsolás:** Egyszerű tárgyak készítése felnőttel
- **Játék a szabadban**

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- tudnak egymás mellett, illetve együtt játszani
- elemi szerepjátékot eljátszanak
- biztonsággal használják az udvari játékokat

Színpadi kifejezés (beszédfejlesztés)

A sajátos nevelési igényű gyermekek beszédfejlődési sajátosságai:

Az intellektuális képességzavar egyik fő társuló tünete a különböző mértékű beszédfejlődésbeni elmaradás. Az autista, valamint az értelmi fejlődésükben különböző mértékben sérült gyermekek beszéde minőségileg és mennyiségileg egyaránt eltér az ép társaikétól. Jellemzően később indul be, lassabb ütemben fejlődik beszédük, szókincsük, neheztett a beszédmegértésük, és a kifejező beszédük. Gyakran vannak artikulációs nehézségeik, beszédük olykor diszharmonikus. Sok esetben a beszéd felfogásához és létrehozásához szükséges érzékszervi apparátus működik, külső ingereket érzékelnek ugyan, de gondolkodási képességük (fogalomalkotás, elvonatkoztatás, absztrakció, stb.) sérülése olyan nagyfokú lehet, hogy szavaik, megnyilvánulásaik nélkülözik az általánosított jelentéstartalmat. A sérülés mértékétől függően ugyan, de motiválhatóak, a kommunikációs igény megjelenik náluk (testbeszéd, gesztus, mimika, stb.

Az óvodába kerülő fogyatékos gyermekek beszédének sajátosságai:

Az óvodába kerülő gyermekek beszédfejlettsége igen eltérő. Beszédállapotuk összefügg a sérülés súlyosságával.

Óvodába kerüléskor jellemző:

- A beszédmegértés alacsony szintje
- Indítékszegénység, akadályozott a beszédre való odafigyelés képessége
- A figyelem és koncentráció zavara
- Többnyire szótöredéket, egy-egy szót használnak
- Sérült a beszélőszervek finommozgása
- Érdeklődésük korlátozott, a sérülés mértékétől függően hiányozhat belőlük a közlési vágy
- Beszédfejlődésükre jellemző a belső tartalom kifejezésének zavara
- Sérült a nyelv jelrendszere

A beszédfejlesztés célja:

- A gyermek beszéd iránti érdeklődésének felkeltése, utánzóképeség fejlesztése, kommunikációs igény felébresztése
- A beszédszervek ügyesítése
- A beszéd indítása, a passzív, ill. aktív szókinccs bővítése
- Hallási figyelem fejlesztése
- A közvetlen környezet tárgyairól, élővilágról, cselekvéseiről tapasztalatszerzés
- A kognitív funkciók, a figyelem, emlékezet fejlesztése

A sajátos nevelési igényű gyermekek **speciális beszédfejlesztését** az teszi szükségessé, hogy beszédük, beszédértésük minőségileg és mennyiségileg is eltér ép társaikétól. Később indul és lassúbb ütemben fejlődik. Beszédfejlesztésükhöz olyan módszer szükséges, amely számol azzal, hogy az egyes funkciók terén sajátos elmaradások vannak.

A beszédfejlesztés feladatai:

A beszédfejlesztés jelen van a gyermek egésznapos tevékenységében, ezért nem tekinthető egyetlen foglalkozás megvalósítandó feladatának. A beszédfejlesztés szorosan kapcsolódik más fejlesztendő területekhez, mint a mentális képességek, szocializáció, mozgás, játék fejlesztéséhez.

A pozitív példa nagymértékben elősegíti a gyermekek fejlődését, ezért a környezetükben lévők legyenek modellértékűek.

Fontos a pedagógus és a gyermekkel foglalkozók empátiás készsége, a pedagógus színes egyénisége, amely a jó érzelmi kapcsolatot biztosítja. Fontos a gyermeket körülvevő társak pozitív példája, ezért törekszünk arra, hogy minél több időt töltsenek gyermekeink normál közösségben, de mindig kiemelve a **speciális megsegítés fontosságát**.

Speciális feladatok:

- Az érdeklődés felkeltése
- A beszédmegértés fejlesztése
- Az otthonról hozott közlési normákra való támaszkodás
- Az ismeretek tevékenységbe ágyazott nyújtása
- Nonverbális elemek alkalmazása
- Hallási figyelem fejlesztése
- A figyelem tartósságainak, terjedelmének, akaratlagosságának növelése
- A gondolkodás és a nyelv fejlesztésének összekapcsolása

A beszédfejlesztés ideje: 5-30perc

A beszédfejlesztés formája: csoportos, egyéni

A beszédfejlesztés tartalma:

- A beszédszervek ügyesítése
- A beszédkedv felkeltése, hallási figyelemfejlesztés, hallási figyelem felkeltése (zajkeltés)
- A beszéd beindítása, a passzív szókincs bővítése, aktív szókincs bővítése
- Beszédmegértés fejlesztése

Színpadi kifejezések célja

- A beszédkedv felkeltése, fokozása
- A bábjáték lehetőségének biztosítása

Színpadi kifejezés feladata

- A gyermek értelmi fejlődésének elősegítése
- A beszéd, zene és mozgás alkalmazásának elősegítése

A színpadi kifejezés tartalma

- egyszerű cselekményű állatmesék
- népi mondókák

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- Egyszerű szavakban illetve mondatokban beszélnek
- Szituációkhoz kötötten jól értik a közléseket
- Egyszerű rövid verset, mondókát megtanulnak
- Egy részük csak a beszédmegértés szintjére jut el – szavakat nem mond, csak hangokat hangoztat

Technikák a környezet tanulmányozására: A sajátos nevelési igényű kisgyermek ismeretei óvodába kerüléskor jóval elmaradnak ép társaikétól, mivel megismerési folyamataik lassabbak, sérültet a kognitív képességeik. Csak a konkrét cselekvésbe ágyazott gondolkodásig jutnak el.

A környezetismeret-foglalkozás feladata, hogy a gyermeket megismertesse a közvetlen környezetük tárgyaival, élőlényeivel, az őket körülvevő emberekkel és önmagukkal, azaz saját testükkel.

Célja

- a közvetlen környezet tárgyairól, élővilágáról, cselekvéseiről, történéseiről tapasztalatok, ismeretek szerzése
- a kognitív funkciók a figyelem, emlékezet, gondolkodás fejlesztése

Feladatai

- az érdeklődés felkeltése
- az ismeretek tevékenységbe ágyazott nyújtása
- az észlelés (látás, hallás, tapintás, ízlelés, szaglás) fejlesztése
- a közvetlen környezetük tárgyainak, élőlényeinek tapasztalati úton való megismertetése
- a természet szépségeinek megismertetése séták, kirándulások alkalmával

A foglalkoztatás ideje: 10-20 perc

A foglalkoztatás formája: csoportos, mikrocsoportos

Témakörök a környezet megismerésére:

- saját név, jel, felnőttek neve
- tájékozódás az óvoda helyiségeiben
- testünk: saját testrészeink, mások testrészei
- az óvoda: csoportszoba, öltöző, konyha, udvar
- a család: családtagok megnevezése, szülők munkája, a család otthoni tevékenysége
- az őszi: őszi természet megfigyelése (kirándulás, séta kísérlet)
őszi időjárás, gyümölcsök, zöldségek
őszi öltözködés, testséma fejlesztés
- a téli: a téli természet megfigyelése, téli sportok, téli örömeik
téli időjárás, téli öltözködés, téli ünnepek
- a tavaszi: a tavaszi természet megfigyelése (kirándulás, séta kísérlet)
tavaszi időjárás
tavaszi virágok, gyümölcsök, zöldségek
tavaszi öltözködés
a tavasz ünnepei
- otthoni tevékenységek (munka): takarítás, terítés, ágyazás, mosogatás
- közlekedés: járművek felismerése
közlekedés az utcán
közlekedés járműveken

- az állatok: a ház körül élő állatok
állatkertben élő állatok
- játékok: csoportszobai játékok
udvari játékok

A fejlesztés várható eredménye óvodáskor végére

- ismerik nevüket, jelüket, egymás nevét és a csoportban dolgozó felnőttek nevét
- megmutatják saját testrészeit
- biztonságosan mozognak szűkebb környezetükben
- egy-két gyermek tudja szülei nevét, munkahelyét
- egy-két gyermek különbséget felismer a tél és a tavasz között
- 3,4 járművet megkülönböztetnek
- a házi állatokat felismerik jellemző jegyeik alapján
- ismerik és használják a játékokat

Mozgásos önkifejezés

A sajátos nevelési igényű gyermekek mozgásának jellemzői: A sajátos nevelési igényű gyermeket jellemez egy sajátos mozgáskép mivel a mozgásfejlődés során bizonyos fázisok kimaradnak, kevésbé gyakorlódnak be, illetve hibásan rögzülnek.

Ez az eltérés megmutatkozik a mozgáskoordináció, az egyensúlyérzék zavarában, a mozgás folyamatainak, kivitelezésének (pontosságában) pontatlanságában, a testséma, a térorientáció fejlődésének elmaradásában, ügyetlen, lassú mozgásban vagy hipermobilitásban.

Az óvodába kerülő sajátos nevelési igényű kisgyermek mozgása bizonytalan, ügyetlen. Járása széles alapú. Jellemző a nagymozgások és a finommotorika koordinátlansága.

Nem ismeri fel a tárgyak, személyek önmagához, illetve egymáshoz való viszonyát. Gyakran megfigyelhetők mozgásos sztereotípiák.

A mozgásos önkifejezés célja:

- a motoros tanulás elősegítése
- a teljesítőképeség növelése
- mozgásos gátlás oldása
- a szervezet sokoldalú, harmonikus, arányos fejlődésének biztosítása, az egészség megőrzése

A mozgásos önkifejezés feladatai:

- légzéstechnika javítása
- ritmusérzék fejlesztés
- egyensúlyérzék fejlesztése
- ügyesség, állóképesség, erő fejlesztése
- utánzókézség fejlesztése
- testséma fejlesztése
- téri tájékozódás fejlesztése

- mozgáskoordináció fejlesztése
- a biztos egyensúly kialakítása
- alapmozgások kialakítása, korrigálása
- légzéstechnika javítása

A mozgásos önkifejezés ideje: 10-30 perc

A mozgásos önkifejezés formája: csoportos, egyéni

A mozgásos önkifejezés gyakorlatai: „Sajátos nevelési igényű gyermekek speciális mozgásfejlesztése” című alternatív programunkban.

Várható eredmény óvodáskor végére

- kialakul a természetes mozgásigény
- örömmel szívesen mozognak
- tudnak mozgást utánozni
- alkalmazkodnak a foglalkozások rendjéhez
- értik az egyszerű verbális utasítást
- alapmozgásuk jártasság szinten van
- lépcsőn kapaszkodva, váltott lábbal közlekednek
- biztosan mozognak udvari játékokon, tornaszereken
- elemi szabályokat ismerik, betartják

Zenei alkotások

A zenei alkotások helye a gyógypedagógiai óvodában:

Az éneklés a felnőtt és gyermek közötti közös öröm forrása lehet, elmélyíti a személyes kapcsolatot. Az sajátos nevelési igényű óvodások esetében a lovagoltató, hőkögtető mondókák, dalocskák jelennek meg először, mivel ezeket mozgás kíséri, s így érezhetik a dalok ritmusát, tempóját. A testi kapcsolat, pedig érzelmi összetartozást eredményezhet.

A mondókák, egyszerű dalok, dalos játékok éneklése, játszása mellett mód nyílik hangszerek megszólaltatására is.

Az éneklés, a zene nyugtatóan hat a sajátos nevelési igényű gyermekekre is, ezentúl azonban fontos szerepe van a mozgásfejlesztésben, finommotoros fejlesztésben, beszédfejlesztésben.

A zenei nevelés célja:

- a környezet hangjainak felismerése, differenciálása
- a gyermekek érzelmi életének alakítása, a gátlások oldása
- a beszéd, mozgás, zene, játék összekapcsolása
- zenei hallás fejlesztése
- ritmusérzék fejlesztés

A zenei nevelés feladatai:

- környezet zörejeinek felismertetése
- egyszerű mondókák, énekek, dalos játékok megtanulása
- a mozgás és zene összekapcsolása
- a zene és beszéd kapcsolata (tempó, ritmus, hanglejtés, hangmagasság érzékeltetése)
- egyszerű hangszerek hangjának megismertetése (dob, csörgő, cintányér, csörgődob)
- zenei élmény nyújtás zenehallgatással

A zenei nevelés időtartama: 10-20 perc

A zenei nevelés formája: csoportos, mikrocsoporthoz, egyéni

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- 4, 5 mondókát, egyszerű dalt tudnak
- 4,5 dalos játékot eljátszanak
- ismerik a dobot, cintányért, csörgőt, csörgődobot
- megkülönböztetik a magas és mély hangokat

Szabad rajz és vizuális alkotások

Az értelmileg sérült sajátos nevelési igényű gyermekek vizuomotoros képességének jellemzői: Az értelmi fogyatékos gyermek, mozgásos ügyetlensége a manualitásban is megjelenik. Mozgásos tanulás közben vizuális, akusztikus, kinezetikus, taktilis ingerek fejlesztik a percepciót, hatnak a megismerő funkciókra, a beszédre és segítik a manipulációt. Az ujjak és a kéz ügyesedésével, kialakul a szem-kéz koordináció. Az értelmi fogyatékos gyermek kéz fejlődési üteme lassúbb. A két kéz együttes mozgása, a test középvonalának átlépése nehézséget jelent. A finommozgást igénylő feladatokat erőtlen, pontatlan mozgáskoordinációval oldják meg.

A vizuális alkotások fejlesztésének célja:

- testséma fejlesztés
- az ábrázolókedv felkeltése, ábrázoló képesség fejlesztése
- a kéz izomerejének szabályozása
- célirányos kézmozgások kialakítása
- a különböző technikák megismertetése
- a téri tájékozódás fejlesztése

A vizuális alkotások fejlesztésének feladatai:

- érzékelés, észlelés, tapintás fejlesztése az ujjak ügyesítésével
- az ábrázolókedv felkeltése, a gyermek önkifejezésének támogatása
- pontos megfigyelésre való törekvés
- a tárgyak fixálásának megtanítása
- színek, formák, nagyság, súly osztályozása
- tárgyak tapintás útján való megkülönböztetése
- az ujjak és a kéz ügyesítése

- különböző anyagok, technikák megismertetésével, élményeik rajzzal, festéssel, mintázással való kifejezése

A vizuális alkotások fejlesztésének ideje: 20-30 perc

A vizuális alkotások fejlesztésének formája: mikrocsoportos, egyéni

A vizuális alkotások fejlesztésének tartalma:

- kézügyességet fejlesztő játékok
- fixáló gyakorlatok
- szem-kéz koordinációt fejlesztő játékok
- mintázás: homokozás, vízzel játszás, pancsolás, gyurmázás, agyagozás
- festés: kézzel, tenyérrel, ujjal, eszközökkel-dugóval, ecsettel, szivaccsal
- nyomdázás: játékyomdával, dugóval, szivaccsal, terményekkel
- rajzolás: színes ceruzával, zsírkrétával
- papírmunkák: tépés, gyűrés, hajtogatás

A fejlesztés várható eredménye:

- tudnak rövid ideig helyhez kötötten tevékenykedni
- kialakul háromujjas fogásuk
- szívesen ábrázolnak
- rajzukban kialakul a helyes nyomaték
- használják az ábrázolás foglalkozáson megismert eszközöket
- tudnak ritmikus sort 2 elemből kirakni
- munkájukban balról-jobbra haladnak

Egyéni fejlesztés

Az egyéni fejlesztés a gyermek speciális nevelési szükségletéhez, a képesség-struktúra egyenetlenségéhez igazodó, sérülésspecifikus fejlesztés.

Gyakorisága: naponta

Időtartama: 5-15 perc a gyermek állapotától és az adott tevékenységtől függően

Célja: hatásfokozó, erősítő, támogató, esetleg tehetséggondozó tevékenység, munkatevékenység illetve a közösségi élet nehézségeinek leküzdése. Társuló sérülésekből adódó problémák kiküszöbölése

Feladata:

- a figyelem az emlékezet fejlesztése, a nyelvi zavarok kiküszöbölése, a beszédszervek ügyesítése, a beszéd indítása
- formaérzékelés, alak-háttér differenciáló képesség, a látási-hallási diszkriminációs készség fejlesztése
- a finommotoros készség fejlesztése

- a megfigyelőképesség fokozása
- analízáló, szintetizáló készség valamint a szerialitás fejlesztése
- válogatás, csoportosítása, rendezés (nagyság, szín, forma szerint) analógiás sorok kirakása, rész-egész viszony észrevétele
- az együttműködő készség, kitartás, feladattartás fejlesztése
- a modális, szeriális észlelés fejlesztése

A fejlesztés tartalma:

Mozgásfejlesztésre irányuló gyakorlatok

- testkép, testfogalom, testséma fejlesztése
- vestibuláris rendszer fejlesztése
- egyensúlyfejlesztő gyakorlatok
- téri tájékozódás fejlesztése
- a mozgás és a beszéd összekapcsolása

Beszédfejlesztő gyakorlatok

- a beszédre való figyelés fejlesztése
- a beszédszervek ügyesítése
- passzív és aktív szókinccs bővítése
- verbális és nonverbális jelzések megtanítása
- a beszédmegértés segítése

A megismerő-tevékenység fejlesztését szolgáló gyakorlatok

- azonosság-különbség felismerése, összehasonlítás
- a rész-egész viszonya, érzékeltetése
- hiány felismerése, változás észrevétele
- analízáló, szintetizáló készség fejlesztése
- fő fogalom alá rendelés
- színek egyeztetése, megnevezése, osztályozása, válogatása
- ritmikus sorok kialakítása
- analógiás gondolkodás fejlesztése

Vizumotoros koordinációt fejlesztő gyakorlatok

- ujjak ügyesítése
- kézügyességet fejlesztő gyakorlatok
- fixációs gyakorlatok
- a szem-kéz koordináció fejlesztése
- az ábrázoló készség fejlesztése, helyes ceruzafogás, kellő nyomaték kialakítása
- téri orientáció, alak- háttér differenciáló készség fejlesztése

A fejlődés várható eredménye

- kialakul a megközelítőleg helyes ceruzafogásuk
- szívesen ábrázolnak
- ritmikus sort 2, 3 elemből kiraknak
- munkájukban balról-jobbra haladnak
- kialakul testsémájuk
- fejlettségi szinttől függően szavakban, egyszerű mondatokban beszélnek
- eljutnak a beszédmegértés bizonyos szintjére (szituációhoz kötötten értik a közléseket, kéréseket, utasításokat)
- tudnak rövid ideig a felnőttre figyelni

Integrált nevelés inkluzív környezetben

A sajátos nevelési igényű gyermekek csoportja a normál 8 csoportos óvoda épülete melletti külön épületben helyezkedik el. A normál csoportok szemlélete a befogadáson alapszik, ezért az eltérés nem akadály a együttnevelésnek. A gyermekek fejlettségétől függően a részleges integráció gyakorlata valósul meg.

Integrált nevelésünk alapelvei:

- a különbözőség elfogadására nevelés
- sajátos nevelési igényű gyermekekben rejlő értékek felismerése, fejlesztése
- sajátos nevelési igényű gyermekek sikerélményhez juttatása integrált neveléssel

Integrált nevelésünk célja:

- sajátos nevelési igényű gyermekeink ép társaikkal való együttnevelése
- a szociális és viselkedési normák kialakítása
- az ép gyermekek pozitív példája fejlesztően hasson a sérült gyermekek magatartására, viselkedésére, mozgására, kognitív képességeire
- ép gyermekek érzékenyítése, másság elfogadtatása

Integrált nevelés feladata:

- magasabb szintű játéktevékenység (elemi szerepjáték, elemi szabályok) megtanulása
- mintakövetés, modellkövetés a különböző tevékenységekben
- együttjátás, együtt cselekvés a normál csoportos gyermekekkel

A fejlődés várható eredménye:

- az ép értelmű gyermekek megtanulják sérült társaikat elfogadni, segíteni, szeretni
- az együttnevelés fejlesztően hat a sajátos nevelési igényű gyermekek mozgására, kognitív képességeire, viselkedéseire, beszédére, érzelmi életére
- a sajátos nevelési igényű gyermekek biztosabban mozognak az ép társaik között, alkalmazkodóbbak, együttműködőbbek lesznek.

Szervezeti és időkeretek

Speciális csoportunkba a gyermekek a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Szakértői Bizottság szakvéleménye alapján kerülnek. Csoportunk vegyes, ahol a gyermekek korcsoportba sorolását nem az életkor, hanem a fejlettségi szint határozza meg, mely az év eleji megfigyelésen és szintfelmérésen alapul.

A sajátos nevelési igényű gyermek fejlődésére jellemző az egyenetlen fejlődés. Önmagukhoz képest fejlődésük lehet lassúbb vagy gyorsabb ütemű, ez a fejlesztőprogram aránybeli eltolódását is szükségessé teheti.

Gyermekeink spontán tanulása is sérült, ezért a fejlesztő programok nagy részét kötött formában szervezzük.

Fejlesztő munkánkban kiemelt szerepe van az önállóságra nevelésnek, ezért ez a terület fejlesztése óvodába kerüléskor nagyobb időkeretet kap, mint az értelmi nevelés, de az arány a későbbiekben változik.

Nagy hangsúlyt fektetünk a mozgás-fejlesztésre, amely nemcsak a fejlesztő foglalkozást, hanem az udvari játékokat, sétákat, kirándulást is magába foglalja.

Tág időkeretet biztosítunk a gyermek alapvető tevékenységére a szabad játékokra is.

Mivel a sérült gyermekek életében nagy jelentősége van a napi ritmusnak, ezért fontos a napirend.

A csoport napirendje:

07.00 – 8.00	Gyülekezés – szabad játék
08.00 – 8.30	Beszélgetés, reggeli torna, mosakodás
08.30 – 9.00	Tízórai
09.00 – 10.30	Irányított egyéni és kötelező foglalkozás
10.30 – 11.30	Séta, levegőzés, játék, mozgás a szabadban
11.30 – 12.00	Öltözködés, mosakodás, készülődés az ebédhez
12.00 – 13.00	Ebéd, készülődés a lefekvéshez
13.00 – 15.00	Délutáni pihenés
15.00 – 17.00	Készülődés uzsonnához, uzsonna, játék, hazabocsátás

A gyermekek fejlődési szintjének megállapítása

Csoportunkban a gyermek fejlődési szintjének megállapítása 4 hetes megfigyelés után történik. A fejlettségi szint megállapításához autista gyermekeknél Kathleen Ann Quill: Tedd-Nézd-Hallgasd-Mond! Című könyvében szereplő felmérőlapokat használjuk, valamint az egyéb intellektuális képességzavarral rendelkező gyermekek számára a B. J. Mix – W. Sailor által kidolgozott TARC kérdőívet alkalmazzuk. Mindkét módszer segít felmérni a gyermekek:

- önellátását, szociális készségszintjét
- a finommotoros készségszintjét
- a nagymozgás készségszintjét
- a nyelv és beszéd készségszintjét
- a gondolkodás, érzékelés, észlelés készségszintjét

A mérést évente három alkalommal végezzük el és a tanév végén értékeljük.

Az összesítő pontos képet ad arról, hogy a gyermek a mérési időközök alatt mennyit fejlődött az egyes területeken a tanév során.

A csoport dokumentumai:

- Éves ütemterv
- Egyéni fejlesztési terv
- Csoportnapló

III.1.12. Képesség kibontakoztató tevékenységek,

1. speciális fejlesztő munka

Beilleszkedési zavarokkal, magatartási rendellenességekkel, tanulási nehézségekkel küzdő gyermekek terápiája

Cél: Minta adással, tanácsadással, fejlesztő terápiával segíteni a nehezen kezelhető gyermekeknél felmerülő nevelési és tanulási problémák megoldását.

A fejlesztőpedagógus feladata

- A gyermek állapotának feltárása. A szenzomotoros ismeretszerzés lehetőségeinek javítása, a megismerő funkciók fejlődési lemaradásának csökkentése.
- A figyelem tartósságának, terjedelmének növelése. A megfigyelő-képesség fejlesztése. A tanulás tartósságának biztosítása.
- A taktilis érzékelés fejlesztése, a szenzomotoros koordináció erősítése. A testkép, testfogalom kialakítása. Az egyes érzékelési területek összehangolt működésének fejlesztése.
- A vesztibuláris rendszer működésének korrigálása. A téri tájékozódás és a mozgáskoordináció fejlesztése. Beszédmegértés fejlesztése, szókincsfejlesztés, egyszerű mondatalkotás.
- Ritmus - mozgás - beszéd koordinálása, hallási differenciáló képesség fejlesztése. A gondolkodási funkciók erősítése. Az időbeli tájékozódás fejlesztése.

A fejlesztésbe való bekerülés

A fejlesztő terápiában azon gyermekek vehetnek részt, akiket a szülő vagy pedagógus kérésére az Egységes Pedagógiai Szakszolgálat vizsgál és a szakvélemény részképesség gyengeséget vagy magatartási zavart állapít meg.

- A fejlesztés ideje: 10 - 20 perc
- A fejlesztés formája: egyéni

A fejlesztés területei

- Mozgásfejlesztés

- Anyanyelvi fejlesztés
- Megismerő funkciók fejlesztése
- Grafopercepció fejlesztése

Mozgásfejlesztő program területei

A testtudat fejlesztése

Módszertani szempontból három részre osztjuk, mint testkép, testfogalom és testséma fejlesztés. A testkép fejlesztésének első számú segédeszköze a tükör, fejlesztő gyakorlat a tükörkép játék. A testkép kialakulásához a különböző izometriás gyakorlatokat használjuk, mint tolás, húzás, feszítés. A testkép kialakulását segítik még a relaxációs gyakorlatok is. A testfogalom kialakító gyakorlatok során tulajdonképpen a testrészek elhelyezkedését, nevét és funkcióját tanítjuk meg a gyermekeknek. Erre szolgálnak a következő gyakorlatok: festéssel, habbal stb. megjelölt testrészek, egymás testrészeinek megnevezése, felnőtt vagy baba testrészeinek megnevezése. A testséma a test gravitációhoz való alkalmazkodásának, egyensúlyának megélése. Gyakorlatai a növények, állatok mozgásának utánzása, emberi arcjátékok utánzása, emberi járásmódok utánzása.

A vesztibuláris rendszer fejlesztése

Ayris terápiával, statikus egyensúly gyakorlatokkal, dinamikus egyensúlyt fejlesztő gyakorlatokkal (Bady-roll) történik.

A két testfél mozgásának összerendezése

A páros testrészek egyidejű, egyforma mozgatása.

Négy végtag egyidejű mozgatása.

Alapmozgások koordinációjának javítása

(gurulás, kúszás, mászás, járás, futás, ugrás)

A téri tájékozódás fejlesztése

Alapvető téri irányok gyakorlása: előre, hátra stb. különböző akadálypályák.

Anyanyelvi fejlesztés

Fújási gyakorlatok. Szívás- fújás differenciálása. Orr és szájlégzés differenciálása. Légzőgyakorlatok. Artikulációs izmok ügyesítése. Ciklizálás. Hallási differenciáló képesség fejlesztése. Beszédmegértés fejlesztése, instrukciók megértése. Folyamatos beszéd fejlesztése lábbal, szólásokkal, közmondásokkal, megkezdett történetek befejezése.

Szókincsfejlesztés után mondással, analógiás sorok kirakásával dramatizálással. Passzív szókincs fejlesztés rövididejű verbális emlékezet fejlesztéssel. Aktív szókincs fejlesztés közvetlen verbális emlékezettel, valamint egyeztetéssel.

Azonos ábrák egyeztetése, azonos fogalom eltérő ábra, tárgykép - sziluettkép egyeztetése. Igék tanítása. Utasítások megértése. Egyszerű mondatalkotás. Analógiás sorozatok kirakása. Melléknevek tanítása színekkel. Mozgás, beszéd, ritmus koordinálása.

Megismerő funkciók fejlesztése

A megismerő funkciókhoz tartoznak az érzékelés, észlelés, figyelem, megfigyelő-képesség, emlékezet, gondolkodási funkciók.

A fejlesztés tartalma

- Tapintás - párosítással stb.
- Szaglás, ízlelés - különböző ízek, illatok
- Hallási differenciálás - zörejek, saját hang, instrukció követése stb.
- Látás: forma, szín egyeztetés, alak - háttér differenciálás, téri orientáció fejlesztése, irány azonosság.
- Gondolkodásfejlesztés: összehasonlítás, különbségek megfigyelése, analizáló, szintetizáló képesség fejlesztése, rész - egész viszonya, hiányok pótlása, szimmetria felismerése.

A feladatsor része még a részekre bontás, részekről egész összerakása, főfogalom alá rendelés.

Grafopercepció fejlesztése

Ujjtornával, kézügyességet fejlesztő játékokkal, gyurmázással, magvak válogatásával.

Ide tartoznak a fixációs gyakorlatok, valamint a szem - kéz koordinációs gyakorlatok.

A fejlődés várható eredménye

- Tudnak időben, térben tájékozódni
- Beszédük mind alakilag, mind tartalmilag eljut az életkoruknak megfelelő szintre.
- Nő a figyelem tartóssága. Pontosabb a megfigyelő-képességük.
- Mozgásuk harmonikusabb. Kialakul a helyes ceruzafogásuk. Munkájukban balról, jobbra haladnak, ritmikus sort kiraknak.

Gyógytestnevelés

Cél: Az óvodáskorú gyermekek szerzett vagy veleszületett betegség következtében kialakult egészségi állapotának javítása, mozgásuk fejlesztése. A testnevelés és a sport mozgásanyagának felhasználásával a gyermeki személyiség alakítása, testi- lelki rehabilitációja.

A gyógytestnevelő feladata

A gyógytestnevelő az óvodapedagógusok és a gyógypedagógus segítségével ismerkedjen meg a gyermekek aktuális egészségi állapotával, mozgásfejlettségével. Balesetmentes körülményeket teremtsen a mozgásfejlesztéshez. A sokféle változatos mozgástevékenységgel biztosítsa a gyermekek számára az önálló mozgástapasztalatok szervezését, képesség és készség fejlesztését, ezáltal javítsa a betegség következtében kialakult egészségi állapotot, járuljon hozzá a gyermekek rehabilitációjához. Prevenációs gyakorlatok végeztetésével akadályozza meg az egészségi állapot romlását.

A gyógytestnevelésre járó gyermekek jellemzői

A gyógytestnevelésre utalt gyermekek szomatikus egészségi állapota eltér a többi gyermekétől. Különbségek mutatkoznak morfológiai és funkcionális vonatkozásban is. Testformájuk, testi felépítésük, külső megjelenésük más, mint egészséges társaiké: Down-szindróma, alkohol szindróma stb.

Mozgásukban, cselekvésükben egészséges társaikhoz viszonyítva bizonyos mértékig korlátozottak: szívbetegség, labilis egyensúlyérzék stb. Gyakran előfordul, hogy a fogyatékos gyermekek túl mozgékonyak, mozgásuk összerendezetlen. Vannak közöttük, akik éppen ellenkezőleg viselkednek, félénkek, csak nehezen vehetők rá a mozgásra. A mozgásfejlesztésen túl a pszichés kiegyensúlyozottság kialakítása is szükséges számukra.

A gyógytestnevelés feladata

- A születés előtti, illetve a fejlődési rendellenességekből eredő elváltozások, deformitások, betegségek javítása.
- A testi képességek, erő, állóképesség fejlesztése úgy, hogy a gyakorlatokat fokozatosan nehezítjük.
- A mozgáskészség fejlesztése közben kiemelt jelentőségű az ismert vagy tájékozottság szintje. Fontos, hogy a gyermekeknek pontos ismerete legyen a helyes mozgásról.
- A mozgásjártasságok, mozgáskészségek kialakításával a mozgásműveltség fejlesztése.
- Az érdekes, játékos gyakorlatokkal a gyermekek mozgásigényének felkeltése, kielégítése.

A gyógytestnevelés mozgásanyaga

Játék	Előkészítő gyakorlatok	Fő gyakorlatok	Kontraindikált mozgások
<p>Egyszerű mozgásos játékok, helykeresők átfutások, futójátékok, versengések.</p> <p>Minden foglalkozáson lehetőség az önálló eszközválasztásra, szabad játékra, a mozgásos önkifejezésre.</p> <p>Lehetőség van sokféle eszközzel, azok használatával megismerkedni pl. roller, gördeszka, füles labda, trambulín stb.</p>	<p>Játékos utánzó gimnasztikai gyakorlatok, melyek az izmokra kifejtett hatása alapján lehetnek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mobilizáló gyakorlatok • nyújtóhatású gyakorlatok • erősítőhatású gyakorlatok <p>Többféle kézi szerrel is végezhetőek: karika, babzsák, szalag, labda, párna, Badyroll-henger stb.</p> <p>A légzési gyakorlatok a gimnasztikai mozgással összekötött speciális gyakorlatok.</p> <p>A relaxációs gyakorlatok az izomtónus és a pszichés feszültségi állapot csökkentését segítik.</p>	<p>I. Torna vonatkozású főgyakorlatok</p> <p><i>Természetes támaszgyakorlatok:</i> kúszás, csúszás, mászás, egyensúlyozás. Talajon és tornaszereken is végezhetőek. Pl.: pad, zsámoly, mászás.</p> <p><i>Talajtorna gyakorlatok:</i> gurulás a test hossz tengelye körül kézben fogott eszközzel vagy eszköz nélkül szőnyegen.</p> <p><i>Függésgyakorlatok:</i> mászások bordásfalon, Tinkondin felfelé-lefelé, balra-jobbra</p> <p>II. Atlétikai vonatkozású főgyakorlatok</p> <p><i>Futások:</i> rövid ideig, játékos formában. Közbeiktatott pihenőkkel.</p> <p><i>Ugrások</i></p> <p><i>Dobások:</i> hajítás kislabdával, babzsákkal távolba és függőleges vagy vízszintes célba.</p> <p>Léglabdával végezhető gyakorlatok a gurítás, feldobás- elkapás, átadás, labdavezetés</p>	<p>A túlságosan magas tornaszereken végzett mozgás.</p> <p>Guruló-átfordulás előre, a tarkóállás és gurulóátfordulás hátra előgyakorlatai.</p> <p>További gyakorlatok egyénre szabottak lehetnek pl. lajhármászás.</p> <p>Tilos mozgások.</p> <p>Káros mozgások</p>

A fejlődés várható eredménye:

- A gyermekek szívesen beállnak tornázni, a kapott utasításokat igyekeznek végrehajtani, együttműködők.
- Egészségi állapotuk nem romlik, hosszabb ideig is képesek mozogni.
- A nagymozgásokat, egyensúly gyakorlatokat bátran, változott körülmények között is elvégzik.
- A megismert játékokat felnőtt irányításával eljátsszák.
- Sokféle tornaszert ismernek, azokat önállóan használják.
- Szeretnek labdázni, többféleképpen használják: dobják, pattogatják, céloznak vele.

2. Képesség kibontakoztató, tehetségfejlesztő munka

A gyermekek egyéni fejlettségét figyelembe véve Tehetségfejlesztő foglalkozásokat is szervezünk, ahol az egy-egy részterületen kiemelkedően tehetséges gyermekeket is továbbfejleszthetjük. A tehetségfejlesztő foglalkozások vezetéséhez az óvodapedagógusok megfelelő képesítéssel rendelkeznek.

Gyermektorna – úszás – Cél: A gyermekek edzettebbé, ellenállóbbá, egészségesebbé váljanak. A mozgás örömeinek biztosítása. Testi képességek erő-, ügyesség-, gyorsaság-, állóképesség fejlesztése. Térben való tájékozódás, finommotorika fejlesztése. Az úszással a gyermekek egészségi, edzettségi állapotának javítása, a tartási rendellenességek kialakulásának megelőzése. Sportversenyeken való részvétellel a versenyszellem megérettetése.

Népi- gyermektánc – Cél: A népi gyermekjátékdalok, a nemzeti mozgáskincs alapjainak megismertetése, amely a személyiség sokoldalú fejlesztését szolgálja. Az óvodás gyermekek személyiségfejlesztése - énekes - táncos játékokkal, daltanulással, gyakorlással, és ismétléssel az értelmi képességek kibontakoztatása.

A mozgáskultúra és a tánckultúra fejlődését elősegítő legfontosabb célunk a gyermekek életkorának megfelelő művészi értékű anyag felhasználásával a gyermekek mozgásigényének kielégítése, a ritmusérzék fejlesztése, harmonikus mozgásuk elősegítése. Előadásukkal színesítsék az óvodai ünnepeket.

Kézműves műhely – Cél: Tehetséges, érdeklődő nagycsoportos korú, jó kezűgyességű, fantáziadús, alkotószellemű gyermekek vizuális alkotótevékenységének, esztétikai érzékének fejlesztése. A gyermekek fantáziájának, kreatív gondolkodás módjának intenzívebb kibontakoztatása. Ismerkedjenek meg a népi kismesterségek technikáival, a csuhézással, vesszőfonással, agyagozással, és a batikolással. Rajzversenyeken való részvétellel juttassuk sikerélményhez a gyerekeket.

Idegen nyelv – Cél: Játékos tevékenységek közben az anyanyelvi neveléshez hasonló módon, az idegen nyelv alapjainak elsajátítása, a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével.

A korai nyelvtanulás pozitív hatással van a gyermekek nyelvi kompetenciáira, növeli önbizalmukat, jótékony hatással van a beszélszervek ügyesítésére.

Furulyázás – Cél: Kiemelkedő zenei képességű és jó hallású nagycsoportos korú gyermekek ismerjék meg a fúvóhangszerek megszólaltatását. Barátkozzanak meg a furulyával, egy oktávon belül kis terjedelmű dalok utánzásos elsajátítása, a zenei műveltségük fejlesztése. Gyermekjátékdalok, műzenei szemelvények: művészi igényű megkomponált gyermekdalok megtanulása, furulyázása. Önálló és csoportos előadásukkal az ünnepségeket hangulatosabbá teszik.

Zeneovi – Cél: Kiemelkedő zenei képességű, jó hallású nagycsoportos korú gyermekek zenei képesség-, készségfejlesztése. (Ritmus, tempóérzék, egyenletes lüktetés, belső hallás, zenei emlékezetük fejlesztése.) Zenei ízlésük, mozgáskultúrájuk formálása.

Hittan – Cél: Az emberi kapcsolatokban a szeretet, a bizalom, a türelem, igazságosság, szelídség, a szolgálat megismertetése a gyermekekkel. Részvétel érdeklődő óvodásaink köréből. Szeretetteljes légkörben hallgassanak bibliai történeteket, irodalmi és zenei művekkel hitük erősítése, bővítése, érzelmi biztonságuk fokozása. Ismerkedjenek meg az egyházi ünnepek jelentőségével, tartalmával.

III.2. ARANYKÖRTE TAGINTÉZMÉNY

EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD, KÖRNYEZTI NEVELÉS,
KÖRNYEZETVÉDELMI PEDAGÓGIAI
PROGRAMJA

**Az óvoda neve: BÚZASZEM NYUGATI ÓVODA
ARANYKÖRTE TAGINTÉZMÉNY**

**Címe: 4400 Nyíregyháza
Körte utca 39.**

**Tel./fax : 42/512-929
E-mail: aranykorteovoda@gmail.com**

III.2.1. Helyzetelemzés

Az óvoda bemutatása

Intézményünk Nyíregyháza, Körte u. 39.sz. alatt a városközpont, közművelődési intézmények és a Bem József Általános Iskola szomszédságában található.

Ebben a "kultúrközegekben" (művelődési ház, színház, könyvtár, múzeum) szerzett élmények gazdagabbá teszik óvodásaink érzelmvilágát, tapasztalatait, ismereteit. Pozitívan hatnak az esztétikai, az etikai és szociális képességeik fejlődésére. Közvetlen környezetünk kedvezően segíti komplex nevelési programunk – „Egészséges életmód, környezeti nevelés, környezetvédelem” - megvalósítását, amely nevelő, fejlesztő munkánk, sajátos arculatunk meghatározója.

Az óvoda 1980-ban kezdte meg működését. 2001.-ben kapta az Aranykörte Óvoda, 2011.-től racionalizálás eredményeként a Búzaszem Nyugati Óvoda Aranykörte Tagintézmény nevet. Nyolc csoportunk elnevezésük szerint: Méhecske, Őzike, Mókus, Delfin, Pillangó, Pingvin, Cica, Panda Maci.

Óvodánk befogadó, gyermekközpontú intézmény, ahol színvonalas pedagógiai tevékenység, szeretetteljes gondoskodás által érvényesülnek a gyermeki jogok. Programunk alapján kiemelt és átfogó szerepet kap az egészséges életvitelre nevelés, a környezetvédelem, környezettudatos magatartás megalapozása.

A csoportszobák változatos szín és formavilágukkal kellemes komfortérzetet biztosítanak a gyermekek, felnőttek számára. Elegendő tér áll rendelkezésre a gyermekek mindennapi mozgásigényének kielégítéséhez. Környezetünket változatos növényvilág jellemzi. A belső-külső környezet egyaránt biztosítja a gyermekek harmonikus fejlődéséhez szükséges feltételeket, óvodásaink jól érzik magukat.

Szülői igény alapján, homogén és vegyes csoportok egyaránt működnek.

A személyi erőforrásunk az óvodapedagógusaink plusz képzései /hozzájárul a tehetséggondozáshoz képességbeli hátrányok csökkentéséhez, a gyermekek egyéni adottságaihoz mért szakszerű, nevelő fejlesztő tevékenységhez.

Óvodánkra jellemző sajátos vonások

Komplex egészségfejlesztés, környezetvédelemre nevelés, környezettudatos gondolkodás, környezetbarát magatartás formálása. Az „Örökös Zöld Óvoda” cím kritériumának való megfelelés. Zöld tartalmak megjelenítése, a fenntarthatóság pedagógiájának megvalósítása.

Környezetvédelem jeles napjairól való megemlékezés.

Népi kultúránk, nemzeti hagyományaink ápolása, hagyományörző népszokások megtartása.

A témahetek alapján természetes környezetben szervezett játékos megfigyelések, tapasztalatszerzések évszakonként visszatérő kirándulások, túrák, változatos szabadidős programok.

A csoportok nevelőmunkájába, az óvodai életbe természetes módon épül be a drámapedagógia, néphagyományörzés, tehetséggondozás /furulyaoktatás, zenés ritmikus torna, angol nyelvtanulás / és a fejlesztő – hátrány csökkentő tevékenység.

„Add a kezed és megmutatom a világot!”

Óvodánk mottója azt tükrözi, hogy olyan jellegű élményeket és tapasztalatokat biztosítunk, melyek lehetővé teszik gyermekeink számára a közeli és távolabbi környezetünk megismerését. Ezáltal tanulják meg szeretni és tisztelni a természetet, váljanak fogékonnyá a körülöttünk levő élő és élettelen környezet szépségének meglátására és védelmére. Nevelőmunkánk, programunk eredményessége érdekében számítunk a partnereinkkel, fenntartókkal, szülőkkel, társintézményekkel, környezetvédő szakemberekkel való szoros együttműködésre, kölcsönös segítségnyújtásra

Személyi feltételek

Nevelőtestületünk 12 fő óvodapedagógusból áll.

Szakmailag jól felkészült, gyermekszeretettel, nagyfokú hivatástudattal, a program és a minőségi munkavégzés, a fenntartható életre nevelés, és a jó gyakorlat iránti elkötelezettség jellemzi.

A pedagógiai munkát a gondozási feladatok ellátását 6 fő szakképzett dajka segíti. Elvárásunknak megfelelően példaértékű kommunikációval, viselkedéssel és szerető gondoskodással segítik a gyermekek személyiségéhez igazodó szükségletek kielégítését. 3 fő technikai dolgozóink kettő pedagógiai asszisztens - akik az adminisztrációs feladatokat is ellátják és egy karbantartó aki gondoskodik a külső környezet rendben tartásáról is. Időnként közcélú foglalkoztatottak segítenek a takarítási feladatok elvégzésében. A szakmai innovációs munkát évente két munkaközösség fogja össze, amely a fejlesztendő területeken történő munkavégzés színvonalának, hatékonyságának növelése érdekében jön létre. Az általuk szervezett képzések, gyakorlati bemutatók, feltáró, elemző munkák hozzájárulnak a szakmai fejlődésünkhöz, pedagógiai programunk a sajátos intézményi arculatunk fejlődéséhez.

Nevelési háttér

A családok szociokulturális háttere nagyon heterogén. A szülők iskolázottsága, életmódja, lakáskörülményei, jövedelemszintje nagy eltéréseket mutat. Minden csoportban jelen vannak a legszegényebb és a kiemelkedően jómódban élő családok gyermekei is. A családokat más – más életcél, beállítottság, munkamegosztás, életmód, hagyomány és szabadidős tevékenység jellemzi. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma 5% körüli. Megfelelő módszerek megválasztásával törekszünk a családokkal való szoros támogató együttműködésre, a jó partnerkapcsolat kialakítására.

Az utóbbi években egyre nagyobb számban jelennek meg a migráns szülők gyermekei, (ukrán, román, kínai) akik a kezdeti nyelvi nehézségek leküzdése után sikeresen illeszkednek be az óvodai közösségbe.

A családok többsége együttműködő, jó partnerként segítik nevelőmunkánkat, minden segítséget és támogatást megadva a jobb működéséhez, együttneveléshez.

Tárgyi feltételrendszer

Óvodánk épülete célkitűzéseinknek megfelelően kellemes, egészséges és biztonságos környezetet, feltételeket biztosít a gyermekek fejlődéséhez.

A csoportszobák száma nyolc melynek alapterülete egyenként 57 m².

Tágas aulánk alkalmas különböző óvodai rendezvények lebonyolítására. A szervezett

egészségfejlesztő mozgásos tevékenységeket is itt tartjuk.

Csoportszobák tágasak, világosak, kellemes komfortérzetet nyújtanak. A berendezési tárgyai a fektetők kivételével megfelelnek az óvodáskorú gyermekek testméretének, elhelyezésük célszerű. Arra törekszünk, hogy a gyermekek nyugodtan tevékenykedhessenek a nap bármely szakában úgy, hogy egymást ne zavarják, szükségleteiket önállóan is kielégíthessék. A változatos tevékenységekhez / vizuális neveléshez, szabadjátékhoz, bábozás dramatizálás./a feltételek biztosítottak. Környezetnevelési feladataink megvalósítását évszaknak megfelelően kialakított természetsarok segíti.

Két csoporthoz egy öltöző és egy mosdóhelyiség tartozik. A gyermekek szükségleteinek megfelelően jól segítik a higiénés szokások rögzítését. Az öltözőszekrények korszerűek, esztétikusak, a gyermekek ruházata egyéenként külön tárolható, segíti az öltözködési szokások alakulását. Az óvoda egyéb helyiségei (öltözők, nevelői-szoba, irodák, szertárak) is megfelelnek a munkatársak igényeinek, elvárásainak, melyek teret adnak a nyugodt munkavégzéshez.

A program megvalósításához szükséges alapvető tárgyi feltételek adottak, karbantartásukra, és folyamatos bővítésükre azonban szükség van. Ezt elsősorban költségvetésből, egyéb bevételi forrásainkból, pályázati és szponzori támogatásból tudjuk biztosítani.

Tárgyi felszereltségünk fejlesztése érdekében mindent megteszünk a modern, esztétikus külső és belső környezet biztosításáért, szem előtt tartva partnereink legfontosabb elvárásait.

III.2.2. Nevelőmunkánkról

- A gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége.
- A gyermek a legfőbb érték, akit elfogadás, tisztelet, szeretetteljes minőségi nevelés, állandó értékrend, és bizalom övezzon.
- Mindenkor és minden helyzetben a gyermekek mindenek felett álló érdekeinek figyelembevételével, az egyenlő hozzáférés, integrált nevelés lehetőségének biztosítása érvényesüljön.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknél speciális felkészültségű szakemberek segítségét igényeljük.
- A gyermekek változó, testi – lelki - szociális szükségleteinek kielégítése, és érzelmi biztonságának megteremtése.
- A szocializáció minél teljesebb kibontakoztatása a családi neveléssel együtt.
- Befogadó szemlélettel, gyermekközpontú nevelési attitűddel, a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, törekszünk, erősítve óvodánk hátrányt csökkentő szerepét.
- A gyermekek sokoldalú harmonikus fejlődését, képességfejlesztését, a jogaik tiszteletben tartásával, az egyedi személyiségükre alapozva, az érési ütemük és szükségleteik figyelembevételével biztosítjuk.
- Előítéletektől mentességre, a különbözőségek elfogadására nevelünk.
- A játékot a tevékenységek sorában elsődleges, kiemelt, semmi mással nem pótolható alaptevékenységnek tekintjük.
- A gyermeki személyiség és a kulcskompetenciák fejlesztésében kiemelt szerepet kap a beszélő környezet, anyanyelv és a kommunikáció.

- Természetes környezetben közös élményeken alapuló a játékos tanulás, tapasztalatszerzés lehetőségeinek kihasználása.
- Érzelmi, erkölcsi, és az értékorientált közösségi nevelés erősítése állandó értékrend, szokás és szabályrendszer alapján. A közösség formálása az egyén személyiségének tiszteletben tartásával, alakításával.
- Természeti értékeink cselekvő védelme közösségi felelősségvállalás, környezettudatos magatartásminták követése, fenntarthatóságra nevelés.
- Az óvoda kialakult pedagógiai értékeinek a „jó gyakorlat” megőrzésére törekvés.
- Különleges védelem, a biztonságérzet feltételeinek megteremtése a gyerekek és az intézményben dolgozók számára.

Alapvető céljaink

- Óvodásaink (3-7 éves gyermekek) életkori és egyéni sajátosságainak, eltérő fejlődési ütemének, érési jellemzőinek szem előtt tartásával személyiségük teljes kibontakoztatása, a hátrányok csökkentése, kiemelkedő képességeik fejlesztése, tehetséggondozás.
- A gyermekek sikeres iskolai átmenetéhez, beilleszkedéséhez szükséges képességek, belső pszichikus feltételek kialakítása.
- Kiemelt figyelmet igénylő /sajátos nevelési igényű, HH, HHH /gyermekek integrálása, fejlesztése, esélyteremtést támogató gyakorlat, speciális szakemberek segítségével.
- Az anyanyelvi és kommunikációs képességfejlesztés magasabb szintű megvalósítása játékokban, tevékenységekben megvalósuló tanulásban a program által nyújtott szituációkban.
- A gyermekek egészséges életvitel iránti igényének és környezettudatos magatartásának megalapozása, elkötelezettség és a fenntarthatóság pedagógiájának érvényesítése.
- Nemzeti értékeink megismerése által, nemzeti identitástudatuk megalapozása, a keresztény kulturális értékek megbecsülése, ápolása. Kedvező érzelmi, erkölcsi, közösségi hatás alapján, a különbözőségek elfogadására nevelés, a személyiség szocializációjának megalapozása a családdal együtt.

Programunk sajátosságából adódó nevelési céljaink:

- Játékos, kiegyensúlyozott, a világra nyitott, környezetével harmonikus egyensúlyban élő, humánus értékrendű, alkotóképességű, környezetbarát gyerekek nevelése.
- Olyan tárgyi, környezeti kultúra kialakítása, amely segíti a gyermekek egészséges életvitelének, környezettudatos gondolkodásának, magatartásának megalapozását az „Örökös Zöld Óvoda” cím kritériumai alapján.
- Népi hagyományörzés, a drámapedagógia sajátos nevelő hatásának érvényesítése egy-egy csoportban.

Gyermekkép

- Minden gyermekek egyformán magas színvonalú szeretetteljes nevelésben részesül. Egyedi személyiségként, szellemileg, erkölcsileg, biológiailag, szociálisan, önmaga lehetőségeihez mértén, harmonikusan fejlődik.

- Képességeinek kibontakoztatása során, meglévő hátrányai csökkennek.
- Nyitott az őt körülvevő világ ingereinek, értékeinek, befogadására egyéni adottságaihoz mérten. Sokszínű érzelmi kapcsolat, élmény fűzi a természethez.
- Őszinte, érzékeny – elfogadja az emberek különbözőségét, segítő, biztató szándékú.
- Egyéni képességei, lehetőségei birtokában felelősséget érez társai iránt, egészséges önbizalommal rendelkezik.
- Felnőtt példa, pozitív nevelő hatás alapján az egészséges életmód környezettudatos magatartás szokásainak betartására törekszik.
- Megismerési, alkotási vágyát, kíváncsiságát, játékos tevékenységek során aktívan kielégíti.
- Érti a családot, a szülőföld szeretetének fontosságát.
- Korához mérten érdeklődik és tiszteletben tartja a nemzeti, népi hagyományainkhoz, jeles napjainkhoz fűződő szokásokat.

Óvodakép

- Befogadó, érzelmek gazdag légkörben a gyermekek és felnőttek egyaránt jól érzik magukat. Szeretetteljes gondoskodás, különleges védelem által természetes módon alakul biztonságérzetük. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek érdekében együttműködünk a speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.
- Támogató – differenciáló pedagógiai tevékenységrendszerünk a játék, tanulás, állandó értékrend, szociális, nevelő- személyiségfejlesztő hatásokra teremti meg a gyermeki szükségletek kielégítésének feltételeit, lehetőségeit, a képességeik kibontakoztatását.
- Tárgyi feltételrendszerünk folyamatos minőségi szintű fejlesztése biztosítja a legmegfelelőbb környezetnek. óvó- védő- személyiségfejlesztő funkció kiteljesedésének, a teljes körű egészségfejlesztésnek, környezetbarát szokások megalapozásának.
- A gyermekek az óvodába lépéstől az iskolai közösségbe való beilleszkedésig - érési sajátosságaiknak megfelelően úgy nevelkednek, hogy képességbeli hátrányaik csökkennek, megteremtődnek bennük a következő életszakasz belső pszichikus feltételei.

Kiemelt figyelmet kap nevelőmunkánkban:

- A gyermekek jogainak, esélyegyenlőségének biztosítása, a különbözőségek elfogadására nevelés.
- A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek önazonosságának megőrzése, ápolása, erősítése, társadalmi integrálása.
- Nyelvi kultúra ápolása, a mindennapos népi mondókázás, verselés, a játékos, sokszínű tevékenységeken keresztül, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel.
- Az egészséges életmód, környezeti nevelés, környezetvédelem, az értékek mentén történő tanulás, az önmegvalósítást segítő nevelői hatás, a környezettudatos szemlélet magatartás formálása, fenntarthatóság pedagógiájának érvényesítése

Az óvoda szellemiségére jellemző

- Inkluzív pedagógia, játékos cselekvéses tapasztalatszerzés, a közös élményekre, tevékenységekre épülő, szenzitív módszerek alkalmazása.

- Stabil szokásrendszer szolgálja a gyermekek önálló, alkotó, egészséges, környezettudatos életvitelének megalapozását, az erkölcsi tulajdonságok, értékrendünknek megfelelő közösségi magatartás kialakulását.
- A családdal való kapcsolatunkra a partneri együttműködés, a kompetenciák tiszteletben tartása, intervenciós gyakorlat érvényesül.
- Kapcsolatrendszerünk széleskörű, a célkitűzéseink, nevelési programunk eredményes megvalósítását szolgálja.

Pedagóguskép

- Programunk olyan pedagógust kíván, aki biztosítja minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést, a gyermeki jogok érvényesítését, szükségleteik kielégítését, az inkluzív és differenciáló pedagógia által.
- Nem ad helyet semmiféle előítéletnek, szociális érzékenység, a különbözőségek elfogadásának képessége, szakmai elhivatottság jellemez.
- Elkötelezett a pedagógiai programunkban megfogalmazott küldetés, értékrend, minőségi munkavégzés iránt, személyes példát mutat azok betartásában, képes a szakmai megújulásra.
- A gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, tehetséggondozásra a hátrányok csökkentésére való törekvés jellemez, különös tekintettel a kiemelt figyelmet - különleges bánásmódot igénylő gyermekekre.
- A gyermekeket személyiségének sajátosságait megfelelő módszerekkel, sokoldalúan, elsősorban a játékokon keresztül tárja fel.
- Képes tevékenységközpontú, élmény-gazdag, ösztönző környezetet, állandó értékrendet, érzelmi biztonságot, nyugodt derűs légkört teremteni a gyermekek számára.
- Biztosítja a folyamatos képességfejlesztést az alkotóképesség kibontakoztatását.
- Gazdag értékelési eszköztárral rendelkezik, melyből a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével tudatosan választja ki a leginkább megfelelőt.
- Komplex módon veszi figyelembe a pedagógiai folyamat minden lényeges elemét: a tartalmat, a gyermekek előzetes tudását, motiváltságát, életkori sajátosságait, a nevelési környezet lehetőségeit, korlátait. Értékközvetítő tevékenysége tudatos.
- Pedagógiai munkája során az intézmény programjának megfelelően tervez: éves tevékenységi tervet, félévente nevelési tervet, hetente a témahétnek megfelelő tevékenységekre bontott fejlesztési tervet készít.
- A rendelkezésre álló tanulási, képességfejlesztési segédanyagokat, eszközöket, digitális anyagokat és eszközöket is ismeri, kritikusan, céljainak megfelelően használja.
- Kiemelt figyelmet fordít a egészségfejlesztésre, a környezetvédelmi nevelésre, kötelességének érzi, és minden lehetséges erőfeszítést megtesz a gyermek testi lelki, szociális egészségének megóvása a veszélyhelyzetek elhárítása, az előírások betartása érdekében
- Az alkalmazott pedagógiai módszerekkel a kompetenciafejlesztést támogatja. A gyermekek hibáit, tévesztéseit mint a tanulási, fejlődési folyamat részét kezeli az egyéni megértést elősegítő módon reagál rájuk.

- Személyiségét szakmai, lélektani, természetvédelmi ismeretekben való jártasság, módszertani kultúra jellemez.
- Élő kapcsolatot tud kialakítani közvetlen partnereinkkel – elsősorban a szülőkkel – egyéni megbízatásai alapján közvetett partnereinkkel.
- Az intézmény érdekében önként vállalja a feladatokat, megbízatásokat, a kreatív - alkotójellegű munkát, amelyben egyenrangú motiváció az egyénisége és az intézmény szükséglete.
- Emberi kapcsolataiban, beszédstílusában, megnyilvánulásaiban mint a gyermek, szülő és munkatársai számára. Konfliktushelyzetben a gyermekeket a konfliktusok kompromisszumos megoldására ösztönzi.
- A családokkal való együttműködés során érvényesíti az intervenciók gyakorlatot.
- Jellemző rá a pedagógiai optimizmus, a fejlődőképesség igénye.
- Használja a modern információfeldolgozási eszközöket, példát mutat az infokommunikációs eszközök óvodában indokolt alkalmazására.
- Aktív résztvevője az online megvalósuló szakmai együttműködéseknek. A szakmai munkaközösség munkájában kezdeményezően és aktívan részt vállal.
- Rendszeresen tájékozódik a pedagógia tudományára és az óvodapedagógiára vonatkozó legújabb eredményekről,
- Felhasználja a mérési és értékelési eredményeket saját pedagógiai gyakorlatában. Pedagógiai munkájában nyomon követhető a PDCA - ciklus.
- A gondozás folyamatában is nevel, - együttműködve munkatársaival, segítve a gyermeki önállóságra nevelést.
- Eredményesen segíti a gyermekek iskolai közösségbe való beilleszkedéshez szükséges képességek, belső pszichikus feltételek megalapozását, a sikeres átmenetet.

Szülőkép

- Programunk olyan szülőt kíván, aki támogató partner és azonosulni tud nevelési programunk tartalmával, gyermekközpontú szemlélettel rendelkezik, minden döntésében a gyermek érdekeit helyezi előtérbe.
- Nyitott az óvoda felé, az óvodai és családi élet összhangjának megteremtésével, őszinte bizalomra épülő, együttműködő kapcsolatot képes kialakítani a csoportban dolgozó óvónókkal, tiszteletben tartja az óvoda dolgozóinak kompetenciáját a szülők különbözőségét.

III.2.3. Az egészséges életmód alakítása – környezetvédelem

Célunk:

- A gyermekek testi-lelki-szociális szükségleteinek kielégítése, rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységek által egészségük védelme, óvása, edzése.
- A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges, biztonságos, stressz mentes környezet megteremtése, és megőrzése.
- Az egészséges életvitel a környezet megóvására irányuló szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.
- Az óvoda pszichikai sérüléseket megelőző és hátrányt csökkentő szerepének erősítése.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Egészségmegőrzést biztosító, balesetmentes, esztétikus, környezet állandó értékrend megteremtése, mely biztosítja a gyermekek egészséges fejlődését, teljes testi – lelki – szociális jólétét.
- Az egészségmegőrzéshez és környezet védelméhez, megóvásához kapcsolódó alapvető szokások, szabályok kialakításával, segítse elő, hogy azok értékként beépüljenek a gyermekek személyiségébe.
- A gyermekekkel ismertesse meg a tilos és elvárható magatartásformákat, testi épségük védelmére vonatkozó szabályokat és rögzítse azokat a csoportnaplóban.
- Tegyen meg minden lehetséges erőfeszítést a teljes körű egészségfejlesztés, a veszélyhelyzetek elhárítása érdekében a szülők bevonásával, felvilágosító programok szervezésével.
- A gyermekek egyéni és sajátos szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése a nap folyamán.
A gyermekek életkorának megfelelő, párhuzamos tevékenységek végzését lehetővé tevő optimális életritmus kialakítása a napirendben.

A gyermekek fejlődéséhez, fejlesztéséhez szükséges egészséges környezet biztosítása, állandó értékrend

- Az elmúlt években olyan egészséges, biztonságos, esztétikus és nyugtató hatású környezet kialakításán fáradoztunk, mely jó alapot ad nevelőmunkánkhoz.
- Minden csoportnak saját udvarrésze van, de kialakításra került egy 150 m²-es ütéscsillapító burkolattal ellátott tornapálya és egy 100 m² füves terület, ahol a gyerekek különböző sportjátékokat, mozgásos tevékenységeket végezhetnek.
- Az egészségügyi előírásoknak megfelelően arra törekszünk, hogy a játszóterület mindig tiszta, rendezett legyen. Váljon alkalmassá változatos játékokra, különféle munkajellegű tevékenységekre, a gyermekek balesetmentes mozgásigényének kielégítésére. A gyerekek egyéni képességeik függvényében tevékenyen részt vesznek környezetük rendbetartásában.
- Az óvoda belső terét a nevelési, fejlesztési feladatok, a gyermeki igények figyelembevételével az óvodapedagógusok esztétikusan alakítják. Elsősorban természetes alapanyagú, környezetbarát termékekkel díszítünk. A csoportszobák alkalmasak a szabad játékokra, a változatos tevékenységek végzésére, az étkezésre és pihenésre. Az óvoda világítása, fűtése, a mosdóhelyiségek felszereltsége korszerű, energiatakarékos. Fűtés idején a száraz levegő enyhítésére párologtató készüléket helyezünk el. Erős napsütés esetén a csoportszobákat sötétítőfüggönnyel védjük. A gyermekek által használt helyiségekben vizuális jelek segítik a szokások elmélyítését.

A gyermekek gondozása, testi – lelki - szociális szükségletük, mozgásigényük kielégítése

Az egészség megőrzése, a szokások kialakítása szempontjából fontosnak tartjuk a testközelséget, a pszichés és szociális harmónia megteremtését, a gyermeki szükségletek kielégítését, komfortérzetük biztosítását.

A helyes életritmust fokozatosan, az életkori és egyéni sajátosságoknak megfelelően a család bevonásával próbáljuk eredményesen kialakítani. A gyermek óvodába lépésekor anamnézist készítünk, mely tájékoztatást ad a gyermek mozgás és beszédfejlődéséről, a nevelési háttéréről, az egyéni sajátosságokról, az aktuális fejlettségéről. További képességbeli fejlődésüket a „Fejlődési Naplóban” rögzítjük. Kiemelt figyelmet fordítunk a különleges bánásmódot igénylő gyermekekre: sajátos nevelési igényű, hátrányos, és halmozottan hátrányos helyzetűekre.

A gyermekekben az egészséges életmód iránti igényt a tevékenységek ritmikusságával, az okozati összefüggések feltárásával, testi szükségleteik kielégítésével alakítjuk ki – folyamatos életszervezésben. A várakozás nélküli napirend által életvitelüket családiasabbá, oldottabbá tesszük, megteremtjük a gondozó – nevelőmunka pszichés feltételeit. Az óvodapedagógus és gyermek közötti emocionális alapközeg, természetes testközelség, látens-rögzítő kapcsolat, elősegíti a szokások eredményes kialakítását. Az egy csoportban dolgozó felnőttek személyes példaadással, egységes elvárások és követelmények alapján sajátítatják el a tevékenységek mozzanatait.

Személyre szabott tervezéssel a gyermek egyéni és sajátos igényeinek figyelembevételével törekszünk a szokások elsajátítására, rögzítésére. Az óvodapedagógus tapintatot, elfogadást közvetítve, differenciált pedagógiai eljárásokkal törekszik arra, hogy a gyermekek egyre önállóbban elégítsék ki szükségleteiket, sajátítsák el a fogásmódokat, eszközhasználatot, a tevékenységek optimális sorrendjét. Váljon igényükké a jól ápoltság, a társak iránti udvariasság, segítőkészség.

A testápolás szokásainak, az eszközök rendszeres használatának elsajátíttatását az egyéni bánásmód, az otthonról hozott szükséglet kielégítési módok megerősítésével, pontosításával, kiegészítésével végezzük.

A praktikus öltözködés és a gyermekek fokozatos önállóságra szoktatása érdekében igyekszünk megnyerni a szülőket. A szülőkre hatva hangsúlyozzuk az időjárásnak megfelelő réteges öltözködést.

A gyermekek fejlődésének érdekében, igényük szerint nagy figyelmet fordítunk a korszerű táplálkozásra, az étkezési ritmus, a kulturált étkezés szokásainak kialakítására, erősítésére. Előnyben részesítjük a vitaminban gazdag zöldségeket, gyümölcsöket, gondot fordítunk főzelékekre, a tejtermékekre, az alacsony cukor, só és zsírtartalmú ételekre, italokra, magas rosttartalmú kenyérfélék fogyasztására, és a reform ételek megszerettetésére. A gyermekek által hozott zöldségekből, gyümölcsökből közösen készítünk gyümölcsleveket, salátákat, „játékos figurákat”. Ételt kóstolóval, „Egészségsgiget” kialakításával, receptek közreadásával szeretettjük meg az ízeket a családok körében.

Az étkezési szokásoknál a folyamatosság rendszerével élünk. (különösen a tízórai és uzsonna esetén). Vallási, valamint egyéb okból (más nemzetiség, vegetáriánus) az eltérő étkezést igénylő családok étkezési szokásait tiszteletben tartjuk. A különféle táplálékallergiás gyermekek megfelelő étkeztetését a konyha dolgozói biztosítják. A gyermekek

szükségeiknek megfelelően egész nap biztosítjuk a folyadékot. (gyógytea, gyümölcsleves, gyümölcslé)

A gondozási szokásokat az azonos elvek betartása érdekében összehangoljuk a családdal. A gyermekek biológiai és fiziológiai szükségleteinek kielégítéséhez, a bőrápoláshoz, fogmosáshoz, hajápoláshoz, az orr tisztán tartásához, a WC használathoz – olyan feltételeket biztosítunk, hogy a tevékenységeket fokozatosan, önállóan végezhessék.

A mindennapi szabad mozgás nélkülözhetetlen eleme óvodai életünknek. A gyermekek mindennapi mozgásigényét változatos udvari játékokkal, frissítő tornával, szabadidős programokkal, hosszabb-rövidebb sétákkal, túrákkal igyekszünk kielégíteni.

A nyugodt pihenéshez szükséges feltételeket – elalvás előtti szellőztetéssel, meséléssel, dúdolással, bensőséges kapcsolattal – biztosítjuk. A gyermekeknél az eltérő alvásigényeket figyelembe vesszük. Megengedjük, hogy a hozzájuk érzelmileg közelálló tárgyakat, játékokat bevigyük az ágyba, így a kevésbé fáradékony gyerekek is nyugalomban töltik a pihenés idejét.

A gyermekek egészségének védelme, edzettségének biztosítása

A gyermekek egészséges életmódját, rendszeres egészségfejlesztő mozgás, mozgásos játékok mellett edzési lehetőségekkel biztosítjuk. Minden időszakban sokat tartózkodunk a friss levegőn, futkározhatnak, szabadon mozoghatnak. Télen is sokat játszhatnak, sportolhatnak a szabadban, közösen csúszkálunk, szánkóznak. Nyáron a víz edző hatását kihasználva zuhanyoznak, pancsolnak.

A helytelen testtartást, különféle rendellenességek kialakulását játékos preventív mozgással, próbáljuk megelőzni. A speciális gyakorlatokat beépítjük a mindennapi frissítő és irányított mozgásos tevékenységek anyagába.

A tartáshibák, gerinc deformitások megelőzése céljából a légzés, állás, ülés, járás, futás helyes technikájának elsajátíttatására törekszünk. Kóros rendellenesség esetén kérjük a szülőt, forduljon szakorvoshoz.

Az óvodában megbetegedett gyerekekkel megkülönböztetett gondoskodással bánunk, mindaddig elkülönítjük egészséges társaiktól, míg a szülei meg nem érkeznek. A gyermekek testi épségének védelme és a baleset-megelőzés érdekében önmaguk és társaik testi épségének megóvására neveljük őket, megismertetjük velük a tilos és elvárható magatartásformákat. Amennyiben mégis baleset, vagy egyéb rosszullet történik intézkedünk, hogy a beteg gyermek időben kapjon orvosi ellátást.

A fertőzések terjedését fokozott odafigyeléssel, szellőztetéssel, a személyes holmik használatával, a higiéniai szokások fokozottabb betartásával igyekszünk megakadályozni. Fontosnak tartjuk a szülők tájékoztatását felvilágosító előadásokkal, figyelemfelkeltő, az egészségvédelemre ösztönző felhívásokkal.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- A testápolási teendőket a szokásokat szükségleteiknek megfelelően, önállóan, felszólítás nélkül végzik. Készség szintjén kiszolgálják magukat, ismerik az eszközök rendeltetészerű használatát.
- Esztétikusan terítenek, étkezés közben kulturáltan viselkednek.
- Tevékenységüket – egyéni képességeikhez mérten – meg tudják fogalmazni.
- Teljesen önállóan öltözködnek, a ruhájukat ki-be gombolják, cipőjüket befűzik,

- A ruhájukat esztétikusan, összehajtva a szekrényükbe helyezik.
- Ügyelnek saját személyük és környezetük rendjére, gondozottságára. Aktívan részt vesznek annak alakításában.
- Érzékelik a természetben végezhető sportok, túrák, edzések jótékony hatását szervezetük fejlődésére, egészségük megőrzésére.
- Megismerik saját igényeiknek, képességeiknek korlátait. Mozgásuk, viselkedésük, testi, szükségleteinek kielégítését szándékosan irányítani tudják. Fejlődnek személyiségvonásaik, (önfegyelem, kitartás, tolerancia) testi – lelki - szociális képességeik, erkölcsi ítélőkészségük.
- Az egészség, mint érték, beépül a személyiségükbe.

A fejlődés várható eredményeiből és a program által meghatározott értékekből kidolgozott sikerkritériumok:

- A gyermekek egészséges fejlődéséhez, az egészség-kulturális ismeretek átadásához szükséges biztonságos környezeti, tárgyi feltételek megteremtése.
- A gyermekek érzelmeire hatva gondolkodásbeli változások elérése.
- A család bevonásával az egészséges bioritmus, életritmus kialakítása, az óvodai - családi élet és elvárások összhangjának megteremtése.
- Az egészség kulturális értékeinek szokássá formálása az egésznapos tevékenységek során a védőnők, orvosok, gondozónők bevonásával, tudatos, pontos szóbeli megerősítéssel, következetességgel, gyakorlással, számonkéréssel.
- A szociokulturálisan hátrányos környezetből érkező gyermekek „feltérképezése”, mentális és testi egészségének kiemelt védelme, szakemberek segítségével.
- Az egészséges, korszerű táplálkozás szokásainak kialakítása az óvodán belül, a speciális étkezést igénylő gyermekek ellátása..

Egészségfejlesztő programunk az éves munkatervben rögzítjük.

Célja:

- Az egészséges életmód népszerűsítése életvezetési szemlélet formálása, környezettudatos gondolkodásmód erősítése a család /gyermekek, szülők / körében.
- A rendezvényeken való részvétellel a tájékoztatás formáinak eszközeinek bővítése, a családdal való kapcsolat mélyítése.

Az óvodapedagógus feladatai

- A teljes körű egészségfejlesztés érdekében a gyermekek életkori és egyéni sajátosságait figyelembe vevő preventív programok, felvilágosító munka tervezése, szervezése a családok körében.
- A programok szervezéséhez szükség szerint segítség igénylése az egészségügyi a gyermekvédelmi szolgálattól, és más speciális szakemberektől.
- A tájékoztatás lehetőségeinek kihasználása /hirdetmények, szóróanyagok/

Várható eredmény:

Természetes módon válik szorosabbá, hatékonyabbá a kapcsolatunk a családokkal. Az egészséges életmódot, mozgást, környezetvédelmet népszerűsítő programok révén formálódik életvezetési szemléletük. Jobban megismerhetik az óvodánk életét, közben tapasztalat szerezhhetnek a családok egymás szokásairól is. /ételek készítési módja, recept csere, szabadidő eltöltése, gyermeknevelés /.

III.2.4. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Cél:

- Lelki egészségvédelem érvényesítése, a gyermek erkölcsi érzelmeinek, szociális érzékenységének fejlesztése, éntudatának alakítása, önkifejezésének biztosítása.
- A szocializáció fejlődésének támogatása, közös élményeken alapuló tevékenységekkel, az erkölcsi tulajdonságok, az érzelmi, akaratilag élet formálása, a szokás – szabályrendszer megalapozása.
- A gyermek személyiségfejlesztése, szociális kompetenciájának, társas kapcsolati képességének támogatása, a pozitív pszichológia eredményeire épített élménypedagógia módszereinek alkalmazásával.
- A természeti és társadalmi környezethez fűződő pozitív érzelmi viszony kialakítása, a szűkebb és tágabb környezet megismertetésével a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és a családhoz való kötődés megalapozása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes, családias, befogadó légkör megteremtése a beszoktatástól az iskolába lépésig.
- A csoportszoba környezettudatos szemléletű, alkotó tevékenységre ösztönző hangulatos, esztétikus, biztonságos berendezése.
- A szocializáció fejlődését elősegítő magatartásformák, erkölcsi normák alakítása.
- A gyermekek szociális képességeinek erősítése, erkölcsi, érzelmi, értékorientált nevelésének támogatása a Boldogságóra programmal.
- Inkluzív szemlélettel, pozitív attitűddel neveljük a gyermekeket az emberek különbözőségének elfogadtatására, megértésére.
- A sajátos nevelési igényű, és a lassabban fejlődő, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetben élő gyermekek számára egyenlő esélyteremtés, hátránycsökkentés. Együttműködés az ágazati jogszabályban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.
- A kiemelkedő képességű, tehetséges gyermekek fejlődésének, kreativitásának a támogatása.
- Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek, készségek formálása, erősítése a társas kapcsolatok létrehozása érdekében.
- A gyermek önálló véleményalkotásának és döntésfejlődésének támogatása.
- A környezettudatos viselkedés és a környezetvédő magatartásformák alakítása, az élet, az élővilág tiszteletére, megbecsülésére nevelés. A természeti és társadalmi környezet

állapotára érzékeny gondolkodásmód kialakítása.

- A gyermeki magatartásban megnyilvánuló egyszerű idegrendszeri és pszichés zavarok felismerése, kompenzálása, szükség esetén szakemberekkel való együttműködés.

Az érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes, családi légkör megteremtése beszoktatástól az óvodáskor végéig

Családias meghitt közegben, érzelem gazdag légkörben alakítjuk a gyermekekben a kötődési igényt és erősítjük a szociális biztonságérzetét – felnőttekkel, társaival való kapcsolatában.

Óvodánk külső és belső környezetének kialakításakor arra törekszünk, hogy a gyermekeket és a szülőket már az óvodába lépés pillanatában pozitív benyomások ériék. Az óvodánk aulája az évszakoknak, ünnepeknek megfelelő dekorációval, üde színfoltját jelenti óvodánknak. Igény szerint lehetőséget adunk arra, hogy a szülő és a gyerek együtt ismerkedjen az óvodával. Minden csoportnak külön is meg van a maga szimbóluma, hangulata, amely sajátos légkört biztosít és segíti a befogadást a közösségi összetartozást.

A szülők betekinthetnek az óvodánk szokásrendjébe, belső életébe, ezzel könnyebbé tesszük az új környezet elfogadását. Megismerkedünk a családban kialakult szokásaikkal, magukkal hozhatják kedvenc tárgyaikat, játékaikat. A befogadás ideje alatt a szülővel együtt próbáljuk megteremteni a lehető legnyugodtabb feltételeket a gyermekek közösségbe történő beilleszkedéséhez. A nehezen beilleszkedő gyermekeket személyiségük igényeit figyelembe véve mondókával, dallal, ölbéli játékkal, bábbal nyugtatjuk meg. Az óvodába lépés napjától kezdve játékos formában gyakoroltatjuk a különböző tevékenységeket, figyelembe vesszük a gyermekek egyéni képességeit. Pihenéskor különös figyelmet fordítunk a személyes kapcsolatra (simogatás, betakargatás, mesélés).

Az érzelem gazdag légkör mellett a társas kapcsolatok kialakulásában kiemelt szerepet tulajdonítunk a játéknak, az élményalapú változatos közös tevékenységeknek.

A gyermek - gyermek, a felnőtt – gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása, az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése

A gyermek pozitív kapcsolatai csak úgy alakulnak, ha jól érzi magát a csoportban. Bizalmuk, biztonságuk kialakulását elősegíti az óvoda felnőtt és gyermekközössége. Az óvodapedagógus társa és irányítója a gyerekeknek. Feltétel nélküli szeretettel, megfelelő modellként korlátokat szabva – tapasztaláson alapuló jó szokások kialakításával érünk el eredményt a társas együttélés terén. A korlátokat úgy állítjuk, hogy az adott közösség meg tudja felelni az elvárásoknak. A csoport elé állított feladatokat minden gyermek számára érthetővé, vonzóvá tesszük – egyéni sajátosságaik figyelembevételével. A szülővel bizalmas kapcsolat kialakítására törekszünk, így megismerhetjük a gyerekek sajátos jellemzőit, melyek segítik egyénre szabott nevelésüket, szükségleteik kielégítését.

A felnőtt mint modell, fontos szerepet játszik abban, hogy gyermekek elfogadják eltérő képességű vagy színű társaik különbözőségét és baráti kapcsolatok alakuljanak. A nevelői példának ezen a téren is meghatározó szerepe van, hisz a gyermekek önkéntelenül átveszik a felnőtt viselkedésmódját, mozdulatait, beszédstílusát. Ezáltal olyan erkölcsi tulajdonságok alakulnak ki bennük, mint az együttérzés, segítőkészség, szeretet, elfogadás, tisztelet, kölcsönös figyelem.

A gyermek egészséges énképének kialakításában fontos szerepe van az óvodapedagógus szociális visszajelzéseinek a gyermek teljesítményéről, a közösségben elfoglalt helyéről. Árnyalt, differenciált értékeléssel, a gyermeki tevékenység, közösség előtti pozitív megerősítésével elősegít önállóságának, önfegyelmének, önkifejező törekvéseinek kedvező alakulását, kommunikációs készségének fejlődését. Mondanivalóját kísérő testbeszédével egyértelműen fogalmazza meg a közösségi élet szabályait. Bátorít minden gyermeket, hogy belső elégedettségének teljesebbé válásával erősödjön pozitív énképe, örömmel és érdeklődéssel kapcsolódjon be a közös tevékenységekbe, fejlődjön kitartása, feladattudata. A gyermekekben a közös tevékenységek, az óvodai programok, séták, kirándulások során átélt élmények, olyan erkölcsi tulajdonságok fejlődését segítik, mint a lelkiismeretesség, segítőkészség, őszinteség, igazmondás, figyelmesség, önzetlenség. Fejleszti erkölcsi ítéliképességüket, akaratukat, ezen belül önállóságukat, önfegyelmüket, kitartásukat, feladattudatukat, szabálytudatukat.

A kapcsolatok erősítése érdekében minden gyermeknek biztosítjuk a személyes percek, ahol lehetőség nyílik a saját és mások érzéseinek meghallgatására, elfogadására.

A nehezen szocializálható, kiemelt figyelmet és speciális fejlesztést igénylő gyermekeket differenciáló pedagógia alapján, fejlesztő foglalkozások segítségével próbáljuk hatékonyan kezelni. A fejlődésben tartóan akadályoztatott, sajátos nevelési igényű gyermekek esetében – a szülővel együttműködve – szakember segítségével oldjuk meg a problémát.

Módszereink: pedagógiai célzatú játékok, megbízatások, szerep,- és szabályjátékok a humor, a művészeti nevelés adta lehetőségek kihasználása.

Idegrendszeri, érzelmi és pszichés téren sérült gyermekek felismerése:

Célunk: a viselkedési problémák korrekciója szülők és szakember segítségével.

Az óvodapedagógus feladata:

A vegetatív idegrendszeri sérülések, pszichomotorikus rendellenességek okainak felismerése, megfelelő eljárásokkal való csökkentése, korrigálása szakember segítségével.

Mindazon stressz-tényező kiszűrése, melyek az idegrendszer kimerüléséhez vezetnek és a gyermeknél kedvezőtlen közérzetet okoznak.

Empátiás készséggel segítse elő a gyermek egészséges énképének, önértékelésének alakulását. Megfelelő felkészültség birtokában váljon alkalmassá a mentálhigiénés nevelési feladatok ellátására, a prevencióra.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- A gyermekek szívesen járnak óvodába, ragaszkodnak társaikhoz és a felnőttekhez, elfogadják társaik különbözőségét. Ezt érzelmekben, szavakban, tettekben hozzák nyilvánosságra.
- Megjelennek viselkedésükben az erkölcsi értékrend szerinti viselkedési formák, s annak betartására gyakran társaikat is figyelmeztetik.
- Konfliktushelyzetben törekednek a mindkét fél számára elfogadható megoldásra, szükség esetén kérik a felnőtt segítségét.
- Az érzelmi alapokon létrejövő beszéd és kommunikációs készségük fejlettsége révén

képessé válnak mélyebb, tartósabb kapcsolatokra.

- Szeretik, és koruknak megfelelően védik a természetet, megbecsülik és tiszteletben tartják az élővilágot, szívesen ápolják a növényeket.
- A felnőtt kérése nélkül is segítenek egymásnak, együtt éreznek a közösség tagjaival. A közösségért szívesen dolgoznak, bíznak önmaguk képességeiben.
- Az énkép,- önismeret,- önértékelés fejlődése révén képessé válnak az önálló helyzetmegoldásokra, önérvényesítésük a társas kapcsolatban elfogadható módon történik.
- Képesek egymáshoz alkalmazkodni, toleránsan, felelősen viselkedni egyéni képességeikhez mérten
- Ismerik saját képességüket, tudják értékeiket, de azt is meg tudják fogalmazni, melyek a hiányosságaik.
- Megalapozódnak azok a szociális, értelmi, érzelmi, erkölcsi képességek, pszichikus funkciók, melyek biztosítják a sikeres iskolai átmenetet, beilleszkedést.

A fejlődés várható eredményéből és a program által meghatározott értékekből kidolgozott sikerkritériumok:

- A gyermek óvodába lépésétől kezdve nagy hangsúlyt fektetünk a szeretetteljes, nyugodt, élmény gazdag óvodai életre a gyermekek biztonságérzetének kialakítására.
- A közös kirándulások, jeles napok, ünnepek és hagyományok megünneplésével fokozzuk a gyermekek és felnőttek egymáshoz való tartozását.
- A felnőtt példamutató magatartása segítségével a gyermekek különbözőségének elfogadása.

III.2.5. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Cél

- Képessé tenni a gyermeket arra, hogy érzékszerveik útján az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetet tapasztalati úton megismerje. Különböző élethelyzetekben való gyakorlás, ismereteinek rendszerezése értelmi nevelés, képzelet, kreativitás, alkotóképesség fejlesztése
- Beszélő környezet megteremtésével, helyes mintaadással anyanyelvi és kommunikációs készségük fejlesztése.

Az óvodapedagógus feladata:

- A kultúra átadás hatásrendszerében, ösztönző környezet biztosításával a gyermekek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, célirányos bővítése, valamennyi értelmi képesség/képzelet, kreativitás /fejlesztése.
- A gyermekek intellektuális képességeinek fejlesztésében építsünk érzelmeikre, kíváncsiságukra, érdeklődésükre, a játékosásra, figyelembe véve egyéni és életkori sajátosságait.
- A gyermekek saját személyükről, környezetükről alkotott, szerzett ismereteit tegyük reálisabbá, pontosabbá, rendszerezettebbé, játékos tapasztalatszerzés, mozgás, cselekvés,

eltérő környezetben végzett gyakorlás, a visszakapcsolás fázisai során.

- Tudatosan használjuk ki a spontán és irányított tanulásban a tevékenységi formák közti koncentrációt, a transzferhatást, a gyermekek megismerő képességeinek kibontakoztatására.
- Természetes életterben, játékos tanulás során a tapasztalatszerzés komplex módját érvényesítve a megfelelő érzékszervek aktivizálásával alakítsuk ki a pszichikus funkciókat.
Beszélő környezettel helyes mintaadással és szabály közvetítéssel, a verbális és nonverbális képességek tudatos fejlesztésével a kommunikáció különböző formáinak megalapozása.

Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés tartalmi megvalósítása

A gyerekek kíváncsiságára, érzelmeire, érdeklődésére, megismerési vágyára épülő tapasztalatszerzésekkel tesszük lehetővé, hogy egyre több ismeretet szerezzenek az őket körülvevő szűkebb és tágabb környezetről. A környezet élményekkel telített befogadása, megismerése segíti őket, hogy jól tájékozódjanak, biztonsággal mozogjanak életterükben. Az ismeretszerzés során minél több megerősítést kapnak a gyermekek, annál inkább elősegítjük képességeik kibontakoztatását. Az elsajátítandó ismereteket, műveltségtartalmakat témahetekre bontottuk le. A tevékenységi formák keretein belül a játékos tanulás, differenciált fejlesztés folyamatában bővülnek a gyermekek ismeretei, melyek pontosabbá, rendszerezettebbé válnak. A kíváncsiságot felkeltő tevékenységek, a környezetben gyűjtött tapasztalatok élményszerű átélése, újrendezése során érdekes problémahelyzetekkel találkozhatnak. A problémák megoldása segíti az egyszerű gondolkodási műveletek kibontakozását, logikus gondolkodásuk, problémamegoldó képességük, kreativitásuk fejlődését. A testileg, lelkileg, szociálisan harmonikusan fejlődő gyermekekben az óvodáskor végére kialakítjuk azokat a képességeket, melyek további életvitelükhöz, az iskolába lépéshez szükségesek (szándékos figyelem, bevésés, felidézés, megőrzés, elemi és problémamegoldó gondolkodás).

Fontos, hogy egyéni adottságaikhoz mérten megtanuljanak érthetően és folyamatosan kommunikálni, rendelkezzenek azokkal a szokásokkal, magatartási formákkal, elemi és mennyiségi ismeretekkel, amelyek a természeti környezet megbecsüléséhez, megóvásához, a végbemenő változások megértéséhez szükségesek. Szem előtt tartjuk, hogy a gyermekek mindig teljesíthető feladatot, megbízatást kapjanak. Megtanítjuk kérdezni, hibát felismerni, javítani.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- Könnyen motiválhatók az ismeretszerzésre, a cselekvő közreműködésre, a szóbeli aktivitásra.
- Gondolkodásuk érzelmi vezéreltségét egyre erőteljesebben felváltja a belső motiváltságon alapuló ismeretszerzés igénye.
- Szándékos figyelmük fokozódik, egyre tartósabb. Érzékelésük, észlelésük pontosabbá, emlékezetük megbízhatóbbá válik.
- Érzékenyek, fogékonyak a környezet értékei, problémái iránt, képesek egyszerű probléma

szituációkat megoldani.

- Rendelkeznek az iskolába lépéshez, a tanuláshoz szükséges pszichikus funkciókkal, képességekkel (figyelemösszpontosításra való képesség, reprodukzív emlékezet, gazdag képzelet, problémamegoldó gondolkodás, kommunikációs készség)
- A gyermekeknek sokirányú ismeretük van (egyéni sajátosságaikhoz mérten) amit különböző élethelyzetekben jól tudnak alkalmazni.
- Mondanivalójukat helyesen és folyamatosan, mások számára is érthetően, tudják megfogalmazni. Végig tudja hallgatni, megérti mások beszédét.
- A globális szemlélet mellett képessé válnak a jelenségek egyes részeinek észrevételére is.

A fejlődés várható eredménye és a program által meghatározott értékekből kidolgozott sikerkritériumok:

- A spontán és szervezett módon gyűjtött élményeket valóság-hű észlelés útján feldolgozza a gyermek az objektív világ megismerése érdekében.
- A figyelemösszpontosítás idejének növelése, a megosztásának tudatossága összhangban működik a problémamegoldó gondolkodás fejlődésével.
- Tartós emlékezete által képesség válik a megszerzett ismeretek felszínre hozására és alkalmazására. A cselekvő,- a szemléletes képszerű gondolkodás, az ok-okozati összefüggéseket feltáró fogalmi gondolkodás irányába fejlődik.
- Megteremtődnek a kisiskolás korba való átlépés belső pszichikus feltételei a gyermekekben.

III.2.6. Az óvodai élet tevékenységi formái nevelési rendszerünkben

III.2.6.1. Játék

Cél:

- A gyermekek szabad képzettársításának elősegítése, elemi pszichikus szükségleteinek kielégítésével érzelemlátásának gazdagítása, testi – lelki- szociális egészségének védelme, fejlesztése, egyéni ötleteinek, vágyainak teljesítése.
- Tartalmas, elmélyült, élményeken alapuló, tevékenységeken keresztül a gyermekek sokoldalú, harmonikus személyiségének kibontakoztatása. Szociális, társas viselkedésének formálása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Nyugodt, érzelmi biztonságot adó feltételek megteremtése a folyamatos, szabad játékhoz.
- A gyermekek játékválasztásának, aktivitásának, szabad képzettársításának tiszteletben tartása.
- A játék tanulási stratégiákhoz inger – gazdag, cselekvésre inspiráló, a gyermek kíváncsiságát felkeltő, esztétikus, környezet kialakítása.
- A játéktér olyan mobilizálható kialakítása, hogy a gyermekek játékigényüknek megfelelően azt maguk is szabadon átrendezhessék.

- A szűkebb és tágabb környezetben szerzett tapasztalatok, élmények, ismeretek feldolgozásának, újbóli átélésének biztosítása a szabad játékban.
- Tudatosan alakított feltételekkel, együttjátszással a individualizált játékgyakorlás, biztosítása, játéktechnikák elsajátíttatása.
- A gyermekek kommunikációs és kooperatív készségeinek fejlesztése.
- A játék, mint a gyermeki megismerés, fejlesztés és terápia eszközként való alkalmazása.
- A természetes anyagok állandó biztosításával, segítségadással, a gyermekek barkácsoló kedvének felkeltése, kreativitásuk, alkotó készségük kibontakoztatása.

A játékhoz szükséges feltételek biztosítása

A játékhoz nyugodt és alkotó kedvű légkört teremtünk, ahol a gyermek játékigényének megfelelően, szabadon választhat és dönthet. Olyan szokásokat, szabályok alakítunk ki, ami segíti a rugalmas, oldott légkör fenntartását, a szabad játékot, a sokféle manipulációt, az elképzelések valóra válását. A kreatív légkör biztosítja a gyermekek ötleteinek szabad áramlását, a másik gyermek meghallgatását, az alkotó együttműködés kialakulását. Folyamatos napirendünk jól biztosítja, hogy a gyerekek minél hosszabban, megszakítás nélkül tudjanak elmélyülten, kreatív módon szabad játékot játszani, a csoportszobában, udvaron egyaránt, legyen lehetőségük a játék nyugodt befejezésére.

A gyermekek játszóhelyeinek biztosításánál figyelembe vesszük az adott korcsoport gyermekeinek játékszükségletét, a szabad játék feltételeit. Állandó és variálható kuckókat és sarkokat hozunk létre, amit később a gyermekek is átalakíthatnak kreativitásuknak, játékigényüknek megfelelően. a játékszituációnak megfelelően

Az óvodaudvar környezete változatos tevékenységeket biztosít a gyerekek mozgásigényének, szerepjátékának kielégítésére.

A kisebb gyermekek szinte egész nap játszanak, egyedül, egymás mellett, esetleg kisebb csoportokban. A nagyobbak már összeszokott csoportokat alakítanak ki, képesek a szerepek elosztására, együttműködésre, a szabályok betartására, a játéktéma tartalmi gazdagítására.

A játék eszközök a játék komplex feltételrendszere, sokszínűsége, variálhatósága miatt fontos, hogy gyermeki érdeklődést felkeltő, igényes, jó minőségű, esztétikus, variálható és fejlesztő hatású legyen. Az eszközválasztékban biztosítjuk a természetes anyagokat is (termények, termések, kövek stb.) melyek alkotásra, kreativitásra serkentik a gyermekeket. Az óvodapedagógusok a gyermekek játékigényének a témáknak megfelelően bővítik a játéktárat, elsősorban a szerepjátékokhoz kapcsolódó kellékekkel, félkész játékokkal, az azonosulást segítő ruhadarabokkal. Másodsorban értelem, képességfejlesztő és konstrukciós játékokkal, amit a gyermekek egyénileg vagy kisebb csoportokban játszanak.

A gyerekek szabadon választják meg, hogy melyik játékkal kívánnak játszani, és kit választanak társul maguknak a játékban. A játékok elrakását rugalmasan kezeljük, azokat a játékszereket, melyek közvetlenül nem akadályozzák a más jellegű tevékenységeket (pl. étkezés) nem szükséges elrakni, azt folytathatják., igyekszünk hosszabb ideig megőrizni.

A játékok tartalmát élményekkel, a gyermekek környezetében szerzett tapasztalatokkal gazdagítjuk. Ezért kapnak kiemelt szerepet a séták, kirándulások, óvodai ünnepélyek, szabadidős programok. Biztosítjuk a lehetőségét annak, hogy a gyermekek újra és újra átélhessék a családban, óvodában, a természeti és társadalmi környezetben szerzett élményeiket, tapasztalatokat. A gyermek kapcsolatát a természettel, a környezettel játék által erősíthetjük.

Játékfajták, és azok tartalmának, minőségének alakítása, a gyermekek egyéni sajátosságaihoz alkalmazkodva.

A gyakorlójáték során lehetőséget adunk, hogy önállóan próbálkozzanak a játékeszközök rendezgetésével földön, asztalon és az udvaron, hogy alkalmuk legyen újabb ötletek kitalálására. A finommozgások elemeit az összerakható, szétszedhető játékok segítségével gyakorolják. Eközben fejlődnek érzékszerveik, (látás, hallás, tapintás) készségei, összefüggéseket fedeznek fel, technikai ismereteket szereznek.

Az építő, alkotó játék során a gyermeknek lehetőséget adunk arra, hogy különböző játékszerekből, elemekből, anyagokból összerakhassanak, létrehozhassanak valamit. Játék közben átélik az alkotás örömét, fejlődik kreativitásuk, értelmi képességük, együttműködésük. A legkisebbeknél is megjelenik a szimbolikus szerepjáték, amikor valamilyen szerepet magukra vállalnak. Megteremtjük azokat a lehetőségeket, amelyekben kijátszhatják pozitív és negatív élményeiket. A gyerekek játékát figyelemmel kísérve, a szituációtól függően az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű elmélyült, gyermeki játék kibontakozását. Szükség és igény szerint támogató serkentő, ösztönző magatartással indirekt módon érjük el.

Az egyszerű mesék megjelenítésében az óvodapedagógus modellt ad dramatizálással bábozással egy-egy szereplő megformálásához. Kezdetben minél több kelléket alkalmazunk a képzeletbeli képek megjelenítéséhez, illetve a beleélő képesség, önkifejezés fokozása érdekében. Lehetőséget biztosítunk arra, hogy ők maguk is felelevenítsék a látottakat, de alkalmat adunk bábok készítésére, a kedvenc bábok mozgatásának gyakorlására is, ahol maga a mozgás jelent vizuális élményt a gyerekeknek. A bábozás, dramatizálás és dramatikus játékok számtalan lehetőséget biztosítanak a gyermekek beszédfejlesztésére, a nonverbális jelzések (mimika, gesztus) gyakorlására. Az anyanyelvi játékok (hangutánzó, fonémahallás fejlesztő, légzéstechnikát segítő, szinonimakereső játékok) segítik az artikuláció, szókinccs, kifejezőkészség fejlesztését.

Minden életkorban jelen van a szabályjáték. A kicsiknél fontos, hogy egyszerű szabályhoz kötött, elsősorban mozgásos játékokat játszunk. A nagyobbak játékában megjelennek a több szabályt magukba foglaló értelemfejlesztő és társasjátékok (kártya, dominó, memória, logikai stb.). Arra ösztönözzük őket, hogy maguk is alkossanak szabályjátékokat, legyenek a játékok vezetői. A szabályjátékok gyakorlása közben helyes magatartási formákat sajátítanak el, (akarat, türelem, kitartás stb.) közben fejlesztjük közösségi érzésüket, feladattudatukat. Az óvodapedagógusok kezdeményezésére a gyermekek szívesen kapcsolódnak be énekes és mozgásos szabályjátékokba. A képességfejlesztő játékoknál a gyermek szabadon választ a felkínált szerepek, játékhelyzetek, társak között. Az óvodapedagógus az együttjátszás során megteremti a játékhoz szükséges feltételeket, a gyermekekkel közösen alakítja a szabályokat.

A játék elgondolásukhoz a hiányzó eszközöket barkácsolással pótolhatják, amihez egész éven át folyamatosan gyűjtjük a terméseket és a természetes anyagokat. (gesztenye, makk, csuhé, csutka, kóró, szalma, kagylók, kavicsok stb.) Kezdetben a mi segítségünkkel, később egyéni ötleteiket megvalósítva önállóan dolgoznak a gyerekek. Az általuk készített eszközök a szerepjátszó – bábozó tevékenység természetes eszközeivé válnak.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- Élményeiket, tapasztalataikat, képesek a játékukban kitartóan, egyre pontosabb cselekvéssel átélni, újra játszani.
- Kedvelik a bonyolultabb szabály és alkotó, konstrukciós játékokat. kooperatívan együttműködnek, betartják a szabályokat.
- A játék során olyan tulajdonságok, személyiségjegyek, magatartásformák alakulnak ki, amelyek a későbbiekben (iskolába való beilleszkedésükhöz) meghatározóak lesznek.
- Önállóan kezdeményezik a barkácsolást az általuk gyűjtött természetes anyagok felhasználásával, amit beépítenek más játéktémába is.
- Igényükké válik a társakkal való tartós együttműködés, kommunikáció, melyben megjelennek a közösség által kialakított erkölcsi, viselkedési normák.
- Szívesen játszanak átváltozós játékot, báboznak, dramatizálnak az általuk készített eszközökkel.

A fejlődés várható eredménye és a program által meghatározott értékekből kidolgozott sikerkritériumok:

- A gyermekek számára a játék során biztosított az a játékosztönző inspiráló környezet, élmény melynek hatására, önállóan döntenek el, mivel, kivel és hogyan szeretnének játszani. Kialakul az önfelelt játék.
- Élménynyújtás hatására olyan játékhelyzeteket képesek létrehozni, amelyben önállóan, kreatív módon választják ki a szükséges eszközöket és osztják ki a szerepeket egymás között. A megkezdett játéktémát képesek napokon keresztül folytatni társaikkal.
- Az óvodában szerzett közös élmények hatására, az óvodapedagógus motiválása alapján alkalmassá válnak hagyományörző játékok felelevenítésére, azok beépítésére szerepjátékukba.
- Évszakknak megfelelő futó,- fogó,- szabályjátékok szervezésével lehetőséget biztosítunk a szabadban történő változatos mozgásra.

III.2.6.2. Tevékenységben megvalósuló tanulás

Cél:

- A gyermekek kíváncsiságára, megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, önkéntelen figyelmére alapozva, a mikro és makro környezetében szerzett tapasztalatok bővítése, rendezése, képességeik fejlesztése.
- Tanulást támogató környezet megteremtése, differenciált pedagógiai eljárások biztosítása, az ismeretszerzés iránti igény megalapozása (különös tekintettel a kiemelt figyelmet igénylő gyerekekre).

Az óvodapedagógus feladata:

Teremtse meg a tanulást támogató környezetet, a természetes élethelyzetben való játékos tanulás lehetőségét a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira építve.

Használja ki az aktuális helyzeteket a gyermeki szükségletek alkalmait, (testi, lelki, szociális) az értékes, társadalmilag elfogadott normák megalapozására.

Élménynyújtás által motiválja a gyermekeket, hogy örömmel vegyenek részt a tervezett, szervezett, kezdeményezett, irányított játékokban, tevékenységekben.

Változatos, a gyermekek cselekvő aktivitására épülő, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalási lehetőségének biztosítása.

Szokások alakítása utánzásos minta- és modellkövetéses magatartással és viselkedéssel.

Spontán, játékos gyakorlati probléma megoldásra ösztönző helyzetek kihasználása.

A gyermeki kérdésekre épülő ismeretátadás lehetőségének kiaknázása.

Alkalmazzon olyan módszereket, teremtse olyan érdekes helyzeteket, amelyek az addig nem érdeklődő gyermekeket is elvezetik a megismerés élményéhez.

Tartsa tiszteletben a gyermek önkéntességét, a tervszerű, fejlesztő folyamatokban az az esélyegyenlőség, hátrány csökkentés érvényesülését.

Kérdéseivel, magyarázatával irányítsa a tárgy, jelenség, szituáció tanulmányozását, megfigyelését. A dolgok, jelenségek legfeltűnőbb közös jegyeinek felismerésében segítse a gyermekeket.

A témahetek anyagának feldolgozása során használja fel egy-egy gyermek különösen széleskörű tájékozottságát. Ismeret – jártasság – készség hármasságával a fokozatosság, aktivitás elvének betartásával biztosítsa a tehetséggondozást.

Biztosítson elegendő időt, lehetőséget a cselekvéses tapasztalatszerzésre, a gyermekek egyéni élményeinek, tapasztalatainak elmondására..

Személyre szabottan, differenciált feladatadással, pozitív értékeléssel segítse a gyermek személyiségének képességeinek kibontakozását.

Nevelésünkben a tapasztalatok, az ismeretek, a tanulás tartalma a közvetlen környezetből származnak, így ennek megfelelően választjuk ki az alkalmas helyszínt. A tanulás az egész nap folyamán adódó spontán és játékos helyzetek kihasználása során valósul meg. Az alkotó életvitel előhívása céljából olyan élethelyzeteket, lehetőségeket teremtünk, amelyben a tanulás szükségleteként lép fel a gyermekben. Teret biztosítunk a kompetencia megéléséhez – önmaga elégítse ki szükségleteit, önálló felfedezéssel, alkotással, próbálkozással. Elképzelései szerint választhat a felkínált lehetőségekből. Az utánozható, vonzó minta, a motivált állapot ébrentartása, a gyermek érdeklődésének kielégítése segíti a készségek, képességek fejlődését, az értékek beépülését a személyiségükbe. (intellektuális, esztétikai, erkölcsi, érzelmi és szociális)

A tanulás tartalma, módszerei:

A külső világ megismerésében a gyermek és a természet kapcsolatát helyezzük a tevékenység középpontjába. A komplexitás megvalósítása a témahetek gazdag tartalma, a benne rejlő műveltség-tartalmak, az átélt érzelmek, élmények biztosítják a cselekvéses tapasztalatszerzést, a kommunikáció fejlődését, az értékek megalapozását. A tanulás alapja a játék, emlékképek, mely akkor vésődnek be mélyen, ha a benyomásokat, tapasztalatokat, cselekvéseket, felfedezéseket, megismeréseket élmények kísérik. A gyermeki érzékelés, észlelés,

megfigyelés fejlesztésére különös gonddal ügyelünk, mert erre tudjuk építeni az emlékezet, képzelet és a gondolkodás fejlesztését. Mivel a játékot tekintjük a legfőbb ismeretszerzési lehetőségnek, ezért elsősorban a játszás élményéhez próbáljuk hozzájuttatni a gyermeket. Játék által alakítjuk ki azokat a magatartási formákat, viselkedési szokásokat, erkölcsi értékeket is, melyek ebben az életkorban kívánatosak. A hatékony tanulás érdekében stabil szokás és szabályrendszer alakítunk ki, mert csak nyugodt, zavartalan légkörben lehet eredményes munkát végezni.

A szabadon választott játék rengeteg információhalmazt tartalmaz, melyből a gyermek mindig azt az egységet választja ki, melyikre az adott játék során szüksége van. A többszöri ismételtetések hatására az ismeretek szinte spontán beépülnek a meglévő rendszerbe, felidézhetőek és felhasználhatóak lesznek azonos, hasonló és később eltérő szituációkban is.

A spontán módon kialakult játékok mellett szükség van a kezdeményezett és irányított fejlesztő játékokra is. A kötetlenség a legalkalmasabb foglalkoztatási forma, mely az óvónő részéről nevelői céltudatosságot, tervszerűséget, és biztos gyermeklélektani ismereteket követel. A mikro-csoportos tevékenységek időpontjának megválasztása nagy körültekintést igényel, a kezdeményezés nem zavarhatja a szabad játékot.

A tudatosan és tervszerűen irányított differenciált tevékenység lehetőséget ad az egyéni bánásmódra, a gyermek fejlődési ütemének figyelembevételére. Az alkotó életvitel légkörében minden gyermek szorongás nélkül, érdeklődéssel tevékenykedhet, átélve a keresés, felfedezés, ráismerés érzését. Arra törekszünk, hogy a tanulási folyamatban minden gyermek személyre szabott pozitív megerősítést kapjon, mely fokozza teljesítményét, énképének erősödését.

Arra törekszünk, hogy a nagyobb gyermekek fogadják el a feltételeit, - a szándékos figyelem, a kitartás, önfegyelem, csoporthelyzet, feladattartás, türelem fejlődéséhez – amely az iskolába lépéshez szükséges pszichikus feltétel.

A folyamatos és alkalmi megfigyelések kapcsán sok cselekvéses tapasztalás, sokoldalú érzékelés biztosításával érjük el, hogy később kialakuljon a belső motiváltságon alapuló ismeretszerzést.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- A gyermekek eljutnak a pontos, valóság-hű észleléséhez, mellyel ismereteik megalapozottak lesznek.
- Képesek lesznek a figyelemösszpontosításra, a problémamegoldó kreatív gondolkodásra.
- Megismerkednek az elemi ok-okozati összefüggésekkel. A környezet mennyiség, formai, színbeli eltéréseivel, matematikai fogalmakkal.
- A kapott feladatokat megértik, igyekeznek azt képességeikhez mérten elfogadni és teljesíteni.
- A kompetenciák fejlődése által alkotó életvezetésük megalapozódik.
- Elsajátítják az egészséges, környezettudatos magatartást egyéni képességeikhez mérten.
- Szókincsük képessé teszi őket arra, hogy gondolataikat folyamatos beszéd által másokkal megértessék.
- Szövegvisztaadásuk megbízható, egyszerű cselekvéseket megneveznek.
- Testi-lelki- szociális képességeik belső pszichikus feltételek alkalmassá teszi őket az

iskolába való átlépésre, beilleszkedésre.

- Kialakulnak jártasságaik, készségeik, képességeik, melynek révén az érzelmileg motivált cselekvés gondolkodási szintjéről eljutnak a fogalmi gondolkodásig.

A fejlődés várható eredményeiből és a program által meghatározott értékekből kidolgozott sikerkritériumok:

- A témahetek és a gyerekek életkori sajátosságainak figyelembe vételével közelíti meg az óvodapedagógus az elsajátítandó műveltség tartalmakat.
- A gyermekek számára szervezett ismeretszerzés során biztosított a motiváló, nyugodt, egészséges környezet, eszközrendszer.
- Cselekvéses tanulási folyamat során biztosított a megismerési képességek fejlődése (sokoldalú észlelés, megfigyelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodási műveletek: rész-egész viszonya, analízis, szintézis, absztrakció, általánosítás).
- Változatos motivációval, jól megválasztott eljárásokkal, eszközökkel, új tevékenység, dolog, tárgy többoldalú bemutatásával biztosítjuk az újdonság varázsát és az érzelmi feltöltődést.
- Olyan tevékenységi rendszereket biztosítunk, mely alkalmat adnak a tapasztalatok megbeszélésére, magatartási és viselkedési formák újraélésére megerősítésére, a kooperációra, társadalmilag fontos értékek (érzelmi, szociális, esztétikai, erkölcsi) megalapozására, elfogadtatására a gyermekekkel.

Külső világ tevékeny megismerése - környezetvédelem

A tevékenység célja:

- A szűkebb és tágabb környezet felfedezése, megismerése, megóvása.
- Élményalapú tapasztalatok által pozitív érzelmi viszony kialakítása a gyermekekben, a természeti és társadalmi környezet, a szülőföld értékeinek, hagyományainak megbecsülése, megőrzése iránt.
- Célirányos, komplex tervező-szervező munkával érjük el, hogy a természetben végzett játékos tevékenységek, jeles napok, kirándulások minden gyermek számára a természet szeretetéből fakadó élményt jelentsenek.
- A fenntartható fejlődés érdekében környezettudatos magatartásformálás, olyan személyiségvonások, kialakítása, melyek a szülőföldhöz kötődést, a környezet és a társadalom harmonikus együttélését segítik.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak figyelembevételével teremtünk kedvező feltételeket, megfelelő szervezeti formát a megfigyelésekhez, a környezet felfedezéséhez, megszerettetéséhez, a biztonságos életvitel alakításához.
- Óvónői modell, pozitív megerősítések során a fenntartható fejlődés érdekében alakítsuk ki a gyermekben a környezettudatos szokásokat, magatartásformákat, a problémaérzékenységet, az értékfeltáró és negatívumokat megszüntető szemléletmódot.
- Az élménypedagógia módszerének alkalmazásával tegyük lehetővé szűkebb és tágabb

környezetünk természeti értékeinek, növény és állatvilágának, földrajzi adottságainak, az ott élő emberek kultúrájának megismerését.

- A természet csodálatos-rejtelmes világának feltárásakor teremtünk beszélőhelyzet a gyermekek kommunikációs készségfejlődésének, alapozzuk meg nyelvi kultúrájukat.
- A környezet megismerése közben a gyermekek mennyiségei,- alaki,- nagyságbeli,- tér és síkbeli szemléletének alakítása.
- A környezettudatos viselkedéshez szükséges készségek, személyiségvonások kialakítása, a szelektív hulladékgyűjtés fontosságának megismerése.
- Gyermekeink tudatos környezet,- természetvédő magatartásra nevelése, melynek során már óvodáskorban megtanulják, miként lehet harmóniában élni a természettel.
- Elősegíti a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését a kortárskapcsolatokban és a környezet alakításában.

A környezetvédelmi jeles napok élményszerű, tartalmas megszervezése – a szülők aktív részvételével – szemléletformálás, a gyermekek érzélemvilágának gazdagítása.

A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása

- A gyermekek fejlesztése többnyire mikro csoportos formában kötetlen jelleggel valósul meg, közvetlen tapasztalat,- és élményszerző udvari megfigyelések, séták, kirándulások alkalmával.
- Hetente egy természeti,- ember,- tárgyi,- környezeti téma megfigyelését tervezzük.
A legkisebekkel az óvoda udvarán, valamint közvetlen környezetében - parkokban - végzünk megfigyeléseket. A 4-5 éves gyerekekkel félnapos kirándulásokat szervezünk városunk olyan látnivalókban gazdag helyszíneire, mint Sóstó, Bújtosi-tavak, Sóstói-erdő. A 6-7 éves gyermekekkel évente 2-3 egész napos kirándulást szervezünk tágabb környezetünkbe, melynek során megyénk nevezetességeivel, a falusi környezettel, Zempléni hegyek természeti szépségeivel ismerkednek meg. Környezetnevelési feladatainkat évszakonként témahetekben dolgozzuk fel, mely igazodik a gyermekek életkori sajátosságaihoz.
- A feladatok eredményes megvalósítása érdekében a környezettel való kapcsolatunkban fontosnak tartjuk annak a szemléletnek a kialakítását, hogy a "virágok az élőhelyükön a legszebbek, az állatok a természetes környezetükben érzik jól magukat." A gyermekek számára olyan feltételeket, esztétikus, harmóniát sugárzó környezetet igyekszünk teremteni, mely érzelmileg is motiválja őket a szokások betartására, szűkebb és tágabb környezetük felfedezésére, megismerésére. Rácsodálkozhatnak a természet jelenségeire, az ember alkotta értékekre, ezáltal képességeikhez mértén maguk is "alkotói" és védelmezői lesznek környezetüknek. Az "együtt fedezzük fel" elv, a játékosság, jó hangulat fokozza az élményt, az ismeretszerzést.
- Környezetnevelő munkánk hatékonysága érdekében minden lehetőséget kihasználunk a szabadban való tartózkodásra, évszakonként ismétlődő, folyamatos megfigyelésekre, tapasztalatgyűjtésekre, összehasonlítások, kísérletek végzésére. Arra törekszünk, hogy az ismeretek segítsék elő a környezet egészének megértését és tartalmazzanak alapvető tényeket, összefüggéseket, problémákat és az ezzel kapcsolatos megoldásokat. Olyan ismereteket nyújtunk, amelyek realisztikusak, megfelelnek a gyermekek életkori

sajátosságainak, de megalapozzák a világgép, a kultúra és az értékrend, fenntartható fejlődés alapvető elemeit. Fontosnak érezzük helyi adottságaink, értékeink megismerését is, hiszen itt élünk, itt töltjük mindennapjainkat. Igyekszünk jó együttműködést, folyamatjellegű kapcsolattartást kialakítani a szülőkkel, környezetvédő szakemberekkel, programunk támogatóival. A szülőkből aktív támogatókra találunk, akik segítségével tartalmasabbá és élményszerűbbé válnak kirándulásaink, jeles napokhoz fűződő rendezvényeink, közös programjaink. A **természetvédő szakemberek** tanácsait, közreműködését és támogatását kérjük programok, kirándulások, jeles napok szervezéséhez, szemléltetéshez, környezetünk növényvilágának gazdagításához.

Nagy hangsúlyt fektetünk az érzelmi nevelésre, mivel érzelmi nevelésen alapuló érzékenység, nyitottság kialakításával, az ok-okozati összefüggések feltárásával lehet természetet szerető,- ismerő és védő emberré formálni.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

A kisebbeket előbb közvetlen környezetükkel ismertetjük meg, megfigyeljük az óvodánk udvarán levő fákat, virágokat, gyönyörködünk a sziklakertek változatos növényvilágában. A környező utcákban, parkokban tett rövidebb séták során megfigyeljük a természet szépségeit, színvilágát, jelenségeit, az időjárás hatását a növény és állatvilágra, az emberek öltözködésére. Megnevezzük a közeli utcákban közlekedő járműveket, elsajátítjuk a legegyszerűbb közlekedési szabályokat.

Igyekszünk gazdagítani az élősarkokat a természetben gyűjtött kincsekkel: termésekkel, levelekkel, bogyókkal, kavicsokkal, tollakkal stb. Ezeket később felhasználjuk a csoportszoba díszítésére, vagy közösen játékokat barkácsolunk belőlük. Szülők bevonásával képeket gyűjtünk az évszakokról, növényekről, állatokról, melyeket albumba rendezünk. Beszélgetünk a környezetben látható formákról, nagyságbeli, mennyiségi jellemzőkről.

A nagyobb gyermekek szűkebb környezetükön kívül megismerkednek az óvoda tágabb környezetével is. A Sóstói erdőbe, Állatparkba tett kirándulások során megtapasztalják az időjárás változásának hatását a növény és állatvilágra. A hosszabb, rövidebb séták, megfigyelések, természetbeli játékok után lehetőséget adunk a benti, nyugodt beszélgetésekre. Az ismeretek felszínre hozását, a tapasztalatok feldolgozását tudatosan szervezett játékokkal, tevékenységekkel, rövid videofilmek, képek, segítségével rögzítjük. Nagyobb önállósággal vesznek részt a gyűjtőmunkában és a termések hasznosításában. Rügyezettünk ágakat, csíráztatunk magvakat, próbáljuk megláttatni az összefüggéseket az időjárás és az emberek tevékenysége között. Felnőttek példaadása mellett bekapcsolódnak belső környezetük (természetsarok) és udvarrészük növényeinek gondozásába, a környezet esztétikájának megőrzésébe. „Madárbarát óvodaként” óvoda udvarán etetjük a madarakat, óvjuk fészkeiket. Óvodáskor végén a gyermekek megismerkednek városunk és megyénk nevezetességeivel, melyhez *”Úti –kalauz” óvodásainknak* című útmutatónk nyújt segítséget. Hosszabb túrákat és kirándulásokat szervezünk a minden évszakban megújuló, tiszta levegőt árasztó Sóstói erdőbe, az Állatparkba, a Bújtosi- tavakhoz, a Tuzson János botanikus kertbe, valamint megyénk településeire (szabolcsi földvár, Tokaj). Felfedezzük az erdőben élő állatokat, bogarakat, gyönyörködünk a madarak hangjának sokszínűségében. Gazdagítjuk gyűjteményünket különböző termésekkel, csigaházzal, fakéreggel stb. Megismerjük az emberek természetpusztító, csúfító és szépítő tevékenységét, megtanuljuk a természetvédelem

alapjait is.

Az évszakok szépségének megfigyelése közben önállóan próbálják felfedezni az ok-okozati összefüggéseket az időjárás,- a környezetben történő változások,- az ember, állat, növény alkalmazkodása szempontjából. A gyermekek tevékenységét úgy szervezzük, hogy minél több tapasztalatot szerezzenek látás, hallás, tapintás, mozgás által a tényekről, viszonyokról, matematikai műveletekről. Olyan helyzeteket teremtünk, melyek során játékos cselekvés közben szembesülnek problémaszituációkkal, ezek alkotó,- kreatív gondolkodásra serkentik őket.

A folyamatos megfigyelések, visszatérő látogatások hozzájárulnak a reális ismertek, tapasztalatok gazdagításához, rögzítéséhez. E közben lehetőség nyílik arra, hogy a gyerekek elmondhassák élményeiket, észrevételeiket, tapasztalataikat, megfigyeléseiket. A beszélgetések közben gazdagodik szókincsük, fejlődik kifejezőkészségük. A valós élményhelyzetek lehetővé teszi, hogy a gyerekek természetesen alkalmazzák a tanult viselkedési formákat.

A vizsgálódások segítik felelősségük, értékrendjük, holisztikus szemléletük alakulását. A séták, kirándulások jó lehetőséget adnak a gyalogos és járművön való közlekedés szabályainak gyakorlására, a kulturált magatartásformák kialakítására.

Az évszaknak megfelelően gondoskodnak a természetsarok gazdagításáról, a természet kincseinek elhelyezéséről. Folyamatosan gyűjtik és osztályozzák a különböző anyagokat, amit lehet, hasznosítanak. (barkácsolás, befőtt,- savanyúság, „zörejhangszerek” stb.) Egyszerű kísérleteket végeznek növényekkel, vízzel, levegővel és a talajjal.

Ellátogatunk más intézményekbe, óvodákba, iskolákba, művelődési házba, könyvtárba, múzeumba, piacra, boltokba. Megismertetjük őket a felnőttek munkájával, felkeresünk néhány munkahelyet.

Lehetőséget biztosítunk arra, hogy az udvaron illetve a kertben kerti munkát végezzenek, segítsenek a növények ültetésénél, gondozásánál, a termékek betakarításánál (szelídgesztenye, dió, mogyoró)

Közösen emlékezünk meg a környezetvédelmi jeles napokról, melyek speciális tartalmuknál fogva az öröm és élményszerzés mellett a természethez fűződő sokszínű viszony, "a környezetbarát magatartás" formálásában is meghatározó szerepet játszanak. A veszélyforrások, és azok környezetünkre gyakorolt káros hatásainak felismerése rádöbentti a gyermekeket arra, hogy természeti erőforrásainkat védeni, óvni kell a pusztulástól.

Megismerkednek az évszakokhoz kapcsolódó népszokásokkal, néphagyományokkal. Ezek az ünnepek nemcsak színesítik, gazdagítják óvodai életüket, hanem megtanítják tisztelni múltunk értékeit, megismerik kultúránk jelentős eseményeit. Így alakul ki gyermekeinkben a pozitív érzelmi kötődés, ami a szülőföld szeretetében nyilvánul meg

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- A gyermek életkori sajátosságainak megfelelően képessé válik tájékozódni és eligazodni szűkebb és tágabb természeti és társadalmi környezetben.
- A gyermekek szívesen tartózkodnak a természetben, kialakul bennük a „természetbarát” viselkedés.
- A természet szeretete által erősödnek erkölcsi érzelmeik, ítélőképesség – lelkiismeretesség, felelősségérzet – a természethez való pozitív viszony.

- Fogékonnyá válnak a szép iránt, felismerik és értékelik környezetük szépségeit, pozitívan fejlődik tenni akarásuk, a munkához való viszonyuk, nő feladattudatuk, kitartásuk.
- Tapasztalataik, ismereteik gazdagabbá válnak a közvetlen és tágabb természeti – emberi – tárgyi környezetből szerzett tudással, a világtkép, értékrend, kultúra elemeivel.
- Ismerik a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat, a vizek élővilágát, képessé válnak azokat külső jegyeik és hasznosságuk alapján összehasonlítani.
- Ismerik a növények fejlődésének feltételeit, a környezetszennyezés ártalmait, hatását az élővilágra. Az elsajátított ismereteket tevékenységeikben alkalmazni tudják.
- Felismerik a növény és állatvilágban, az évszakokban történt változások hatásait.
- A testrészeket, az emberi test felépítésének megfelelően fel tudják sorolni. Igényesek testük tisztaságára, ápolására.
- Elsajátítják az alapvető közlekedési szabályokat, felismerik a közlekedési eszközöket, a közlekedés során tanúsított helyes magatartásformát.
- Felismerik és segítséggel megnevezik a napszakokat, a hét napjait, hónapokat, évszakokat, különbséget tesz azok között, megfogalmazza jellemzőiket, szépségeit, színeit, és mindezekben tud gyönyörködni.
- Megalapozódik kommunikációs készségük, a beszédhelyzeteknek megfelelő, jól érthető beszéd, nyelvi kultúra.
- Képessé válnak a környezetükről alkotott véleményük közlésére, egyéni képességeikhez mérten.
- Ismerik a környezettudatos viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartásformák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához, az energiatakarékossághoz szükségesek.
- Munkájukkal aktívan részt vesznek környezetük szebbé tételében.
- Ismerik a néphagyományokat, a népi kultúra értékeit, formálódik nemzeti identitástudatuk.

A fejlődés várható eredményeiből és a program által meghatározott értékekből kidolgozott sikerkritériumok

- A közvetlen környezet megszerettetése érdekében az óvodapedagógusok betartatása érdekében, környezetvédő szakemberek segítségével választják ki az értékeket képviselő helyszíneket.
- Kirándulási projektek készülnek, amelyek alapján szervezett programok a gyermekek számára sokirányú tapasztalatszerzést, élményt, ismeretet jelentenek.
- Műveltségtartalmaknak megfelelően rendeződik a megtanítandó ismeret, különös tekintettel a sokoldalú tapasztalatszerzésre, a komplex feldolgozásra.
- Az élményfeldolgozás fázisában maradandó tárgyakat készítenek (album, élményrajzok)
- A gyermekek tapasztalati úton, felnőtt modell alapján, a környezetvédelem jeles napi programjai során tanulják a környezettel való együttélés – kikapcsolódási lehetőségek formáit, a kulturált viselkedés módjait, környezettudatos gondolkodást.
- Megértik a környezeti problémák alapösszefüggéseit, életkornak, egyéni

képességeiknek megfelelően tevékenyen részt vesznek a környezetvédő munkában.

- A gyermekekben kialakul a gyűjtőmunka és az értékek megőrzése iránti igény.
- A környezeti jelenségek mélyebb megismeréséért játékos kísérleteket, megfigyeléseket végeznek.
- A gyermekek tevékenységeiről, programjairól fotók, videofelvételek készülnek az élmények felidézéséhez.

A külső világ mennyiségi és formai összefüggéseinek tevékeny megismerése

A tematikai fogalmakkal a mindennapi életben állandóan találkozik a kisgyermek, így szinte természetes módon ismerkedik meg velük. A matematikai kifejezések először passzív szókinccsé válnak, később azonban egy részük beépül beszédükbe.

Cél:

- A bennünket körülölelő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedeztetése, megtapasztaltatása.
- A matematikai tapasztalatok gazdagítása, a gyermek logikus gondolkodásának, problémafelismerő és megoldó képességének fejlesztése.

Az óvodapedagógus feladata:

- A játék, a környezetben való tevékenykedés során a spontán adódó matematikai helyzetek, összefüggések felismertetése, tapasztalataik gazdagítására.
- Olyan eszközök és tevékenységek biztosítása, ami felkelti a gyermekek érdeklődését és természetes élethelyzetekben teszi lehetővé számukra a matematikai tapasztalatok és ismeretek megszerzését.
- Logikai és matematikai szabályjátékok megismertetése, alkalmazása.
- A gyermeket körülvevő környezeti valóság mennyiségi, térbeli viszonyainak, formáinak felfedeztetése.
- Érdekes, a gyermekek kíváncsiságára építő problémahelyzetek teremtése.
- A gondolatok, a probléma megfogalmazása, a pontos, egyértelmű, a gyermekek számára érthető közvetítése.
- Matematikai tartalmú képességfejlesztő játékok kezdeményezése során a gyermekek egyéni fejlettségének, sajátosságainak figyelembevétele.
- A gyermekek egyéni feladatmegoldásának meghallgatása, a sajátos logika elfogadása. A térbeli viszonyok, az irányok és helyzetek pontos elsajátíttatása

Matematikai képességek kialakítását segítő tevékenységek

A számfogalom előkészítése, megalapozása

A természettel való ismerkedés közben a kirándulások helyszínein a fák, a virágok, termések adják a matematikai tapasztalatokat. Mennyiségek összemérése hosszúság, magasság, szélesség, vastagság, bőség, tömeg, úrtartalom szerint.

Halmazok összemérése, elemek párosítása. A válogatások során nyíljon lehetőség párosításra, számlálásra, a több, kevesebb, ugyanannyi érzékeltetésére, gyakorlására. Fedezzék fel a rész-egész viszonyát a válogatások, mennyiségek bontása során. Játékos szituációban

számoljanak, bontsanak, mennyiségfogalmuk egyéni fejlettségtől függően a 6-10-es számkörben mozogjon. Mérések különböző egységekkel, hosszúság, terület, tömeg, űrtartalom.

Tapasztalatszerzés a geometria körében.

Séta során fedezzék fel az épületeken a formák gazdagságát, szerezzenek ismeretet az utcák szélességéről, hosszúságáról, az épületek magasságáról. Figyeljék meg a rész-egész viszonyát. Érzékeljék a gömbölyű és szögletes formákat saját testükön, tárgyakon. Építsenek szabadon és másolással különféle elemekből. Alkossanak síkban is szabadon, szerezzenek tapasztalatokat síkmértani formákról.

Tájékozódás a térben és síkban

Természetes környezetben való játék, közlekedés, mozgás, kerti munka során figyeljék meg a térirányokat, és ahhoz kapcsolódó névutókat. Azonosítsanak és különböztessenek meg irányokat (jobbra- balra, lent- fent, bent). Játékok során figyeljék meg ezeket tükörben, fedezzék fel a tükörkép, szimmetria formákat, játsszanak sokat a tükörrel. Próbáljanak meg tájékozódni a labirintusokban is. Fedezzék fel, hogy az olyan sorozatokat, rendszereket, amelyek életükben is felfedezhetők. Hozzanak létre változatos sorozatokat játékokban színekkel, hangokkal, mozgással, formákkal.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- Felfedezik és megismerik az egyszerűbb ok-okozati összefüggéseket, mennyiségi viszonyokat, matematikai fogalmakat, melyek a környezetükben rejlenek.
- Problémamegoldó készségük jó, számfogalmuk 10-es számkörben mozog.
- Helyesen értelmezik és használják az összehasonlítás megítélésének fogalmait, hosszabb-rövidebb, kisebb-nagyobb, több-kevesebb.
- Ismerik az irányokat és helyesen értelmezik feladatvégzésük során: jobbra-balra, előre-hátra, fent-lent. Helyesen használják a névutókat.
- Felismerik a sorba rendezés logikáját, azt képesek jól folytatni, legalább 3 elemszámmal.
- Képesek részekből az egészet kirakni.
- Ismerik az alapvető síkformákat, mértani testeket, azokat képesek felismerni és megnevezni. (kocka, gömb, téglatest)
- Van tapasztalatuk a tükörképről, szimmetriáról. Azonosságokat, különbségeket képesek felismerni és megfogalmazni.

Verselés, mesélés

Cél:

- A kiválasztott irodalmi alkotásokkal tárjuk fel a külvilág és az emberi belső viszonylatainak feltárása, a lehetséges megfelelő viselkedésformák bemutatása.
- A nyelv szépségének, kifejezőerejének megismertetésével, a helyes nyelvhasználattal, mondatszerkesztéssel a biztonságos önkifejezés megalapozása.
- A magyar kultúra értékeinek átörökítése, ismerkedés klasszikus, kortárs és más népek

irodalmi alkotásaival.

Az óvodapedagógus feladata:

Igényesen megválasztott irodalmi alkotásokkal, a bábozás és dramatizálás eszközeivel a gyermekek szűkebb és tágabb természeti – társadalmi környezetéhez fűződő viszonyának, érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének elősegítése.

A népi – népmesék népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei meséi segítségével a magyar nép ízes nyelvezetének bemutatása, a nemzeti identitástudat megalapozása.

A mindennapos mondókázás verselés, mesélés megszerettetése.

Változatos irodalmi élmények biztosításával, átélt előadásmóddal, az irodalmi nevelés eszközeivel a gyermekek pszichés beállítódásának pozitív alakítása, személyiségformálása.

Példamutató beszédével, helyes stílusával, változatos szóhasználattal olyan modell nyújtása, melyet a gyermekek szívesen utánoznak.

Személyes példaadással a gyerekek ösztönzése önálló előadásra, saját vers és mesealkotásra, annak mozgással, ábrázolással való kombinálására.

Megfelelő gondoskodással segítse elő a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek anyanyelvi nevelését, képességfejlesztését

A feladatok megvalósításának feltételei:

Óvodánkban a mese- vers- dramatikus játéktevékenység környezetismereti nevelésünk szerves része. A természeti- társadalmi környezetünkhöz kapcsolódó témakörök, (évszakok, növények, állatok, természeti jelenségek, ünnepek stb.) komplex feldolgozását segítik azok a hangulatos versek, népköltészeti alkotások, melyek az anyanyelv közvetítésében mélyítik el a megszerzett ismereteket. Az irodalmi népművészeti alkotásokkal teremtjük meg a természet megbecsüléséhez, megóvásához elengedhetetlen érzelmi alapot, ezáltal hozzájárulunk a gyerekek környezetvédelmi neveléséhez, természetszerető, környezetbarát felnőtté válásához. Igyekszünk olyan művészi értékű irodalmi alkotásokból válogatni, melyek biztosítják az esztétikai élményszerzést, miközben érvényesül a pedagógiai, pszichológiai, módszertani tudatosság.

Csoportjainkban igényesen kialakított mesesarkok találhatóak, ahol színes mesekönyvek, bábok, fejmaszkok inspirálják a gyerekeket az irodalmi művek befogadására, élményeik sajátos megjelenítésére, saját vers és mesealkotásra.

A feladatok tartalmi megvalósítása:

Az óvodába érkező kisgyermek első igazi irodalmi élménye a mondókákhoz, ölbeli játékokhoz, ritmikus, zenei hatású, játékos versekhez fűződik. A népi mondókákhoz kapcsolódó utánozó mozgások, játékok nagy élvezetet jelentenek számukra. Az óvodapedagógus test közelsége, a meghitt együttlétek biztonságot, pozitív érzelmi kötődést nyújtanak.

Az egyszerű állatmesék, láncmesék hangulatos előadásával fokozatosan szoktatjuk a gyerekeket a mese figyelmes végighallgatására. Az élmények újbóli átélése érdekében többször, különböző módszerrel mesélünk el egy-egy mesét. Így alakul ki a gyermekben a szereplő helyzetébe való beleélő - képesség, a cselekmény felelevenítésére irányuló igény.

Rövid, improvizált jelenetek bemutatásával ismerkednek meg a gyermekek a bábokkal, melyek számát az évek során fokozatosan növeljük.

Változatos irodalmi élmények hatására egyre inkább kialakul a gyermekben a mese, vers iránti igény, szeretet. A mesének ezért különösen fontos szerepet szánunk a gyermekek erkölcsi, érzelmi, esztétikai, intellektuális nevelésében. A mesék segítségével neveljük a gyermekeket a szépség, jószág, igazság meglátására, gonoszság, hazugság, kapzsiság elítélésére. A meseszereplők jellemző tulajdonságainak alapján olyan közmondásokat, szólásokat keresünk, amelyekkel meg tudjuk erősíteni a mese vagy egy-egy szereplő erkölcsi mondanivalóját. A mese többszöri meghallgatása és az óvodapedagógus bábjátékának hatására a gyerekek képesek először segítséggel, majd önállóan is megjeleníteni az ismert meséket. Lehetőséget biztosítunk arra, hogy az általuk kitalált történeteket, elmondják, vagy a már ismertek cselekményét tovább szövik és befejezzék.

Az új verseket a gyermekek élményeihez, tapasztalataihoz, hangulatához kapcsolódva választjuk meg. Ügyelünk a szavak pontos, tiszta ejtésére, az értelemszerű hangsúlyozásra. Minden alkalmat megragadunk a kiolvasók, rigmusok, mondókák ismételtetésére, újak tanítására.

Bővítjük a készletet helyi népszokásainkhoz, hagyományainkhoz kapcsolódó mondókákkal, dúdolókkal, kikiáltókkal, csujjogatókkal, névcsőfolókkal. Ezek a rövid, humoros, tréfás hangulatú alkotások a gyermekek kedvencei közé tartoznak, szívesen mondogatják játék és egyéb tevékenység közben.

A nagyobbakat megismertetjük olyan közmondásokkal, szólásokkal, népi találós kérdésekkel, tréfás kifejezésekkel, melyeket környezetük gyakran hangoztat.

Felelevenítjük a néphagyomány jeles napjait, a népszokásokat, melyeknek nemcsak hallgatói, de tevékeny részesei is. Élvezettel gyakorolják az életkoruknak megfelelő ízes népi kifejezéseket, különleges, ismeretlen szavakat. Lelkesen készülnek a különböző ünnepekre, amelyekhez tevékenységeket is kapcsolunk. Hagyomány óvodánkban, hogy a jeles napokra dramatikus népi játékokkal készülünk, ezeket nagyobb gyerekek, felnőttek mutatják be a kisebbeknek (Lucázás, betlehemezés, farsangi állatalakoskodás, kische-űzés, zöldág-járás, pünkösdlés).

A nagyobbak mesetárába az állatmeséktől kezdve a cselekményesebb meséken keresztül beépítjük a csodás elemeket tartalmazó tündérmeséket, a tréfásmeséket, verses-meséket, folytatásos meseregényeket. A gyermekek egyre jobban átérzik a mese cselekményét, fantáziájuk szabadon szárnyal. Képesek azonosulni a szereplők érzelmeivel, együtt izgulnak, örülnek, félnek, szomorkodnak stb.

A gyermekek szabad önkifejezésének kibontakozása érdekében nagy szerepet tulajdonítunk a dramatikus játékoknak. A szerepek kiválasztása önkéntes alapon történik. A gyermekek szerepbe való beleélését, az „átváltozást” kellékek, fejmaszkok, jelmezek segítik. A történet megjelenítésével felszínre kerülnek a gyermek érzelmei, mely mozdulataiban, gesztusaiban, arckifejezéseiben mutatkoznak meg. Fejlődik kommunikációs és metakommunikációs képessége, produktív és reprodukív fantáziája, improvizáló készsége, társas kapcsolata.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- A gyermekek szívesen hallgatnak klasszikus és kortárs meséket, verseket, népköltészeti alkotásokat.
- Igénylik a mesehallgatást, megszilárdulnak a hozzáfűződő szokásaik.
- Megjegyznek képességeikhez mérten minél több mondókát, verset, mozogjon mesét.
- Ismert mesék cselekményét szívesen jelenítik meg bábozás, dramatizálás során.
- Folytatásos mesék, verses mesék, meseregények szálait össze tudják kötni.
- A mesekönyvek képeit önállóan és hosszasan nézegetik, összefüggő beszéddel el tudják mondani a mese cselekményét egyéni sajátosságaikhoz mérten.
- Gondosan, megbecsüléssel kezelik a könyveket, felismerik, hogy a könyvek hasznos, érdekes olvasmányok.
- Környezetükkel megfelelően kommunikálnak, használják a nonverbális kommunikáció jelzéseit.
- Viselkedéskultúrájukba beépülnek az alapvető illemszabályok.
- Tudnak meséket, történeteket kitalálni, s azt mozgásban, ábrázolásban önkifejező módon megjeleníteni.
- Ismerik a színházi magatartás alapvető szabályait.

A fejlődés várható eredményeiből és a program által meghatározott értékekből kidolgozott sikerkritériumok:

- A gyermekeknek megtanítandó irodalmi anyag legalább 70 %-a magyar népmeséket, népi mondókákat, rigmusokat, közmondásokat tartalmaz.
- Az irodalmi anyag évszaknak, témaheteknek megfelelően egyéb tevékenységi formákhoz kapcsolódva komplexen jelenik meg.
- A csoportokban kialakított mesehallgatási szokások biztosítják a nyugodt, élményszerű előadást, melyhez hozzájárul az óvónő egyénisége, kifejezőkészsége, beleélőképessége, mimikája.
- A hangsúlyos, szép verselés érdekében az egyéni gyakorláson alapuló verstanulást részesítjük előnybe.
- A mese újbóli felelevenítéséhez, a szituációs játékok gyakori játszásához biztosítottak az „átváltozást” segítő kellékek, bábok, jelmezek, fejmaszkok.
- Drámajáték során alakulnak kommunikációs,- önkifejező,- improvizáló képességük, társas kapcsolataik.
- Helyi népszokásaink, hagyományaink megismerését humoros, tréfás hangulatú népköltészeti alkotások segítik.

Rajzolás, mintázás, kézimunka

Cél:

A gyermekek megfigyelő- ábrázoló- alakító képességének magasabb szintre emelése, hogy az óvodáskor végére változatos technikai eljárások alkalmazásával önállóan tudják élményüket, fantáziájukat képileg megformálni.

Az adottságok kibontakoztatása, alkotókedv fokozása, tér- forma- színeképzetük gazdagítása, igényük kialakítása az esztétikai élmények befogadására, önkifejezésre, környezetük formálására.

Az óvodapedagógus feladatai

A gyermekek alkotó – alakító tevékenységéhez szükséges feltételek megteremtése csoportban és a szabadban egyaránt.

Sajátíttassa el az ábrázolótevékenységgel kapcsolatos higiéniai szokásokat: ruha ujjának feltűrése, védőkötény használata, kézmosás...

A gyermek megismertetése a rajzolás, mintázás és kézimunka eszközeivel, különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival, népi és műalkotásokkal.

A hagyományos óvodai ábrázolás eszközeinek és technikájának használata mellett népi kismesterségek, hagyományőrző technikák, eszközök megismertetése. (Falumúzeum)

Megfelelő motiválás hatására a gyermeki adottságok kibontakoztatása, a képességfejlődés megindítása, az alkotókedv fokozása, az esztétikai érzék fejlesztése.

Csoportos és egyéni élmények hatására a vizuális észlelés, emlékezet, képzelet, a vizuális gondolkodás pontosabbá tétele.

Bemutatja a gyermekek az életkorának és egyéni érdeklődésének megfelelő műalkotásokat, hazánk és városunk nevezetes épületeit, valamint a migráns gyermekek hazájának kulturális értékeit.

A gyermekek értékelő, önértékelő képességének alakítása.

Ábrázolás során különösen odafigyel a diszgráfia tüneteire, észlelésekor jelzéssel él a pszichológus felé. A mintázási kedvet különböző természetes anyagokkal, kiegészítőkkal növeli (termések, magvak, fűszerek, szárított és préselt növények).

A gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeinek megteremtése:

Minden csoportszobában biztosítottunk egy olyan kézműves-sarkot, ahol a gyermek a nap folyamán bármikor, szabad választás alapján alkotó tevékenységbe kezdhet. A munka asztalnál a gyermekek kényelmesen elférnek, nem zavarják őket játszó társaik. Szülői segítséggel igyekszünk jó minőségű, praktikus, változatos ábrázoló tevékenységre inspiráló eszközöket, anyagokat biztosítani, melyek a gyermekek számára elérhető helyen vannak tárolva.

A spontán lehetőségek kihasználása mellett a rajzolás, mintázás, kézimunka kötetlen mikro - csoportos és egyéni fejlesztés keretein belül történik. A tevékenységhez elegendő időt biztosítunk, a gyermekek bármikor félretehetik munkájukat, hogy azt egy későbbi időpontban befejezhessék.

Az alkotó-alakító tevékenységek tartalmának, minőségének fejlesztése:

Az óvodába kerülő kisgyermekek játszva ismerkednek az anyagokkal, eszközökkel és a technikai kivitelezés lehetőségeivel. Ebben az időszakban fontos feladatunk a szokások, szabályok rögzítése, a technikák alkalmazásának pontos bemutatása, gyakoroltatása. Megkezdődik az esztétikai érzékenység és értékelő képesség kialakulása. A gyermekeknek lehetőséget biztosítunk az élményeiknek, érdeklődésüknek megfelelő szabad témaválasztásra.

Az önállóan firkálgató, festegető, gyurmázó gyerekekkel együtt éljük át a felfedezés, az alkotás, a színek, formák adta örömet, esztétikai élményt. A véletlenül valamire hasonlító formákat, színfoltokat, vonalakat próbáljuk megneveztetni, ötletek adásával biztatjuk őket a továbbfolytatásra.

Segítjük a gyermekek képalakító képességét a szórt elrendezéstől a képelemek, a részformák elemeinek egymáshoz rendelésével. A gyermekek tetszés szerint vesznek részt a plasztikai képalakításban. Megismerik az anyagok alakíthatóságát nyomkodva, ütögetve, gyurkálva, sodorva, mélyítve, tépegetve, karcolva stb.

Az építés során megismerkedhetnek a különböző tárgyak formáival, alakzataival, tulajdonságaival.

Később a gyermekek alkotó-alakító tevékenységét újabb technikák megismertetésével bővítjük. Folyamatosan olyan élményekhez juttatjuk őket, amelyeket megfigyelések, tevékenységek, vizsgálatok alapján szerezhetnek, elősegítve ezzel a környezetesztétikai érzékenység formálását. A képalakítás megjelenik festéssel, zsírkrétával, ceruzával, filctollal, pasztellkrétával, papírragasztással, agyagba, illetve homokba karcolással, nyomattal, metszettel, a természetes anyagok felhasználásával. Rajzaikban tükröződik az élmény, emberábrázolás, a környezet, tárgyak, cselekmények saját elképzelés alapján történő megjelenítése.

A plasztikai munkák során képessé válnak a formák tagolására. Különböző anyagok felhasználásával játékuhoz kellékeket, ünnepekre alkalmi ajándékokat készítenek.

A nagyobb gyermekeknél a fejlődés a részletgazdagságban, a készülő dolgok bonyolultságában, a gazdag technikai megoldásokban és a tervszerű készítésből mérhető le. A saját élményeken alapuló cselekményes témákban megjelennek a mesék, versek, énekes játékok, ünnepek eseményábrázolása is. Az alkotó tevékenység során egyre önállóbban, kitartóbban, elmélyültebben, kreatívabban készítik el munkáikat. A szenzomotoros koordináció fejlesztése érdekében olyan technikákkal ismerkednek meg, melyek gyakorlása közben rendeződik, finomodik a kismozgások képessége. pl. szövés, fonás, gyöngyfüzés,

A plasztikai munkákban megjelennek a többalakos alkotások. A munkafogásokat finomítjuk, apró kidolgozásra törekszünk. A térben létrehozunk „lebegő plasztikákat” papírból vágással, ragasztással, a természet elhullajtott kincseiből pedig fűzéssel.

Ötleteinkkel segítjük őket **játékok, bábok** és különböző kellékek készítésében. Ünnepekhez kapcsolódóan szívesen kedveskednek az általuk készített ajándéktárggyal szüleiknek, kisebb pajtásaiknak.

Hagyománnyá vált óvodánkban, hogy a jeles-napokhoz felhívásokhoz (egészségvédelem, környezetvédelem) kapcsolódó gyermekmunkákból kiállítást szervezünk, melyre meginvitáljuk a szülőket és a tanítókat is.

Kézműves-műhelyben és a Falumúzeumban lehetőséget biztosítunk arra, hogy megismerkedjenek a népművészet alkotásaival, gyakorolják a népi kismesterségeket.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- Kéz és szemmozgásuk megfelelően koordinált.
- Ábrázoló tevékenységük során kitartóak, akár több napon keresztül is képesek munkálkodni. A képalakításban egyéni módon, biztonsággal jelenítik meg ismereteiket, gondolataikat, szűkebb és tágabb környezetükből szerzett élményeiket, elképzeléseiket.
- Szülők, gyermekek, óvodapedagógusok Szülők, gyermekek, óvodapedagógusok A gyermekek alkotására jellemző a részletező formagazdagság, a színek variálása. Színhasználatukban érvényesítik kedvenc színeiket.
- Örömmel, önállóan tudnak választani a megismert és elsajátított vizuális technikák közül és a természet kincseit felhasználva tudják céljukat kreatívan megvalósítani.
- Szívesen barkácsolnak, ismerik a munkához szükséges eszközöket, a munkafogásokat.
- Saját elképzeléseik és egyszerű népművészeti motívumok alapján díszítenek tárgyakat, készítenek ajándékokat, kiegészítő játékokat.
- Képesek a kollektív munkára, egymás véleményét meghallgatva, elfogadva.
- Örülnek alkotásaiknak és a közösen elkészített kompozícióknak.

- Rácsodálkoznak a szép látványra, gyönyörködni tudnak benne.
- Beszélgetni tudnak az alkotásokról, megfogalmazzák értékítéletüket, elfogadják mások véleményét.
- Téralkításban, építésben bátrak, ötletesek, együttműködők.
- Plasztikai munkáik egyéniak, részletezőek.
- Esztétikai ízlésük fejlődik, tudnak ügyelni környezetük szépségére, aktívan részt vesznek annak alakításában.
- Bátran, szívesen és helyesen használják az ábrázolás eszközeit.

A fejlődés várható eredményéből és a program által meghatározott értékekből kidolgozott sikerkritériumok:

- Mennyiségben, méretben, minőségben megfelelő eszközök megléte mellett előnyben
- részesítjük a természetes anyagok felhasználását.
- Sokféle ábrázolási technikát ismernek meg, amit képességeikhez mérten szívesen alkalmaznak
- Környezetükben végzett megfigyelésekből, a témahetek tevékenységeiből adódó élményeiket, - egyéni adottságaikhoz mérten - rajzolás, festés során ki tudják fejezni.
- A gyermekeknek biztosítjuk, hogy a kialakult rendezési elv alapján munkájukat kirakhassák, illetve önállóan összegyűjtsék saját jellel ellátott dobozba, tárolószekrénybe.
- A gyermekek alkalmanként belső indítatásból készítenek ajándékot, meglepetéseket szeretteiknek, óvodánkba látogató vendégeknek, pajtásaiknak.
- A fejlesztőhatások révén elérjük, hogy a gyermekekben kialakul az esztétikum iránti érzékenység és értékelő képesség, szívesen beszélgetnek és nyilvánítanak véleményt.
- Rendszeresen látogatjuk a képzőművészeti és nép kultúránk örökségeit bemutató kiállításokat, rendezvényeket, hogy a gyermekek felismerjék a művészi értéket.

Mozgás

Cél:

- A gyermekek természetes hely, és helyzetváltoztató mozgásának, pszichomotoros készségének és képességének formálása, fejlesztése, a differenciálás, élményszerűség, egyéni szükségletek képességek figyelembe vételével.
- A sokszínű változatos, örömteli mozgásos tevékenység, egészségfejlesztő testmozgás, kooperatív játékok alkalmazásával a mozgás megszerettetése, egészséges életvitelük megalapozása.

Az óvodapedagógus feladata:

A gyermekek egyéni képességeihez igazodó, rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, mozgásos tevékenységek, kooperatív játékok tervezése, szervezése (napi tevékenységként.) Sokszínű változatos, örömteli, érzelmi biztonságban zajló játékok, gyakorlási formák, fokozott terhelést biztosító mozgásfejlesztési lehetőségek megteremtésével, esetenként a zene segítségével, élménynyújtás, személyiségük fejlesztése. Különös tekintettel a kiemelt

figyelmet igénylő gyermekekre.

A különböző szervezeti formák alkalmazása elsősorban a szabadban, a gyermekek mozgásszükségletének kielégítésére.

A gyermekek egyéni fejlettségéhez, sajátosságaihoz igazodó, intenzív mozgásos tevékenységre inspiráló eszközök biztosítása.

A testalkati deformitások megelőzésére, játékos, speciális gyakorlatok alkalmazása, a szervezett mozgásos tevékenység keretében,

A komplex testmozgások beépítése az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is a gyermekek személyiségének tudatos fejlesztése érdekében (pozitív énkép ,önkontrol, szabálykövetés) A tevékenységek irányításánál és értékelésénél az egyéni fejlődési jellemzőinek figyelembe vétele.

Mozgás közben a hely- helyzetváltoztató és a pszichomotoros készségek, képességek és az az értelmi struktúrák (kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás, vizuális memória, mennyiségi, formai tapasztalatok, percepció, testséma, dominancia, laterális) és szociális képességek (társas viselkedés, alkalmazkodás, önuralom, együttműködés) fejlesztése.

A mozgástevékenység szabályainak, szokásainak kialakítása a gyermekekkel közösen, majd azok fokozott betartására nevelés.

Törekedni kell a gyermeket legjobban fejlesztő kooperatív mozgásos játékok, mindennapos frissítő mozgás, relaxáció, szabadidei játékos sporttevékenységek, zenés ritmikai mozgás és szabályjátékok széleskörű, komplex alkalmazására.

A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása

A mozgás a gyermekek számára életszükséglet, jelentős szerepet tölt be fejlődésükben. Különösen fontosnak tartjuk a mindennapi egészségfejlesztő és spontán adódó mozgás lehetőségeinek maximális kihasználását, hiszen a gyerekek többsége bérházakban él, ahol nincs lehetőségük mozgásigényük kielégítésére.

A mindennapi rendszeres egészségfejlesztő mozgást az irányított mozgásos tevékenység kiegészítéseként úgy szervezzük, hogy azt a gyermekek örömteli tevékenységként éljék át, változatosságánál, játékoságánál fogva és kedvezően hasson a pszichomotoros fejlődésükre. Olyan feltételeket teremtünk, amelyekben a gyermekek mozgásöröme, aktivitása kiteljesedik. A játékos tevékenységek során lehetőséget biztosítunk arra, hogy egyéni tempójuknak megfelelően sokat gyakorolhassák a különböző mozgásformákat. Az eltérő nehézségű differenciált feladatok adásával segítjük elő, hogy minden gyermek képességeinek legmegfelelőbb mozgásos feladatokat végezhesen. Törekszünk arra, hogy a mozgásfejlesztés érdekében minél több alkalommal használjunk kézi-szert.

A szabad mozgásra, a mindennap kezdeményezett játékos mozgásra lehetőséget biztosítunk a csoportszobában és az udvaron egyaránt. Lehetőleg a szabadban, biztosítjuk a mozgás lehetőségét, fontos élettani hatása, a levegő edzőhatása miatt. Az udvaron kezdeményezett mozgásos játékokba minden gyermek érdeklődésétől függően kapcsolódik be és a futás, kocogás mennyiségéről is szabadon dönthet. A szabadban kezdeményezett mozgásos verseny és ügyességi játékok, valamint dalos játékok is jól szolgálják a gyermekek mozgásszükségletének kielégítését. Versenyjátékban a mozgásöröm áll a fókuszban nem a teljesítmény. Az érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formák, játékok mellett mindennapos egészségfejlesztő mozgás kiegészítéseként ovi focit, sétákat, kirándulásokat is szervezünk.. A

közeli parkokba, Bújtosi - tavakhoz, Sóstóra szervezett gyalogtúrák, kirándulások egyrészt elősegítik a gyermekek teher és állóképességének növelését, másrészt felejtetetlen élményeket biztosítanak a természet változásainak megfigyelésében.

Heti egy- két alkalommal prevenció láb és tartásjavító speciális mozgást is szervezünk.

A mozgásos játékok, mozgásos tevékenységek összeállítása

Az óvodáskor kezdetén a gyermekek játékában, mozgásában és irányított mozgásos tevékenységében a természetes nagymozgások, és a finommozgások fejlődésének segítése áll előtérben. A csoportszobában, a szabadban egyaránt biztosítjuk a lokomotoros, stabilitás, manipulatív mozgáskészségek kialakításához a mozgásos tapasztalatok szerzéséhez a mozgás begyakorlásához szükséges mozgásteret, eszközöket, időt. A gyerekek érdeklődésének felkeltése érdekében a gyakorlatokat játékos utánzómozgással végeztetjük, melyhez az óvodapedagógus adja a mintát.

A játékos gyakorlatokhoz az egészségfejlesztő mozgás a funkcionális mozgáskészségek kialakítása, fejlesztése, a fizikai aktivitás, érdeklődés felkeltés érdekében változatos kézi szereket biztosítunk (babzsák, bot, szalag, labda stb.) Eközben lehetőség nyílik a testrészek megismerésére, a testséma fejlesztésére. Az irányított mozgástevékenység során fokozatosan alakítjuk ki a biztonságos együttmozgáshoz szükséges alapvető szabályokat, az alkalmazkodó készséget., tapasztalatot szereznek az irányokról, gyakorolják az egyenes járást, futást, melyet később tárgyak megkerülésével nehezítünk sikerélmény biztosítása mellett.

Játékosan gyakorolhatják az egyszerű ugrásokat, ugrásgyakorlatokat előkészítő mozgásformákat, szökdelések, fel és lelépések, támaszugrások a talajon. A talajtorna elemei közül a test hossz tengelye körüli gurulással próbálkoznak.

A nagyobb gyermekek többségének mozgása egyre koordináltabbá, járásuk, futásuk egyre biztosabbá válik. A járás, futás közben alkalmazott – tempóhoz való igazodás az oldalt és hátrafelé járás, párokban járás – különböző nehézségű játékos gyakorlatok nehezebb feladatot jelentenek a gyermekeknek. Az akadályok, eszközök síkban, térben való mennyiségének, formájának, kiterjedésének, ritmusának, változtatásával bővülnek a végrehajtott mozgásformák is. A gyermekek az irányváltásokat már képesek korrigálni, a járások, futások közben gyakoroltatjuk a testfordulatokat. A testséma fejlesztésénél, az irányok megkülönböztetésénél már használjuk a „jobbra – balra” és a „jobb –bal” kifejezéseket.

A csúszást, kúszást, mászást emelt akadályokkal, fordulatokkal nehezítjük. A nagymozgások bővülnek különböző ugrásokkal, gurulóátfordulással, pontosabb szem-kéz, szem-láb, koordinációt igénylő gyakorlatokkal. Az ugrásgyakorlatok kiegészülnek az egy lábon, páros lábon történő ugrásokkal, a szökdelésekkel, a játékos helyből távolugró játékokkal. A dobásgyakorlatok során a célba dobást egykezes felső dobással, babzsák hajításával, haránt-terpeszállásból végzik.

A stabilitási mozgásokat gurulások, átfordulások, dőlések, esések az egyensúlyérzék fejlesztő különböző testhelyzet-változtatások, lendítések, körzések hajlítások, nyújtások, tolások, húzások emelések, játékos végzése szolgálja. Figyelembe véve a gyermekek egyéni sajátosságait, képességeit, különös tekintettel a kiemelt figyelmet igénylőkre.

A manipulatív mozgásokkal (gurítások, dobások elkapások, ütések, labdavezetések) és azok kombinációjával az élményszerűség, fizikai aktivitás, játékoság alkalmazása mellett, hatékonyan fejlesztjük a gyermekek személyiségét, finommotoros képességét.

A szabad mozgás és játék során megismert labdajátékok, ugróiskolák, kötéljátékok, népi dalos játékok, az udvaron rendelkezésünkre álló mozgásfejlesztő eszközök is a testi- lelki- szociális képességek fejlesztését szolgálják.

Az óvodáskor végén a gyermekek mozgása egyre összerendezettebbé válik. Természetes mozgáskészségük kifinomultabb, ritmusosabb lesz, megtalálják egyensúlyukat.. Nagy hangsúlyt fektetünk a az észlelés, az alaklítás, formaállandóság finommotoros készségek fejlesztésére az iskolába lépéshez szükséges pszichikus funkciók fejlődése érdekében. Az irányított mozgásos tevékenység során a futás feladataiban megjelenik a tempóváltás, (gyors – lassú futás) a belegyorsuló futás. A futó, fogó, ügyességi játékok szabályai bonyolultabbak lesznek, kooperatív játékként, a mozgás öröme az együttjátszás élménye jellemző. (Nincs a játékból kirekesztés.) Ezek a játékok fejlesztik együttműködési készségüket segítik önfegyelmük, kitartásuk, figyelmük megerősödését.

A szabadban történő mozgás, a mozgásos feladatokat lezáró relaxáció a gyermekek legkedveltebb tevékenysége közé tartozik.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- A gyermekek igénylik a mindennapos mozgást, a kedvelt mozgásos játékokat kitartóan végézzék.
- Mozgástapasztalataik az egyensúlyozásban, ugrásban folyamatosan bővülnek, mozgásuk összerendezetté, ritmusossá válik.
- A gyermekek nagymozgása, finommozgása, egyensúlyészlelése, összerendezett mozgása kialakul.
- A megismert kézi- szereket, tornaszereket funkciójuknak megfelelően, biztonsággal használják.
- Kialakul testsémájuk, ismerik az irányokat, tudnak a térben tájékozódni, vizuális memóriájuk, egyéni sajátosságukhoz mértén megfelelő.
- Erősödik szabálytudatuk, reális önértékelésük. Önfegyelmük, figyelmük megerősödik.
- Szeretnek futni, képesek 50 – 100 métert kocogni. Tudnak helyben labdát vezetni, célba dobni.
- Biztonságosan, bátran mozgó, jó fizikai állóképességű, teherbírású gyermekekké válnak.
- Képesek társaikhoz alkalmazkodni, korukhoz képest fejlett önuralommal rendelkeznek, toleránsak, segítőkészek, együttműködők.
- Ismerik saját testi képességeik határát. (állóképesség, egyensúlyérzék, erő, ügyesség, veszélyfelismerés)
- A rendszeres nevelőmunka hatására minden csoportban kialakulnak a legkedvesebb mozgásjátékok, melyek alkalmazását maguk is kezdeményezhetik, sőt meg is szervezik.

A fejlődés várható eredményeiből és a program által meghatározott értékekből kidolgozott sikerkritériumok:

- A gyermekek felszabadult, örömteli, mozgásos tevékenységéhez az intenzív mozgáshoz szükséges feltételek megléte.
- A gyermekek önkifejezésének gazdagítása változatos szervezeti keretek biztosításával.
- Pszichomotoros képességük tudatos fejlesztése mozgásos kooperatív játékok rendszeres

alkalmazásával.

- Többféle egyensúlyozó játék biztosítása a gyermekek koordináló képességének fejlesztéséhez. Játékos támaszgyakorlatok szervezése a különböző izomcsoportok erősítése érdekében.
- Szülők bevonása az intézmény szervezésében megrendezésre kerülő családi sportnapokba. Tehetséges gyermekek városi sportjátékokban való részvétele.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Cél:

- Az énekes játékok, a zene megszerettetése, a szép, tiszta éneklésre való szoktatás, a zenei hallás, ritmusérzék, zenei emlékezet és zenei alkotókedv fejlesztése.
- A gyermekek esztétikai érzékének, mozgáskultúrájának formálása, a közös éneklés, a közös játék, tánc zenehallgatás útján a szülők bevonásával, zenei kultúrájuk fejlesztésével.
- A szülőföld értékeinek átörökítése a népzene, gyermekjátékok - tánc a népdal, a népszokások és a népi hangszerek megismertetése által.

Az óvodapedagógus feladata:

- Megfelelő zenei légkör kialakítása, érzelmi motiváltság, differenciált szervezeti forma biztosítása
- Igényes zenei és a népi kultúrát képviselő dalok, dalos játékok, gyermektánc, mondókák kiválogatása, ezek összeállítása az és az adott csoport a gyermekek képességszintjének megfelelően.
- A játékok hangulatának megteremtéséhez változatos, esztétikus, motiváló hatású, élményt előhívó eszközök biztosítása.
- A gyerekek nyelvi képességeinek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal és zenei készségfejlesztő játékokkal.
- A más népek dalainak, zenéjének és a kortárs művészeti alkotásoknak megismerése, közvetítése.
- A gyermekek zenei hallásának, ritmusérzékének, zenei emlékezetének, mozgáskultúrájának fejlesztése.
- A néphagyomány gazdag tárházából merített dalos játékok, mondókák, táncok segítségével néphagyományőrzés, az ünnepekre való felkészülés.
- Igényes hangszerjátékkal a zenei fogékonyság megalapozása.
- Alkalmas zenehallgatási anyag megválasztásával, színes, hangulatos előadásmóddal zenei ízlésformálás.

Az óvodapedagógus példamutatóan vegyen részt a közös éneklésben, énekes játékban, táncban a néphagyományőrzésben, maga is élvezze a tevékenységet.

A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása

A zenei nevelést kötetlen formában szervezzük. A zenei képességfejlesztő játékokat mikro

csoportos formában tartjuk, ahol a gyermek egyéni képességeit figyelembe véve tudjuk fejlesztő munkánkat végezni.

Az énekes játékok kezdeményezésére lehetőséget biztosítunk a nap bármely időszakában, a csoportszobában és az udvaron egyaránt. A zenehallgatás anyagát a témahét feladatainak, illetve a zenei tevékenységnek megfelelően választjuk ki. Különböző zenei előadásokon való részvétellel, művészvendégek meghívásával biztosítjuk azt a zenei élményt, melyet az élő zene varázsa nyújt.

A zenei nevelés tartalmi megvalósítása

A zenei nevelés erősen befolyásolja a gyermek képesség fejlődését, ezért nem mindegy, hogy az óvodában milyen zenei élményt nyújtunk. Meghatározónak tartjuk az óvodapedagógus zenei érzékenységét, kifinomultságát, zene iránti szeretetét. A zenei anyagot igényesen válogatjuk programunk témaheteinek és a zenei készségfejlesztés feladatainak megfelelően, figyelembe véve a gyerekek életkori sajátosságait, egyéni fejlődési ütemét.

Az óvodába lépő kisgyermek befogadásakor legfontosabbnak tartjuk az érzelmi biztonság megteremtését. Az emocionális kapcsolat kialakítását segítjük az ölbéli játékokkal, höcöggetőkkel, lovagoltatókkal, tenyérjátékokkal, rövid tréfás mondókákkal. A játékos mozdulatok feloldják a gyermekben rejlő feszültséget, erősítik bizalmukat, pozitív hatást gyakorolva elősegítik az új környezet elfogadását.

A spontán dalolgatás és mondókázás alkalmával változatos módon érzékeltetjük az egyenletes lüktetést, illetve megteremtjük annak gyakorlási lehetőségét. A gyermekek játék közben közvetve szerzik meg a zenei készségeket és ismerik meg a zenei alapfogalmakat. Tudjanak halkabban, hangosabban beszélni, mondókát mondani és énekelni. Megfigyelgetjük a csendet, a környezet hangjait és a különböző hangszerek hangszínét. Felkeltjük érdeklődésüket a zenehallgatás iránt, arra törekszünk, hogy énekünkkel, hangszeres játékokkal zenei élményt biztosítsunk.

Később a gyermekek zenei ismereteit népi mondókákkal, énekes játékokkal, gyermektáncsal, műdalokkal bővítjük. A dalok hangterjedelme 5-6 hangból áll. A játékok kiválóan fejlesztik a társas kapcsolatok alakulását, egymás elfogadását, tiszteletét, a pozitív érzelmek elmélyülését. A körjátékok közül már nehezebbeket is válogatunk, pl. szerepcserés, párválasztó, sorgyarápító játékokat. A gyerekek minél többször énekelnek önállóan, kisebb csoportokban gyakorolják a halk-hangos, magas-mély hangok közötti különbséget, képesek azokat a térben érzékeltetni. Bemutatunk a gyermekeknek néhány népi ritmusjátékos hangszert, aminek használatával gyakorolják az egyenletes lüktetést, érzékeltetik a motívumhangsúlyt, a dalok és mondókák ritmusát. A gyermekek kérdés-felelet játék során képessé válnak változatos szövegek és ritmusmotívumok kitalálására. Mindennap lehetőséget biztosítunk arra, hogy a tevékenységekhez kapcsolódó zenei élményt nyújtsunk. Környezetük erősen eltérő zörejangjait képesek felismerni, annak távolságát, irányát megjelölni.

Az óvodáskor végén a gyermekek ismereteit tovább bővítjük helyi gyűjtésű mondókákkal, dalokkal, néphagyományokhoz kapcsolódó kikiáltókkal, csujjogatókkal, népi ritmusokkal, táncos játékokkal.

Ebben az életkorban már képesek bonyolultabb szabályokat kívánó játékokat játszani, (kapuzó, sorgyarápító, párcserélő) melyben különböző térformák jelennek meg. (kör,

duplakör, csigavonal, hullámvonal) Megtanulnak olyan egyszerű tánclépéseket, amit a felnőtt minta utánzásával követni tudnak, s amelyek szebbé, összerendezettebbé teszik mozgásukat. Az énekes játékok segítségével fejlesztjük a gyermekek zenei képességeit, gondolkodásukat, emlékezetüket, képzeletüket. A hallás és ritmusérzék fejlesztése érdekében egyre több közösen végzett játékos feladatot iktatunk be, melyek kivitelezése pontos zenei ismeretet, koncentráció képességet, kreativitást igényel. A gyermekek hallásfejlődését kedvezően alakítjuk a megfelelő hangkészletű, hangterjedelmű és hangmagasságú dalokkal, valamint zenei játékokkal, azok sokszori ismétlésével. A mondókák, dalok ritmusának hangoztatásával fejlesztjük a gyermekek ritmusérzékét, melyben megjelenik a szünet, szinkópa és a tizenhatod. A zenei fogalompárokot gyakran kapcsoljuk össze más zenei feladattal. Nagy hangsúlyt fektetünk a gyermekek zenei alkotókedvének felébresztésére, önkifejező és improvizáló készségének kibontakoztatására. Az éneklési készség fejlesztését szolgáló hangutánzó szavak éneklése segíti a magán,- és mássalhangzók pontos képzését, kiejtését. A mondókák, dalok szövegei bővítik a gyerekek szókincsét, segítik a hangképzési, kiejtési pontatlanságok korrigálását.

Az énekes beszélgetések, mesék, mondókák megzenésítésére alkalmat ad az alkotás, az improvizálás élményének átélése.

A néphagyományok jeles napjait igyekszünk a gyermekek életkori sajátosságait figyelembe véve feldolgozni, megőrizve ezzel nemzeti kultúránk értékeit.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- A gyermekek önállóan és örömmel kezdeményeznek dalos játékokat, élvezettel, irányítás nélkül is képesek azokat játszani.
- A gyermekek gátlások nélkül, egyedül is tudnak tisztán, helyes szövegkiejtéssel, egyéni képességeiknek megfelelően énekelni.
- Megkülönböztetik az egyenletes lüktetést a dal ritmusától, s ezt a különbséget képesek cselekvéssel, egyszerű játékos mozdulatokkal érzékeltetni.
- Képesek a dalokat, mondókákat előre meghatározott vagy egyéni ötletek alapján ritmusjátékos hangszerekkel kísérni.
- Megkülönböztetik a zenei fogalompárokra. betartatása érdekében.
- Ráéreznek a beszéd és ének különbségére.
- A gyermekek felismerik a környezetükben hallható hangokat, képesek megkülönböztetni a hangszínek finom eltéréseit.
- Felfedezik a hangok szépségét és zenei harmóniáját.
- Képesek egyszerű tánclépések végzésére, esztétikus, kifejező mozgásra törekednek.
- Tudnak ritmust, mozgást, dallamot improvizálni.
- Tudnak élvezettel figyelni a zenehallgatásra.
- Zenei képességeik biztos alapot jelentenek az iskola zenei neveléséhez.

A fejlődés várható eredményeiből és a program által meghatározott értékekből kidolgozott sikerkritériumok:

- Egy nevelési évben a gyerekek egyre több dalos játékot és mondókát is megismerhetnek az ünnepkörök és a néphagyomány jeles napjainak anyagát is beleértve, a csoport a

gyermek képességének megfelelően.

- A dalos játékokat témaheteknek, a tevékenységek komplexitásának figyelembe vételével tervezzük. Tervezésünkbe beépülnek lakóhelyünk hagyományai, népi játécai.
- A dalos játékokhoz fűződő játékokat úgy választjuk meg, hogy minél erősebb érzelmi hatással legyenek gyermekeink erkölcsi, esztétikai szociális érzelmeire.
- Mintaadó szerepünk, személyiségünk segíti a zenéhez kötődés kialakulását.
- Az óvodai nevelés teljes rendszerébe beépítjük a zenehallgatási lehetőségeket. (altatás, más tevékenységek kiegészítése, ünnepek, koncertek)
- Előadók, zenei csoportok, iskolás gyermekek meghívásával változatos, sokszínű zenei élményt biztosítunk, hogy minél több hangszerrel, emberi hangszínnel, népi tánckörökkel ismerkedjenek meg a gyerekek.
- Zeneileg tehetséges gyermekek részére – szülői igény alapján - hangszeres oktatást szervezünk. (fúvolya, gyermektánc - néptánc)

III.2.6.3. Munka jellegű tevékenységek

Cél:

- A munkavégzéshez szükséges készségek, képességek, kompetenciák alakítása.
- A munka legyen a gyermek szívesen és örömmel végzett játékos tevékenysége, melynek során megismeri környezetét, tapasztalatot szerez, fejlődnek erkölcsi tulajdonságai, pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát, kötelességteljesítését.

Az óvodapedagógus feladata:

- A különböző típusú munkajellegű tevékenységek tervezése, szervezése, a gyerekek életkori és egyéni képességeinek megfelelően.
- Megfelelő hely és elegendő idő, eszköz biztosítása a munka elvégzésére a folyamatosság érdekében.
- A munkafajták és azok mennyiségének fokozatos bevezetése. A differenciálás elvének érvényesítése a feladatadáskor.
- Kerti munkák szervezése, közben a növények növekedésének, fejlődésének, a fejlődésükhöz szükséges feltételek megteremtésének megfigyeltetése.
- Növények gondozásának megismertetése, alkalmazására motiválás: öntözés, leveleinek permetezése, átültetés, szaporítás, csíráztatás, hajtatás.
- Állatokról való gondoskodás megismertetése, alakítása: etetés, tisztántartás, gondoskodás a megfelelő életfeltételekről.
- Az együttműködés érzelmi élményének támogatása, baráti, egymást segítő kapcsolatainak erősítése, a közösségi igény formálása, saját és mások munkájának megbecsülésére, elismerésére nevelés.
- A munka értékelése legyen folyamatos, konkrét, reális, a gyermekhez mérten fejlesztő hatású.
- A segítségnyújtás, a másokról való gondoskodás, felelősségérzet, kötelességteljesítés megalapozása, feladattudatának, önbizalmának, önértékelésének fejlesztése.
- Munkához való viszonyulásával, munkakedvével, igényességével példamutatás.

A különböző típusú munkajellegű tevékenységek tervezése és azok feltételének biztosítása.

Kezdetben az óvodapedagógus segítségével, később teljesen önállóan, öntevékenyen munkálkodnak. A munka végzése közben – az óvodapedagógus céltudatos irányításával – a gyermekek megfigyeléseket végeznek, tapasztalatokat szereznek természeti és társadalmi környezetükről.

Gyermekeink elsősorban saját szükségleteik kielégítése miatt, de a közösségért is végeznek munkajellegű feladatokat, munkájuk eredményét ők és mások is egyaránt tapasztalják. E tevékenység magába foglalja az óvoda, a csoport és az egyén mindennapi életével kapcsolatos állandó, vagy alkalmoszerű munkákat.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyerekek munkája mindig önkéntes, szabadon választott tevékenység legyen, melyet szívesen, örömmel végeznek. A munkajellegű tevékenység a felkínált lehetőségek közül, belső motiváció alapján választható és sohasem a gyerekre kényszerített feladat.

Az egyes munkafajták fokozatosan kerülnek bevezetésre. A gyermekek munka közben átéli annak szükségességét, szépségét, a célért vállalt erőfeszítés nehézségét. Vegyes csoportokban a munka megszervezése, a differenciált feladatadás még nagyobb tudatosságot igényel, hogy minden gyermek egyéni képességeihez mért terhelést kapjon. Értékelésünk mindig buzdító, megerősítő, hogy a gyermekben pozitív viszonyt alakítsunk ki a munkához. Minden korcsoportnál fontosnak tartjuk az önkiszolgálást, a testápolást, öltözködést, étkezést, környezetgondozást, alkalmi megbízásokat.

Az óvodába lépő kisgyermek eleinte a felnőtt példaadása és segítségével mellett ismerkedik meg a saját személyükkel kapcsolatos feladatokkal, annak sorrendjével. Erejükhöz mért részt vesznek a csoport rendbetételében, átrendezésében, játék elrakásban. Figyelemmel kísérik a kertben és a csoportszobában található növények gondozását. Részt vesznek a virágültetésben, locsolásban, ősszel a termések és falevelek összegyűjtésében. Szívesen vállalnak és végeznek kisebb megbízásokat.

A nagyobb gyermekeknél az - önkéntesség figyelembe vétele mellett - ismétlődő feladatok elvégzésére már év elején felelősöket választunk (öltöző, mosdó) rendjének ellenőrzése, a tevékenységekhez szükséges eszközök kiosztása, kenyér kínálása, stb. Aktívan részt vesznek a csoport esztétikus átrendezésében, a játékok megigazításában, környezetük rendjének megőrzésében. Alkalmoszerű megbízásokkal (pl. információk közvetítése, kisebbek segítése az öltözködésben, ajándékkészítés stb.) erősítjük a gyermekek önállóságát, felelősségérzetét, kötelességtudatát.

A gyerekek örömmel segítenek a szobanövények locsolásában, az élősarok gondozásában, szívesen gyűjtik annak „kincseit”. Tevékenyen részt vesznek az udvar rendbetételében, programunk sajátosságaiból adódó munkajellegű tevékenységek egyre nagyobb szerepet kapnak az életükben. (szelektív hulladékgyűjtés, gereblyezés, sepregetés, növényápolás, locsolás, termések összegyűjtése, a halakról való gondoskodás stb.)

Óvodáskor végén a gyermekek önállóan, de önként vállalnak egyéni megbízásokat. Esztétikusan megterítik az asztalokat, segítenek a tálalásban. (tízórai, uzsonna) étkezés után összehajtogatják a terítőket, letörlik az asztalokat, felsepregetik a morzsákat. E tevékenység jól fejleszti a gyerekek közösségi kapcsolatait, lehetővé válik általa a kitartás, a

felelősségérzet, a kötelességteljesítés gyakorlása. A felelősök ügyelnek az udvar tisztaságára, figyelemmel kísérik, hogy minden játék a helyére került-e. Felnőtt segítségével részt vesznek – ebéd után – az öltöző és mosdó rendbetételében. Segítenek a játékok tisztításában, javításában, a bútorok letörölgetésében, az óvoda udvarának és környezetének szépítésében. A kerti szerszámokat önállóan használják, vigyázva maguk és társaik testi épségére. Figyelemmel kísérik a különböző növények fejlődését, tudják, hogy mikor, milyen feladatok ellátása fontos.

Az évszaknak megfelelően kialakított természetsarok növényeinek gondozásában nagyobb önállóságot biztosítunk, gyűjtőmunkájukkal gazdagítják a látnivalókat.

Szülők bevonásával részt vesznek egy közeli kert, tanya őszi vagy tavaszi aktuális munkálataiban (betakarítás, almaszedés, magvak ültetése, dugványozás stb.), ismerkednek a házkörül élő állatokkal, bekapcsolódnak azok gondozásába.

Télen gondoskodnak a madarokról, gondozzák az akváriumot. Ünnepekre ajándékokat, meglepetéseket készítenek a kisebbeknek és a felnőtteknek.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

A saját életvitelükkel kapcsolatos munkafolyamatokat, az önkiszolgáló tevékenységet önállóan, szükség szerint elvégzik.

- Az önkiszolgáló tevékenységekre fordított idő fejlettségük növekedésével arányosan csökken.
- A rájuk bízott feladatot, munkát önállóan, felelősségteljesen, szívesen végzik.
- Időnként olyan megbízatásoknak is eleget tesznek, amelyek otthoni előkészületet igényelnek.
- Munka jellegű tevékenységeiket a felelősségérzet, a feladattudat és a kitartás jellemzi.
- Figyelnek saját maguk és környezetük rendezettségére, igényükké válik a rend és tisztaság, a környezetvédelme.
- Megtanulják a legszükségesebb eszközök, szerszámok célszerű használatát, miközben fejlődnek készségeik, képességeik.
- A közösen végzett munka által erősödnek társas és baráti kapcsolataik, képessé válnak a munkamegosztásra. Elismerik saját és mások munkájának eredményeit, értékeit és azt meg tudják fogalmazni.
- Munkavégzés során fejlődik erkölcsi magatartásuk. Kialakul a munka iránti tisztelet, megbecsülés fontossága, hasznossága, értéke.
- Önbizalmuk, önértékelésük, énképük reálisan alakul a munkájuk értékelése során.
- Szeretnek meglepetést készíteni a társaiknak, szüleiknek, az óvoda dolgozóinak felnőtteknek.
- Környezettudatosan viselkednek, a szemetet szelektíven helyezik el az adott gyűjtőkben.
- Szívesen segítenek a falevelek összegyűjtésében, a kert rendezésében. A virágokat nem tépik le, hagyják eredeti szépségükben.
- A környezetükben levő növények, állatok gondozásában örömmel vesznek részt. Megalapozódik a környezetbarát magatartásuk, az iskolába lépéshez szükséges képességek.

A fejlődés várható eredményeiből és a program által meghatározott értékekből kidolgozott sikerkritériumok:

- Szívesen, önként végzik a munka jellegű tevékenységeket, melyet a társaik iránt érzett felelősségérzet és kötelességtudat környezetük rendje iránti igényesség motivál.
- A gyermekeknek lehetőségük van növényeket ültetni, gondozni, az udvaron található fák terméseit felhasználni.
- Az óvoda minden csoportjának van saját virágoskertje, sziklakertje.
- Rendszeres munkajellegű tevékenység eredményének hatására kialakul a munka iránti szeretet, tisztelet, megbecsülés, felismerik a munka, a környezetvédelem fontosságát, hasznát.
- A vegyes életszervezésű csoportokban modell értékűvé váló gyermekek bevonják kisebb társaikat a megbízatások elvégzésébe.
- Az óvodában kidolgozott a környezetszépítő munka tartalma.

III.2.7. Gyermekvédelem az óvodában

Integrált személyiségfejlesztés

Cél: Inkluzív pedagógia által a különböző korú és egyéni sajátosságokkal rendelkező gyermekek családi együttnevelésük során kapják meg adottságaikhoz mértén a legintenzívebb fejlesztést, az iskolába lépéshez szükséges pszichikus feltételek megalapozásához.

Esélyteremtés, játék, játékos tevékenységben megvalósuló tanulás és integrált ismeretfeldolgozás során a gyermek sokoldalú személyiségfejlődésének kibontakoztatása, tehetséggondozás, hátránycsökkentés.

Az óvodapedagógus feladata:

- A szülők meggyőzése a vegyes csoport létjogosultságáról, előnyeiről, a testvérgyerekek együttnevelésének értékeiről.
- Az óvodapedagógus ismerje a vegyes csoport, az integrált személyiségfejlesztés speciális pedagógiai módszertanát.
- A nevelőmunka feltételeinek megteremtése az „együtt és külön” elv érvényre juttatásának figyelembevételével, az összetartozási élmény erősítésével.
- A magatartási szokások erősítésével a társas kapcsolatok fejlesztése, érzelmi életük gazdagítása, a csoportban dolgozó felnőttek összehangolt munkája által.

Az integrált nevelésben rejlő lehetőségek megvalósítása

Inkluzión alapuló szemlélettel, változatos helyzetekben, beszélő környezetben a gyerekek tanuljanak meg alkalmazkodni, együttműködni, önmagukat érvényesíteni. A testvérgyerekek egymáshoz kötődésének erősítésével fokozzuk biztonságérzetüket. Később a testvérek zártabb világát nyitjuk más gyerekek és azonos életkorú társaik felé.

Az együtt tevékenykedés, a differenciált pedagógiai hatásokra, a közös élmények alapján

mindenki megtalálja személyiségének és temperamentumának megfelelő helyet a csoportban. (a tehetséges, a lelassult fejlődési ütemű, a szocializáció szempontjából éretlenebb, a speciális fejlesztést igénylő sajátos nevelési igényű gyermekek)

A családban egyedül nevelkedő gyermekek esetében a szülő megtapasztalhatja, hogy gyermeke hogyan viszonyul más korosztálybeli társaihoz.

Az óvodapedagógusok megfelelő szakmai igényességgel tervezik a nevelőmunkát. A gyermekek ismeretei, tapasztalatai megegyeznek a környező világról, csak a feldolgozás mélységében alkalmazkodunk az életkori és egyéni fejlettséghez, sajátosságokhoz. Biztonságot sugárzó felnőtt – gyermek – gyermek interakciós helyzeteket és olyan élményeket biztosítunk, amelyek megalapozzák a kiegyensúlyozott szociális tulajdonságokat, értékeket, magatartásformákat, egyúttal kielégülnek a gyermekek szükségletei.

Év elején a legnagyobb hangsúlyt a kívánatos magatartási formák erősítésére, stabil szokásrendszer kialakítására fektetjük. Tudatosítjuk bennük a közösségi élethez és egyéni fejlődésükhöz szükséges elvárásokat. A terhelést a nagyobbak szintjéhez tervezzük, a feladatokat a gyermekek egyéni sajátosságainak, érési ütemének megfelelően differenciáltan adjuk. Személyre szabott értékeléssel, a pozitívumok megerősítésével, minden gyermek sikerélményben részesülhet. Az óvodapedagógusok tudatosan odafigyelnek arra, hogy az iskolába készülő gyermekek rendelkezzenek az iskolába lépéshez szükséges képességekkel

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- A gyermekek megfelelő önbizalommal, kooperációs és önkorrekciós készséggel rendelkeznek különböző élethelyzetekben.
- Igénylik a társakat, a kiegyensúlyozott kapcsolatokat, szociális magatartásmódjuk jellemzője a különbözőségek elfogadása, a segítőkészség, nyíltság, bizalom, türelem, szolidaritás.
- A cselekvés – beszéd – gondolkodás a teljesítő - képes tudás készsége által ismeret szerzésük, kommunikációs készségük eredményesebbé válik.
- Szabálytudatuk, siker és kudarcűrő készségük erősödik, a konfliktusokat, a felmerülő problémákat eredményesen tudják megoldani.
- Személyes kapcsolatokban képesek kifejezni mély érzelmeket, élményeket felidézni beszélgetés, metakommunikáció során.

A fejlődés várható eredményeiből, a tevékenység által meghatározott értékekből kidolgozott sikerkritériumok:

- A csoportban a szocializációs tér természetes jelleg miatt családi légkör alakul ki, lerövidül a befogadás krízisidőszaka, felgyorsul a szokások kialakulása.
- Biztosított a gyermeki igényeket, szükségleteket kielégítő, a személyiség szabad kibontakoztatását segítő feltételrendszer, változatos tevékenység.
- A sokirányú együttműködésben a gyermekek jobban megtapasztalják egymás értékeit, felgyorsul a nagyok mintájának követése.
- A műveltségterületek integrált feldolgozása, a speciális nevelési lehetőségek kihasználása által – a gyermekekben erősödik a belső motiváltság, hatékonyabbá válik a tanulás, a képességeik kibontakoztatása – sikeresebb az iskolakezdés.

- Rendelkeznek a megismerési és tudásvágy kielégítésére, kreatív gondolkodásra és tevékenységre ösztönző képességekkel, melyek segítik egészséges életvitelüket, iskolába való beilleszkedésüket.

Tanulási zavarok megelőzése, hátránycsökkentés

Cél:

- Az iskolába lépés belső pszichikus feltételeinek megteremtéséhez, a képességeket meghatározó funkciók fejlesztése, a potenciális tanulási zavarok korai kiszűrése és megelőzése, esélyteremtés.
- Segítségnyújtás a kiemelt figyelmet igénylő, nehezen szocializálható gyermekek részére, egyéni, illetve kiscsoportos fejlesztőfoglalkozások keretében.

Az óvodapedagógus fejlesztő feladatai:

- Inkluzív módszerek, játékos tevékenységek során, pozitív érzelmi kapcsolat kialakításával nyerve meg a fejlesztésre szoruló gyermekeket.
- Legyen képes a differenciálásra, együttformálni az érettebb gyermekeket a lemaradókkal.
- Az érintett gyermekek optimális fejlesztése érdekében kérje a fejlesztőpedagógus segítségét a lemaradás területeinek körvonalazásához, a fejlesztőmunkához. Súlyosabb esetekben igényelje szakemberek segítségét.

A fejlesztőpedagógus kompetenciaköre:

- Csak normál IQ- övezetbe tartozó, részképesség fejlesztést igénylő gyermekekkel foglalkozik.
- Diagnosztikus tevékenysége csak a képzésben elsajátított tesztek felvételére és értékelésére terjed ki.
- A diagnosztikus és terápiás kompetenciakörét meghaladó eseteket köteles speciális szakemberhez irányítani.
- Tevékenységét más szakemberekkel (óvodapedagógus, logopédus, pszichológus) összehangoltan végzi.
- Felelős a fejlesztő foglalkozások szakmai minőségéért.

A fejlesztőpedagógus feladatai:

- Az óvodapedagógus jelzése alapján a korrekciós fejlesztést igénylő gyermekek megfigyelése, képességeik felmérése, és az ehhez szükséges szülői jóváhagyás beszerzése.
- A megfigyelések és mérések értékelése. A kapott eredményeket összevetve az előző év eredményeivel és az egyes gyerekekről kapott szakértői vélemények, fejlesztési javaslatok figyelembevételére alapján az egyéni fejlesztőprogramok kidolgozása és ennek koordinálása a csoportos óvodapedagógusokkal, pszichológussal, logopédussal.
- Egyéni, illetve kiscsoportos fejlesztő foglalkozások megtartása.
- A fejlesztés folyamatos koordinálása a csoport óvodapedagógusaival, a támogató szakemberekkel, pszichológussal, logopédussal.

- A szülők rendszeres tájékoztatása gyermekük fejlődéséről: fogadóórák, félévente, illetve igény szerint.
Félévenként a gyermekek fejlődési ütemének rögzítése.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

A részképeség hiányos gyermekeknél a fejlesztő pedagógusaink közreműködésével külön szervezünk játékos felzárkóztató foglalkozásokat.

A nevelő – fejlesztő munka területei:

Térbeli tájékozódás, szókincsfejlesztés, nyelvi kifejezőképesség, motoros működés, látási,-hallási megkülönböztető képességek, gondolkodás.

A speciális fejlesztést igénylő gyerekek kiszűrésének módja:

A gyermek tevékenységének megfigyelése – elemzések – anamnézis, fejlődési napló tanulmányozása – családlátogatás tapasztalatainak értékelése – feljegyzés készítése a Fejlődési naplóba – gyermek aktuális fejlettségének, képességszintjének felmérése (DIFER-tanköteles korú iskolába készülő gyermekeknél.)

A fejlődést elősegítő lépések megtétele, esetén pedagógiai munkát segítő szakemberek bevonása..

- Egyénre szabott fejlesztési terv készítése, a fejlesztőpedagógus segítségével.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- Egyénre szabott, folyamatos fejlesztőmunka során csökken, vagy megszűnik a gyermek egy-egy területen történő lemaradása.
- Fejlődnek mindazon képességek, pszichikus feltételek melyek az iskolába való átlépéshez, problémamentes beilleszkedéshez, a korai kudarcélmények elkerüléséhez nélkülözhetetlenek (beszédértésük, kommunikációs készségük, térorientációs és finommotoros készségük).
- A gyermekek egészséges önbizalmat kapnak, pozitív énképük erősödik, tanulási esélyegyenlőségük nő. Képessé válik változatos élethelyzetekhez alkalmazkodni, ismeri képességeinek határait.

Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése

Cél:

- A harmonikus, nyugodt, biztonságot adó óvodai környezetben váljon természetessé a gyermekek között személyiségük különbözősége.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása, fejlődésének elősegítése, hogy javuljon életminőségük, és a későbbiek folyamán könnyebben tudjanak beilleszkedni a társadalomba.

Az óvodapedagógus feladata:

- Inkluzív szemlélettel a különbözőségeket elfogadó viselkedés és magatartás alakítása a

gyermekközösségekben, ezen belül különösen a tolerancia, türelem, megértés, figyelmesség, segítőkészség, empátiás készségek alakítása.

- A sajátos nevelési igényű gyermek terhelhetőségénél az óvodapedagógus vegye figyelembe a sérülés jellegét, súlyosságának mértékét, adott fizikai állapotát, a gyermekről készült szakvélemény, speciális szakemberek fejlesztési útmutatását a gyermekekben rejlő kiemelkedő teljesítményt.
- Törekedjen arra, hogy a nem vagy kevésbé sérült funkciók tudatos fejlesztésével bővüljenek a kompenzációs lehetőségek.
- Értesse meg és tudatosítsa a gyermekcsoportban dolgozó dajkával, hogy kommunikációja, bánásmódja, viselkedése ugyanolyan modell értékű, mint az övé.
- A gyermeket kiemelt figyelemben, gondoskodásban kell részesíteni.
- Nem adhat helyt, semmiféle előítélet kibontakozásának.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek optimális nevelésének érdekében a pedagógusok ismereteinek bővítése, elsősorban gyógy és fejlesztő pedagógia terén.
- A hatékonyság, eredményesség, szakszerűség és célszerűség érdekében együttműködés a szaksegítőkkel – gyógypedagógus, pszichológus, logopédus, fejlesztőpedagógus.
- Szükség szerint szakvélemény, fejlesztési javaslat kérése a megfelelő szakszolgálatoktól.
- A megismert sérülés, lemaradás, fogyatékoság függvényében, szakmai kompetenciánk határain belül, speciális fejlesztési terv kidolgozása, megvalósítása, negyedévenkénti értékelése.
- Az óvodáskor végére, a sérülés arányában a sajátos nevelési igényű gyermeket is juttassa el az óvodai nevelés általános célkitűzéseiben megfogalmazott minimális szintre: alkalmazkodó készség, akaraterő, önállóságra törekvés, együttműködés.
- Tárgyi feltételek biztosítása, különösen a nagymozgások fejlesztését, lateralitást, téri tájékozódását, beszédészlelés és megértés fejlesztését és a gondolkodási stratégiák támogatását szolgáló eszközök.

Az óvoda Alapító Okiratában foglalt, a fenntartó által meghatározott fogyatékoság típusának megfelelő sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését, fejlesztését vállaljuk fel.

A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált neveléséhez, fejlesztéséhez szükséges feltételek közé tartozik az illetékes szakértői bizottság által meghatározottak szerinti foglalkozáshoz szükséges szakirányú végzettségű gyógypedagógus foglalkoztatás, a foglalkozásokhoz szükséges speciális nevelési terv, valamint speciális technikai eszközök, a gyermek részére a szakértői és rehabilitációs bizottság által meghatározott szakmai szolgáltatások biztosítása.

Befogadunk olyan gyermekeket, akiket a Szakértői és Rehabilitációs Bizottság javaslata alapján integráció formájában fejleszteni tudunk. Elsősorban enyhe értelmi és beszéd fogyatékos, látássérült, a pszichés fejlődés zavara miatt akadályozott gyermekek kerülnek hozzánk, akiket szakemberek tanácsainak segítségével, egyéni képességeikhez mérten próbálunk eredményesen fejleszteni.

A fejlesztés legfontosabb területei:

- a kognitív funkciók fejlesztése,
- alapmozgások kialakítása, a nagymozgások koordinálásának javítása, az egyensúlyérzék fejlesztése,

- manuális készség finommotoros készség fejlesztése,
- minimális kontaktus, kooperációs készség, a nonverbális és verbális kommunikáció fejlesztése, a beszédszervek ügyesítése, beszédindítás, a beszédmegértés fejlesztése, az aktív és passzív szókincs bővítése és a grammatikai rendszer kiépítése,
- játéktevékenység alakítása, adekvát játékhasználat elsajátítása,
- szociális készségek kialakítása, erősítése.

A speciális fejlesztést igénylő gyerekek elhelyezését körültekintéssel végezzük. vegyes vagy kisebb létszámú csoport az ideálisabb ahol nevelésük - a különbözőségek elfogadása, az eltérő képességek tolerálása, a sajátos nevelés jellegének hatására, eredményesebb. A csoportok szervezésénél arra törekszünk, hogy csak egy-két speciális pedagógiai támogatást vagy fokozott törődést igénylő gyerek kerüljön egy közösségbe. Így nem olyan nagy teher az elfogadás, a plusz munka. Tudatos, tervszerű munkát feltételez az óvodapedagógus részéről a nevelő – fejlesztő munkában a sérült és ép gyermekek közös tevékenységeinek, együttes élményeinek harmonizálása, az érdekek sérülése nélkül.

Fontosnak érezzük, hogy az integrációs nevelésre szoruló gyermekek szülei elfogadva gyermekük adottságait, különbözőségét, szorosan együttműködjenek az óvodapedagógusokkal. Szükség esetén biztosítsák, gyermekük részvételét azokon a fejlesztő foglalkozásokon, amit speciális szakemberek tartanak.(logopédus, pszichológus, pszichiáter, fejlesztőpedagógus)

Sikerkritériumok:

- A sajátos nevelési igényű gyermekek is szívesen járnak óvodába.
- Iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézményelvárásait a gyermekkel szemben.
- A közösségen belül megtalálják helyüket, társaik elfogadják, nem kerülnek peremhelyzetbe.
- Örömmel vesznek részt a speciális foglalkozásokon
- A bemeneti fejlettséghez képest kimutatható a fejlődés.

Más nemzetiségű gyermek nevelése

Azoknak az óvodánkba érkező, más nemzetiségű gyermekeknek a nevelése, akiknek a családja nem magyar állampolgárságú, munkavállalás, vagy tanulás céljából tartózkodik Magyarországon, illetve menekült státuszban van.

Alapelveink:

- A más nemzetiségű gyermekek a magyar gyermekekkel azonos feltételek mellett vehetik igénybe az óvodai nevelést.
- Az emberi méltóság elismerése és tiszteletben tartása minden migráns kisgyermeket megillet.
- Az egyéni bánásmód, esélyegyenlőség elvét az ő nevelésük során is érvényesítjük.
- A más nemzetiségű családból érkező gyermekek értékességét egyediségükben, individualitásukban keressük.

Az óvodapedagógus feladatai:

Felkészülés a gyermek fogadására, felkészülés a szülőkkel és a gyermekkel való kapcsolatfelvételre.

Információk gyűjtése a gyermek kultúrájával, vallásával, nemzetiségével kapcsolatban.

Az érkező gyermek érzelmi biztonságának megteremtése. Az eltérő nyelv, szokások, viselkedési módok, étrend elfogadtatása, értéként való bemutatása a többi gyermek számára.

A más kultúrákról, a vallásokról, a bőrszínről, az etnikai különbözőségekről szóló, életkornak megfelelő ismeretek bemutatása, figyelembe véve a gyermekek érdeklődési körét. (játék, mese, vers, ének, zene, tánc)

A más nemzetiségű gyermek nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, társadalmi integrálását, segíteni kell a magyar nyelv elsajátítását.

Sikerkritériumok:

- Szívesen jár óvodába, megőrzi önazonosságát, hozott értékrendjét.
- A gyermekcsoport egyenrangú tagjának érzi magát.
- Szívesen játszik társaival, képes együttműködésre, kooperációra. A csoporttársak is keresik a társaságát, elfogadják különbözőségét.
- Megérti a magyar szavak jelentését, szavakat, tömondatokat képes magyarul kimondani.

III.2.8. Az óvodai élet megszervezése

Cél: Nyugodt derűs csoportlétkör, a közösségi élet a tevékenységek zavartalanságának biztosítása a szülői igények figyelembevételével.

Szülői kérésre minden nevelési évben indítunk homogén kiscsoportot, melynek kialakításakor figyelünk a nemek egészséges arányára, a szülői igények szakmailag mérlegelt kielégítésére. Arra törekszünk, hogy az óvodásévek alatt a szociális kapcsolatok, az érzelmi kötődések érdekében lehetőleg ugyanaz az óvónőpáros és dajka nevelje a gyermeket.

Heterogén – vegyes csoport szerkezetét úgy alakítjuk ki, hogy lehetőleg megfelelő – egyharmados arányba kerüljenek be a különböző életkorú gyermekek. Szülői kérésre együtt neveljük a testvérgyermekeket. A nevelő-fejlesztő munkánk során a csoport összetételéből adódó változatos élethelyzetekben rejlő lehetőségeket próbáljuk kihasználni (pl. kicsik-nagyok kapcsolatában egymásra való odafigyelés, segítségadás).

A csoport szerkezete a család felépítését mintázza, így a közös tevékenységek az összetartozási élményt még jobban erősítik, mint a homogén csoportokba. A csoportokat a mesékből, környezetünkben jól ismert állatnevekkel (szimbólumokkal) jelöljük.

Napirend, heti rend

Rugalmas napirendünk, heti rendünk biztosítja a gyermeki szükségletek kielégítéséhez a közös élményekre épülő tevékenységekhez szükséges időkeretet, amit a csoportban dolgozó óvodapedagógusok alakítanak ki a helyi adottságok, igények, lehetőségek, a gyermekek egyéni, életkori sajátosságainak figyelembevételével, a társacsoporttal egyeztetve.

A program pedagógiai szemléletéből adódóan a napirendben legtöbb időt a gyermekek fő tevékenysége a szabad játék kapja. A játék a tevékenységben megvalósuló tanulás, mozgás,

egyéb napi programok mellett vannak rendszeresen visszatérő, kötöttebb időhöz kapcsolódó tevékenységek (étkezés, pihenés, óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenység) melyek a gyermeknek érzelmi biztonságot jelentenek, és a gyermekek képességfejlődését segítik elő. A gyermeki szükségletek kielégítésében a gondozásnak kiemelt szerepe van.

Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző dajkával -, ezért a napirend kialakításánál ezt az időigényt is figyelembe vesszük.

Napirendünk a maga rugalmas változásaival, lehetőséget ad az óvodai élet egészében az elmélyült tevékenykedésre, elegendő időt biztosítva arra, hogy a gyermekek minden tevékenységüket befejezhessék, pontosan elvégezhessek.

A szeptember 1-jétől május 31-éig terjedő időszak napirendjét a fentiek szerint, a gyermek biológiai (életkor, alvás, mozgásigény, ebéd rendszeres időpontja), társas szükségleteit szem előtt tartva alakítja ki az óvodapedagógus.

A program ajánlott napirendje

Időtartam	Tevékenység
06.30 – 12.00	Párhuzamos tevékenységek: szabad játék, rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, egyéb szabadon választott tevékenység, beszélgető percek, tízórai, az óvodapedagógus által kezdeményezett (5-35 perces) tevékenység, séta, kirándulás, környezetvédelem. Mindennapos testnevelés. Egyéb programok.
12.00 – 13.00	Testápolási tevékenységek elvégzése ebéd készülődés a pihenéshez
13.00 – 15.30.	Csendes pihenő, egyéni szükséglethez igazodó ébredés testápolás, uzsonna
15.30 – 17.30	Játék a csoportban vagy a szabadban az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenység

Mivel a nevelés nem zárul le május 31-én, ezért a nyári időszakra (június 01-től augusztus 31-ig) tartalmaz, a gyermeki szabadságot tiszteletben tartó, gondosan megtervezett napirend szolgál. Az év közben már kialakított szabályok, szokások megtartásával az óvodapedagógus a nyári élet megtervezésénél lehetőséget ad a gyermeknek arra, hogy az évszak örömeit szabadon élvezze, közben legyen lehetősége változatos tevékenységekre és közvetve képességeik fejlesztésére.

A tevékenységi formák szervezési jellemzői

Az óvodai tevékenységek megszervezésénél maximálisan biztosítjuk a gyermeki jogokat – vallás, etnikai, nemzeti – figyelembe vesszük a gyermek aktuális állapotát, egyéni

képességeit, szükségleteit, érdeklődését, terhelhetőségét. Mindezek kielégítésére differenciált pedagógiai eljárásokat, indirekt, a gyermeki aktivitást biztosító módszereket alkalmazunk.

A program működtetése során az óvodáskorú gyermek fő tevékenységét, a játékot vesszük kiindulópontnak. A játékban megvalósíthatók a képességfejlesztési lehetőségek, melyekhez az óvodapedagógusnak megfelelő időt, helyet és eszközt kell biztosítani, valamint olyan légkört, ahol a gyermek felszabadultan tevékenykedhet és választhat a lehetőségek közül.

Az óvodás gyermekek számára a kötetlenség a játékos foglalkozások a legalkalmasabb tevékenységi keret, foglalkozási forma, mely biztosítja számára a szabad játékot, a tevékenység szabad megválasztását. Kötetlenségként éli meg a gyermek, azonban az óvodapedagógus tudatosan és tervszerűen biztosítja a fejlődéséhez szükséges, differenciált tevékenykedés feltételrendszerét. A gyermekek együttműködő készségét feladattudatát egyre növekvő időtartalmú csoportos foglalkozások tervezésével szervezésével valósítjuk meg. Ez a tevékenységi forma megkívánja az óvodapedagógustól, hogy pedagógiai ismereteit folyamatosan bővítse, ismerje a gyermekek egyéni szükségletét, aktuális fejlettségi szintjét, érzelmi állapotát, és ehhez igazítva differenciáltan előre tudjon tervezni. Tehát tudatosságot, nagyfokú szervezési készséget, áttekintőképességet és kellő kreativitást igényel.

A tevékenységek közül az egészségfejlesztő testmozgás, irányított mozgásos tevékenységként mindennap megszervezésre kerül.

A fejlődés nyomon követése

A gyermek és körülményeinek megismerése már a beiratkozást követő elbeszélgetéssel, szükség esetén családlátogatással elkezdődik, majd folytatódik az óvodába kerülés előtti időszak feltárásával, anamnézis felvételével. A gyermek fejlődését Fejlődési naplóban rögzítjük, és követjük a befogadás pillanatától az iskolakezdésig. Megfigyeléseinket folyamatosan, félévente rögzítjük. Amennyiben a gyermek valamely szakszolgálat által készített szakvéleménnyel is rendelkezik, úgy ezt a dokumentumot is csatoljuk a gyermek anyagához.

Pedagógiai értékelés eddigi nevelőmunkánkról

A programbeválás tapasztalatait összegezve eredményeink és partnereink visszajelzései alapján megállapítható, hogy nevelőmunkánk hatékony, és eredményes.

Erősségeinkre építve minőségi szinten folytatjuk tovább nevelési stratégiánkat, amely segíti partnereink elvárásainak való megfelelést, a minőségi munkavégzést.

Erősségeink:

- Pedagógusaink elkötelezettek a program cél,- feladat,- és követelményrendszerének jó szinten történő megvalósítása iránt. Szakmai felkészültségük segíti a minőségi munkavégzést, az elvárásoknak való megfelelést.
- Nyitottságuk, új iránti fogékonyságuk, tenni akarásuk, továbbképzési igényük hozzájárul az innovatív nevelő-fejlesztő munkához, a sajátos és kiemelt nevelési célkitűzéseink eredményes megvalósításához (környezetvédelem, komplex egészségfejlesztő tevékenység néphagyományőrzés, drámapedagógia).
- Intézményünk sajátosságát szimbólumokkal, jelképekkel hangsúlyozzuk.
- Programunkba olyan értékeket, sajátos elemeket, sikerkritériumokat építünk be, amelyek

segítik a hatékony nevelőmunkát, gyermeki aktivitást, az önmegvalósítást, a tanulás folyamatát. A fenntarthatóság pedagógiájának érvényesülését.

- Egyedi csoportnaplónk segíti a tudatos tervező – szervező és gyakorlati munkát.

A továbbfejlődés lehetőségei egy-egy területen

- A kapcsolatokban jobban érvényesüljön empátia, problémaérzékenység, eredményes konfliktuskezelés (gyermekek, szülők).
- A székhelyintézménnyel és tagintézményeivel együttműködve program szellemében, a felállított sikerkritériumok alapján erősödjön a tartalmi munka színvonala, nevelőmunkánk elismertsége, óvodánk sajátos arculata.
- A tervező munkánkat célszerűbben segítő projektek, módszertani segédanyagok.
- Nevelőtestületünk minden tagja váljon felkészültebbé, elfogadóbbá a sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési,- tanulási,- magatartási nehézséggel küzdő, speciális fejlesztést igénylő gyermekek hatékony kezelésére, a differenciáló pedagógiára. az esélyegyenlőségi programunk alapján a gyermekvédelmi feladatok eredményes megvalósítására.
- Minden csoportban legyen biztosított beintegrálhatóságuk feltétele. (továbbképzés,- önképzés,- szemléletformálás folyamatába a dajkák bevonása. /
- A szülők aktív bevonása a rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekbe.
- Meglévő értékeink megóvása mellett törekedjünk új, korszerű eszközök beszerzésére, udvarunk korszerűsítésére – a szervezett mozgáshoz – tartalmas szerepjátékokhoz szükséges eszközök biztosítására..
- Az „Örökös Zöld óvoda” cím megvédése céljából a kritériumoknak, elvárásoknak való megfelelés.
- Közös családi programok, egészség és környezetvédő akciók, jeles napok rendszerszerű szervezése (családi nap, animációs nap sportnap, virágos gondoskodás, Aranykörte napok)
- Kapcsolataink kiszélesítése azonos és más programmal működő hazai és külföldi óvodákkal.
- Óvodánk vonzáskörzetében működő iskolákkal fennálló változatos kapcsolattartási formák fenntartása, a zökkenőmentes átmenet elősegítés céljából. Bem J. tagintézményeivel a Jókai M., Kazinczy F. Gárdonyi Ált. Isk. Kodály Z. Zelk Z.

Kiemelkedő képességek fejlesztése, tehetséggondozás

Cél:

- A kiemelkedő képességű gyerek felismerése, egyéni képességeinek kibontakoztatása.
- A fejlesztést igénylő képességek erősítése.

Az óvodapedagógus feladata:

Alapos gyermekismeret birtokában a kiemelkedő képességre, tehetségre irányuló hajlamok felismerése (zene, irodalom, képzőművészet, sport terén).

Tudatos fejlesztő munkával a gyermekek képességeinek, érdeklődésének ápolása, differenciált fejlesztő foglalkozások formájában. Megmérettetésük – versenyre való felkészítésük – részvételük megszervezése.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

Tevékenységekben gazdag óvodai életben, gyermekismeret birtokában az önmegvalósítás kiteljesedésének biztosítása. A gyermekek viselkedésében és tevékenységében együttesen mutatkozó kiemelkedő tulajdonságok ráirányítják figyelmünket a tehetségre irányuló hajlam felismerésére: átlagfeletti képesség, magas szintű kreativitás, feladat iránti elkötelezettség (kíváncsiság, érdeklődés, szorgalom, kitartás) Igyekszünk olyan tevékenységekre serkentő óvodai légkört biztosítani, ahol a gyermekek egyéni képességeikhez mértén bontakoztathatják ki tehetségüket.

Figyelemmel kísérjük a vetélkedőkre, pályázatokra szóló felhívásokat, melyekbe bekapcsolódva biztosítjuk a lehetőségét gyermekeink megmérettetésének.

A szülői igényeken alapuló tehetséggondozás tanköteles korú gyermekek számára.

Érintettek köre: tanköteles korú gyermekek

Szervezeti keretek: mikro csoportos forma

Megvalósítás: szülői támogatással

Tevékenységi forma:

- játékos ritmikai mozgás,– úszásoktatás – ovifoci
- néphagyomány – tánc
- zenei képességfejlesztés – furulya, zenevarázs
- vizuális nevelés – kézműves foglalkozások

A tevékenység által meghatározott értékekből kidolgozott sikerkritériumok:

- Ideális feltételeket teremtünk a tehetséggondozáshoz – a gyermeki alkotókedv, kreativitás kibontakoztatásához – a játék, a fokozatos tanulás, egyénre szabott folyamatos fejlesztőmunka során.
- Erősödik a gyermekek önbizalma, önállósága, tudatára ébrednek, hogy személyiségüknek milyen értékei vannak, miben tehetségesek.
- A tehetségre irányuló hajlam felismerésével, a szabad önkifejezést teremtő helyzeteket teremtünk.
- Eredményesen készítjük fel őket óvodaszintű, városi, esetleg országos versenyekre (zene, irodalom, képzőművészet, sport)
- A gyermekek a tehetséggel összefüggő területeken képességeik maximumát nyújtják, vállalják a megmérettetést.
- Megtanulják, képességeiket kamatoztatni, gazdagabb képzelettel, intellektuális készségekkel, egy-egy területen kimagasló teljesítménnyel rendelkeznek, ezáltal megnő tanulási esélyük.

III.2.9. Óvodánk ünnepei, hagyományai

Ünnepek, rendezvények

Az ünnepek megélésének és arra való felkészülésének nagy szerepe van a gyermekek érzelmvilágának fejlődése szempontjából.

Óvodánkban azokat az ünnepeket éljük át, melyek programunk szellemiségének megfelelnek és közel állnak a gyermekek érzelmvilágához. Ennek megfelelően a gyermeki ünnepek, hagyományörző ünnepek, környezetvédelmünk jeles napjai, és társadalmi ünnepeink közül Március 15. megünneplésére fektetünk nagyobb hangsúlyt.

A hagyományok ápolása, az ünnepre való előkészületek, együttjátászás, együttmunkálkodás, tervezgetés, ajándékkészítés izgalmassá, örömtelivé teszik a várakozás időszakát. Maga az ünnep külsőségeiben is jelzi „varázsát”, vidám hangulatú, élményekben gazdag nap.

A környezetvédelmi jeles napokat maradandó élményű kirándulásokkal, természetvédelmi vetélkedőkkel, ügyességi játékok rendezésével, természeti környezetünk gazdagítását szolgáló programokkal tesszük emlékezetessé. A programokba lehetőségeinkhez mérten bevonjuk a szülőket is.

GYERMEKI ÜNNEPEK családi rendezvények	NÉPHAGYOMÁNYÖRZÉS NÉPSZOKÁSOK	KÖRNYEZETVÉDELMEM JELES NAPJAI
Születés és névnapok	Mihály napi vásár szeptember 29.	Takarítási világnap szeptember 23.
Mikulás december 06.	Szüret október 15.	Állatok világnapja október 04.
Anyák napja május első hete	Lucázás december 13	Víz világnapja március 22.
Társadalmi ünnep Március 15.	Advent november 30. utáni első vasárnaptól a 4. vasárnapig	Föld napja április 22.
Gyermeknap június első hete	Karácsony december 24-25-26.	Madarak és fák napja május 13.
Évzáró, Családi nap (szülői igény szerint)	Farsang vízkeresztől hamvazó szerdáig	Környezetvédelmi világnap június 05.
	Zöldág járás Húsvét (az első tavaszi napéjegyenlőség utáni holdtöltét követő vasárnap)	
	Majális május 01.	
	Pünkösöd húsvét utáni 50. nap	

III.2.10. Óvodánk kapcsolatrendszere

Alapelveinkkel összhangban, saját nevelési céljainkat és feladatainkat a családi nevelés kiegészítéseként terveztük meg, mert tiszteletben tartjuk, hogy a gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. Szeretnénk gyermekeink fejlesztését a szülők együttműködésével megvalósítani, melynek alapja a kölcsönös bizalom és tisztelet.

Óvoda – család

Cél: Együttműködő, bizalomra épülő partneri kapcsolat kialakítása a hatékony nevelés érdekében.

Az óvodapedagógus feladata:

- Adjon tájékoztatást az óvoda nevelési programjáról, a gyermekekkel szemben támasztott követelményekről, elvárásokról.
- A gyermekek egyéni fejlődéséről - megfelelő pedagógiai tapintattal - folyamatosan konzultáljon a szülőkkel.
A szülőkkel nyílt, őszinte kapcsolat kialakítása.

A feladat tartalmi megvalósítása

Óvodánkban arra törekszünk, hogy a szülők megalégedésére a családi nevelést kiegészítve gondozzuk, ápoljuk, védjük, szocializáljuk, neveljük és fejlesszük a gyermeket.

Az óvodai nevelés nem lehet eredményes családi megerősítés nélkül, elengedhetetlen az összhangban történő nevelés. Elvünk, hogy a jó kapcsolat semmi mással nem pótolható.

Igyekszünk az együttműködés formáit körültekintően megszervezni, mely az információk áramlását, a szemléletformálást, az óvoda tartalmi munkájának megismertetését, a gyermekek egyéni fejlődésének jellemzőit hivatott közvetíteni.

Célunk, hogy emberi magatartásunkban, szakmai felkészültségünkben egyaránt példamutatóak legyünk.

A kapcsolattartás formái:

Beíratás: az első személyes kapcsolat felvétele. - Anyás beszoktatás. - napi kapcsolattartás - összevont és csoportszülői értekezletek - családlátogatások - a család nevelési szokásainak, életkörülményeinek megismerése - egyéni beszélgetések az aktualitásnak megfelelően előzetes időpont egyeztetés után.

Nyílt nap szervezése, - fogadóóra - közös ünnepek - az iskolába készülő gyermekek búcsúztatása - közös kirándulások. Munkajellegű tevékenységek szervezése (almaszedés, kukoricatörés, szőlő szüret, gyűjtő munka).

Ismerkedés megyénk nevezetességeivel, tájaival, az ott élő emberek kultúrájával. Közös programok, gyermekműsorok, sportvetélkedők, gyermeknap, családi nap, Aranykörte napok.

A tevékenység tartalmából meghatározott sikerkritériumok:

- A család és az óvoda együttműködése sikeres. Az óvoda nyitott a család felé.
- A partneri kapcsolatra bizalom, segítőkészség, intervenciós gyakorlat, egymás iránti érdeklődés, empátia jellemző.

- A szülő bízik az ott dolgozó felnőttekben, tudja, hogy gyermeke jó helyen van.
- A szülő mindig kellő módon és időben, hitelesen tájékozódik a gyermekről és az őt érintő programokról.
- Az elégedettségüket illetve elégedetlenségüket kérdőívek kitöltésével véleményezik.
- A szülő szívesen vesz részt az óvoda rendezvényein, közös programjain.

Óvoda – iskola

Cél: az óvoda-iskola átmenet megkönnyítése.

A feladat tartalmi megvalósítása

Az óvoda – iskola kapcsolatában arra törekszünk, hogy az iskola megismerje szándékunkat, törekvéseinket, a gyermek sikeres beilleszkedése a zökkenőmentes átmenet biztosítása céljából.

Ennek érdekében folyamatos, rendszeres, hagyományteremtő és megtartó kapcsolatokat alakítottunk ki.

A kapcsolattartás formái:

Kölcsönös látogatások, tapasztalatcserek, szakmai előadások, fórumok.

Iskolai meghívásra az óvodapedagógusok részvétele az első osztályosok egy-egy óráján, megfigyelik volt óvodásaink beilleszkedésének alakulását.

Kötetlen beszélgetés a gyermekek egyéni fejlődési üteméről, az esetleges problémák megoldásáról.

Tanítónők részvételével összevont szülői értekezletet tartunk, melynek keretében a szülők tájékoztatást kapnak az iskolák egyéni arculatáról, sajátosságairól, megismerkedhetnek a leendő első osztályos tanítónőkkel.

A tanítónők meglátogatják óvodánkban a leendő első osztályos gyerekeket, játék, kötetlen beszélgetés formájában személyesen ismerkednek velük.

Szülők tájékoztatása az iskolai beíratás formájáról, az iskolák által szervezett nyílt tanítási napokról.

Közös rendezvények, játékok, ünnepek szervezése, közös sportversenyek (Karácsonyi műsor, rajzkiállítás, mesemondó-verseny)

Partnereink köre

Programunknak megfelelően határoztuk meg közvetett és közvetlen partnereinket, akiknek körét évente egyszer felülvizsgáljuk, s partnerlistánkban dokumentáljuk.

Célunk, hogy társadalmi és helyi igényeknek megfelelő szolgáltatást nyújtsunk, mely folyamatos önértékelésen alapuló minőségfejlesztési tevékenységre épül.

Programunk sajátosságaiból adódik, hogy igyekszünk szorosabb kapcsolatot kialakítani városunk környezetvédelmi szervezeteivel, (Felső - Tisza Alapítvány, ÖKO szervezetek,.), akik hozzáértésükkel, tájékozottságukkal, gyakorlati útmutatásaikkal segítik szakmai munkánkat, környezetvédő tevékenységünket.

összehangolása által nő a gyermekek tanulási esélyegyenlősége.

A tevékenység tartalmából meghatározott sikerkritériumok:

Kölcsönös nyitottság, bizalom, nevelőpartneri viszony, egyenrangúság érvényesül a pedagógiai tevékenységben – egymás munkájának megbecsülése által.

Tervszerű folyamatos kapcsolattartás van az intézmények között.

Változatos programok, látogatások biztosítják a közös élményeket, a tapasztalatcserét a gyermekek és a pedagógusok számára egyaránt.

A gyermekek felfedezik a két életforma azonosságait és különbözőségeit, érdeklődővé, elfogadóvá válnak az iskola iránt.

A sikeres együttműködés elősegíti a problémamentes beilleszkedést, a nevelési feladatok összehangolása által nő a gyermekek tanulási esélyegyenlősége.

Pedagógiai Szakszolgálat Intézményei

Pedagógiai Szakszolgálat – Szakértői Bizottság

A kapcsolattartás formái:

A nevelési hátrányokkal, beilleszkedési és tanulási zavarokkal küzdő gyermekek fejlesztéséhez szakmai segítség kérése, nyújtása.

Pedagógus szakvéleménye alapján az Egységes Pedagógiai Szakszolgálat intézményében, vagy az óvodai környezetben pszichológiai vizsgálat végzése.

A gyermek iskolába lépéshez szükséges fejlettségének megállapításához, a megfelelő iskolatípus kiválasztásához szakvélemény kérése.

A súlyosan beszédhibás gyermekek fejlesztése logopédus segítségével (heti 5 órában)

A sajátos nevelési igényű gyerekek esetében szakvélemény kérése a Szakértői Bizottságtól.

Egészségügyi szervek

A gyermekek egészséges fejlődésének folyamatos vizsgálatát, ellenőrzését az óvoda orvosa, védőnője, fogorvosa látja el. Az egészségfejlesztési feladatokat együttműködési megállapodás rögzíti.

A kapcsolattartás formái:

Évente egy alkalommal minden csoportban orvosi vizsgálat elvégzése, az egészségügyi problémákkal küzdő gyermekek szakorvosi rendelésre történő beutalása.

Tanköteles korú gyermekek részére iskola alkalmassági vizsgálat. Nagycsoportokban látás,- hallásvizsgálat. Évente egy alkalommal fogászati szűrés.

Bemutatóval egybekötött tájékoztató előadások, felvilágosítómunka a gyermekek és szülei számára.

Gyermekvédelmi intézmények

A családok szociális háttérének, problémáinak ismeretében – együttműködési megállapodás keretében - kérjük a Gyermekjóléti Szolgálat valamint a Szociális Osztály segítségét. Különösen azokra a gyermekekre figyelünk tudatosabban, akiknek családi helyzete, életkörülményei hátrányosan érintik, vagy veszélyeztetik fejlődésüket.

Pedagógiai Szakmai Szolgáltatás intézményei

A kapcsolattartás formái:

Óvodapedagógusok továbbképzése - szakmai napok, rendezvények szervezése, szakmai tanácsadás, szakértés,

Fenntartó

Kapcsolatunk hivatalos, a problémák megoldását az együttműködés jellemzi.

A kapcsolattartás formái:

Kölcsönös tájékoztatás, egyéni megbeszélések, igazgató éves munkatervi beszámolója, nevelőmunka értékelése, városi szintű vezetői értekezletek, előadások, továbbképzések szervezése

Közművelődési intézmények

Nevelési feladataink sokoldalú, színes megvalósítása érdekében a város közművelődési intézményeivel folyamatos kapcsolattartásra törekszünk. A felkínált programokból igyekszünk úgy válogatni, hogy azok az óvoda pedagógiai elveivel, értékközvetítésével, tartalmával összeegyeztethetők legyenek, segítse elő a nevelési feladataink eredményes megoldását.

A kapcsolattartás formái:

Könyvtárlátogatás, gyermekfoglalkozásokkal egybekötve (Móricz Zsigmond Megyei Könyvtár) kiállítások, programok megtekintése, (Jósa András Múzeum, Múzeumfalu, Kölyökvár, Mustárház), gyermekelőadásokon való részvétel.

Kapcsolattartás a társintézményekkel az Szervezeti és Működési Szabályzatban és az éves munkatervben meghatározott keretek és tartalom szerint történik.

Kapcsolattartás külhoni magyar óvodával

Kapcsolattartás formái

Külhoni magyar óvodával kapcsolattartás kezdeményezése, kapcsolattartási terv készítése.

III.3.

KOMPLEX PREVENCIÓS ÓVODAI PEDAGÓGIAI PROGRAM

VÁROSMAJORI TAGINTÉZMÉNY

GYERMEKKERT TAGINTÉZMÉNY

BENCZÚR TÉRI TAGINTÉZMÉNY

III.3.1. Helyzetelemzés

Az óvoda neve: **Búzaszem Nyugati Óvoda
Városmajori Tagintézmény**
Címe: 4400 Nyíregyháza, Városmajor u. 1.
Telefonszáma: 06-42/512-946
Fax: 06-42/512-946
Email címe: varosmajoriovi@gmail.com
OM azonosító 033101

Az óvoda neve: **Búzaszem Nyugati Óvoda
Gyermekkert Tagintézmény**
Címe: 4400 Nyíregyháza, Tőke u. 3.
Telefonszáma: 06-42/512-942
Fax: 06-42/512-942
Email címe: gyermekkertovinyhz@gmail.com
OM azonosító 033101

Az óvoda neve: **Búzaszem Nyugati Óvoda
Benczúr Téri Tagintézmény**
Címe: 4400 Nyíregyháza, Benczúr tér 20.
Telefonszáma: 06-42/512-943
Fax: 06-42/512-943
Email címe: benczurteriovi@gmail.com
OM azonosító 033101

III.3.1.1. A Városmajori Tagintézmény bemutatkozása

Intézményünk Nyíregyháza, Városmajor u.1. sz. alatt, a városközpont közelében, mellékutcában található. Óvodánk 1961-ben épült, majd 1971-ben bővítették, így most két épületrészben 6 csoportban neveljük a gyermekeket. Szomszédságunkban két általános iskola is található

(Gárdonyi Gáza Általános Iskola és az Apáczai Csere János Gyakorló Általános Iskola) amely segíti a partnerkapcsolatok működését, erősítését.

Családias jellegű intézmény vagyunk, ahová barátságos hangulata miatt szívesen hozzák a gyermekeket már több generáció óta. Csoportszobáink tágasak, kényelmesek, gazdagon felszereltek készség-, képességfejlesztő és egyéb játékeszközökkel. Tornaszobánk változatos mozgásfejlesztő játékokkal rendelkezik amelyek, jól illeszkednek a gyermekek képességeihez, fejlesztő hatásuk maximális, ezáltal is ösztönözzük a gyerekeket a mozgásra.

Óvodánkban van kézműves műhely is, ahol a gyermekek esztétikai fogékonyságát, manuális készségét, látásmódját, a képzőművészet iránti érdeklődését igyekszünk fejleszteni.

Az épülethez szép, parkosított udvar tartozik, amely szerves része az óvodai életnek. Minden csoportunk rendelkezik saját udvarrészszel, amelyeken környezetbarát kombinált mászó állványok nyújtanak lehetőséget a változatos játékra. A játszóterületek biztonságosak (gumilapos burkolattal vannak ellátva), elegendő tér áll rendelkezésre a gyermekek mozgásigényének kielégítésére. Esztétikus babaházak, fából készült árnyékolók, valamint lombos fák adnak árnyékot az önfelelt játékhoz.

2012-ben udvarunk műfüves foci pályával gazdagodott, így még változatosabb lehetőséget tudunk biztosítani a sokrétű mozgásfejlesztésre, az egészséges életmód kialakítására. Intézményünkben igényes, magas szakmai színvonalú munkával neveljük és fejlesztjük a ránk bízott gyermekeket, melynek megvalósulását, munkájukat lelkiismeretesen végző dajkák segítik.

Nevelőtestületünk Pedagógiai Programja a Komplex Prevenció Óvodai Program adoptálásával készült, mely szerint a mozgás, a játék a változatos tevékenységek, az egyéni bánásmód biztosítja az örömteli óvodás éveket a gyerekek számára. Programunk a mozgásra épít, elsődleges célja: a mozgás megszerettetése, mozgásfejlesztés, az egészséges életmód kialakítása, s ezáltal a képességek – készségek fejlesztése.

Óvodánk 2014 novemberében elnyerte a „Zöld Óvoda” címet.

Programunk beváltotta a szakmai elképzelésünket, megvalósítása azt igazolta, hogy szakmai célkitűzéseinket a gyakorlatban eredményesen tudjuk megvalósítani

III.3.1.2. A Gyermekkert Tagintézmény bemutatkozása

Óvodánk 1970-ben épült. Pavilonszerű elhelyezkedésben van négy csoportszoba a hozzájuk kapcsolódó szociális helyiségekkel. Intézményünk 100 férőhelyes négy csoporttal működik. Csoportszervezésünk elve a homogenitás, de időnként előfordul a részben osztottság. A gyermeklétszám a fennállásunk óta magas.

Intézményünkben ellátjuk az SNI gyermekek integrált nevelését is.

Rendelkezünk saját főzőkonyhával, ahol a Cívis Hungast Kft biztosítja az egészséges táplálkozásnak megfelelő étrendet. Az óvoda épületét 2014 nyarán egy energetikai pályázat keretén belül felújították, így már egy korszerű, energiatakarékos épületben látjuk el feladatunkat. Szerencsés a helyzetünk, mivel a városközpontban, mellékutcában vagyunk megtalálhatóak így a forgalom és az ezzel járó kellemetlen szennyeződések nem érintik közvetlenül az intézményt. A csoportsobák tágasak, világosak, a hozzájuk kapcsolódó szociális helyiségek esztétikusak. Minden csoport saját udvarrészrel rendelkezik, melyeken környezetbarát, mozgásra inspiráló játékeszközök vannak. Az udvaron homokos, füves, térkő burkolattal és gumilappal borított játszóterületek biztosítják a változatos mozgáslehetőségeket. Közvetlen szomszédunkban a Katica bölcsőde és a Bem József általános iskola Kazinczy Ferenc tagintézménye található, ami kedvezően hat a partnerkapcsolatunkra.

A belső és külső környezet kialakítását, a gyermekek játékeszközeinek beszerzését, bővítését, főleg önkormányzati forrásból, alapítványi, szülői, pályázati támogatásból, igyekszünk megvalósítani. Nagy hangsúlyt fektetünk a környezetvédelemre, a környezettudatos szemléletmód formálására. 2013-ban először, 2017-ben másodszor, 2021-be harmadszor nyertük el a ZÖLD ÓVODA címet. Igyekszünk ennek szellemében végezni munkánkat és megfelelni a követelményeknek.

A Helyi Pedagógiai Programunk a Komplex Prevenció Óvodai Program adaptálásával készült, ami a mozgásfejlesztésre, a gyermekek alapvető mozgásigényére, a játékra építve megfelelő motiváció révén szolgálja a képességek, készségek fejlődését. Az óvoda sajátos arculatát tükrözi a Pedagógiai programunkban kitűzött cél és feladat, az ezek eléréséhez vezető út, vagyis a mozgás kiemelkedő szerepe, a gyermektisztelet, az egyéni képességfejlesztés, a tanulási formák szervezettsége, partnerközpontú működés. Nevelőtestületünk igyekszik a sok éves szakmai tapasztalat mellett folyamatos önképzéssel megfelelni a mai kor társadalmi és szakmai kihívásainak. Nyitottak vagyunk a partneri elvárások, a szülői igények iránt, de szolgáltatásainkat a szakmaiság és a gyermekek mindenképp felett álló érdekét szolgáló szempontok határozzák meg. Arra törekszünk, hogy az óvodánkban sokat és jól játszó gyerekekből nyitott, érdeklődő iskolás és majdan alkotó, tevékeny emberek váljanak.

III.3.1.3. A Benczúr Téri Tagintézmény bemutatkozása

A Benczúr téri óvoda épülete eredetileg 1907-ben Pisszer János tervezése alapján épült, a Jármű család tulajdona volt. 1953 óta óvodaként működik. Helyileg a város szívében található. Patinás épület, könnyen megközelíthető. Karművészeti kápolnára vannak a város kulturális értékei (múzeum, színház, szobrok, épületek) és az élő természet.

Az épületet a 2008-2009-es nevelési évben részben felújították, majd 2019-ben megújult az épület tetőszerkezete, valamint a tálaló konyhát, egy foglalkoztató helyiséget és egy új műhelyt alakítottak ki.

Az óvoda épületében 4 kis alapterületű csoportszoba található (30 m² – 35 m² – 40 m²). Galéria kialakításával igyekeztünk a belső teret megnövelni, a zsúfoltságot csökkenteni.

Tágas teraszunk nem csak éke, hanem hasznos tere a különböző *mozgástevékenységeknek, rendezvényeknek*.

Óvodánk udvara lombos fákkal, örökzöld növényekkel díszített. Az ott található játékok az EU-s szabványnak megfelelően, természetes anyagból készültek, melyek minden évszakban jól szolgálják gyermekeink mozgásigényének kielégítését, az örömteli udvari játékot.

Óvodánkban a Komplex Prevenciós Program szerint neveljük a gyermekeket. Célunk az egészséges, harmonikus személyiségfejlesztés, a nevelés minden területén változatos tevékenységi formák biztosításával, tudatos környezetalkítással, a *szabad mozgástevékenység, a természetes mozgáskedv és mozgásigény kielégítése*. A gyermekek alapvető tevékenységére *a játékra* helyezük a hangsúlyt, érzelmi biztonságot nyújtó légkörben, a gyermekek egyéni képességeinek figyelembevételével.

6 felsőfokú, 2 főiskolai végzettségű óvodapedagógus, 4 dajka, 1 karbantartó-udvaros és 1 pedagógiai asszisztens dolgozik. Óvodapedagógusaink gyermekszeretők, szakmai képzettségük korszerű, önképzésük és továbbképzésük folyamatos. Testületünk önálló gondolkodású, ötletgazdag, tenni akaró emberekből áll. Az óvónők munkáját, a gyermekek napi életét szakképzett, tapasztalt dajkák és pedagógiai asszisztens segíti.

Óvodánk 2015-ben nyerte el először a Zöld Óvoda címet, majd 2018-ban és 2021-ben újra, célunk az Örökös Zöld Óvoda cím elérése. Igyekszünk mindennapi tevékenységünket ebben a szellemben végezni és óvodásainkat a fenntarthatóságra nevelni.

Óvodánk alapítványa a Benczúr Téri Mesekert Alapítvány

Alapítványunk székhelye: 4400 Nyíregyháza, Czuczor Gergely u. 13. 1/16.

Alapítványunk célja: az óvodás korú gyermekek testi, lelki, szellemi fejlődését elősegítő programok és ehhez tartozó eszközök finanszírozása, rendelkezésre bocsátása.

Bevételi forrásaink: az adó 1%, szülői felajánlások, pályázatok.

Óvodánkban melegítőkonyha üzemel, melyet október 1-től a Cívis Hungast Kft. tart fenn. A melegítőkonyha az óvoda udvarán, külön épületben működik.

Óvodánkba a gyermekek többsége a város különböző területeiről jön, ami az épület központi elhelyezkedéséből is adódik.

Fontos számunkra a családdal való együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

III.3.2. Nevelőmunkánkról

Óvodakép

Az óvodás korú gyermekek nevelésének elsődleges színtere a család.

Óvodánk a gyermekek személyiségének fejlesztését, készségeik, képességeik kibontakoztatását, az iskolai közösségbe történő beilleszkedéséhez szükséges személyiségjegyek fejlesztését valósítja meg, a családi nevelés kiegészítőjeként, a gyermekek 3. életévétől az iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenység rendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodás korú gyermekek fejlődésének és nevelésének feltételeit.

Gyermekkép

Gyermekközpontú, szeretetteljes, befogadó környezetben olyan gyermekek nevelése, akik érzelmileg gazdagok, tudnak örülni, felfedezni, csodálkozni. Olyan óvodások nevelése, akiknek pozitív tulajdonságait erősítve, meglévő hátrányait csökkentve, viselkedési normáit fejlesztve megfelelnek szűkebb és tágabb társadalmi elvárásoknak.

Programunk alapelvei:

1. A gyermekeket - mint fejlődő személyiséget - szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg. A gyermek nevelése a család joga és kötelessége, melyben az óvoda kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be.
2. A gyermek személyiségéből, egyéni képességeiből kiindulva olyan szeretetteljes és érzelem gazdag óvodai légkört teremtünk, amelyben a gyermeket elfogadás, tisztelet, megbecsülés, szeretet övezi. Biztosítjuk a feltételt az egészséges öntudat kibontakoztatásához és az önmegvalósítás lehetőségéhez. Előtérbe helyezzük a szabad és szervezett mozgást, szabad játékot.
3. A mai társadalmi környezetben minden gyermeknek szüksége van arra, hogy képességeit a leoptimalisabb szinten alkalmazni tudja, és képességei lassúbb fejlődése miatt későbbi életében ne kerüljön hátrányos helyzetbe.
4. Nyugodt, családias, biztonságot nyújtó légkörben megteremtjük a feltételt az egyéni bánásmód, a sajátos nevelési igényű gyermekek neveléséhez, képességük fejlesztéséhez.
5. Az egyenlő hozzáférés biztosításával az egyéni értékek kibontakoztatása programunk gyermekközpontúságát jelképezi.
6. Óvodai nevelésünk az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásának megerősítésére irányul. A hátrányos megkülönböztetés minden formáját elutasítjuk, nem adunk helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.
7. Óvodánk valamennyi dolgozója tiszteli, szereti és megbecsüli a fejlődő személyiséget, elfogadja a különbözőségeket.

Az óvodai nevelés általános feladatai:

Az óvodás gyermekek testi, lelki és szellemi szükségleteinek kielégítése.

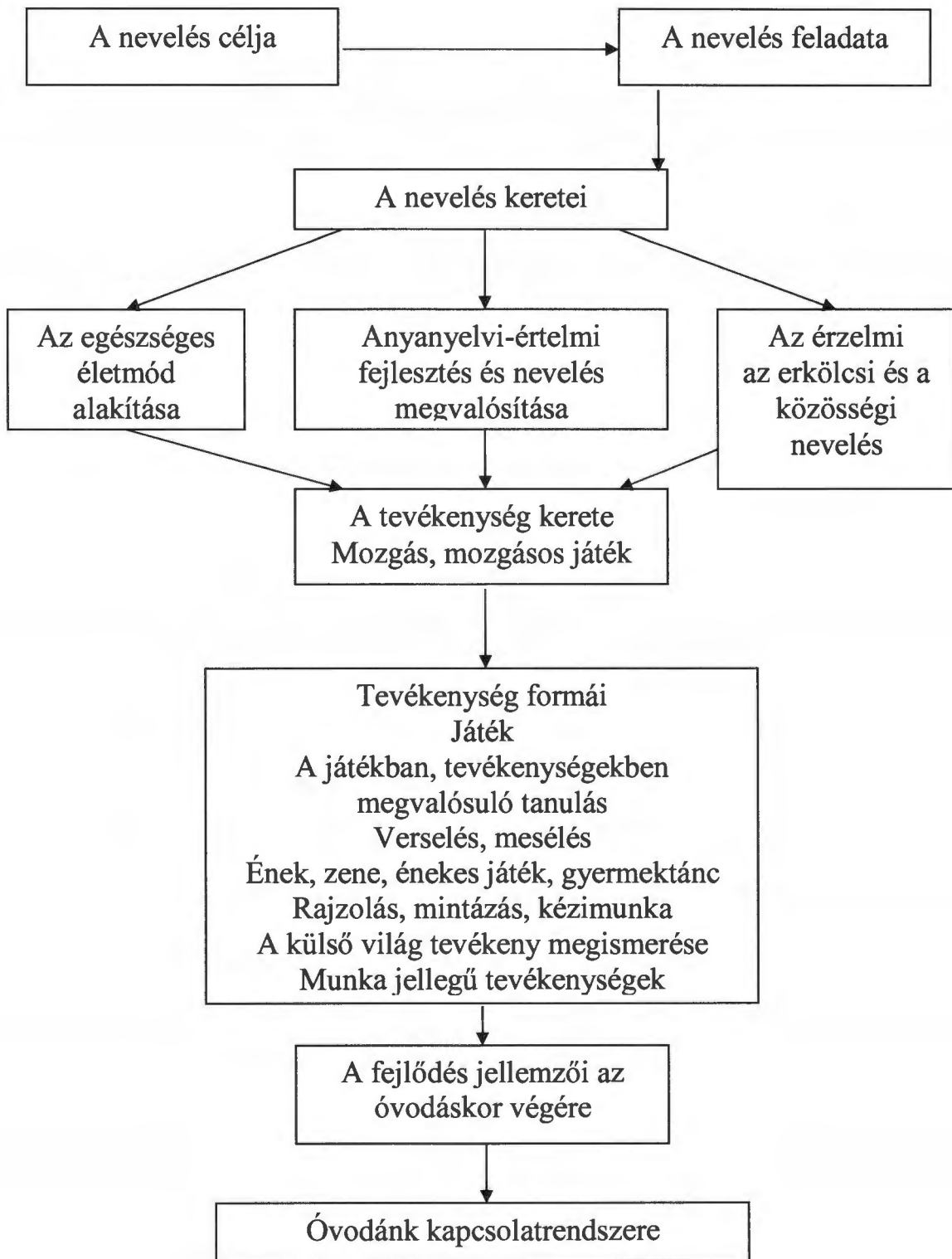
- *Az egészséges életmód alakítása.*
- *Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés biztosítása.*
- *Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.*

Az óvodás gyermek életkori és egyéni sajátosságainak figyelembevételével:

- Testi- lelki- szociális- értelmi-érettség kialakítása mozgáson, játékon keresztül.
- Pozitív személyiségjegyek alakítása, szokás és normarendszer megalapozása, érzelmi, erkölcsi, közösségi nevelés hatékonyságának növelése.
- A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézséggel küzdő, sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése, integrált nevelése, esélyegyenlőségük biztosítása.
- A gyermekek környezettudatos szemléletének és magatartásának megalapozása.
- A migráns gyermekek interkulturális nevelése.
- A sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges kompetenciák kialakítása.

Arra törekszünk, hogy óvodánk a társadalmi és helyi igényeknek megfelelő szolgáltatást nyújtson. Ennek érdekében folyamatos, önértékelésre törekszünk. Céljaink elérése érdekében fontosnak tartjuk a szakmai fejlődést, az önképzést, a szakmai továbbképzéseken való részvételt.

III.3.2.1. Nevelési gyakorlatunk rendszer ábrája

III.3.3. Az egészséges életmód alakítása

Feladataink:

- A testi-lelki egészség alapvető feltételeinek biztosítása a gyermek komfortérzetének kielégítésére.
- A gyermekek életkorának megfelelő optimális óvodai életritmus kialakítása. Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés szokásainak alakítása.
- A gyermekek egészségének védelme, óvása, edzettségének megőrzése, biztosítása.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.

Az óvodába történő felvétel után a gyermekek megismerésére, testi szükségleteinek feltárására helyezzük a hangsúlyt. A gyermekek gondozásakor megértő, meghitt viszonyt teremtünk, tapintatosan, közeledünk hozzájuk. A testápolási teendők sorrendjét az egészségügyi szokások pontos menetét, a csoportban dolgozó dajka néikkel együtt végezzük az azonos gyakoroltatás miatt. A fokozatosság betartásával biztosítjuk a gyermekek számára az önálló testápolás, öltözködés lehetőségét.

A napi háromszori étkezést azonos időpontban, három órás időközökre elosztva, kulturált körülmények között végzik óvodásaink. A tízórai és az uzsonna folyamatos, az ebéd kötött időtartamú, de figyelembe vesszük a gyerekek tempóját, egyéni szükségleteit.

Az öltözködnél a rétegeiséget, a cipőnél a lábboltozat egészségét szolgáló lábbelit hangsúlyozzuk a szülők körében. Fontosnak tartjuk, hogy óvodásaink ruházata tiszta, praktikus legyen.

A nyugodt pihenéshez optimális feltételeket (szellőzés, csend, nyugalom) teremtünk. Mesével, altatózenével csendesítjük le, nyugtatjuk meg a gyermekeket. A különböző alvásigényeket figyelembe vesszük, nem erőltetjük.

Az óvodai élet nélkülözhetetlen elemének tartjuk a mindennapi szabad mozgást. Sokféle mozgásfejlesztő eszközzel – csoportban, tornaszobában, udvaron – biztosítjuk a különböző mozgáselemek gyakorlásának lehetőségét. Szervezett mozgásos tevékenységekkel a gyermekek mozgáskoordinációjának fejlesztését végezzük. A napi prevenciós fejlesztő tornákkal segítünk a hanyag testtartás, a gerinc deformitások megelőzésében. A lábboltozatot erősítő, fejlesztő mozgással a lúdtalpas gyermekek lábtartását javítjuk.

A gyermekek edzettségét a rendszeres szabadban való tartózkodással is biztosítjuk (kivéve ködös, zuhogó eső, erősen szeles időjárás). A füves, gumilappal borított udvarrészeken, multifunkcionális műfüves focipályán végzett labdajátékokkal, futásokkal, testnevelési játékokkal fejlesztjük a gyermekek rugalmasságát, állóképességét.

Nyáron a zuhanyzóban, az udvarra kitett kádakban éreztetjük a víz edző hatását.

Az óvodában a beteg gyermekeket elkülönítjük, míg a szülő az értesítést követően megérkezik. A fertőzések terjedését gyakori szellőztetéssel, szakszerű fertőtlenítéssel, edzéssel, megfelelő öltözködéssel, saját eszközök (törölköző, fésű, ágynemű) használatával próbáljuk elkerülni.

A gyermekek életkoruknak megfelelően tapasztalatot szereznek az őket körülvevő társadalmi és természeti környezetből. Az élmények, tapasztalatok fokozzák a természet megbecsülésének és szeretetének érzését, környezettudatos magatartás megalapozását.

Megfelelő szakemberek bevonásával, a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve speciális gondozó, preventív és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek önállóan tisztálkodnak, fogat mosnak, fésüldödnék, amikor azt szükségesnek érzik.
- A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, helyére teszik azokat.
- A zsebkendőt önállóan használják.
- Esztétikusan megterítenek, vigyáznak az asztal rendjére, tisztaságára.
- Biztonságosan használják a kanalat, villát, kést.
- Önállóan tudnak szedni az ételből, önteni a folyadékból, eldöntve, hogy mennyit tudnak fogyasztani.
- Önállóan öltöznek, vetkőznek, ruhájukat ki- és begombolják, cipőjüket befűzik, bekötik.
- Kialakul bennük a tiszta, esztétikus környezet igénye, vigyáznak arra.
- Ismerik a szelektív hulladékgyűjtés okát, mikéntjét.
- Érzékelik a természetben végezhető sporttevékenységek, túrák, edzések jótékony hatását szervezetük fejlődésére, egészségük megóvására.

III.3.4 Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Feladataink:

- Érzelmi biztonságot, állandó értékrendet nyújtó, szeretetteljes, családi légkör megteremtése a beilleszkedési szakasztól az óvodáskor végéig.
- A gyermek-gyermek, valamint a gyermek és az óvoda alkalmazottai pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása. Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése, a társas kapcsolatok alakítása érdekében.
- A gyermekeket körülvevő szűkebb és tágabb környezet megismertetése, a szülőföldhöz, családhoz való kötődés megalapozása, a nemzeti identitástudat, hazaszeretet mélyítése.
- A gyermeki szemlélet alakítása, formálása annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

Fontosnak tartjuk és megteremtjük a biztonságot nyújtó, derűs, családi légkört. Már a beilleszkedési szakaszban tapintatos figyelemmel törekszünk arra, hogy a gyermekeket kedvező hatások ériék. Játékos formában gyakoroltatjuk a különböző tevékenységeket, figyelembe vesszük a gyermekek egyéni képességeit, tempóját. A nehezen beilleszkedő gyermekeket mondókával, dallal, ölbéli játékkal nyugtatjuk meg, bátortalanabbakat odafigyeléssel, bátorítással segítjük az előrelépésben, örülünk apró sikereiknek. Barátságos, érzelmi támaszt nyújtó környezetet alakítunk ki, ahol a gyermekek ötletei, elképzelései is érvényesülnek. Közös élményekkel, sokszínű tevékenységekkel biztosítjuk a gyermekek együttműködését, formáljuk egymáshoz való viszonyukat. A gyermekek pozitív kapcsolatainak alakulását azzal segítjük, ha csoportjukban jól érzik magukat. Bizalmuk, biztonságuk kialakulását a gyermekközösséggel közösen végezzük. Az egész csoport előtt álló feladatokat minden gyermek számára érthetővé, vonzóvá tesszük, egyéni sajátosságaik figyelembe vételével. A felnőtt-gyermek kapcsolatában fontos feladatunk, hogy megértsük a gyermek érzelmeit. A gyermekek tevékenységéhez szabadságot biztosítunk pontos határok megjelölésével. Elvárásainkat röviden, egyértelműen, pozitívan fogalmazzuk meg, lehetőséget adunk a javításhoz. A kapcsolat erősítése érdekében minden gyermek számára biztosítjuk a „személyes percek”, ahol lehetőség nyílik a saját érzések elmondására, mások érzéseinek meghallgatására, elfogadására. A közös élményekre épülő tevékenységekkel, a közösen

végzett munka örömeivel, a közös együttlétekekkel erősítjük az együttérzés, segítőkészség, lelkiismeretesség, őszinteség, igazmondás, önzetlenség, figyelmesség tulajdonságokat. Fejlesztjük akarataikat, önállóságukat, önfegyelmüket, kitartásukat, feladattudatukat, szabálytudatukat. Példamutatással, bátorítással, türelemmel fejlesztjük a gyermekek viselkedéskultúráját, valamint elősegítjük a szokás-, és normarendszer megalapozását. Önkifejező törekvéseiknek teret engedünk, én tudatuk pozitív alakulását elősegítjük.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Ragaszkodnak óvodájukhoz, csoporttársukhoz, a felnőttekhez
- Ragaszkodásukat az érzelmeikben, szavaikban és tetteikben is kifejezik.
- Igényükké válik a helyes viselkedés és cselekvés szabályainak betartása. Figyelmeztetik egymást a szabályok megszegése esetén.
- Kérés nélkül is segítenek egymásnak, szívesen dolgoznak a közösségért.
- Meghallgatják egymást és a felnőtteket.
- Érdeklődnek társaik, barátaik iránt.
- Elismerik saját hibájukat, a konfliktus helyzetekben tudnak egyeztetni.
- Tudnak kezdeményezni, a tevékenységeket türelmesen befejezik.
- Tudják és fogadják el, hogy az emberek különböznek egymástól.
- Tudatosodjon bennük a szülőföld és a haza szeretete.

III.3.5 Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelést az egész nap folyamán megvalósuló, minden tevékenységet átszövő folyamatnak tekintjük, melyben a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára építünk.

A gyermekek életkorának megfelelő, különböző tevékenységek és élethelyzetek biztosításával teremtjük meg a szellemi fejlődés feltételeit.

Feladataink:

- Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés.
- A gyermekek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése.
- A kultúra átadás hatásrendszerében az óvodai nevelési módszerek segítségével a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, célirányos bővítése oly módon, hogy ez által bővüljenek megismerő kognitív képességei (egyre pontosabb valóság-hű észlelés, emlékezet, figyelemösszpontosításra való képesség, valósághoz közeli képzeleti működés, problémamegoldó és kreatív gondolkodás, alkotóképesség).
- Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő, ösztönző környezet biztosítása.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Beszédük jól érthető mondataikban jelenjenek meg a főnevek, igék, melléknévek, számnevek.
- Megfelelő tempóban, hangnemben, hangsúllyal beszéljenek.
- Egyre pontosabb, valósághűbb az észlelés.
- Figyelemösszpontosításra való képesség.
- Valósághoz közeli képzeleti működés.
- Reprodukív emlékezet.
- Problémamegoldó és kreatív gondolkodás, alkotóképesség.
- Alakuló fogalmi gondolkodás fejlődése a jellemző.
- A migráns gyermek is megérti az óvodai élethez szükséges kifejezéseket, és képes magát megértetni.

III.3.6. Az óvodai élet tevékenységi formái

Mozgás, mozgásfejlesztés

Játék

A játékokban, tevékenységekben megvalósuló tanulás

Verselés - mesélés

Ének, zene, énekes játék, gyermek tánc

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A külső világ tevékeny megismerése

Munka jellegű tevékenységek

Mozgás, mozgásfejlesztés

Programunkban a mozgásfejlesztést igen tágan értelmezzük. Az aktív nagy mozgásoktól kezdve a finommotoros manipulációig mindent magába foglal. Kedvezően befolyásolja a szociális és értelmi képességek alakulását, elősegíti az egész személyiség fejlődését. A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei.

Feladataink:

- A gyermekek természetes, harmonikus mozgásának, testi képességeinek fejlesztése játékos formában.
- A gyermekek tájékozódásának, alkalmazkodó képességének, valamint a személyiség akarati tényezőinek fejlesztése úgy, hogy gyermekeink szabad mozgásvágyát megőrizzük.
- A 3-7 éves korban tervezhető mozgásos játékok, mozgásos tevékenységek összeállítása a gyermek mozgásszükségleteinek kielégítése.

A mozgásfejlesztés elvei:

- Elfogadjuk az egyéni eltéréseket, és mindent megteszünk azért, hogy a gyermek képességei optimálisan fejlődjenek.
- Megfelelő játékos élethelyzetben, tevékenységben fejlesztjük a képességeket.
- A fejlesztés eredményessége érdekében figyelembe vesszük a gyermekek motiváltságát, aktivitását, a differenciálás lehetőségét.
- Erőfeszítésre, szorgalomra, önállóságra serkentjük óvodásainkat. A próbálkozás, gyakorlás, korrekció közben elért apró sikereket stabilizáljuk, és újabb teljesítményre ösztönözzük.

A mozgásfejlesztés fő területei:

- A testnevelés és a mindennapos torna
- A szabad játék

A testnevelés feladatainak megvalósításához a gyermekek mozgásos tevékenységét, mozgásos játékát, a mozgástér kialakítását, az eszközök kiválasztását mindig a gyermekek általános fejlettségéhez, a fejlődés üteméhez igazodva tervezzük meg. A mozgás kivitelezését segítő utasításokat a feladatvégzés alatt többször ismétljük. Az ellenőrzés, értékelés során megerősítést kapnak a gyermekek.

A 3-4 és 4-5 évesek csoportjában a mindennapos tornán túl heti 1, a 6-7 évesek csoportjában heti 2 kötelező foglalkozást tartunk, mivel a spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek.

A mindennapi tornára naponta legalább kétszer, jó idő esetén, az udvaron, egyébként a csoportszobában, illetve a tornaszobában kerül sor. A játékot, a játékoságot alapvető eszközként alkalmazzuk. A mindennapos torna anyagát elsősorban a mozgásos játékok adják, kiegészülve egy-egy gimnasztikai gyakorlat ismétlésével. A játékot képességükhöz mérten és a foglalkozások anyagához igazítva választjuk ki. Törekszünk a mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

Mozgásfejlesztés a szabad játékban:

Óvodánkban megfelelő mozgásteret, helyszínt, alkalmat, időt biztosítunk, hogy a gyermekek szabadon próbálhassák ki a különböző mozgásformákat. A csoportszobák méretei lehetővé teszik, hogy a különböző mobil, mozgásösztönző szereket bevigyük és ott a gyermekek, használják. Mozgásformák gyakorlására az udvaron is lehetőséget biztosítunk ugyanezeknek az eszközöknek a kivételével, továbbá az udvarra telepített változatos mozgáslehetőségre inspiráló játékok segítségével.

A játékkal fejlesztjük a gyermek mozgását, segítjük új mozgásformák kialakulását, gyakorlását, ismert mozgások tökéletesítését, fejlesztjük kézügyességét. A változatos mozgással ügyesebbé tesszük a gyermeket, növeljük önállóságát, kitartását, hozzáértését, a társra figyelmet. A mozgásos játékok tevékenységek feladatok rendszeres alkalmazásával fejlesztjük erőnlétüket, állóképességüket, melyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességének egészséges fejlődését. Lehetőséget biztosítunk a veszélyhelyzetek felismerésére, annak kiküszöbölésére, mellyel kiegyensúlyozott, félelemmentes közérzetet biztosítunk.

Nagymozgások fejlesztő eszközei:

Bújásra, mászásra, kúszásra, gurulásra a gyermekek érdeklődésének megfelelően különböző eszközöket kínálunk. (Greiswald szer, Wesco elemek, alagutak, tornaszőnyegek, body-roll hengerek, padok, bordásfalak stb.).

Szem-kéz koordináció fejlesztéséhez:

Különböző méretű, súlyú labdákat, homokozó eszközöket, kézi szereket, köteleket, stb., valamint ugróiskolákat használunk.

A vesztibuláris rendszer ingerlése ennek a korosztálynak (3-7-ig) alapigénye. Erre rendelkezésre állnak a tölcéserek, forgók, hinták, kötélletrák, háló, mind a csoportszobákban, mind a tornaszobákban, mind az udvaron.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Mozgáskedvük, mozgásigényük, életvitelük részévé válik.
- Kialakul testsémájuk, testtudatuk, szem- kéz , szem- láb koordinációjuk.
- Tudnak tájékozódni téri helyzetekben, ismerik a téri irányokat.
- Mozgásukat irányítani és helyzetben tartani tudják, tempóját szabályozzák.
- Kialakul a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúlyuk.
- Finommotorikájuk fejlettsége révén felkészülnek az írás-tanuláshoz.
- Érzékelésük, észlelésük fejlettsége révén kialakul alaklátási, formaállandósági észlelésük.

- Önfegyelmük, figyelmük megerősödik.
- Egészséges versenyszellemük kialakul, alkalmazzák a csapatjáték szabályait.
- Mozgásuk harmonikus, összerendezett, növekszik teljesítőképességük, teherbíró és ellenálló képességük.

III.3.6.1. Játék

A gyermek legfontosabb tevékenységének a játékot tekintjük, hangsúlyozva a játék önkéntességét, a gyermek önállóságát, kezdeményezését, aktivitását. A játékra jellemző az izgatottság és az öröm érzése, kísérelje a jó hangulat és a könnyedség. A játéknak és a tanulásnak is a gyermek tevékenységi vágya, természetes kíváncsisága, az önállóságra törekvés szándéka az alapja, erre épül a játékba integrált tanulás.

Célunk, hogy minél sokrétűbb, tájékozódó tevékenységgé váljon a játék és a játékba integrált tanulás.

Feladataink:

- A játék feltételeinek biztosítása.
- Az óvónő modellértékű módszereinek alkalmazása.
- A gyermek egyéni sajátosságainak figyelembe vételével a játékfajták tartalmának gazdagítása.
- A beszédképesség fejlesztése játék közben.

A játék feltételeinek biztosítása:

Biztonságos, nyugodt légkört teremtünk, ahol a gyermek játékigényének megfelelően szabadon választhat és dönthet. A gyermek játszóhelyeit úgy alakítjuk ki, hogy figyelembe vesszük, hogy az adott korcsoport gyermekei mit szeretnek játszani, illetve mivel szeretnek foglalatzkodni. Állandó és variálható kuckókat és sarkokat hozunk létre.

Arra törekszünk, hogy minél hosszabb és zavartalanabb legyen a játékidő. A reggel kialakuló játéktevékenység folyamatát csak az étkezések, az önkiszolgáló tevékenységek, és a pihenés szakítja meg. Figyelünk a több napon át tartó játékra, biztosítjuk annak feltételeit, a csoportszobákban és az udvaron egyaránt.

Olyan esztétikus, tiszta és könnyen elérhető anyagokat, játékeszközöket biztosítunk, amelyek felkeltik a gyermekek érdeklődését, kedvet csinálnak a játékhoz. Együtt gyarapítjuk a „kincsesláda” tartalmát a különböző játékfajtákhoz szükséges kellékekkel.

A játék tartalmának gazdagítása érdekében úgy szervezzük a gyermekek napirendjét, hogy minél több élményhez jussanak a nap folyamán. Élményszerző sétákon, kirándulásokon olyan tapasztalatokat szerezhetnek a gyerekek, amelyhez érzelmileg is kötődnek és tovább él gondolkodásukban, megmozgatja képzeletüket.

Az óvodapedagógus modellértékű módszereinek alkalmazása:

Arra törekszünk, hogy hagyjuk a gyermekeket cselekedni, de ha szükség van rá modellnyújtó játszótársak legyünk, a gyermek játékát figyelemmel kísérjük, ötleteket adunk, ha durvaság adódik, tapintatosan segítjük a probléma megoldását, szükség és igény szerinti együtt játszással, támogató, serkentő, ösztönző magatartással.

Szemléletünk jellemzői, hogy elsősorban a jót látjuk meg minden gyermekben, a játék során is mindig a pozitív megnyilvánulásaira építünk. Óvodásaink képességeinek kibontakoztatását minden eszközzel biztosítjuk, éppen ezért minden apró sikerének, fejlődésének örülünk.

Indirekt módon ösztönözzük őket a választott tevékenységek megismétlésére és az újrapróbálkozásra.

A gyermek egyéni sajátosságainak figyelembe vételével a játékfajtáknak gazdagítása.

A *gyakorlójáték* során lehetőséget adunk, hogy önállóan próbálkozzanak a játékeszközök rendezgetésével szőnyegen, asztalon és az udvaron, hogy alkalmuk legyen újabb ötletek kitalálására. A finommozgások elemeit különféle változatokban próbálhassák ki, gyakorolhassák, még biztosabban bánjanak az összerakható, szétszedhető játékokkal. Eközben fejlődnek érzékszerveik: gyakorolják a látást, hallást, tapintást, mozgásuk összerendezetté válik. A hangok ismételtetése pozitív élményeket vált ki, ami elősegíti a beszédkészségük fejlődését.

A manipulációs gyakorlójáték fejlesztési lehetőségei:

A gyermekek ismerkednek a körülöttük lévő világgal – a tárgyakkal, anyagok tulajdonságaival, (felület, szín, forma, nagyság), szem-kéz koordinációját – a tépés, öntögetés, a testséma fejlesztését – a tárgyakhoz való viszony, a percepciót- ugyanolyan szempont szerinti rakosgatás, vizuális ritmus fejlesztés.

Már a legkisebbeknél is megjelenik a szerepjáték, amikor valamilyen szerepet vállalnak a gyerekek. Megteremtjük azokat a lehetőségeket, amelyekben kijátszhatják pozitív és negatív élményeiket. A gyerekek játékát figyelemmel kísérve, a szituációtól függően bekapcsolódunk és segítjük a „mintha” helyzetek alakulását.

A *szerepjáték* lényegi sajátossága az utánzás. Mivel a gyermekek mindig azt utánozzák, amelyek érzelmileg fontosabbak számukra, ezért ügyelünk arra, hogy mi felnőttek mintát adjunk. Figyelünk a játék törvényszerűségére, amelyek más szabályokat is állítanak. A szerepjátékban a gyermekek élethelyzeteket alkotnak újra. Ehhez számos eszközre van szükség. Éppen ezért kialakítjuk azt az igényt, hogy alkalomszerűen a gyermekek maguk is készítsenek a játékhoz szükséges eszközöket. Olyan anyagokat gyűjtünk ehhez a tevékenységhez, amelyekből egyszerűen, könnyedén barkácsolhatnak kiegészítő kellékeket és a dramatizáláshoz szükséges eszközöket.

A szerepjáték fejlesztési lehetőségei:

Szociális tanulás, erkölcsi értékek, együttélés szabályainak elsajátítása. Fejlődik képzeletük, alkalmazkodóképességük, önuralmuk, empátia- és kommunikációs képességük, toleranciájuk.

Lehetőséget adunk az esztétikai élményt nyújtó irodalmi alkotások eljátszására, saját, vagy irodalmi élmények feldolgozására játékos formában, kötött, vagy kötetlen szituációs játékban. Többszöri ismétléssel megismertetjük a mese hőseinek tetteit, hangját, mozdulatait. Alkalmat adunk, hogy a gyerekek saját elgondolásaik alapján játszhatják el az önként kiválasztott darabot. Mindezek feltétele az érzelmileg megalapozott élményhátter, a megfelelő kelléktár. Érdeklődést felkeltő bábjátékkal kedvet ébresztünk a gyermekekben a *bábozáshoz*. Lehetőséget biztosítunk ahhoz, hogy a látottakat ők maguk is eljátszhassák, ezzel is segítve az önkifejezést, önmegvalósítást. Alkalmat adunk a kedvenc bábok mozgatásának gyakorlására is, ahol maga a mozgás jelent vizuális élményt a gyermekeknek.

A dramatizálás, bábozás fejlesztési lehetőségei:

A gyermekek emlékezetének, képzeletének, tapasztalatainak, mozgás és kommunikatív készségének fejlesztése.

A szabályjáték fejlesztési lehetőségei:

A szabályjáték játszása közben formáljuk a gyermekek szabálytudatának alakulását, kitartását, kudarctűrés erősítését, az indulatok fékezését. A mozgásos, a verbális és értelemfejlesztő játékokkal elősegítjük a gondolkodás fejlesztésében a memória, a kombinációs készség, a figyelem, az analízis, szintetizálás folyamatát, a fogalmakkal való műveletek alakulását.

A gyermeket az alkotás öröme ösztönzi a konstruálásra, ezért elősegítjük, hogy minden gyermek megtalálja a neki legmegfelelőbb építőelemeket, amelyek segítségével képesek elmélyülten játszani és sikerélményhez jutni.

Az építő-konstruáló játékefejlesztési lehetőségei:

Kreativitás, megfigyelő képesség, egyensúlyérzék, szem-kéz koordináció, rész és egész viszonyának megtapasztalása, türelem, percepció, térészlelés, formák, színek fogalmának megismerése.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermekek képesek szabályokat betartani, a növekvő feszültség és megnyugvás állandó változásai között.
- Képesek olyan játékhelyzeteket létrehozni, amelyeket élményeik alapján ábrázolnak és a szerepek, eszközök kiválasztását is önállóan tudják végezni.
- Ismert meséket szívesen báboznak és dramatizálnak.
- Esetenként barkácsolást kezdeményeznek, amit felhasználnak más játékokban is.
- Egyéni ötletek alapján képesek olyan építményeket létrehozni, amelyek egyre pontosabbak és kombináltabbak.
- A gyakorlójáték csak a konstruáló és szerepjáték elemeként jelenik meg.
- Igényükké válik a társakkal való együttműködés is.

III.3.6.2. A játékokban, tevékenységekben megvalósuló tanulás

Óvodánkban a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon valósul meg. A kezdeményezett és szervezett tevékenységeket a játékból indítjuk, játékidőben végezzük. A gyermekek érdeklődését figyelembe véve mikro csoportos formában végezzük az ismeretek bővítését, az egyéni képességfejlesztést.

Feladataink:

- A tanulást támogató környezet megteremtésével a gyermekek ismereteinek, tapasztalatainak megalapozása, képességeinek fejlesztése.
- Jártasságainak, készségeinek és képességeinek kialakítása és fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése.
- A kultúra átadás hatásrendszerében – a nevelési módszerek segítségével – a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak és ismereteinek rendszerezése, célirányos bővítése, oly módon, hogy azon keresztül fejlődjenek megismerő, kognitív képességei.
- Eljuttatni a gyermekeket az érzelmileg motivált cselekvő gondolkodási szintről a fogalmi gondolkodás szintjére.
- A felfedezés lehetőségének biztosításával kreativitásuk erősítése.

Az óvodánkban lehetséges tanulási formák:

- Az utánzásos tanulás, a minta és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás (szokások alakítása).
- A spontán játékos tapasztalatszerzés.
- A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés.
- Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés.
- A gyakorlati probléma- és feladatmegoldás.
- Játékos, cselekvéses tanulás.

Óvodánkban a tevékenységaktivitás elvére építve foglalkozunk a gyermekekkel. Hangsúlyt fektetünk arra, hogy fogja meg, tapogassa meg az eszközöket, manipuláljon a tárgyakkal, kóstolja meg, pl. a gyümölcsöt stb.

A kíváncsi, cselekvő együttműködést az erre való beállítottságot használjuk fel az ismeretnyújtáskor. A fejlődést állandó folyamatnak tekintjük, ezért nem szabunk merev időbeli határokat. Minden gyermek a saját képességeinek fejlettségi szintjén érhet el eredményeket, teljesítheti a kimeneti elvárásokat.

Nevelőmunkánk és az ehhez kapcsolódó képességfejlesztő tendencia azt kívánja, hogy a tevékenységek láncolatában ne csupán a végeredmény legyen a fontos, hanem az, hogy a gyermekek az eredményhez hogyan jutnak el. Az önállóság, az erkölcsi, akarati tulajdonságuk éppen úgy, mint a képességek, akkor kapnak lehetőséget a fejlődéshez, ha a tanulási folyamatban létrejön a bizalomra, megértésre épülő kapcsolat az óvodapedagógus és a gyermek között.

Biztosítjuk azt a légkört, amelyben a gyermek minél természetesebben, szorongások nélkül és érdeklődéssel fejti ki tevékenységét.

A szervezett tevékenységek alapelve (ének-zene, testnevelés) a játékosság, az élményt adó oldott légkörben való cselekvés. 5-6-7 évesek esetében követelménynek tartjuk a csoporthelyzetben kialakult önfegyelmet, szándékos figyelmet, kitartást, feladattudatot, feladattartást.

Kötetlen mikro csoportos, egyéni fejlődésre, fejlesztésre koncentráló tanulási tevékenységet szervezünk a gyermekek számára azonos anyaggal, egyénre szabott módszerekkel (mozgásos, logikai fejlesztő játékok segítségével).

A *tanulási nehézséggel* rendelkező gyermekek korai kiszűrésével, egyéni, differenciált fejlesztésével, valamint szükség szerint szakemberhez való irányításával biztosítjuk az esélyek kiegyenlítetttségét, a sikeres iskolai élet megkezdéséhez szükséges képességek kialakítását.

A *kiemelkedő képességekkel* rendelkező gyermekek számára biztosítjuk tehetségük kibontakozását, egyéni fejlesztéssel, a differenciált egyéni bánásmód tudatos alkalmazásával, értékeik pozitív megerősítésével.

Az irányított megismerési folyamat időkeretei:

3-4 évesek	10-15 perc
4-5 évesek	20-25 perc
5-6-7 évesek	30 perc

Az irányított megismerés módszerei:

Tapasztaltatás, érzékeltetés, bemutatás, szemléltetés, magyarázat, beszélgetés, elbeszélés, didaktikus játék, gyakorlás, ellenőrzés, értékelés, ismétlés, mérés.

3-4 éves korban:

A sokoldalú érzékeltetés, tapasztaltatás, bemutatás, ismétlés, gyakorlás, értékelés, mérés dominál.

4-5 éves korban:

Bővülnek a módszerek a bemutatással, magyarázattal, didaktikus játékkal.

5-6-7 éves korban:

Elbeszéléssel, leírással.

Alapelvek a tevékenységek értékeléséhez:

Nevelésünk fontos elve az egyéni értékek felszínre hozása, kimunkálása, ehhez szervezzük a tevékenységeket, amelyek értékelésénél alapelv:

- Differenciált, a gyermek önmagához mért fejlődése.
- Reális értékelés.
- Pozitív megerősítés.

A szülői igényeken alapuló tehetséggondozás tanköteles korú gyermekek számára.

Érintettek köre: tanköteles korú gyermekek

Szervezeti keretek: mikro csoportos forma

Megvalósítás: szülői támogatással

Tevékenységi forma:

- Játékos mozgás, Ovifoci
- Úszásoktatás
- Néphagyomány – néptánc
- Vizuális nevelés – kézműves foglalkozások
- Nyelvi nevelés
- Sakk

Verselés, mesélés

Feladataink:

A gyermekek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyek megalapozása, csodákkal teli meseélmények segítségével és a versek zeneiségével, rímeinek csengésével. Művészi értékű irodalmi alkotásokkal biztosítjuk az esztétikai élmény mélységét. A népmeséssel, a népi hagyományokat felelevenítő mondókákkal, rigmusokkal, a magyarság történetét feldolgozó mondavilág elemeivel, meséivel.

- A mesélés, verselés tevékenységgel az érthető, kifejező, hatásos és meggyőző beszédkészséget alakítjuk.
- A nyelv szépségének, kifejező erejének megismertetésével, a helyes nyelvhasználattal, a nyelv hangzásával, dallamosságával, mondat szerkesztésével segítjük a biztonságos önkifejezés megalapozását, a korosztálynak megfelelő irodalmi élmények nyújtását és az irodalmi érdeklődés felkeltését.
- Az irodalmi érdeklődés felkeltésén túl, a változatos (verselés, mesélés, bábjáték, dramatizálás, szituációs játék, helyzetjátékok, mimetikus játékok) tevékenységeken keresztül a valós élet szerepköreinek elsajátítását játékos formában végezzük.

A mesélés, verselés tevékenység a gyermeki igénynek megfelelően spontán, vagy szervezett és tervezett módon jelenik meg az óvodai életünkben. Mindkét formában helytel és idővel ideális körülményeket teremtünk.

Folyamatismertetés

3-4 éves korban:

- Mondókák, egyszerű mondókamesék.
- Hőcögtetők, simogatók, tapsoltatók, hintáztatók, vigasztalók.
- Rövid, rögtönzött történeteket halmozó láncmesék.
- Dramatizálás, állatok hangjának utánzása.
- Egyszerű állatokról szóló népmesék és műmesék.

Elemenként kezeljük az ismétléseket, alliterációkat. A meséhez a hétköznapi élettől eltérő, különös beszéddallam tartozik, ami utánozható. A kicsik dramatizáló játéka kimerül egy-egy szerep kiválasztásában, az ehhez szükséges kellékek felvételében, egy-egy jellemző mozzanat eljátszásában.

4-5 éves korban:

- Egyszerűbb, de több versszakos mondókák
- Állatokról szóló népmesék, egyszerűbb szerkezetű műmesék.
- Rövidebb ismétlésekkel, refrénekekkel tagolt, vidám, pattogó ritmusváltó, ringató, lépegető, táncos ritmusú versek.
- A versek témái között az évszakváltás, a gyermekek, felnőttek világa jelenik meg.

A mesék életre keltésében megfelelő a dramatizáló játék, ami nem a cselekmény végigjátszását jelenti, hanem az egyes szereplő kiválasztását, a felöltözést és a szerepek megfelelő viselkedést.

5-6-7 éves korban:

- a mondókák köréből, a változatos kiszámolók, menetelők, vonulósdiók, szoknyafogók;
- mozgásos játékot kísérő kiszámolók, ugrók;
- találós kérdések, mulattató mondókák, beugratók, felelgetők, csúfolók, szólások, mondások;
- bonyodalmas, tréfás állat- és tündérmesék a népmesék és műmesék köréből;
- műmesék, folytatásos elbeszélések, történetek;
- több versszakos, természetéről, állatokról, családról, gyermekekről szóló érzelmi töltésű, vagy humoros rímelő versek;
- dramatizálásnál a kelléktár a gyermekek ötleteinek felhasználásával készül és bővül: a résztvevők a szerepeket egymás között felosztják, saját, vagy társuk viselkedését kommentálják.

A mesélés, verselés tevékenység során kiemelt szerepet kap a kommunikációs készség fejlesztése. Elsősorban a magyar népi illetve műalkotásokból választunk, ezentúl mai kortárs irodalmi művekből és a migráns gyermekek hazájának kulturális értékeiből.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Kialakulnak az érthető, kifejező, hatásos és meggyőző beszédképességnek az alapjai.
- Várják, kérik a mesemondást. Maguk is segítenek a mesehallgatás feltételeinek megteremtésében.
- Beépülnek a magyar népmesei szófordulatok a passzív/ aktív szókincsükbe.
- Használják a metakommunikatív jelzéseket, a környezetükben élőkkel jól kommunikálnak.
- Fejlődik gondolkodásuk, képzeletük, fantáziájuk, szándékos figyelmük, beszédképességük, beszédkedvük, erősödik erkölcsi tudatuk.
- Kialakul beszédfigyelmük.
- A dramatizáláshoz, bábozáshoz szükséges eszközöket önállóan használják, a szerepeket önállóan osztják fel maguk között, a történeteket játékaikba is beleszövik.
- A bábok, eszközök, díszletek elkészítésében aktívan vesznek részt.
- A dramatikus, szituációs játékokban önálló, kreatív ötleteiket alkalmazzák.
- Önállóan mondanak hosszabb, több versszakos verseket, megjelenik a versek hangsúlyozása.
- Képesek önálló mesemondásra, azt többnyire szöveghűen adják elő.
- Képesek megkezdett történet, mese folytatására: saját fantáziájukkal kiegészítve azt.
- Képesek saját vers- és mesealkotásra, annak mozgással, ábrázolással történő kifejezésére.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Feladataink:

A közös éneklés, a közös játék örömeinek megéreztetése, ami fejleszti a gyermekek zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. A gyermekek jussanak minél több olyan zenei élményhez, ami megalapozhatja zenei anyanyelvüket.

Fő területei:

- hallásfejlesztés
- ritmusérzék fejlesztés
- mozgásfejlesztés

A hallásfejlesztés elsődleges területének az éneklési készség, tiszta, szép éneklés fejlesztését tartjuk.

Részfeladataink:

- A magas és mély hang különbségének érzékeltetése.
- Halk és hangos közötti különbség érzékeltetése.
- Hangszínek felismertetése.
- Belsőhallás fejlesztése.

A gyermekek **ritmusérzékét** fejlesztjük az egyes részterületek gyakorlásával.

- Egyenletes lüktetéssel.
- Mondókák és dalok ritmusának gyakorlásával.
- Az egyenletes lüktetés és ritmus összekapcsolásával.
- Tempóérzékeléssel.
- Gyermekhangszerekkel.

Mozgásfejlesztés: a zenéhez kapcsolódó mozgást a közös játék érzelmi töltésére építjük.

Használjuk a néphagyomány gazdag, változatos mozgásanyagát. Az egyenletes szép járással, utánzó mozdulatokkal, a dalos játékok mozgássoraival megalapozzuk a későbbi tánclépéseket. Megismertetjük a gyermekekkel a magyar népdalkincs népi játékkincs egy-egy szép változatát, kortárs művészeti alkotásokból is merítünk (pl. Gryllus Vilmos zenéi).

Megszerettetjük a népzeneét. A népszokásokból annyit merítünk, amennyi a „kisvilágukba” belefér és nem kelt zavart bennük (Lucázás, Betlehemezés, Pünkösödölés stb.).

A zenei anyag összeállításának szempontjait elsősorban az életkori sajátosságokat figyelembe véve határozzuk meg.

A korosztálynak összeállított zenei anyaggal szembeni követelmény az érzelmi közelség, hangterjedelem, hangközlések, a ritmus kombinációk és a mozgásanyag megfelelése.

Zenei anyag korcsoportonként

3-4 éves korban	4-5 éves korban	5-6-7 éves korban
Dalok megoszlása: s-m 3-4 l-s-m 3-4 m-r-d 2-3 s-m-r-d 2 d-l,-s, 1 6-8 ölbéli játék, mondókák	Dalok megoszlása: s-m 2-3 l-s-m 2-3 m-r-d 2-3 s-m-r-d 2-3 d-l, -s, 1-2 m-r-d-l, 1	Dalok megoszlása: s-m 2 l-s-m (fá) 2 s-m-d (lá) 1-2 m-r-d 1-2 s-m-r-d-(fá) 2-4 l-s-f-m-r-d 6-8 m-s-d-l, (fi) 2 m-r-d-l, -s, 2-3 r-d-l, -s, 2
Mozgás: Álló helyzet, kéz-láb mozgás, körforma, áll, indul, játékos és utánzó mozdulatok	Mozgás: Kör, csigavonal, hullámvonal, szerepcsere, guggolás, taps, utánzómozgás, improvizált egyenletes mozdulatok	Mozgás: Bonyolultabb játék, párcsere, hidas, kapus, sorgyarapító, ugró, egyszerű tánclépések, improvizált mozdulatok ritmus kifejezéséhez

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Képesse válnak a zenei élmények befogadására.
- Kialakul a belső motiváció az éneklésre, zenélésre.
- Zenei ízlésük a művek egyre szélesebb körű megismerésével az igényesség felé halad.
- Képességeikhez mértén tisztán, megfelelő hangmagasságban, tempótartással énekelnek.
- Képesek zenei fogalmak, fogalom-párok megkülönböztetésére, felismerésére, megnevezésére.
- Felismernek hangszereket, ritmushangszerek, azokat formájuk/ hangjuk alapján tudják azonosítani: furulya, metallofon, triangulum, cintányér, dob, zongora, csengő.
- Ritmusérzékük kialakul, az egyenletes lüktetés automatizálttá válik, amelyet tapssal, járással és ezek kombinációjával is ki tudnak fejezni.
- Ismernek egyszerű ritmus és dallammotívumokat, képesek azokat visszaadni.
- Ismernek egyszerű ritmushangszereket, azokat tudják használni.
- Képesek zenei improvizációra (ritmus - dallam - szöveg).
- Zenére történő mozgásuk összerendezett, esztétikus.
- Szülőföldhöz való kötődésük, hazaszeretetük kialakul.

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Feladataink:

A gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése. A gyermekek térforma- szín képzeletének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, a szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása, a nemzeti szimbólumokkal való megismertetése.

A gyermeki alkotó – alakító tevékenység feltételeinek megteremtése:

A tevékenység gyakorlásához megfelelő méretű és minőségű eszközöket biztosítunk. A kiválasztásnál szem előtt tartjuk a praktikumot, a célszerűséget és az esztétikumot. Fontosnak tartjuk, hogy a csoportszobában megfelelő hely legyen az alkotó-alakító tevékenységekhez. A gyermekek kényelmesen elférjenek az asztalnál, a játszó gyermekek ne zavarják őket. Nyugodt légkörben tudjanak bekapcsolódni a tevékenységbe, ahol elegendő idejük van az alkotáshoz. Az eszközöknek állandó helye van, ahol a gyermekek elérik. Megtanítjuk a különböző eszközök biztonságos használatát. A mindennapi szabad játékban biztosítjuk a különböző technikákhoz szükséges feltételeket.

A 3-4 éves gyermekeknek biztosítjuk, hogy játékosan ismerkedjenek meg az anyagokkal és a különböző technikákkal. Elindítjuk az esztétikai érzékenységet, és az értékelő-képesség kialakulását. Együtt gyönyörködünk saját és mások alkotásaiban. A tevékenységet a képalakítás, a plasztikai munkák és az építés köré rendeljük. Ezek nem különülnek el egymástól. Lehetőséget adunk az élményeiknek, érdeklődésüknek megfelelő technikák kipróbálásához – festés, zsírkrétával, ragasztással, agyagba, homokba karcolással, nyomattal.

4-5 éves korban továbbra is kiemelkedő a pozitív érzelmi hozzáállás erősítése, a technikák gyakorlása, tökéletesítése. Megjelenik a gipszöntés, a gipszmunkák festése, a térbeli ábrázolás, makett-munkák, bábok stb. készítése. Az eszköztár bővül a vastag ceruzák használatával, a különböző papíryanagok megismerésével, a különböző vastagságú ecsetek használatával. Az egyéni képalakítás fejlesztési iránya, a forma, a nagyság, a háttér alakítása.

5-6-7 éves korban: a technikák tovább bővülnek- viaszozás, márványozás, festés különböző anyagokon, textilbatikolás. Kiemeljük a varrást és az ollóval történő vágást, amely ebben az életkorban nagy szerepet kap.

Új eszközként megjelenik a vékony, háromszögletű grafit, színes és fekete-fehér ceruzák használata, a színezések. Ebben az életkorban a technikákat egyre önállóan alkalmazzák. Megjelennek a különböző formájú, irányú vonalak alkalmazása. A technikák összekapcsolása révén egyre aprólékosabb, precízebb, nagyobb odafigyelést igénylő munkák kerülnek megvalósításra.

A népművészettel és annak használati tárgyaival – kancsók, vázák, kosarak, tálak, terítők – a hagyományos ünnepek alkalmával találkoznak a gyermekek. A népművészettel való ismeret bővítését segítik az agyagozó munkák, a szövés, a fonás, a körmözés.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- A rajzolás, a mintázás, a kézimunka kedves örömteli tevékenységgé, fantáziájuk, kreativitásuk kifejezési eszközévé válik.
- Tökéletesedik önkifejezésük.
- Tudnak apróbb mozdulatokat kívánó feladatokat elvégezni.
- Ismerik az alábbi eszközöket (gyurma, ceruza, ecset stb.), és ezeket biztonsággal használják térben és síkban egyaránt.
- Ismerik az ábrázolás anyagait (papírok, textilek, pamutok stb.) és azokat biztonsággal önállóan választják és használják.
- Megismerkednek a népművészettel, népi használati eszközökkel, kézműves technikákkal, népi motívumokkal.
- Meg tudják fogalmazni, hogy nekik mi tetszik, mi szép.

A külső világ tevékeny megismerése

A gyermeki megismerés alapja ebben a korban a folyamatos észlelés, érzékelés, tapasztalás, cselekvés.

Feladataink:

A közvetlen és tágabb környezet felfedezése során a gyermekek pozitív érzelmi viszonyának kialakítása a természeti- emberi- családi- tárgyi világ értékei iránt. A környezet megismerése közben a gyermekek mennyiségi, alaki, nagyságbeli, tér és síkbeli szemléletének alakítása, a szülőföldhöz való kötődés megalapozása, a helyi hagyományok, néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményének biztosításával. A gyermekeket először a közvetlen környezetükkel ismertetjük meg, megfigyeljük az óvodánk udvarán lévő fákat, virágokat stb.. A környező utcákban tett rövid séták során megfigyeljük az évszakok szépségeit, színeit, jelenségeit, az időjárás változását, annak hatását az öltözködésünkre. Igyekszünk gazdagítani az élősarkunkat, az élményszerzés során gyűjtött termésekkel, levelekkel, bogyókkal, kavicsokkal.

Felfedeztetjük, megismertetjük a gyermekekkel az apróbb bogarakat (katica, méhecske, bodobács), csigákat, madarakat. Sétát, kirándulást teszünk a sóstói állatparkba, a bujtosi

tóhoz, a botanikus kertbe, ahol természetes környezetben megismerhetjük a vadállatokat, vadon élő állatokat, növényeket, virágokat. Az erdőben tett séták során megfigyeljük az évszakok szépségét, a színek árnyalatát, az erdő szépségét, a környezet esetleges szennyeződését (víz- föld-levegő).

Megtapasztaljuk az időjárás változásainak hatását az öltözködésünkre, a madarak, fák életére. Folyamatosan gyűjtjük a természet kincseit, amit lehet, felhasználunk belőle (befőtt, savanyúság, lekvár, gyümölcssaláta). Ágakat hajtatunk, növényeket csíráztatunk, megfigyelve így a fejlődéshez szükséges feltételeket.

Egyszerű kísérleteket végzünk a növényekkel, állatokkal, vízzel, levegővel.

Közösen emlékezünk meg az Állatok (október 4.), a Víz (március 20.) és a Föld (április 22.) világnapjáról. Ezekre folyamatosan készülünk és hozzárendeljük a többi tevékenységformát is. Minden jelenséget, állatot, növényt természetes környezetében figyelünk meg. Összehasonlításokat végezhetnek közvetlen tapasztalatokat, ismereteket szerezhetnek a gyerekek.

Ellátogatunk az iskolába, művelődési házba, múzeumba, vasútállomásra, piacra, boltokba.

Megismertetjük őket a felnőttek munkájával.

Közlekedéssel kapcsolatos ismereteiket bővítjük, hogy sok információjuk legyen a szárazföldi, légi közlekedésről. Ismereteiket rendszerezzük. Lehetőséget biztosítunk arra, hogy kiskertünkben kerti munkát végezhesse, segíthessenek a növények ültetésénél, gondozásánál. A mikro csoportos tapasztalatszerzés lehetővé teszi, hogy beszéljünk a környezetünkben látható, felfedezhető formák nagyságbeli, mennyiségbeli jellemzőiről.

Környezettudatos magatartásunk közvetítésével törekszünk az óvodáskorú gyermekek környezettudatos viselkedésének, környezetvédő, természetszerető személyiségének kialakítására, megalapozására. A ZÖLD óvoda cím elnyerésével még fokozottabban igyekszünk a nevelésünk folyamán a környezettudatos szemléletmód formálására, környezetünk védelmére. Tiszteljék környezetüket, és bátran alakítsák azt anélkül, hogy kárt okoznának benne. Feladattervünket a munkaterv tartalmazza.

A gyermekek kommunikációs készségének fejlesztése a közvetlen tapasztalat és ismeretszerzés során.

A szókincs, a szókészlet bővítését a gyermekek tapasztalatai, élményei szolgálják. A mikro csoportos séták lehetőséget adnak a gyermek-óvónő, a gyermek-dajka személyes beszélgetésére. Minden gyermekre oda tudunk figyelni, kérdéseire, megnyilvánulásaira, észrevételeire azonnal tudunk reagálni. Lehetőséget biztosítunk arra, hogy a csoportok osszák meg egymással a tapasztalataikat, összefüggően tudják elmondani gondolataikat, érzelmeiket, észrevételeiket. A séták során gyakoroljuk a helyes köszönést, bemutatkozást, megszólítást. Megfigyelések alkalmával lehetőséget adunk arra, hogy a gyermekek összefüggően kifejezhessék gondolataikat, érzelmeiket, kívánságaikat, észrevételeiket.

Feladataink:

- Környezetünk mennyiségi, formai kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedezése, megtapasztalása, alkalmazása a tevékenységekben, játékos formában, a gyermekek igényeihez, ötleteihez igazodva.
- A gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése, az elemi ok-okozati összefüggések felismertetése, megtapasztalása. Pozitív viszonyok kialakítása a problémahelyzetek megoldásához, a logikus gondolkodás megalapozása.
- Mennyiségi és formai összefüggések témakörei:
 - A halmazok képzése, összehasonlítása, szétválogatása, bontása részhalmazokra, sorba-rendezése; összemérése becsléssel, párosítással, másolással.

- Mennyiségek összemérése: magasság, hosszúság, tömeg, mérések; úrtartalom, terület, szélesség, vastagság, bőség.
- Kis számok összkép alapján: sorszámok, tapasztalatok darabszám változásairól.
- Tevékenységek tükörrel.
- Tájékozódás a térben.
- Tájékozódás az egyszerű síkban ábrázolt világban.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermekek tudják a lakcímüket, a szülei nevét, foglalkozását, óvodájuk nevét.
- Tudják saját születési helyüket, idejüket.
- Különbséget tudnak tenni az évszakok között.
- A gyermekek ismerik a környezetükben lévő intézményeket, üzleteket, esztétikai alkotásokat.
- Ismerik környezetük növényeit és azok gondozását.
- Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában, ismerik a közlekedési eszközöket.
- A tárgyakat meg tudják számlálni legalább 10-ig, össze tudják hasonlítani mennyiség- nagyság- forma-szín szerint.
- Azonosítani tudnak síkbeli és térbeli alakzatokat, alapvető mértani testeket, képesek minta utáni másolásra.
- Megkülönböztetik a jobbra, balra irányokat, értik a névutókat.
- Kialakul a beszédhelyzetekhez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő jól érthető beszéd.

III.3.6.3. Munka jellegű tevékenységek

Feladataink:

A gyermeki munka megszerettetésén keresztül olyan készségek, tulajdonságok kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát, kötelességteljesítését. A különböző típusú, munkajellegű tevékenységek tervezése és azok feltételének biztosítása.

A gyermekek munkajellegű tevékenysége a játékból bontakozik ki, elsősorban önmagukért és a közösségért végzik. Lehetőséget adunk arra, hogy a gyermekek saját személyük, illetve a csoport érdekében maguk végezhesenek olyan munkát, amelyre képesek. Kezdetben segítséggel, később teljesen önállóan, végzik ezeket a tevékenységeket. Ügyelünk arra, hogy tevékenységünk mintaértékű legyen a gyermekek számára. Értékelésünk mindig buzdító, megerősítő, konkrét, reális a gyermekeknek saját magukhoz mérten fejlesztő legyen. Minden gyermeknél fontosnak tartjuk az önkiszolgálást, testápolást, öltözködést, étkezést, környezetgondozást.

A 3-4 éves gyermekek figyelemmel kísérik a kiskertünk és csoportszobánk gondozását. Tavasszal segítenek a virágos kertek kialakításában, ősszel a falevelek összegyűjtésében. A gyermekek rendszeresen részt vesznek a játékok összeszedésében, elrakásában, a csoport rendbetételében, alkalomszerű átrendezésében.

A 4-5 éves gyermekek együtt végzik az alkalomszerű, illetve ismétlődő munkákat. Segítenek a szobanövények locsolásában, az élősarok ápolásában, szívesen gyűjtik, bővítik annak

kincseit. Tevékenyen részt vesznek az udvar gondozásában. Apróbb megbízásokat szívesen vállalnak, a kért eszközöket hozzák, kiviszik, üzenetet adnak át. Nagyon fontosnak tartjuk, hogy mi magunk is példát mutassunk a gyermekeknek.

5-6-7 éves gyermekek közösségi kapcsolatát jól fejleszti a naposi munka, amelyet önállóan végeznek. Esztétikusan terítenek meg, étkezés után segítenek az asztal leszedésében, a terítő összehajtogatásában, a pihenéshez szükséges feltételek megteremtésében. A gyakori dicséret, elismerés hatására szívesen vállalnak alkalomszerű munkákat. Segítenek a csoportszoba díszítésében, a játékok tisztításában, javításában. Tevékenyen részt vesznek a vitamin- és gyümölcssaláta készítésében. Az élősarkok gondozásában nagyobb önállóságot biztosítunk, ültetnek virágokat, magvakat, azokat gondozzák, gyűjtenek terméseket, leveleket stb.. A kiskertben nekik megfelelő szerszámokkal önállóan dolgoznak. Ősszel segítenek a levél összegereblyezésében, a virághagymák felszedésében, homokozó szélének leseprésében, gumilapok tisztántartásában. Télen gondoskodnak a madarakról, irányításunkkal madáreleséget készítenek és részt vesznek a madáretetésben.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- A gyermekek szeretnek közösen dolgozni.
- Önállóan, igényesen végzik a naposi munkát.
- Szívesen vállalkoznak egyéni megbízások elvégzésére.
- Szívesen közreműködnek a növények gondozásában.
- Örömmel segítik a társainak.
- Szeretnek meglepetést készíteni szüleiknek.

III.3.7. Az óvoda gyermekvédelmi tevékenysége

A gyermek és ifjúságvédelemmel összefüggő tevékenységeket a 2003. LXI. Köznevelési törvényben meghatározottak szerint végezzük.

Feladataink:

Feltárni azokat a körülményeket, amely a gyermekek fejlődését hátrányosan befolyásolják. Az óvodai kereteknek megfelelően minden segítséget (tájékoztatás, fórum, hirdetőtábla stb.) megadni a hátrányok csökkentéséhez, és lehetőségeink szerint kompenzálni azokat.

A különböző igényeknek, az elvárásoknak a gyermekek mindenek felett álló érdekeinek figyelembevételével a HH, HHH gyermekek fokozott óvásával, esélyegyenlőségük biztosításával, egyéni bánásmóddal illetve differenciáltan, egyéni fejlesztéssel teszünk eleget.

Elveink:

A gyermek mindenek felett álló érdekeinek képviselője, óvása, biztosítása, a családi nevelés kiegészítése. Együttműködő kapcsolat kialakítása azokkal a családokkal, akik segítséget kérnek, vagy láthatóan segítségre szorulnak. A titoktartási kötelezettség megtartása minden családot érintő kérdésben érvényesül. Gyakorlatunkban a gyermek családi körülményeinek figyelemmel kísérése fejlődésének követésével együttesen történik. A szülő nyitottsága, vagy zártsága határozza meg a probléma közös megoldását. Amennyiben a szülői együttműködésen túl szükséges valamilyen külső segítség igénybevétele, akkor azt az igazgató közösen kezdeményezi a szülővel. A fentiek valamennyi csoportban, valamennyi óvodapedagógusnak család gondozási feladata.

Befogadó óvodai nevelés által hátránykompenzálás, az esélyegyenlőség biztosítása az eltérő szociális és kulturális környezetből érkező gyermekek számára. Együttműködések kialakítása azokkal a szolgáltatókkal, amelyek a gyermekek óvodai nevelése során a szülőket támogatják, a gyermekeknek szolgáltatásokat biztosítanak.

A gyermekvédelmi munka koordinálását a gyermekvédelmi felelős látja el.

A jelzőrendszer folyamata:

- A gyermekvédelmi esetek feltérképezése, a feladatok koordinálása (egyéni eset megbeszélések révén), a gyermekvédelmi szempontból szükséges nyilvántartások vezetése, adatszolgáltatás a Tagintézmény igazgatójának, aki szükség szerint jelzi a Gyermekjóléti Szolgálat, vagy a jegyző felé.
A folyamatot végzik: óvodapedagógus, gyermekvédelmi felelős, Tagintézmény igazgató, igazgató.
- Környezet tanulmányok, szakvélemények készítése a szakhatóságok felkérésére. Kapcsolattartás az önkormányzat szociális irodájával, az Egységes Pedagógiai Szakszolgálattal. Családsegítő Központtal.
Végzi: Tagintézmény igazgató és gyermekvédelmi felelős.
- Pedagógiai munka koordinálása a gyermekvédelmi esetekben, valamennyi csoportban.
Végzi: gyermekvédelmi felelős, Tagintézmény igazgató

- Óvodánk körzetében a halmozottan hátrányos helyzetű 3 éves és az 5. életévet betöltött, de óvodába nem járó gyermek felkutatása, illetve hosszabb ideig igazolatlan hiányzása esetén környeztanulmány végzése. A három sikertelen felszólítás után a Tagintézmény igazgató a jegyző felé jelenti a hiányzást.
Végzi: óvodapedagógus, gyermekvédelmi felelős
- A gyermekvédelmi felelős nyilvántartásba veszi a gyermeket az alábbi szempontok alapján:
 - Súlyos anyagi nehézséghez kapcsolódó elhanyagoló nevelés;
 - Elhanyagoló neveléshez kapcsolódó testi-lelki bántalmazás;
 - Súlyos érzékszervi károsodás, illetve tartós betegség.

A gyermekvédelmi felelős minden évben egy alkalommal beszámol munkájáról a nevelőtestületnek, az ügyek intézéséről a Tagintézmény igazgatóját, és az óvoda igazgatóját folyamatosan tájékoztatja.

Feladat	Felelős/határidő	Aláírási jogkör	Intézkedési jogkör	Megjegyzés/összegzés
A gyermekvédelmi esetek feltérképezése, szűrés	Csoportban dolgozó óvónők Évente 09.15.			
A gyermekvédelmi nyilvántartások összesítése, értékelése, adatszolgáltatás az igazgatónak	Gyermekvédelmi felelős Félévente /tanévnyitó, tanévzáró/			
Környeztanulmányok, szakvélemények készítése szakhatóság felkérésére.	óvodapedagógus alkalomszerűen	Tagintézmény Igazgató Igazgató	Szakhatóság	
Kapcsolattartás az önkormányzat szociális irodájával	Tagintézmény igazgató	Tagintézmény igazgató Igazgató	Szakhatóság	
Kapcsolattartás az Egységes Pedagógiai Szakszolgálattal	óvodapedagógus	Tagintézmény igazgató Igazgató	Egységes Pedagógiai Szakszolgálat	
Kapcsolattartás a családsegítő szolgálattal	Gyermekvédelmi felelős	Tagintézmény igazgató Igazgató	Családsegítő szolgálat	

Szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztése.

A nevelési év folyamán a szülő által jelzett érzelmi vagy anyagi okok miatti hátrányt a csoportban dolgozó óvónő családlátogatáson vagy egyéni beszélgetések során megismerik és a szükséges intézkedést (fejlesztési terv, étkezési kedvezmény), megtervezik vagy továbbítják a Tagintézmény igazgató felé.

- Nyugodt, biztonságos, szeretetteljes légkörben sokszínű játéklehetőségek, beszélgetések, drámapedagógiai foglalkozások segítségével, a felnőttekkel és a csoporttársakkal való érzelmi kapcsolatukat tapintatosan erősítjük.
- Az anyagi okok miatti hátrány esetén tájékoztatjuk a szülőt az étkezési támogatás lehetőségeiről (önkormányzati támogatás)

Inkluzív nevelés:

Sajátos nevelési igényű gyermekek inkluzív nevelése

Célunk:

A sajátos nevelési igényű gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása, fejlődésük elősegítése befogadó környezet megteremtésével.

Alapelveink:

A gyermekek mindenek felett álló érdekében a mi felelőségünk, hogy minden rendelkezésünkre álló segítséget megadjunk a gyermekeknek képességeik fejlődéséhez, személyiségük kibontakozásához, ismereteik bővítéséhez.

Fejlesztés területei:

- Az értelmi funkciók fejlesztése.
- Alapmozgások kialakítása, a nagy mozgások koordinálásának javítása, az egyensúlyérzék fejlesztése.
- Manuális készség, finommotorika fejlesztése.
- Szociális kompetenciák kialakítása, fejlesztése.
- Minimális kontaktus, kooperációs készség, a nonverbális és verbális kommunikáció fejlesztése.

Olyan sajátos nevelési igényű gyermek integrálását tudjuk biztosítani, akinek fejlesztéséhez megfelelő szakirányú végzettséggel rendelkező óvodapedagógusunk van. Pl.: tanulási zavarok preventív pedagógusa, fejlesztő pedagógus. Ezeknek a pedagógusoknak a szakképzése lehetővé teszi, hogy felvállaljuk azoknak a gyermekeknek a kiszűrését, fejlesztését, akik a tanuláshoz szükséges részképesség zavarral rendelkeznek (dyslexia, disgraphia, diskalkulia, hiperaktivitás). Enyhe értelmi fogyatékosok, magatartászavarosok, megkésített beszédfejlődésűek, hallássérültek fejlesztése külső szakemberek segítségével történik.

A fejlődés várható jellemzői:

- A sajátos nevelési igényű gyermekek is szívesen járnak óvodába.
- A közösségen belül megtalálják helyüket, társaik elfogadják őket.
- A bemeneti méréshez képest a fejlődés kimutatható.

Feladataink:

A gyermekekben olyan különbözőséget elfogadó viselkedés, magatartás alakítása, ahol érvényesül a tolerancia, türelem, figyelmesség, segítőkészség. Tárgyi feltételek biztosítása, különösen a nagymozgások fejlesztését, lateritást, téri tájékozódás, beszédészlelés, megértés fejlesztését és a gondolkodási stratégiák támogatását szolgáló eszközök.

A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének érdekében az óvodapedagógusok ismereteinek bővítése. (fejlesztőpedagógia, gyógypedagógia)

Tudatosítani a dajkák személyének fontosságát: példamutató bánásmód, magatartás, kommunikáció.

Figyelembe kell venni a gyermek terhelhetőségét, mindig annyi segítséget kapjon, hogy önállóan tudjon cselekedni.

Migráns gyermekek óvodai nevelése

Alapelveink:

A migráns gyermekek a magyar gyermekekkel azonos feltételek mellett vehetik igénybe az óvodai nevelést.

Érvényesítjük az egyéni bánásmód elvét, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.

Feladataink:

Az érkező gyermek empátiás fogadása, érzelmi biztonságának megteremtése.

A magyar gyermekek megismertetése az ő kultúrájukkal, szokásaikkal stb.

A migráns gyermek segítése játékon keresztül a magyar nyelv elsajátításában.

A fejlődés várható jellemzői:

- Szívesen jár óvodába
- Örömmel játszik társaival
- Megérti a magyar szavak jelentését, tömondatokban kifejezi magát.

Tehetséggondozás

A tehetséges gyermekek felismerése, egyéni képességeinek kibontakoztatása.

Feladataink:

Tudatos fejlesztő munkával a gyermekek képességeinek, érdeklődésének ápolása, differenciált foglalkoztatás formájában. Megmérettetésük – versenyre való felkészítésük-megszervezése.

A fejlődés várható jellemzői:

- Erősödik a gyermekek önbizalma, önállósága, tudatára ébrednek, hogy személyiségüknek milyen értékei vannak, miben tehetségesek.
- Megtanulják képességeiket kamatoztatni, gazdagabb képzelettel, intellektuális készségekkel, egy-egy területen kimagasló teljesítménnyel rendelkeznek, ezáltal megnő tanulási esélyük.

III.3.8. Az óvodai élet megszervezése

Óvodánkban a nevelő munka középpontjában a gyermek áll.

Óvodánk csoportszerkezete

A szülői igények és a szakmai tapasztalataink alapján a nevelőtestületünk elsősorban a homogén, illetve szükség esetén a heterogén csoportok szervezése mellett döntött. A negyedik óvodai évet azoknak a gyermekeknek szervezzük, akik fejlettségük révén az iskolai életet nem tudják megkezdeni.

Az óvodapedagógus személyisége meghatározó a gyermekek számára, jelenléte fontos feltétele az óvodai nevelésnek, kulcsszereplő.

Kiemelkedő kulcskompetenciái: szakmai elkötelezettség, felelősség vállalás, tudatosság, kezdeményező készség, pontosság, megbízhatóság, innovatív szemlélet, példaértékű kommunikáció. Az óvodai élet időtartamában óvodapedagógus foglalkozik a gyerekekkel.

Szokás-szabályrendszer

A jól kidolgozott szokás-szabályrendszer biztonságérzetet ad gyermeknek és felnőtteknek egyaránt. Erősíti a két óvodapedagógus és dajka közötti összhangot, egyező nevelő hatás megteremtését eredményezi.

A szokás –szabályrendszer alapja: a csoport fejlettségi szintje, a feladatok és tevékenységek rendszere.

A gyermekek egészséges, tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermekek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-30 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg.

A szokás-szabályrendszer követi a napirendet, igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermekek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre.

Tartalmi elemei mindazok az elvárások, amelyek az egészséges életmód, a társas kapcsolatok, a játék, a tanulás területén szokásként, szabályként jelennek meg az óvodai életben.

Napirend

06.30 – 10.00	Közös gyülekezés, szabad játék, játékba integrált fejlesztés, folyamatos tízórai, tevékenységekben megvalósuló tanulás, mindennapos testnevelés.
10.00 – 12.00	Testápolási teendők elvégzése, öltözködés, udvari játék, szabad játék
12.00 – 13.00	Ebéd, testápolási teendők, készülődés a pihenéshez.
13.00 – 15.30	Mindennapi mese, pihenés, testápolási teendők, uzsonna.
15.30 – 17.30	Szabad játék, mozgásfejlesztés, szabadon választott tevékenységek.

Heti rend

	Kötött	Kötetlen
Kiscsoport	Testnevelés - egyszer Mindennapos testnevelés	Játékba integrált fejlesztés Ének, zene, énekes játék, gyermek tánc Verselés-mesélés Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka Külső világ tevékeny megismerése
Középső csoport	Testnevelés – egyszer Ének, zene, énekes játék- gyermek tánc - egyszer Mindennapos testnevelés	Játékba integrált fejlesztés Verselés - mesélés Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka Külső világ tevékeny megismerése
Nagycsoport	Testnevelés – kétszer Ének, zene, énekes játék, gyermek tánc- egyszer Mindennapos testnevelés	Verselés - mesélés Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka Játékba integrált fejlesztés Külső világ tevékeny megismerése – matematika-körny megismerése

Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására.

Az iskolába lépés feltétele a gyermek testi értelmi és szociális fejlettsége.

Az egészséges életmód kialakulását tekintve

- Önállóan végezzék (a személyük körüli) tisztálkodási, öltözködési feladatokat szükség szerinti segítségadással.
- Erősödő egészségük, mozgáskészségük, testi képességeik fejlődését eredményezze.
- Tapasztalataik révén alakuljon ki igényük az egészséges életmódra, a testápolásra és az egészségmegőrzés szokásai iránt.

Testi fejlődést tekintve:

- Eljutnak az első alakváltáshoz, mozgásuk összerendezetté válik.
- Képesek legyenek viselkedésüket, testi szükségleteiket irányítani.

Értelmi fejlesztés, nevelést tekintve:

- Anyanyelvi készségük révén legyenek képesek gondolataik, érzelmeik kifejezésére, a folyamatos beszédre. Értsék és használják a kommunikatív jeleket.

- Tudják végig hallgatni egymást.
- Alakuljon ki képességük a részekre bontásra és az általánosításra fogalmi szinten.
- Alakuljon ki a szándékos figyelem és az emlékezés.
- Kreativitásuk érvényesüljön minden kifejezési formában.

Szocializáltságot tekintve:

- Legyenek képesek kapcsolatot teremteni gyermek és felnőtt viszonylatában.
- Tudjanak szabályokhoz alkalmazkodni.
- Rendelkezzenek megfelelő önbizalommal, erkölcsi, érzelmi, akarat tulajdonságokkal, a különbözőség iránti tolerancia képességével.

A gyermekek fejlettségét egyéni mérőlapon vezetik a csoport óvodapedagógusai, az óvodába érkezéstől az iskolába távozásig. A gyermekek fejlődését nyomon követő dokumentáció a gyermek anamnézisének, mozgás fejlettségét, testséma fejlettségét, téri tájékozódását, értelmi fejlettségét, finommotoros koordinációját, nyelvi kifejezőképességét, szociális fejlettségét és érettségét rögzíti. A gyermekek fejlődéséről a szülőket folyamatosan tájékoztatjuk. A fejlettségmérő lapok bemeneti, kimeneti méréseket tartalmaznak, melléklet a rajzfejlettséghez szükséges emberrajz.

Egyéni fejlődés nyomon követésének dokumentációi:

- Anamnézis
- Fejlettség mérő lapok
- Egyéni fejlesztési tervek
- Tájékozódás a nagycsoportos óvodások képesség- és készségszintjéről (Amit az óvónőnek észre kell venni című könyvből)
- Tankötelezettséget megállapító óvodai szakvélemény
- Egészségügyi törzskönyv

A fejlettség mérő lapok bemeneti és kimeneti méréseket tartalmaznak, melléklet a rajzfejlettséghez szükséges ember rajz.

A nevelésben a tervezett fejlesztő hatások mérhetővé váltak, a vizsgálatok bizonyítják, hogy a mozgásra és játékra épített egyénre szabott fejlesztések eredményesek.

A pedagógiai munka dokumentációi

- Az óvodai nevelés országos alapprogramja
- Pedagógiai program éves munkaterv
- Felvételi előjegyzési napló
- Csoportszintű pedagógiai dokumentumok: csoportnapló, felvételi és mulasztási napló, ütemtervek, projektek, egyéni fejlődés nyomon követésének dokumentuma, fejlettségmérő lapok, fejlesztési tervek, tehetséggondozási tervek

III.3.9. Óvodai ünnepeink rendje, tartalma

Őszi ünnepekör:

- **Szüreti mulatság** csoportonként (szőlőpréselés, mustkóstolás, népzenehallgatás, tánc).
- **Őszi gyümölcsök**, termékek kóstolása, termésbábok készítése.

Téli ünnepekör:

- **Mikulás** – dalokkal, versekkel fogadjuk. (a mikulás szerepét egy-egy szülő vállalja, aki ajándékokkal kedveskedik a gyermekeknek). Az óvodapedagógusok mesedramatizálása, bábjátéka teszi örömtelibbé ezt a napot.
- **Karácsony** (közösen a gyermekekkel karácsonyi díszeket, ajándéktárgyakat készítünk). Betlehemes játék.
- **Farsang** (egész napos jelmezes mulatságot szervezünk, az önként jelentkezők mókás ügyességi játékokban mérhetik össze tudásukat).

Tavaszi ünnepekör:

- **Március 15**
Az ünneplés csoportonként történik. A megemlékező műsorokat a gyermekek által ismert versekből és az ünnep tartalmának megfelelő mesékből állítjuk össze. Elsétálunk a Kossuth, Petőfi szobrokhoz, ahol virágokat és a gyermek által készített zászlókat helyezük el.
- **Húsvét** előtt a gyermekekkel közösen nagytakarítást végzünk a csoportszobában. Az óvodát a tavasz és a húsvét jelképeivel díszítjük, változatos technikákkal hímes tojást festünk, a fiúkkal locsolóverset tanítunk, akik a hagyományainkhoz híven meglocsolják a lányokat.
- **Májális** – az óvoda udvarán májusfát állítunk, játszóházat szervezünk.
- **Anyák napja** – rövid köszöntővel, műsorral és saját készítésű ajándékokkal köszöntik az édesanyjukat, nagymamákat az óvoda minden csoportjában.
- **Gyermeknap** – családi nap
Ezt a napot a szülőkkel, hozzátartozókkal közösen ünnepeljük. Gyermeknapunkra a felnőttek és a gyermekek egyaránt műsorral készülnek. Kézműves foglalkozások, játékos sportvetélkedők, meghívott vendégek műsorai színesítik programunkat.
- **Születésnapok, névnapok**
- **Évzáró ünnepély**
A nevelési év során megismert versekkel, dalokkal, körjátékokkal búcsúznak az óvodától az iskolába menő nagycsoportosok.

III.3.10. Az óvoda kapcsolatrendszere

Óvoda és a család kapcsolata:

Óvodakezdés segítése

A jelentkezéskor lehetőséget biztosítunk az óvodai életbe való betekintésbe, szakmai munkánk megismerésére. A beíratás után (augusztus utolsó hetében) szülői értekezletet szervezünk, ahol megismertetjük házirendünket, bemutatjuk a csoportok óvodapedagógusait, dajkáit. Elmondjuk, hogy az óvodakezdést hogyan segítjük, segíthetjük a szülőkkel (a beilleszkedési szakasz ideje, rendje, módja), minden felmerülő kérdésükre igyekszünk megnyugtató választ adni.

A beilleszkedési szakasz rendje, módja:

- Szeretetteljes légkörben fogadjuk a gyermekeket, hogy a szülőtől való elválás egyre zökkenő mentesebbé váljon.
- Segítjük az óvodai élettel való ismerkedést, az óvodai élet rendszerének megismerését, a szokás és szabályrendszer gyakorlását.

Visszaszoktatás (folyamatosan)

- A 4-5 és 6-7 éves korú gyermekek részére visszaszoktatással kezdődik a nevelési év, a biztonságot nyújtó légkör megalapozása érdekében.
- Fontos szerepet kap az egymás iránti érdeklődés, a csoporttársak várása, a nyári szünetről visszatérő gyermekek fogadása.

Szülők tájékoztatása

- Évente háromszor minden csoport szülői értekezletet szervez.
- Havonta, illetve szükség szerint fogadóórát tart (szülőkkal egyeztetett időpontban) minden óvodapedagógus.
- Az 5-6-7 éves gyermekek szüleinek nyílt napot tartanak a csoport óvodapedagógusai (március 2 nap).
- A gyermeköltözőben kihelyezett faliújságon a napi, heti aktualitásokat közli a témáért felelős óvodapedagógus.
- Az óvodát, a gyermekcsoportot érintő eseményekről a Szülői Szervezet tagja tájékoztatja a szülőket faliújságon, megbeszélésen.
- A csoportok kirándulásait, színház és bábműsor látogatásait (a költségek miatt) a Szülői Szervezettel közösen tervezzük szeptemberben.
- Az óvoda weboldala.

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. Formái változatosak, a személyes kapcsolattól (szülői értekezlet, fogadó órák, nyílt napok, stb...) a különböző rendezvényekig (családi nap, egészségnap stb...).

Gyermek – óvoda alkalmazottai kapcsolata:

A felnőtthöz fűződő viszony nyújtja az érzelmi biztonságot a gyermek számára, amely jó közérzetet, nyugodt, harmonikus tevékenységet tesz lehetővé. Az óvodapedagógus első számú modell, példakép a társas viselkedés alakulásában. Az óvodapedagógus és a munkáját segítő dajka feladata a közvetlen érzelmi kapcsolat megteremtésén, a példaadáson kívül, a csoport közös életének megszervezése, a szokás- és szabályrendszernek a gyermek fejlettségéhez alkalmazkodó kialakítása.

Gyermek – gyermek kapcsolata:

A gyermekközösségbe való beilleszkedést egyéni bánásmóddal az egyéni kapcsolatok szélesítésével kívánjuk ösztönözni. A gyermek-gyermek viszonylatban egymás megismerésére, a toleranciára, a különbözőség megismerésére és elfogadására irányul nevelésünk. Társas együttműködés közben tanulják meg az egymás felé fordulást, egymás segítségét, vagyis az értelmes szeretetet.

Óvoda – iskola kapcsolata:

Az iskolákkal való kapcsolattartás a hagyományok alapján alakult ki. A kapcsolatra a rendszeresség és a folyamatosság a jellemző.

Kazinczy Ferenc Általános Iskola

- Nyílt napok szervezése, kölcsönös látogatása.
- Mikulás ünnepség az iskolában a 6-7 évesek meghívásával.
- Játékos sportverseny az iskolában.
- Télbúcsúztató

Gárdonyi Géza Általános Iskola

- Nyílt napok szervezése, kölcsönös látogatása.
- Mikulás ünnepség az iskolában a 6-7 évesek meghívásával.
- Játékos sportverseny az iskolában.
- Szakmai megbeszélések (tanítónők – óvónők)
- Rajzverseny, versmondó verseny
- Egészségnap

Óvoda – bölcsőde kapcsolata:

A bölcsődéből érkező gyermekek számára érzelmi biztonság nyújtása.

Óvoda – egészségügyi szervek kapcsolata:

A gyermekek egészséges fejlődésének biztosítása, nyomon követése.

Óvoda – Pedagógiai Szakszolgálat kapcsolata:

Hatékony együttműködés nevelési céljaink, feladataink eredményesebbé tétele érdekében, a gyermekek személyiség fejlődésének elősegítése.

Tagóvodák közötti kapcsolattartás:

Az intézmények sajátos arculatának megismerése, megtartása, továbbfejlesztése. Újszerű pedagógiai módszerek átadásának lehetővé tételével az egymástól való tanulás, tapasztalatszerzés, szakmai viták, pedagógiai elemző munka biztosítása.

Kapcsolattartás a fenntartóval:

Tartalmas, együttműködő, eredményes munkakapcsolat kialakítása.

Lehetőség szerint törekszünk a külföldi magyar óvodákkal való kapcsolat kiépítésére.

III.3.11. A pedagógiai program megvalósításához szükséges eszközök jegyzéke

Az óvodánk rendelkezik a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel.

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató
Mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgás igényt kielégítő eszközök	Trambulin, futó biciklik, billenő lépegető, gördeszka, füles labda, egyensúlyozó deszka, rugós deszka, különböző hinták, body-roll, bújó alagút, tornapadok, zsámolyok, karikák, labdák, tornabotok, mozgásfejlesztő készlet, Greiswald tornaszer, stb.
Ének, zene, énekes játékok eszközei	Dob, triangulum, cintányér, botok, kockák, harangok, furulya, stb.
Az anyanyelv fejlesztésének, a kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei	Speciális fejlesztő játékok, mesekönyvek, ismeretterjesztő könyvek, társasjátékok, bábok, mese kazetták, diafilmek, CD-, DVD lejátszók, projektor, laptop.
Értelmi képességeket (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök	Speciális fejlesztő játékok, ismeretterjesztő könyvek, társasjátékok, memória játék, építő játék, dominó, puzzle, barkácsoló, ábrázoló tevékenység eszközei.
Ábrázoló tevékenységet fejlesztő (rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, kézimunka) anyagok, eszközök	Különböző vastagságú ceruzák, zsírkréták, többfajta festék, különböző vastagságú pemzli, különböző papírlapok, anyagok, olló, stb.
A természeti – emberi – tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök, anyagok	Ismeretterjesztő könyvek, diaképek, CD-k, laptop, projektor, növények, stb.
Munkajellegű tevékenységek eszközei	Gyermekméretű takarító eszközök, kerti szerszámok, stb.

A program eredményességét erősítő eszközök:

- Egész alakot láttató tükör: testséma fejlesztés, én tudat alakítása
- Lateritást jelző szalag: a kéz, később a test jobb- bal oldalának megkülönböztetését segíti a csuklón lévő gumipánt
- Fejlesztő játékok: részképesség fejlesztést szolgáló eszközök

PEDAGÓGIAI PROGRAM LEGITIMÁCIÓS LAP

<p align="center">Intézmény OM - azonosítója:</p> <p align="center">033101</p>	<p>Készítette az Igazgató:</p> <p align="center">Béresné Bede Zsuzsanna Igazgató Ph</p>
<p align="center">Legitimációs eljárás - Az érvényességet igazoló aláírások</p>	
<p align="center">A - a Púétv . 2023. LII. tv. 171§ (18) bek értelmében a pedagógiai programot a nevelőtestület bevonásával készítette az Igazgató.</p> <p align="center">..... nevelőtestület nevében</p>	
<p align="center">A pedagógiai programot az óvoda fenntartója ahatározatszámon jóváhagyta.</p> <p align="center">A Fenntartói jóváhagyó nyilatkozat külön dokumentumként, Közgyűlési határozatként szerepel, kinyomtatott, eredeti formában, mely a Pedagógiai Program mellékletét képezi.</p>	
<p>A dokumentum jellege: Nyilvános</p> <p>Megtalálható az óvoda honlapján: www.buzaszemovoda.hu</p>	<p>Érvényes:</p> <p>A kihirdetés napjától 2024.09.01. visszavonásig</p>
<p>Verziószám: 1/2024.</p>	<p>Iktatószám:</p> <p>Készült: eredeti példány</p>

Legitimációs záradék

- 1.) **Készítette:** a Búzaszem Nyugati Óvoda Igazgatója a nevelőtestület bevonásával.
Nyíregyháza, 2024. május 06.

Béresné Bede Zsuzsanna
Béresné Bede Zsuzsanna
igazgató

- 2.) A Búzaszem Nyugati Óvoda módosított pedagógiai programjában foglaltakkal kapcsolatban az óvoda nevelőmunkát segítő alkalmazottai a **tájékoztatást megkapták.**

Nyíregyháza, 2024.május 06.

Benke Emília Jolán
.....
a nevelőmunkát segítő alkalmazottak nevében

- 3.) A Búzaszem Nyugati Óvoda a módosított pedagógiai programját a - a Púétv . 2023. LII. tv. 171§ (18) bek.- biztosított jogok alapján **nyilvánosságra hozza.**
Nyíregyháza, 2024.május 06.

3. számú melléklet a Köznevelési, Kulturális és Ifjúsági Bizottság a .../2024. (V.13.) számú határozatához

Gyermekek Háza Déli Óvoda
4400 Nyíregyháza, Kereszt u. 8.
Oktatás azonosító:033090

Gyermekek Háza Déli Óvoda
Pedagógiai Programja
2024

Skarbit József
Skarbit Józsefné
Intézmény Igazgató

Érvényes: 2024 szeptember 01.

Tartalomjegyzék

I.1. BEVEZETŐ	10
1.2. HELYZETELEMZÉS.....	11
1.2.1. Társadalmi környezet.....	11
1.2.2. Humán erőforrás	12
1.2.3. Tárgyi feltételek	13
1.3. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP	14
1.3.1. Általános elvek.....	14
1.3.2. Gyermekkép.....	14
1.3.4. Pedagóguskép	15
1.4. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI	16
1.4.1. Az egészséges életmód alakítása.....	16
1.4.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.....	17
1.4.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....	18
1.5. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE.....	21
1.6. AZ INTÉZMÉNY STRATÉGIAI TERVE.....	22
1.6.1. Küldetés nyilatkozatunk.....	22
1.6.2. Jövőképünk	23
1.6.3. Minőségpolitikánk	23
1.6.4. Minőségcélok.....	23
1.6.5. Az intézmény minőségirányítási rendszere	25
2. SZÉKHELY INTÉZMÉNY, TAGINTÉZMÉNYEK, TELEPHELYEK NEVELÉSI GYAKORLATAI	30
2.1. Gyermek Ház Déli Óvoda Montessori nevelési gyakorlata.....	30
2.1.1. Ajánló	31
2.1.1.1. Bázisintézmény	32
2.1.1.2. Nyíregyházi Egyetem.....	32
2.1.1.3. Tehetséggondozó foglalkozások.....	32
2.1.1.4. Boldog Óvoda	32
2.1.2. Óvodaképünk	34
2.1.3. Gyermekképünk	36
2.1.4. Óvodai nevelésünk célja	37
2.1.5. Az óvodai környezet	48
2.1.6. Az óvodai nevelés feladatai	49
2.1.6.1. Egészséges életmódra nevelés, egészségfejlesztés	49
2.1.6.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.....	53
2.1.6.3. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósulása	56

2.1.7.	Az óvodai élet megszervezésének elvei.....	58
2.1.8.	Az óvoda kapcsolatai	68
2.1.9.	Közművelődési intézmények	72
2.1.10.	Az óvodai élettevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai	73
2.1.10.1.	Játék	73
2.1.10.2.	Verselés, mesélés	81
2.1.10.3.	Anyanyelvi nevelés.....	83
2.1.10.4.	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc.....	85
2.1.10.5.	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka.....	87
2.1.10.6.	Mozgás.....	89
2.1.10.7.	A külső világ tevékeny megismerése, kozmikus nevelés	93
2.1.10.8.	A külső világ tevékeny megismerése, matematika	97
2.1.10.9.	Munka jellegű tevékenységek.....	100
2.1.10.10.	A tevékenységekben megvalósuló tanulás	102
2.1.10.11.	A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek együttnevelésének programja	110
2.1.11.	Tehetségnevelés, tehetségfejlesztés – a tehetségígéretes gyermek felismerése..	130
2.1.12.	Gyermekvédelemi munka az óvodában	131
2.1.13.	Esélyegyenlőség az óvodában.....	136
3.	VIRÁG UTCAI TAGINTÉZMÉNY,.....	140
	PITYPANG TAGINTÉZMÉNY.....	140
	„EPOCHÁLIS RENDSZERŰ” NEVELÉSI GYAKORLATA	140
3.1.1.	Gyermekkép.....	141
3.1.2.	Óvodakép	141
3.1.3.	Pedagóguskép	143
3.1.4.	A program célja.....	143
3.1.5.	Az érzelmi, az erkölcsi, az értékorientált közösségi nevelés – szocializáció biztosítása.....	144
3.1.6.	Egészséges életmód alakítása – gondozás	145
3.1.7.	Anyanyelvi- és értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	148
3.1.8.	Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység.....	149
3.1.9.	Esélyegyenlőség, és gyermekvédelem az óvodában.....	151
3.1.10.	Szülő-gyermek – pedagógus együttműködés formái és továbbfejlesztési lehetőségei.....	157
3.1.11.	A program pedagógiai és pszichológiai koncepciója.....	159
3.1.12.	gyermeki tevékenységrendszer.	162
3.1.13.	Az epochális tanulási rendszer	165
3.1.14.	A nevelés kerete és a csoportszervezés.....	194
3.1.15.	Tervezés	198
3.1.16.	Az óvoda ünnepei, hagyományai, programok Célja:	200

3.1.17.	Az óvoda egyéb feladatai.....	201
3.1.18.	Kapcsolattartás a bölcsődével, iskolával, közművelődési és egyéb intézményekkel	202
3.2.	KINCSKERESŐ TAGINTÉZMÉNY LÉPÉSRŐL-LÉPÉSRE NEVELÉSI GYAKORLATA.....	206
3.2.1.	Bevezetés, előtörténet	207
3.2.2.	Az óvoda küldetése.....	207
3.2.3.	A lépésről-lépésre óvodai program modellje.....	210
3.2.4.1.	Gyermekkép.....	212
3.2.4.2.	Óvodakép.....	212
3.2.4.3.	Pedagóguskép	215
3.2.5.	Az óvodai nevelés feladatai	220
3.2.5.1.	A nevelés általános feladatai.....	220
3.2.5.2.	Az egészséges életmód alakítása	220
3.2.5.3.	Az érzelmi erkölcsi, értékorientált közösségi nevelés és szocializáció biztosítása 221	
3.2.5.4.	Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....	223
3.2.5.5.	A szocializálás individualizálva történő megvalósítása.....	223
3.2.6.	Az óvodai élet megszervezésének elvei.....	225
3.2.6.1.	A program megvalósításának személyi feltételei	225
3.2.6.2.	Tárgyi feltételek	227
3.2.6.3.	Az óvodai élet megszervezése	228
3.2.6.4.	Tervezés, a tevékenységek időkeretei.....	228
3.2.7.	Az óvodai élettevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai	231
3.2.7.1.	Játék	231
3.2.7.2.	Verselés, mesélés	233
3.2.7.3.	Ének, zene, énekes játék	235
3.2.7.4.	Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka.....	236
3.2.7.5.	Mozgás.....	237
3.2.7.6.	A külső világ tevékeny megismerése.....	238
3.2.7.7.	Matematikai tartalmú tapasztalatok, ismeretek szerzése	239
3.2.7.8.	Munka jellegű tevékenységek.....	240
3.2.8.	A hét tevékenységközpont	246
3.2.8.1.	A családi és egyéb szerep- szituációs, drámajáték központja.....	247
3.2.8.2.	Irodalmi és ének-zenei tevékenységek, mozgásfejlesztés központja.....	248
3.2.8.3.	Művészeti tevékenységek központja (ábrázoló, kézimunka, kézműves, egyéb alkotó tevékenységek).....	249
3.2.8.4.	Manipulációs, asztali, társas-, és szabályjátékok központja	250
3.2.8.5.	Természettudományos tevékenység központja.....	251

3.2.8.6.	Homok-víz asztali tevékenységek, modellezések, terepasztali játékok központja	252
3.2.8.7.	Építőjátékok, barkácsolás, szerepjátékok központja.....	253
3.2.9.	Óvodai ünnepek, hagyományok.....	254
3.2.10.	Inkluzív pedagógia.....	256
3.2.11.	A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	257
3.2.12.	Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek	259
2.3.10.	Az óvoda kapcsolatai	261
4.	Kertvárosi Csicsergő Tagintézmény,	265
	Bóbita Tagintézmény,	265
	Mandabokor Telephely,.....	265
	Kassa úti telephely,.....	265
	Felsősima telephely,.....	265
	Manóvár Tagintézmény	265
	Tevékenységek központú óvodai nevelési gyakorlata	265
4.1.1.	Nevelési cél	266
4.1.2.	Gyermekkép	266
4.1.3.	Óvodakép	266
4.1.4.	Pedagóguskép	267
4.1.5.	Intézményi Szintű Kompetenciák	267
4.1.6.	Pedagógus Kompetenciák	268
4.1.7.	Kertvárosi Csicsergő Tagintézmény speciális feladatai:	271
4.1.8.	Játék és tanulási tevékenység.....	272
4.1.9.	Társas és közösségi tevékenység	275
4.1.10.	Munka jellegű tevékenységek.....	277
4.1.11.	Szabadidős tevékenység.....	278
4.1.12.	Egészséges életmód alakítása	279
4.1.13.	Baleset megelőzésre nevelés.....	282
4.1.14.	Az érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	282
4.1.15.	Komplex tevékenységek	285
4.1.15.1.	Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....	285
4.1.15.2.	Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka.....	289
4.1.15.3.	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc.....	289
4.1.15.4.	Mozgás.....	290
4.1.16.	Esélyegyenlőség és gyermekvédelem az óvodában.....	291
4.1.17.	A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése.....	293
4.1.18.	Tehetség gondozás	293
4.1.19.	Az óvodai élet megszervezése	294
4.1.20.	Az óvoda hagyományos ünnepei, egyéb rendezvényei	296

4.1.21.	Az óvoda kapcsolatai	297
4.1.22.	Az óvodába és iskolába lépés feltételei:	298
5.	Butykatelep Telephely,	299
	Rozsrétbokor Telephely	299
	KOMPLEX PREVENCIÓS NEVELÉSI GYAKORLATA.....	299
5.1.1.	Óvodánk adatai	300
5.1.2.	Gyermekkép, óvodakép, pedagóguskép	301
5.1.3.	Óvodai nevelésünk célja, feladata.....	305
5.1.4.	A nevelés alapvető keretei	309
5.1.4.1.	Az egészséges életmód alakítása	309
	(Testápolás, étkezési szokások, öltözködés, pihenés)	309
5.1.4.2.	Az érzelmi nevelés és a szocializáció, erkölcsi az értékorientált és közösségi nevelés alakítása.....	310
5.1.4.3.	Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	312
5.1.5.	Az óvodai élet megszervezése: Az óvodai élettevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai	313
5.1.5.1.	Mozgás, mozgásfejlesztés.....	313
5.1.5.2.	Játék, játékba integrált tanulás	316
5.1.5.3.	Verselés, mesélés	323
5.1.5.4.	Ének-zene, énekes játékok, gyermektánc	325
5.1.5.5.	Rajzolás – festés – mintázás - kézimunka.....	327
5.1.5.6.	A külső világ tevékeny megismerése:.....	329
5.1.5.7.	Munka jellegű tevékenységek	332
5.1.6.	Óvodánk csoportszerkezete	334
5.1.7.	Az óvodai élet megszervezése	334
5.1.8.	A szülő a gyermek a pedagógus együttműködésének formái	339
5.1.9.	Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése	340
5.1.10.	Óvodai ünnepeink rendje, tartalma	343
5.1.11.	Környezetvédelmi program	344

Legitimációs előlap

<p>Intézmény OM - azonosítója: 033090</p>	<p>Készítette a Gyermek Ház Déli Óvoda igazgatója: Igazgató Ph</p>
<p>Legitimációs eljárás - Az érvényességet igazoló aláírások</p>	
<p>Az Nkt. 26. § (1) bekezdése alapján a pedagógiai programot a-2024./133 iktatószámom a nevelőtestület elfogadta:</p> <p>..... nevelőtestület nevében</p>	<p>20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 118. § (3) a) az óvoda szakmai munkaközössége nevében szakmai véleményt nyilvánított</p> <p>..... szakmai munkaközösség -vezető</p>
<p>Az Nkt. 26. § (1) bekezdése alapján a pedagógiai program azon rendelkezéseinek érvénybelépéséhez, amelyekből a fenntartóra többletkötelezettség hárul, a fenntartó egyetértését megadta a/2024. (.....) határozatszámon</p> <p>..... fenntartó képviselőjében</p>	<p>20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. § (6) A helyi egészségfejlesztési programot a nevelőtestület az iskola-egészségügyi szolgálat közreműködésével készítette el.</p> <p>b) az iskola-egészségügyi szolgálat/védőnő</p> <p>128. § (8)* Az intézmény vezetője az egészségfejlesztési és prevenciós programok elkészítésénél beszerezte</p> <p>a) az óvodapszichológus véleményét.</p> <p>..... óvodapszichológus</p>
<p>Az Nkt 26. § (1) bekezdése alapján a pedagógiai programot az intézmény igazgatója a-2024 /133 iktatószámom jóváhagyta</p> <p>..... igazgató</p>	
<p>A pedagógiai program módosításának tartalmáról a szülők tájékoztatást kaptak</p> <p>..... a Szülői Munkaközösség képviselőjében</p>	
<p>A dokumentum jellege: Nyilvános Megtalálható az óvoda honlapján: www.gyermekek hazadeliovoda.hu</p>	<p>Érvényes: 2024.09.01-től visszavonásig</p>
<p>Verziószám:/2024. (ahányadik módosítása a programnak)</p>	<p>Iktatószám:I-2024/133..... Készült: 3 eredeti példány</p>

A pedagógiai program jogszabályi háttere

- **2011. évi CXXIV törvény** a nemzeti köznevelési törvényről
- **229/2012.(VIII.28.) Korm. rendelet** a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- **363/2012. (XII.17.)** számú Kormányrendelet, az Óvodai nevelés országos alapprogramja 1.sz. melléklet az egészséges életmód alakítása
- **2023.évi LII. Törvény** a pedagógusok életpályájáról
- **401/2023.(VIII.30.)** kormányrendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló törvény 2023.évi LII. törvény végrehajtásáról
- **402/2023.(VIII.30.)** kormányrendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló törvény szerinti felzárkóztató és kedvezményezett települések listájáról, valamint egyes közneveléssel összefüggő kormányrendeletek módosításáról
- **403/2023.(VIII.)** kormányrendelet egyes közneveléssel összefüggő módosításáról
- **20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet** a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- **120/1997. tv. XXXI. törvény** 40/A § (2) bekezdése gyermek védelméről és jogairól
- **2008. évi XXXI. törvény** az esélyegyenlőség érvényesítésének közoktatásban történő előmozdítását szolgáló egyes törvények módosításáról
- **26/1997.(IX.3.)** NM rendelet az iskola egészségügyi ellátásról
- **26/1997.(IX.3.)** NM rendelet az iskola –egészségügyi ellátásról 1277/1997.XII.22.) Kor. rendelet a pedagógus –továbbképzésről, a pedagógus szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben résztvevők juttatásairól és kedvezményeiről

A pedagógiai program tartalmát befolyásoló helyi dokumentumok

- Az óvoda hatályos Alapító Okirata
- Nevelőtestületi határozatok

Az intézmény adatai:

Az óvoda elnevezése: Gyermek Ház Déli Óvoda Az
óvoda címe: 4400 Nyíregyháza, Kereszt u. 8. Az

Az intézmény elérhetősége:

Telefonszámai: 42/512-920, 42/512-919
E-mail címe: gyermekkhazaovoda@gmail.com
Honlap címe: www.gyermekkhazaovoda.hu

Az óvoda alapító okiratának kelte:

Az óvoda alapító okiratának száma:

Az alapító okiratban meghatározott maximális gyermeklétszám: 1102 fő

A költségvetési szerv alapítására, átalakítására, megszüntetésére jogosult szerv megnevezése:

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata

Székhelye: 4400 Nyíregyháza, Kossuth tér 1.

A költségvetési intézmény fenntartója: Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata A

Pedagógiai Programot készítették: Intézmény Igazgató, Intézmény Igazgató-helyettesek,
tagintézmény-vezetők, telephelyfelelősök A

Pedagógiai Program benyújtója: Skarbit Józsefné

Az intézmény feladat ellátási helyeinek adatai

	Intézmény neve:	Intézmény címe:	Telefon-száma, mail címe:	Engedélyezett maximális gyereklét szám:	Csoportok száma:
1.	Gyermek Ház Déli Óvoda Székhely Intézmény	4400 Nyíregyháza, Kereszt utca 8.	06-42/512-920 gyermekkhazaovoda@gmail.com	220 fő	8 csoportos, ebből 1 SNI csoport
Tagóvodák adatai:					
2.	Virág Utcai Tagintézmény	4400 Nyíregyháza Virág. utca 67.	06-42/512-909 ovodavirag@netra.hu	180 fő	6 csoportos
3.	Kincskereső Tagintézmény	4400 Nyíregyháza, Árpád u. 50/E	06-42/512-911 kincskereso@netra.hu	112 fő	3 csoportos

4.	Kertvárosi Csicsergő Tagintézmény	4400 Nyíregyháza, Dugonics u. 16.	06-42/512-912 csicssergo@netra.hu	150 fő	5 csoportos
5.	Bóbita Tagintézmény	4400 Nyíregyháza, Vécsey köz 4.	06-42/512-913 bobita@netra.hu	60 fő	2 csoportos
6.	Pitypang Tagintézmény	4400 Nyíregyháza, Vécsey köz 27.	06-42/512-914 ovodavecsey@netra.hu	112 fő	4 csoportos
7.	Manóvár Tagintézmény	4400 Nyíregyháza, Tünde u. 2/B	06-42/512-921 ovodatunde@netra.hu	90 fő	3 csoportos
Telephelyek adatai:					
8.	Butykatelep Telephely	4400 Nyíregyháza-Butykatelep, Bajcsy- Zs. u. 12.	06-42/512-915 ovodabutyka@netra.hu	45 fő	2 csoportos
9.	Rozsrétkokor Telephely	4400 Nyíregyháza, Rozsrétkokor 15.-17.	06-42/512-916 ovodarozsret@netra.hu	45 fő	2 csoportos
10.	Kassa u. 27. Telephely	4400Nyíregyháza, Kassa u. 25-27.	06-42/512-948 csicssergo@netra.hu	60 fő	2csoportos
11.	Mandabokor Telephely	4400 Nyíregyháza-Mandabokori út 23/A.	06-42/512-917 ovodamanda@netra.hu	30 fő	2 csoport
12.	Felsőxima Telephely	4400 Nyíregyháza-Felsőxima, Furulya u.3.	06-42/512-918 ovodafelsosima@netra.hu	20 fő	1 csoport
Intézményi összes engedélyezett létszám: 1102 fő					
Óvodai csoportok száma összesen: 39 csoport (38 normál, 1 SNI- s csoport)					

I.1. BEVEZETŐ

A Gyermek Ház Déli Óvoda a Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlése 136/2016. (V.26.) határozata alapján 2016.05.26. napjától 6 tagintézménnyel és 5 telephellyel működik. Körzetileg Nyíregyháza város déli részének óvodai ellátását biztosítja, összhangot teremtve az egyes tagóvodák és telephelyek pedagógiai, tanügyi igazgatási, munkáltatói feladatainak ellátása terén.

Önállóan működő költségvetési szerv pénzügyi – gazdasági feladatait az Eszterlanc Északi Óvoda látja el. Pedagógiai programunkban az Óvodai nevelés országos alapprogramja alapján – közös nevelési elvek, célok, feladatok meghatározása mellett – megjelenítjük a tagintézményeink és telephelyek azonos pedagógiai elvekre épülő nevelési gyakorlatát, sajátos nevelési arculatát.

Az Európai Unió támogatásával 5 feladat ellátási hely 2018. szeptemberétől 2020. májusáig részt vett az EFOP 3.1.5.-2016-00001 A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása óvodai alprojektben. A projekt keretein belül kidolgozott tartalmi elemek az adott feladat ellátási helyeknél megjelenítésre kerülnek.

1.2. HELYZETELEMZÉS

1.2.1. Társadalmi környezet

A Gyermek Ház Déli Óvoda székhelyintézmény, a Bóbita Tagintézmény, a Kincskereső Tagintézmény, a Virág Utcai Tagintézmény, és a Pitypang Tagintézmény a belvárosban, a Kertvárosi Csicsergő Tagintézmény Nyíregyháza kertvárosi részében működik. Manda bokor, Rozsrétkor, Manóvár Tagintézmény, Felsősim, Butykatelep, Kassa utcai telephelyek a külváros családi házas övezetében látja el a gyermekek óvodai nevelését, fejlesztését. A belvárosi óvodákban a csoportok összetétele heterogén a családi háttér tekintetében. A telephelyeken viszont kiemelkedően magas a hátrányos helyzetű és az etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek száma.

A belvárosban működő óvodákban nagy a polarizáció. Az értelmiségi szülők gyermekük óvodai elhelyezésénél figyelembe veszik az intézményben megvalósuló pedagógiai munkát, a környezetet, és a tehetséggondozást segítő szolgáltatásokat. Ezek a szülők lakóhelyük távolsága ellenére is ragaszkodnak a kiválasztott intézményhez, és nagy elvárásokat támasztanak a gyermekük optimális fejlődése érdekében. Szociokulturális közegetől függetlenül évtizedek óta maximális létszámban veszik igénybe a szülők a részleges integrációban lévő sajátos nevelési igényű gyermekek ellátó speciális csoportot. Előnyt jelent, hogy a fenntartó közreműködésével, önerőből és pályázati forrásokból kialakult az autizmus-specifikus ellátás feltételrendszere a Székhely óvodában. A tagintézményekben többségében lakótelepen élő gyermekek óvodai fejlesztését, ellátását valósítjuk meg. A társadalmi változások következtében egyre több az egykeresős, munkahelyi és anyagi gondokkal küzdő család.

Tünde út 2. sz. telephelyen működő Manóvár Tagintézmény, a Kisteleki szőlő családi házas területeiről érkeznek a gyermekek. Szülői háttér jellemzői: értelmiségi 20%, fizikai 40%, vállalkozó 7%, munkanélküli 33%. A nemzetiségi gyermekek száma 12%, halmozottan hátrányos gyermekek 35%. Az óvoda családsegítő szerepet is betölt az elmúlt évtizedben kialakított gyakorlatára, eredményeire alapozva. A gyermekek fejlesztése során kiemelt szerepe van az óvodának a hátránykompenzációban, az időben történő prevencióban, az esetleges részképesség zavarok feltárásában, az egyéni fejlesztésben. Az óvoda a családok szociális jellemzői miatt óvó-védő, szocializáció funkciójának is eleget tesz.

Butykatelep Nyíregyházától 10 km-re található, szétszórt település szerkezet jellemzi. Néhány házból álló kisebb tanyák, tanyabokrok tartoznak hozzá. Az óvoda környezetében a szülők iskolázatlanok, többségük napszámból, szociális támogatásokból él. Magas az etnikai kisebbséghez tartozók száma. Az óvodapedagógusok a hátrányos helyzetből származó lemaradásokat szakszerű, a gyermekek társadalmi helyzetére érzékeny pedagógiai szemlélettel és módszerekkel, a szülőkkel együttműködve próbálják ellensúlyozni.

Rozsrétkor telephely összefüggő, kertvárosi jellegű településen működik, Nyíregyháza külterületén. A szülői háttér jellemzői: értelmiségi 32%, fizikai 50%, vállalkozó 13%, munkanélküli 5%. A gyermekek 34%-a HH-s, 3%-a HHH-s. A szülők iskolázottsága, jövedelem szintje, lakáskörülményei nagyfokú megosztottságot mutatnak. A családok többsége együttműködő, jó partnereként segíti a nevelőmunkát.

Mandabokor, Kassa utca, Felsőxima telephelyek körzetébe tartoznak a bokortanyák, ahol szintén eltérők a gyermekek szociokulturális adottságai, nagyok az értékrend és műveltség béli különbségek. Magas a munkanélküliek száma, a családok többsége anyagi gondokkal küzd. Kiemelt feladat a hátrányos helyzetű és az etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek felzárkóztatása, fejlesztése, és a családokkal való folyamatos törődés a családsegítő szolgálattal, gyermekorvossal, védőnővel együtt. Pozitívum, hogy a népi hagyományokat, vallási ünnepeket a bokrokban élő gyerekek családjai még ma is ápolják, tovább őrzik és őriztetik gyermekeikkel. Az óvodai nevelés épít a természetközelségre, a szlovák hagyományok őrzésére.

1.2.2. Humán erőforrás

Munkakör	Gyermekek Háza Dél Óvoda	Bóbita Tagint.	Kertvárosi Csicsergő Tagint.	Kincskereső Tagint.	Virág utcai Tagint.	Pitypang Tagint.	Manóvár Tagint.
Óvodapedagógus	18	4	10	6	12	8	6
Pedagógiai munkát segítők	13	4	6,5	4,5	9,5	5	4
Egyéb alkalmazottak	1	2	1	1	2,5	-	0,5
Összesen	32	10	17,5	11,5	24	13	10,5

Munkakör	Butykatelep telephely	Felsőxima telephely	Kassa u. telephely	Mandabokor telephely	Rozsrétbokor telephely
Óvodapedagógus	3	2	4	2	3
Pedagógiai munkát segítők	2,5	1	2,5	1	2,5
Egyéb alkalmazottak	1	1,5	1	1	1
Összesen	6,5	4,5	7,5	4	6,5

Intézményi szinten:

Óvodapedagógusok:	78 fő
Pedagógiai munkát segítők	56 fő
Egyéb alkalmazott	14 fő
Összesen:	148 fő

Munkaköri beosztás szerinti megoszlás az óvodapedagógusok körében

Intézmény igazgató:	1 fő
Intézmény igazgatóhelyettes	3 fő
Tagintézmény-igazgató:	6 fő
Telephelyfelelős	5 fő
Óvodapedagógus	63 fő

Az önkormányzat által elvárt takarékos létszámgazdálkodás érdekében csak a törvény által meghatározott létszámot foglalkoztatjuk, törekedve a minőségi színvonal megtartására.

Az óvodapedagógusok valamennyien rendelkeznek az előírt iskolai végzettséggel, a hét évenkénti továbbképzésüknek eleget tesznek, változatos szakirányú továbbképzéseken vesznek részt.

Az óvodapedagógusok nevelő munkáját szakképzett dajkák és pedagógia asszisztensek segítik a feladat ellátási helyeken.

1.2.3. Tárgyi feltételek

Intézményünkben a 3-7 éves korú gyermekek nevelését 12 épületben 43 óvodai csoportban valósítjuk meg. A Kertvárosi Csicsergő Tagintézmény 2013-ban átépítésre került, és a szülői igények alapján kiegészült egy csoporttal. A 2013/2014-es nevelési évtől 5 csoportos óvodaként működik. A Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlése 136/2016. (V.26.) határozata alapján a Manóvár Tagintézményben és a Bóbita Tagintézményben 1-1 csoport felfüggesztésre került 2016/2017-es tanévben kihasználatlanság miatt.

A Székhely intézmény és a tagintézmények épületei eredetileg óvodának épültek, a funkciójuknak megfelelő infrastruktúrával. A telephelyek épületei családi házakból, iskolából kerültek kialakításra az óvodai nevelést biztosító feltételekkel.

A 30-50 éves épületek műszaki állapotának fenntartása érdekében az Önkormányzat pályázatból, illetve saját forrásból mind a 12 intézményünket felújította.

Az óvodák udvarai gyermekközpontú szemléletet tükröznek, parkosítottak, több helyen gumilappal borítottak, jól szolgálják a gyermekek egészséges életmódra nevelését, testi épségük megóvását. EU-s szabványoknak megfelelő fajátékokkal biztosítjuk a változatos mozgáslehetőséget, és ahol nincs erre lehetőség, átmenetileg mozgatható műanyag játékokkal pótoljuk. A nyári időszakban tusolók, pancsoló medencék segítik a gyermekek felfrissülését. 2012-ben a Bocsik Program keretében „focipálya” kialakítására került sor három tagintézményünkben.

A csoportszobák alapterülete megfelel a törvény által maximált 25 fős létszámnak. A berendezés a csoportok mindegyikében esztétikus, jó állapotú, dekoratív. A székhely óvodában lévő speciális csoport tekintetében az alapterület és a berendezés igazodik az átlátható, és kiszámítható, protetikusan megteremtéséhez.

A gyermeki tevékenységet szolgáló tárgyi, szakmai eszközök az óvodapedagógusok kreativitásának, sokoldalúságának köszönhetően megfelelő számban, minőségben állnak rendelkezésre. A nevelőtestületek a pedagógiai gyakorlatuk sajátosságainak megfelelően teremtik meg, bővítik az eszköz béli ellátottságot sikeres pályázatok útján, költségvetési keretből, alapítványi bevételekből.

Műszaki infrastruktúra tekintetében rendelkezésünkre áll:

Székhelyintézményben:

projektor, laptop, számítógépek, fénymásoló, DVD lejátszó, TV, fényképező gép, erősítő, CD lejátszó, interaktív tábla, DIOO-3 db, tabletek

Tagintézményekben:

számítógépek, fénymásoló, videó kamera, DVD lejátszó, TV, fényképező gépek, erősítő, CD lejátszó.

1.3. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

1.3.1. Általános elvek

- A gyermeket – mint fejlődő személyiséget – szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg.
- A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, és ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be.
- Az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.
- Az óvodai nevelésben megjelenhetnek a különböző – köztük innovatív – pedagógiai törekvések.
- Az alapprogram biztosítja az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek, értékrendjének és módszertani szabadságának érvényesülését, megkötések csak a gyermek érdekének védelmében tartalmaz.

1.3.2. Gyermekkép

Az alapprogram szerint a gyermeknek sajátos, életkorokként (életkori szakaszokként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, és meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

1.3.3. Óvodakép

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.

2. Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit.

Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit (óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő) a

gyermekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse

- az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését,
- a gyermeki személyiség kibontakozását,
- a hátrányok csökkenését,
- az életkori és egyéni sajátosságok kibontakoztatását, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek) ellátását is.

Az óvodai nevelésben alapelv, hogy:

- a) a gyermek személyiségének elfogadása, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi;
 - b) a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását;
 - c) Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.
- A óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik
 - a gyermeki szükségletek kielégítéséről,
 - a testi, a szociális, az értelmi képességek egyéni és életkor specifikus alakításáról;
 - a gyermeki közösségekben végezhető, sokszínű-az életkornak és fejlettségnek megfelelő- tevékenységekről, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető játékról; e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltség tartalmakról, emberi értékek közvetítéséről;
 - a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről

6. A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, nyelvi nevelését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

7. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (a továbbiakban: migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

1.3.4. Pedagóguskép

Az óvodában a pedagógus, a nevelőmunka kulcsszereplője, akinek a segítő támogató attitűdje modell, mintát jelent a gyermekek számára.

Olyan pedagógus, akit elhivatottság, nagyfokú gyermekszeretet, pedagógiai optimizmus és tolerancia jellemez.

Támogatja a nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó és migráns gyermekek kulturális nevelését. Lehetőséget biztosít az óvoda napi tevékenysége során kultúrájuk megismerésére (mese-vers, ének, hagyományörzés, ünnepek).

Biztosítja, hogy minden gyermek egyformán magas színvonalú nevelésben részesüljön, és meglévő hátrányai csökkenjenek, és nem ad helyet az előítéletek kialakulásának.

A feltételrendszer és a tevékenységek tudatos befolyásolásával segíti a személyiség kibontakozását.

A szülőkkel megfelelő együttműködést valósít meg, a családok értékrendjének sokféleségét figyelembe véve.

Jellemzi a szakmai megújulás és innováció képessége.

A különleges bánásmódot igénylő gyermekekkel egyénileg foglalkozik, szükség szerint együttműködik a gyógypedagógussal, vagy a nevelést, oktatást segítő más szakemberekkel, a bármilyen oknál fogva hátrányos helyzetű gyermek felzárkóztatásának elősegítése érdekében.

1.4.AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

Az óvodai nevelés általános feladatai

Az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

1.4.1. Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben a korban kiemelt jelentőségű.

Ezen belül az óvodai nevelés feladata:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezetbiztosítása;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása
- megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

1.4.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

1. Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége.

A személyiségben belül az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy a gyereket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül.

Mindezért szükséges, hogy:

- már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék a gyermeket;
- az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-dajka, gyermek-pedagógiai asszisztens, gyermek-gyermek kapcsolat pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze;
- az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező és önértékesítő törekvéseinek;
- az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól

2. A **szocializáció** szempontjából különös jelentőségű a közös élményekre épülő tevékenységek gyakorlása, a gyermek

- **erkölcsi tulajdonságainak** (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és
- **akaratának** (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának) fejlődését,
- **szokás-és normarendszerének** megalapozását.

3. Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és a családhoz való kötődés alapja. hogy a gyermek tudjon rácsodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, és mindazok megbecsülésére.

4. A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus és az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű legyen.

5. A kiemelt figyelmet igénylőgyermek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel. (pszichológus, logopédus gyógypedagógus, konduktor stb.) közreműködésével.

1.4.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

1. **Az anyanyelvi nevelés** valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikációkülönböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel (a javítgatás elkerülésével) – az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

2. Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára – mint életkori sajátosságra – valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosítson a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

3. **Az értelmi nevelés további feladatai:** egyrészt a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) – alkotóképesség – fejlesztése.

Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezetbiztosítása.

Az óvodai nevelés a családi nevelés kiegészítője. Biztosítja a nevelés optimális feltételeit, a gyermekek számára a környezettudatos magatartás kialakítását segíti.

1.4.4. Az óvodai élet megszervezésének alapelvei

Személyi feltételek

1. Az óvodában, a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.
2. Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus. akinek a személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje, modellt, mintát jelent a gyermek számára.
3. Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvodai működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.
4. A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése képzett szakemberek közreműködését igényli.

Tárgyi feltételek

Az óvodánk rendelkezik a nevelési programunk megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel.

Az óvoda épülete, udvara, kertje, berendezései szolgálják a gyermek biztonságát, kényelmét, megfelel testméreteinek, biztosítja egészségük megőrzését, fejlődését. Óvodánk udvarai parkosítottak.

Lehetővé teszik a gyermekek mozgás-, és játékigényének kielégítését, harmóniát árasztó formákkal, színekkel, anyagokkal vesszük körül a gyermekeket.

A tárgyi felszerelések a gyermekek számára hozzáférhető módon vannak elhelyezve, figyelve a gyermek biztonságára.

Az óvoda megfelelő munkakörnyezetet biztosít az óvoda munkatársainak, lehetőséget ad a szülő fogadására.

Az óvodai élet megszervezése

A gyermekek egészséges, a tevékenységben megnyilvánuló fejlődéséhez és fejlesztéséhez a napirend és a heti rend biztosítja a megfelelő feltételeket a párhuzamosan is végezhető, megfelelő időtartamú differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével. A növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások segítik a gyermekek együttműködő képességének, feladattudatának fejlesztését. Óvodai nevelésünk rendszerében a folyamatos, rugalmas, helyi szokásokhoz, igényekhez valamint a gyermek egyéni szükségleteihez igazodó napirend biztosítja az érzelmi biztonságot.

A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez, a rendszeresség és ismétlődések érzelmi biztonságot jelentenek a gyermeknek.

A napi- és heti rendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét, a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítását.

Az óvoda teljes nyitva tartási idejében a gyermekekkel óvodapedagógus foglalkozik.

Gondozás szerepe:

Az óvodai élet megszervezésében a gondozásnak kiemelt szerepe van, amikor óvoda valamennyi dolgozója figyelembe veszi a gyermekek eltérő fejlődési ütemét, építi kapcsolatait a gyermekkel, segíti önállóságuk fejlődését. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, együttműködve a gondozást végző munkatársakkal.

1.4.5. Heti rend

A heti rend megtervezésében az alábbi elveket kell figyelembe venni:

A csoportok heti rendjét az óvodapedagógusok készítik el minden év elején, mert minden csoportnak más az összetétele, a gyermekek kora. A csoportok heti rendje a csoportnaplóban rögzítésre kerül.

Az óvodapedagógus feladata:

- A heti rendet óvodai szinten összehangoljuk, hogy a csoportok ne zavarják egymást, ne akadályozzák egymás tevékenységét, valamint a dajkák minden csoportban segíthessenek.
- A heti rend rugalmasságával lehetővé tesszük, hogy minden gyermek egyéni fejlettségének, igényének, tempójának megfelelően tevékenykedjen.
- *A tevékenységek szervezeti kereteit a gyermekek egyéni igényeihez igazodva, differenciálva szervezi meg és a csoportnaplóban rögzíti. A tevékenység szervezeti kerete lehet egyéni, szabadjátékból indított motiválással kezdeményezett mikro csoportos és frontális. Bizonyos tevékenységek esetében, vagy ha az óvodapedagógus szükségesnek látja kötött, frontális szervezési keretben is megvalósíthatja a foglalkozást, amely során biztosítja a tevékenységközpontúságot, játékoságot (pl. mozgás, ének-zene, gyermektánc, mese, dramatizálás stb.)*

A komplex tevékenységekben megvalósuló tanulás alkalmat ad a gyermek által szerzett benyomások rendezésére, a spontán tanultak rögzítésére, tudatosítására.

1.4.6. Napirend

A napirend megtervezésében az alábbi elveket tartjuk fontosnak:

Mivel minden csoportnak más az összetétele, a gyermekek kora, merev szabályokat nem alkalmazunk a napirend időkeretének meghatározásában.

A csoportok napirendjét év elején megtervezzük, és a csoportnaplóban rögzítésre kerül.

A nyári élet nyári napirend szerint történik.

Az óvodapedagógus feladata:

- Egységes időkeretet biztosítunk a játéktevékenységre.
- A játékidő egységét a folyamatos tízóraizással is elősegítjük.
- A napirendet óvodai szinten összehangoljuk, hogy a csoportok ne zavarják egymást, ne akadályozzák egymás tevékenységét (öltözés, testápolás, tornaszer használat), valamint a dajkák minden csoportban-érdemben segíthessenek (gondozás stb.).
- A napirend rugalmasságával, a folyamatos életmódszervezéssel lehetővé tesszük, hogy minden gyermek egyéni fejlettségének, igényének, tempójának megfelelően tevékenykedjen.

- A napirend szerint kialakult életritmus legyen a csoportnak. A gyermek életritmusának megfelelően az aktív mozgás, tevékenység; az aktív és passzív pihenés életszerű váltakozását biztosítjuk.

1.5. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE

Partnereink	Kapcsolattartás formája (módja)	Kapcsolattartásért felelős	Kapcsolattartás gyakorisága
Szülők	Szülői értekezlet Fogadóóra Nyílt napok Közös óvodai rendezvények	Intézmény Igazgató Óvodapedagógusok	Alkalomszerű Napi
Bölcsőde	Megbeszélés az óvodába érkezett bölcsődésekről	Óvodapedagógusok Bölcsődei gondozó	Alkalomszerű
Iskolák	Nyílt iskolai tanítási órák Konzultációk Nyílt óvodai délelőtti Közös szülői értekezlet	Óvodapedagógusok	Alkalomszerű
Fenntartó	Értekezletek Rendezvények	Intézmény Igazgató	Alkalomszerű
Szakmai szolgáltatók	Továbbképzések, szakmai előadások	Intézmény Igazgató Óvodapedagógusok	Alkalomszerű
Pedagógiai Szakszolgálat	Szakvéleményekkel kapcsolatos megbeszélés	Intézmény Igazgató és a feladattal megbízott óvodapedagógusok	Tervezett program szerint
Kulturális, sportlétesítmények	Rendezvények, Közös programok	Megbízott óvodapedagógusok	Alkalomszerű
Gyermekjóléti Szolgálat	Eseti konzultáció	Gyermekvédelmi felelősök	Alkalomszerű

Közös programok, rendezvények

Közös rendezvények	Várható időpontja	Hel yszí ne	Résztevők köre
Tanévnyitó értekezlet	Minden év augusztus 20-30 között	Székhely Intézmény- Kereszt utca. 8.	Intézményigazgató Intézmény Igazgató helyettesek, Tagintézmény Igazgatók Telephely felelősök Óvodapedagógusok NOKS- os dolgozók
Munkatársi értekezlet	Nevelési év elején		Minden dolgozó

Félévi (értékelő) értekezlet	Minden évben január 10-30 között		Minden óvodapedagógus
Közös munkaközösségek	Meghatározott munkaközösségi (feladatterv) munkaterv szerint	Meghatározott szerint program	A munkaközösség tagjai
Tanévzáró értekezlet	Minden év június 10-30 között		Intézmény Igazgató, Intézmény Igazgató helyettesek, Tagintézmény Igazgatók Telephely felelősök Óvodapedagógusok NOKS –os dolgozók Konyhai dolgozók

1.6. AZ INTÉZMÉNY STRATÉGIAI TERVE

1.6.1. Küldetés nyilatkozatunk

„SEGÍTS NEKEM, HOGY MAGAM CSINÁLHASSAM.”

(Maria Montessori)

Alapvető küldetésünk, hogy az intézménybe járó gyermekek olyan módon nevelkedjenek, hogy alkalmasak legyenek a természeti és társadalmi környezetbe való beilleszkedésre. Küldetésünknek megfelelően pedagógiai munkánk középpontjába a gyermekek képességeinek fejlesztését helyezzük előtérbe, ahol játékos tevékenységek során, egyéni differenciált bánásmód alkalmazásával, játékban alkalmazott cselekvéses tanuláson keresztül fejlődő, egészséges életvitellel rendelkező gyermekeket neveljünk, az esélyegyenlőség biztosításával, a különbözőség elfogadásával.”

Nyitott óvodaként a családokkal való szoros kapcsolattartás kialakításával érjük el az együttnevelés lehetőségét, a szoros baráti kapcsolatok óvodán túli kialakulását, a felmerülő gondok, problémák megoldását, az örömök megosztását.

Munkatársaink széleskörű szakmai felkészültsége, innovációs törekvései, minőség iránti elkötelezettsége jelentik a biztosítékot céljaink eléréséhez.

1.6.2. Jövőképünk

Intézményi szinten

Szakmai munkánk középpontjába a gyermekek érdekeit állítjuk, egyben magas színvonalú óvodai szolgáltatást kívánunk biztosítani.

A gyermek szintjén

Nyugodt, békés légkörben, egymással toleráns együttműködő, magas neveltségi szinttel rendelkező gyermekek nevelése. Megszervezni a gyermekek tapasztalatszerzési lehetőségeit, melyek kihasználásával adottságaiknak megfelelően fejlődnek képességeik, kreativitásuk, problémamegoldó gondolkodásuk, általános tájékozottságuk, örömmé válik számukra a tanulás, a felfedezés.

1.6.3. Minőségpolitikánk

Az intézmény minőségpolitikája szoros kapcsolatban áll az intézmény egyéb dokumentumaival úgy, mint Alapító okirat, Pedagógiai program, SZMSZ, Házi rend, Éves pedagógiai munkaterv, Továbbképzési terv.

- Alkalmazotti közösségünk kötelezi magát arra, hogy munkája során a **gyermekek érdekeit** tartja elsődlegesnek. Azonosan fontos feladatunknak tartjuk a hátránykompenzálást, a felzárkóztatást és tehetséggondozást – melynek következtében az **esélyek különbözőségének mérséklésére** törekszünk.
- Célunk a működés valamennyi területén **magas színvonalú szakmai tevékenységet folytatni**, melynek középpontjában, mint legfontosabb elem a pedagógiai folyamat áll.
- A szervezetfejlesztésben kapjanak fontos szerepet az alábbi értékek és tevékenységek:
 - Érdekképviselő működése.
 - Intézményi normák megfogalmazása.
 - Hatékony vezetés, melyben a vezetési funkciók szabályozottá teszik a működést: ellenőrzési, mérési, értékelési rendszert a folyamatos fejlesztés szolgálatába állítja.
- Hazai és nemzetközi partnerkapcsolatok fenntartása, újak kiépítése szolgálja az egymástól való tanulás lehetőségét (nyelvismeret, informatika ismeretek).

1.6.4. Minőségcélok

A minőségcélok összhangban állnak óvodánk minőségpolitikájával, egy-egy minőségpolitikai ponthoz több minőségcél is kapcsolódik.

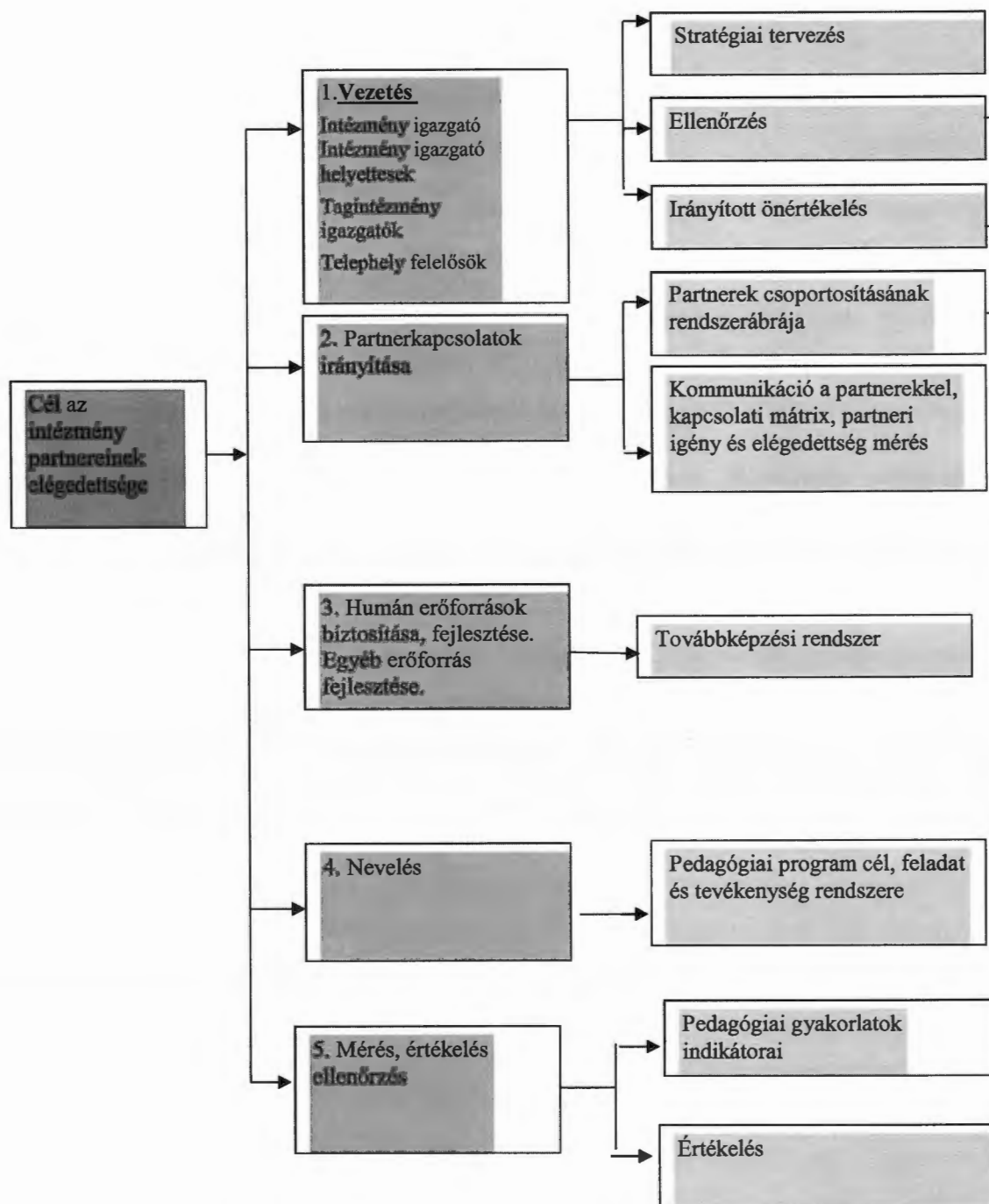
- Sajátos nevelési igényű gyermekek **integrált és részben integrált neveléséhez** kötődő

pedagógiai rendszer továbbfejlesztése.

- Célunk, hogy **azonosítsuk folyamatainkat**, melyek befolyásolják a pedagógiai munkát.
- Humán erőforrás minőségi célú fejlesztése a továbbképzési, önképzési lehetőségek által.
- Célunk **kidolgozott indikátoraink használata** mérési rendszerünkbe. Neveltségi szintmérés; Képességszint mérés; fejlettségmérő lapok, fejlődési naplók vezetése.
- Az **SZMSZ, Házi rend** törvényi változások szerinti átdolgozása, a hatékony működtetés érdekében.
- Pedagógusokra, alkalmazottakra vonatkozó intézményi szintű a szervezeten belül érvényesülő normák, követelmények, egységesítése.
- Hatékony **intézménymenedzselés** – szócikkek megjelentetése, előadások tartása, intézményünk pedagógiai munkájáról, „Jó gyakorlatairól” szakmai, információs anyag szerkesztése szűkebb és tágabb környezetünkben szakmai munkánk elismertetése.
- Tervezési, ellenőrzési, mérési, értékelési rendszer követelményeinek közzététele az alkalmazottak körében, idő ütemezés elkészítése az átláthatóság érdekében.
- A partnerek elégedettség megismerése biztosítja az intézmény színvonalas működését.
- Kommunikációs folyamatok szabályozása intézményen belül és a partnerekkel tegye gördülékennyé és növelhetővé a kapcsolattartást.
- A partneriskolákkal való tartalmi együttműködés segítse az óvoda iskola átmenet nehézségeinek csökkentését.

1.6.5. Az intézmény minőségirányítási rendszere

Az intézményben működő folyamatok rendszere

Jelen Éves Önértékelési Terv a módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt „Önértékelési kézikönyv óvodák számára” harmadik javított kiadása című kiadvány felhasználása alapján készült. Hatályos 2017. január 1. napjától

Irányított önértékelés

Az önértékelés törvényi háttere:

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a
- Közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 8/2013. (I. 30.) EMMI- rendelet a tanári felkészítés közös követelményeiről és az egyes tanárszakok képzési és kimeneti követelményeiről
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- Az emberi erőforrások minisztere 22/2015. (IV. 21.) EMMI rendelete a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet módosításáról
- Önértékelési kézikönyv óvodák számára

Irányított önértékelés eljárásrendje

Az önértékelés célja: Az intézményi átfogó önértékelés része a pedagógus, a vezető (Intézmény igazgató, intézmény igazgató helyettesek, tagintézmény-igazgató, telephely felelős és az intézmény önértékelése. Az önértékelés fókuszában az intézmény pedagógiai-szakmai munkájának minőségére leginkább hatást gyakorló, standardban leírt pedagógus és vezetői kompetenciák, valamint intézményi jellemzők állnak, az intézménynek az európai, országos, regionális és helyi szakmapolitikai célokkal összhangban meghatározott saját céljaival, és a hozzájuk kapcsolódó elvárásaival együttesen.

Az átfogó önértékelés során megállapíthatóvá válik az egyes szinteken meghatározott elvárások teljesülése – pedagógus esetében a pedagóguskompetenciákra épülő nyolc területen, vezető esetében az Intézmény Igazgatói kompetenciákra épülő öt területen. Az intézmény önértékelése hét területen, meghatározott elvárások alapján, a pedagógusokra és a vezetőre vonatkozó eredmények figyelembevételével történik.

Az intézményi átfogó önértékelés célja, hogy a pedagógusra, vezetőre, valamint intézményre vonatkozó intézményi elvárások teljesülésének értékelése alapján a pedagógus és a vezető önmagára, valamint a vezető a nevelőtestület bevonásával az intézményre vonatkozóan meghatározza a kiemelkedő és a fejleszthető területeket, majd erre építve fejlesztéseket

tervezzen, fejlesztési feladatait Intézkedési tervben rögzítse, szervezeti és egyéni tanulási, önfejlesztési programokat indítson, hogy azután az újabb önértékelés keretében vizsgálja a programok megvalósításának eredményességét.

Célja: Tényekre alapozva megállapítani intézményünk erősségeit, fejlesztendő területeit, kijelölni hol szükséges beavatkozás fejlesztés.

Hatókör: Az intézmény teljes működése, közvetlen, közvetett partnerei.

Az irányított önértékelés tartalma:

- az önértékelés gyakoriságának meghatározása
- az önértékelés területeinek meghatározása
- az önértékelés területeihez illeszkedő módszerek meghatározása.

Az irányított önértékelés gyakorisága

Az irányított önértékelést **5 évente** ismételjük meg intézményünkben, mely a vezetői ciklus végére esik, így az adottságok és eredmények felmérése, a fejlesztések tervezése végrehajtása hatékonyan történhet.

A tanév 2. felében, februárban végezzük el a méréseket, megítélésünk szerint ez a legalkalmasabb időpont a tájékozódásra. A kiértékelés márciusban történjen, majd április hónapban készüljenek el az intézkedési tervek, melyek megvalósítása az új tanév feladata lesz.

Az önértékelés területeinek meghatározása

Az eljárásrend leírásnak megfelelően a vizsgált területet 2 nagy csoportra bontjuk:

- Az intézmény jellemző adottságainak értékelése.
- Eredmények értékelése.

E két nagy csoporton belül az alábbi szempontsört határozzuk meg.

Az intézmény jellemző adottságai

- A vezetés értékelése.
- Stratégiai és operatív tervezés.
- A dolgozók irányításának értékelése.
- Erőforrások felhasználása.
- A nevelési folyamatok, valamint szabályozottságuk értékelése.
- A folyamatos fejlesztés alkalmazásának szintje.
- A szervezeti kultúra és klíma értékelése.

Az eredmények területei

A munkatársak bevonásának mértéke.

Partnerek elégedettsége (szülők, gyermekek, fenntartó, iskolák)

Partnerek elégedettsége (pedagógusok, pedagógiai munkát segítő munkatársak).

(lásd. 1. sz. melléklet)

Közösségi szerepvállalás.

Az óvoda nevelési eredményei.

Az önértékelés területeihez illeszkedő módszerek meghatározása

(Módszertani tábla)

	Az irányított önértékelés fő témaköre	Módszer	Humán erőforrás felelős	Minta	Eredmény
1.	Az Intézmény Igazgató kiértékelése	kérdőív		Vezetők nem vezető beosztású pedagógusok	Összefoglaló Erősségek Gyengeségek
2.	Stratégiai és operatív tervezés	kérdőív		Vezetők Nem vezető beosztású ped.	Összefoglaló Erősségek Gyengeségek
3.	Dolgozók irányításának kiértékelése	kérdőív		Vezetők teljes dolgozói kör	Összefoglaló Erősségek Gyengeségek
4.	Erőforrások kiértékelése	kérdőív		Vezetők teljes dolgozói kör	Összefoglaló Erősségek Gyengeségek
5.	Folyamatok és szabályozottságuk kiértékelése	kérdőív		Vezetők teljes dolgozói kör	Összefoglaló Erősségek Gyengeségek
6.	Folyamatos fejlesztés alkalmazásának szintje	kérdőív		Vezetők teljes dolgozói kör	Összefoglaló Erősségek Gyengeségek
7.	Szervezeti kultúra kiértékelése	kérdőív		Vezetők teljes dolgozói kör	Összefoglaló Erősségek Gyengeségek
8.	Munkatársak részvételének mértéke	adatgyűjtés		Teljes körű mintából kigyűjtés	Gyűjtőtáblázat
9.	Partnerek elégedettsége: Gyermekek Szülők Iskolák Fenntartó	Komplex képsor Kérdőív kérdőív interjú		 Középsős és nagycsoportos gyermekek teljes körű	 Kiértékelés Kiértékelés Kiértékelés

10.	Partnerek elégedettsége (alkalmazottak)	Összegyűjteni az előző kérdéssorokból az ide vonatkozókat Kigyűjtés a munkaügyi adatokból		Teljes dolgozói kör	Kiértékelés
11.	Közösségi társadalmi szerepvállalás	Gyűjtőtáblázat Feljegyzés Feljegyzés Feljegyzés		Óvoda dolgozói köréből résztvevők - - -	Kiértékelés
12.	Neveltségi eredmények	Intézményi mérőeszköz (saját)		Iskolába távozó gyermekek	Kiértékelés

Az összesítés elemzés eredményeit a nevelőtestület elé tárva történik a prioritások meghatározása, a fejlesztések időrendjének kialakítása, minőségi körök vezetőinek, tagjainak kiválasztása, a kontroll kiépítése, korrekció és beavatkozás megteremtése.

Az irányított önértékelés mérőeszközei (lásd. 1. sz. melléklet)

Partneri igény és elégedettség mérés (szabályzata)

Partnerek azonosítása – Partnerekkel való kapcsolat rendszere

Hatókör: Az óvoda közvetlen és közvetett partnerei (lásd. 1. sz. melléklet)

2. SZÉKHELY INTÉZMÉNY, TAGINTÉZMÉNYEK, TELEPHELYEK NEVELÉSI GYAKORLATAI

Nyíregyháza, Kereszt u. 8.
Oktatás azonosító:033090

2.1. Gyermekek Háza Déli Óvoda Montessori nevelési gyakorlata

2.1.1. Ajánló

Óvodánk nevelőtestülete Montessori szellemiségű Pedagógiai Programját ajánlja minden nyíregyházi szülőnek, aki szeretné gyermekét:

- biztonságot nyújtó környezetben elhelyezni,
- szakmailag magas színvonalon képzett, szerető óvónők gondjaira bízni,
- olyan pedagógiai rendszer szerint neveltetni gyermekét,
- mely gyermek- és személyiség központú, 100 éves múlttal rendelkező világhírű pedagógia,
- mely gyermeke számára adottságainak megfelelő képesség fejlesztést, magas szintű neveltséget biztosít,
- autizmussal együtt élő gyermekét autizmus-specifikus ellátásban részesíteni.

Óvodánk 1980-ban épült, Nyíregyháza belvárosában működő intézmény. Hét csoportunkban ép, egy csoportunkban sajátos nevelési igényű, autizmussal együtt élő gyermekeket nevelünk.

Sajátos nevelési igényű gyermekekkel 1988 évtől kezdődően foglalkozunk, mely feladat ellátására a fenntartó támogatásával és intézményi erőfeszítésekkel építettük ki a törvénynek megfelelő követelményeket. Az autizmus szempontú vizuális akadálymentesítéssel megalapozzuk a szorongásmentes, megértésen alapuló tanulást, és a kölcsönös kommunikáció lehetőségét.

A Montessori nevelési rendszer kiépítését 1994. évben kezdtük meg, mára valamennyi csoportunkban pedagógiai nevelési programunknak megfelelő Montessori adaptáció szerint dolgozunk.

2006-tól a kompetencia alapú nevelési program négy öselemre épülő tartalmát a helyi Montessori nevelési gyakorlattal összhangban valósítjuk meg.

Óvodánk, mint önkormányzati intézmény alapvetően világnézetileg és politikailag semleges.

2.1.1.1. Bázisintézmény

2016 szeptemberétől óvodánk Bázisintézményi feladatokat is ellát, melynek keretében az érdeklődő óvodapedagógusok megismerhetik JÓ GYAKORLATAINKAT.

- Szülők, mint nevelési partnerek az egészséges életvitel megalapozásában
- Az anyanyelvi nevelés folyamata, út az írás-olvasásig
- A Kompetencia alapú óvodai nevelés és a Montessori nevelési programunk összhangjának megteremtése

2.1.1.2. Nyíregyházi Egyetem

2017. januártól a Nyíregyházi Egyetem óvodapedagógus hallgatói 3 csoportunkban teljesítik óvodai gyakorlataikat. A 203/2024 –es nevelési évben 42 fő óvodapedagógus hallgató teljesíti egyéni és csoportos gyakorlatukat és hospitálásukat.

2.1.1.3. Tehetséggondozó foglalkozások

A szülők igénye alapján különböző tehetséggondozó fejlesztő foglalkozásokat tartunk óvodánkban, melyek szervezésénél követendő célnak tartjuk, hogy ne zavarják az óvoda napirendjét és minden esetben feleljen meg a gyermekek életkorának és játékos legyen.

2.1.1.4. Boldog Óvoda

Óvodánk két csoportjában, a Moha és Páfrány csoportban és a Zöld Manók csoportban 2018/19-es nevelési évben bevezetésre került a Jobb Veled a Világ Alapítvány által indított BOLDOG PROGRAM. Az intézményünk a 2018/2019-es tanévtől jogosult a cím és a logó használatára.

Kiemelt feladatunk a 3-6 éves gyermekek korosztályában módszertani segítség, új ötletek befogadása a boldogságra való képesség erősítésére, kibontakoztatására. Pozitív énkép kialakítása, a feladatok, játékok segítségével a szeretet, magabiztosság, egymásra való odafigyelés, önmagunk és társaink tiszteletének erősítése. Egy optimista, bizakodó életszemlélet alakítása, derűs, vidám hangulatú mindennapok biztosítása. A szeretetteljes, vidám légkör nagyban hozzájárul a gyermekek pozitív pszichés fejlődéséhez, ezáltal kihat egészségükre, szomatikus fejlődésükre egyaránt.

Célok:

Az életben nap, mint nap problémák, kihívások elé kerülnek gyermekeink is, melyeket elkerülni nem tudunk, nem is szükséges. A gyermekeket meg kell tanítanunk az eléjük kerülő élethelyzetek minél könnyebb megoldására. Életszemlélet alakítása ez, mely iránymutatást adhat a pozitív, gördülékenyebb megoldási lehetőségek előhívására, megfogalmazására. A gyermekek magabiztossága, bizalma, lelki egészsége nagyobb esélyt teremthet a problémák stressz mentes, hatékonyabb kezelésére.

A Boldogságóra Program 10 egymásra épülő témából áll, s ezek fokozatosan tárják a csoport, gyermekek elé a boldogság sokféle lehetőségeit, területeit, az arra való törekvés feltételeit.

Témakörök:

- Boldogságfokozó hála
- Optimizmus gyakorlása
- Kapcsolatok gyakorlása
- Boldogító jó cselekedetek
- Célok kitűzése és elérése

- Megküzdési stratégiák
- Apró örömek élvezetek
- Megbocsátás
- Testmozgás
- Fenntartható boldogság

Csoportunkban rendszeresen (heti szinten) alkalmazunk a programhoz igen hasonló játékos feladatokat. A gyermekekkel beszélgető-kör alkalmával érzékenyítő gyakorlatokat végzünk, mely magában foglalja az egymásra és önmagunkra való odafigyelést, egymás mondanivalójának tiszteletben tartását, meghallgatását. Beszélgetés során, aki igényli, hangot adhat véleményének, megoszthatja gondolatait, melyekre reagálhatunk. Ezzel a gyermekek megtapasztalják, hogy bátran beszélhetnek bármiről, lehet véleményük, élményeiket (akár vidám, akár szomorú) meghallgatjuk, megbeszéljük. Továbbá gyermekek empátiás képességét erősítve, biztatjuk, vagy épp együtt örülünk az elhangzottaknak. Nagy gondot fordítunk ezen alkalmakkor a testi kontaktus közösségformáló erejének is. Egy-egy érintést, ölelést, kedves gesztust adunk tovább folyamatosan az utánunk következő gyermeknek. Így megtanulják elsajátítani a szeretet fogadásának, továbbadásának képességét egyaránt.

Lehetőséget biztosítunk a szülők számára, hogy gyermekeiket *ökumenikus hittan* foglalkozásra írathassák be, ennek megtartását délutáni időpontban tartjuk elfogadhatónak.

2.1.2. Óvodaképünk

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.

Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek pedagógiai tevékenységrendszer és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit.

Nevelési alapelveinkből kiindulva fontosnak tartjuk, hogy befogadó attitűd jellemezze pedagógiánkat, adjunk teret a szabad játékon keresztül a gyermeki személyiség kibontakoztatásának.

A befogadás alappillére a különleges bánásmódot igénylő gyermekek egyéni szükségleteinek teljes körű megismerése, és ehhez az adekvát tevékenységek megszervezése. Az érintett gyermekeknek joga van egészséges kortárskapcsolatokban, egyéniségüknek megfelelő módon fejlődni.

Montessori szellemű Pedagógiai programunk a képességek, ismeretek fejlesztésére épül a következő elvek szerint:

- **A fogékony fázisok elve** szerint a gyermek bizonyos ingerek felfogására, ismeretek elsajátítására fejlettségének egy adott szakaszában intenzívebben képes.

Ez az érzékenység egyénenként különböző időpontokban jelentkezik. A gyermeknek akkor kell nyújtani a fejlődés lehetőségét, amikor valaminek a befogadására különösen fogékony. Egységes nevelési rendszerünk minden elemének biztosítania kell ezen alapelv érvényesülését.

- **Az abszorbeáló lélek**, mely csak gyermeki jellegzetes sajátosság, megfelelő miliőben érvényesülhessen. Az alapelv szerint a gyermek nem emlékezetébe vési az ismereteket, hanem magába szívja, beilleszkedik. Valódi tudás, amit a gyermek maga fejt meg, cselekvésen keresztül sajátít el, és melyet képes alkalmazni képességei által, és ebben igen nagy szerepe van a komplex óvodai környezetnek.

- **A gyermek immanens (belső) fejlődési terve** értelmében megvannak azok a belső tulajdonságok, melyeket ki kell bontani. Fontos, hogy ezt a gyermek is akarja, mely a pedagógustól nagyfokú tapintatot igényel.

- **A gyermek szabadságának biztosítása**, mint egyén találja meg helyét a közösségben. Önálló törekvéseinek támogatása értelmében a rászabott környezetben szabadon nyilatkozhat meg mindaddig, míg tevékenységével, magatartásával nem sérti a közösség érdekét, melybe tartozik. A gyermek érdeklődését, akaratát önkéntességét tiszteletben kell tartani.

- **A gyermeki képességek, készségek magasabb szintre emelését** a figyelem intenzív koncentrációjának (tevékenység közbeni elmélyülés) támogatása segíti elő. Amennyiben a gyermek érzékeny bizonyos ismeret befogadására és ahhoz megtalálja a környezetében a problémát jelentő helyzetet, feladatot, eszközt, elmélyülten járja végig a megismerés útját.

Az integráció, mint egy humanizáltabb pedagógia megvalósítása. A sérült, és nem sérült gyermekek együttélése önkéntes, és tervezett együttnevelést jelent. Szociális tanulást, a másik másságának elfogadását, szellemi, testi és lelki támasz nyújtását. Az egészséges gyermekek szüleivel történő együttműködés során csökkennek a sérültekkel szembeni előítéletek.

- Az óvodánk feladatának tekinti esélyteremtő szerepének és hátránykompenzációs képességének erősítését.

Ennek érdekében fontosnak tartja:

- a nevelőtestület átfogó, intézményre szabott, belső intézményi innovációt támogató és komplex (kiemelten pedagógiai) fejlesztési programokba való bekapcsolódását,
- helyi, területi és regionális ágazatközi együttműködések kialakítását, működtetését, fenntartását a kitűzött célok elérése érdekében,
- az óvoda befogadó nevelését erősítő, deszegregációs célú fejlesztése érdekében oktatásszervezési intézkedési tervek fejlesztésének kidolgozását,
- a minőségi nevelés nyújtásához szükséges komplex fejlesztést, valamint a lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetett csoportok tanulási sikerességének elősegítését, az egyenlő esélyek megteremtését.

Az óvoda a gyermek személyiségének fejlesztésével kapcsolatos pedagógiai megközelítéséről előzetes és folyamatos tájékoztatást nyújt a szülőknek. Együttműködést alakít ki a szülők igényeinek folyamatos megismerésére, véleményének értékelésére és a nevelő munkába való beépítésére törekszik. A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, melyet az óvoda kiegészít.

2.1.3. Gyermekképünk

Gyermekképünket a fejlődés-lélektani törvényszerűségek, valamint a Montessori filozófia alapján határozzuk meg.

- A gyermeket egyedi és szociális lénynek tekintjük egyszerre.
- Egyedi individuumában benne foglaltatik immanens belső fejlődési terve, fejlődő személyiségében az abszorbeáló lélek és fogékony fázisok megjelenése.

Mindezen törvényszerűségeket nevelőmunkánk szolgálatába állítva fejlődik a gyermek kreativitása, problémamegoldó képessége a megfelelő személyi és tárgyi környezet biztosítása által. Örömmé válik számára a felfedezés, gazdag ismeretanyagot szerezhet, kialakul önállósága, az életkornak megfelelő magas szintű neveltsége.

Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, törekszik a gyermekek közti kulturális, szociális és személyiség béli különbözőségek tiszteletben tartására.

Biztosítja minden gyermek számára, hogy egyfőrmán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, és meglévő hátrányai csökkenjenek.

A tehetséges gyermekben meglévő különlegességet értéknek és pedagógiai kihívásnak tekinti. Minden gyermek számára biztosítja az esélyegyenlőséget, egyenlő hozzáférést a különleges

bánásmódhoz.

2.1.4. Óvodai nevelésünk célja

Óvodai nevelésünk célja, hogy segítse elő az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakoztatását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).

- A nevelésben az eltérő fejlődési ütem és az egyéni sajátosságok dominanciájának figyelembevétele.
- Az életkornak megfelelő sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakoztatását biztosítása, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).
- Ideális egyensúly kialakítása a nevelés tartalmában, szervezeti kereteiben az eszközök, módszerek alkalmazásában, a gyermekek optimális terhelése és a harmonikus fejlődés érdekében.
- A gyermeki aktivitás, érdeklődés, fogékonyság kihasználásával, a gyermeki szabadság biztosításával az önállóság kialakulásának és egyéni képességek korlátlan fejlődésének támogatása, a kompetencia érzés kialakítása, biztosítása.
- A gyermekek neveltségének életre szóló megalapozása az erkölcsi normákhoz való alkalmazkodás, magatartás, beszédkultúra, higiénés szokások, udvariassági és együttműködési formák vonatkozásában.
- A gyermek az óvodáskor végére lépjen be a lassú átmenetek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik.
- Békére nevelés. A kölcsönös szereteten és megértésen alapuló független, önmagát ellátni képes, dolgozó, kreatív önállóan gondolkodó, problémamegoldó, segítőkész, együttműködésre képes, toleráns és békeszerető ember formálása.
- Sajátos nevelési igényű, autizmussal együtt élő gyermekek autizmus-specifikus, részleges és teljes integrációban történő fejlesztésének biztosítása.
- Inkluzív nevelés megvalósítása szorongásmentes miliő kialakításával. A pedagógia és a gyógypedagógia közelítése, egymástól való tanulás megteremtése, team munka kialakítása.
- A Montessori pedagógia alapelvek és a kompetencia alapú kiegészítő óvodai program összehangolása programunkkal.

- Fő törekvésünk, hogy a gyermekek társaikkal és a felnőttekkel való együttműködés során elsajátítsák az együttélés szokásait, megtanuljanak figyelni, alkalmazkodni, együtt érezni egymással, miközben tolerálják egymás másságát. Azon dolgozunk, hogy e feladat sikerességéhez szükséges feltételeket folyamatosan javítsuk, a lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetettséget növelő tényezők azonosítását követő, célzott és személyre szabott beavatkozások megvalósításával. Céljaink eléréséhez szükségünk van partnereink támogatására, ezért a helyi köznevelési intézmények hálózatos kapcsolódásának, külső és helyi kapcsolatainak erősítésére, tovább építésére, helyi, területi és regionális ágazatközi együttműködések fejlesztésére törekszünk.
- Hisszük, csak közös együttneveléssel tudjuk formálni, alakítani a gyermekeket annak érdekében, hogy biztosan eligazodjanak majd a világban. Munkatársaink széleskörű szakmai felkészültsége, innovációs törekvései, minőség iránti elkötelezettsége jelentik a biztosítékot céljaink eléréséhez.
- A pedagógiai programunk részeként egészségfejlesztési program keretében a gyermekeinket személyiségük sokoldalú fejlesztésével, egészséges életmódra való nevelésével, korszerű ismeretek és a környezettudatos szemlélet közvetítésével, versenyképes tudást nyújtva felkészítjük az eredményes további tanulmányokra.
- Célunk, hogy hagyományainkra, tapasztalatinkra és az óvodánk pedagógiai programjára építve – kialakítsuk és fejlesszük gyermekeinkben az örök emberi erkölcsi értékeket:
 - az egyén tiszteletét,
 - a humánus gondolkodást,
 - a közösség iránti felelősségvállalást,
 - az empátiát, a toleranciát és
 - mindazokat az alapvető képességeket, melyek a békés úton való konfliktusrendezést, a békés egymás mellett élést segítik. Célunk, hogy fejlődjön a gyermekek felelősségérzete önmaguk, szűkebb és tágabb környezetük, nemzetünk és hazánk iránt.
- Olyan támogató tanulási környezetet alakítunk ki, amelyben minden feltétel adott ahhoz, hogy a gyermekek tanulási képességeik optimálisan fejlődhessenek. Célunk, hogy gyermekeink tanulási kompetenciáit egyéni képességeinek megfelelő fejlesztésével megalapozzuk az egész életen át tartó tanulás igényét és képességét. A fenntartható fejlődésre irányuló környezeti nevelésünk során is az élethosszig történő tanulás elvét és gyakorlatát érvényesítjük. Az egész életen át tartó tanulásra való alkalmasság számos tanulási helyzet és kihívás iránti szükséglet és indítékok korai megalapozását jelenti, az óvoda preventív funkcióját megerősíti. Az információs társadalom digitális állampolgárját

célzó, valamint az IKT eszközöket használó, rugalmas tanulási utakat biztosító szemléletet előtérbe helyező nevelés-oktatás megvalósítására törekszünk, az életkori sajátosságok megerősítése mellett. A tanulásban, neveltségben lemaradó gyermekeknél a lemaradás, lemorzsolódás okait azonosítjuk, egyéni fejlődési tervet biztosítunk, eredményeinket mérjük és értékeljük. Munkánkban az e pedagógiai programban meghatározott módszerek mentén az óvodapedagógusok változatos, egyénre szabott módszerekkel végzik nevelőmunkájukat.

Alapelvek, célok, feladatok, eljárások, eszközök rendszere. A Montessori pedagógia és a Kompetenciaalapú óvodai programcsomag integrálásának alapjai.

Alapelvek Montessori	Alapelvek Kompetencia. óv. pr.	Célok	Feladatok	Eljárások	Eszközök
<p>1. A fogékony fázisok elve. A gyermeknek akkor kell adni a fejlődés lehetőségét, amikor valaminek a befogadására intenzívebben képes.</p>		<p>A nevelésben az eltérő fejlődési ütem és az egyéni sajátosságok dominanciája a meghatározó. Az életkornak megfelelő sokoldalú képességfejlődés.</p>	<p>Az „előkészített környezet” biztosítása, mely a gyermek számára érdeklődésének megfelelően az ismeret forrása.</p>	<p>A környezet rendjének kialakítása, szabályok interiorizálása, mely a belső „rend” kialakulásáig vezet.</p>	<p>Montessori eszközök, egyéb fejlesztő eszközök és maga a természeti, társadalmi környezet.</p>
<p>2. Az abszorbeáló lélek. A gyermek magába szívja az ismereteket környezetéből, beilleszkedik abba.</p> <p>A gyermek immanens belső fejlődési terve. Az adottságok, belső tulajdonságok kibontakoztatása a gyermeki aktivitásra építve.</p>	<p>Valódi tudás, amit a gyermek maga fejt meg, cselekvésen keresztül sajátít el és melyet, képes alkalmazni képességei által.</p> <p>Komplex nevelés ahol a nevelési területek, tevékenységek a tárgyi koncentráció elve alapján egységet alkotnak.</p>	<p>A gyermeki aktivitás, motiváltság kielégítése, a kreativitás előtérbe helyezése, a kompetenciaérvés kialakítása, fenntartása.</p> <p>Ideális egyensúly kialakítása a nevelés tartalmában, szervezeti kereteiben, az eszközök, módszerek alkalmazásában a gyermek optimális terhelése, a harmonikus fejlődés érdekében.</p>	<p>Az óvodapedagógus az ismeretek tapasztalati úton történő elsajátításához segíti hozzá a gyermekeket. Megteremti a lehetőségeket a játékon, munkán, művészetben, alkotáson keresztül az ismeretszerzésre, megalapozza ennek igényét.</p>	<p>Tevékenykedtetés, élménynyújtás, problémahelyzetek teremtése, kontroll, önkontroll beépítése. Mikrocsoportos, egyéni munkaforma. Dominánsan kötetlen, de bizonyos tevékenységek esetében kötelező foglalkoztatási forma.</p>	<p>Montessori eszközök, egyéb fejlesztő eszközök és maga a természeti, épített társadalmi környezet.</p>
<p>d) A gyermek szabadságának biztosítása, önálló törekvéseinek támogatása. A szabadság azonban addig tart, míg másokat megnyilvánulásával nem akadályoz és zavar.</p> <p>A figyelem intenzív koncentrációja, a gyermeki elmélyülés biztosítása.</p>	<p>A gyermek, mint egyén találja meg helyét a közösségben.</p>	<p>A gyermeknek váljon igényévé a csoporttal való együttműködés, de tudjon egyedül is tevékenykedni igénye szerint.</p>	<p>Barátságos, derűs légkör, biztonságérzet kialakítása, nyújtása.</p>	<p>Egyéni bánásmód, differenciálás, együttműködés kialakítása, közös élmények biztosítása.</p>	<p>Játék, megfelelő időkeret, változatos együttműködési, tanulási technikák eszközei. Az elkülönülés, elmélyülés feltételeinek megteremtése, Montessori szőnyegekkel, teremkialakítással, Montessori és játéksarkok.</p>

<p>e) A gyermekek tisztelete, jogainak érvényesítése, hogy megkapja a neki megfelelő gondoskodást, nevelést.</p> <p>A sajátos nevelési igényű gyermeknek is joga, hogy megfelelő, elfogadó, fejlesztő hatású környezetet biztosítson az óvoda.</p>		<p>Az egyéni képességek korlátlan fejlődésének biztosítása.</p> <p>A gyermekek fogadják el sajátos bánásmódot igénylő társaikat, legyen természetes a közeledés, segítőkészség.</p>	<p>Az óvodapedagógussal szemben támasztott követelmények, részletesen 13. old.</p> <p>Olyan rugalmas szervezeti keretek kialakítása, mely igazodik az egyéni szükségletekhez, életkori, egyéni sajátosságokhoz, a gyermek fejlődési üteméhez.</p> <p>Megteremteni a szakmai háttérét és szervezeti kereteit a SNI gyermekek befogadásának, szakszerű fejlesztésének.</p>		
	<p>5. A kisgyermek érzelmi befolyásoltságú, ezért fontos, hogy kapcsolataiban pozitív élmények ériék.</p>	<p>A gyermek az óvoda dolgozóiban társra, ha kell, természetes támaszra találjon. Gazdagodjanak érzelmei, óvodás kor végére megfelelő kifejezőmódban jelenjenek meg.</p>	<p>Barátságos, derűs csoportlétkör megteremtése, pozitív én kép kialakulásának támogatása.</p> <p>Elfogadás, megértés, nyugalom, béke szemléletének, hangulatának megéreztetése.</p>	<p>Őszinte, szeretetalapú személyközi kapcsolatok, ezt erősítő zenei, irodalmi anyagok feldolgozása.</p>	
<p>6. A gyermekek neveltségének életre szóló megalapozása a magatartás, beszédkultúra, higiénés, udvariassági és együttműködési szokások, formák vonatkozásában.</p>	<p>A gyermek számára biztonságot nyújt a megalapozott és következetes, ám rugalmasan kezelt szokásrendszer.</p> <p>Megfelelő életvitel, az egészséges életmód iránti igény kialakítása.</p>	<p>A szokásrendszer legyen alapja a további fejlődési szakaszoknak, így az iskolás kornak, egyben a felnőtté válás feltételét is jelentse.</p> <p>Rendszeres életritmus, megfelelő napirend kialakítása a gyermekek számára. Mozgásigény meggyökereztetése. Környezettudatos szemlélet formálása.</p>	<p>Gondozás, speciális gondozás, magatartási normák folyamatos egyénre szabott alakítása az életkor és önállóságra nevelés szem előtt tartásával.</p> <p>Helyes táplálkozási szokások folyamatos alakítása, sok szabad mozgáslehetőség biztosítása.</p>	<p>Mintaadás, segítség, korrekció, megerősítés.</p> <p>Részvétel az étrend összeállításban, zöldség-és gyümölcsnapok szervezése, példaadás.</p>	<p>Neveltségi szint mérés az iskolába távozó gyermekek esetében évente.</p> <p>Megfelelő rugalmas időkeretek. Étkezési rendszer, nyersanyagok, szabadtéri, beltéri mozgásfejlesztő eszközök, környezet-, védelem eszköztára.</p>

	7. A játék a gyermek legelemibb pszichés szükséglete.	A játék a nap folyamán visszatérő módon biztosítsa a gyermek lelki szükségletét, mely egybefüggően és zavartalanul elégülhet ki. Váljon a gyermeki gondolkodás fejlődésének alapvető keretévé. Kínáljon változatos tevékenységi lehetőségeket az érzelmek, szocializáció, együttműködés, értelem és akarat fejlődéséhez.	Nyugalmas, biztonságos légkör feltételek megteremtése.	Példaadás, együttműködés a gyermekekkel, indirekt irányítás.	Kész, félkész eszközök, a természet adta tárgyak, környezet.
	8. A munka jellegű tevékenységek önkéntes, játékos felfogása.	A munkavégzéshez szükséges képességek megszerzése a tevékenykedés örömeinek, az önállóságnak alakulása közben. Erkölcsi, akarat tulajdonságok formálódása, közösséghez való pozitív viszonyulás megélése, együttműködés képességének megszerzése.	Munkatevékenység állandóságának, folyamatosságának, változatosságának biztosítása. Az egyéni eltérések figyelembevételével a megfelelő munkatempó kialakítása.	Példaadás, buzdítás, értékelés. Idő, hely, jó munkalégkör megteremtése.	Munkaeszközök a különböző munkafajtákhoz.
	9. Az anyanyelvi nevelés kiemelt jelentőséggel bír.	Az egész óvodai nevelést átható anyanyelvi nevelés során harmonikusan fejlődjenek a gyermeknyelvi képességei, s feldolgozott irodalmi élmények hatására erkölcsi és esztétikai érzékük, szociális magatartásuk.	A magyar anyanyelv ápolása, szépségeinek, változatosságának érzékeltetése a nevelés minden területén.	Példaadás, hibátlan és érzelmekben gazdag nyelvhasználat minden felnőtt dolgozó részéről. A gyermek egyéni képességeinek megfelelő differenciált figyelem, bánásmód.	
10. Az óvoda együttműködik a szülőkkel az igények megismerése, a családi nevelés folytatása és az óvodai pedagógiai rendszerével kapcsolatos folyamatos tájékoztatás érdekében.	Folyamatos párbeszéd a családokkal.	A családok segítése, erősítése. Együttműködés a gyermekek harmonikus nevelése érdekében. Az óvodáskor végén iskolára alkalmas gyermeket bízunk a szülőre.	Gyermekenként megismerni a családi hátteret, a családi nevelést. Folyamatos tájékoztatást nyújtani az óvodai pedagógiai megközelítéssel kapcsolatosan. Szülők véleményének megismerése és a nevelőmunkába való beépítése.	A kapcsolattartás szervezeti kereteinek kialakítása, működtetése.	Szülői értekezlet, fogadóóra, nyílt nap, aktuális megbeszélések, családlátogatás, felmérések.

A Montessori óvodapedagógussal szemben támasztott követelmények

1. Pedagógiai módszertani felkészültség

Ismeri a Montessori nevelés rendszerét és birtokában van az eszközökkel kapcsolatos alkalmazásképes tudásnak.

Különböző problémahelyzet teremtésével, elsősorban indirekt módszereket alkalmazva tudatosan irányítja a tapasztalat és ismeretszerzés folyamatát.

Az óvodapedagógus a gyermek meglévő tapasztalataira, élményeire támaszkodva, a szabad választás lehetőségével biztosítja a különböző élethelyzetekben való gyakorlást.

Ideális egyensúlyt alakít ki a nevelés tartalmában, tanulási formákban, szervezeti keretekben, az eszközök, módszerek alkalmazásában a gyermekek harmonikus fejlődése érdekében.

Biztosítja a kompetencia érzet kialakítását, a gyermeki aktivitás, érdeklődés, fogékonyság kihasználásával.

Hatékony gyermek megismerési technikákkal, folyamatosan nyomon követi a gyermekek egyéni fejlődését, melynek ismeretében egyénre szabott, differenciált fejlesztést alkalmaz.

Indirekt módszerekkel, egyénre és mikro-csoportokra szabott feladatokkal valósítja meg a különleges bánásmódot igénylő gyermekek fejlesztését.

Az egyéni bánásmód során támaszkodik az „előkészített környezet” és a Montessori eszközök által nyújtott fejlesztési lehetőségekre.

Differenciál a tervezésben és megvalósításban eltérő szintű feladatokban, módszerekben, munkaformákban.

Kidolgozott indikátorok használatával méri, elemzi, értékeli saját pedagógiai gyakorlatát.

A mérési és értékelési eredményeket felhasználja a minőségi pedagógiai munka érdekében. A csoportjában végzett nevelési folyamatban alkalmazza a PDCA- ciklust.

A rendelkezésre álló tanulási, képességfejlesztési segédanyagokat, digitális anyagokat és eszközöket ismeri, kritikusan, céljainak megfelelően használja.

ASD gyermekek fejlesztési céljaihoz kapcsolódó feladatok megvalósítása során a gyógypedagógus az óvodai nevelésben töltött idő, illetve a szülőkkel való szoros együttműködés eredményeképpen kihasználja a természetes élethelyzeteket a hatékony fejlesztés érdekében. Profetikus környezetben, vizuális megsegítéssel, strukturált tanulási

helyzetben valósítja meg az egyéni, és csoportos fejlesztést. A kognitív készségek mellett azonos súllyal szerepel a szociális- kommunikációs készségek egyéni szükségletekhez igazított fejlesztése

2. Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósulásukhoz kapcsolódó önreflexiók

Pedagógiai munkáját a pedagógiai programra építve, éves szinten, a tevékenységterületeknek és a képességszinteknek megfelelően, éves ütemtervre, nevelési tervre, tematikus tervre, projekttervre tervezi meg.

A sajátos nevelési igényű gyermekek megsegítésére gyógypedagógus közreműködésével, a Szakértői Bizottság véleményére alapozó Egyéni fejlesztési tervet készít. A gyógypedagógus a társzakták résztvevőinek közreműködésével (logopédus, gyógytornász, óvodapszichológus), team- munkában állítja össze az ASD gyermek Egyéni fejlesztési tervét.

Komplex módon, figyelembe veszi a foglalkozás témáját, a gyermekek előzetes tudását és tapasztalatait, a motiváltságot és az életkori sajátosságokat.

Az óvodapedagógus lehetőséget biztosít az új dolgok felfedezésére, teret ad a gyermek kreativitásának erősítésére.

Segíti a megismerési folyamatokat, az érzelmi kötődés, a játékosság, az önkéntelen figyelem, és a szabad, nyitott léggör kihasználásával.

Tudatosan irányítja a tapasztalat és ismeretszerzés folyamatát, hangsúlyt fektetve a szabad játék lehetőségeire, indirekt módszereket alkalmazva.

Pedagógiai terveit a megvalósítás eredményességének függvényében felülvizsgálja és a szükséges korrekciót elvégzi.

Nevelő és oktató tevékenysége során figyelembe veszi a gyermekek egyéni képességét, tehetségét, fejlődési ütemét, használja a szociális tanulásban rejlő lehetőségeket.

A gyógypedagógus az előre megtervezett két, illetve többszemélyes játékhelyzetben bővíti az önállóan végezhető szabadidős tevékenység repertoárját

A tanulás támogatása

A csoportszoba berendezésével az eszközök elhelyezésével, megteremti a különböző korcsoportok konfliktus nélküli együttjátzásának és a közös tevékenységek optimális körülményeit.

A gazdag tapasztalatszerzéshez széleskörűen biztosítja a feltételeket, a pozitív visszajelzésekre épülő léggört, a változatos és fejlesztő hatású tárgyi környezetet, a támogató óvónői magatartást

és az élményeket.

Az előkészített környezet által, motiválja és fenntartja a gyermekek érdeklődését a sokoldalú tapasztalatszerzés érdekében.

Változatos szervezeti formákat alkalmaz, melyek igazodnak a gyermekek életkorához, egyéni érdeklődéseihez, képességeihez és a témához.

A gyógypedagógus a tanulási folyamat támogatásánál figyelembe veszi ASD gyermekek típusos nehézségeit, és erősségeire épít. A TEACCH szemléletű megközelítéssel vizuális megsegítéssel (képes kártyák, fotósorozatok, piktogramok), bejósolható történésekkel, átlátható, apró lépésekre lebontott feladatokkal segíti az ismeretek szituációba ágyazott elsajátítását. Autizmus-specifikus tanítási technikákat alkalmaz (modellnyújtás, árnyékolás, láncolás, formálás).

A Montessori pedagógus ismeri az eszközrendszert, pontos használatát, logikáját. Az eszközök bemutatásánál lehetőleg egy érzékelési, észlelési csatornát működtessen.

Alkalmazza a **három lépcsőfokú leckét**:

-Bemutatja az eszközt, és megnevezi a nyelviileg elsajátítandó részt. Asszociációs kapcsolatokat hoz létre az érzékszervi benyomás és a megnevezés között. (pl. ez sima, ez érdes.)

- A megfelelő tárgy tulajdonság felismerés a gyermek részéről. (pl. add ide a simát, add ide az érdeset).

- Emlékezés a gyermek részéről a tárgy, tulajdonság megnevezésére. (pl. óvónő: Milyen ez? gyermek: sima, érdes).

A játékos tanulási folyamatokban az óvodapedagógus Montessori eszközökkel segíti a gyermekek gondolkodásának fejlődését, az ok- okozati összefüggések, következtetések, általánosítások felfedeztetését. Az aktivitásban a hangsúly túlnyomórészt átkerül a gyermekekre. A nevelésben a környezet kap nagyobb szerepet, mint a verbalitás. Az eszközök nem az óvodapedagógus eszközei, hanem a gyermeké, aki kiválasztja, elveszi, használja azokat igénye, érdeklődése alapján. Így lesz a tárgyakból fejlődési eszközrendszer, mely közvetítő az óvodapedagógus és a gyermek között.

Az óvodapedagógus bemutatja az eszközt és a használatát a gyermeknek, vagy gyermekeknek, majd a gyermek önállóan játszik vele. A hibát nem szabad javítani, a kontroll lehetőségét kell bemutatni. Az óvodapedagógusnak, nyugodtnak, türelmesnek kell lennie, aki képes saját késztetéseit visszafogni.

3. A gyermek személyiségének fejlesztése, egyéni bánásmód érvényesülése

Biztosítja a gyermek szabadságát, hogy mint egyén megtalálja helyét a közösségben.

Támogatja önálló törekvéseit a rászabott környezetben mindaddig, amíg magatartásával nem sérti a közösség érdekeit.

Hatékony gyermek megismerési technikákat alkalmaz, a személyiség sajátosságainak feltárására (megfigyelés, folyamatos nyomon követés)

Felismeri a gyermek teljesítmény, viselkedés és kapcsolatzavarainak kiváltó okait.

Szükség esetén megfelelő szakember segítségét kéri.

Az értelmi fejlődésben a gyermek aktuális fejlődési szintjét tekinti alapnak, ennek megfelelően támogatja a következő szintet megcélzó inger gazdag környezet, eszközök kialakításával, problémahelyzetek megteremtésével.

Félévenként értékeli a gyermeket a fejlődési napló szempontjai alapján és ezt követően, meghatározza az egyéni fejlesztésre vonatkozó irányokat, a fejlesztés eredményessége érdekében.

Pozitív visszajelzésekkel fejleszti a gyermekek önértékelését, személyiségét.

A fejlesztő játékok alkalmazásánál figyelembe veszi a Montessori eszközök sajátosságát, melyek magunkban hordozzák az önellenőrzést és korrigálást. A gyógypedagógus az autizmus súlyosságának mértéke szerint egyéni motivációs rendszert alakít ki, hogy lehetőleg önállóan, minél változatosabb aktivitásokban vegyenek részt. Ennek érdekében konkrét, látható, térben és időben állandó információkhoz juttatja őket. Az érthető környezet megteremtésével, a szokások együttes kialakításával biztonságot nyújt az ASD gyermeknek, mely elősegíti személyiségének minél teljesebb kibontakoztatását

4. A gyermekcsoportok közösségének, alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés

Egész nap folyamán harmóniát, érzelmi biztonságot, elfogadó légkört teremt, támogatja a pozitív énkép kialakulását.

Átgondolt szervezéssel, a gyermekek közti különbségek figyelembevételével megteremti a csoportban a különböző korcsoportok konfliktus nélküli együtt játszását, a közös tevékenységre való igényt.

Közösségi élet szabályainak, normáinak kialakításakor erősíti és fejleszti a gyermeki véleménynyilvánítást, döntőképességet.

Támogatja a különleges bánásmódot, migráns gyerekek elfogadását, erősíti a szociális kompetenciájukat.

Közreműködik a gyermekvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető

körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

Konfliktushelyzetben a gyermekeket a konfliktusok kompromisszumos megoldására ösztönzi.

Beszélgető körökben, dramatikus játékok alkalmával a problémák feloldását, megbeszélését gyakorolja a gyerekekkel.

A gyógypedagógus érzékenyíti a többségi csoportba járó gyermekeket. Segíti az ASD gyermekek viselkedésének helyes értelmezését, a kommunikációs próbálkozások megerősítését, az egyszerű szociális rutinok használatát, a kívánt és elfogadott viselkedésminták kialakítását. A kortárs csoportok segítőinek bevonásával megteremti az inkluzív, szorongásmentes légkört. Részt vesz az ASD gyerekekkel az óvoda közös kirándulásain, hagyományőrző programjain, kulturális és szabadidős rendezvényein.

5. Pedagógiai folyamatok és a gyermekek személyiségének folyamatos értékelése, elemzése

Az óvodapedagógus a gyermekek tevékenységének megfigyelése és produktumaik értékelése alapján végzi ellenőrzési feladatait.

Felhasználja a Montessori eszközökbe épített önkontrollt, a dominánsan kötetlen mikro-csoportos és egyéni munkaforma alkalmazását, a szabad játék nyújtotta megfigyelési lehetőségeket.

Visszajelzései, értékelései a gyermekek számára egyértelműek, melyek magukban hordozzák a megerősítést, segítőkézséget és korrekciót.

Az ellenőrzés eredményeit reálisan elemzi és értékeli, majd a fejlesztésre vonatkozóan meghatározza a célokat és szükség esetén fejlesztési tervet készít.

A gyermek személyiség fejlődéséről az óvodapedagógus a fejlettségmérő naplóban félévente rögzíti a megfigyelés eredményeit, meghatározza a fejlesztendő területeket, és fogadó óra keretében tájékoztatja a szülőket.

A gyógypedagógus az ASD gyermek készségeinek feltérképezéséhez kommunikációs mintavételt végez, melyet fél évente értékeli. Éves egyéni fejlesztési tervet havi lebontásban megvalósítja, az Egyéni fejlesztési naplóban dokumentálja.

6. Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás

Folyamatos a kapcsolata a kolléganőkkel, pedagógiai asszisztensekkel és a pedagógiai munkát segítő dajkákkal.

Aktívan részt vesz a nevelőtestületi-, munkaközösségi értekezleteken, kifejti szakmai álláspontját.

A gyerekek érdekében együttműködik a szülőkkel, szakmai partnerekkel, szervezetekkel.

Óvodai tevékenységei során felmerülő problémáit önállóan, a szervezet működésének megfelelően kezeli.

Reálisan értékeli önmagát szakmai munkája során, képes önkritikát gyakorolni és képes az önfejlesztésre.

A gyógypedagógus folyamatos szemléletformáló munkát végez a többségi óvodapedagógusok, az óvodában dolgozók, és szülők körében az ASD gyermekek elfogadása érdekében. Részt vesz szakmai munkaközösségben, melyben támogatja a többségi óvodapedagógusok munkáját. Civil szervezeteken keresztül támogatja az ASD gyermekeket nevelő családokat.

7. Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért

Önképzésben és szervezett továbbképzéseken fejleszti szakmai és általános műveltségét.

Rendszeresen tájékozódik az óvodapedagógiát érintő törvényi és szakmai változásokról, kihasználja a konferenciák adta lehetőségeket.

Teljesíti a 7 évenkénti 120 órás továbbképzési kötelezettségét.

Az intézmény részéről kötelezően az óvodapedagógusra háruló feladatokat felvállalja és legjobb tudása szerint ellátja.

A gyógypedagógus folyamatosan figyelemmel kíséri a legújabb kutatásokat, publikációkat. Tájékozódik a digitális felületeken, szakmai közösségek aktív tagjaként információkat, tapasztalatokat gyűjt, azokat alkotó módon beépíti. Munkájában betartja a kompetenciahatárokat. Részt vállal az érdekvédelemben és szemléletformálásban, az előítéletek lebontásában, az inkluzív szemlélet kialakításában.

Ismernie kell a Montessori eszközrendszert, logikáját, pontos használatát. Az eszközök bemutatásánál lehetőleg egy érzékelési, észlelési csatornát működtessen. Ha bemutat, lassan tegye, ne beszéljen, magyarázzon hozzá, csak ha a gyermek kérdez.

Szükség szerint használja az IKT eszközöket.

A gyógypedagógus ismeri, és biztonsággal használja az ASD gyermekek szociális-kommunikációs készségének fejlesztésében alkalmazott digitális programokat és infokommunikációs akadálymentesítő eszközöket.

2.1.5. Az óvodai környezet

Az előkészített környezet hangsúlyozza a Montessori pedagógia indirekt megközelítési módját. A csoportokban nyitott polcokon elhelyezett Montessori eszközök közül a gyermek szabadon választhat. Minden a megfelelő, állandó helyén áll, ez segíti a gyermeket abban, hogy a cselekedetei is rendezettek legyenek. Az eszközöket mindig a helyére kell visszatenni. **A rend** nem egy külső személy figyelmeztetésére fenntartott állapot, hanem a belső rendet kialakító

környezeti hatás.

Fontos elv, hogy a környezet ne legyen zavaró, zaklatott, legyen könnyű a tájékozódás, a rend fenntartása. Kívánatos az egyszerűség, tiszta háttér, funkcionalitás.

A gyermeki tapasztalat és ismeret forrása elsősorban a környezet, melyet az óvónő tudatosan szervez meg. A környezet szó fogalma ebben a tekintetben a lehető legtágabban értelmezendő, és az indirekt megközelítési formát hangsúlyozza.

Az óvodai légkör legfontosabb elemei: a biztonságot, szeretetet, a másság elfogadását, derűt, optimizmust sugárzó szellemiség.

Óvodánk a programban szereplő alapelvek érvényre juttatásával szervezi meg a gyermekek életkorának és egyéni sajátosságainak megfelelő gazdag tevékenységrendszert, melyben kiemelt szerepet biztosít a játéknak – s ennek hatására sokoldalú testi, lelki, értelmi képességei ideális fejlődését teszi lehetővé.

2.1.6. Az óvodai nevelés feladatai

- az egészséges életmódra nevelés kialakítása, egészségfejlesztés
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

2.1.6.1. Egészséges életmódra nevelés, egészségfejlesztés

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényeinek alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű, melynek terén az óvodai nevelés feladata az egészséges életmód a testápolás, a tisztálkodás az étkezés. Különösen a magas cukortartalmú ételek és italok a magas só és telített zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentése a zöldségek, gyümölcsök, ill. tejtermékek fogyasztásának ösztönzése. A fogmosás az öltözködés a pihenés a betegségmegelőzés és egészségmegőrzés szokásainak kialakítása.

Az óvodánk mindennapos működésében kiemelt figyelmet fordít a gyermek egészségéhez, biztonságához való joga i alapján a teljeskörű egészségfejlesztéssel kapcsolatos feladatokra, amelyek a következő területekre terjednek ki:

- egészséges táplálkozás, mindennapos mozgás a testi és lelki egészség fejlesztése, viselkedési függőségek, a bántalmazás megelőzése, a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás, a személyi higiéné. Részletesen az egészségfejlesztési programunkban található.

Az óvodapedagógus feladatai:

Gondozás területén

A **beszoktatás** körültekintő megszervezése. A gyermekek otthoni szokásainak, a család

elvárásainak megismerése, figyelembevétele a gondozási feladatok megtervezésénél.

A mindennapi élet gyakorlatainak bemutatásával és a gyakorlás lehetőségének biztosításával segítse elő a gyermekek önállóságának kialakulását és fejlődését.

A Montessori eszközöket, mint az előkészített környezet részét alkalmazza a készségek kialakításában.

A testápolás teendőinek kialakítását életkornak megfelelően tervezze, segítse, szilárdítsa meg a gyermekekben a higiénés szokásokat.

A kulturált étkezés szokásait fokozatosan alakítsa ki a gyermekekben.

Speciális gondozást biztosítson a gyermekek egyéni fejlődési eltéréseiből adódó szükségleteknek megfelelően.

Vegye figyelembe a szülők által jelzett eltéréseket, orvosi, egészségügyi, nevelési tanácsadói, szakértői bizottsági javaslatokat.

Testi szükségletek kielégítésének biztosítása

Rendszeresen a napirendbe építve és a gyermek jelzései alapján folyamatosan biztosítsa testi szükségleteiknek kielégítését az alábbi területeken:

- vízivás
- WC használat
- szabad mozgás lehetősége
- éhségérzet csillapítása
- alvás, pihenési igény kielégítése.

A tevékenységek megszervezésében törekedjen a szellemi és fizikai terhelés a mozgalmas és nyugalmas tevékenységek helyes arányának kialakítására.

A délutáni pihenés megszervezésében vegye figyelembe a gyermekek életkorát, alvási igényét, ügyelve arra, hogy minden gyermeknek élettanilag szüksége van a pihenésre.

Egészséges életmód szokásainak alakítása

Táplálkozási és étkezési szokások alakításánál fordítson figyelmet az egészséges ételek megkedveltetésére. Ennek kiegészítésére, elfogadtatására, és a családok tudatos szemléletformálása érdekében népszerűsítse az óvoda családi rendezvényein.

A gyermekek öltözködésében figyeljen arra, hogy az a hőmérsékletnek, évszaknak és gyermeki tevékenységnek megfelelő legyen, a ruházat legyen laza, biztosítsa a szabad mozgás lehetőségét.

A gyermekek egészségvédelme érdekében gondoskodjon a beteg gyermek elkülönítéséről, a szülők értesítéséről, a betegségből visszatérők esetében az orvosi igazolások bekéréséről és tárolásáról.

A gyermekek edzésének fokozása, víz, lég és napfürdő alkalmazásával, az egyéni érzékenység figyelembevételével.

Az edzés legfontosabb részeként kezelje az óvónő a kint tartózkodást, a változatos kinti tevékenységek biztosítását, miközben óvja a gyerekeket az időjárás káros hatásaitól.

Az egészségmegőrzés szokásainak kialakítása érdekében törekedjen **együttműködésre a szülőkkel**, szervezzen előadásokat, közös programokat a családok tudatos szemléletformálása érdekében, egészséges életmódjuk kialakításához.

- **Salátanapok:** a gyerekek bevonásával lehetőleg nyerszöldség és gyümölcssaláta készítése, közös elfogyasztása.
- **Egészségnapok:** a szülők bevonásával ételbemutatók, szakmai előadások az egészséges táplálkozásról, családi sportdelután.
- **Teaház:** téli teakóstolóval egybekötött tapasztalatcsere szakember bevonásával az ételallergiáról, az egészségmegővről, a gyógyteák hatásairól.
- **Gyümölcs és zöldségnapok:** ahol egyes zöldségek vagy gyümölcsök kóstoltatása, lehetséges elkészítési módjainak megismertetése történik a gyermekek és szülők körében. /étkezés, barkácsolás, ismeretszerzés/.

A mozgásfejlődés és testi képességek fejlesztésének elősegítése.

A gyermek mozgásigényének kielégítése, harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése, testi képességek fejlesztése, mozgás és pihenés arányának kialakítása, prevenció korrekció a mozgásban.

Az egyéni képességek megismerése, fejlettségmérő lapon történő rögzítése, a fejlesztése egyéni és csoportszintű, a tervezett rendszeres testnevelési foglalkozásokon és a mindennapos testnevelésen valósul meg.

Folyamatos mozgáslehetőség biztosítása, a csoportszobában és az udvaron egyaránt. (Beépített és mobil eszközök használata, **szabad tér** kialakítása.) Megengedő, támogató és óvó pedagógiai módszerek alkalmazása.

Mindennapos testnevelés kezdeményezése a délelőtti és délutáni udvari játék első szakaszában. Amennyiben az időjárás nem teszi lehetővé a szabad levegőn tartózkodást, a mindennapos testnevelést az átszellőztetett csoportszobában, vagy az aulában kezdeményezze.

Speciális gondozási, prevenciós és korrekciós feladatok

Ismerje és építse be az óvónő a mindennapi testnevelésbe a játékos láb- és gerinctorna elemeit. Az összerendezett és harmonikus mozgás fejlesztése érdekében célzott feladatok, mozgásos

játékok kezdeményezése.

Prevenció érdekében az egyéni megfigyelések során szűrje ki és rögzítse a fejlettségmérő lapon az esetleges rendellenességeket, lemaradásokat. A szülővel konzultálva kezdeményezze az esetleges kivizsgálást. Amennyiben az orvos igazolja a testi rendellenességet, és lelki sérülést, az óvoda biztosítsa a megfelelő terápiát speciális felkészültségű szakemberek bevonásával (szakképzett gyógytestnevelő és mentálhigiénés óvodapedagógus).

Biztosítsa a gyermek részvételét az 5. életévben esedékes orvosi státuszvizsgálatokon, a védőnő által végzett fejtetű vizsgálaton, fogorvosi szűrésen.

Az óvodapedagógus továbbítsa a szülő felé a javasolt intézkedéseket.

Egészséges és biztonságos környezet kialakítása és fenntartása, a feltételeknek való megfelelés az éves ellenőrzés hatáskörébe vont terület.

A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások váljanak a gyermekek természetes igényévé, környezettudatos magatartás kialakítása (takarékoskodjanak természeti értékeink felhasználásával, mint a víz, papír, gyűjtsék szelektíven a hulladékot) alkalmával a napi tevékenységekben jelenjen meg a **Montessori kozmikus nevelés elemei**.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Higiénés és öltözködési tennivalóit szükségleteinek és tevékenységének megfelelően végezze.
- Alakuljon ki a kulturált étkezés iránti szokásrendszere és igénye az egészséges táplálkozásra.
- Saját ruházatát rendben tartja, környezete rendjének, tisztaságának fenntartásába bekapcsolódik.
- Testi fejlettsége, teherbírása, érzelmi és szociális érettsége alkalmassá teszi az iskolakezdéshez.
- A társadalmi és természeti környezetét megóvjá, és védi.

- Mozgásfejlődése életkorának megfelelő harmonikus, iskolaérettségének megfelelő, az óvodai prevenciók, korrekciók, fejlesztések hatására korrigálódik a testi rendellenességük, lelki sérüléseik feloldódnak a speciális terápiák segítségével.

Neveltségi szint mérésünk keretében a gyermeki tevékenységek szintjének megállapítását minden nevelési évben elvégezzük az iskolába távozó gyermekek körében.

2.1.6.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége, ezért nagyon fontos az érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.

Célunk: a gyermeket az óvodában érzelmi biztonságot adó állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül, melyben a gyermek szabadon megnyilvánulhat, amely önbizalmat ad, és egyediségében értékes emberkének érezheti magát. Fontos, hogy az óvoda alkalmazottai és a gyerekek, valamint az óvoda alkalmazottai közötti kapcsolatot pozitív érzelmi attitűd, érzelmi töltés jellemezze.

Az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, én tudatának alakulását és engedjen teret önkifejező törekvéseinek.

Az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

Az óvodapedagógus óvodai nevelés feladatai

- Gyermek-szülők előzetes megismerése, az óvodával való ismerkedés lehetőségének biztosítása, annak érdekében, hogy a gyermekeket kedvező érzelmi hatások ériék az óvodával kapcsolatban.
- Az óvodába lépő gyermekek számára kedvező érzelmi hatások biztosítása.
- A szülő jelenlétének biztosítása a beszoktatási folyamatban.
- A csoportban lévő nagyobb gyermekek felkészítése, bevonása a kicsik fogadására.
- A gyermek személyiségének megerősítése, az otthonról hozott szokások egyéni szükségletek elfogadása, figyelembevétele.
- A gyermeket már a beszoktatáskor és az óvodai élet teljes ideje alatt is az óvodai alkalmazottak és a gyermek közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemzi, mely érzelmi biztonságot nyújt számára.

Barátságos, derűs, csoportlégkör kialakítása a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása által.

A gyermek érdeklődésének, igényének érvényesülését támogassa, nyújtson pozitív megerősítést, engedjen teret önkifejező törekvéseinek.

Rugalmas, megengedő, a gyermek akaratát is beépítő egyszerű, betartható szokás- és csoportnormákat alakítson ki, mely az állandó értékrendet képviseli.

A gyermek saját tulajdonú kedves, az otthon meghosszabbítását jelentő tárgyainak óvodai jelenlétét tegye lehetővé.

A gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) fejlődését, én-tudatának kialakulását változatos módszerekkel, eszközökkel segítse elő.

A nemi identitás kialakulásának támogatása mellett tágítsa a tradicionális nemi szerepek határait és oldja a sztereotípiák merevségeit, neveljen annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

Ennek formái óvodánkban:

- testkép, testtudat alakítás,
- érkezéstábla névvel, jellel ellátva,
- fénykép a gyermekről a születésnap vagy névnaptáblán,
- születésnapkör kirakása, élmények felelevenítése,
- a születésnapos gyermekekről információk gyűjtése, közreadása,
- beszélgető körök saját élményről, betegségekről, hétvégékről, szabadságról visszatérést követően, családi események megbeszélése,
- ajándékok, meglepetések készítése egymásnak, szülőknek.

Az óvodapedagógus alakítson ki feltétlen szeretetet nyújtó kapcsolatot minden csoportjába járó kisgyermekkel. A büntetést, szeretet megvonást mellőzze. Személyes példaadással alakítsa a gyermekek egymás közötti elfogadását, segítségét, annak megértését, hogy az emberek különböznek egymástól.

Pozitív érzelmek keltésével építse ki a gyermekekben a jó, szép elfogadását, fogalmát konkrét szinten. Az óvoda dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja modell értékű legyen.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel való együttműködés.

A szocializáció biztosítása

Cél: A gyermekek társas igényének, az együttélés szokásainak kialakítása.

Az óvodai nevelés feladatai

Közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint pl.: együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség és az akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának) szokás és normarendszerének megalapozása. Gazdag tevékenységek szervezésével feltételeinek megteremtésével biztosítsa a társas együttlét megszerettetését. Segítse elő a gyermekek együttműködését a kortársak és kisebbek, nagyobbak között egyaránt.

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és a családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a

természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

Az óvoda olyan közösségi szabályokat alakítson ki a gyermekekkel együtt, melyek könnyen betarthatók, folyamatos, szabad együttélést biztosítanak. A szabályok betartásával segítsük elő a gyermekek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését. A szűkebb közösségek, az óvodai csoportok és az óvodapedagógus a közös élményeken alapuló tevékenységek során alakítsák ki a gyermekek erkölcsi tulajdonságát (mint pl.: az együttérzést, segítőkészséget, önzetlenséget és figyelmességet) és akaratukat (ezen belül: önállóságukat, önfegyelmüket, kitartásukat, feladat- és szabálytudatukat) szokás és norma rendszerüket.

Segítse közvetetten az iskolai beilleszkedést, a pozitív énkép, önbizalom, önfegyelem, kommunikáció, a szándékos tanulás iránti pozitív attitűd megalapozásával. Erősítse a gyermekek önállóságát, önfegyelmét, szabálytudatát, engedjen teret önkifejező törekvéseinek. Nyújtson példát magatartásával, és nevelje a gyermekeket egymás tiszteletére, az udvariassági szokások elsajátítására. Az emberi kapcsolatokban a felnőttek és gyermekek kommunikációjára, ezek társadalmilag elfogadott kifejezésének elsajátíttatására helyezze a hangsúlyt. A gyermek dajka kapcsolatot is pozitív attitűd jellemezze.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet töltsön be. Mélyítse el a gyermekekben az udvariassági szokásokat a magatartás és beszéd vonatkozásában egyaránt. Nevelje a gyermekeket feltétlen igazmondásra, erősítse ezt az esetleges szorongások oldásával.

Fordítson különös figyelmet a gyermekek saját környezetében lévő tárgyak megfelelő használatára. Az óvoda nevelje a gyermekeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek a gyermekek is különböznek egymástól.

Támogassa az óvodapedagógus a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek elfogadását, erősítse szociális kompetenciájukat. A befogadást (inklúziót) pedagógusi, pedagógiai, gyermeki és szülői szinten törekedjen érvényre juttatni. Működjön együtt az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

A fejezetben szereplő udvariassági szokások érvényesülését tárgyak, játékok kulturált kezelését **neveltségi szint mérésünk keretében nevelési évenként** végezze el az iskolába távozó gyermekek körében. A februári mérést, értékelést követően a gyermekenkénti korrekciókra a nevelési év végéig kerüljön sor.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- A gyermek jól érzi magát a közösségben, szeretettel, bizalommal fordul társai és az óvónő felé.

- Nagy érzelmi kilengéseit a közösségi normáknak elfogadható mederben tudja tartani. Tudja értelmezni a környezetéből érkező érzelmek megnyilvánulásának kommunikációs és metakommunikációs jelzéseit. Érzelmeit az életkorának megfelelő kulturált módon fejezi ki.
- Életkorának megfelelő önértékeléssel rendelkezik, énképe pozitív, társaival jóhiszemű.
- A közösségi szokásokat, normákat betartja, alakítja, figyelmezteti társait is erre.
- A tevékenységek során együttműködnek egymással és az óvónővel a közös cél érdekében.
- Szívesen segít kortársainak, a kisebbeknek, sérült társainak. Elfogadják, befogadják egymást.
- Alkalmazkodnak egymáshoz.
- Szükségeit képes késleltetni, egyes lehetőségeket kivárni.
- Legyenek udvariasak egymással, a felnőttekkel, alkalmazzák az udvariassági szabályokat.
- A megkezdett feladatok befejezésében közösen vesznek részt, az akadályokat igyekeznek legyőzni.
- Elfogadja az alá- és fölérendeltségi helyzetet. Képes önértékelésre, önkifejezésre.
- A hazaszeretetet a szülőföldhöz, családhoz való kötődés alapjait a gyermek megismerte ugyanúgy, mint szűkebb és tágabb környezetét, rá tud csodálkozni a természetben és az épített környezetében megmutatkozó jóra és szépre, megbecsülve, értékelve azt.
- A szociálisan, egészségesen fejlődő gyermek, kedvező iskolai légkörben, készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására.

2.1.6.3. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósulása

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Elvárás, hogy az anyanyelvfejlesztése és a kommunikáció, különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel (javítgatás elkerülésével) valósuljon meg az óvodai nevelőmunkánk során.

Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben ügyelnünk kell a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelem fordításra.

Az anyanyelvi nevelést valamennyi óvodai tevékenységforma keretében megvalósítandó feladatként valósul meg.

Az anyanyelvi nevelés, az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen kell, hogy legyen.

Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció, különböző formáinak alakítása – a beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel (a javítgatás elkerülésével) –valósul

meg az óvodai nevelőmunka során.

Mindkét nevelési terület áthatja az egész óvodai életet; feladataik valamennyi tevékenységi formába beilleszkednek. Az óvoda az eleven szóbeliség terepe, ahol a szeretetteljes bánásmóddal a beszédes légkör is hozzátartozik.

Az óvónő állandó beszédkapcsolatban van a gyermekekkel: meghallgat – beszél – mintát ad az utánzásra.

A természetes beszédhelyzetek mellett a versek és mesék szövege egy magasabb nyelvi minőséget képvisel – nyelvi hatásuk feltétele a beszédes nevelői légkör.

A kommunikációs készség fejlesztésében fontosnak tartjuk a szóbeliségen kívüli, a mozgásos, testi kommunikációra épített verbalitást is.

Cél: Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára, életkori sajátosságra, a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosítson a gyermekeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Fontos az anyanyelv ismeretére, szeretetére, megbecsülésére nevelés. Az ismeretszerzés legyen öröm a gyermekek számára, érdeklődéssel forduljanak az ismeretlen felfedezésére és a problémák megoldása felé, a tanulás legyen szórakoztató, sikert, örömet hozó tevékenység.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az **előkészített környezet** kialakítását a Montessori program szerint végzi.
- Az értelmi fejlődés biztosítása terén a **Montessori alapelvek követése**. A gyermek érdeklődésére, szabadságára, érzékeny periódusok megjelenésének támogatására, indirekt pedagógiai megközelítésre alapozott, az érzelmek pozitív energetikai jellegét felhasználó, a gyermekek önfejlődését támogató módszertan alkalmazása.
- A gyermekek számára **sokoldalú tapasztalatszerzési lehetőség** biztosítása a megismerési folyamatokban.
- Az értelmi fejlődésben az óvónő a gyermek aktuális **egyéni fejlettségi szintjét tekintse alapnak**, fejlődését ennek megfelelően támogassa a következő szintet megcélzó eszközök, problémák, inger gazdag környezet kialakításával. Ne zárja le a fejlődés lehetőségét életkori felső követelmények meghatározásával, ne szabjon felső határt, folyamatosan biztosítsa az egyes gyermek számára a továbblépés lehetőségét minden területen érdeklődésének megfelelően.
- A **megismerési folyamatban** Montessori eszközök, és módszerek alkalmazásával különös figyelmet fordítson az érzékelés, észlelés, érzelmek csiszolására.

- **Pedagógiai munkája során a gyermeki érzékelés, észlelés szintjeit szintetizáló,** integráló módszerekkel vigye tovább a gyermeki gondolkodás (általános tájékozottság, kreativitás, képzelet fejlődésének) irányába.
- **A gondolkodás és beszédfejlődés** összhangjának kialakítása. Beszélgető helyzetek teremtése, türelmes meghallgatás, az összefüggések nyelvi kifejezésének segítése folyamatosan aktuális feladat. A gyermekek beszédkedvének, az életkorra oly jellemző kérdező kíváncsiságának fenntartása, kielégítése szintén a napi pedagógiai feladatok része. Legyen modell értékű az óvoda dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja.
- **Az anyanyelvi nevelés** valamennyi tevékenységi forma keretében jelenjen meg. Az Ösztönözze gyermekek beszéd és kommunikációs kedvét. Fordítson figyelmet a gyermek meghallgatására, kérdéseik támogatására, és a válaszok igényes, gyermekek számára érthető megfogalmazására.

A szülőkkel alakítson ki szoros kapcsolatot az alábbi területeken:

Család értékrendjének megismerése, Montessori értékek közvetítése, a családdal való együttműködés kialakítása. A gyermek értelmi fejlődését elősegítő családi háttér kialakításával kapcsolatos pedagógiai tanácsadás. Az egészséges értelmi, lelki fejlődést gátló hatásokra történő figyelemfelhívás, javítás. A gyermek fejlődésének kölcsönös nyomon követése.

A gyermekek értelmi fejlődésének nyomon követését elemzését, értékelését szolgáló óvodai mérések:

-Fejlődési napló vezetése

2.1.7. Az óvodai élet megszervezésének elvei

Személyi feltételek

- Az óvodában a nevelő munka középpontjában a gyermek áll.
- A nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenlét a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek.
- A gyermek egészséges, a tevékenységben megvalósuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg.
- A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések

érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

- A jó napirendet folyamatosság, rugalmasság jellemzi. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét. A napi- és heti rendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.
- Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző munkatársakkal.
- Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják.
- Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

A gyermekek csoportokban való elhelyezésének szempontjai:

- Óvodán belül a szülők igényeinek és az óvónők irányultságának megfelelően életkoronként homogén és vegyes csoportokat alakítunk ki. Nyolc gyermekcsoportunkból 1 sajátos nevelési igényű, 7 vegyes életkorú.
- **Vegyes életkorú** csoportokban lehetőség szerint biztosítjuk a szülők kérésének megfelelően a testvérek és barátok együttes elhelyezését.
- A vegyes életkorú csoportok a testvér gyermekek számára a családi érzés továbbvitelét, barátok, rokonok esetében a személyes kapcsolatok megőrzését biztosítják.
- Lehetőséget ad a különböző életkorú gyermekek együttéléséből származó spontán helyzetek nevelőértékének felhasználására.
- Az átlagosnál gyorsabban, vagy lassabban fejlődő gyermekek előrehaladásának segítése.
- A csoportok kialakításánál lehetőség szerint törekszünk a **fiúk, lányok** hasonló arányának kialakítására.
- A gyermekek **szociális háttere** szempontjából egy-egy csoporton belül célunk a heterogén összetétel kialakítása, mely a szociális tanulás szempontjából rejt kiváló lehetőségeket rejt.
- **A sajátos nevelési igényű, autizmussal együtt élő gyermekek** elhelyezése szempontjából lokális, részleges integrációt valósítunk meg. Lokális, mert közös épületben vannak ép társaikkal, de külön csoportszobában, gyógypedagógiai, autizmus-specifikus foglalkozásokban részesülnek.

- Részleges, mert bizonyos időkben és helyzetekben, az oktatás- nevelés egyes színterein találkoznak, együtt vannak ép társaikkal (óvodai rendezvények, kulturális programok).
- **Teljes integrációt** vagy inklúziót alkalmazunk az enyhe mértékben sérült, valamint a beilleszkedési nehézséggel küzdő, részképesség gyenge, vagy tanulásban akadályozott gyermekek esetében. Az autizmussal együtt élő gyermekeknél nagyon körültekintően kell eljárni ebben a kérdésben, szigorúan véve az inkluzív nevelésük törvényi kritériumait.

Arra törekszünk, hogy 1-1 csoportban ne legyen több 2-3 sajátos nevelési igényű kisgyermeknél.

A csoportlétszámok kialakításánál az Kt.-ben meghatározott 25 főt tartjuk irányadónak.

A napirend kialakításának szempontjai, követelményei

- A napirend, mint a tevékenységek ismétlődő kerete nyújtson érzelmi biztonságot a gyermekek számára.
- Segítse elő a gyermeki igényekhez, szükségletekhez igazodó életritmus kialakítását.
- Az egészséges gyermeki fejlődéshez és fejlesztéshez biztosítson megfelelő időkeretet.
- Segítse a tevékenységek folyamat jellegét, legyen rugalmas

Az óvodapedagógus feladata a napirend kialakításában, működtetésében

Megtervezi a csoport részletes napirendjét és rögzíti a csoportnaplóban. A tanévre vonatkozóan 3 féle napirendet készít a csoport összetételének és az **évszaknak** megfelelően (téli; őszi-tavaszi; nyári).

A napirend összeállításánál egyeztet a szomszédos csoporttal, már a tervezés szintjén törekszik a zsúfoltság, torlódás elkerülésére.

A napirendben külön időpontokat jelöl meg a játéknak, étkezéseknek, testápolásnak, Montessori körnek (csendjáték, beszélgető kör) mindennapos testnevelésének, tanulásnak, önköltséges programoknak, a párhuzamosan futó tevékenységeket egy időben jelezve.

A napirend kialakításánál vegye figyelembe a gyermekek egyéni szükségletét, az időkereteket állítsa a harmonikus testi-lelki fejlődés szolgálatába.

A folyamatosságot minden tevékenységnél érvényesítse, kiemelten a testápolás és étkezés, udvari tevékenységekhez való ki- és bemenetel, délutáni pihenés esetében.

Az étkezésnél vegyes életkorú csoportokban a **tízórai és uzsonna** folyamatos önkiszolgálással történik.

Az **ebédnél** naposi rendszerben a középső és nagycsoportos gyerekek terítnek a kicsiknek, asztaltársaságokként kezdik és fejezik be az étkezést.

A délutáni pihenést a szülővel egyeztetve és a gyermek igényéhez igazodva szervezze az óvodapedagógus. Alvásidő alatt 14:15-től 15:00-ig lehetőséget ad a nem alvó gyermekek

számára csendes tevékenységek végzésére.

Valamennyi tevékenység szervezésénél kerülje el a gyermekek várakoztatását.

Napirend javaslat

Időtartam	Tevékenység
6.30 – 8.45	Szabad játék a csoportszobában vagy a szabadban
8.45 – 9.30	Szabad játék Testápolási teendők Folyamatostízórai-önkiszolgálás
9.30 – 10.30	Montessori beszélgető kör Kötött és kötetlen tevékenységek, játékba integrált egyéni- és mikro csoportos fejlesztések Csendjáték
10.30 – 12.00	Mindennapos testnevelés, játék a szabadban Mikro csoportos és csoportos séták
12.00 – 13.15	Testápolási teendők Naposi munka Ebéd Csoportszoba átrendezése a délutáni pihenéshez Testápolási teendők
13.00 – 15.00	Mesélés, pihenés. Csendes játéktevékenységek biztosítása a nagyobb gyerekeknek alvásidőben 14.15-től Tehetséggondozó foglalkozások, Ovi-foci, Hittan
15.00 – 15:45	Testápolási teendők, csoportszoba átrendezés Folyamatos uzsonna-önkiszolgálás
15:45 – 17.30	Szabad játék a csoportszobában vagy az udvaron

A napirend kialakításának szempontjai, követelményei

- A napirend, mint a tevékenységek ismétlődő kerete nyújtson érzelmi biztonságot a gyermekek számára.
- Segítse elő a gyermeki igényekhez, szükségletekhez igazodó életritmus kialakítását.
- Az egészséges gyermeki fejlődéshez és fejlesztéshez biztosítson megfelelő időkeretet.
- Segítse a tevékenységek folyamat jellegét, legyen rugalmas.

Az óvodai nevelés-tervezés

Cél: Céltudatos pedagógiai munka, mely különböző időtávokat fog át és kiterjed a nevelőmunka minden szereplőjére.

Tervezéssel kapcsolatos követelmények:

- Távlati és szakaszos

- Logikus egymásra épülés
- Konkrétság
- Folyamatosság
- Tartalmi, formai egység
- A tervezés és értékelés összhangja

Dokumentum megnevezése	Időtáv	Tartalom	Módszer	Készítéséért felelős
Pedagógiai Program	Hosszú távú	Pedagógiai stratégia, célok feladatok, nevelési tartalmak, fejlődés várható jellemzői óvodás kor végére, legitimáció.	Dokumentum-készítés	Intézmény igazgató intézmény igazgató helyettesek. gyógyypedagógus nevelőtestület tagjai
Munkaterv	1 év szept.1.- aug.31-ig	Éves pedagógiai munka operacionalizált cél- és feladatrendszer	Felépítéssel tervezési technika	A tagintézmény igazgatók és telephely felelősök készítik el. Intézmény igazgató, intézmény igazgató helyettesek ellenőrzik.
Tevékenységek ütemterve	1 év szept.1.- aug.31.	Tevékenységek tartalma hetekre bontva.	Egymásra épülő logikai rendszer, anyag- kigyűjtés.	Valamennyi óvónő
Csoportra nevelési terv szóló	3 hónapra	Egészséges életmódra nevelés, gondozás, mindennapi élet feladatai, társas kapcsolatok, érzelmi nevelés, munka, játék- gyermeki tevékenységei.	A PP. operacionalizált tevékenységeinek tervezése.	Csoportonként valamennyi óvodapedagógus.
Csoportra havi terv szóló	szeptembertől- augusztusig	Heti tervekre bontva szerepel a tematikus terv	Éves terv, tematikus terv	munkaközösség vezetők. óvónők
Csoportra szóló szervezési feladatok tervezése	1 hónapra	A tevékenységekhez kapcsolódó programok, ünnepekkel kapcsolatos teendők, eszközök készítése, biztosítása aktuális feladatok	Idő tevékenység tervezés. és	Valamennyi óvodapedagógus

Fejlettségmérő lapok gyermekenként	Félévente kétszer dokumentálva	A dokumentum által meghatározottan.	Kategória- rendszeres megfigyelés, összegzés.	Csoportonként valamennyi óvodapedagógus.
Tehetséggondozó foglalkozások ütemterve	1 év	A tevékenységek tartalma, módszerek, eszközök.	Egymásra épülő logikai rendszer.	Tehetséggondozó foglalkozásokat vezető óvoda pedagógusok
SZMSZ kötelező mellékletei.	2024.09.01. -tól visszavon ásig	Hatályos törvények és jogszabályok alapján GDPR-2018	Belső szabályozás	Intézmény igazgató
Házirend	2024.09.01. módosításig	Hatályos törvények és a belső rend alapján	Szabályozás	Intézmény igazgató
Szabályzatok	hosszú távú	Hatályos törvények és a belső rend alapján	Dokumentum- készítés	Intézmény igazgató intézmény igazgató helyettesek
Éves önértékelési terv	hosszú távú	Hatályos törvények és a belső rend alapján	Dokumentum- készítés	Felelősök, munköz. vezetők szerkesztik Intézmény igazgató intézmény igazgató helyettesek

A tanulás tervezésének éves elosztása

2011.évi CXCV. Nemzeti Köznevelésről szóló törvény 8. § (2) 95. § (9) bekezdés az óvodakötelezettségről.

Szeptember 15 – szeptember 30. napjáig a nagycsoportosok ismétlődő jellegű, október 1. napjától május 31-ig új anyagot is tartalmazó tevékenységek tervezésére kerül sor. A párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek a gyermekek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) mikro csoportos foglalkozások keretén belül valósítjuk meg.

Személyi feltételek

- Csoportjainkban a nevelőmunkát óvodapedagógusok, speciális csoportunkban autizmushoz értő gyógypedagógusok végzik. Ahol szükséges biztosított a pedagógiai asszisztensek segítő munkája a napi tevékenységeknél.
- Az óvodapedagógusok csoportban töltött munkaideje 32 óra, az átfedési idő 2 óra. A felkészülési idő heti 8 óra: 4 óra, 4 óra kötelezően elrendelt.
- Gyógytestnevelést, mentálhigiénés tevékenységet, fejlesztő pedagógiát szakvizsgával rendelkező óvodapedagógusok látják el.

- Intézmény Igazgatói, Intézmény Igazgató helyettesi szinten feltételnek tekintjük a szakvizsgát, vagy annak megszerzését.
- A Montessori pedagógussal kapcsolatos követelményeket a Pedagógiai program tartalmazza.
- A Montessori nevelési rendszer ismeretét, az eszközökkel kapcsolatos alkalmazás-képes tudást valamennyi óvodapedagógustól elvárjuk.
- Óvodapedagógus jelenléte a teljes nyitvatartási időben kötelező.
- Az óvoda valamennyi dolgozójának hozzá kell járulnia az intézmény működésének eredményességéhez.
- Minden dolgozónak saját munkaterületéhez kapcsolódóan feladata, hogy működjön közre a sajátos nevelési igényű, autizmussal együtt élő gyermekek ellátásának, célkitűzéseinek megvalósításában.
- Valamennyi alkalmazott fontos felelőssége, hogy megjelenésével, magatartásával, beszédkultúrájával mintát nyújtson a gyermekek számára.

Tárgyi követelmények

Az óvodai környezet kialakításának feltételei:

- Az **előkészített környezet**, mint Montessori sajátosság hangsúlyozza az indirekt pedagógiai megközelítést. A gyermekek környezetében az eszközök elhelyezése nyitott polcokon elérhető magasságban megfelelő Montessori logikai rendben történjen. Az eszközöket mindig a helyére kell visszatenni. Fontos elv, hogy a környezet ne legyen zavaró, zaklatott, legyen könnyű a tájékozódás, a rend fenntartása.
- A környezetben a Montessori eszközök mellett legyenek egyéb fejlesztő eszközök és játékeszközök, más tevékenységek eszközei is. A környezet szabályaihoz tartozik, hogy a gyermek egy kis szőnyeggel foglal helyet magának, melyen az általa kiválasztott eszközzel dolgozik. A szőnyegen egyedül foglalatосkodik, nem lehet zavarni őt, csak az mehet oda társai közül, akit ő hív.

Alapvető követelmény az évente szeptember hónapban történő teljes környezetre vonatkozó **balesetvédelmi átvizsgálás és az ennek nyomán elvégzett balesetveszély elhárítása**. Ezen túlmenően valamennyi munkatárs felelős a saját munkaterületére vonatkozó biztonságvédelmi **előírások betartására**, az esetleg felmerülő veszélyek súlyától függően az elhárításra, vagy a veszély jelzésére az első számú vezető felé.

A Montessori eszközökkel kapcsolatos követelmények

- A Montessori eszközök mindegyike a gyermek számára egy megoldandó problémát tartalmaz. Az eszköz magában foglalja a hibalehetőség ellenőrzését is. Az eszközök logikailag egymásra épülnek.
- Az eredeti eszközök megfelelnek ezen követelményeknek, a házilag készített eszközöknél pedig figyelembe kell venni ezen kívánalmakat.
- Minden Montessori eszközből csak egy van a csoportban, melyet szabadon választhat a gyermek a polcra. Ha már játszik vele nem kell átengednie társának, de ő sem veheti el másától. Ha nagyon vágyódik egy gyermek a használatban lévő tárgy után, nem marad más választása, mint fegyelmezi magát, türelmesen vár, míg társa visszateszi azt a helyére.

Követelmények a tevékenységek helyének kialakításában

- A csoportszoba a bútorzattal funkcionális egységekre tagolt, így biztosítjuk a megfelelő helyet egyrészt a Montessori eszközök zavartalan használatához, a nyugodt egyéni játékhoz, másrészt a hagyományos szerepjátékokhoz.
- Csendjátékhoz, közös dalos játékokhoz, építő és közlekedési játékhoz nagyobb tér áll a gyermekek rendelkezésére.
- Az előkészített környezetben az eszközök a gyermekek által elérhető és áttekinthető nyitott polcokon, logikus módon kerülnek elhelyezésre.
- Tevékenységi területenként, témakörönként és nehézségi fokokként egymáshoz tartozó eszközök azonos polcokon foglalnak helyet. A polcok egymáshoz viszonyított helyzete is az eszközök nehézségi fok szerinti változását tükrözik.

Ennek alapján polcokként található:

- **Mindennapi élet gyakorlatához szükséges eszközök**
- **Érzékszervek fejlesztésének eszközei**
- **Matematikai nevelés eszközei**
- **Kozmikus, környezetismereti nevelés eszközei**
- **Anyanyelvi nevelés eszközei**
- **Kísérletezés eszközei**

A témakörökön belül minden egyes feldolgozandó anyag készlete külön tálcán, kosárban, fadobozban van rendszerezve. A tájékozódást segítik a nyomtatott betűvel kiírt megnevezések a polcokon.

A munkaterületként szolgáló **Montessori szőnyegeknek** állandó, rögzített helyük van a polcrendszeren belül.

A berendezés rögzítettsége által állandó helyszínt biztosítunk a klasszikus szerepjátékoknak: babaszoba, babakonyha. A csoport igénye szerint más szerepjátékokhoz mobil eszközökkel teremtjük meg az optimális játék feltételeket.

A **mesesarok** biztosítja a mesehallgatáshoz, bábozáshoz, dramatizáláshoz, könyvnézegetéshez szükséges nyugodt színteret.

Az ábrázolás, barkácsolás, kézműves technikák alkalmazására és folyamatos gyakorlására az évszakoknak megfelelően gazdag anyag és eszköztárral felszerelt állandó helyszín áll a gyermekek rendelkezésére, ahol kötetlen keretek közt, szabadon valósíthatják meg elképzeléseiket az egész nap folyamán.

A **természetsaroknak** kiemelt szerepe van a növényekkel végzett kísérletekben, növényápolásban, évszakonként a természetben gyűjtött „kincsek” elhelyezésében, rendszerezésében.

Az óvodapedagógusok ciklikusan, céltudatosan váltogatják, frissítik a játékeszközöket, a babakonyhai játék témáit, ezzel megteremtve a változatosabb és sokszínű játéktevékenységek motivációs lehetőségeit. Elromlott sérült játékeszközök nem lehetnek a csoportszobában, ezek javítása, javíttatása vagy selejtezése folyamatos tevékenységet igényel. A rendezettség, célszerűség jelenjen meg az óvodapedagógusok sajátos környezetében, valamint a dokumentációk, szakmai anyagok kezelésében, elhelyezésében.

Állandó és mobil tevékenységek felsorolása:

Állandó tevékenységek

Babaszobai játék

Babakonyhai játék

Piacos játék

Építő játék

Bábozás, dramatizálás

Barkácsolás

Mobil tevékenységek

Fodrászos játék

Orvosi játék

Boltos játék

Gyógyszertáros játék

Közlekedési játékok

Iskolás játék

Konstruktív játékok

Öltözővel kapcsolatos követelmények

- Gyermek ruháinak névvel, jellel ellátott kis szekrény és jellel ellátott ruhás zsák
- Cipők elhelyezésére külön kialakított polc
- Tornafelszerelés saját tornaszákban
- Egyéb csoportonkénti hangulati elemek
- Váltócipő

Szülők tájékoztatására vonatkozó követelmények

- Faliújság a szülők számára óvodai és csoportszinten
- A csoport aktuális nevelési terve-féléves
- Tanult versek gyűjteménye (korcsoport szerint)
- Tanult énekek gyűjteménye (korcsoport szerint)
- Aktuális felhívások, tájékoztatás az aktuális programokról
- Neveléssel kapcsolatos cikkek

Mosdóval kapcsolatos követelmények

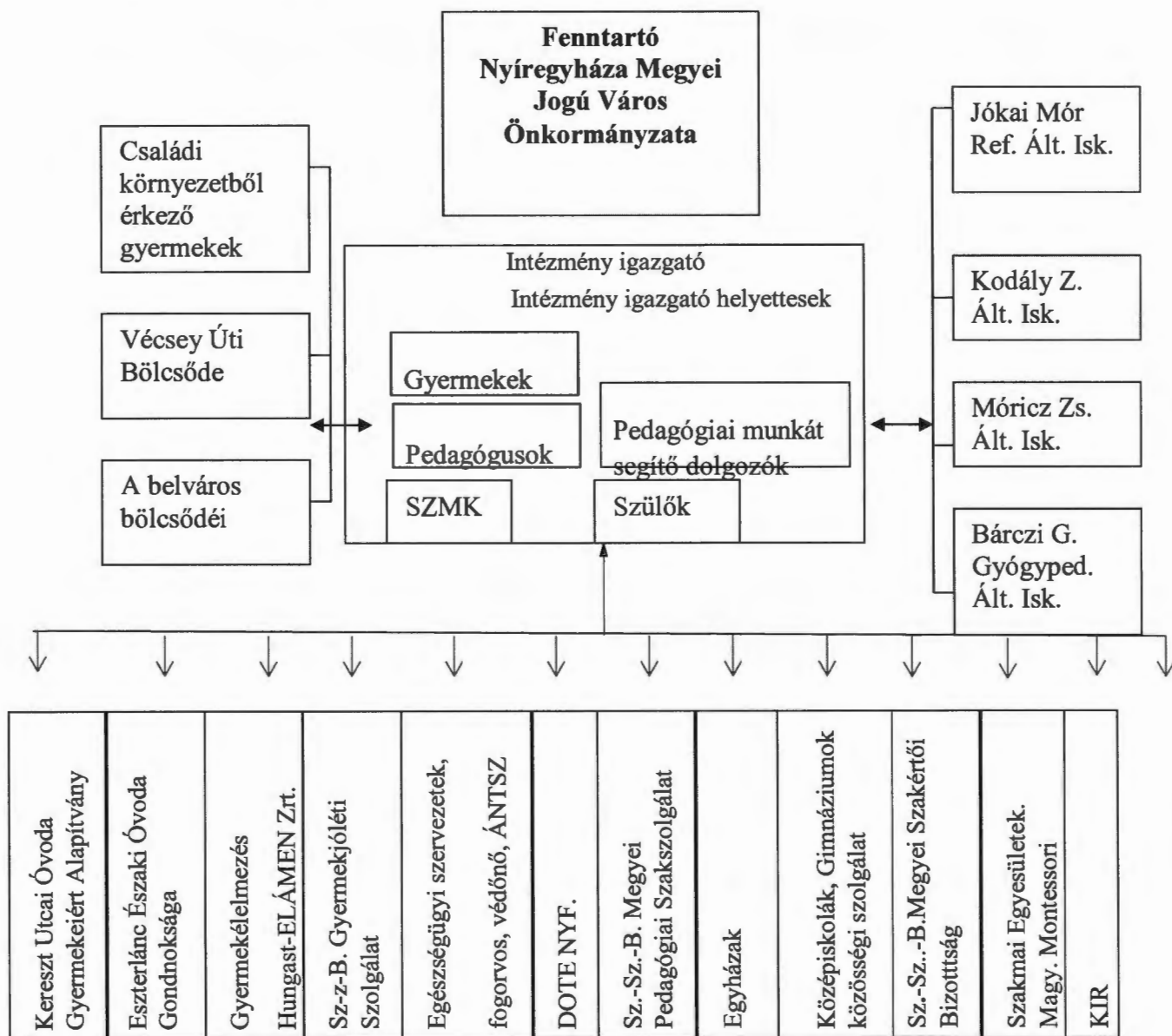
- Gyermek törölközői jellel ellátva, a tartón azonos jel alá függesztve.
- A fésűk gyermekenként a megfelelő jelhez elhelyezve. Fogmosó felszerelés, pohár, fogkefe, fogkrém gyermekenként jelhez elhelyezve.
- Felnőtt törölköző külön helyre felakasztva.
- Gyermek számára 2 db kis partvis 1 lapát a csoport takarításhoz.
- Egy tál és törölkendők az asztal lemosáshoz.
- Folyamatosan toalettpapír ellátás minden WC-hez.
- Folyékony szappan minden mosdókagylóhoz.
- Csoportonként 3 körömkefe kihelyezve.

Az óvodai környezet kialakításának elveit, a Montessori eszközökkel kapcsolatos követelményeket, a csoportkép, öltöző, mosdó, aula, tárgyaló, udvar, Montessori pedagógiai megközelítés szerint fontos követelményeit az 1. sz. melléklete tartalmazza.

Intézményünk 19/2002.(V.8.) OM rendelet által előírt követelményekhez viszonyított bútor, berendezés, taneszköz felmérését Pedagógiai programunk tartalmazza.

A beszerzéseket a fenntartóval folytatott éves egyeztetések alapján végezzük.

2.1.8. Az óvoda kapcsolatai

Partnerkapcsolatainkban célunk az elégedettség folyamatos javítása, a reális és pedagógiailag elfogadható elvárásoknak való megfelelés.

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és –lehetőség szerint– szakmai kapcsolatot tart fenn.

Az óvoda és a család

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermekek fejlődését.

Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés.

Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukba foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt. Az

óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait. A pedagógusoktól elvárás, hogy ismerjék azokat a kihívásokat, szerepvárásokat, amelyekkel napjainkban a kisgyermekes szülők szembesülnek. Ezek figyelembevételével előítélet mentes, elfogadó attitűddel, nyitott, partneri kommunikációra képesen alakítsák a szülőkkel való kapcsolatukat, támogassák őket gyermekeik nevelésében, a szülői szerepben való helytállásukban, segítsék elő, bátorítsák a családok bevonódását az intézmény életébe. A gyermekek eredményes fejlesztése érdekében a családot rendszerként értelmezzük, építünk a szülők bevonására, aktív részvételére. Támogató környezetet nyújtunk a szülők gyermeknevelési kompetenciáinak erősítéséhez, a szülői reziliencia fejlesztéséhez, valamint a segítő szolgáltatások igénybevételéhez.

A kapcsolattartás formái:

- **Családlátogatás** csak a szülő kérésére valósul meg, még óvodába érkezés előtt, vagy az első óvodában töltött hetekben.
- **A beszoktatás ideje** alatt a **személyes beszélgetések** alkalmával a szülőknek legyen lehetőségük megismerni az óvodai napirendet, a csoport szokás és szabályrendszerét.
- **Szülői értekezleten** az óvoda nevelési elveivel, rendjével, elvárásaival ismerkedhetnek meg, előadásokat hallhatnak külső szakemberektől különböző kérdésekben. Elmondhatják észrevételeiket, javaslataikat.
- **Fogadó órán** az óvodapedagógus tájékoztatja a szülőt a gyermek fejlődésének üteméről. A gyermek kiegyensúlyozott fejlődése érdekében segítséget nyújt a családoknak szokásaiknak, sajátosságaiknak megfelelő megoldásokat keresve.
- **A nyílt napok** az óvodai élet személyes megismerését, a gyermek csoportban elfoglalt helyét, baráti kapcsolatait, egyéni képességeiről kaphat betekintést.
- A szülőkkel együtt **szervezett ünnepek, rendezvények, kirándulások**, a közös élményforrások beiktatását teszik lehetővé, az együttműködést segítik.
- Az **egészségnapok szervezésével** megmutatjuk a helyes táplálkozás az egészséges életmód, sportolás sokszínűségét.
- Az óvoda megszervezi a szülők érdekegyeztető, érdekvérvényesítő fórumait, működésüknek teret enged.
- **Igény és elégedettségmérés**, valamint erre épülő fejlesztések a partnerkapcsolatokban megfogalmazott cél elérését segítik.

A gyermekintézmények egymásra épülésének elve alapján tartunk fenn kapcsolatokat a bölcsődékkal, iskolákkal. Informális kapcsolatot tartunk azon bölcsődékkal, amelyekből gyermekek érkeznek az óvodánkba.

Különböző rendezvények szervezésével segítjük a szülőket az iskolaválasztásban. A kölcsönös érdeklődés lehetővé teszi egymás nevelési céljának megismerését, megértését, az átmenet problémáinak mérséklését. Az iskolák felé közvetítjük a Montessori szellemű pedagógiánk elveit, eredményeit.

Óvoda-iskolai átmenet támogatása:

Célunk:

- az intézmény partnerkapcsolatainak bővítése, az együttműködési formák erősítése,
- intézményi és intézményközi műhelyek működtetése, Hálózati Kávéház működtetése (lásd: melléklet)
- intézményi átmenetet segítő programok kidolgozása és működtetése,
- a gyermekek iskolába lépéséhez szükséges fejlettségi szint eléréséhez és a sikeres iskolai előrehaladás megalapozásának érdekében óvoda-általános iskola átmenet program kidolgozása és bevezetése a kötelező felvételt biztosító általános iskolával
- az óvoda-iskola átmenet komplex (mérésen és nyomon követésen alapuló) differenciált pedagógiai támogatása
- a tanköteles kort elérő gyermekek közül az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget el nem érő gyermekek esetében beavatkozás a sikeres iskolai tovább haladásukat megalapozó készségek, képességek, attitűdök fejlődését elősegítő pedagógiai eszköztár használatával

Feladatunk:

- Munkaközösség létrehozása, éves munkaterv szerinti működtetése
- A pedagógiai program megvalósítását szolgáló egyéb kapcsolatok kiegészítése
- a nevelési – oktatási intézmények közötti új horizontális kapcsolatok és azok ápolása, mivel az EFOP 3.1.5-16-2016-00001 Óvodai Alprojekt folytán azok bővültek.
- Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka

A tanulási képességek megalapozása, a tanulási és egyéb részképesség zavarok kialakulásának megelőzése, megoldási késztetés, monotónia túrés, figyelemkoncentráció, az alkotásvágy szükséges szintjének kialakítása. Tanügyi igazgatást támogató munka (Szülői kérelmek benyújtás a POK-ba)

Iskolaválasztás támogatása (szülők tájékoztatás) A gyerekek fejlődésének után követése

legalább az általános iskola első évében. Szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés. Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel. A gyermekek egyénre szabott beszoktatásának biztosítása. Rendszeres (napi, vagy heti) tájékoztatás a gyermekek fejlődéséről, az egyéni fejlesztési napló bejegyzéseinek megbeszélése, a gyerekek alkotásainak megmutatása, elemzése, szülők részvételi lehetőségének biztosítása a foglalkozásokon. (Nyílt nap a csoportban, óvodában)

Egyéni beszélgetések, gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek kicserélése, a család szokásainak, értékrendjének megismerése, megértése, a család erőforrásainak feltárása

Szülői közösségek kialakítása, rendezvények szervezése (Papa-mama klub, farsang, karácsony, anyák napja)

Intézményi önértékelés, eredményesség

Intézményi önértékelés készítése

Intézményünkben fokozott figyelmet szánunk az iskolai élethez szükséges alap képességek megerősítésére, figyelembe véve az egyéni eltéréseket és fejlődési potenciálokat. Az óvoda és az iskolák vezetőinek kölcsönös megállapodása alapján „beiskolázási programsorozatot” szervezünk, amelynek során a gyermekeknek, a szülőknek és az óvodapedagógusoknak is lehetőségük nyílik betekinteni az iskolában folyó nevelői, oktatói munkába, emellett alkalom kínálkozik a tanító személyének megismerésére is. A gyermekhez illesztett iskolakezddést, a kudarcok megelőzését szolgálják a pedagógiai programban azok a speciális, pedagógusokra vonatkozó feladatmeghatározások is, amelyek általános hatókörű szabályozóként érvényesek az intézmény teljes nevelőtestületére. Ezek az alábbiakban foglalhatók össze:

- tanítói hospitálások az óvodában;
- óvodapedagógusok látogatása az iskolában;
- tanítók bemutatkozása az óvodai szülői értekezleteken;
- májusi szülői értekezletek megtartása a leendő elsősök szüleinek;
- októberben az átvezető időszak tapasztalatainak megbeszélése (az óvónők és a tanítók körében), feladatok meghatározása,
- munkatervi szinten szabályozott folyamatos szakmai kapcsolattartás az iskolával;
- az iskola életének, épületének, az ott dolgozó felnőttek munkájának megismertetése az iskolába kerülő gyerekekkel;
- az iskola magatartási szabályrendszerének megismertetése a gyermekekkel és a szüleikkel.
- Az átmenetet közvetlenül meghatározó további fontosnak ítélt alapelveink melyet az iskolai tanítókkal éves munkaterv alapján együttműködve kívánunk megvalósítani
- az elfogadó légkör, a kellemes, esztétikus környezet megteremtése;
- a gyermek szükségleteire figyelő szokásrend kialakítása
- az életkori sajátosságok és az egyéni különbségek figyelembevétele a követelmények

támasztásában, a tanulás tervezésében és irányításában;

- a beilleszkedés segítése, egyéni átvezetés;
- a biztonságot nyújtó személyhez kötődés elősegítése;
- az érdekes, élményszerű tanítás (fokozatosságra, egyéni bánásmódra épülő, egyéni képességeket figyelembe vevő differenciálás);
- az önálló munkavégzés algoritmusának elsajátíttatása;
- nyugodt tanulási feltételek és haladási tempó kialakítása;
- odafigyelés az egészséges terhelésre;
- folyamatos ellenőrzés, fejlesztő értékelés, önértékelés;
- segítségnyújtás a lemaradások, hátrányok kompenzálásához;
- partneri együttműködés a szülőkkel;
- a taneszközök mértéktartó és gondos kiválasztása

Eredményesség (indikátorok teljesülése: hiányzás csökkenése, iskolakezdés megfelelő időben, új eljárás bevezetésének tapasztalatai az iskolaérettség elérése) mérése, elemzések készítése az éves óvodavezetői beszámolóban.

Várható hatások, eredmények:

A gyerekek beilleszkednek, biztonságban érzik magukat a befogadó óvodai közösségben.

A szülők tapasztalják a befogadó környezet pozitív hatását, ezért ők is segítséget tudnak nyújtani a gyermek elfogadásában és fejlesztésében.

2.1.9. Közművelődési intézmények

Kívánatos, hogy az óvoda kapcsolatai terjedjenek ki a közművelődési intézményekre, programkínálatuk, tevékenységük gazdagítsa a gyermekek mindennapjait.

(múzeum, színház, könyvtár)

- **Szakmai kapcsolatok**

Szakmai kapcsolatot tartunk fenn a Magyarországi Montessori Egyesületen keresztül az országban dolgozó Montessori bázisintézményekkel és Montessoris óvónőkkel.

A Montessori pedagógia bázisintézményeként szakmai továbbképzések szervezését, megtartását, konzultációs lehetőség biztosítását vállaljuk.

Részt veszünk a Magyarországi Montessori Egyesület munkájában. Célunk, hogy megismerjünk hasonló külföldi intézményeket, szervezeteket.

Bázisintézményi feladatok ellátása során minden évben két alkalommal, ősszel és tavasszal betekintést kaphatnak az érdeklődő óvodapedagógusok óvodánk **JÓ GYAKORLATAIBA**:

- A Kompetencia alapú óvodai nevelés és a Montessori szellemű pedagógiai összhangjának megteremtése
- Az anyanyelvi nevelés folyamata, út az írás-olvasásig
- Szülők, mint nevelési partnerek az egészséges életvitel megalapozásában

SNI-s gyermekeink érdekében kapcsolatokat tartunk fenn az integrált és inkluzív nevelést folytató többségi iskolákkal. Az autizmussal együtt élő gyermekek és családjaik ellátásának megsegítésére együttműködünk az helyi és országos civil szervezetekkel.

Folyamatosan tartalmi kapcsolatot működtetünk a **fenntartóval, a szakmai szolgáltató és szakszolgálat intézményeivel** a gyermek – és ifjúságvédelmi intézményekkel.

2.1.10. Az óvodai élettevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

2.1.10.1. Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége és így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék- szabad képzettársításokat követő szabad játékfolyamat- a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie.

Cél:

A játék kínáljon változatos tevékenységi lehetőségeket, az érzelmek, szocializáció, együttműködés, értelem és akarat fejlődéséhez.

Körütekintő módon meg kell teremteni annak feltételeit, hogy az óvodáskorú gyermek meghatározó játéka, a **szabad játék** legyen. Ennek kiemelkedő fontosságát, elsődlegességét az óvodapedagógusnak és a dajkáknak ismerni és szemléletformálás eredményeképpen tiszteletben kell tartani.

Váljon a játék a gyermeki pszichikum, gondolkodás mozgás és az egész személyiség fejlődésének (érzékelés, észlelés, emlékezet, kreativitás, képzelet, gondolkodás, kommunikáció), alapvető keretévé, élményt adó tevékenységgé.

Az óvodapedagógus általános feladatai

- A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt-a szülő és az óvodapedagógus. Ezért utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad.
- A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, eszközökre, játékszerekre van szükség. Az.
- Megfelelő csoportlétkört, helyet, élményszerzési lehetőségeket biztosítson a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékhoz, a szimbolikus játékhoz, konstruáló játékokhoz, a szabályjátékhoz.
- Az együttműködésben szereplők multikulturális és interkulturális szemlélettel rendelkezzenek, és az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűddel, differenciált módszerekkel segítse a megfelelő csoportlétkör kialakítását. Az együttműködők formálják a közösségi életet, a játék szabályait, normáit, erősítsék a véleménynyilvánítást és döntőképességet, különös figyelemmel a konfliktushelyzetek megoldási lehetőségeire.
- Jelenléte biztosítsa az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Együttjátszás, támogató serkentő ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival.
- A békés, konfliktustól mentes játék feltételeként olyan, mindenki számára érthető, elfogadható viselkedési szabályok kialakítása és betartása minden korcsoportban, amelyben a játék birtoklása, egymás játékának tiszteletben tartása nem szenved csorbát.
- A játékon keresztül segítse a csoportba való beilleszkedést. Az erkölcsi nevelésre helyezzen hangsúlyt a szokások kialakításánál, elfogadásánál, betartásánál, az egymással szembeni kulturált viselkedésnél. Személyes példaadása legyen követendő minta a gyermek számára.
- Az óvodai élet minden terén, így a játékban is, nagy nevelőértéke van a példaértékű kommunikációnak. Alakítsuk ki a gyermekben azt az igényességet e téren, amely a felnőtt modellértékű kifejezőmódja után ez elvárható.
- A játék során fordítson fokozott figyelmet a gyermekek esztétikai nevelésére. Lehetőség szerint hozza felszínre az összes játékfajtánál a természet és élet közeliséget.
- Az óvodapedagógus a szervezés során, legyen tekintettel arra, hogy a szabad játék túlsúlyban legyen és azt is, hogy játékfajták nem képeznek hierarchikus rendet, nem különülnek el sem játék fajtánként, sem életkoronként, egyszerre vannak jelen a csoport életében, főleg a vegyes csoportokban.

- Az óvodapedagógus szemléletében a pedagógia optimizmus foglaljon el döntő szerepet, mely biztosítja a tudatosan megengedő, elfogadó, biztonságot és bizalmat adó, segítő és támogató jelenlétet. Rendelkezzen reflektív szemlélettel, szinkronizálja a gyermekeknek játékuikkal kapcsolatos elképzeléseit és készítse elő a játékhoz szükséges döntéseket.
- Az óvodapedagógusnak az egyes gyermekek aktuális fejlettségét nyomon kell követnie. Tervezen és valósítson meg elsősorban indirekt módszerekkel egyénre és csoportokra szabott fejlesztési feladatokat.
- A szülők tájékoztatása a játék, különös tekintettel a szabad játék személyiségfejlesztő hatásáról, és az együttműködés kiszélesítése a gyermek optimális fejlődése érdekében.

Az óvodapedagógus feladatai a feltételek megteremtésében

Játékhely:

Játékhelyek kialakítása az egyéni és közösségi játékok, a csendesebb és a zajosabb tevékenységek számára. A szabad játék alapvető feltételeként gazdag, sokszínű játéktér biztosítása. Az óvodapedagógus biztosítsa a belső terek megfelelő tagoltságát, a különböző játék tevékenységek kibontakoztatása érdekében.

Térfelosztási lehetőségek:

- Családi játékok tere (szobai és konyhai kellékekkel, imitációs kiegészítőkkel)
- Mesesarok (nyugalmas hely, könyvekkel, bábokkal, dramatizáló eszközökkel, jelmezekkel, párnákkal, szőnyeggel)
- Építő – közlekedő játékok tere (különböző kockákkal, kirakó és összerakó játékokkal, közlekedési eszközökkel, terepasztalokkal, állatokkal, a természetes környezet felépítését inspiráló eszközökkel)
- Rajzolás, festés, gyurmázás, kézi munka, barkácsolás helye megfelelő eszköztárral, szerszámokkal, inspiráló anyagokkal)
- Kísérletező hely (természetes anyagokkal, felszerelésekkel, gyermekenciklopédiákkal, földgömbbel, nagyítóval, mágnessel)
- Énekes játékok tere (ritmus hangszerek, a népi játékok kellékei)
- Kincses láda (különböző érdekes tárgyak az éppen aktuális játékokhoz takarók, szép

anyagok)

- Egyéb foglalkozások eljátszás lehetőségeinek biztosítása tematikus eszközökkel. (orvos, fodrász, tanító stb.)

A gyermekek kedvük szerint játszhatnak **gyakorlójátékot** szőnyegen és asztalnál egyaránt, egyénileg, vagy társaikkal. A hely megválasztását illetően a csoportban kialakult szabályt tartásuk be.

A **szimbolikus szerepjáték** és **szerepjáték** játszóhelyeinek kialakításánál az óvodapedagógusnak figyelembe kell venni, hogy vannak helyileg állandó játékok (babaszoba, babakonyha, fodrász, bábozás, barkácsolás) és mobil játékok (orvos, patika, mozgásos játékok). Mindezek mellett adjon szabad teret a gyermeki kezdeményezésnek a játéktér berendezésében, hogy fantáziájuk alapján, szabadon megválaszthassák a játék helyét. A játékterek kialakításánál fontos feladat, hogy rugalmasan alakítható, változtatható, átjárható legyen.

A Montessori és a hagyományos **képességfejlesztő** játékok zavartalan, elmélyült használatához, és a **kísérletezéshez**, alakítson ki elkülönített, nyugodt helyet, kuckót.

Az óvodapedagógus egyértelmű szabályok kialakításával érje el, hogy Montessori szőnyeg által kialakított játszóhelyeken tartsák tiszteletben egymás játékát.

A **konstrukciós játék** helyét úgy kell kialakítani, hogy lehetőséget adjunk az időben hosszan tartó, folyamatos építőjátékokra, más tevékenységek zavarása nélkül.

A **mozgásos játékok** sokirányú fejlesztő hatását, a mozgás örömét fokozhatjuk változatos játék és sporteszközök biztosításával, a csoportszobában, az aulában és az udvaron is. A többszereplős, zajosabb, mozgásos játékokhoz jó térkialakítással biztosítson tágas helyet.

A **barkácsolás** helyét úgy kell kijelölni, hogy stabil, megfelelő magasságú asztalon dolgozhatnak a gyerekek, a mozgásos játék számára kijelölt helytől távol. A játékidőben folyamatosan elérhetővé kell tenni a biztonságos, gyermekméretű szerszámokat, a könnyen megmunkálható anyagokat. A fokozatosság elvének betartásával, ötletadással, esetenkénti segítségnyújtással juttassa a barkácsolást, a gyermek önálló munkáját, alkotóvágyát magasabb szintre.

Játékidő

A játék kiemelt jelentősége megmutatkozik az óvodai napirendbe, időbeosztásban, a játékos tevékenység szervezésben is.

Idő tekintetében minden játékhoz meghatározott időkeret áll rendelkezésre. Fontos, hogy a

játékra fordítható idő legyen, hosszan tartó, egybefüggő, lehetőség legyen a folyamatos játékra, mert csak így tud kiteljesedni s így tudja betölteni a kapcsolatokat összekötő szerepét.

A mikro csoportos, kezdeményezett játékos tevékenység idején a szabad játékot és más tevékenységeket úgy szervezze meg az óvodapedagógus, hogy a kezdeményezésen részt nem vevő gyermekek a visszafogottabb konstrukciós és fejlesztő játékokat részesítsék előnyben.

A több napig elhúzódó játéktevékenységben az óvodapedagógus támogató szerepe nyilvánuljon meg abban is, hogy a helyszín berendezése megmaradhat, nem kell elpakolni a játékeszközöket.

A délutáni játékidőt az óvodapedagógus a gyermek által választott játékon keresztül használja ki esetlegesen differenciált fejlesztésre.

Játékeszközök

Az óvodapedagógus rugalmas, átgondolt szervezéssel oldja meg, hogy minden játékformákhoz elegendő eszközök, egyszerű, alakítható gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagok, játékszerek álljanak rendelkezésre. Következétesen fejlessze a gyermek rend iránti igényét azáltal, hogy a játékoknak könnyen elérhető, állandó helyet biztosít, ez Montessori nevelésünk egyik alapkövetelménye. A vegyes csoportokban a 3-7 éves korosztály számára olyan eszközök használatát kell lehetővé tenni, amelyek igazodnak a különböző korosztályok fejlettségéhez, az aktuális érdeklődéshez és a játszóhely közelében találhatóak.

Az óvodapedagógus biztosítson a gyermekek számára olyan eszközöket, melyek nevelőértéke indirekt módon hat a fogyasztói társadalom torz hatásai ellen, és melyeknek kiemelt jelentősége van. Ezen játékeszközök fejlesztik a gyermeki kreativitást, önkifejezést, alkotókedvet, közös tervezést, interakciós kultúra kibontakoztatását, annak átélését, hogy sok egyszerűbb játék alkalmazható a játékban örömforrásként.

Az *előkészített környezetben* legyenek jelen a különböző családi kultúrák pozitív elemeire emlékeztető tárgyak. A gyermekek készítsenek közösen élményekhez kapcsolódó játékeszközöket, általánosan felhasználható anyagokat, szerszámokat.

Az óvodapedagógus a *szerepjátékhoz* biztosítson olyan játékeszközöket, amelyekkel a játék színterét be tudja rendezni. Ezek hasonlítsanak a valóságos élet eszközeire, vagy legyenek valóságosak, mert ezzel egyrészt lehetőséget adnak a felnőtt életének, tevékenységének reprodukálására, másrészt hagyják kibontakozni a gyermek fantáziáját, motiválják őket a játékban való részvételre. Legyenek egyéni élményekhez kapcsolódó eszközök.

A *családi játékokban* elsősorban a babaszobai, babakonyhai játékokat részesítik előnyben. A játék témájaként a családi élet eseményei, és az ünnepek (névnap, születésnap, húsvét,

karácsony) egyaránt megjelennek. Lehetőséget kell adni arra, hogy a kiegészítő eszközök a valóságos élet eljátszására adjanak alkalmat. A higiéniai követelmények mellett készíthessenek igazi süteményeket, salátát, amellyel megkínálhatják egymást. A boltos, az orvosi, és a fodrászos játék valódi kellékeinek, eszközeinek folyamatos gazdagítása, szükség szerint cseréje legyen az óvodapedagógus s a gyermek közös tevékenysége.

A szőnyegen főleg az építőjáték dominál, ami gyakran kapcsolódik a közlekedéshez, az életben megfigyelt munka jellegű tevékenységekhez (tűzoltó, rendőr, útjavítás, házépítés) ezért a közös polcokon az ilyen jellegű eszközök biztosítása a feladat.

A kész játékok mellett szükséges a **félkész, mobil, átalakítható eszközök biztosítása**, amelyek készítése, befejezése, fejleszti a gyermek kreativitását, alkotókedvét, fantáziáját, kézügyességét, kitartását, türelmét, esztétikai érzékét. A közös tervezés és megvalósítás nagymértékben fejleszti az együttműködést.

A **mesesarok** nyugalmas helye könyvekkel, bábokkal, készen vásárolt és saját maguk által előállított, dramatizáló eszközökkel, jelmezekkel, párnákkal legyen berendezve.

Törekedjen arra, hogy a gyermekek életkorának, érdeklődésének megfelelő **társasjátékok**, fejlesztő játékok álljanak rendelkezésre. Gazdagítsa a választási lehetőséget saját készítésű Montessori eszközökkel.

A játékhoz szükséges eszközök biztosítása során fontos, hogy jó minőségű, esztétikus, balesetvédelmi szempontból megfelelő, biztonságos játékok álljanak a gyermekek rendelkezésére.

Élmények

Az óvodapedagógus juttassa a gyermekeket olyan óvodai s óvodán kívüli élményekhez, amelyek minden tekintetben megfelelnek a 3-7 éves korosztály érdeklődésének, fejlettségének. (bábszínház, színházi előadások, Állatpark, séták, kiállítások, múzeumlátogatás, Falumúzeum). Ez olyan színvonalon, hogy gazdag élmények, tapasztalatok a gyermek számára számos tevékenységben alkalmazhatóak legyenek, megjelenjenek a különböző játékfajtákban

A játék tartalmában megjelenő témák, az óvodapedagógus tevékenysége által indirekt formában befolyásoltan jelenjenek meg, felhasználva a gyermekek családból hozott élményeit is a játék gazdagítására.

Az óvodapedagógus feladata elérni, hogy egyes évszakokban az ünnepekre való örömteli családi és óvodai készülődés, és a hozzá kapcsolódó tevékenységek valamilyen formában és szinten megjelenjenek a különböző játékfajtákban is. Az ünnepekre hangolódást, a hangulati elemeket megfigyelhetjük a rövidtávú (nagytakarítás a babakonyhában húsvét előtt, sütemény,

saláta készítése) ünnepvárás során is.

Az irodalmi élmények hatásait használja fel megfelelő eszközök biztosításával arra, hogy beépüljenek a különböző játékművek tartalmába, ezáltal új megközelítésben kerülnek feldolgozásra, színesítve a gyermek személyiségét.

Az óvodapedagógus szerepe a játékirányításban

A megfelelő csoportléghőmérséklet biztosítása elfogadó, serkentő, ösztönző támogató attitűddel, differenciált módszerekkel, multikulturális – interkulturális szemlélettel. Fontos feladata a játszótárs választás biztosítása, a kreativitás ösztönzése, támogatása.

Az óvodáskor életkori sajátosságait ismerve lehetővé kell tenni, hogy szabadon játszanak, tapasztalatokat szerezzenek, kísérletezzenek, hogy kialakulhasson bennük az „én csinálom érzése”. Az óvodapedagógussal való közös játék ne sértse a gyermek önállóságát, kreativitását, elképzeléseit. **A szabad játékban** az óvodapedagógus potenciális partner, bevonható társ marad, ill. segítővé, kezdeményezővé lesz, aki csak szükséges esetekben avatkozik bele a játékba. Jelenléte teszi lehetővé a játékkapcsolatok kialakulását, az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató serkentő, ösztönző, indirekt reakcióival éri el.

Átgondolt szervezéssel, a gyermekek közti különbségek figyelembevételével, a vegyes csoportban teremtsen meg a különböző korcsoportok konfliktus nélküli együttjátszását, a közös tevékenységre való igényt. A közösségi élet szabályainak, normáinak kialakításakor erősíteni és fejleszteni kell a gyermeki vélemény – nyilvánítást, döntő – képességet, mert ez segít a konfliktushelyzetek megoldásában is.

Az óvodapedagógus ismerve a gyermekeket, segítsen a játékba nehezen bekapcsolódóknak, tapintatosan alakítsa a játszócsoportok, majd a baráti kapcsolatok alakulását, mert jó légkörben pozitív irányba fejlődik toleranciájuk. Kísérje megosztott figyelemmel a gyermekek játékát, mert így döntheti el, mely helyzetekben szükséges a közvetlen beavatkozás, mikor elég a mintaadás. A játék folyamatában elsődlegesen metakommunikációs eszközökkel küldjön a gyermek számára pozitív visszajelzéseket.

Az óvodapedagógusnak inspirálnia kell a játékelképzelések megbeszélését, és kibontakoztatásukat dekódolt üzenetekkel segítse elő.

A játék során alkalmazott pedagógiai intézkedéseket a gyermek személyiségéhez kell

igazítania.

A játék terápiás szerepének felhasználása a nevelőmunkában

Az óvodapedagógus egész személyiségének követendő mintaként kell a gyermekek előtt állnia, mert szívesebben utánoznak olyan felnőtt mintát, amely biztonságot ad számukra, akivel jó érzelmi kapcsolatban vannak, akivel gondjaikat, örömeiket érdemben megoszthatják.

Fontos, hogy a gyermeket ismerve észre vegye, feltárja a gyermek problémáinak jelentős részét, amely frusztráció hatására agresszióban vagy regresszióban nyilvánul meg és a játékot, mint feszültségoldó eszközt, terápiás eszközt alkalmazza a kínos élményektől való megszabadulásra, negatív viselkedésformák korrigálására.

Az anyanyelvi nevelés feladatai a szabad játék területén

Tudatosan megengedő, támogató és biztonságot adó jelenléttel, kiegyensúlyozott csoportlétkör megteremtésével és a játék közösen elfogadott normáinak indirekt irányításával a beszédkedv, a közlésvágy motiválása. A gyermek vegye észre, hogy az óvodapedagógus figyelemmel kíséri közléseit, készséges válaszokat ad kérdéseire.

A szerepjátékot szóbeli ismeretekkel támogassa, a fogalomalkotás segítségével. Beszédalkalmakkal az új szavak, szófajok, igeidők, módok, ragozás tanulásának, fogalmak megértésének, a magyaros mondatalkotás, kontextusos beszéd, szóbeli kapcsolatteremtés kialakításának elősegítése. Az óvodapedagógus a gyermekek felé többnyire metakommunikációs jelzéseket használjon, játszótársként nyelvi kifejezéseket adjon.

A hátrányos illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fokozott figyelemmel kísérése, beilleszkedésük támogatása a játékba, spontán párbeszédhelyzet és célzott, tervszerű anyanyelvi nevelés elősegítése.

Figyelje meg a gyermekek kommunikációs fejlettségét és a társas kapcsolatok, pozíciók közötti összefüggéseket a játéktevékenységekben.

A csoport normáinak, elveinek, erkölcsi rendszerének megfogalmazása az óvodapedagógus által, különös tekintettel a konfliktuskezelés, az asszertív kommunikációs stílusnyelvi formáinak gazdagítása érdekében.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végén

- Kisebb – nagyobb csoportokban képesek együtt játszani.
- Aktív résztvevői a játéknak, törekednek a játéktémák gazdagítására.
- Játékukban meghatározó a változatos, témájában gazdag szerepjáték.

- Játékukban fantáziadúsak, kreatívak, megfelelő önfegyelemmel, szabálytudattal, empátias készséggel, nyelvi kifejezőkészséggel, együttműködéssel rendelkeznek.
- Elképzelésük szerint alkotnak komoly tervezést igénylő építményeket.
- Tudjanak örülni egymás sikerének.
- Óvodáskor végére a játékon keresztül megtanulnak utasításokat követni, másokhoz alkalmazkodni, mert ezáltal jól fejlődnek akarati, erkölcsi tulajdonságaik, érettebbek lesznek az iskolai élet elvárásaival szemben.
- A szokás és normarendszer megalapozódott a szimbolikus játék során is.
- A tanulási készség, képesség játékon keresztüli megfelelő szintje.
- Pszichés, motoros, szociális személyiségkomponensek érettsége.
- Önmaga lehetőségeinek és korlátainak elfogadása.
- A gondolkodási formák megfelelő fejlettsége.
- A finommozgások iskolában elvárható megléte.
- Ismerik és betartják a játékszabályokat, képesek a vereség feldolgozására.
- Az önérdek és a csapatszellem érvényesítése megfelelő viselkedéskultúra betartásával történik.

2.1.10.2. Verselés, mesélés

- Játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek járuljanak hozzá a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez. Ezek rigmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak.
- A magyar népköltészet, a népi, dajkai hagyományok gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese-képi és konkrét formában, esetlegesen bábozás és dramatizálás eszközeivel-feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.
- Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi-, a klasszikus és kortárs irodalmi műveknek a megismertetése a gyerekekkel.

Cél: A versek és a mesék esztétikai értékeinek élményszerű megszerettetése útján a befogadó és alkotó tevékenységek életkornak és egyéni sajátosságoknak megfelelő fokozatos fejlesztése. A versek- mesék élményfeldolgozása mozgással és ábrázolással történő kombinálása során harmonikusan fejlődjön személyiségük, anyanyelvi képességük, erkölcsi tulajdonságaik és szociális magatartásuk.

A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme, melyek során irodalmi élmények átélésén keresztül, kialakulhat a művészetek iránti érzelmi kötődés.

Az óvodapedagógus feladatai

- A mesesarok barátságos légkörének kialakítása.
- Az irodalmi anyag igényes, életkornak, évszakoknak, ünnepélyeknek, aktualitásoknak megfelelő összeállítása. Az anyagkigyűjtés készítésekor törekedjen változatosságra, a klasszikus és kortárs irodalmi művek megválasztásával a multi és interkulturális nevelés. Mesével erősítse a hovatartozást, az identitást, a személyes kapcsolatokat.
- Az anyanyelv szépségének megismertetésével, helyes nyelvhasználattal, beszédfejlesztő módszerek változatos alkalmazásával az önkifejezés fejlesztése.
- A mindennapos mondókázással, verseléssel, meséléssel az esztétikai irodalmi fogékonyság megalapozása anyanyelvünk, szülőföldünk szeretetére nevelés.
- Mindennap juttassa meseélményhez a gyerekeket, egy-egy mesét napokon át hallhassanak. Az óvónői beszéd legyen mindig modellértékű a gyerekek számára.
- Mesesarok barátságos légkörének kialakítsa, vegyes életkornak megfelelő verseskötetek, mesekönyvek, képeskönyvek biztosítása.
- Élményt nyújtó hiteles megjelenítés bábjáték és dramatikus játékok által. Egy-egy mese feldolgozása során legalább 3-4 féle feldolgozási lehetőséget tervezzen (óvónői előadásmód, elalvás előtti mese, 1-2 bábbal, paraván mögötti játék, drámajáték). Különleges élményt nyújtó eszközhasználattal (árnyjáték, marionett, stb.) teremtsen lehetőséget az alkotó fantázia kibontakoztatására.
- A gyermekek irodalmi élményeit vezesse át ábrázoló tevékenységekbe, közösen készítsenek mesealbumokat, közmondás és találós kérdés gyűjteményeket.
- Színvonalas színházi előadások és bábműsorok megtekintésének a megszervezése.
- A komplex művészeti nevelés érdekében fejlessze a gyerekek kreativitását, kommunikációs képességeit, szókincsét, beszédkészségét, memóriáját, önbizalmát,

toleranciáját, térbeli tájékozódását a mesék, versek feldolgozása során.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- A gyermek szívesen ismételteti a verseket, rigmusokat.
- Egyénileg vállalkozik a mondókák, versek, mesék elmondására, bábozásra.
- Várja és kéri a mesehallgatást.
- Szívesen mesél, bábozik, dramatizál a társaival együtt, képes történeteket kitalálni és eljátszani.
- Megjegyez 10-14 gyermekmondókát, 8-10 gyermekverset, 15-20 mesét.
- Bekapcsolódik a közös játékba, és abban tevékenyen vesz részt. Örül a saját és a mások sikerének.
- Képes közvetlen verbális kontaktus felvételére.
- Képről összefüggéseket meglátva tud mesélni.
- Összefüggően összetett mondatokban, nyelvíleg helyesen beszél.

2.1.10.3. Anyanyelvi nevelés

Cél: Az anyanyelv ismeretére, szeretetére, megbecsülésére nevelés. A kommunikáció különböző formáinak differenciát fejlesztése a nevelőtevékenység egészében. Az óvodás korú gyermek sajátos, egyéni szükségleteinek kielégítése, tapasztalati és élményanyagának, valamint egyéni és életkori sajátosságainak megismerése s figyelembevétel, a személyiségfejlesztés, a nevelés eszközrendszerén keresztül.

Az óvodapedagógus általános feladatai

- Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat, a tevékenységekbe ágyazódva az óvodai élet minden percében jelen van.
- Az óvodapedagógus és környezete beszédkészsége, személyisége, esztétikája modellértékű legyen a gyermek számára.
- Az óvodapedagógusnak az anyanyelvi nevelés komplex értelmezését kell magáénak vallja.
- Az óvodai nevelőtevékenység egészében törekedjen a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására, a válaszok igénylésére és igényes válaszadásra.
- Elemi ritmusokból, dallamokból, az artikulációs közlésből kiinduló, élményszerű pozitív fejlesztés biztosítása (meghallgatás, oldott derűs légkör, helyes minta adása) a direkt javítás elkerülésével.

- Montessori szellemű nevelésünket, rendszert alkotva állítjuk az anyanyelvi nevelés támogatására (vegyes csoport gazdag tevékeny élettere, az egyéni és kis csoportban végzett feladatok, az írott nyelvvel való ismerkedés).
- A Montessori eszközök bemutatásánál, és az azokkal végzett gyakorlatok során a tulajdonságokat kifejező, alapszavak tudatos, tervszerű használata a szókincsbővítés érdekében. Ezáltal az alapszavakat a gyermek tudja alkalmazni más helyzetekben is.
- Az óvodapedagógus a gyermek meglévő tapasztalataira, élményeire, a szabad választás lehetőségével biztosítja a különböző élethelyzetekben való gyakorlást pl. beszélgető kör. Az óvodapedagógus feladata a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése beszélő környezettel.
- Alapvető a beszédészlelés, beszédértés, szóbeli emlékezet fejlesztése. Fontos feladata az óvodapedagógusnak, hogy az iskolára való felkészítésnek a gyermek azon képességeit fejlessze, melyek az olvasás- írás megtanulásához, írás- előkészítés fejlesztéséhez nélkülözhetetlenek.

Fejlesztési funkciók:

- a hangok, hangzók tiszta ejtése,
- az aktív –passzív szókincs bővítése,
- összefüggő beszédre való törekvés,
- beszédészlelés és beszéd értés funkcióinak fejlesztése.
- Valamennyi tevékenységi forma keretében gyarapítsa a gyermek szókincsét, alapozza meg szófaji gazdagságát.
- Törekedjen a folyamatos, összefüggő, tiszta beszéd, nyelvi kifejezőkészség megalapozására.

Fejlessze a nyelvi készséget (társalgási, vagy kontextusos és elbeszélő, vagy összefüggő beszéd).

Verbális és nonverbális jelzések felismerésének, használatának gyakorlása, egyéni bánásmód, differenciált fejlesztés alkalmazásával.

Az óvodapedagógus működjön együtt a logopédussal és a családdal a megelőzés és a korrekció érdekében.

A differenciált készség és képességfejlesztés megvalósításakor vegye figyelembe a különböző szociokulturális háttereket.

Differenciált támogatással segítse a magyar nyelv elsajátításában a nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó, valamint migráns gyermekeket.

Ismerkedés az írott nyelvvel:

Folyamatosan álljanak a gyermekek rendelkezésére a Montessori anyanyelvi eszközök. Ezekkel az eszközökkel, tegye az óvodapedagógus lehetővé az érdeklődő gyermekek számára a betűk

világába való bepillantást.

Az írott nyelv megismerése felé fordulást az óvodapedagógus differenciáltan támogassa.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- A beszédészlelés és beszédértés funkcióinak megfelelő fejlettsége.
- Alakuljon ki beszédfigyelésük.
- Legyenek képesek megkezdett történet folytatására.
- Gondolkodásuk, képzeletük, fantáziájuk, beszédképességük, szándékos figyelmük megfelelő fejlettsége.
- Reális önbizalom kialakulása.
Összefüggően, összetett mondatokban, nyelvileg helyesen beszél.
- Képolvasáskor az összefüggéseket felismerik, kifejezésmódjuk pontos, a lényeges jegyeket tartalmazza.

2.1.10.4. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Cél: A magyar népzenei kultúra elemeire épülve fejlődjön a gyermekek fogékonysága, játékos alkotókedve, mozgáskultúrája, hallása és ritmusérzéke, zenei emlékezete.

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelésével, az ölbéli játékok, a népi gyermekdalok az éneklés, közös éneklés és dalos játékok alkalmazásával mondókák és népi hagyományok megismertetésével zeneszerető, zenekedvelő gyermekek nevelése.

Az élményt nyújtó közös ének. zenei tevékenységek során felfedezi a dallam, ritmus a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét.

A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, hagyományok megismerését és továbbélését segítik.

Az óvodai ének-zene nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

Az átélte zenei élmény hatására a közösségi érzés és magatartás kialakítása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs, művészi alkotások, fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) mely segíti a zenei kreativitás kialakítását.
- A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus vegye figyelembe a nemzeti nevelés esetében a gyermek nemzetiségi hovatartozását.

- Örömmel vegyenek részt a gyermekek a közös éneklésben, amit az óvónő tiszta énekhangja, derűs, hangulatos kezdeményezése vált ki. Az ölbeli játékok kapjanak nagyobb hangsúlyt a beilleszkedési időszakban és a szocializációban. A népi gyermekdalok, énekes játékok nyújtsanak örömet a gyermeknek, keltsék fel zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét.
- Teremtse meg a feltételeket az érdeklődő nagycsoportosok időnkénti énekes játékkára, az alkalomszerű énekléshez megfelelő hely, idő és módszerek alkalmazásával. Így az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.
- A zenei kreativitás fejlesztése (mozgásrögtönzés zenére, dallam, ritmus, variációk, kialakításának ösztönzése stb.) az önkifejezés újabb csatornáját nyissa meg a gyermekek előtt.
- **A kompetencia alapú nevelési program Zenevarázs útmutatója** nyisson új teret a zenei élmények feldolgozásában, a gyermekek szabad képzettségében, kibontakoztatásában pl. dramatikus elemek, komolyzenei művek, zenefestés, zenemozgás.
- Ismertesse meg eredetiben néhány hangszerrel, azok hangjával, megszólaltatásuk módjával a gyermekeket. Figyeltesse meg a hangforrások anyagát, nagyságát és a hangszínek ebből következő eltéréseit.
- Teremtse meg a lehetőséget, hogy a szülők betekinthesse, megismerjék a gyermekek zenei tevékenységét. Hívja fel a figyelmüket, hogy a túl sok válogatás nélküli gépzene káros hatású.

Az óvónő foglalkozáson kívül is juttassa zenei élményhez, ismeretszerzéshez a gyermekeket.

- hangszeres énekes előadás az óvodában,
- zeneiskolai koncertlátogatás,
- színház, művelődési házlátogatás,
- zeneovi,
- néptánc.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végén:

- Tudjon 5-6 mondókát, 10-15 dalt biztonsággal énekelni.
- A tempó a természetes járásnak megfelelő legyen.
- Ismert dalt szöveg nélkül is tudjon énekelni dúdolva, zümmögve vagy egyszerű szótagokkal.
- Ismerje fel a magas és mély éneklés közötti különbséget.
- Tudjanak felelgetős játékokat két csoportban folyamatosan segítség nélkül énekelni.
- Énekeljen vissza változatos dallammotívumokat és tapsoljon vissza ritmus motívumokat.
- Tudjon halkán, hangosan énekelni, tapsolni, beszélni.
- Legyen képes zenei fogalom párokat- gyors-lassú, halk-hangos-, dinamikai különbséget együtt felismerni.
- Ismerje fel a dalokat dúdolásról, hangszerről sajátos kezdő, motívumáról.
- Figyelje és különböztesse meg a hangszínek finom eltéréseit zörejen, beszédhangon a természet és a környezet hangjait megfigyelve. Ismert óvodai hangszerek hangját különböztessék meg. Megfelelő módon használja az ütőhangszereket lüktetés, ritmus, motívumhangsúly kiemelésére.
- Tudja érzékeltetni az egyenletes lüktetést és a ritmust.
- Járjanak körbe egyöntetűen, szép kicsit oldalt fordított testtartással, kézfogással. Az egyszerű játékos, táncos mozgásokat szépen formálják meg, esztétikusan, jó kedvvel végezzék.
- A bemutatott előzenét, a hangulatukban egymástól eltérő népdalokat, műzenét figyelmesen hallgassák meg.

2.1.10.5. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Cél: Legyenek fogékonyak az esztétikumra környezetükben, váljanak nyitottá annak befogadására. A gyermekek élményei, érzelmei, fantáziája saját elképzelésük során érvényesüljenek, nyerjenek képi kifejezési formát. Alkotómunkájukban mutakozzon meg a kreativitás. Tapasztalataikat, elképzeléseiket tudják egyéni képességeiknek megfelelően, változatos módon kifejezni. Végezzék a manipulatív tevékenységeket örömmel, közben alakuljon ki és folyamatosan fejlődjön tér – forma és színérzékük.

A rajzolás, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés elősegíti a gyermeki

személyiségfejlesztését.

A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására, és a tehetségek bátorítására.

Óvodapedagógus feladatai:

- Gazdag, változatos élményekkel segítse a gyermekek sokoldalú, érzéletes tapasztalatszerzését, ezáltal alakítsa ki az esztétikum iránti érzékenységüket.
- Az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán biztosítson teret, változatos eszközöket, amelyek a gyermekek számára örömet szerez, valamint kialakítja a gyermekalkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezetesztétikai alakítására és esztétikai élmény befogadására.
- Támogassa az óvodapedagógus az önálló gyermeki elképzelés megvalósulását, szükség esetén nyújtson segítséget.
- Teremtse folyamatos lehetőséget az ábrázoló tevékenységhez, az eszközök mindenkori elérhetőségéhez a gyermeki önmegvalósítás érdekében.
- Ismertesse meg a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás, kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.
- A változatos technikák használatával és a Montessori eszközök alkalmazásával szoktassa a gyermekeket az eszközök célszerű, biztonságos, takarékos, kreatív használatára, mely a finom motorikus képességek kialakulását, fejlődését eredményezze. Az óvodapedagógus segítse a kreatív gyermeki személyiség kialakulását a Montessori elvek betartásával az egyéni és mikro tér-formacsoportos foglalkoztatás keretében.
- Tájékoztassa a szülőket a gyermekek ábrázoló tevékenységének fontosságáról, nyújtson elméleti segítséget az otthoni feltételek megteremtéséhez.
- Vegye figyelembe a komplexitásból adódó témák sokszínűségét aktuális események, élmények feldolgozásával: évszakok, ünnepek, kirándulások, népi motívumok – díszítés, zene, énekes játék, mese, vers.
- A vizuális tevékenységben jelenjen meg a népművészeti elemekkel az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés.

A gyerekek környezettudatos magatartásának formálása, hasznos hulladékok gyűjtésével, feldolgozásával. (Mi lehet belőle? – kreativitás fejlesztése).

- Az egyéni képességek figyelembevételével segítse a képi –plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermek tér-forma és szín képzeteinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végén

- Az élmények, elképzelések egyéni módon jelenjenek meg.
- Legyen jellemző a forma és részletgazdagság, a színek egyéni alkalmazása.
- Örüljenek alkotásaiknak és legyenek képesek a közös kompozíció létrehozására.
- Plasztikai alkotásaik legyenek egyéniek és részletezőek.
- Mindenfajta alkotásra legyen jellemző az ötletgazdagság, kreativitás.
- Az emberábrázolásban jelenjen meg a vastagság, mozgás.
- Vegye észre a szépet és tudjon gyönyörködni benne, alakuljon ki értékítélete.
- Az alkotásokról tudjanak beszélgetni, véleményt nyilvánítani egyénileg és önálló módon.
- Fejlődjön ki az iskolakészültségnek megfelelő finom motorikus képesség.
- Alakuljon ki környezettudatos magatartásuk.

2.1.10.6. Mozgás

Cél: A 3-7 éves gyermekek nagyfokú mozgásigényének kielégítése sokszínű, változatos és játékos mozgásanyag összeállításával spontán és szervezett formában egyaránt, figyelembe véve a gyermekek egyéni fejlettségi szintjét.

1.Rendszeres egészség fejlesztő testmozgással megalapozzuk és felerősítjük az egészséges életmódra nevelés hatásait. A gyermekek egyéni fejlettségéhez igazodó, rendszeresen végzett egészség-fejlesztő testmozgással, mozgásos játékokkal és feladatokkal formáljuk, alakítjuk, fejlesztjük a pszicho motoros készségeket és képességeket, valamint a mozgáskoordinációt, és elősegítjük a természetes hely-, helyzetváltoztató és finommotoros mozgáskészségek tanulását, ezzel biztosítjuk a mozgás és az értelmi fejlődés megvalósulását.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A rendszeresen alkalmazott irányított mozgásos tevékenységek által harmonikussá, összerendezettebbé, fegyelmezetté válnak a nagy és kismozgások, valamint jól fejlődnek a

kondicionális képesség közül az erő,- állóképesség. Ez utóbbiak hozzájárulnak a gyermeki szervezet egészséges fejlődéséhez, teherbíró képességének megnövekedéséhez, és a helyes testtartáshoz.

Az alapelvekkel összhangban különös figyelem kerül a mindennapos testnevelés tervezésére, megszervezésére és biztosítására lehetőleg szabadlevegőn, differenciáltan, irányítottan. Fontos a komplexitás.

Az óvodáskor végére alakuljon ki a gyermekek szabálytudata, helyzetfelismerése, alkalmazkodóképessége, térbeli tájékozódása, és feladattartása.

A mozgás segítse a személyiség akarati tényezőinek az alakulását a társra figyelés képességét. Prioritást élveznek a fejlesztő hatású, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazása, és a szabad levegő maximális kihasználása.

Az óvodapedagógus feladatai

A mozgásanyag kiválasztásánál vegye figyelembe a különböző életkorú és eltérő mozgásfejlettségű gyermekek terhelhetőségét, irányítsa az önálló szabad játék során megjelenő mozgásos játékokat.

A korszerű szervezési formákkal biztosítsa a gyermeki szervezet számára a folyamatos terhelést és megfelelő mozgásintenzitást.

A gyakorlatsort segítse a téri tájékozódás, a nagyság, a távolság, a tömeg észlelésére, az oldaliság gyakorlását, az egyensúlyérzék fejlesztését.

Fejlessze a gyermekek ritmusérzékét, és finom motorikus készségeit a kézi szerek változatos használatával.

A vázizomzatot erősítő mozgásos játékok, feladatok, tevékenységek rendszeres alkalmazásával előzze meg a mozgásszervi elváltozásokat és deformitásokat.

Az óvónő biztosítsa folyamatosan rendszeresen, az óvodai nevelés mindennapjaiban a mozgásos játékokat, tevékenységeket és feladatokat, az egészségfejlesztő testmozgást.

A csoportszobában és a szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán és szervezett formában, a gyermeki nagyfokú mozgásigény kielégítése érdekében, figyelembe véve a gyermek egyéni szükségleteit és képességeket.

Ezek a komplex testmozgások beépülve egyéb tevékenységekbe elősegítik a gyermek személyiség fejlődését (pozitív énkép, önkontroll, érzelem-szabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás).

A Montessori pedagógia is fontosnak tartja a gyermekek egészséges növekedéséhez és fejlődéséhez elengedhetetlen szabad és önálló mozgás biztosítását, melyre minden nap teremtsen lehetőséget az óvónő.

A **csendjátékban** a vonalon járás alkalmazásával és egyensúlyozó gyakorlatok beépítésével járjon hozzá a helyes testtartás kialakításához, az egyensúlyérzék fejlesztéséhez.

A pontos és sikeres végrehajtás érdekében az óvónő mindig mutassa be a mozdulatsort.

A vegyes korcsoportban teremtsen lehetőséget a differenciálásra, a gyermekek mozgásfejlettségeinek megfelelő gyakorlatsorral és eszközválasztással.

A mozgás foglalkozásoknál mindig tartsa tiszteletben a gyermekek különböző adottságait, teljesítményüket mindig az adott gyermek képességeihez viszonyítsa.

A játékok, mozgásformák, mozgásos tapasztalatok konkrét megfogalmazásával biztosítsa a gyermekek anyanyelvi fejlődését.

A legkisebb fejlődést is vegye észre és örüljön együtt a gyermekekkel az eredményeiknek. Világos, konkrét értékeléssel támogassa a gyermekek pozitív énképének kialakulását.

A mozgásanyag felosztása a különböző motoros képességek fejlesztése érdekében:

1. **A kondicionális képességek fejlesztése** érdekében egyaránt fejlesztjük a gyermekek erejét, állóképességét, és gyorsaságát. A gyermekek erejét a gyorsító és a test általános erejének növelésével fejlesztjük.

- ***Gyorserőt növelő gyakorlatok***
 - szökdelések
 - távol-és magasugrás helyből és nekifutásból
 - fel- és leugrások szerekre, szerekről
- **A test általános erejét növelő gyakorlatok**
 - kúszások, csúszások, mászások, nyuszi ugrás
 - dobások
 - medicinlabda-gyakorlatok
 - minden kézi szery gyakorlat magas ismétlésszámmal
- **Az állóképességet az alap állóképesség és a globális állóképesség növelésével erősítjük meg.**
- **Az alap állóképességet fejlesztő gyakorlatok:**
 - hosszantartó lassú és közepes iramú futások
 - minden hosszú ideig tartó futást tartalmazó játék
- **A globális állóképességet növelő gyakorlatok:**
 - hosszú ideig végzett kúszások, csúszások mászások, nyuszi ugrások

A gyorsaság fejlesztése kétirányú, egyrészt a mozgás gyorsítása, másrészt a reakció idő rövidítése a feladatunk.

- ***A gyerekek mozgásának gyorsítása a következőképpen érhető el.***

- gyors futások
- élénk tempójú kúszások, csúszások, mászások, nyuszi ugrás
- A reakció gyorsaságot fejlesztő gyakorlatok
 - futójátékok feladattal
 - járásból, futásból/akusztikai jelre/ irányváltatások, megállások különböző testhelyzetek felvétele

2.A koordinációs képességek fejlesztésének részfeladatai, a téri tájékozódás-, a kinesztétikus differenciálás-, az egyensúlyérzék-, a ritmusérzék fejlesztése és a reakció képesség gyorsítása.

A téri tájékozódó képesség fejlesztésére alkalmazható feladatok

- átbújások
- minden természetes támaszgyakorlat irányváltatással
- járások, futások irányváltatással
- célba dobások, labdagyakorlatok

A kinesztétikus differenciáló képességet kézi szer gyakorlatokkal serkentjük.

A reakció képesség gyorsítására alkalmas minden futójáték, melyet feladattal végzünk.

- **Az egyensúlyérzék fejlesztésére alkalmas gyakorlatsor:**
 - keskeny felületen végzett járások, futások, kúszások, csúszások, mászások, nyuszi ugrás
 - gurulás a test hossz tengelye körül
 - gurulóátfordulás előre
 - minden csukott szemmel végzett gyakorlat
- **Ritmusképességet fejlesztő mozgások**

Egyszerű ciklikus mozgás (járás, futás, szökdelés, kúszás, csúszás, mászás) akusztikus jelre a ritmus tartásával. A mozgékonyt és a hajlékonyt fejleszt valamennyi ízület közepes és élénk tempójú nyújtó hatású gyakorlat.

A mozgásanyag tartalma, fajtái, egymásra épülő fokozatai alapján, az óvodában töltött 3-4 év alatt juthatnak el a gyerekek a megfelelő fejlettségi szintekre:

- A gyermek megszereti és igényli a mozgást.
- Mozgása összerendezetté, harmonikussá válik.
- Nagymozgása, mozgáskoordinációja, egyensúlyérzéke, téri tájékozódó képessége, laterálisága, kialakult, harmonikus finommozgásra képes.
- Gyorsul cselekvőképessége, fejlődik testi képessége, mint erő, ügyesség, állóképesség.
- Fegyelmezetté válik, kitartó, bátor.

- Szívesen vesz részt, szereti az egyéni, csoportos, sor és váltóversenyeket, a szabályokat betartja.
- Léglabdát korának megfelelően tud dobni, pattogtatni, kézzel vezetni.
- Képes ütemesen járni, annak tempóját változtatni, 20-30 métert futni, egyensúlyérzéke kifinomul.
- Akadályokon átugrik, távolba ugrik, kislabdát hajít.
- Szívesen vesz részt és maga is kezdeményez mozgásos játékokat.
- Akarati tulajdonságai megalapozódnak. Képes betartani a szabályokat, kitartó, tud a csapatért küzdeni, örül a győzelemnek, elviseli, ha nem ő nyer.

2.1.10.7. A külső világ tevékeny megismerése, kozmikus nevelés

Környezetismeret, környezetvédelem

Cél: A gyermekek életkoruknak megfelelően szerezzenek minél több tapasztalatot az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről, és ezáltal jussanak el a szűkebb és tágabb természeti-emberi tárgyi környezetben való biztonságosabb tájékozódáshoz, eligazodáshoz.

A gyermekeknek a valóság felfedezése során alakuljon ki pozitív érzelmi viszonyuk a természethez, az emberi alkotásokhoz, ismerkedjenek a környezettudatos élet alapjaival. A gyermek miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodásához, tájékozódásához szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, a családi és tárgyi kultúra értékeit, tanítsa meg ezek szeretetét védelmét is.

A tapasztalat, ismeretszerzés, információszerzés sokoldalú biztosításával gyarapodjon a gyermekek mennyiségi, minőségi szókinccse, aktivizálódjon a beszéde, mondatalkotása.

Az óvodapedagógus általános feladatai

Személyes példával ***nyújtsa mintát a környezet megbecsülésének és védelmének lehetséges módjairól.***

Az őszi és tavaszi időszakban ***2 hetenként szervezzen tapasztalat és élményszerző kirándulásokat változatos természeti környezetbe*** (erdő, vízpart, hegy, síkság stb.). Ismerkedjenek a gyermekek az időjárás és a természet változásainak összefüggéseivel.

Rendezzen be természetsarkot, ahol a csoport, illetve egyénileg gyűjtött természeti kincsek, érdekességek, albumok mindig az aktualitásnak, évszaknak megfelelően kapjanak helyet. Legyen a gyermekeknek lehetőségük vizsgálódásra, összehasonlításra, a rendelkezésükre bocsátott eszközökkel (nagyító, mikroszkóp stb.).

Ügyeljen arra, hogy a csoportszobában elhelyezett *növények és kisállatok a gyermekek számára jól látható és elérhető helyen legyenek*, hogy figyelemmel kísérhessék a növények fejlődését, az állatok életét, majd fokozatosan ők is vegyenek részt ápolásukban, gondozásukban.

Külön könyvespolcra kerüljenek azok a könyvek, lexikonok, amelyek életkoruknak megfelelően mutatják be a körülöttünk és velünk élő természettel és környezettel kapcsolatos valóságot. Törekedjen az óvodapedagógus az ilyen jellegű könyvek számának gazdagítására.

Biztosítson nyugodt légkört az elmélyült, szabad tevékenységhez, s használja fel a Montessori kör adta helyzetet, az önálló véleményalkotás, döntési képesség megalapozása problémahelyzetek mérlegelésével. A cselekvéses tanulásból adódó tapasztalatok közös összegzésével, irányított és spontán megfigyelésekből adódó vélemények cseréjével.

A természeti és társadalmi környezet megismerése kapcsán ismertesse meg a gyermekekkel a *sajátos nyelvi megnevezéseket, kifejezéseket, ezek épüljenek be a gyermekek szókincsébe.*

Az élmények, tapasztalatok aktivizálják a gyermekek szóbeli megnyilvánulását, kifejezőképességét, mondat és ítéletalkotását.

Kísérje figyelemmel a szülőföld, hazai táj, néphagyományok, helyi, családi hagyományok, szokások és tárgyi kultúra értékeinek, védelmének megismerésének lehetőségét. Biztosítson változatos tapasztalatszerzési lehetőségeket a gyermekek számára az aktualitásnak megfelelően.

A tapasztalat és ismeretszerzés folyamatát tudatosan irányítani kell, különböző problémahelyzetek biztosításával

Teremtse a gyermekek számára lehetőséget a környezet megismerése során matematikai tapasztalatok, ismeretek megszerzésére, tevékenységekben való alkalmazására.

Kísérje figyelemmel a gyermekek egyéni fejlődését, biztosítsa a differenciált fejlesztés lehetőségét.

Óvodapedagógus feladatai témakörönként:

- **Idő témakör**

Folyamatosan kísérjék figyelemmel az időjárás változásait. Az udvari élet és séták alkalmával nyújtson közvetlen tapasztalatot az évszakok változását kísérő természeti jelenségekre vonatkozóan. Változatos módszerekkel és eszközökkel érzékeltesse az idő múlását a gyermekek aktív részvételével. (Homokóra, gyertya égetése, eseménynapló, időszalag stb.)

Montessori alapelvekre épülő gazdag eszköztárral teremtse meg a feltételeket az idővel, évszakokkal kapcsolatos ismeretek, tapasztalatok elmélyítésére és rendszerezésére. Az évszakok szemléletes megjelenítésére készítsenek albumokat, tablókat.

Végezzenek kísérleteket az időjárási jelenségek, a Föld keletkezése, a Föld és a Nap

kapcsolatának bemutatására.

- ***Állatok témakör***

A házi állatok közvetlen megfigyelésére szervezzen lehetőség szerint családi gazdaságba ismeretszerző sétákat, s a hazai valamint más földrészeken vadon élő állatokkal kapcsolatos tapasztalatszerzésre kirándulásokat az Állatparkba.

Téli időszakban mutasson be olyan természetfilmeket, amelyek a gyermekek számára érdekes, közvetlenül meg nem tapasztalható ismereteket nyújtanak az állatvilágról, s ráirányítják figyelmüket az állatok védelmének fontosságára.

- ***Növények témakör***

Séták, és kirándulások során nyújtson fokozatosan bővülő információkat a kerti, erdei, szántóföldi és vadon termő növényekről.

Végezzenek kísérleteket növényekkel, teremtse meg a feltételeket csíráztatáshoz, magvak ültetéséhez, hajtathoz és rügyeztetéshez. A tapasztalatok alapján irányítsa rá a gyermekek figyelmét, a növények életben maradásához szükséges feltételekre, s az ember talajt, vizet, levegőt károsító tevékenységére.

Montessori eszközökkel segítse elő a növényvilágról szerzett ismeretek, tapasztalatok elmélyítését, tablók és albumok készítésével a fogalomalkotást.

- ***A mi óvodánk, a mi városunk, óvoda és iskola témakör***

Ismerkedjenek a gyermekek az óvodával és az ott dolgozó felnőttek munkájával, segítse az óvodapedagógus az otthonosság érzésének kialakítását, s a biztonságosabb eligazodást.

Látogassanak el rendszeresen az óvoda környékének nevezetességeihez, kísérjék figyelemmel a változásokat, majd fokozatosan bővítse a gyermekek látókörét a város környékére és távolabbi nevezetes helyekre szervezett kirándulásokkal.

Készítsenek albumot városunkról, használják fel a városról készült képeslapokat, saját készítésű fotókat és újságból kivágott képeket.

Az óvodapedagógus hangolja rá érzelmileg az iskolára a gyermekeket közösen szervezett rendezvényekkel, közös iskolalátogatással.

- ***Foglalkozások témakör***

Szervezzen tapasztalatszerző látogatásokat különböző foglalkozások valós körülmények közötti megtekintésére és irányítsa rá a gyermekek figyelmét a munka értékteremtő szerepére. A megismert foglalkozások rendszerezésére, csoportosítására alkalmazzon változatos eszközöket, játékokat.

A nagyobb gyermekekkel látogasson el a Falumúzeumba, ismerkedjenek meg népi kismesterségekkel. Szabadidős tevékenység során alkalmazzák a megismert technikákat, szövés, agyagozás, batikolás, gyöngyfűzés stb.

- **Család témakör**

Lehetőség szerint látogassanak el családokhoz, ismerkedjenek egymás életkörülményeivel, társuk kedvenc játékaival, állataival, nézegessenek családi fotókat.

Családi élmények felidézése, időszalag és fényképek nézegetése közben segítse a gyermekek családban elfoglalt helyének, s a felnőttek családban illetve társadalomban betöltött szerepének megismerését.

- **Testünk témakör**

Látogasson el a gyermekekkel orvosi, fogorvosi rendelőbe, gyógyszerárba. Ismerkedjenek meg az egészség, betegség, gyógyítás fogalmával.

Montessori eszközök segítségével nyújtson gyakorlati ismereteket a test felépítéséről, testrészek szerepéről, érzékszervek funkciójáról.

A gondozási feladatok során a szokás rendszer elsajátításával mélyítse el a higiénés szokásokat, az egészséges táplálkozás, a mindennapi testedzés iránti igényt, fogékonyságot.

- **Közlekedés témakör**

Szervezzen sétákat kisebb csoportokban az óvoda környezetében, melynek során ismerkedjenek a gyermekek a gyalogos közlekedéssel és gyakorolják annak szabályait a biztonságosabb közlekedés érdekében.

A nagyobb gyermekek számára tegye lehetővé a tömegközlekedési eszközökkel való ismerkedést, a kulturált utazás szabályainak elsajátítását, majd az élmények és tapasztalatok feldolgozására, teremtsen optimális feltételeket a szabad játék során.

Készítsenek tablót közlekedési eszközökről a múlt és jelen feldolgozására, a fejlődés szemléletessé tételére.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Különbséget tud tenni az évszakok között, észreveszi a változásokat, alkalmazkodik az időjáráshoz, felismeri az öltözködés és az időjárás közötti összefüggéseit.
- Felismeri a napszakokat, megfelelően használja az időhatározó szavakat.
- Az ismert állatokat csoportosítja élőhelyük és életmódjuk szerint. Tudja, milyen szerepet töltenek be az ember életében.
- Megnevezi a más földrészen élő állatokat, ismeri életmódjukat, az emberek felelősségét a fennmaradásukért.
- Megnevezi a környezetünkben található növényeket, zöldségfélét, virágokat. Tudja, hogy a növények magból kelnek ki, ismeri szükségleteiket. Önállóan végzi a növénygondozás egyszerűbb műveleteit.
- Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a környezettudatos

magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez megóvásához szükségesek

- Tudja lakcímét, szülei nevét, foglalkozását, saját nevét, születési helyét és idejét.
- Ismeri néhány közeli intézmény rendeltetését, városunk néhány nevezetességét.
- Megnevezi a főbb testrészeit, ismeri az érzékszervek funkcióit.
- Betartja az alapvető közlekedési szabályokat. Megkülönbözteti a személy, teherszállító járműveket. Ismeri a szárazföldi, vízi, légi közlekedési eszközöket.
- Környezetében felismer, és nyelvileg ki tud fejezni oksági összefüggéseket, le tud vonni következtetéseket.
- Össze tud hasonlítani jelenségeket, mely összehasonlítást nyelvileg is kifejezi.
- A tartalomban megjelölt témakörökben általános tájékozottsággal rendelkezik a 3. fokozatnak megfelelően.

2.1.10.8. A külső világ tevékeny megismerése, matematika

Cél: A gyermek aktivitása és érdeklődése során matematikai tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb emberi – tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól.

A világ megismerése, gyermeki szinten mennyiségi, formai tapasztalatok szerzése, összefüggések felfedezése.

Önálló, kreatív, divergens gondolkodásra a matematikai ismereteket más tevékenységekben alkalmazkodni tudó gyermekek nevelése az egyéni sajátosságok figyelembevételével.

Intellektuális érzelmek keltése, probléma érzékeny, kíváncsi gyermekek nevelése.

Az óvodapedagógus feladatai

Segítse a gyermekeket, hogy tevékenység közben matematikai tapasztalatok, ismeretek szerzésében, amelyek **tényeket** és **viszonyokat** tükröznek. Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat – és ismeretszerzésre.

Fejlessze az óvónő a gyermekek **értelmi képességeit**, cselekvés és megismerés közben.

Fedeztesse fel az **érzékelés és észlelés** során a tárgyak, dolgok tulajdonságait, sajátosságait, azonosságait, különbségeit, összefüggéseit (pl. válassza ki a körlapot az ellipszisek közül).

Fokozatosan irányítsa a gyermekek figyelmét a lényeges részletekre, tanítsa őket gondolkodva észlelni. Késztesse a gyermekeket arra, hogy matematikai helyzetekben a tárgyakat egészben, és részleteiben is tekintsék át. Ezzel fejlessze a **megfigyelőképességet**.

Önálló tevékenykedési lehetőséggel, célravezető eszközökkel keltse fel a gyermekek érdeklődését, **figyelmét** a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyok felismerésének fejlesztése érdekében, ezáltal fejlődik tér-, sík- és mennyiség szemlélete. Helyesen választott

módszerrel fokozza a figyelem tartósságát, majd terjedelmét. Vegye észre a gyermekben ébredő spontán érdeklődést – az előkészített környezettel teremtsen meg az ehhez kapcsolódó tevékenységet.

Fejlessze a gyermekek **emlékezetét**. Érdekes tevékenység közben, tapasztalatok szerzésével, összefüggések megértésével, esztétikus eszközökkel, pozitív érzelmek keltésével, albumok, gyűjtemények készítésével támogassa az emlékezés fejlődését. Az emlékképet igyekezzen felszínen tartani, felidézni tevékenység közben.

Igyekezzen a gyermekek **képzeletét** feladatmegoldás során ügyes ötletekkel segíteni. Késztesse újabb és újabb megoldások keresésére.

Teremtsen olyan helyzeteket, amelyekben a gyermekek problematikus feladat elé kerülnek. Ehhez biztosítson ismereteket, tapasztalatokat, problémát rejtő helyzeteket, eszközöket, valamint az elmélyült munkára alkalmas légkört és időt. Ehhez ismereteket, tapasztalatokat, problémát rejtő helyzeteket és eszközöket biztosítson.

A gondolkodás fejlesztésére vonatkozó feladatoknál vegye figyelembe, milyen szinten áll a gyermekek gondolkodása:

- **cselekvő** gondolkodás fokán eszközökkel hozassa létre a matematikai viszonyokat,
- **képszerű** gondolkodás fokán a tárgyak észlelésének, de nem manipulálva legyenek képesek a feladatot megoldani,
- **a fogalmi** gondolkodás jeleinek megmutatkozása után szóban válaszoljon a feltett kérdésre, és szóban oldja meg a feladatot.

A cselekvéses tanulássorán éreztesse meg az óvónő, hogy a feladatok érdekesek, izgalmasak, melyben felfedezhetik, megkereshetik a gyermekek a szabályokat, összefüggéseket, a megoldást. Biztosítsa és segítse az önállóságot, készítse a gyermekeket arra, hogy a megfelelő beszédfigyelem betartásával, bátran mondják el gondolataikat.

A spontán és az irányított beszélgetések során fejlessze a gyermek aktív és passzív szókincsét, törekedjen a nyelvtanilag helyes mondatalkotás kialakítására.

- A tevékenység során juttassa **sikerélményhez** a gyermeket. Megfelelő módszerekkel fejlessze és segítse a gyermekek döntési képességét, a véleményalkotását, az egymás közti véleménycserét. Legyen kíváncsi a gyermekek véleményére, együtt örüljön a helyes megoldásnak. Az értékelésnél a pozitív megerősítés legyen az elsődleges. Fejlessze a gyermekek **matematikai képességét** a Montessori eszközökkel, úgymint dimenziók, számosság.
- Az érzékelést fejlesztő eszközök segítségével ismertesse meg a gyermekeket a **dimenziókkal**, súlyok összehasonlításával, mértani testekkel, formákkal.
- A számolás eszközeivel fedeztesse fel a **mennyiségek** és **számok** szimbólumának **összekapcsolását**, a mennyiségek számosságát, az

alpműveletek közül az összeadás és kivonás értelmezését. Irányítsa a gyermekek figyelmét az önellenőrzés lehetőségére. Folyamatosan gazdagítsa a matematikai eszközöket a Montessori alapelvek alapján.

- A spontán helyzetek matematikai tapasztalatszerzésre való felhasználása mellett, fektessen hangsúlyt a tevékenységben való alkalmazás lehetőségeinek gazdagítására, problémahelyzetek teremtésére.
- Megfelelő módszerekkel, folyamatosan kövesse nyomon a gyermekek egyéni fejlődését. A gyerekek tudásának alapos ismeretében alkalmazzon egyénre szabott, differenciált fejlesztést.

Ajánlás a témakörök felosztására éves szinten:

Témakör	Alkalom
Térbeli kiterjedések	4
Geometriai formák	4
Mennyiségi és számismeret	20

A fent megjelölt témakörök a tartalmat befogadni képes érdeklődő gyermekek számára (kb. 5 éves) kiegészülnek 2 mérésekkel és 2 szimmetriával kapcsolatos tapasztalatszerző kezdeményezéssel.

Fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Szívesen részt vesz a matematikai tevékenységben. Megérti az óvónő matematikai kérdéseit. Saját gondolatait, problémáit el tudja mondani.
- Képes jól ismert tulajdonságok szerint válogatást folytatni, sorba rendezést kiegészíteni, saját szempontú válogatást elvégezni. Az összehasonlítást szóban kifejezni.
- Érti a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatos összehasonlítást kifejező szavakat, megtanulja helyesen használni.
- Össze tud mérni két halmazt párosítással (legalább 10-ig), az elemek színe, nagysága elrendezése esetén is.
- Elő tud állítani bontással ugyanannyit, többet, kevesebbet.
- Tárgyakat meg tud számolni, legalább 10-ig.
- Azonosítani tud egyenlő alakú tárgyakat, síkbeli alakzatokat. Másolással képes megépíteni, kirakni térbeli és síkbeli formákat.
- Képes különféle geometriai tulajdonságok szerint tér és síkbeli alakzatokat szétválogatni, egyszerű tulajdonságokat meg is nevezni.

- 2-4 elemből álló alakzat tükörképét meg tudják építeni. Térben való tájékozódásban érti és követni tudja az irányokat, ill. helyzetet kifejező névutókat.
- A Montessori eszközökkel pontosan tud tevékenykedni. Az érzékelést fejlesztő eszközök segítségével megismeri a dimenziókat, sorozatok törvényszerűségét súly és nagyságbeli összefüggéseket.
- A számtani rudak, dörzspapír számok, számkártyák, pálcikák, az aranygyöngy készlet, Seguin tábla eszközeivel összefüggéseket keres a mennyiségek között. A kigyójáték gyöngyeivel, a csíkos tábla és kiegészítőivel összead, kivon az érdeklődő gyermek.

2.1.10.9. Munka jellegű tevékenységek

Cél:

Az életkornak megfelelő egyes munkafajták végzésekor tapasztalatok gyűjtése a gyermekek által sikeresen elvégezhető tevékenységekről. A munkavégzéshez szükséges képességek, készségek megszerzése, erkölcsi, akarati tulajdonságok formálódása. Olyan tapasztalatok szerzése, melyek során kialakul a gyermekekben az együttműködés, a közösséghez való pozitív viszonyulás, erősödnek személyközi kapcsolataik.

A gyermeki munka jellegű tevékenysége:

- örömmel végzett aktív tevékenység tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, minta kitartás, önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége
- A közösségi kapcsolatok a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A munkafajták tervezése, szervezése során az óvónő vegye figyelembe a csoport összetételét, életkorát, az egyes gyermek fejlettségi szintjét.
- A nemek társadalmi egyenlőségét segítse elő, hogy valamennyi munka jellegű tevékenységet a lányok és a fiúk egyaránt gyakorolják.
- A felnőtt személyes példaadása alapján az eszközök célszerű használatának bemutatása, megtanítása, gyakorlása. A cselekvő tanulással is kapcsolatban legyen a munka jellegű aktív tevékenység.
- A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos, folyamatos, konkrét, reális

pedagógiai, a gyermekekkel együttműködve, saját magához mértén fejlesztő értékelést igényel.

A munka játékos jellegű tevékenység, a személyiségfejlesztés fontos eszköze.

A játékkal és cselekvő tapasztalással szerzett munka magába foglalja az önkiszolgálást, segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízatások teljesítése, az elvállalt naposi és egyéb munka, környezet-, a növény-, és állatgondozás. Ezzel hozzájárul a közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításához, a saját és mások elismerésére.

Az önkiszolgálás és a közösségért végzett munkajellegű tevékenységek eredményeinek tudatosításával az elvégzett feladat jelentőségének megláttatása. Az aktív tevékenységhez kapcsolódó spontán beszédhelyzetekben különböző beszédformák (udvarias megszólítás, cselekvésre szólítás, utánzásra késztetés, kérdés, buzdítás, dicséret verbális kifejezései) gyakorlása, munkavégzéssel kapcsolatos fogalmak, ok-okozati összefüggések, műveletek megnevezése, mondatba foglalása.

A gyermeki munka jellegű tevékenységek feltételei:

- Megfelelő munkaeszközök biztosítása, rendben tartása (célszerűség, méret, anyag).
- Elegendő munkalehetőség (életkori sajátosságukat figyelembe véve, amit csak tud, a gyermek végezzen).
- Elegendő idő (ne kelljen várakozniuk).
- Megfelelő hely (ahol az adott feladat kényelmesen elvégezhető).
- Kiegyensúlyozott légkör (nyugodt, békés hangulatban önállóan tevékenykedjenek, de legyen lehetőségük segítséget kérni).

A gyermeki munka az óvodában

- Önkiszolgálás
- Naposi munka
- Mindennapi élet gyakorlatai
- Környezet rendjének megőrzése
- Egyéb munkatevékenységek a gyermekek körében
- Növény – és állatgondozás

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végén:

- Kialakulnak azok a munkaképességek, végzések, amelyekkel saját személyét és használati tárgyait rendben tudja tartani.
- Szeretnek közösen dolgozni, átérzik az alkotás örömét, örülnek az új alkotásnak.
- Önállóan, igényesen végzi a naposi munkát, megtanulnak együttműködni másokkal,

megismerkedik a munkaszervezés elemeivel.

- Szívesen vállalnak egyéni megbízásokat.
- Szívesen segít a növények- és állatok gondozásában.
- Szeret meglepetést, ajándékokat készíteni szüleinek, társainak, a felnőtteknek.
- Segít a kisebbek öltöztetésében, tálalásban, folyadék töltésében.
- Igényes környezete rendjére, tisztaságára, részt vesz annak fenntartásában.
- Képesek egyszerűbb munka jellegű feladatokat együtt megtervezni és végrehajtani.
- Kialakul munkatempója, kitartása a munkatevékenységek során, mely alapja az iskolai élet elvárásainak.

2.1.10.10. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodai nevelés célja, a gyermekek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése. Az óvodapedagógus, a tanulást elősegítő környezet megteremtésére támaszkodva irányítja a tapasztalatok, élmények, ismeretek folyamatát. A tanulás során váljon pontosabbá a gyermekek érzékelése, észlelése, fejlődjön megfigyelőképességük, gazdagodjon fantáziájuk, tökéletesedjen gondolkodásuk, problémamegoldó képességük. A képességek fejlődésével egy időben formálódjon magatartásuk, tanulás iránti vágyuk, beszédük. Gyarapodjanak, rendeződjenek tapasztalataik, ismereteik. A gyermekek gondolkodása fejlődjön cselekvő, szemléletes, képi, esetleg elvont szinten.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A tanulás elsődleges feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, az érzékszervei által szerzett tapasztalás. Az óvodapedagógus biztosítson lehetőséget az új dolgok felfedezésére, adjon teret kreativitásának erősítésére.
- Tekintse a tanulást folyamatos tevékenységnek, mely biztosításával a tanulás részben spontán, utánzásos alapon, részben szervezett formában jön létre.
- Segítse a megismerést, érzelmi kötődéssel, az önkéntelen figyelem, a játékoság, a szabad nyitott légkör felhasználásával.
- Alkalmazzon olyan változatos szervezeti formákat, melyek igazodnak a gyermekek életkorához, egyéni érdeklődéséhez, képességeihez és a témához.
- Tartsa szem előtt a tanulás értelmezésében, hogy a gyermekek életkorukból adódóan elsősorban spontán módon tanulnak, ezért az óvónő a megismerési vágyra, érdeklődésre, belső hajtóerőkre számíthat.
- A tapasztalat és ismeretszerzés folyamatát azonban tudatosan irányítani kell, főként indirekt módszereket alkalmazva.

A lehetséges tanulási formák a következők:

Utánzásos minta és modellkövetéses magatartás és viselkedés, tanulás, szokások alakítása.

A játékos, cselekvéses tanuláshoz biztosítani kell a feltételeket- élmények, szabad légkör.

A szociális tanulás minta és modellkövetés, azonosulás során megy végbe, mely folyamatban a magatartási formákat, viselkedési szabályokat, szokásokat sajátítják el a gyermekek. A felnőtt példájának, az idősebb csoporttársaknak és a szülői ráhatásnak igen nagy jelentősége van ebben a tanulási formában, mely körülményeket részben megismerni, részben irányítani kell az óvónőnek. Gyakori módszerként kell alkalmazni a megerősítést és a korrekciót.

A spontán tapasztalatszerzés, mint tanulási forma a gyermeknek szinte minden tevékenységében, de elsősorban a játékban van jelen. A gazdag tapasztalatszerzéshez széleskörűen biztosítani kell a feltételeket – élmények, szabad légkör, változatos és fejlesztő hatású tárgyi környezet, támogató óvónői magatartás.

Az irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés során az óvónő a gyermek spontán szerzett ismereteit gazdagítja, segít megszerezni azokat.

A gyermeki kérdésekre, válaszokra épített tanulási formában az óvónő segítse a gyermek gondolkodásának fejlődését, az ok-okozati összefüggések, következtetések, viszonyok felfedeztetését. A gyermeknek minden kérdését komolyan kell venni, hiszen a tanulási vágy megjelenését tükrözi.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabottan, pozitív értékeléssel segítse a gyermeki személyiség kibontakozását.

A problémaszituáció, a gyakorlati probléma- és feladatmegoldás ösztönözze a gyermeket szellemi aktivitásra, tevékenység közben találják meg maguk a megoldást, érezhessék örömét. Problémaszituációkat, feladatokat egyénre szabottan olyan formában teremtsen az óvónő, melyek megoldásában fejlődhet a gyermek gondolkodásának rugalmassága, önállósága.

A tanulás tartalmát a különböző tevékenységi területek fejezeteiben jelöltük.

A tanulásban valamennyi Montessori eszköznek rendkívül nagy szerepe van.

- Az eszközt a gyermek maga választja, mely problémamegoldásra ösztönöz. Minden eszköz egy probléma, melyet, ha megold speciális képességei, érzékszervei tökéletesednek. Az eszköz a kontrollt is mindig magában hordja, mely a gyermeket önellenőrzésre, önállóságra neveli.
- A teljes eszközrendszeren végighaladva rendkívül sokoldalúan fejlődnek képességei, tulajdonságai, önállósága, kreativitása.
- Az óvónőnek az eszközök bemutatásánál figyelembe kell venni a gondolkodás különböző szintjeit, a **3 lépcsőfokú lecke** szerint.
- Az óvónő magatartása legyen visszafogott, ne javítson, ne magyarázza meg az

összefüggéseket, a megismerésben adjon nagyfokú önállóságot a gyermek számára.

- A gyermek Montessori szőnyeg lehelyezésével foglal helyet magának a tevékenységhez, játékhoz. Fő szabály, hogy ott nem lehet zavarni őt, csak az kapcsolódhat be tevékenységébe, akit maga hív. Tevékenységét, játékát az eszközök helyzetével fejezi be.

A tanulás szervezése

A gyermekek tevékenységeik során szerzett tapasztalatok, élmények alapján tanulnak, fejlődnek.

A szervezett tanulás formái lehetnek kötött, vagy kötetlen tevékenységek. Mindkettőben érvényesül az óvónői céltudatosság és tervszerűség.

A kötetlen szervezeti formákban az óvónő biztosítja a gyermekek önkéntes részvételét. Történhet a nap bármely szakában, kötetlen a gyermekek elhelyezkedése is. Arra kell törekedni, hogy a kötetlenség biztosítsa a jelenségek természetes környezetben való megismerését, az egyéni tapasztalatszerzést. Az óvónő használja ki a spontaneitást a személyességre, a beszélgetésre. A 3-4 éveseknél a testnevelésen kívül ez az egyetlen szervezeti forma. A 4-től 7 éves korú gyermekeknél valamennyi tevékenységi formából, szervezhető **kötetlen és kötött** foglalkozás.

A kötött szervezeti forma más magatartást kíván meg a gyermekektől. A résztvevők számára együtt kezdődik és fejeződik be. A gyermekektől figyelmet, alkalmazkodást kíván meg.

Az alkalmazott módszerek mindenképpen legyenek játékosak, az óvónő törekedjen élményszerűsége, kerülje a merev szabályozottságot.

A kötött szervezeti formában alkalmazzon természetes **munkaformákat**, melyek a legcélszerűbbek és életszerűek. Ez a szervezeti forma csoporton belül csak azok számára kötött, akiknek az óvónő szervezi, pl. vegyes életkorú csoportban az iskolába menők, homogén csoportban a hasonló fejlettségi szinten mozgó gyermekek.

A kötetlen és kötött szervezeti formáknál az életkor előrehaladásával a kötöttség aránya nő, mely a feladatok végig viteléből, befejezéséből következik – mindvégig fenntartva az érdeklődést, aktivitást.

Egyéni munkaformában a gyermekek saját elképzelésük szerint, saját eszközökkel oldják meg a feladatokat. Az óvónő minden gyermek számára biztosítsa ezt a tapasztalatszerzési, ismeretszerzési lehetőséget.

A mikro csoportos formában az egymás segítése, együttműködés kapjon kiemelt jelentőséget. **A frontális formát** Montessori eszköz bemutatására, szemléltetésére és csak rövid ideig alkalmazza az óvónő. Ebben az esetben szólhat a bemutatás egy, több, vagy minden gyermek számára. Az egyes munkaformák közül az **egyéni és mikro csoportos** forma jelentse a túlsúlyt,

mert ezek segítik az egyéni aktivitást, a személyre szabott előrehaladást.

A különböző tevékenységi formák közül az alábbi szervezeti és munkaformák ajánlottak.

Tevékenységi forma	Szervezeti forma	Munkaforma
mozgás mindennapos mozgás	kötött kötött	csoportos csoportos
ének, zene, énekes játék, gyermektánc	kötetlen 3-4 évesek kötött 4-7 éveseknek	csoportos csoportos
verselés-mesélés	kötetlen	mikro csoportos
rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	kötetlen, folyamatos	egyéni és /vagy mikro csoportos
külső világ tevékeny megismerése-matematika	kötetlen kötött	egyéni és /vagy mikro csoportos
külső világ tevékeny megismerése- környezet kozmosz – nevelés	kötetlen	egyéni és/vagy mikro csoportos

Környezetismereti megfigyeléseket kisebb csoportokban végezzenek a gyermekek, ahol az óvónő mindenkiel személyes kapcsolatot tud tartani.

A hét folyamán naponta egy tevékenységi formát tervezünk be, melyhez másodikként kapcsolódik két alkalommal a verselés, mesélés.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

A gyermek belső érése, valamint a családi és óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodából iskolássá szocializálódik.

- A gyermekben kialakul az igény, hogy a feladatokat sikeresen oldja meg;
- Kialakulnak a közösségi élet szempontjából fontos normák, együttélési szabályok (egymásra figyelés, egymás meghallgatása, segítségadás);
- Képes a már elsajátított ismeretek szándékos felidézésére;
- Munkatempója, feladattartása életkorának megfelelő;
- Szándékos figyelemre képes;
- Kialakul benne a tanulás iránti igény;
- A cselekvő, szemléletes és képi gondolkodás mellett, az elemi, fogalmi gondolkodás is

kialakulóban van.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

A belső érés, valamint a családi és óvodai nevelés együttes eredményeként éri el a gyermek az iskolához szükséges fejlettséget.

A törvényi szabályozás (20/2012-es EMMI rendelet) szerint a gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a 6. életévét betölti, legkésőbb az azt követő évben tankötelessé válik.

„Az iskolaérettségnek, az iskolai életre felkészültségnek testi, lelki és szociális kritériumai vannak, melyek közül egyik sem hanyagolható el” – szól az Óvodai nevelés országos alapprogramja.

Mértékadónak kell tekintenünk azon fejlődés lélektani törvényszerűségeket, melyeket az alábbi táblázat foglal össze:

A tanuláshoz szükséges alapkészségek optimális érési időpontjai

Evek	2	2,6	3	3,6	4	4,6	5	5,6	6	6,6	7	7,6	8	8,6	9
Beszéd kialakítása															
Beszédhibák															
Dominancia															
Látás															
Beszédészlelés és megértés															
Hallás															
Vizuomotoros koordináció															
Számolási készség															
Grafomotoros készség															

Javaslatát valamennyi óvodapedagógus ezen törvényszerűségekhöz viszonyított egyéni fejlettség alapján közli a szülővel, az ideális iskolakezdés időpontját egyeztetve alakítják ki.

Várható testi változások:

Javaslatát valamennyi óvodapedagógus ezen törvényszerűségekhöz viszonyított egyéni fejlettség alapján közli a szülővel, az ideális iskolakezdés időpontját egyeztetve alakítják ki.

Várható testi változások:

Megkülönböztetett figyelmet kell szánunk a testi változásoknak, melyet az **első alakváltozással** jellemezhetünk.

A megfigyelés területei:

- testarányok
- statikai funkciók
- mozgásszervek működése, mozgáskoordináció
- író-rajzoló tevékenységhez szükséges finommozgás koordináció
- Vizuomotoros koordináció (függ a vázizmok fejlettségétől, az idegrendszer érettségétől, érzékszervek fejlettségétől)
- kezesség kialakulása, stabilizálódása
- térirányok ismerete, pontos észlelése
- érzékszervek működése
- általános egészségi állapot

Lelki érettség, munkaérettség jellemzői:

- feladattudat, feladattartás,
- ábrázoló kifejezőkészség, melyből érzelmi, értelmi és motoros képességekre következtetünk,
- beszédkészség formai és tartalmi jellemzői, melyhez kapcsolódik az általános tájékozottság megfigyelése,
- gondolkodási funkciók szemlélethez kötődnek,
- oksági viszonyok felismerése,
- analízis, szintézis képessége,
- az egyszerű problémamegoldás, az elvont gondolkodás szóhoz kötött formában is sikeres,
- a mennyiségfogalom vizsgálata legalább 10-es számkörön belül cselekvéses, műveleti szintekkel összekötve,
- megfigyelési, emlékezeti fejlettség – történet visszahallgatással, időben eltolt felidézéssel,
- akaratlagos emlékezet figyelmen alapuló bevésés felidézésével, forma emlékezet reprodukcióval,
- helyzetmegoldó képesség hétköznapi problémák esetében.

Az érzelmek fejlettségére jellemző a differenciálódás, az érzelmek tartósságának növekedése, az érzelmeken való uralkodás kialakulásának képessége.

A szociális érettség jellemzői:

- egyéni és csoportos helyzetekben, játéksituációban felveszi a gyermek a kapcsolatot társaival, felnőttekkel (rapport készség),
- társakhoz való viszonya pozitív, együttműködő,
- önfegyelme várakozási helyzetekben, szabályok elfogadásában megfelelő,
- kitartása, munkatempója, önállósága az elvárásoknak megfelel.

A BTMN (beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő) különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas problémákkal, tanulási magatartási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített, vagy sajátos tendenciákat mutat. Az óvodai nevelés során az anyanyelvi nevelés, mozgás, kommunikáció, illetve a Vizuomotoros koordinációs készség fejlesztése komplex nevelési környezetben valósul meg a szakember iránymutatása mellett.

A **speciális csoportban** elhelyezett gyermekekkel kapcsolatos kritériumokat, az óvodát követő befogadó intézmény elvárásai alapján határozzuk meg, szakértői vizsgálatot kérünk.

Hagyományápolás, ünnepek – ünnepélyek, rendezvények

Cél:

A gyerekek számára megismerhetővé, átélhetővé, hitelessé tenni a régmúlt tradícióit, hagyományait, népszokásait közvetlen tapasztalatokon és pozitív élményeken keresztül.

A szülőföldhöz való kötődés alapjaként a családokkal együttműködve ismerkedjenek a gyerekek szűkebb és tágabb környezetünkkel, hagyományainkkal, tárgyi kultúráinkkal.

A népszokások szellemiségének továbbélésével a közösségi magatartás módok megismerése, erősítése.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az óvodánkban szokássá vált néphagyományokon alapuló jeles napok, ünnepek, egyéb rendezvények műsorának az összeállítása, megszervezése.
- Sokszínű, változatos, cselekedtető játékos elemeket tartalmazó tevékenységek felkínálása, amely ismereteket ad, hazaszeretetre nevel, viselkedési mintát közvetít, közösséget épít, érzelmi és morális biztonságot alapoz. Tevékenységeken, élethelyzeteken keresztül a szokás és normarendszer megalapozása.
- A gyerekek nyitottságára építve a szülőföld, a hazai táj, a népi és családi hagyományok, szokások megismerését közvetítő élményszerű tapasztalatszerzési lehetőségek tervszerű biztosítása. (Múzeumfalú, Jósa András Múzeum, Könyvtár).
- Varázsoljon ünnepi hangulatot, mert minden ünnep színeivel, illatával, pompájával,

rendkívüliségével, megszilárdult szokásaival, maradandó élményt nyújt a gyermekek életében, hétköznapjaiban.

- A néphagyományok ápolásához helyi és családi hagyományokhoz, szokásokhoz kapcsolódó tárgyi kultúra értékeinek megismerését közvetítő eszközök biztosítása életkotonként. Természetes anyagokból készítsenek népi játékokat. Tapasztalják meg a népi mesterségek technikáit, anyaghoz, alkotáshoz, munkához való viszonyt.
- Ismerkedjenek a családi élet szabályaival. Ünnepeink, szokásaink középpontjában maga az ember áll, és az életkorhoz kötött közösségi normák a meghatározók (születetés, lakodalom, stb.).
- Jeles napokhoz kapcsolódó mondókák, népmesék, népi gyermekjátékok tervezése, szervezése. Fedezzék fel népi anyanyelvünk szépségét, zeneiségét, játékoságát. A gyerekek ünnepekről alkotott elképzeléseit mélyítse el felnőttek bábjátéka, gyermek néptánc csoportunk alkalmankénti szereplése.
- Folyamatos kapcsolattartás, figyelő az óvodásokat érintő eseményekkel kapcsolatban a város kulturális intézményeit tekintve (színház, bábszínház, zeneiskola, pályázati és versenykiírások stb.).
- Előadóművészek színvonalas zenés, illetve bábelőadásainak megszervezése havonta legalább egy alkalommal.

Néphagyományainkhoz, nemzeti ünnepünkhöz kapcsolódó jeles napjaink:

Őszi ünnepkör:

Mihály-nap (szept. 29.)

Szüreti-nap (október első hetében)

Márton-nap (november 11.)

Téli ünnepkör:

Mikulás (dec. 6.)

Luca-nap (dec. 13.)

Karácsony (dec. 24.)

Farsang (február)

Tavaszi –nyári ünnepkör:

Március15.

Húsvét (április)

Majális (máj. 1.)

Pünkösöd (Húsvét után 50 nap)

Anyák napja (május első vasárnapja)

Nagycsoportosok búcsúzása az óvodától (május első fele)

Gyermeknap (május utolsó vasárnapja)

2.1.10.11. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek együttnevelésének programja

Különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló

- sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló
- beilleszkedési, tanulási, magatartási zavarral küzdő gyermek, tanuló
- kiemelten tehetséges gyermek, tanuló

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos (HH) és halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) gyermek, tanuló, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek.

Fejlesztésére vonatkozóan egyéni fejlesztési tervet kell készíteni az óvodapedagógusnak, a gyermek fejlődését dokumentálni szükséges.

A vizsgálati anyagban előírt plusz fejlesztéseket (pl. logopédia, gyógytestnevelés stb.) az óvodának biztosítania kell.

Amennyiben intézményünkben nem áll rendelkezésre megfelelő szakember és óraadóként sem foglalkoztatható, a szülő számára iránymutatást kell adnunk, hol veheti igénybe gyermeke számára az adott szolgáltatást.

Különleges bánásmódot igénylő gyermekek

- sajátos nevelési igény

4. § (25.) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló:

Különleges bánásmódot igénylő az a gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

Célunk: az egyenlő hozzáférés és az esélyegyenlőség biztosításával, biztonságot adó környezet megteremtésével, a gyermekek sajátos nevelési igényéből fakadó, speciális szükségleteihez alkalmazkodó pedagógiai eljárásokkal a gyermekek képességeinek, kompetenciájának fejlesztése, a hátrányok csökkentése.

Az óvodapedagógus feladatai:

Alakítson ki biztonságos tárgyi környezetet a csoport szobában és a gyermekek által használt, látogatott helyiségekben.

Készítse fel a pedagógiai munkát segítő alkalmazottakat a sajátos nevelési igényű gyermekek

fogadására. Nyújtson tájékoztatást a szülői közösségnek a különbözőségről, a toleráló és segítő közösség fontosságáról. Alakítson ki mindenkitől elvárható, elfogadható, viselkedési normákat és magatartási szabályokat (tolerancia, türelem, megértés, figyelmesség). Törekedjen a nem, vagy kevésbé sérült funkciók fejlesztésével a kompenzációs lehetőségek bővítésére.

Működjön együtt a szakemberekkel, szakszolgáltatókkal, irányutatásait, javaslatait építse be a pedagógiai folyamatokba. Szükség szerint – a szakemberekkel közösen – irányítsa megfelelő szakszolgálathoz a gyermeket. Építsen ki bizalmon alapuló kapcsolatot a sajátos nevelési igényű gyermekek szüleivel, amely elengedhetetlen a gyermek fejlesztéséhez, beilleszkedéséhez. Nyújtson információt a gyermek fejlesztéséről, fejlődéséről a szülők számára.

A fejlesztés legfontosabb területei

- Játéktevékenység kialakítása, adekvát játékhasználat elsajátítása.
- Alapmozgások kialakítása, a nagymozgások koordinálásának javítása, az egyensúlyérzék fejlesztése.
- Manuális készség, finommotorika fejlesztése.
- Együttműködési készség, a nonverbális és verbális kommunikáció fejlesztése, a beszédszervek ügyesítése, beszédindítás, a beszédmegértés fejlesztése, az aktív és passzív szókincs bővítése.
- A kognitív funkciók fejlesztése.
- Szociális kompetenciák kialakítása, fejlesztése.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

Az integrált nevelés hatására fejlődik a gyermek alkalmazkodó képessége, akaratereje, önállósága, érzelmi élete, együttműködési készsége, szociális kompetenciái

Fejlődnek nyelvi és kommunikációs képességei, pszichikus funkciói.

Egyéni kompetenciái alkalmassá teszik a gyermeket az iskolai életbe történő beilleszkedésre.

Gyógypedagógiai Nevelési Részprogram

Autizmus spektrumzavarral, vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdő gyermekek számára.

A Gyógypedagógiai Nevelési Részprogram igazodik a Helyi Óvodai Nevelési Programhoz.

A programokhoz és tervezéshez felhasznált dokumentumaink a következők:

- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve
- Ajánlások autizmussal élő gyermekek kompetencia alapú fejlesztéséhez /Gájerné Balázs Gizella 2006/

- Óvodai program autizmussal élő gyermekeket nevelő óvodák számára /Autizmus Alapítvány 2007/
- Útmutató autizmussal élő gyermekek, tanulók együttneveléséhez /Gájerné Balázs Gizella, Őszi Tamásné 2007/
- Ajánlások az autizmus-specifikus alapszolgáltatások kialakításához a közoktatásban: működésük minimális és optimális szakmai feltételrendszere /Őszi Tamásné, 2010/

Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek

Az autizmus spektrum zavarok meghatározó jellegzetessége a társas viselkedést, a kölcsönösséget igénylő kommunikációt és a rugalmas viselkedésszervezést megalapozó kognitív készségek minőségi károsodása, amely jellegzetes viselkedési tünetekben nyilvánul meg. Az állapot hátterében az idegrendszer fejlődési zavara áll. Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermekekre jellemző a kölcsönösséget igénylő társas helyzetek megértésének és azokban való részvételének zavara, a beszéd szintjéhez képest károsodott kölcsönös kommunikáció, a rugalmatlan, sztereotip viselkedés, a viselkedésszervezés és kivitelezés zavara és az egyenetlen képességprofil.

- **Autizmus spektrum zavar minden értelmi szinten előfordul, ami azt jelenti, hogy jelen lehet átlagos (vagy átlag feletti) intelligencia mellett épp úgy, mint értelmi sérüléssel együtt járva. A fejlődési zavar átlagos, vagy átlag feletti intelligencia esetében is jelentősen befolyásolja, áthatja a gyermeki fejlődést, megváltoztatja a megismerés folyamatát és a társas viselkedés fejlődését, ezért sérülés-specifikus fejlesztésre minden érintett gyermeknek joga és szüksége van.**

Autizmusban a beszédfejlődés gyakran megkésik, súlyos esetekben nem alakul ki beszélt nyelv. A központi probléma azonban nem a nyelv hiánya, vagy megkésett fejlődése, hanem a funkcionális, kölcsönös kommunikáció sérülése. Az alapvető problémák közé tartozhat a nyelvhasználat színvonalától függetlenül, hogy hiányozhat a kommunikáció és a beszédhasználat, hatalmának megértése, vagyis hiányozhat annak megértése, hogy mások érzéseit, gondolatait, tetteit kommunikáció útján befolyásolni lehet.

Alapelvek

Az autizmussal élő gyermekek óvodai nevelésének alapelvei megegyeznek az Óvodai nevelés Országos Alapprogramjának alapelveivel, és kiegészülnek a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésére vonatkozó irányelveivel.

Az autizmus sokféle rendellenességek spektruma.

Kötelességünk:

- elősegíteni a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség

minél teljesebb kibontakoztatását

- tiszteletben tartani a gyermek szociális és kommunikációs kihívásokkal szembeni küzdelmét
- az autizmus kontextusán belül megérteni gondolkodásukat és tanulási módjukat
- ezáltal szükségleteikre eredményesebben reagálni, hogy a gyermek érezze magát jól és biztonságban.
- hozzásegíteni a gyermeket, hogy a problémái ellenére is előre haladjon, elsajátítsa a lehető legteljesebb tudásanyagot.
- a korai beavatkozással életminőségükön javítani
- a szülőket támogatni és tehermentesíteni a speciális nevelés során,

Helyzetelemzés

Az óvodánkban lévő speciális csoport 1988 óta működik, s a kezdetektől fogad autizmussal együtt élő gyermekeket. A fenntartó közreműködésével, önerőből, és pályázati források segítségével megteremtettük az autizmus- specifikus ellátás feltételrendszerét. Az ellátás formáját tekintve lokális, részleges integrációban lévő csoport. Lokális, mert közös épületben vannak ép társaikkal, de külön csoportszobában, gyógypedagógiai foglalkozásokban részesülnek. Részleges, mert bizonyos időkben és helyzetekben, az oktatás egyes színterein találkoznak, együtt vannak ép társaikkal (pl. közös kulturális és egyéb, az óvoda hagyományaihoz tartozó rendezvényeken, az udvaron történő játék során, közös kirándulásokon, stb.)

Az ellátás ezen formája talán ellentétesnek tűnik az inklúzió elvével, de az autista kisgyermeknél nagyon körültekintően kell eljárni ebben a kérdésben. Veleszületett módon nem képesek kapcsolatot kialakítani a többiekkel. Sokszor az óvoda az első közeg, ahol az öntörvényű gyermekeknek szembesülni kell egy közösség normáival és szabályaival. Ez olyan viselkedési zavarokat generál, hogy az ép kisgyermekek nagyon nehezen viselik el a látszólag ok nélküli agressziót, és dühkitöréseket. Az autizmussal élő kisgyermeknek felnőtt segítségére van szükség ahhoz, hogy megértsék, mi történik körülöttük, miről szól a játék, hogyan kapcsolódjanak be, hogyan osztozzanak, hogyan várják ki a sorukat. Fontos, hogy a kortársaktól tanuljanak meg játszani, de segítség, irányítás nélkül azonban erőfeszítéseik hatástalanok maradnak. Ugyanakkor kialakítható egy egyensúly, mely kiküszöböli a szenzoros túlterheltségből adódó problémás viselkedést, találkozik a gyermek szükségleteivel, és pozitívan támogatja az inklúziót.

Gyermekeink egyrészt korai fejlesztésből, bölcsődéből, családi nevelésből, vagy sikertelen többségi óvodai nevelés után, a Megyei Szakértői Bizottság határozatával érkeznek hozzánk.

Jelenleg 8-10 fő autizmussal együtt élő kisgyermek minőségi autizmus-specifikus ellátását tudjuk biztosítani.

Személyi feltételek

A fejlesztés team-munkában történik:

- 2 fő gyógypedagógus
- 1 fő gyógypedagógiai asszisztens
- 1 fő dajka

Mindannyian autizmusban jártas szakemberek vagyunk, a pedagógiai munkát segítő munkatársak is maximálisan elhivatottak, folyamatosan élnek az önképzési lehetőségekkel.

Hetente egy alkalommal gyógytestnevelés, logopédiai, zene óvodai foglalkozásokon vesznek részt a gyerekek. További segítséget jelentenek a szakmabeli, vagy társszakmabeli hallgatók (gyakorlati, vagy hospitálási időt töltenek nálunk).

Tárgyi feltételek

Az autizmussal együtt élők ellátásában nagyon sajátosan és speciálisan alakulnak a tárgyi feltételek. Számukra könnyebben feldolgozhatók a látható, konkrét, térben és időben állandó információk. A hatékony, és eredményes fejlesztésben kulcsfontosságú szerepet tölt be a vizuálisan megtámogatás. Az autizmus- specifikus módszerek köré szerveződnek az autizmus-specifikus eszközrendszerek.

A fizikai környezet autizmus szempontú akadálymentesítése, a protetikus (támogató, segítő) környezet megteremtése, mely a következő elemekből áll:

- A tér strukturálása
- Napirend
- Tevékenységsszervezés

A terek átgondolt megtervezésével az egyes terek funkciói világosan elkülönülnek egymástól. Az öltözőben fényképpel, névvel, jellel ellátott saját szekrényük van, a vizesblokkban jellel ellátott a tisztálkodási felszerelésük, és egyéb vizuális támpontok is találhatóak (kézmosás, fésülködés, fogmosás helye).

A csoportszobában is minden alapvető tevékenység helyét meghatározzuk (játék, étkezés, tanulás, ábrázolás, mozgásos tevékenység, stb.) Ezekon a helyeken csak olyan eszközök vannak, amelyeket valóban ott használunk, vagy aminek ott funkciója van. A tér megfelelezhető harmonika ajtóval, így napközben is lehetősége van az adott gyermeknek elvonulni csendes, félreeső helyre pihenni, vagy relaxálni.

A napirend, mint a rugalmas viselkedésszervezés vizuális eszköze megmutatja, hogy mikor, milyen sorrendben kell és lehet tenni. A fotókból, vagy képekből összeállított egyéni

részletességű, „naptár” segítségével jól követhetőek a nap eseményei, előre jelezhetőek a változások. A gyermek látja, hogy mit vár el tőle a környezete. Kiszámíthatóvá válnak olyan bizonytalanságok, átláthatóbbá válnak az összefüggő cselekvéssorozatok. A napirend egyik legfontosabb előnye tehát, hogy a gyermek képessé válik arra, hogy önállóan rugalmasabban váltson tevékenységet, új tevékenységeket és helyszíneket fogadjon el anélkül, hogy nagyfokú stresszt élne át.

Gyakran tapasztalható jelenség hogy az autizmussal élő gyermek bizonyos tevékenységekben (önkiszolgálás, saját személyéhez kapcsolódó munkák) sokkal önállótlabb, mint ahogyan a képességeit tekintve elvárnánk tőle. Végrehajtó működésének zavara megnehezíti, hogy a gyermek kortársaihoz hasonlóan átgondolja a tevékenységek logikus sorrendjét, a szükséges eszközök megkeresését, előkészítését. Ebben tudnak segíteni a **folyamatábrák**. A folyamatábra számozott sorrendben, egyenként, egymást követően mutatja az adott tevékenység lépéseit, a hozzá szükséges eszközökkel.

Sérülés- specifikus szempontoknak megfelelő eszközök

- motiváló játékok készlete egyénre szabottan
- szenzoros játékeszközök
- különböző csecsemőjátékok, melyek pl. egyszerű az ok-okozati összefüggések, sorrendiség megértését segítik
- különböző, életkornak és fejlődési szintnek megfelelő Montessori eszközök, játékok
- formaegyeztető játékok
- puzzle játékok
- építőjátékok (pl.: DUPLO, LEGO, építő kocka)
- hangszerek, CD lejátszó és hanganyagok
- kézimunka foglalkozás hagyományos eszközei
- szenzoros integrációs mozgásfejlesztő eszközök
- Agytréner készülék

Augmentatív és alternatív kommunikációs eszközök

- vizuális környezeti támpontok készlete egyénre szabottan (pl. napirend, folyamatábrák, strukturált önálló feladatok)
- alternatív–augmentatív kommunikációs eszközök egyénre szabottan: tárgyas, fotós és egyéb képes szinten, képcserés kommunikációs rendszer, kommunikációs tábla és könyv
- a szociális készségek fejlesztéséhez fotós/rajzos képsorozatok (érzelmi állapotokat

kifejező sorozatok, ok-okozati összefüggéseket ábrázoló sorozatok, különböző sorrendeket, algoritmusokat megjelenítő sorozatok, stb.)

- idő múlását jelző eszközök: homokóra, tojásfőző óra (digitális kijelzővel)

Infokommunikációs akadálymentesítő eszközök:

- Laptop speciális billentyűzettel
- Napirend, és Én- könyv hordozható formában tableten
- Szkenner alapon működő kommunikátor készülék a tárgy, kép, kimondott szó egyidejű megjelenítésére
- 4 üzenetes kommunikátor az igen-nem közötti választások tanításának elősegítésére
- Video kamera beépített fényképezőgéppel

Az autizmusból fakadó speciális nevelési célok, és feladatok

Az egyéni fejlesztés egyéni fejlesztési terv alapján, mindig az adott gyermek és környezete igényeinek megfelelően, a gyermek formális és informális felmérése után, készségi szintjéből kiindulva folyik.

Komplex tevékenységünk három pilléren nyugszik:

- A gyermekek sérülés- specifikus fejlesztése.
- A szülőknek nyújtott konzultáció és segítségadás.
- A többségi óvodapedagógusok munkájának segítése.

Óvodai csoportunkra többszörös szerep hárul, mert sok szülő és gyermek itt találkozik először az autizmus- specifikus fejlesztés komplex rendszerével. Elsajátítása és elsajátíttatása egyik fél részéről sem egyszerű feladat. Tudatos, következetes alkalmazása viszont hatékony és eredményes lehet, de csak abban az esetben, ha a család- pedagógus- gyermek hármasság együttese kellő mértékben együttműködik.

Célok:

- Az egyéni képességek, fejlettségi szint mellett elérhető legjobb szociális adaptáció és önállóság feltételeinek megteremtése.
- Az autizmusból és a társuló fogyatékoságokból eredő fejlődési elmaradások lehetséges célirányos kompenzálása.
- A sztereotip, szociálisan nem megfelelő viselkedések megelőzése, illetve korrekciója
- Szociális, kommunikációs készségek fejlesztése.
- A fogyatékoság- specifikus, protetikusan, augmentatív környezet kialakítása- szokásrendszer, módszerek és eszközök használatának elsajátíttatása.
- Az egyéni képességek, fejlettségi szint mellett elérhető szociális adaptáció és önállóság feltételeinek megteremtése az iskolai bevételek érdekében.

Feladatok:

- A fogyatékos készségek rehabilitációs fejlesztése, a másodlagos problémák kezelése.
- Alapvető önkiszolgálási készségek, a mindennapi gyakorlati készségek tanítása
- Kiemelkedő képességek gondozása.
- A jó intellektussal és nyelvi készséggel rendelkező autista gyermekek integrációja a többségi csoport egyes foglalkozásain (éneke-zene, ábrázolás).
- Együttnevelés során adaptív viselkedésformák elsajátítása.
- A fenti célok elérése érdekében az óvodai nevelésben töltött idő, illetve a szülőkkel való szoros együttműködés eredményeképpen a természetes élethelyzetek kihasználása a hatékony fejlesztésre.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

A gyermekek egyéni képességeinek fejlettségét Megfigyelési úrlapokon (Óvodai Program Autizmussal élő gyermekeket nevelő óvodák számára), és a Quill- féle kérdőíven (Autizmussal élő gyermekek szociális és kommunikációs készségeinek felmérése) rögzítjük.

A tevékenységi formák tartalmát a csoportnaplóban, az egyéni fejlesztési terv tartalmát és megvalósítását az egyéni fejlesztési naplóban rögzítjük.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére nem határozhatóak meg, mindenkor az autizmus súlyossága, a gyermek mentális képességei és fejlődési üteme közösen alakítják a képet. A gyermek 8. életévéig részesülhet speciális óvodai ellátásban, ezt követően az illetékes tanulási képességet vizsgáló szakértői bizottság vizsgálat alapján hoz határozatot, kijelölheti a gyermek számára a megfelelő oktatási – nevelési intézményt.

A csoportunkból kikerülő gyermekeink a folyamatos fejlesztések hatására eljutnak arra az önállósági szintre, hogy képesek a fejlettségüknek megfelelő iskolában helyt állni.

Napirend

Időtartam	Tevékenység
6.30 – 9.00	Szabad játék a csoportszobában vagy az udvaron.
9,00 – 9,10	Mindennapos testnevelés.
9,10 – 9,30	Testápolási teendők. Folyamatos tízórai.
9,30 – 10,50	Mikro csoportos kötelező foglalkozás. Egyéni fejlesztés. Gyógytestnevelés, logopédia.
10,50 – 11,00	Testápolási teendők. Öltözködési tevékenységek.
11,00 – 12,00	Játék a szabadban. Séták.
12.00 – 12,15	Testápolási teendők.
12,15 – 12,45	Ebéd.

12,45 – 13,00	Testápolási teendők.
13,00 – 14,45	Pihenés.
14.45 – 15,00	Testápolási teendők. Uzsonna.
15,00 – 16.00	Szabad játék.

A pedagógiai tervezés dokumentumai

Dokumentum megnevezése	Időtáv	Tartalom	Módszer	Készítéséért felelős
Gyógypedagógiai nevelési részprogram.	Hosszú távú	Célok, feladatok, nevelési tartalmak, fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére.	Dokumentum-készítés	Gyógypedagógus
Ütemterv.	1 év	Tevékenységek tartalma két hétre lebontva.	Anyagkigyűjtés	Gyógypedagógus
Nevelési terv.	3 hónapra	Egészséges életmódra nevelés, közösségi szokások.	Tevékenységek tervezése.	Gyógypedagógus
Szervezési feladatok.	1 hónapra	A tevékenységekhez kapcsolódó programok, ünnepekkel kapcsolatos teendők, aktuális feladat.	Idő és tevékenység tervezés.	Gyógypedagógus
Tevékenységek tervezése.	2 hétre	Tevékenységforma, tartalom.	Projektterv.	Gyógypedagógus
Egyéni fejlesztési terv.	1 évre	Tevékenységforma, tartalom.	Tervezés.	Gyógypedagógus,
Dokumentum megnevezése	Időtáv	Tartalom	Módszer	Készítéséért felelős
Fejlettségmérés gyermekenként: Megfigyelési űrlapok autizmussal együtt élő gyermekeknek Quill-féle kérdőív	Óvodában tartózkodás ideje alatt, évente 2 alkalommal október, május.	Dokumentum által meghatározottan.	Rendszeres megfigyelés.	Gyógypedagógus
Szakértői vélemény.	Óvodába kerüléskor, kontroll vizsgálatnál Iskolaérettség megállapításánál.	A gyermek aktuális fejlettségének meghatározása. Megfelelő iskolatípus kijelölése.	Komplex vizsgálat.	Megyei Szakértői Bizottság Gyermekek és Ifjúságpszichiátriai Autizmus Ambulanciák

A gyermekek sérülés- specifikus fejlesztése

A fejlesztés keretei:

- Egyéni helyzetben (Az egyéni helyzetben megtanult készségek csoportos helyzetbe, vagy új helyszíntre történő átvitele új tanítási feladat.)
- Előre megtervezett többszemélyes helyzetben.
- Teljes csoportban
- Többségi csoportban, integrált formában

Fejlesztés egyéni helyzetben

Az egyéni fejlesztés egyéni fejlesztési terv alapján, mindig az adott gyermek és környezete igényeinek megfelelően, a gyermek formális és informális felmérése után, készség szintjéből kiindulva folyik.

A fejlesztés fő területei:

• Kommunikáció fejlesztése

Cél: Tegyen szert a gyermek komplexebb kommunikációs kompetenciára, spontán kommunikációja váljon funkcionálisabbá, rugalmasabbá. Tartalmilag, térben és a szociális környezetet érintően bővüljön.

Feladat:

A tárgyi és szociális környezetet tudatos megszervezése, amely aktív kommunikációra készíti a gyermeket. Ebben az elrendezett környezetben a gyermekkel való közös, számára örömteli és érthető közös cselekvésrutinok kialakítása. A tevékenységek egymásra épülő tartalma:

- beszéd előtti (preverbális) csecsemőkori kommunikáció elemeinek tanítása
- beszéd vagy ennek hiányában alternatív, vizuális eszközzel történő kommunikáció használatának tanítása mindennapi élethelyzetekben
- a metakommunikáció értése és használata

A fejlesztés várható eredménye, sikerkritériumok:

A gyermek kommunikációjának célja és eredménye közti ok-okozati összefüggések megértése, hogy viselkedése egyértelmű következményekkel jár, ha egy kommunikációs interakciót indít el. Adekváтан használja az egyéni szükségleteinek legmegfelelőbb kommunikációs jelzéseket (fájdalom, elutasítás, kérés, figyelemfelkeltés kifejezésére).

• Szociális készségek fejlesztése

Cél: A gyermek képességszintjének megfelelő szociális viselkedés, illetve az ezt megalapozó elemi készségek fejlesztése, tanítása.

Feladat:

Szociális készségeket elsajátítása kognitív és viselkedésterápiás eljárások alkalmazásával, a

gyermek egyéni szükségleteinek és képességszintjének megfelelően.

A tevékenységek egymásra épülő tartalma:

- A taníthatóságot megalapozó szociális készségek megtanítása
- Önmagáról való tudás tanítása (Én-könyv)
- Kapcsolatteremtés, fenntartás

A fejlesztés várható eredménye, sikerkritériumok:

Fogadja el más személyek jelenlétét, a pedagógus segítségét.

Sajátítsa el a csoport életének elemi szabályait, szokásait.

Tanulja meg az egyszerű szociális rutinokat.

Kezdeményezzen kommunikációs interakciókat, folytasson elemi kooperációt felnőttel, gyermekkel.

- **Korai elemi készségek**

- alapvető önkiszolgálási készségek kialakítása: étkezés, tisztálkodás, szobatisztaság, öltözés,

	Étkezés	Tisztálkodási teendők Szobatisztaság	Öltözködés
Cél	Helyes asztali viselkedés, alapvető étkezési szabályok megtanulása	Alapvető tisztálkodási műveletek megtanítása. Pelenka elhagyása, a gyermek ruházatának tisztántartása.	A segítség fokozatos csökkentése az egyéni képességekhez mérten. Folyamatára önálló követése.
Feladat	Étkezési problémák megoldása (szélsőséges válogatás) Kommunikáció tanítása: kérés, választás	Fizikai segítség fokozatos visszavonása és az elért önállósági szint következetes elvárása. A gyermek szintjének megfelelő kommunikációs eszközök alkalmazásával jelezze szükségleteit.	Ruhadarabok nevének, és rendeltetésszerű használatának megtanulása.
	Étkezés	Tisztálkodási teendők Szobatisztaság	Öltözködés

Tevékenységek egymásra épülő tartalma	Az asztalon várja a gyermeket a terítéke. Saját magának terít meg. Az egész csoportnak terít meg.	Fokozatosan, aprólépesekre lebontva tanítjuk. Szükséglet megfelelő jelzése (szó, gesztus – nadrág megérintése, kép)	Ruhadarabok helyes fel-, és levetése, kifordítása, az eleje-hátulja megkülönböztetése, gombolás, zipzárazás, cipőfűzés, cipőkötés
A fejlesztés várható eredménye, sikerkritériumok:	Sematikus rajzos folyamatára segítségével, eszközök kontúrját ábrázoló alátétlen minél önállóbban terítsen.	A teljes önállóság elérése. Sajátítsa el a WC önálló használatának minden egyes mozzanatát, az önálló vetkőzéssel és öltözéssel együtt.	A lehető legönállóbb öltözködés megtanulása.

- **Viselkedésproblémák kezelése, megelőzése, alternatív viselkedések kialakítása**

Cél:

Problémás viselkedés feltérképezésével a kívánt, elvárható célviselkedés kialakítása.

Feladat:

A kívánt viselkedés szisztematikus jutalmazása. A problémás viselkedéssel nem összeegyeztethető viselkedés tanítása, a nem kívánt viselkedés figyelmen kívül hagyása.

A tevékenységek egymásra épülő tartalma:

- kétszemélyes tanítási helyzetben való részvétel viselkedési elemeinek kialakítása
- csoportba való beillesztés kialakítása
- óvodán kívüli környezethez való adaptív viselkedés kialakítása

A fejlesztés várható eredménye, sikerkritériumok:

Az adaptív, elemi viselkedés szabályainak elsajátítása. Vizuális megtámogatással a kívánt viselkedés normáinak betartása.

- **Korai kognitív funkciók fejlesztése, játékba integrált önkéntes és cselekvéses**

tanulás

- elemi logikai műveletek, fogalmak, összefüggések tanítása,
- egyszerű aktivitásformák kialakítása strukturált keretek között,
- általánosítás képességének fejlesztése.

Cél: Irányított tanulás során a gyermek tapasztalatokhoz juttatása, a percepció és a gondolkodás integrálása.

Feladat:

Adaptív munkavégzési formák elsajátíttatása, a gyermeket körülvevő természeti és társadalmi környezet cselekvésbe ágyazott megismertetése.

Tevékenységek egymásra épülő tartalma:

- az elsajátított képességek önálló használatának tanítása,
- az elsajátított képességek más összefüggésben való használata,
- képességek alkalmazása más, elsősorban otthoni környezetben.

A fejlesztés várható eredménye, sikerkritériumok:

A tanulás hatására jöjjenek létre pozitív változások a megismerő tevékenységekben, a kommunikációban, a szociális kapcsolatok szervezésében, ezáltal az egész személyiség fejlődésében.

Anyanyelvi nevelés**Cél:**

Vizuális megtámogatás mellett, egyéb információs csatornák használatával spontán beszéd beindítása, kommunikációs célra történő használatának kialakítása.

Feladat:

Szituációhoz kötötten, egyszerű, konkrét megfogalmazásokkal beszédmegértés fejlesztése, saját személyére vonatkozó helyes nyelvtani szerkezet elsajátíttatása.

Tevékenységek egymásra épülő tartalma:

- a beszédfejlődést segítő gyakorlatok, hangutánzó gyakorlatok végzése,
- beszédre való figyelés fejlesztése, beszédszervek ügyesítése,
- hangok, zörejek differenciálása,
- passzív és aktív szókincs bővítése,
- mondatalkotó készség fejlesztése, grammatikai rendszer kiépítése,
- beszédmegértés segítése,
- főfogalom alá rendezés,
- valós méretű tárgyak egyeztetése a környezet kicsinyített másával,
- tárgy egyeztetése tárggyal,
- tárgy egyeztetése képpel,
- kép egyeztetése képpel,
- kép egyeztetése szöveggel.

A fejlesztés várható eredménye, sikerkritériumok:

Verbális kifejező készségének, beszédmegértésének fejlődésével rövid, grammatikailag helyes mondatokat használ helyes kontextusban.

Fejlesztés előre megtervezett többszemélyes helyzetben.**• Babzsákos foglalkozás**

A babzsákos foglalkozás több, különböző nehézségű, strukturált, előre eltervezett játékokból álló gyűjtemény, elsősorban a szociális-kommunikációs képességeket fejlesztik.

Cél:

- csoportos viselkedési szabályok elfogadása (másik jelenlétének az elfogadása,
- várakozás elfogadása, sorra kerülés betartása, együttműködés társakkal),
- kommunikációs készségek fejlesztése (gesztusok használata, gesztusok értelmezése, másik emberre való figyelés).

Feladat:

- kommunikációs funkciók gyakorlása (figyelem felhívása, élménymegosztás, információkérés/- adás),
- szociális készségek tanítása (utánzás, szerepcsere).

A tevékenységek egymásra épülő tartalma:

A feladatok kiválasztásánál a csoport képességeihez – együttműködés, kölcsönösség, kommunikációs képesség – igazodnunk. Két feladattal kezdjük a babzsákos foglalkozás tanulását, s fokozatosan növeljük azok számát.

A fejlesztés várható eredménye, sikerkritériumok:

- Fejlődjön énképük személyi adatok, külső és belső tulajdonságok megtanulásával.
- Bővüljenek társaikra vonatkozó információik. (pl. társa testvéreinek száma, hétvégi élményleírások)

- **Az elmeolvasás tanítása**

A társas megértéssel összefüggő nehézségek az autizmus alapproblémájába tartoznak, ezért egyértelmű, hogy ha a fejlesztést a társas megértés kulcsfontosságú területeire összpontosítjuk. A társas megértés egyik ilyen kulcsfontosságú aspektusa az „elmeolvasás képessége”. Ez a képességünk teszi lehetővé, hogy képesek vagyunk kikövetkeztetni, mások milyen mentális állapotban vannak, vagyis mit gondolnak, milyen vélekedéseik, szándékaik, vágyaik vannak. Ennek megértése révén tudjuk értelmezni és/vagy bejósolni cselekedeteiket.

Mindezzel a tudással szoros összefüggésben áll az érzelmek felismerése és megértése

Cél:

A gyermek saját érzelmeinek tudatosítása. A másik ember érzelmeinek felismerése, megértése, szándékainak, vágyainak megismerése.

Feladat:

Viselkedési szabályok megértetése, begyakorlása. Konfliktushelyzetek megoldásának gyakorlása.

Tevékenységek egymásra épülő tartalma:

- Szülők kikérdezése, a gyermek megfigyelése.
- Történet kitalálása.
- Történet képek alapján történő elmesélése.

- Érzelmek azonosítása.

A fejlesztés várható eredménye, sikerkritériumok:

A gyerekek felismerjék fel, és azonosítják az érzelmeiket. (Pl. szomorú, mert elvették a játékát.) Egyszerű szimbólumokkal jelölni tudják saját, és mások érzelmi állapotát. Mentalizációs képességük megalapozódik.

Teljes csoportban történő foglalkozások formái, tartalma

- **Játékra nevelés**

Cél:

- A játékeszközök adekvát használata.
- A napi struktúrán belül az önállóan végezhető szabadidős tevékenységek repertoárjának bővítése.
- A játéktevékenység tanulása során a gyermek szerezzon tapasztalatokat a környező világról.
- (Montessori eszközrendszere).
- Játéktevékenységhez kapcsolható általános (kognitív, észlelési, mozgásos) fejlesztés.

A gyógypedagógus feladatai

- A játékeszközök és tevékenységek funkcionális használatának tanítása.
- Integrálja, koordinálja az ismereteket.
- Alapkészségek kialakítása a játék során.
- Szabadidős készségek kialakítása, fejlesztése.

A fejlesztés várható eredménye, sikerkritériumok:

- Tudja figyelmét a játéktevékenységre összpontosítani.
- Tudjon játékeszközt választani, elkérni, várni, a használat után helyére tenni.
- Tudjon a gyermek a játékhelyzetben maradni. Megértse a feladat elkezdését, feladatváltást és a befejezést.
- A játékon keresztül fejlődjenek a gyermekek társas és kommunikációs készségei, kortárs kapcsolatai.

- **Mozgásfejlesztés**

Cél:

- Mozgásos játékokon keresztül az irányított helyzet elfogadtatása
- Társas készségek fejlesztése a csoportos helyzet, illetve a páros feladatok által
- Sorrendiség fejlesztése térben (eszközök egymásutánisága) és időben (várakozás)

A gyógypedagógus feladatai

- Fejlessze az erőt, ügyességet, állóképességet.
- Segítse a biztos egyensúly kialakítását.

- Stereotip mozdulatok leépítése, csökkentése
- Esetleges mozgáskoordinációs, mozgástervezési problémák enyhítése
- Figyelemkoncentráció javítása
- Segítse a mozgásos gátlás oldását a mozgás megszerettetésével.

A tevékenység egymásra épülő tartalma:

A fejlesztés várható eredménye, sikerkritériumok:

- Alakuljon ki a természetes mozgásigényük.
- Örömmel, szívesen mozogjanak.
- Tudjanak mozgást utánozni.
- Alapmozgásokban szerezzenek jártasságot az alapmozgásokban.
- Biztosan mozogjanak tornaszeren, játszótéri játékokon.
- Elemi szabályokat ismerete és betartása.
- **Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka**

Cél:

A különféle technikák elsajátítása során tanuljanak meg többféle képi kifejezőmódot. Az alkotások elkészítésével örömforrás nyújtása, önkifejezés lehetőségének biztosítása a sérült készségek, képességek kompenzálására.

A gyógypedagógus feladatai

- Alakítsa a célirányos kézmozgásokat.
- Keltse fel az érdeklődést az ábrázolótevékenységek iránt.
- Ismertesse meg a gyermekeket az ábrázolás eszközeivel és technikáival.
- Manipulációs tevékenységek során fejlessze téri látásmódjukat, sajátos vizuális képességeiket, finommotoros mozgásukat.
-

A tevékenység egymásra épülő tartalma (1/A sz. melléklet)

A fejlesztés várható eredménye, sikerkritériumok:

- Jártasságot szerez a különböző anyagok és eszközök használatában.
- Szívesen, örömmel végez ábrázoló tevékenységet.
- A rajzban megjelenik a kezdeti emberalak ábrázolás.
- Kialakul a kezesség, erősödik laterális dominanciája.
- Megalapozódnak íráshoz szükséges készségei.
- **Ének, zene, énekes játék, tánc**

Cél:

A zenei interakció során szociális interakciók kialakítása és megerősítése a zene sajátos lehetőségeinek felhasználásával. Preverbális készségek fejlesztése a zene kommunikációs

eszközként való használatával. Az általános zenei, korai mozgásos, kognitív készségek fejlesztése, örömteli foglalkozás biztosítása.

A gyógypedagógus feladatai

- Örömteli foglalkozással biztosítása az általános zenei, korai mozgásos, kognitív készségek fejlesztését.
- Ismertesse meg a gyermekeket a magyar mondókákkal, énekes játékokkal a jeles napi népi hagyományokkal összekapcsolva.
- Fejlessze a gyermekek ritmusérzékét és zenei hallását.
- Egyszerű ritmus és dallamhangszerek használatának megtanítása.

A tevékenység egymásra épülő tartalma

A fejlesztés várható eredménye, sikerkritériumok:

- Nyitottá válnak a környezet zörejeinek és zenei hangjainak érzékelésére.
- Oldódnak gátlásaik, fejlődnek érzelmeik, éneklési és beszédképességük egyaránt, átéli az együttjátszás örömét.
- Szöveg- mozgás-játék összekapcsolása során a zene a gyermekek spontán önkifejeződésévé válik. verselés, mesélés

Cél:

A mese és vers segítse elő az autizmussal élő gyermeket a világ megismerésében, az emberi kapcsolatok működésének megértésében, a problémás élethelyzetek megoldásában, a helyes és helytelen cselekedetek megítélésében.

A gyógypedagógus feladatai

- válasszon olyan irodalmi alkotásokat, amelyek a gyermekek életkorának, nyelvi fejlettségének, érdeklődésének megfelelnek
- biztosítson a kezdeményezésekhez nyugodt légkört, megfelelő időt, helyet, eszközöket
- egész nap használja ki a kínáló alkalmakat mese- és versmondásra,
- mondókázásra
- hallási figyelem kialakítása, fejlesztése.
- szókincs gyarapítása, beszédértés fejlesztése.
- helyes intonációval nyújtson mintát a kifejező beszédhez.
- gesztusok, mimika alkalmazásával érzelmi szituációk helyes felismerésének elősegítése.

A tevékenység egymásra épülő tartalma

- mondókát, verset, mesét hallgat és mond, melyeket mozgással és/vagy
- ábrázolással kombinál

- nézi, figyelemmel kíséri a bábműsort, mesedramatizálást
- bábozik, dramatizál
- könyveket, képes újságot nézeget
- képekről beszél, mesét mond róluk
- kitalál mondókákat, verseket, meséket
- bábozik, dramatizál
- játssza el a mesék cselekményét, utánozza a szereplő hangját, mozdulatait, tükrözze benne saját vágyait, indulatait, érzelmeit.

A fejlesztés várható eredménye, sikerkritériumok:

Képessé válnak rövid mesék, mondókák, versek meghallgatására és megtanulására. A rendszeresen visszatérő mesei elemek, a ritmika, hatására megnyugszanak a gyermekek. Csökkennek félelmeik, oldódik szorongásuk, javul kapcsolatteremtő készségük. Bábozás, dramatikus játék során fejlődik önkifejezésük, a tehetséges, jó mechanikus memóriával rendelkező gyermekek sikerélményhez jutnak.

A külső világ tevékeny megismerésére nevelés

Cél:

Tapasztalatok, ismeretek szerzése a közvetlen élő és élettelen környezetről. Tárgyakról, élőlényekről, cselekvésekről és történésekről. A környezet megismerése érdekében a kognitív funkciók célzott fejlesztése az észlelés (látás, tapintás, szaglás, hallás, ízlelés), a figyelem, a megfigyelőképesség, az emlékezet, a gondolkodás fejlesztése.

Ismerjék fel a legegyszerűbb mennyiségi tulajdonságokat. A tárgyakat tudják megszámlálni legalább tízig, és összehasonlítani mennyiség, nagyság, forma, szín szerint.

Segítséggel tudják megkülönböztetni a jobbra-balra irányokat, értsék a helyeket kifejező névutókat (pl. alá, fölé, közé stb.).

A gyógypedagógus feladatai

- Biztosítson lehetőséget és elegendő időt a gyermeket körülvevő közvetlen környezet élményszerű megtapasztalásához.
- Szervezzen kirándulásokat, sétákat a gyermekek közelebbi és távolabbi környezetében.
- Segítse az érzékszervi és mozgásos tapasztalatok megszerzését játékos formában.
- Fordítson külön figyelmet az együttműködő készség, kitartás, feladattartás növelésére, a megfigyelőkészség fokozására.
- Felkeltse a gyermekek érdeklődését, és tegye érdekeltté őket a különféle feladatok végzésében.
- Számolási kedv felkeltéséhez játékos, szemléletes, változatos feladatok alkalmazása.

- Fejlessze a különféle gondolkodási műveleteket.

A fejlesztés várható eredménye, sikerkritériumok:

- Segítséggel tudják saját nevüket, korukat, lakcímüket, valamint szüleik, testvéreik, óvodájuk nevét.
- Megevezik vagy megmutatják saját testükön főbb testrészeit, érzékszerveiket.
- Naptár, vizuális óra alapján segítséggel tájékozódjanak az időben.
- Különbséget tudjanak tenni az évszakok között.
- Ismerik a környezetükben lévő intézményeket, üzleteket.
- Ismerik a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat, közlekedési eszközöket.
- Megalapozódik a mennyiségi viszonyban való egyszerű tájékozódásuk.
- A közvetlen életből vett gyakorlati feladatok megoldásakor megismerik a tárgyak nagyságát, formáját, számosságát.
- Tárgyakat rendeznek csoportba, halmazokba.
- Megszerzett tudásukat gyakorolják a mindennapi helyzetekben.

Fejlesztés többségi csoportban, integrált formában

Az integráció általános feltétele, hogy ne legyen hátrányos a gyermek számára a speciális feltételek és módszerek hiánya miatt.

A sikeres és biztonságos integráció feltételei:

- az érintett gyermek részéről: IQ 100 felett, VQ 85/90 felett, autisztikus fogyatéka enyhe fokú, jól kompenzált, viselkedésproblémái minimálisak,
- a családtagok részéről egyértelmű szándék a szakemberekkel való szoros együttműködésre és a gyermek támogatására,
- a befogadó csoportban a speciális módszertanban jártas pedagógus, aki a szakemberekkel intenzív kapcsolatot tart fent,
- az autista kisgyermek befogadásra jól felkészített gyermekcsoport.

A szülőknek nyújtott konzultáció és segítségadás

A segítségnyújtás számtalan formája fellelhető munkánkban, úgy az óvodán belül, mint az óvodán kívüli kapcsolatrendszerünkben.

- Napi kapcsolatban vagyunk a szülőkkel, érkezéskor és távozáskor megbeszéljük a gyermeket érintő legfontosabb napi információkat. Segíti ezt az üzenő füzet, amelyben kölcsönösen megosztjuk egymással a napi történéseket írott, vagy sematikus rajz formájában.
- Az egyéni fogadóórákon a gyermekkel kapcsolatos tapasztalatokat osztjuk meg bizalmas formában, hosszabb időkeretben. Feltárjuk az óvodában (otthon) készült videofelvételek megtekintése és kielemezése után a problémás viselkedéseket, azok

lehetséges kiváltó okait.

- A csoportos fogadóórákon a több szülőt és gyermeket érintő problémákat szoktuk feldolgozni. (étkezési, szobatisztasági, alvási, stb.) Ilyenkor lehetőség van a szülőknek egymással is hosszabban beszélgetni, egymásnak jó gyakorlatokat átadni, továbbá eszközöket készíteni (képes kártyák, Én- könyv, stb.).
- Szülői értekezleteken külső előadót is hívunk a fontosabb témákhoz (pl.: tanító néni valamelyik speciális iskolából a beiratkozások előtt).
- Nyílt napokon betekintést nyerhetnek az óvodában folyó munkába.
- A hagyományos ünnepeink nyitottak (karácsony, farsang), tanév elején és végén közös családi kirándulást szervezünk, ahová az egész család eljőhet.
- Óvodán kívüli civil szervezetek segítségével támogatjuk az autizmussal együtt élő gyermekeket és családjaikat.
- Inkluzív szemlélet kialakítása, szakmai munkaközösségek működtetése.
- Pályázati források felhasználásával tárgyi feltételek bővítése.
- Önkéntes segítők bevonásával személyi feltételek javítása.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermek típusai:

Tanulási problémákkal küzdő gyermekek

- Tanulási nehézséggel küzdők (például: lassú, motiválatlan, hosszabb betegség miatt lemaradó, családi, szociális, kulturális, nyelvi hátrányok)
- Tanulási zavarral küzdők (például: diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia, figyelemzavar, súlyosabb beszédhiba)

Magatartászavarok miatt problémás gyermekek

- Visszahúzó (regresszív) és depresszív viselkedésű gyermekek (félénk, csendes, visszahúzó, stb.). Eredményhez vezethet a csoportos és a párban folyó munka, a testre szabott differenciált egyéni munka, motiválás, stb.
- Ellenséges (agresszív) és inkonzekvens viselkedésű gyermekek (engedetlen, kötekedő, támadó, hiperaktív, stb.). Inkább egyéni feladattal köthető le, fontos a velük megbeszélte egyéni vállalások, követelmények következetes számonkérése az eredmények, pozitívumok kiemelése, megerősítése mindkét típust motiválja, segítheti a beilleszkedést, a társak általi elfogadást.

Kivételes képességű gyermekek, tehetségesek

- Intellektuális tehetség (a különböző tudományterületeken kimagasló: matematikai, fizikai, nyelvi, stb.)
- Művészi tehetség (képzőművészeti, zenei)
- Pszicho motoros tehetség (sport, tánc, kézügyességet igénylő terület) – Szociális tehetség

(vezető, szervező, irányító)

2.1.11. Tehetségnevelés, tehetségfejlesztés – a tehetségígéretes gyermek felismerése

- A gyerekek adottságai a megfelelő környezeti hatások (család, óvoda, iskola, társak) által fejlődnek képességekké, esetleg tehetséggé. Óvodánk kiegyensúlyozott légkörével, változatos, kötetlen lehetőségeivel segíti, hogy felszínre kerüljenek a gyermekek adottságai, képességei.
- A tehetségnevelés/tehetségfejlesztés/tehetséggondozás a tehetség felismerésével, azonosításával kezdődik.
- A pedagógusoknak és a családnak ismernie kell azokat a mutatókat, amelyek halmozott előfordulása tehetség ígéretes gyermeket sejtet:
- A kivételes tehetségek jellemzői: megszállottság, fokozott kritikai érzék, állandó önelégedettség
- A valamilyen területen kiemelkedő gyermekek teljesítményei nem mindig jók, munkavégzésük, fejlődésük nem egyenletes, és gyakran nem vesznek részt a „munkában”. A tehetségfejlesztés módjai közül óvodánkban elsősorban a gazdagítás-dúsítás módszerét alkalmazzuk.

A tehetségígéretes gyerekek társaikkal együtt vesznek részt a különböző tevékenységekben, azonban a nap bizonyos idejében az óvodapedagógusok által differenciált „gondozásban” részesülnek.

Minden esetben felhívjuk a szülők figyelmét arra, hogy tehetség ígéretes gyermekeiket milyen óvodán kívüli tehetséggondozó intézményekbe célszerű az óvodai nevelési időn túl is fejleszteni.

Korán megmutatkozhatnak a művészi és pszicho-motoros képességek (testi ügyesség, kézügyesség), zenei képességek (hallás, ritmusérzék), rajzkészség.

Cél: A képességek, készségek területein tehetséget mutató gyermekek feltérképezése, egyéni célirányos fejlesztése.

Feladat: A meglévő erősségek további fejlesztése, biztos bázissá való alakítása.

Óvodapedagógus feladata:

- A szülők figyelmének felhívása a gyermek kiemelkedő képességére.
- Megfelelő tárgyi feltételek biztosítása a tehetség kibontakoztatásához.
- Folyamatos felkészülés a speciális képességek támogatásához.

Differenciált egyéni bánásmód tudatos alkalmazása.

Montessori pedagógiánk filozófiája, tartalma, szervezeti keretei, eszközzrendszere alapvetően a képesség kibontakoztatását, fejlesztését a tehetség támogatását szolgálja.

A gyermek a tanulásban és annak minden formájában szárnyalhat, nincs felső határ. Az óvónő ismeretei, hozzáértése és a Montessori eszközrendszer minden támogatást biztosít ehhez – feltétel csak a gyermeki érdeklődés, aktivitás és befogadóképesség. (Pl.: ha akar, több ezres számkörben játszhat bankos játékot, ha akar, tanulhat írni-olvasni, fűrhat-faraghat vagy alkothat.)

Fejlesztés tartalma:

A prevenciós program alkalmazása során jobban felfedezhetőek azok a gyermekek, akik bizonyos területen kiemelkedő képességekkel rendelkeznek. A különböző területeken tehetséges gyermekeket a csoporton belül fejlesztjük, törekedve, hogy meglévő képességeit kibontakoztassuk, erősítsük. Olyan széles tevékenységrepertoárt biztosítunk számukra, amely elősegíti tehetségük kiteljesedését. Ráirányítjuk a szülők figyelmét a kiemelkedő képességre és segítséget nyújtunk a további fejlesztés lehetőségeinek megtalálásában. Pl.: szakemberekhez való irányítás, versenyeken való részvételi lehetőség, pályázatokon való részvétel.

Lehetőséget biztosítunk az óvodában működő különfoglalkozásokon való részvételre.

Külön tehetséggondozás keretében biztosítjuk a néptánc, úszás, idegen nyelvvvel ismerkedés, kézművesség lehetőségét, melyek tapasztalatait valamennyi csoportban kamatoztatjuk.

2.1.12. Gyermekvédelemi munka az óvodában

A gyermeket,- mint fejlődő személyiséget-szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg óvodánkban.

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben óvodánk kiegészítő illetve hátránycsökkentő szerepet tölt be.

Az óvodai nevelés a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásának elősegítésére irányul, természetesen az emberi és gyermeki jogok tiszteletben tartásával, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesüljön színvonalas nevelésben.

Óvodánkban előítélet kibontakozásának nincs helye.

A gyermekvédelem célja, hogy segítséget nyújtson a gyermekek törvénybe foglalt jogainak és érdekeinek érvényesítéséhez, a szülői kötelességek teljesítéséhez, illetve gondoskodjon a gyermekek veszélyeztettségének megelőzéséről és megszüntetéséről, a hiányzó gondoskodás pótlásáról.

Az óvodavezető felelősséget vállal a gyermekvédelmi munka megfelelő működéséért, ehhez biztosítja a feltételeket.

Konkrét gyermekvédelmi feladataink:

- A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, a veszélyeztetett, a nehezen nevelhető, és

a szociálisan inadaptált gyermekek megsegítése

- Törekvés a másság elfogadására, vallási, világnézeti vagy meggyőződés tiszteletben tartása
- Biztosítjuk, hogy a gyermekeket semmilyen hátrányos megkülönböztetés ne érje.
- A különböző okok miatt veszélyhelyzetbe került gyermekek felmérése, nyilvántartásba vétele, a veszélyeztetettség típusának és súlyosságának mérlegelése, szükséges esetén tanácsadás – Egyeztetés a Gyermekjóléti Szolgálattal
- Az okok feltárása, és megfelelő segítségnyújtás
- A gyermekek érdekeinek képviselése
- A rászoruló családokkal kapcsolattartás, esetenkénti családlátogatás, fogadóóra
- Gyermekek esélyegyenlőségét biztosítani
- Kapcsolattartás külső szakmai intézményekkel, szervezetekkel, szakemberekkel, ügyintézés segítése szülőknek
- Szülői Fórumok
- Amennyiben gyermek elhelyezési perben véleményünket kérik, állást foglalunk a gyermekek érdekében.
- Titoktartás a gyermekekkel kapcsolatos információkat illetően
- Óvodánkban gyermekvédelmi felelős működik, akit az óvodavezető bíz meg.

A gyermekvédelmi felelős feladatai:

- A szülők írásbeli tájékoztatása munkájáról, elérhetőségéről
- A gyermekvédelemmel kapcsolatos információkról, cselekvési-intézkedési tervekről az óvodavezetőt rendszeresen tájékoztatja a gyermekvédelmi felelős.
- Rendszeres munkakapcsolatot alakít ki a „nyilvántartott” gyermekek óvodapedagógusaival, valamint ha anyagi veszélyeztetettséget vélünk, akkor mindenképpen egyeztet a csoportban dolgozó óvónőkkel, illetve a szülők ilyen irányú jelzéseit is figyelembe veszi.
- Tájékoztatást ad a szülők részére a gyermekvédelmi feladatot ellátó intézményekről
- Rendszeresen figyeli a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályokat, arról tájékoztatja a szülőket, kollégákat.
- Összehangolja az óvodai gyermekvédelmi munkát
- Nyilvántartja a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekeket, az intézkedéseket – Szükség esetén részt vesz családlátogatáson, fogadóórán.

A szociálisan hátrányos helyzetben lévő gyermekek felzárkóztatásával kapcsolatos feladatok

- A szociális hátrányok feltérképezésében, a peremhelyzet okainak feltárásában a csoportban dolgozó óvónők és a szülők jelzésére alapozunk.

- Gyermekvédelmi nyilvántartó lap kitöltése, konzultáció az óvoda gyermekvédelmi felelőssével, szükség esetén külső szakemberrel
- Családlátogatás
- A csoportbeli tevékenységek megfigyelése, a fejlesztés irányának kijelölése
- Egyéni beszélgetések, szoros érzelmi kapcsolat kialakítása
- A csoportbeli beilleszkedés segítése
- Az együttéléshez szükséges erkölcsi normák megismertetése, fokozott gyakoroltatása változatos módszerekkel
- Kommunikációs készség felmérése, egyéni fejlesztés

A sajátos nevelési igényű gyermekek integrációját az Alapító Okiratban meghatározott kategóriába tartozó gyermekek részére tudjuk biztosítani. A sajátos nevelési igényű gyermeknek joga, hogy különleges bánásmód keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igény jogosultságát megállapították.

A gyermekvédelem feladatait meghatározó dokumentumok:

- A 2017.évi XCI. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003.évi CXXV. törvény. és a nemzeti köznevelésről szóló 2011.évi CXC. törvény. rendelkezése
- 2017. évi XCV. törvény. a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv. a gyermekvédelem rendszerének megerősítése érdekében módosított rendelkezés
- 369/2013. (X. 24.) Korm. rendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről
- Az intézmény éves munkaterve és minden olyan törvényi rendelkezés, amely a gyermeki jogok és a családvédelem szempontjából meghatározóak
- Az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról és annak a 2012. július 23-án kihirdetett 2012. évi CXVIII. törvény egyes szociális tárgyú és egyéb kapcsolódó törvényekben megfogalmazott módosítása.
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2013. évi CLVIII. törvény egyes törvényeknek a szociális és gyermekvédelmi ellátások országos nyilvántartásával összefüggő módosításáról.
- Az Óvodai Nevelés Országos Alaprogramja
- Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlésének a 4/1998.(II. 1.) számú rendelete
- Óvodánk Pedagógiai Programja és éves munkaterve

- Óvodánk Esélyegyenlőségi Programja

Célunk:

- A prevenció, a gyermek hátrányos helyzetének csökkentése, a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése illetve segítségnyújtás.
- Együttműködés a családokkal, különböző szakemberekkel.
- Olyan feltételek megteremtése, ahol minden gyermek biztonságban és jól érzi magát, képességeit és tehetségét a lehető legjobban ki tudja bontakoztatni.

Gyermekjóléti alapszolgáltatások:

A gyermekjóléti alapellátások a személyes gondoskodás keretébe tartoznak. Az alapellátás a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését, jólétét, a családban történő nevelésének elősegítését, a veszélyeztetettség megelőzését, kialakult helyzet megszüntetését, a gyermek családból történő kiemelésének a megelőzését szolgálja.

Az óvodavezető gyermekvédelmi feladata:

Képviseli a gyermek és ifjúságvédelmi szempontokat, szervezi, irányítja, és személyes részvételével elősegíti ezek érvényesülését.

A családdal és a pedagógusokkal együttműködve kiküszöböli a veszélyeztetett gyermekekre ható ártalmakat, védi őket a testi, lelki, erkölcsi károsodásoktól illetve ellensúlyozza a veszélyeztető hatásokat.

A nevelési év elején megtervezi a gyermekvédelmi munkaprogramot. Munkájáról évente beszámol a nevelőtestületi értekezleten.

Kapcsolatot tart konkrét esetekben a Szakértői Bizottsággal, gyámhatósággal, pártfogókkal, nevelőszülői felügyelőkkel, rendőrséggel, valamint a családokkal foglalkozó szakemberekkel.

Rendszeresen figyeli a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályok változását, a helyi önkormányzat kapcsolódó rendeleteit, és ezt kollégái tudomására hozza.

Segíti és szorgalmazza a veszélyeztetettség, a hátrányos helyzet kritériumainak intézményi szintű megállapítását.

Összehangolja a gyermekvédelmi tevékenységet az óvodában dolgozó óvónők között. Nyilvántartja a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekeket, az intézkedéseket, az eredményeket.

Elősegíti a csoportvezető óvónők felderítő tevékenységét. Szükséges esetekben családlátogatást végez a csoport óvónőivel. Továbbképzéseket tart az óvodapedagógusoknak.

Részt vesz a gyermekvédelmi munka intézményi ellenőrzésében, értékelésében és minőségbiztosításában.

Az óvodapedagógus feladatai

Felismerni az általa nevelt gyermek teljesítmény-, viselkedés- és kapcsolatzavarainak kiváltó okait. A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, érzékszervi, értelmi, vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, migráns, az elhanyagolt, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel, szükség esetén megfelelő szakember (pszichológus, logopédus, vagy más gyógypedagógus, konduktor) közreműködésével.

Jelezni a problémákat az óvoda gyermekvédelmi felelősének.

Együttműködni a családokkal való kapcsolattartásban.

Differenciált bánásmódot alkalmazni az adott gyermek nevelésében.

Nyomon követni a fejlődését, szükség esetén szakemberek segítségét igénybe venni.

Kötelesek bizalmasan kezelni a tudomásukra jutott információkat.

Elősegíteni a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülését, járását.

Biztosítani a gyermekeket megillető jogok érvényesülését, szükség esetén védő – óvó intézkedésekre javaslatot tenni.

A gyermekeket és családjukat minél jobban megismerni.

A hátrányos helyzet okozta tüneteket, az okokat felismerni, és ha szükséges, ehhez szakember segítségét kérni.

A családok szociális és anyagi helyzetének megfelelően a különböző támogatásokhoz való hozzájuttatást javaslattal elősegíteni.

Segíteni a gyermek családban történő felnevelését.

Felkészülés a gyermekek SNI-ből (szakirodalom, beszélgetés a szülővel, szakemberrel).

Személyes példamutatással elfogadtatja a gyermekcsoporttal, szülőkkel, munkatársakkal az integrációs nevelés elveit.

Konzultál a szakemberrel, igénybe veszi a segítségét, a gyermekek egyéni szükségleteihez igazított fejlesztési tervet készít.

Differenciált fejlesztéssel biztosítja, hogy a gyermek a maga szintjén és ütemében, képességei szerint tudjon kibontakozni, fejlődni.

A cselekvésbe ágyazott tevékenységhez kellő időt, alkalmat biztosít.

Nagy mennyiségű, változatos (taktilis, mozgásos, látási, hallási) ingerek biztosításával bővíti a gyermekek tapasztalati és ismereti körét.

Az alapmozgások, a szociális készségek, az önkiszolgálás, a kognitív funkciók fejlesztése.

Az adekvát játék használat elősegítése:

A nevelőmunkát közvetlen segítő munkatársak tájékoztatása nevelési elképzeléseiről, módszereiről, hogy milyen célok érdekében, hogyan kívánja a gyermekek fejlesztését megvalósítani.

A gyermekvédelmi felelős feladatai

Nyilvántartást vezetni a veszélyeztetett helyzetű gyermekekről.

Nyilvántartani a hátrányos helyzetű gyerekeket.

A szülőket tájékoztatni a gyermekvédelmi feladatokról.

Egészségvédő, mentálhigiénés programok szervezése a szülők bevonásával.

Szülők anyagi nehézsége esetén támogatás, juttatás biztosítása, ennek nyilvántartása.

Figyelemmel kísérni a gyermekek egészségét.

Szükség esetén védő –óvó intézkedéseket tenni.

Kapcsolattartás a Gyámügyi és Szociális Irodával, valamint a Gyermekjóléti Szolgálattal.

A kapcsolattartás időpontjait és a találkozások tartalmát külön füzetbe rögzíteni.

Adatgyűjtés évente az óvodánkba járó gyermekek családjainak jellemzőiről.

Az óvodalátogatás figyelemmel kísérése.

Gyermekvédelemmel kapcsolatos új törvények, rendeletek figyelemmel kísérése.

Faliújságon kifüggeszteni a gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézmények címét és telefonszámait.

Köteles bizalmasan kezelni a tudomására hozott információkat.

Minden tanévben éves tervet, ill. beszámolót készíteni.

Óvodánk speciális gyermekvédelmi feladatai:

- Az óvoda sajátos fekvése miatt évről – évre több a környezeti hátrányokkal érkező gyermek, ezek kompenzálása.
- A nagyfokú munkanélküliségből származó elszegényedés kezelése.
- A roma gyermekek szocializálása.
- A hátrányos helyzetű családokkal való kapcsolattartás.
- Minden pedagógus és óvodai dolgozó munkaköri kötelessége a rábízott gyermekek védelme, pedagógiai eszközökkel való segítése.

Az óvodában folyó gyermekvédelmi munkát az intézmény vezetőjének megbízásából a tagóvodában és a telephelyeken gyermekvédelmi felelősök végzik.

2.1.13. Esélyegyenlőség az óvodában

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az egyenlő bánásmód követelménye és az esélyegyenlőség előmozdítása nevelési

alapelveinkben és értékeinkben rejlik, miszerint minden gyermeknek vele született joga van az emberi méltósághoz.

Intézményünk óvodapedagógusainak alapvető feladata, hogy az ellátott gyermekek hozzájussanak mindahhoz, amely a gyermeki személyiség szabadon történő kibontakoztatásához szükséges.

Az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell:

- A teljesítmények értékelése során
- Az óvodai ellátáshoz kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele során
- Gyermeki jogok gyakorlása során

Az óvodai ellátással összefüggő juttatásokhoz való hozzáférés során (a jogszabály alapján járójuttatások, illetőleg a nevelési-oktatási intézmény mérlegelése alapján adható juttatások)

- Az óvoda feladata az is, hogy a tehetségígéretes és képességeihez viszonyítva rosszul teljesítő gyermek részére segítséget nyújtson
- Érvényesíteni kell az óvodai nevelésben való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során
- A gyermek csoportban való elhelyezése során
- Szülői igény esetén vallási vagy más világnézeti meggyőződésen alapuló nevelésben részesüljön
- Megfelelő számú szülői igény esetén nemzetiségi nevelésben részesüljön.

Célunk: hogy az inkluzív nevelés szemléletével, az esélyegyenlőség biztosításával intézményünk biztonságot nyújtó természetes befogadó közege legyen minden gyermeknek, függetlenül hovatartozásától, egyéni adottságaitól, fejlődési ütemétől. A differenciált módszerek, eszközök alkalmazásával, alapozódnak meg az életben való eligazodást segítő alap készségek. A gyermekek fejlettségi szintjüknek megfelelően jussanak az előre lépésükhöz, szükséges képességekhez, ismeretekhez. Az együttnevelés célja a teljes integráció. Célunk továbbá a tanulási zavarokat megelőző (preventív) támogató, minőségi és befogadó nevelés-oktatáshoz való hozzáférés folyamatos javítása, az oktatási egyenlőtlenségek csökkentéséhez, valamint – a hátránycsökkentő óvodai fejlesztő programok kidolgozásával és továbbfejlesztésével, családközpontú jó gyakorlatok összegyűjtésével és elterjesztésével, valamint a szakemberek fejlesztésével – az Óvodai nevelés országos alapprogramban rögzített hátránycsökkentő szerep eredményes megvalósítása.

A szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységek

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

- Felelősségünk különösen nagy a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek nevelésében és

fejlesztésében. A hátrányos helyzet esetenként a gyermek veszélyeztetettségét is magában hordja.

- Feladatunk az óvoda világát nehezen elfogadó, illetve együtt nem működő, esetleg gyermeküket is elhanyagoló családokkal való – együttműködésre készítő – kapcsolattartás.

A hátrányos helyzet leggyakoribb okai:

Környezeti okok:

- Sokgyermekes család: 3 vagy több gyermek
- Szűkös lakásvizonyok: a család magas létszáma, több generáció együttélése
- Szülők iskolázatlansága
- Nevelési hiányosságok: kettős nevelés, felügyelet és gondozás hiánya, helytelen bánásmód (brutalitás), érzelmi sivárság, közömbösség, könnyelmű, felelőtlen életvitel, bűnöző családi háttér.
- Negatív hatású baráti kör.

Anyagi okok:

- Munkanélküliség
- Létfelmaradás alatt 1 főre jutó jövedelem
- A szülő csökkent munkaképességű vagy munkaképtelen
- A kereset nem a család szükségleteinek kielégítésére fordítódik

Egészségügyi okok:

- Születési rendellenesség vagy szerzett fogyatékoság:
- Mozgáskorlátozottság
- Érzékszervi károsodás (látás, hallás...)
- Szervi rendellenesség
- Tartós betegség
- Idegrendszeri, pszichés problémák (szülő és/vagy gyerek)
- Higiénés hiányosságok

A gyermek személyiségében rejlő okok:

- Értelmileg, érzelmileg visszamaradt

Feladataink a szociális hátrányok enyhítése érdekében

- Anyagi támogatás lehetőségeinek ismertetése
- Az önművelés igényének kialakítása
- A tolerancia, segítőkészség kialakítása, a másság elfogadása
- Családi életre és egészséges életmódra nevelés

Tevékenységeink a szociális hátrányok enyhítésére

- Differenciált fejlesztés

- Egészségnevelés
- Igény szerint ügyelet biztosítása: szülői értekezletek és fórumok időtartama alatt
- Kulturálisrendezvények csoportos látogatása
- Szervezési feladatok
- Nevelőtestület együttműködése
- Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel
- Óvoda-iskola átmenet támogatása

Szülőknek felajánlott segítség:

- Szülői fórum – neveléssel, életvitellel kapcsolatos tanácsadás
- Közös programokon történő részvételi lehetőség az óvodában: nyílt napok, egészségnapok

Az esélyegyenlőséggel kapcsolatos feladatok koordinálásáért a gyermekvédelmi megbízott a felelős, feladatait a gyermekvédelmi fejezet tartalmazza.

Munkánkat az integráció területén akkor tekintjük sikeresnek, ha a hozzánk járó sajátos nevelési igényű gyermekek, óvodánkat elhagyva az általános iskolában, majdán a középiskolában megállják a helyüket.

**3. VIRÁG UTCAI TAGINTÉZMÉNY,
PITYPANG TAGINTÉZMÉNY
„EPOCHÁLIS RENDSZERŰ” NEVELÉSI GYAKORLATA**

3.1.1. Gyermekkép

Varga Domokos:

„Csináljon bármit, ami nyitogatja a szemét és eszét, szaporítja tapasztalatait. Ő kicsi, csak játszik. De mi már tudjuk, mire megy a játék. Arra, hogy a világban otthonosan mozgó, eleven eszű és tevékeny ember váljon belőle.”

Legyenek tájékozottak az őket körülvevő világról, fogékonyak az új ismeretek iránt, és alapkészségek, képességek birtokában alkalmazzák tudásukat a gyakorlatban.

Örömeikre és szeretetre nyitott, érzélem gazdag, autonóm személyiségek legyenek. Alapozódjon meg a nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó és migráns gyermekek identitása. Közösségi magatartásuk, viselkedésük igazodjon az emberi együttélés szempontjából lényeges szabályokhoz.

Figyeljenek, alkalmazkodjanak egymáshoz, érezzenek együtt egymással, miközben tolerálják egymás másságát.

Hagyományápoló, a környezettel kiegyensúlyozott viszonyban élő, embertársait szerető felnőttekké váljanak.

Szeresse a mozgást, felnőtt korára váljon életformájává az egészséges életmód, környezettudatos magatartás.

Legfőbb élményforrása a szabadjáték legyen, amely a személyiségfejlesztés színtere, a tanulás, a készség- képesség fejlesztés leghatékonyabb módja.

3.1.2. Óvodakép

Az óvodai programunk jellemzője a gyermekközpontú és családoorientált szemlélet. A gyermek a családé, a szülők féltett kincséként bízzák őt az óvodára. A családi nevelés elsődlegességét megőrizve, a családdal együttműködve, a gyermekek érdekét mindenekelőtt szem előtt tartva neveljük a ránk bízott kisgyermekeket, harmadik életévétől az iskolába lépésig. Előítélet mentes, elfogadó attitűddel, nyitott, partneri kommunikációra törekszünk. Deszegregációs célú befogadó nevelésre törekszünk. A lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetett csoportok tanulási sikerességét elősegítjük, az egyenlő esélyeket megteremtjük.

A tanulásban, neveltségben lemaradó gyermekeknél a lemorzsolódás okait azonosítjuk, egyéni fejlődési tervet készítünk, az elért eredményeket mérjük, értékeljük.

Biztosítjuk az óvodás korú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételét.

Közvetlenül segítjük az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését. Intézményünkben fokozott figyelmet szánunk az iskolai élethez szükséges alap képességek megerősítésére, figyelembe véve az egyéni eltéréseket és fejlődési potenciálokat, együttműködve az iskolákkal. Pedagógiai tevékenységrendszerünk és tárgyi környezetünk segíti a gyermek környezettudatos magatartásának kialakulását.

Nyugodt és szeretetteljes légkört biztosítva gyermekszerető óvodapedagógusaink személyisége óvó-védő, elfogadó, segítő, támogató, hátránycsökkentő pedagógiai attitűdön alapul.

A gyermekek megismerésére törekedve, fejlettségi szintjükre építve, az egyéni készsége, képességfejlesztésre kiemelt figyelmet fordítunk. A sokszínű érdeklődésre és igényükre – eltérő fejlettségi ütemüket figyelembe véve – alapozzuk a fejlesztést. Ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is.

A gyermeki személyiség minél teljesebb kibontakoztatása érdekében partnerünk a család, óvodánk nyitott, a szülők mindennapi életünkbe – előzetes egyeztetés alapján – betekinhetnek. Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik: a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről. A testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról. A gyermeki közösségben végezhet sokszínű – az életkornak, az egyéni fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről, különös tekintettel **a mással nem helyettesíthető szabadjátékról**. E tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltség tartalmakról, emberi értékek közvetítéséről; az gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.

Az óvodapedagógusok elősegítik a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését, önálló vélemény alkotását, döntési képességeinek fejlődését a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését és a multikulturális nevelésen alapuló integrációlehetőségét.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.

Céljaink eléréséhez szükségünk van partnereink támogatására, ezért a helyi köznevelési intézmények hálózatos kapcsolódásának, külső és helyi kapcsolatainak erősítésére, tovább építésére, helyi, területi és regionális ágazatközi együttműködések fejlesztésére törekszünk.

3.1.3. Pedagóguskép

Az epochális szellemű nevelési gyakorlattal dolgozó óvodapedagógusok ismerik, és munkájukban hatékonyan alkalmazzák az ONOAP, az intézményi pedagógiai program, az epochális szellemű nevelési gyakorlat, illetve az intézmény pedagógussal szembeni elvárásait a kompetenciáknak és indikátoroknak megfelelően. A pedagógussal szemben támasztott követelmények a nevelési gyakorlatunkban, területenként aktualizálva megfogalmazásra kerültek.

- Pedagógiai módszertani felkészültség.
- Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése, és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók.
- A tanulás támogatása.
- A gyermek személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek többi gyermekkel együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség.
- A gyermekcsoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység, osztályfőnöki tevékenység.
- Pedagógiai folyamatok és a gyermekek személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése.
- Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás.
- Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért.

3.1.4. A program célja

- **Egyéni képességfejlesztés**, mindig az adott gyermek aktuális fejlettségéből kiindulva, természetes környezetben, öntevékeny részvétellel szerzett tapasztalatokra építve.
- Olyan befogadó környezet megteremtése, ahol a nevelési térben résztvevő valamennyi személy (pedagógus-dajka- gyerek-szülő) a kölcsönös együttműködés szellemében megismerik, értékékként fogadják el, és építenek az egyéni különbségekre.
- A siker elérésére törekvő, szívesen kommunikáló, a környezetben jól eligazodó, **problémájukra – aktívan közreműködve – saját megoldást találó, jó kapcsolatteremtő** képességgel rendelkező gyermekek nevelése.
- Az **egészséges életmódra** nevelés során harmonikusan alakuljanak testi, lelki, szellemi

adottságaik, megteremtődjenek az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés feltételei.

- Mély természetszeretet kialakítása, a **környezettudatos** magatartás megalapozása.
- Az anyanyelvi nevelés modellértékű kommunikációval valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó.

E célok megvalósításával érjük el az epochális szellemű nevelési gyakorlat céljait.

3.1.5. Az érzelmi, az erkölcsi, az értékorientált közösségi nevelés – szocializáció biztosítása

Az érzelmi nevelés és **társas kapcsolatok célja** a gyermekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, képességének kibontakoztatása a közösségen belül, a **csoporthalmazon alapján.**

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családjához való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

Az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, én tudatának alakulását és engedjen teret önkifejező törekvéseinek.

Az **óvodáskorú** gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége.

A gyermeki személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy a gyereket az óvodában érzelmi biztonság, otthonosság, derűs kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül.

Intézményünkben a különböző kultúrák találkozása segíti a kölcsönös együttműködést. A folyamatosan változó igényekhez alkalmazkodunk a nevelésünkkel. A toleráns viselkedés, a beilleszkedés, az elfogadás, a **multikulturális közegben** jobban gyakorolható.

„A szociális kompetencia fejlődése gyermekkorban befolyásolható.”

Az óvodába kerülő gyermek fejlődésének lényeges összetevője a szocializáció.

A fejlődéshez biztosítani kell:

- A gyermek alakuló kapcsolatait felnőttel és társaival pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze,
- Én tudatának, önérvényesítő törekvésének, és erkölcsi szociális érzékenységének együttes fejlődését,
- Utánzással (felnőtt, nagyobb társ) természetes élethelyzetekben az együttélés megtanulását az együttműködés szabályainak elfogadását. Gyakorolja a toleráns

viselkedést, az elfogadást, a másság megértését, fejlődjék empátiás képessége, természetességgel fogadja a különbözőségeit

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Az óvodapedagógus feladata:

- Érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes, családi légkör megteremtése, a beszoktatástól az óvodáskor végéig.
- Pozitív érzelmi töltésű kapcsolatteremtő képesség létrehozása.
- Közösségi élet tervezését és értékelését a csoportnaplóban rögzíti.

Sikerkritérium:

- A gyermekek szeretik óvodájukat, ragaszkodnak egymáshoz.
- A gyermekeknek igényévé válik a helyes viselkedés és cselekvés szokásainak betartása. Egymást megkérlik a szabályok betartására.
- A gyermekek tisztelik, elfogadják egymás különbözőségeit.
- Konfliktusos helyzetben társaikkal egyezkednek.
- Érdeklődnek társaik, barátaik iránt. A vendéget szeretettel fogadják.
- Szavak nélkül is értik környezetük érzéseit.
- Igyekeznek legyőzni a felmerülő akadályokat. Éretté válnak az iskolába lépésre.

3.1.6. Egészséges életmód alakítása – gondozás

Az egészség megvédése társadalmi és egyéni feladat. A kisgyermek egészségéért a család mellett intézményünk is felelősséggel tartozik.

Az egészséges életmódra nevelés **célja** a gyermekek egészséges életvitelének alakítása, testi fejlődésük elősegítése, az egészség megőrzése.

Az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.

Az óvoda egészségnevelési programja

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja az óvodai nevelés alapvető feladatának a gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítését jelöli meg.

Óvodánkban új hagyományt kívánunk meghonosítani az évi egy-két alkalommal

megrendezendő **EGÉSZSÉGHÉT** bevezetésével.

Ezen a héten – lehetőség szerint a szülők és a tágabb környezet bevonásával az alábbi tartalmakból „szemezgethetnek” az óvodapedagógusok, mely tartalmak folyamatosan bővíthetők:

- Családi egészségnap
- Zöldség-gyümölcs faragás
- Szőlőpréselés – mustkóstolás
- Sportverseny
- Kerékpártúra
- Erdei kirándulás
- Gyermekjoga
- Védőnők előadása a helyes tisztálkodásról
- Ismerkedés a mentősök munkájával
- „Óriás fog” meghívása

A környezettudatos magatartás megalapozása

A környezettudatos magatartás kialakításának létjogosultsága van az óvoda intézményrendszerében. A gyermekek gondolkodásának, felfogásának megalapozása, ill. rajtuk keresztül a szülők szemléletmódjának alakításában nevelőtestületünk is sokat tehet. Ezért gondoljuk úgy, hogy az óvodai környezettudatos magatartás kialakítása: „Apró lépés az óvodának, ugyanakkor nagy lépés a világnak.”

A környezettudatos magatartás kialakításának célja:

- Környezettudatos, környezetre figyelő magatartásformák és szokások kialakítása: a szűkebb és tágabb környezet kulturális és természeti értékeinek megismertetése, megszerettetése és annak megóvására nevelés.
- A társadalmi igények változásához igazodó, a gyermek életkorának megfelelő természeti, - emberi, és tárgyi környezetből szerzett tapasztalatok, melyek birtokában biztonságosan igazodnak el az őket körülvevő világban.
- Olyan szokások, szokásrendszerek, viselkedési formák megalapozása, melyek a környezettel való harmonikus együttéléshez szükségesek és a családok környezettudatos életviteléhez hozzájárulnak.

A célok elérését szolgáló legfontosabb feladatok:

- Környezettudatos életmód elemeinek szocializációja: a szelektív hulladékgyűjtés következetes megvalósítása, természetbarát termékek használatára való ösztönzés, természeti környezet védelme, lakó- és óvoda környezet közös megóvása, újrahasznosítás a

mindennapok során

- A különböző egészségkárosító szerek egészségügyi kockázatának tudatosítása
- Személyes higiéné elsajátíttatása
- Az egészséget befolyásoló környezeti tényezők felismertetése
- Csoportszoba, folyosók, mellékhelyiségek, udvar tisztasága
- Az óvodán kívüli ismeretterjesztés lehetőségeinek kihasználása

Az óvodapedagógusok feladatai

- A gyermekek kíváncsiságára, érdeklődésére, megismerési vágyára és a megismerés okozta öröme építve sokszínű viszony kialakítása az objektív világhoz.
- A környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítása
- Az intézmény valamennyi dolgozójára vonatkoztatva a pedagógusok közösségében olyan értékrend kialakítása, mely az elődök értékteremtő és természetmegőrző munkáját helyezi előtérbe.

ZÖLD JELES NAPOK

- **Takarítási világnap** (szeptember 20)
- **Állatok világnapja** (október 4.)
- **Víz világnapja** (március 22)
- **Föld napja** (április 22)
- **Madarak és fák napja** (május 10)
- **Környezetvédelmi világnap** (június 5.)

Feladataink:

- A gyermekek gondozása, testi szükségletük, mozgásigényeik kielégítése.
- A gyermekek egészségének védelme, edzettségének biztosítása.
- A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges, biztonságos környezet megteremtése.
- A harmonikus összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- A testi képességek fejlődésének segítése.
- Az étkezés, az öltözködés, a betegség megelőzés és egészségmegőrzés, megóvási szokásainak alakítása.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.
- Prevenációs és korrekciós testi-lelki nevelési feladatok ellátása, megfelelő szakember bevonásával, szülővel együttműködve.
- A gondozás tervezését és értékelését a csoportnaplóban- félévente – rögzítjük.

Sikerkritérium:

- A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek teljesen önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fogat mosnak, fésülködnek.
- A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, helyére teszik azokat. Zsebkezdőjüket önállóan használják.
- Önállóan eldöntik, hogy mennyi ételt fogyasztanak, önállóan töltenek vizet a kancsóból.
- Esztétikusan terítenek, higiénikusan étkeznek. Készség szinten használják a kanalat, villát, kést. Étkezés közben halkán beszélgetnek.
- Teljesen önállóan öltöznek, a ruhájukat ki-be gombolják, cipőjüket befűzik, bekötik.
- Ruhájukat esztétikusan összehajtva helyére teszik.
- Környezetükben igyekeznek rendet rakni, és tartani.
- Ügyelnek saját küllemükre, melyben megjelenik a szépre, esztétikumra való törekvés.
- Igénnyé válik egészségének megóvására törekvés.
- Megfelelően kialakulnak a környezetvédelemhez és megóvásához kapcsolódó szokásaik.

3.1.7. Anyanyelvi- és értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

1. Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel – az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

2. Az óvodai nevelés a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosítson a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

3. Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitás fejlesztése.

4. A család nyelvi kultúrájának, és az egyes gyermek eltérő fejlődési ütemének figyelembevétele biztosítja, hogy egyetlen gyermeket se gátoljon nyelvi lemaradás a

megismerő tevékenységben, a társas kapcsolatok alakulásában.

3.1.8. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység

Gyermekvédelmi munkánk célja:

- A kiemelt figyelmet igénylő gyerekek képességbeli lemaradásának csökkentése, érzelmi biztonságuk megteremtése, az iskolaérettség elérése.
- A hátrányokkal élő gyermekek **önmagukhoz képest** jussanak el a fejlődőképességük optimális fokához, és a számukra megfelelő iskolatípusba kerüljenek.
- Legyen természetes, gyermekeink és a felnőtt dolgozók körében a **különbözőségek elfogadása**, és értékeinek tisztelete.

Az óvoda gyermekvédelmi feladatai

Prevenció(=megelőzés)

- A gyermek – szülői jogok és kötelességek megismerése és érvényesítése az óvodában.
- Rendszeres kapcsolattartás a szülőkkel.
- Biztonságos, testi-lelki egészséges óvodai környezet megteremtése.
- A gyermek sajátos, egyéni hátrányának megfelelő pedagógiai ellátás biztosítása.
- Együttműködés a gyermekvédelem társszerveivel.
- Gyermekek megillető kedvezményekhez való hozzájutás elősegítése.

Problémafeltárás:

- A veszélyeztetettség, a halmozottan hátrányos helyzet tüneteinek felismerése, problémák feljegyzése.
- A tünetek okainak keresése.

Megszüntetés:

- A felzárkóztatás megtervezése, induló hátrányok csökkentése.
- A szülők segítése a szülői szerep eredményesebb betöltéséhez.
- A gyermekek szociális helyzetének lehetőség szerinti javítása.
- Segítő szakemberek igénybevétele a problémák típusának megfelelően.
- Együttműködés konkrét esetekben a segítőkkel, társszervekkel, jelzőrendszer működtetése.

Óvodán belüli tevékenységek, amelyekkel a fenti feladatok megvalósíthatóak:

- Gyermekjóléti Szolgálat tevékenységéről, családgondozó bevonásával tájékoztatás, minden évben az új gyermekek szüleinek szervezett értekezleten.
- Segélyjavaslatok felkínálása.
- Logopédiai, szurdopedagógiai, konduktori ellátás biztosítása.
- Egyéni képességfejlesztés a gyermek aktuális fejlettségi szintjére építve, a fejlődés nyomon követése, a fejlődési naplóban a fejlődés ütemének rögzítése.

Szociális segítő feladatai:

- Egyéni segítségnyújtás, tanácsadás
- Csoportban végzett tevékenységek
- Közösségi tevékenységek
- A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű családok támogatása
- BTMN gyerekek szakemberhez való irányítása

Gyermekvédelmi tevékenységünk sikerkritériumai:

- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknél a sikeres iskolakezdés magas arányban megvalósul.
- A sajátos nevelési igényű gyerekek 100%-ban **számukra leginkább megfelelő iskolatípusba** kerülnek.

A gyermekbalesetek megelőzése, óvó, védő feladatok

Cél:

Az óvodába érkező gyermekek biztonságának testi épségének megóvása, egészségének megőrzése.

Feladatok:

- biztonságos óvodai környezet nyújtása,
- a gyermekcsoportok szokásrendjének erősítésével a gyermekek veszélyérzetének erősítése, saját és társaik testi épségének megőrzésére nevelés,
- gyermekbaleseti oktatáson a veszélyhelyzetekre a gyermekek figyelmének felhívása, a tanév során az adódó veszélyhelyzeteknél a figyelmük ismételt ráirányítása.

Gyermekbalesetek megelőzése érdekében végzett tevékenység ellenőrzése:

- Munkavédelmi szemlék során, évente legalább 3 alkalommal, a balesetmentes környezet ellenőrzése.
- Gyermekbaleseti oktatási anyag csoportnaplóba történő beírásának ellenőrzése és a gyermek balesetvédelmi oktatás megtörténtének igazolása.
- Az óvodavezető gyermekbalesetek megelőzésére vonatkozó utasításainak megismertetése, annak dokumentálása, és annak betartásának ellenőrzése.

3.1.9. Esélyegyenlőség, és gyermekvédelem az óvodában

Gyermekvédelmi munkánkat az alábbi dokumentumok segítik:

- Az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról és annak a 2002. évi IX. törvényben megfogalmazott módosítása
- Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja
- Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlésének a 4/1998.(II. 1.) számú rendelete
- Óvodánk Nevelési Programja és éves munkaterve
- Óvodánk Esélyegyenlőségi Programja

Célunk: hogy az inkluzív nevelés szemléletével, az esélyegyenlőség biztosításával intézményünk biztonságot nyújtó természetes befogadó közege legyen minden gyermeknek, függetlenül hovatarozásától, egyéni adottságaitól, fejlődési ütemétől. A differenciált módszerek, eszközök alkalmazásával, alapozódjanak meg az életben való eligazodást segítő alap készségek. A gyermekek fejlettségi szintjüknek megfelelően jussanak az előre lépésükhöz, szükséges képességekhez, ismeretekhez. Az együttnevelés célja a teljes integráció.

Óvodánk speciális gyermekvédelmi feladatai:

- Az óvoda sajátos fekvése miatt évről – évre több a környezeti hátrányokkal érkező gyermek, ezek kompenzálása.
- A nagyfokú munkanélküliségből származó elszegényedés kezelése.
- A roma gyermekek szocializálása.
- A hátrányos helyzetű családokkal való kapcsolattartás.
- Minden pedagógus és óvodai dolgozó munkaköri kötelessége a rábízott gyermekek védelme, pedagógiai eszközökkel való segítése.

Óvónők feladatai a gyermekvédelem és a sikeres integráció megvalósításában:

- Elősegíteni a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülését, járását.
- Biztosítani a gyermekeket megillető jogok érvényesülését, szükség esetén védő – óvó intézkedésekre javaslatot tenni.
- A gyermekeket és családjukat minél jobban megismerni.
- A hátrányos helyzet okozta tüneteket, az okokat felismerni, és ha szükséges, ehhez szakember segítségét kérni.

- A családok szociális és anyagi helyzetének megfelelően a különböző támogatásokhoz való hozzájuttatást javaslattal elősegíteni.
- Segíteni a gyermek családban történő felnevelését.
- Együttműködő kapcsolat kialakítása a szülőkkel.
- A gyermekekkel kapcsolatos adatok védelme.
- A gyermekek Sajátos Nevelési Igényének alapos megismerése (szakirodalom, beszélgetés a szülővel, szakemberrel).
- Személyes példamutatással elfogadtatja a gyermekcsoporttal, szülőkkel, munkatársakkal az integrációs nevelés elveit.
- Konzultál a szakemberrel, igénybe veszi a segítségét, a gyermekek egyéni szükségleteihez igazított fejlesztési tervet készít.
- Differenciált fejlesztéssel biztosítja, hogy a gyermek a maga szintjén és ütemében, képességei szerint tudjon kibontakozni, fejlődni.
- A cselekvésbe ágyazott tevékenységhez kellő időt, alkalmat biztosít.
- Nagy mennyiségű, változatos (taktilis, mozgásos, látási, hallási) ingerek biztosításával bővíti a gyermekek tapasztalati és ismereti körét.
- Az alapmozgások, a szociális készségek, az önkiszolgálás, a kognitív funkciók fejlesztése.
- Az adekvát játék használat elősegítése.
- A nevelőmunkát közvetlen segítő munkatársak tájékoztatása nevelési elképzeléseiről, módszereiről, hogy milyen célok érdekében, hogyan kívánja a gyermekek fejlesztését megvalósítani.

Az óvodában folyó gyermekvédelmi munkát az intézmény vezetőjének megbízásából a tagóvodában és a telephelyeken gyermekvédelmi felelősök végzik.

Inkluzív pedagógia

Differenciálás: a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése

A kiemelt figyelmet igénylő gyermek típusai:

Tanulási problémákkal küzdő gyermekek:

- tanulási nehézséggel küzdők (például: lassú, motiválatlan, hosszabb betegség miatt lemaradó, családi, szociális, kulturális, nyelvi hátrányok)

- tanulási zavarral küzdők (például: diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia, figyelemzavar, súlyosabb beszédhiba)

Magatartászavarok miatt problémás gyermekek:

- visszahúzódó (regresszív) és depresszív viselkedésű gyermekek (félénk, csendes, visszahúzódó stb.)
Eredményhez vezethet a csoportos és a párban folyó munka, a testre szabott differenciált egyéni munka, motiválás, stb.
- ellenséges (agresszív) és inkonzekvens viselkedésű gyermekek (engedetlen, kötekedő, támadó, hiperaktív stb.)
Inkább egyéni feladattal köthető le, fontos a velük megbeszélte egyéni vállalások, követelmények következetes számonkérése az eredmények, pozitívumok kiemelése, megerősítése mindkét típust motiválja, segítheti a beilleszkedést, a társak általi elfogadás.

Kivételes képességű gyermekek, tehetségesek:

- intellektuális tehetség (a különböző tudományterületeken kimagasló: matematikai, fizikai, nyelvi stb.)
- művészi tehetség (képzőművészeti, zenei)
- pszichomotoros tehetség (sport, tánc, kézügyességet igénylő terület)
- szociális tehetség (vezető, szervező, irányító)

Tehetségnevelés, tehetségfejlesztés – a tehetségígéretes gyermekek felismerése:

- a tehetségnevelés / tehetségfejlesztés / tehetséggondozás a tehetség felismerésével, a azonosításával kezdődik.
- a pedagógusoknak és a családnak ismernie kell azokat a mutatókat, amelyek halmozott előfordulása tehetségígéretes gyermeket sejtet
- a kivételes tehetségek jellemzői: megszállottság, fokozott kritikai érzék, állandó önelégedettség
- a valamilyen területen kiemelkedő gyermekek teljesítményei nem mindig jók, munkavégzésük, fejlődésük nem egyenletes, és gyakran nem vesznek részt a „munkában”

Különleges bánásmódot igénylők még: csoportok

- a nemzeti kisebbségekhez tartozók
- a bevándorlók

Multikulturalizmus és interkulturalizmus

- Multikulturalizmus: A kisebbségi társadalmi csoportok nyelvének és kultúrájának megjelenítése a pedagógiai hatásrendszerben.

- Interkulturalizmus: Egy óvodában a többséghez és a kisebbséghez tartozó **gyerekek együttnevelése**

A szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységek:

- Az óvodánkba járó gyermekek szociokulturális háttere többnyire kiegyensúlyozott és jó képet mutat, munkánk tervezésénél azonban figyelembe kell vennünk az elfoglalt, időhiánnyal küszködő családok igényeit éppúgy, mint a szerényebb anyagi lehetőségekkel bíró, több gyermeket nevelő, esetleg egyszülős, vagy nevelő szülők által nevelt családokét.
- Felelősségünk különösen nagy a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek nevelésében és fejlesztésében. A hátrányos helyzet esetenként a gyermek veszélyeztetettségét is magában hordja. Ők néha csak tőlünk kapnak segítséget a világban való eligazodáshoz, a kultúra értékeinek megismeréséhez lelki és testi fejlődésükhöz.
- Feladatunk az óvoda világát nehezen elfogadó, ill. együtt nem működő, esetleg gyermeküket is elhanyagoló családokkal való – együttműködésre készítő kapcsolattartás.

A hátrányos helyzet leggyakoribb okai:

- A család anyagi és egészségügyi állapota, erkölcsi helyzete és életvitele, értékrendje
- A család lakhelye és környezete
- A gyermek és/vagy szülő egészségi állapota

Környezeti okok lehetnek:

- Sokgyermekes család: 3 vagy több gyermek
- Szűkös lakásviszonyok: nagy létszámú család, több generáció együttélése
- Szülők iskolázatlansága
- Nevelési hiányosságok: kettős nevelés, felügyelet és gondozás hiánya, érzelmi sivárság, közömbösség, könnyelmű, felelőtlen életvitel, bűnöző családi háttér
- Negatív hatású baráti kör

Anyagi okok lehetnek

- Munkanélküliség
- Létfelmarad alatti 1 főre jutó jövedelem
- A szülő csökkent munkaképességű vagy munkaképtelen
- A kereset nem a család szükségleteinek kielégítésére fordítódik

Egészségügyi okok

- Születési rendellenesség vagy szerzett fogyatékoság, mozgáskorlátozottság, érzékszervi károsodás (látás, hallás...), szervi rendellenesség
- Tartós betegség
- Idegrendszeri, pszichés problémák (szülő és/vagy gyerek)
- Higiénés hiányosságok

Feladataink a szociális hátrányok enyhítése érdekében

- Anyagi támogatás lehetőségeinek kiaknázása
- A tolerancia, segítőkészség kialakítása, a másság elfogadása
- A mindennapi élethez szükséges készségek kialakításának segítése: tanácsadás, külső segítség felajánlása

Tevékenységeink a szociális hátrányok enyhítésére

- Differenciált fejlesztés
- Egészségnevelés
- A sport és egyéb mozgástevékenységek megismertetése, megszerettetése
- Igény szerint ügyelet biztosítása: szülői értekezletek és fórumok időtartama alatt
- Kulturális rendezvények csoportos látogatása

Szülőknek felajánlott segítség

- „Szemünk fénye” – szülői fórum – neveléssel, életvitellel kapcsolatos tanácsadás
- Közös programokon történő részvételi lehetőség az óvodában: nyílt napok, rendezvények, kertgondozás stb.

A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése

Az SNI gyermek is teljes értékű ember. Joga hogy megfelelő, elfogadó, ugyanakkor fejlesztő hatású környezetben éljen, fejlődjön.

Feladatai:

- A településünkön élő azon fogyatékos gyermekek nevelésének felvállalása, akiknek a harmonikus személyiségfejlesztéshez szükséges speciális módszereket óvodánk személyi, tárgyi feltételeit biztosítani tudja.
- A teljes integrálás keretében a fogyatékos és ép gyermekek együttélésének

természetessé tétele.

- Differenciált, személyre szabott fejlesztéssel a különleges gondozási igény kielégítése.
- Pedagógiai Szakszolgálatokkal történő folyamatos kapcsolattartás.
- Olyan óvodai környezet kell kialakítani, ahol a másság elfogadása mindenki számára természetes.

A gyermek felvétele

A 3 éves gyermek be óvodázással kapcsolatos jogát minden olyan esetre biztosítani kívánjuk, amikor a sajátos nevelési igénye miatt integráltan nevelhető. A felvételnél feltárjuk a sajátos nevelési igény okát, területét, súlyosságát.

Integráltan neveljük az alábbi sajátos nevelési igényű gyermekeket.

- Minimális testi fogyatékos
- Gyengén látó
- Enyhe hallássérült
- Enyhe értelmi fogyatékos
- Beszéd fogyatékos (mutista, megkésett beszédfejlődés, beszédhiba)
- Tanulási zavaros
- Fokozott figyelmet igénylő (krónikus légzőszervi, emésztőszervi, tartós beteg)

A fogyatékoság mértékének megállapításához figyelembe vesszük az orvosi leleteket, pszichológiai, gyógypedagógiai szakvéleményeket. Amennyiben a feltárt sajátos nevelési igényű gyermek fejleszhető az óvodában dolgozó óvodapedagógusok (integrált nevelés, fejlesztő pedagógia, Delacato, tanulási zavarok szakvizsga) tudás alapján, teljes integráltan neveljük.

Irányelvek a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztésében:

- Az optimális terhelés megállapításához figyelembe vesszük a fogyatékoság jellegét, súlyosságát. Ez lesz a fejlesztés kiinduló pontja.
- A kiemelkedő teljesítmény felismerését kiemelt feladatként kezeljük.

- A sérülés arányában törekszünk az óvodai nevelés célkitűzéseinek megvalósítására.
- Alkalmazkodó képesség, akaraterő, önállóságra törekvés, együttműködés fejlesztése.
- Különleges gondozási igény biztosításával sérülés specifikus módszerek, terápiák alkalmazása, egyén illetve kiscsoportos formában (utazó szakember, gyógypedagógus, pszichológus, konduktor) együttműködését, segítségét vesszük igénybe.

Munkánk hatékonysága érdekében az alábbi szervekkel tartjuk a kapcsolatot:

- Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzatának Szociális Irodája
- Gyámügy
- Gyermekjóléti Szolgálat
- Egységes Pedagógiai Szakszolgálat
- Tanulási Képességeket Vizsgáló Bizottság
- Móricz Zsigmond Általános Iskola és Vécsey Károly Tagintézménye
- Jókai Mór Református Iskola
- Fogorvos, Védőnő
- ÁNTSZ

Sikerkritériumok:

- A különféle programjaink következtében sikerült közvetlen, jó kapcsolatot kiépíteni a szülőkkel. (kirándulások, klubok, oviparádé, szüreti multságok stb....).
- Biztosítottuk a gyermeki jogok érvényesülését intézményünkben.
- A problémákat, a hátrányos helyzet okozta tüneteket, felismerve, jó kapcsolatot alakítottunk ki a gyermekvédelmi szakemberekkel.
- Az indulási hátrányok kompenzálására fejlesztési tervet készítettünk, és megszerveztük a felzárkóztatást.
- Elősegítettük az integrált nevelés lehetőségét a csoportokban.
- Segítettük a családokat a különféle támogatásokhoz való hozzájutásban.
- Kiepítettünk egy jól működő belső és külső jelzőrendszert.

3.1.10. Szülő-gyermek – pedagógus együttműködés formái és továbbfejlesztési lehetőségei

A multikulturális, befogadó intézményünkben a nemzetiséghez tartozó családok gyermekeinek

óvodai nevelésében biztosítjuk a különbözőség és az önazonosság megőrzését.

Az óvoda csak is akkor működik eredményesen, **minőségi szinten**, ha megismerjük **partnereink igényeit**, elégedettségét, és elégedetlenségeit.

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, ill. a család teremt meg. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciók gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Jó szándékkal kell megkeresnünk a családok életében azt a pontot, amelyen keresztül a gyermek mélyebb megismeréséhez, megértéséhez **vezet az út**, ugyanakkor a **gyermekeken keresztül pozitív** hatást tudunk gyakorolni a **szülőkre**.

Feladataink:

- a gyermekek fejlesztésének céltudatos megvalósítása,
- a szülő felé gyakorolt **rendszeres**, szervezett kapcsolattartás,
- a hagyományos együttműködési formák felülvizsgálata, a jól működők **továbbfejlesztése**, a kevésbé jók **elhagyása**,
- kölcsönös bizalom és segítségnyújtás, a gyermekre gyakorolt hatás erősítése.
- Segítségnyújtásunkban a családok szokásainak figyelembevételével érvényesítjük az **intervenciók gyakorlatot** (a családokhoz illesztett megoldást).

A kapcsolattartás lehetséges módjai az óvodánkban:

- családlátogatás
- értekezletek
- fogadóóra
- nyílt napok
- SZMK gyűlés
- kérdőívek
- beiratkozás
- óvodai beszoktatás
- gyermeknap
- napi kapcsolattartás érkezéskor, távozáskor
- véleményláda
- közös ünneplések
- munkadélutánok
- sportdélutánok

- családi játékdélutánok
- csoport kirándulások szülőkkel
- internetes kapcsolat (WEB-lap)
- családsegítő, gyermekjóléti központok, védőnői szolgálatok, pedagógiai szakszolgálattal való együttműködés

3.1.11. A program pedagógiai és pszichológiai koncepciója

Az óvodai nevelés csak szeretetteljes, meleg légkörben lehetséges.

Az **óvodapedagógus** szerető, védő, óvó, **elfogadó gondoskodása**, az óvónői szeretetben való megmártózása, a simogató kéz melege, a mosolygó, a biztató tekintet, a körülölelő védettség adja meg a gyermek számára az érzelmi biztonságot, mely a kiegyensúlyozott fejlődésének feltétele.

Az óvodai nevelésnek mércéje a gyermek gondozottsága, a stabil egészségügyi szokásrendszer, az egészséges életmód iránti igény kialakítása.

Sokszínű tevékenységben alkalmazkodjanak egymáshoz, a közösségben kialakul az önérvényesítés és alkalmazkodás helyes aránya. **Gazdag, interaktív viszonyban** konfliktusok is keletkezhetnek, melyek megtanítják a gyermekekkel a feszültségeket, ellentéteket különböző igények kulturált megoldását, levezetését. Arra kell nevelni őket, hogy problémáikat igyekezzenek saját maguk megoldani.

A gyermek érzelmeinek, szemléletének, gondolkodásának fejlődését nagy vonásaiban egyező időrend jellemzi, és sok az egyező jegy az azonos korú gyerekek magatartásában is. A gyermek megismerésének az életkori sajátosságok tanulmányozása fontos feltétele- érési jelzésnek tekinthető-, ahhoz azonban, hogy magát az egyént megismerjük, az egyes gyermeket kell jól megfigyelni, mert az életkorra jellemző fejlettségtől jelentős egyéni eltérések lehetnek. Minden gyermek egyedi, egyszeri és csak saját képességeinek vizsgálatával lehet meghatározni fejlettségi szintjét. Ez az egyéni képességfejlesztés kiindulópontja.

A képességek az emberben a nekik megfelelő tevékenységek célszerű gyakorlásával alakulnak ki. A már kialakult képességek részt vesznek a további tevékenységek lebonyolításában és ezen keresztül éreztetik hatásukat. A tevékenységek és képességek egymástól elválaszthatatlanok.

A képességek fejlettsége az óvodáskorban elsősorban tevékenységben érhető tetten, és fejlesztése is a megtervezhető tevékenységben hatékony.

A pedagógiai folyamatban a fejlesztő feladatokat a fokozatok figyelembevételével célszerű

megtervezni, majd a gyermek tényleges fejlődési üteméhez kell igazítani.

A sajátos nevelési igényű gyermekek – hallássérült – harmonikus személyiségfejlődését csak úgy lehet biztosítani, ha elfogadjuk és elfogadtatjuk másságát, értékeljük próbálkozásait, eredményeit. Általános célkitűzéseinek megvalósításánál arra törekszünk, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is alakuljon ki az alkalmazkodó készség, legyenek önállóak, együttműködésre képesek.

A hatékony képességfejlesztés kritériumai:

Egyéni képességfejlesztés individualizált formája akkor hatékony az epochális programban, ha:

Meleg, szeretetet sugárzó óvodai nevelés biztosított a gyermekeknek.

A megismerő képesség fejlesztése **természetes közegben szerzett tapasztalatra épül.**

Tervezésben és pedagógiai tevékenységek során az óvodapedagógus figyelembe veszi a gyermekek közötti nagy egyéni képesség és magatartási eltéréseket. Ezekhez igazítja fejlesztési feladatait, amely szintekben jelenik meg.

- A hiányos részképességnek megfelelő tevékenységet gyakoroltatunk.
- A gyakoroltatás folyamatos, egymásra épül, fokozatosan nehezedik és játékos.
- Pontosán tudjuk, milyen előzetes tapasztalattal, ismerettel, magatartási jellemzőkkel rendelkezik a gyermek, mely területeken fejlettebb, hol vannak lemaradásai, azaz milyen a képességszintje.
- Minden gyerek egyéni ütemében haladhat, önállóan tevékenykedhet.
- A feladat önálló gondolkodásra készíti, nem csak analóg megoldásra.
- Önként, öntevékenyen, aktívan vesznek részt a folyamatban, mert a fejlődés gyorsabb, eredményesebb, ha egybe esik a gyermek tevékenységvágyával.
- Belső indítékra (érdeklődés, kíváncsiság, tudásvágy) épülő motiváció készíti a tevékenységre, pozitív viszony alakul ki a gyermekekben a tevékenységek iránt.
- Olyan módszereket, szervezési módokat, munkaformákat tervez az óvodapedagógus a téma feldolgozására, mely pedagógiai céljainak elérésére optimális lehetőséget biztosít a gyermekek motiváltságának biztosítására, és aktivitásának fenntartására. Differenciált feladattal törekszik a gyermekek teljes körének bevonására.
- A külső készítés helyét fokozatosan átveszi a belső motiváltság, melyet kivált az érdekes, vonzó játékokra épülő tanulás, felkeltve a gyermek kíváncsiságát, tevékenység és tudásvágyát, a szabályjáték sikeres, eredményes megoldási vágyát, a játék, a tanulás örömeit.
- A tanulásban az egyénnek tervezett játék, játékos feladat erőfeszítés árán, de eredményesen

megoldható.

- A feladat végzése közben szükség szerint segítséget kap a gyermek, az óvodapedagógus figyelemmel kíséri külön-külön minden gyermek tevékenységét és észreveszi a megakadást, meghagyva neki a hibázás, tévedés, próbálkozás, önkorrigálás jogát. Az óvónői segítség ne a gyerek helyetti feladatmegoldást, hanem közös gondolkodást eredményezzen, így erőfeszítés árán jut sikerhez a gyerek, megtanul kitartóan dolgozni, a nehézségek nem meghátrálásra, hanem újra és újra próbálkozásra ösztönzik.
- Az óvodapedagógus értékelése ösztönző, mindig reális, ne elítélő, elmarasztaló, megbélyegző, megszégyenítő legyen. A pozitívumokra építve, bízva a gyermekekben, fejezze ki azt a hitét, meggyőződését, hogy a gyermek képes az eredményes munkára.
- Kialakul olyan tanulási légkör, melyben feloldódnak a szorongások, természetes a gyerekek megnyilatkozása (a gyengébb képességűeké is), amelyet szeretet, egymás elfogadása, emocionális biztonság jellemez.
- Mindenkit meghallgat az óvodapedagógus, mindenkinek válaszol is, nem kerül senki hátrányos helyzetbe.
- A gyerekek megtanulnak önállóan dolgozni, - kialakul a szükséges önfegyelem-, betartják a tevékenységhez kapcsolódó szabály- és szokásrendszert.
- Óvatosan, szabályosan használják az eszközöket, eszközhasználatuk biztos.
- Az óvodapedagógus és a gyerek, gyerek és a gyerek között oldott, de a tevékenységre koncentráció interaktív, kommunikatív viszony alakul ki.
- Az önként választható tevékenységben jól biztosítható, hogy a sérült gyermekek nem vagy kevésbé sérült funkciói hatékonyabban fejlődjenek, így biztosítjuk a kompenzációs lehetőséget.

Tevékenységben megvalósuló tanulás

A tanulás óvodás korban elsősorban játékos cselekvésben megy végbe.

Az eredményes tanulás alapja a megismerő folyamat és a tevékenység, cselekvés összekapcsolódása. A tevékenységek, foglalkozások alkalmával tudatosan figyel a gyermekcsoport és az egyes gyermekek motiváltságára. Változatos a gyermekek belső pszichés szükségleteit kielégítő játéktevékenységeket más gyermekei tevékenységeket, élményszerzési lehetőségeket tervez és valósít meg az óvodapedagógus. A 3-4 éveseknél a cselekvések, tevékenységek bemutatása, 5 év körül a bemutatás és magyarázata is hatékonyan ösztönöz tevékenységre, eredményez tanulást. Az óvodáskorúak tanulásában jelentős szerepe van a modellkövetésnek, utánzásnak és a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzésnek.

Ez fokozza a **felnőttek** felelősségét, hisz minden **tevékenységük** , minden megnyilvánulásuk **minta a gyermek számára** . Tudni kell azt, hogy a gyermek nemcsak magát a tevékenységet utánozhatja, hanem az óvónők tevékenységhez való viszonyát is.

A 21. század szellemiségének megfelelően a **KOMPETENCIA** , mint központi kategória hatja át oktató-nevelő munkánkat.

Az óvodapedagógusok pedagógiai **módszertani kultúrájának megújításával** megteremtjük a következő feltételeket:

- problémaközpontú ismeretnyújtás
- cselekvésből kiinduló gondolkodásra nevelés
- tapasztalatokra épülő, felfedezettő ismeretszerzés
- tevékenységen alapuló fejlesztés
- kreativitás erősítése
- kooperatív technikák

A beszéd fontos eleme a tanulásnak. A valóságos kommunikációs helyzetek – beszélgetés, kérdezés, spontán közlés – elősegítik a gondolkodás fejlődését, a tanulás eredményességét. A spontán tanulási helyzetek mellett szükség van az óvónő által rendszeresen szervezett, tervszerű tanulásra is.

A tanulást kötetlen tanulási folyamatnak nevezzük, ami annyit jelent, hogy a gyerek számára a részvétel önkéntes, az óvónő pedig a megfelelő időben megteremti a tanulás feltételeit, szervező, előkészítő munkát végez.

Az egyetlen kötelezően szervezett foglalkozás a mozgás, ahol a nagymozgásos foglalkozásokat képességfejlesztő mozgásos játékokra építjük.

3.1.12. gyermeki tevékenységrendszer.

A játék célja:

Minden gyermek **saját igényeinek megfelelően** játszhasson gyakorló, szerep, konstrukciós, építő, szabályjátékot, barkácsolhasson, bábozhasson.

A **játék** a gyermek mással nem helyettesíthető legfőbb tevékenysége, a **szocializáció színtere** . A gyermek fejlődése a játékban a legintenzívebb. Az utánzás, a tevékenységi vágy, az önállósulás, az értelmi, a motoros, a kommunikációs képességek, az érzelmi, akarati tulajdonságok, a szociális magatartás a játékban – a gyermeknek szabadon választott önkéntes tevékenységében – integráltan fejlődik.

A **szabad játék** a gyermek önmegvalósítása, érzelmeinek, vágyainak, lelkiállapotának

önkifejezése, fejlettségének legjobb mutatója. A szabad játék a valóság szubjektív tükröződése, a szimbólumképzés csodálatos világa. Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabadjáték folyamat kialakult, bevonható társ marad, illetve segítőtvé, kezdeményezővé lesz, ha a játék folyamat elakad.

A játékban a szimbólumok elemzésével érthetjük meg a gyermek érzelmi állapotát, viselkedését, megfigyelhetjük kommunikációs, kognitív fejlettségét, információt kapunk a teljes személyiségéről. A gyermek jelzéseit „értő” óvónő felismeri, érzékeli a problémákat, segíti a gyereket a feldolgozásában.

A játékban a gyerekek megtanulják sok pozitív példa alapján önállóan megoldani a konfliktusokat. Ilyen helyzetekben erősödik bennük a feszültségek és a kudarcok túrésének képessége, a megvigasztalódás és a kibékülés, a kreatív konfliktus megoldás interperszonális sémáinak megtanulása.”

A konfliktusok esetenkénti jelenléte természetes. Életkor szerint kialakított csoportokban leggyakrabban az eszközök birtoklása és a rangsorképzés – ki a vezér, ki a legerősebb – váltja ki. Az osztatlan csoportokban csökken a konfliktusok száma, ez következik abból, hogy a különböző fejlettségű gyerekeknek más a játékeszköz igénye, és a szociálisan érettebb gyerekek mintát adnak az együttműködésre, a megegyezésre. A játék a gyerekek közötti együttműködésre épül. Az óvodás korú gyerekek legtöbb játéka közösségi játék. Ez adja az óvodai közösségi nevelés sajátosságát, amit a legjobb család sem tud gyermeke számára nyújtani.

A gyerekek játékát gazdagítják az élmények. A környezeti ciklusban szerzett élmények /piac, bolt, mentőállomás, orvos, erdő-mező, tó-patak, állatkert, vasútállomás, repülőtér, tűzoltóság stb./ megjelennek sok szubjektív töltéssel a játékban. Gyakorolják a játékhelyzetekből adódó helyes viselkedés és együttélés elemi szabályait.

A játékban kiemelten fontosnak tartjuk az óvodapedagógus szerepét.

Fő feladatai:

-A szabad játékfeltételeinek megteremtése, a mindennapokban.

-A feltételek a szabad játék folyamatosságának /élmény, hely, idő, eszköz, amit a gyerekek is készíthetnek/ biztosítása mellett elengedhetetlen a nyugodt légkör megteremtése. A nyugodt légkör feltétele a magatartási formák, szabályok kialakítása. A gyerekeknek helyzetekhez kell igazítaniuk viselkedésüket, ami az alkalmazkodás magasabb formája. Pl.: mese vagy vers hallgatása alatt kerülni kell a játszóknak az erős zörgést, hangoskodást. Szabályokat kell megtanulni, azokhoz alkalmazkodni, önállóan betartani.

A párhuzamosan zajló tevékenységek közül a játék az alaptevékenység.

A tanulás szervezése, a tanulás maga nem zavarhatja az elmélyülten játszókat, de a játszó sem zavarhatja a nyugodt tanulást. Minden gyerek azt a tevékenységet végzi háboríthatatlanul, amelyet önként, önmaga választott.

Együttjátás a gyerekekkel, mindig abból kiindulva, hogy a játszó csoportnak mire van szüksége. Az együttjátás nem lehet beavatkozás, nem korlátozhatja a gyermek önállóságát. Az együttjátás nagy jelentőségű, mivel az óvodapedagógus magatartása, viselkedése, kommunikációs reagálása a gyermekek megnyilvánulására, egész személyisége modell a gyerekek számára.

Nem kívülálló külső, hanem a játék élménybe beépülő belső modell, ami segíti a mintával azonosulást. Az együttjátás arra is jobban lehetőséget ad számára, hogy „belülről” segítse a gyerekek saját elképzeléseinek megvalósítását, megértse a gyerekek viselkedését, megtalálja a mélyen rejtőző okokat, segítsen a feszültség önmegoldó levezetésében.

Az óvodapedagógus irányító, segítő, ötletadó szerepe mindig a játszó igényeihez igazodjon.

Az óvodapedagógus a gyermekek megnyilvánulásaira folyamatosan visszajelzést ad, verbálisan vagy metakommunikációval, megerősítve, tudatosítva a helyes magatartást, cselekedetet. Nyílt és egyértelmű kommunikációjával az eltérő szempontok egyeztetésével mintát ad a konfliktusok elkerülésére

Konfliktus helyzetben a gyermekeket a konfliktusok kompromisszumos megoldására ösztönzi. A csoport és az egyének profiljának ismeretében felismeri a lehetséges konfliktusforrásokat. A felmerülő problémákat fejlesztési célként értelmezi.

Különböző fejlettségű gyerekek együttjátásának segítése. Az óvodapedagógus vegye észre, ha a gyerekek zavarják egymást, de beavatkozása csak szükségszerű legyen. Az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítsa az indirekt irányítás felelősségét.

Tegye lehetővé a **különböző fejlettségű gyerekek igény szerinti elkülönült játékát is / pl. a nagyok társasjátékát/**. Alkalmazza azokat a nevelési eljárásokat, ami a családban különböző korú testvérek esetében természetes. Fogalmazza meg kívánságát: ”ne zavarj most a nagyobbakat, kicsiket!” **A gyerekek meg tanulják tisztelni egymás igényeit, megtanulnak alkalmazkodni egymáshoz.**

Az óvodapedagógus teremtsen meg annak feltételeit, hogy minden gyerek saját igényeinek megfelelően játszhaszon gyakorló, szerep, konstrukciós, építő, szabályjáték, barkácsolás, bábozás (egyenlő hozzáférés lehetőségének biztosítása).

Az óvodapedagógus kísérje figyelemmel a sajátos nevelési igényű gyermekek játékba való

beilleszkedését. Megfelelő szerephez jutását segítve erősítse önbizalmát, érzelmi életének kiegyensúlyozottságára fokozottan figyeljen. Tartsa szem előtt baráti kapcsolatainak alakulását segítve, hogy a csoport teljes értékű tagjának érezze magát.

A játékhoz szükséges feltételek biztosítása.

A szűkebb és tágabb környezetből szerzett gyermeki **benyomások feldolgozásának biztosítása** a szabad játékban és a játékba integrált tanulás során.

A 3-6-7 éves korban megjelenő játékfajták s azok tartalmának, minőségének gazdagítása, a **gyerek egyéni sajátosságának figyelembevételével.**

A nevelőmunka feltételeinek biztosításában fontos segítő szerepe van az óvodapedagógus munkáját segítőknek.

A beszédkészség fejlesztése a játékban.

A játék színtere a csoportszoba mellett az önálló udvarrész is. A gyerekeknek legyen lehetőségük a csoportszobában megkezdett játéktémák folytatására az udvaron is, ennek érdekében az óvónő biztosítsa a megfelelő játszóhelyeket és eszközöket. **Kapjon kiemelkedő szerepet, a nagyobb mozgásteret igénylő játék a szabadban.**

Sikerkritériumok:

- Tudnak elmélyülten, kitartóan játszani egymás játékának megzavarása nélkül.
- Szerepjáték során képesek a játékszereket és szerepeket megosztani.
- Képesek konstruáló, építő játékelemekből játékszereket építeni, tovább fejleszteni.
- Tudnak önállóan szabályokat alkotni, illetve a meghatározott szabályokat elfogadni.
- A játékeszközöket biztonságosan használják, óvják állagát, használat után a helyükre teszik.
- Örülnek egymás sikerének.
- Törekednek az eredményességre.
- Társas viselkedésükben megjelennek az óvoda által közvetített viselkedési szabályok.

3.1.13. Az epochális tanulási rendszer

Az epochális tanulás olyan rendszer, amelyben:

- a testnevelés kivételével minden tervezett tanulás kötetlen, mert ez az a szervezeti forma, amelyben a 3-7 éves korú gyermekek képességei jobban aktivizálhatók, amelyben megőrizhetik autonómiájukat
- önként, de egyszerre maximum nyolc gyerek vehet részt,

- elkerülhető, hogy legyenek olyan gyerekek (tankötelesek), akik az önkéntesség miatt esetleg rendszeresen nem vesznek részt a szervezett tanulási folyamatban.

A tanulási tevékenység szervezése epochákban történik, környezetismeret, (környezetvédelem, munka, illem) és matematika tanulás epochák vannak melyek helyét és idejét a tanévben az aktualitás (pl. évszak) határozza meg.

Ez azt jelenti, hogy a környezeti és matematikai tanulás ciklusokba rendeződve követi egymást.

Egy epochába sorolt témakör (pl. Ősz) anyagával több hétig lehet foglalkozni folyamatosan. A naponta ismétlődő feldolgozás megteremti a folyamatos gyakorlás feltételeit, de azt is eredményezi, hogy a témakör feldolgozása mindig az egészből indul, majd a részek egymásra építésével az egészhez tér vissza. Epochális feldolgozás eredményeként megszűnik az ismeret- és tapasztalatszerzés mozaikolása, foglalkozásokra szétesése. A témakör feldolgozásának mélységét mindig az epochális tanulásban résztvevő gyerekek egyéni fejlettsége határozza meg. A gyerekek öntevékenyen vesznek részt a tanulásban, a folyamatos, egymásra épülő fokozatosan gazdagodó, koncentrikusan bővülő tapasztalatszerzés eredményeként lépésről lépésre felfedezik az oksági viszonyokat, összefüggéseket képesek azonosságok, különbözőségek meglátására általánosítására konkretizálásra és adott vagy választott szempont szerinti osztályozásra. Az epochákat témakörönként alakítjuk ki hozzákapcsolva lehetőség szerint komplexen a zenei- és a mese, vers anyagot, ábrázoló technikát, testnevelést.

Az óvodapedagógus kötetlen, mikrocsoportos, kooperatív, egyéni, páros, fejlődésre, fejlesztésre koncentráló tanulási tevékenységet szerveznek, maximum 8 gyermek részvételével azonos témával, egyénekre szabott feladatokkal, módszerekkel, eszközökkel, melybe sajátos nevelési igényű gyermekek is bevonhatók.

A részvétel négy napon át a gyermekek számára lehetőség, eldönthetik melyik napon vagy egy héten át, hányszor vesznek részt a tanulási tevékenységben. Helyes, ha az óvodapedagógus arra is figyel, ha egy négy éves gyermek soha nem vesz részt a tanulásban, és igyekszik az okokat megtalálni.

A tanulási tevékenységet játékidőben, jól elkülönített, a tanulásnak fenntartott helyen naponta – megközelítően- azonos időben szervezzük.

Az óvodapedagógusnak ki kell alakítania a nyugodt tanulás feltételeit:

- elmélyülten játszó gyerekcsoport,
- jól átgondolt szokásrendszer (pl. halk beszéd, tapintatos viselkedés)
- célszerűen berendezett csoportszoba viszonylagosan elkülönített tanulóhelyel.

Epochákban szervezett tanulási folyamat rendje egy hétre lebontva:

A hetirend óvodapedagógus által szervezett fejlesztő tevékenységek napját határozza meg, csoportonként eltérő – Figyelembe véve a csoport sajátosságait, valamint az óvodai élet megszervezését, valamint a helyi szokásokat.

A tevékenységekben megvalósuló tanulási folyamatban a komplexitást alkalmazza az óvodapedagógus, és kihasználja a tevékenységi területek közötti, külső- és belső kapcsolódási lehetőségeket, mindezek megjelennek a tematikus tervekben.

Rajzolás, festés, kézimunka és ének, zene, énekes játék, gyermektánc a hét bármely napján, a gyerekek igénye szerint, vagy a mozgás napok kivételével az óvodapedagógus indíttatására.

Az epochális rendszerű tanulás jellemzői, pozitívumai

Az epochális programban az óvodapedagógusok ciklusmegosztásban dolgoznak, komplexitást figyelembe véve. Ez azért indokolt, mert a saját tárgyukban külső világ tevékeny megismerésében is és a matematikai tartalmú tapasztalatokban is követni tudják a gyerekek tapasztalatszerzését, ismereteinek rendezését, bővülését, képességeinek fejlődését. Követni tudják az egész éves és az évenként egymásra épülő folyamatot. Saját ciklusanyaguk mellett ismerniük kell a párjuk munkáját is, mert hiányzás esetén egymást helyettesítik. Az együttműködés elengedhetetlen a gyerekek érdekében.

Osztatlan életkorú csoportokban a fejlesztés az egyéni fejlettségre épül.

Belső motiváció hatására vesznek részt a gyermekek egy sajátos megismerő folyamatban. Egyszerre kevés gyerek vesz részt a szervezett tanulásban (6, 8 fő), az óvodapedagógus minden gyerek tevékenységét külön-külön figyelemmel kíséri, kiküszöböli a sikertelenséget, kudarcot, növelve a gyerek önbizalmát, mely fokozza aktivitását, teljesítményét. A gyermekek képességeihez, adottságaihoz igazodó feladatokat, tevékenységeket tervez, amivel sikerélményt biztosít és erősíti pozitív énképüket. Figyeli a gyermekek reakcióit, a kapott feladat megértését és a többiekkel való haladásukat, melynek függvényében segítséget ad. A személyre szabott értékelést helyezi előtérbe, miközben figyelembe veszi a gyermekcsoport összetételét, a gyermeke egymásra gyakorolt hatását. Mindig konkrét cselekvéshez kötötten értékel, segíti a helyes viselkedés, kognitív képességek megszilárdítását és a következő fejlettségi szint megközelítését. A tevékenységek során folyamatos visszajelzést ad a gyermekeknek. A pozitívumokra épülő, differenciált, fejlesztő értékelést részesíti előnyben. A gyermek fejlődését önmagához viszonyítja. A tanulás során is célszerű alkalmazni a páros és csoportos

munkaformákat, amely során a gyermekek nyomon követik, mintának tekinthetik társaik megnyilvánulásait, alkotásait. Az ön-és társas értékelésalakulását a pedagógus személyes pozitív példájával és kérdéseivel segíti.

Segítséggel vagy önkorigálással javítja a hibát, rávezet a sikeres megoldásra, az iskolába menőket fokozottan önellenőrzésre buzdítja.

Fontos, hogy a gyerekekben pozitív viszony alakuljon ki a megismeréshez, ezen belül a tanuláshoz, azaz szeressenek, akarjanak tanulni. A kudarc, sikertelenség azt a kíváncsiságot, érdeklődést oltja ki a gyerekekből, ami az óvodáskor oly szembetűnő jellemzője, ha megfelelő tanulási feltételeket teremtünk számukra.

Ezért a tanulásban – nem a szocializációs folyamatban – a gátló kudarcok kiküszöbölésére kell törekedni, mert a siker öröme önmaga motiválja a gyermeket az újabb örömteli megismerő, tapasztalatszerző tevékenységre, tehát önmaga fejlődésének rugójává válik. Az óvodáskorú gyermek egyéni sajátosságait is figyelembe véve tervezi a pedagógiai feladatait, melyek közt elsődleges a kudarcok elkerülése és az önbizalom erősítése. Változatos gyakorlási lehetőséget tervez a hibás cselevések önálló vagy segítséggel történő korigálására Egyéni feladatadással, kisebb csoportban végzett tevékenységekben figyeli meg és gyűjti az információkat a gyermekek képességeinek, fejlődéséről. Az óvodapedagógusnak pontosan tudnia kell, hogy az adott gyermeknek milyen szintű feladatot adhat ahhoz, hogy erőfeszítések árán sikerélményhez jusson, vagyis a tevékenység elvégzésének eredményeként képességei fejlődjenek. Az óvodapedagógus mindig meggyőződik arról, hogy a gyerek érti-e a neki adott feladatot, megoldásra ösztönöz, kitartásra, újabb próbálkozásra buzdít, értékelésével erősíti a gyermekekben a reális önbizalmat, ami fokozza biztonságérzetüket, emocionális stabilitást eredményez.

Az epochális tanulási folyamatban megsokasodik a beszédhelyzetek száma, fokozódik a gyerekek beszédkedve, mert van idő és lehetőség mindenkit meghallgatni. Tudatosan ösztönzi és fejleszti a gyermekek egyéni és egymás közötti kommunikációját. A magyar nyelv tiszteletére, a kommunikációs helyzetnek megfelelő nyelvhasználatra neveli a gyermekeket, a nyelvi megfogalmazások gazdagságára irányítja a figyelmet.

Ilyen légkörben a bátortalanok, a régebben mindig hallgatók is megszólalnak.

Az óvodapedagógus úgy irányítja a beszélgetést- kiemelt módszernek tekintendő -, hogy a gyerekek kérdezhessenek, mert számukra kérdéseikkel jelzik, hogy érdeklődésük adott esetben mire irányul.

A tanulási tevékenység időtartama nem behatárolt, a gyerekek érdeklődésétől függ. Epochális rendszerben egy héten át akár négyszer is részt vehetnek a tanulási tevékenységben, folyamatos gyakorlásra van lehetőség. Ilyenkor az óvodapedagógus figyel arra, hogy az előző

napok eredményeire építve további fejlesztő tevékenységgel lássa el a gyermeket. A tevékenységben megvalósuló tanulás során az óvodapedagógus megismeri a gyermekek előzetes, más forrásból származó tudását, tapasztalatait, épít rájuk. Szükség esetén tapintatosan korrigálja, alakítja a helytelen szokásokat, téves ismereteket. A tanulásban résztvevő gyereket ismerve az óvodapedagógus kiválasztja számára azt a feldolgozandó, alkalmazandó műveltségtartalmat magában hordozó játékot, amely szerinte megfelel a gyermek tudásának, képességeinek. Az óvodapedagógus a gyermek tudásából következtet a részképességek fejlettségi szintjére. Bizonytalanság esetén meg kell erősíteni a tapasztalati tevékenységben szerzett tudást, hogy az alkalmazóképes legyen.

A gyermekek általában más-más feladatot kapnak, esetenként lehet azonos is, vagy a másik gyermek előző játékát is megkaphatják, ha azt az óvodapedagógus szükségesnek tartja, vagy a gyermek kéri.

Az epochális tanulási folyamatban (külső világ megismerése matematikai tartalmú, környezetismereti tartalmú benti feldolgozása) a gyermekek az óvodapedagógus által tervezett játékokon, játékos feladatokon keresztül szerzik meg, gyakorolják, alkalmazzák ismereteiket.

A játék szerepe az epochális tanulási folyamatban

A gyermek a játékban tanul legszívesebben. Amikor játszik, a gyerekekben emóciók zajlanak, erősödnek, képességek aktivizálódnak, melyek egész személyisége fejlődésének rugója. A játékban a gyermek általában aktív, belső motivációból eredő érdeklődése hosszú ideig megmarad. Képes sokáig figyelni, tevékenységére kitartás, elmélyülés jellemző. A játék öröme, a siker érzése újra és újra tevékenységre ösztönzi.

Ebből a felismerésből is következik, hogy az óvodáskorban a pedagógiai értelmezésű tanulást a gyermek számára játékokon keresztül kell szervezni, hogy a tanulásban is aktivizálhatók legyenek a fent jelzett folyamatok. Az epochális rendszerű tanulási folyamat erre épül. A gyermekek az óvodapedagógus által tervezett, elkészített szabályjátékok, játékos feladatokon keresztül ismerkednek matematikával, dolgozzák fel a környezetről szerzett tapasztalatokat, ismereteket. Egyértelműen el kell különíteni játékidőben játszott és a tanulási folyamatban felhasznált játékot. Az epochális tanulási folyamatban alkalmazott játék az idegrendszer összerendeződését segíti, és minden esetben magában hordozza azt a műveltség- tudástartalmat, melyet megértetni, elsajátíttatni, gyakoroltatni kívánunk a gyerekekkel. Ez mindig egyéni képességhez tervezett játék, amely arra szolgál, hogy az adott gyermek képességeit fejlessze öntevékeny részvételével. Ezek a játékok a képességfejlesztés eszközei és módszerei is egyben. Olyan eszközök, amelyek együttesen magukban hordozzák a játék és a tanulás pozitívumait.

Az a cél, hogy a szenzoros és motoros rendszerek fejlődési és összerendeződési folyamatát – szín- és alaklátás, egész-rész összefüggésének helyes felismerése, formaészlelés (forma, méret, felület, nagyság), motoros fejlődés (szem-kéz koordináció) finommotorika fejlődése, a taktilis felismerés, térészlelés –a játékokon keresztül segítsük, hiszen ez alapfeltétele a magasabb rendű folyamatoknak, a sikeres iskolai tanulásnak. A játékok a gondolkodási műveletek gyakoroltatását, az emlékezet, a beszéd és a figyelem fejlesztését szolgálják.

A tanulási folyamatban a játékok, játékos feladatok vonzóvá teszik a tanulást a gyermekek számára, önként belsőmotiváció hatására vesznek részt a folyamatban. Növelik a gyermek intellektuális aktivitását, kíváncsiságát, megtartják érdeklődését, fokozzák tudásvágyát, erőfeszítését, kitartását, a siker reménye újra és újra próbálkozásra ösztönzi. A vonzó játékok gyakorlásra, új megoldások keresésére sarkallják.

A tevékenység, a játék öröme, az öntevékeny részvétel a tanulásban, a tudás szülte sikerélmény pozitívan befolyásolja a gyermek viszonyát a tanuláshoz, kiküszöböli a kudarcot, ami a tanuláshoz, iskolához való viszony alakítása szempontjából rendkívül fontos. Kitűnő lehetőség nyílik arra, hogy a gyengébb képességű, gátlásos gyerekek a játékban megfélekedzenek, legyőzzék félelmeiket, és minden esetben sikerélményhez jussanak az ő képességeiknek megfelelő játékfeladat megoldásával – óvodapedagógusi segítséggel, vagy önállóan -, melyet fokoz az óvodapedagógus elismerése.

A játékoság értelmezése a tanulásban sokszínű. Az epochális tanulásban és az egész óvodai életben ez az óvodáskorú gyermek eredményes tanulásának feltétele.

Az epochális tanulási folyamat játékoságának jellemzői:

- játékeszköz használata,
- a játékoság érvényesítése a szabályismertetésnél, gyakoroltatásnál,
- a játék indítékaira kell építeni, a belső motiváltság, a kíváncsiság, érdeklődés, manuális és intellektuális tevékenykedtetés, érzelmi azonosulás jelenléte, szükségletek kielégítése elengedhetetlen,
- az óvónő irányítása ösztönző, a próbálkozás, felismerés, hibázás, közös gondolkodás, önkorrigálás lehetőségét egyaránt biztosítja.

A játékoság szerepe a gyerekek fejlődésével csökken, de új helyzetben, bonyolult problémaszituációban újra erőteljesen alkalmazni kell, mert segíti a megértést, az azonosulást, a szabálykövetést.

A kötetlenségről

A kötetlenség a gyermek számára önkéntességet, választási lehetőséget jelent a tevékenységek közül. Eldöntheti, hogy:

- részt vesz-e a tanulási tevékenységekben, vagy inkább tovább játszik,
- a hét melyik napján vesz részt és egy héten hányszor.

A kisebbek felállhatnak az asztaltól vagy a tevékenység helyéről, és elmehetnek, ha akarnak – természetesen csak akkor, ha a kapott vagy választott feladatukat befejezték – úgy, hogy a többieket ne zavarják. Az 5-7 évesek – akik tankötelessé válhatnak – csak akkor mehetnek el, ha elvégezték a feladatokat, amit az óvónő nekik tervezett. Az ő esetükben követelmény az önfegyelemre épülő szándékos figyelem, kitartás, feladattudat, feladattartás, szabálytudat erősítése, mint az iskola megkezdéséhez szükséges magatartás.

Az óvodapedagógus számára tudatosan tervezett tanulási helyzet megteremtését jelenti, naponta megközelítően azonos időben és helyen.

Az adott témakörtől függően a mikrocsoportos foglalkoztatási formában a kijelölt tanulási helytől el lehet térni. /pl. testséma – nagyütkör, térirányok szabad területen végzett mozgással/.

A tanulási folyamatban az óvodapedagógus felelőssége, nevelői kompetenciája, döntéshozó helyzete miatt megnő. A ciklusra, hétre meghatározott keretanyagból neki kell eldönteni, hogy melyik gyerekek milyen nehézségű játékot, feladatot ad. /A gyerekek kívánságát is figyelembe veszi, ha ők egymás játékát kérik/. Alternatívák közül kell választani a gyermek aktuális teljesítményéhez, érdeklődéséhez igazodva.

Birtokában kell lenni az egész éves tematikus tervnek, mert az egyéni eltérések és a fejlesztés következményeként vannak olyan gyerekek, akiknek a heti anyag jelenti az új ismeretet, vannak olyanok, akikkel az előző ciklus anyagához kell visszatérni, és olyan gyerekek is vannak, akik már jóval előrébb tartanak az ismeret – és tapasztalatszerzésben.

Igaz ez részben osztott és osztatlan életkorú csoportok esetében is.

A tanulási folyamatban a gyerekek teljesítményét erősen befolyásolja a légkör. A meleg, korlátozó, előítélet-mentes, szeretetteljes légkör megteremtése alapfeltétel.

Fokozza a teljesítményt:

- ha lehetőséget teremtünk a gyermekek szükségleteinek kielégítésére, mint közlés, önkifejezés, szereplés stb.
- ha az óvodapedagógus a gyerekek közötti egyéni különbségek figyelembevételével célszerűen tervezi meg a játékok egymásutániségét, a módszereket, eszközöket.

A tanulási folyamatban – miután a gyerekek egyénnek szóló más –más játékeszközt kapnak – ki kell alakítani a szükséges munkafegyelmet, az önálló feladatvégzés képességét, és meg kell szokniuk a halk beszédet, szükség szerint a türelmes várakozást.

Az óvodapedagógus akkor irányítja eredményesen a gyerekek tevékenységét, ha figyelemkoncentráció, megosztott figyelem egyaránt jellemzi, észreveszi és osztja a gyerekek örömeiben, bánatában, szorongásmentes, sikerorientált tanulási viszonyt tud a gyerekekben kialakítani, interaktív-kommunikatív viszony van közte és a gyerekek között.

Módszerek, munkaformák, eszközök

Módszerek:

Szabályjátékok –a gyerekek önálló munkáján alapulnak. A szabályjátékokban a nevelési helyzetek mellett óriási lehetőség rejlik az idegrendszer összerendeződési folyamatának segítésére, a megismerő tevékenység fejlesztésére a matematikai, környezeti ismeretek, tapasztalatok alkalmazására.

Természetes környezetben és valóságos tárgyakon történő szemléltetés, bemutatás, irányított megfigyelés, 6-8 fővel, egyéni fejlettség szerinti szempontokkal. Fokozza az eredményességet, ha minél több érzékszervet foglalkoztatunk, változásaiban, fejlődésében /évszak, növények/ láttatjuk a dolgokat, a szemléltetést cselekvéssel, beszélgetéssel, élmények felelevenítésével, esetleg magyarázattal, kérdésekkel –a gyerekeket is kérdezésre ösztönözzük – kötjük össze.

Gyakorlás, ismétlés, ellenőrzés, értékelés, hibajavítás. A módszerek nem önállóan jelennek meg, a tanulási folyamatban összekapcsolódnak egymást erősítve, segítve a gyermek fejlettség szerinti befogadását. Az óvodapedagógus a tevékenységek terveibe, ahol erre lehetőség nyílik, beépíti az online információ szerzés lehetőségét (képek, hangok, levelek, zenék).

Munkaformák:

A tanulási tevékenységben a mikrocsoportos egyéni, individualizált munkaforma szolgálja legjobban a gyermekek egyéni képességfejlődését.

Frontális munkaformát ritkán, helyzethez igazítottan szabad alkalmazni, mert e munkaforma során gyakran előfordul, hogy:

- a gyerek nem érti, amit az óvónő mond /előzetes tudáshiány/,
- az óvodapedagógus nem értelmezi jól a visszajelzést, mert csak 3-4 gyereknek van lehetősége válaszolni általában a kérdésekre, s ők nem reprezentálják az egész csoport tudását,

- a tanulandó anyag nem érinti meg a gyerekeket, mert túl könnyű, vagy túl nehéz nekik, mint ahogy az azonos feladat sem jelent egyformán sikert vagy sikertelenséget,
- a jobb képességű gyerek gyakran szerepel, a gyengébb ritkán.

E munkaforma túlsúlyú alkalmazása esetén az egyéni különbségek nem csökkennek, hanem inkább halmozódnak.

E munkaforma pozitívumai:

- közösségformáló ereje van,
- lehetőséget ad a vélemények egyeztetésére,
- más véleményének fegyelmezett meghallgatására,
- beszélgetésre.

Kis létszámú csoport és páros munkaforma alkalmazása esetenként indokolt, például közös rajz, festés, éneklés, mesehallgatás, esetleg két vagy több gyerek együttesen old meg a tanulásban egy-egy szabályjátékot, feladatot.

E munkaformák pozitívumai:

- együtt kell működni, figyelni kell egymásra,
- fejlődik az empátiás- és toleranciaképességük,
- megismerik egymást,
- csökken a szorongás a tanulási folyamatban.

Mikrocsoportos egyéni munkaformát kell alkalmazni az epochális tanulási rendszerben, mert ez szolgálja a gyermekek egyéni képességfejlődését. A mikrocsoport kiscsoportot jelent, azt, hogy a szervezett, kötetlen tanulásban – matematika, környezet benti feldolgozás és ábrázolás- maximum 6-8 gyermek vehet részt (a mese- és versehallgatásban, éneklésben részt vevők száma nem meghatározott), míg a csoport többi része játszik. Ennyi gyerek számára van előkészítve hely a tanulóasztalnál. Tapasztalat igazolja, hogy ennél magasabb létszám esetén már nem lehet megvalósítani az egyéni, individualizált munkát, az óvónő nem tudja figyelemmel követni a megoldásokat, megakadásokat, és nem tudja megadni a kellő segítséget.

Az individualizált munkával a gyermek egyéni sajátosságainak maximális figyelembevételével történik, az eredményesség érdekében. **Ez adja az igazi egyéni fejlesztés alapját**, a fejlesztés az egyéni elsajátítási folyamathoz, tempóhoz igazodik.

A gyerek önállóan végzi feladatát, tehát rendelkeznie kell az egyéni feladatvégzéshez szükséges tulajdonságokkal (türelem, feladattudat, feladattartás, kitartás, önfegyelem, eszközhasználat stb.)

A sajátos nevelési igényű gyermek is bevonható a mikrocsoportos egyéni fejlesztésbe a tevékenységtől függően. A beszédfejlesztést – a kommunikációs igény erősítését, a szókincsfejlesztést és a beszédértés javítását- csak egyéni foglalkoztatással lehet megvalósítani. E feladat eredményes végzéséhez a szurdologopédus tanácsait, feladatadását figyelembe kell venni.

Egyéni feladatadásnál az óvónőnek ismerni kell:

- a gyermek előzetes tudását,
- aktivizálhatóságát,
- egyéni munkára való képességét,
- eszközzel való bántás tudását.

Az óvodapedagógus irányítása direkt vagy indirekt. Folyamatosan figyelemmel kíséri a gyerekek munkáját, nyugodt elmélyülésre alkalmas tanulási körülményt biztosít. Szükség szerint segít, értékeli. A segítségnyújtás akkor eredményes, ha feltárja a megtorpanás okát.

Az egyéni tanulás pozitívumai:

- minden gyerek számára biztosítja az eredményes tanulást,
- a tanuláshoz az erőfeszítés árán elért siker kapcsolódik, ami fokozza a teljesítményt,
- pozitív attitűdváltozást eredményez a gyermekek önmagához – önértékelés – és a tanuláshoz való viszonyában,
- gyarapodik tudása, saját előző szintjéhez képest előrelépés, fejlődés történik,
- egyéni bánásmódra, figyelemre alapozva pozitívan alakul a gyerek- óvónő viszony.

Eszközök:

Az epochális tanulás eszköze maga a környező valóság, a természetes környezet, a valóságos tárgyak, élőlények és azok makettjeiből, képeiből, rajzokból készített játékeszközök, játékos feladatok.

A valóságról szerzett tapasztalat alkalmazásához készített környezeti játékok képei, rajzai, makettjei élethűek, színesek, nem tartalmaznak mesés elemeket.

A matematikai játékokhoz felhasznált formák változatosak, színesek. Követelmény, hogy az eszközök ne csak az ismeretek, tapasztalatok megszerzését, alkalmazását szolgálják, hanem a gyerekek esztétikai érzékét is fejlesszék.

Az adott tevékenység, foglalkozás során, változatos módon, és természetes eszközként használja az óvodapedagógus a digitális technikákat, pl.: CD lejátszó, fényképezőgép, számítógép, laptop – zenei élménynyújtásra, emlékképek felidézésére, szemléltetésre, közösségi érzelmek erősítésére, ismeretbővítésre, valamint szakmai anyagok, cikkek, tanulmányok, vizsgálatok, jogszabályok online folyóiratok figyelemmel kísérése.

Az eszközkészítésnél figyelembe kell venni, hogy:

- A munkalapok és kiegészítő eszközök forma és figura elrendezése segítse, és az óvónő ösztönözze a gyermeket a balról jobbra, fentről-lefelé történő haladási irány betartására.
- A munkalapokhoz tartozó feladatok a gyermekek számára jól érthetően, írásban is legyenek megfogalmazva a munkalaphoz mellékelve.
- Az óvodapedagógusok olyan eszközök készítésére és gyakorlati alkalmazására törekedjenek, melyek lehetőséget adnak arra, hogy a gyermek önállóan, önellenőrzéssel találja meg és javítsa ki a hibát. Ezek lehetnek saját készítésű vagy vásárolt eszközök.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek értelmi képességének fejlesztéséhez témakörönként külön eszköz készítése szükséges.

Külső világ tevékeny megismerése

(környezetismeret) Célja:

A környezetünkben végbemenő változások megismertetése a fenntartható fejlődés érdekében, a természet szépségeinek megláttatása, a természeti környezet megszerettetése, a környezetvédelem, a **környezettudatos magatartás igényének megalapozása, alakítása.**

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz,

tájékozódáshoz szükségesek.

Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

A környezettudatos magatartás kialakítása során **fontos feladat:**

- a környezetvédelmi, - megóvási szokások kialakítására,
- a szűkebb és tágabb környezetben gyűjtött tapasztalatok megszerzésére,
- a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a családi és a tárgyi kultúra értékeinek szeretetére, védelmére nevelés.

Alapelv, hogy tervezetten csak olyan témakörökkel foglalkozunk, amelyek helyszínen, **természetes környezetben** feldolgozhatók, megmutathatók a gyermekeknek, élve az **élménypedagógia** előnyével. A tevékenységben megvalósuló tanulási folyamatban a komplexitást alkalmazzuk és kihasználjuk a tevékenységi területek közötti kapcsolódási lehetőségeket (matematikai tartalmú tapasztalatokkal is)

A témakörök- ciklusok és a feldolgozásra szánt idő- tervezésénél, melyek a környezetismeret keretét adják, figyelembe kell venni:

- az óvoda parkszerűen kialakított udvarrészeit, növény- és állatvilágát,
- az óvoda szűkebb környezetét, valamint a város természeti környezetét – Sóstói Parkerdő, Vadaspark, Múzeumfalu- jellemzőit, állat- és növényvilágát,
- a közlekedést, az utazási lehetőségeket.

Feldolgozási lehetőségek:

I.	epocha	ŐSZ (EMLÉKEZÉS A NYÁRRÁ)
II.	epocha	KÖZLEKEDÉS
III.	epocha	CSALÁD, TESTÜNK, ÉRZÉKSZERVEINK
IV.	epocha	TÉL, ANYAGOK. (SZELEKTÍVITÁS)
V.	epocha	VADON ÉLŐ ÁLLATOK – (ÉLŐ, ÉLETTELEN.)
VI.	epocha	HÁZI ÁLLATOK.
VII.	epocha	TAVASZ (ÉVSZAKOK, HÓNAPOK, HETEK, NAPOK, NAPSZAKOK,

JELESNAPOK)

A témakörökhöz szervesen kapcsolódnak a természetvédelmi feladatok. Az „Erdei Óvoda” program keretén belül még több lehetőség adódik a gyermekek számára a természethez kötődő **mélyebb érzelmi viszony kialakítására, a környezettudatos magatartás mélyítésére.**

A Környezetvédelmi Minisztériumi pályázaton nyert „Zöld Óvoda” program feladatainak megvalósításával bővítjük ezt a szemléletet. (VIRÁG UTCAI TAGINTÉZMÉNYBEN)

A hétköznapokat tegye színesebbé és változatosabbá a környezet- és a természetvédelmi napok megünneplése. Ezek az ünnepek alkalmat teremtenek arra, hogy még közelebb hozzuk a gyermekekhez a természetet, hogy olyan programokat állítsunk össze, mely akár egy életre szólóan formálja tudatukat, és kisugárzó hatással legyen a család szemléletére is.

A munka az évszakokhoz kötődik, tevékenységeken keresztül történő tapasztalatgyűjtést és a munkára nevelést szolgálja. A gyermekek gondozzák az udvarrészüket, összegyűjtik a lehullott faleveleket, gereblyéznek, ültetnek virágot, gondozzák a növényeket, télen havat sepernek.

A környezeti neveléshez kapcsolódó természetes élethelyzetekben megtanítjuk a gyerekeket a helyes viselkedésre, minden olyan dologra, ami a világban történő eligazodásukat, helytállásukat megkönnyíti: pl. viselkedés járműveken, udvariassági szabályok, segítségkérés és segítségadás készsége.

A környezetismereti tanuláshoz a **tapasztalatokat** a gyermekek a **helyszínen**, természetes környezetben szerzik. A megismerés folyamatát és mélységét nem követelményrendszerhez, hanem a gyermek képességéhez kell igazítani.

Az óvodapedagógus 6-8 gyermekkel megy a gyalogosan is megközelíthető helyszínre, az óvodában maradékkal a másik óvodapedagógus játszik. A csak autóbusszal megközelíthető tapasztalatszerzést (piac, Sóstó, repülőtér stb.) az egész csoport részvételével is szervezhetjük.

A ciklusok első részében helyszíni **tapasztalatszerzés**, a második részében benti feldolgozás történik, amikor tapasztalatok, ismeretek alkalmazását gyakorolják a csoportszobában, szervezett tanulási helyzetekben, játékokon keresztül.

A **beszélgetés** kiemelt módszer legyen. A sok beszédhelyzet növeli a beszédkedvet. Nagyon fontos, hogy a gyermekek beszélgessenek egymással, az óvodapedagógussal, idegen felnőttel, gyermekkel, ha arra lehetőség nyílik.

Tapasztalatszerzések, megfigyelések során fokozottan figyeljen az

óvodapedagógus sajátos nevelési igényű gyerekekkel való közvetlen kontaktus tartására. A benti tanuláskor egyéni foglalkoztatás formájában fejlessze képességeit. A témakörökhöz kapcsolódó képanyaggal és képeskönyvekkel kezdeményezzen beszélgetést, törekedjen a sajátos nevelési igényű gyerek aktív nyelvhasználatának építésére. Tudatosan vonja be minden olyan tanulási helyzetbe, amelyekkel eredményesen képes az eltérő fejlettségű gyerek fejlesztésére. A környezet megismerésére neveléshez kapcsolódó munkák végzésébe vonja be az óvodapedagógus a sajátos nevelési igényű gyereket is, segítse és értékelje tevékenységét.

Sikerkritérium:

- A gyermekek rendelkeznek elemi ismeretekkel önmagukról, teljes biztonsággal tájékozódnak az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetben.
- Ismerik az évszakokat, azok jellemző jegyeit, tudnak közöttük különbséget tenni. Fel tudják sorolni az időjárás és öltözködés, a növények fejlődése és az időjárás közti összefüggéseket, valamint az évszakok váltakozásának hatását az állatok életében. A kerti munkák során képességeiknek megfelelően dolgoznak, tudják a munkafolyamatok sorrendjét, annak eredményét.
- Ismerik az állatokat, tudják azokat csoportosítani és összehasonlítani környezetük, hasznosságuk, táplálkozásuk stb. alapján.
- Ismerik környezetük közlekedésének szabályait, és azoknak megfelelően közlekednek. Tudnak különböző szempontok szerint csoportosítani és összehasonlítani közlekedési eszközöket.
- Megnevezik a környezetük színeit, sötét és világos változatait, emlékezetükben fel tudják idézni azokat.
- Felfedezik a tárgyak, jelenségek közti összefüggéseket.
- Ismerik a család szó fogalmát, fel tudják sorolni tagjait. Ismerik szüleik munkáját.
- Ismerik és gyakorolják azokat a környezettudatos gondolkodást tükröző magatartási szokásokat, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez és megóvásához szükségesek, vagyis a környezettudatos viselkedés szokásaival azonosuljanak.
- Önállóan megfogalmazzák élményeiket, tapasztalataikat, kérdeznek, megvitatják a felmerülő problémákat.

- Legyenek képesek a matematika tartalmú tapasztalataikat, ismereteiket változatos módon alkalmazni a gyakorlatban.

Külső világ tevékeny megismerése (matematikai tartalmú tapasztalatok) Célja:

A matematika a környező világ azon tárgyainak tulajdonságaival történő ismerkedést szolgálja, amelyekkel a gyerekek nap, mint nap kapcsolatba kerülhetnek játékaik vagy más tevékenységük közben. Matematikai tanulással a **cél** megteremteni annak lehetőségét, hogy tevékenykedések, cselekvések során fejlődjenek képességeik, alakuljon ki bennük pozitív viszony a későbbi matematikához úgy, hogy közben többször megélhetik, átérezhetik a felfedezés, a rátalálás, felismerés, a tudás örömét.

Feladataink:

A spontán helyzeteken kívül rendszeresen szervezni kell matematikai tanulást, ahol lehetőség van a **hatékony és tudatos egyéni képességfejlesztésre**. A gyerekek a feladataikat matematikai játékokkal oldják meg. A kiscsoportos matematika anyag a közvetlen környezet tárgyainak tulajdonságaival történő ismerkedést szolgálja, közvetlen tapasztalat útján. A tevékenységben megvalósuló tanulási folyamatban a komplexitást alkalmazzuk és kihasználjuk a tevékenységi területek közötti kapcsolódási lehetőségeket (környezeti tartalmú tapasztalatok is).

AJÁNLOTT TÉMAKÖRÖK:

- I. epocha: TAPASZTALATSZERZÉS A KÖRNYEZET TÁRGYAIRÓL, AZOK TULAJDONSÁGAIRÓL
- II. epocha: TÉRI VISZONYOK TAPASZTALÁSA, TESTSÉMA, TÉRBELI MOZGÁSOK, IRÁNYOK.
- III. epocha: TAPASZTALATSZERZÉS TÉR-ÉS SÍKMÉRTANI FORMÁKRÓL
- IV. epocha: TAPASZTALATSZERZÉS TÉR-ÉS SÍKMÉRTANI FORMÁKRÓL
- V. epocha: KITERJEDÉSEK TÉRBEN, SÍKBAN.
- VI. epocha: A MEGSZERZETT ISMERETEK KOMPLEX ALKALMAZÁSA.
- VII. epocha: A MEGSZERZETT ISMERETEK KOMPLEX ALKALMAZÁSA.

A keretanyagban kell az óvodapedagógusnak megkeresni, hogy a gyerekeknek egyénenként milyen matematikai játékkal fejleszti a képességeit, az **egyéni fejlettségnek** megfelelően. Az óvodapedagógus teljes ciklusra készül. A ciklus keretanyagát hetekre bontja, majd hetente egymásra építve megtervezi a heti részfeladatot és a feladathoz a feltehetően felhasználásra kerülő játékot. A tanulás során, látva, hogy milyen képességű a gyerek, hogy az adott témában hol tart, hogy milyenek az ismeretei stb. adja az egyes gyerek saját képességének megfelelő játékot, a fokozatot betartva.

A feladatadás sorrendjét befolyásolja a fejlettség, a játékok bonyolultsága. Arra is fel kell készülnie az óvodapedagógusnak, hogy vannak gyerekek, akik a hét minden napján részt vesznek a tanulásban, ezért elegendő játékkal kell rendelkezniük.

Szükség esetén vissza kell nyúlni az előző ciklus anyagához, és az a gyerek, aki gyorsabb ütemben halad, mint társai, kapjon lehetőséget a fejlesztésre.

Egyéni foglalkoztatási formában biztosítson lehetőséget az óvodapedagógus a sajátos nevelési igényű gyerek fejlesztésére. Számukra érthető feladatadással, segítségadással, személyre szóló egyéni munkalapokkal, eszközökkel törekedjen értelmi képességeinek fejlesztésére. Az óvodapedagógus biztosítson minél több olyan eszközt, amelyek módot adnak az önellenőrzésre.

Sikerkritérium:

- Ismerik környezetük tárgyait, szín, forma, nagyság, számosság szerint, amelyet összehasonlítanak, rendeznek.
- Tudnak 10-es számkörön belül ketté vagy többfelé bontani, kiegészíteni, halmazokat egyesíteni.
- Ismerik a több, kevesebb, ugyanannyi fogalmát.
- Helyesen használják a tő és sorszámneveket, tudnak párosítani.
- Helyesen használják a térbeli viszonyokat jelentő névutókat, saját személyük és a tárgyak vonatkozásában.
- Meg tudnak építeni 2-3-4 elemből álló alakzatok tükörképét.
- Létre tudnak hozni önállóan, vagy megadott szempontok szerint sorozatokat.
- Ismerik a perioditást.
- Felismerik és megnevezik a sík és térbeli kiterjedéseket, ismereteiket a gyakorlatban alkalmazzák.
- Létre tudnak hozni számlépcsőt.

- Rendelkeznek ismeretekkel tér és síkmértani formákról, gömbölyű és szögletes fogalmáról, szabályos és szabálytalan síkmértani formákról.
- Képesek a rész és egész viszonyának a felismerése.
- Önálló véleményalkotásra képesek egy adott témában.

Kommunikáció-anyanyelvi nevelés

- Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére való nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.
- A nemzeti etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

Célja:

A gyermek beszéd és kommunikáció kedvének fenntartása, fokozása. Az anyanyelv, a mesék-versek megszerettetése.

Az óvodába kerülő gyermekek fogalom és szóanyagának folyamatos gazdagítása, s eljuttatása a beszédértés és közlés valamilyen fokára. A kommunikáció által jó kapcsolatteremtő, kreatív, beszélni szerető gyermekek nevelése.

Beszédfejlesztés

A kommunikációs képesség az óvodáskor fontos alapképessége. A beszélőkedv megőrzése mellett alapvető feladat, beszédhelyzetek teremtése a gyermekek számára. Az óvodában fokozzák a beszédaktivitást a bővülő társas kapcsolatok, a változatos kommunikációs helyzetek.

A gyermekek kommunikációs képessége nagymértékben függ a családi szocializációtól. A legerősebb szocializációs tényező éppen a szülői modell, ami meghatározza a gyermekek későbbi beszédét is. A család társadalomban elfoglalt helyzete alapján előnyös, vagy hátrányos helyzetet teremt a gyermekek számára a közösségben. Az óvodapedagógusnak a differenciált egyéni bánásmód alkalmazásával kell fejlesztenie a gyermeket.

A beszédfejlesztés az egész óvodai nevelést átfogó feladat. Az

óvodapedagógusnak ismernie kell a gyermekek beszédállapotát, melyet megfigyelés alapján a fejlődési naplóban rögzít.

A beszédhibás gyermekekkel logopédus foglalkozik. Az óvodapedagógus feladata a gyermek fejlődésének nyomon követése, a logopédus által javasolt feladatok gyakorlása.

Az óvodapedagógus beszéde mindig legyen nyelvtanilag kifogástalan, egyszerű, de mégis kifejező, feleljen meg az adott szituációnak. Ne szégyellje érzelmeit kifejezni (szomorúság, öröm), tekintse a gyermeket egyenrangú partnernek, és mindig legyen őszinte a gyermekkel. Segítse tapintatosan a beszédhibás gyermekek fejlődését. Fordítson figyelmet a gátlásos gyermekekre, empátiával törekedjen a szóbeli aktivizálásra. Alkalmazza a nyelvi játékokat. Fektessen nagy hangsúlyt a szókincsbővítésre, mert ez által fejlődik a gyermekek gondolkodása, és könnyebben meg tudja értetni magát környezetével.

A gyerekeknek meg kell tanítani a helyes viselkedés és együttélés elemi szabályaihoz alkalmazkodó kifejezéseket, magatartásformákat, melyeket természetes élethelyzetekben gyakoroljanak.

Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi–, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

A helyes viselkedés és együttélés sikerkritériuma

- Szokásukká válik a csoportban levő gyermekek, és felnőttek köszöntése.
- Bemutatkozáskor bátran megmondják teljes nevüket.
- Megszólításkor a gyermekek a felnőttek keresztnévét használják.
- Étkezés közben halkán beszélnek.
- Használják, a kérem, a köszönöm kifejezéseket.
- Örömmel köszöntik egymást név-születésnapokon.
- A közös rendezvényeken fegyelmezetten viselkednek, tekintettel vannak egymásra, a kisebbekre.
- Tisztelik a nemzeti, etnikai, migráns családok gyermekeinek „beszédmásságát”.

Verselés, mesélés

Mesét vagy verset a hét minden napján halljanak a gyerekek, megközelítően azonos időben. Szöveghűen, szemléltető eszköz nélkül meséljenek az

óvodapedagógusok, hogy a televízióhoz szokott, képet passzívan befogadó gyerekek képesek legyenek a belső képalakításra.

A mesehallgatás során a gyermekek az óvodapedagógussal kerüljenek olyan személyes érzelmi kapcsolatba, amely elősegíti, feltárja számukra a belső képvilág megjelenését, és az élményfeldolgozást. Fontos a mesevárás hangulatának megteremtése, melyet az óvónő egyéni módszerek alkalmazásával valósíthat meg.

A mesén való részvétel a gyerekek számára önkéntes, ők döntenek el, hogy mikor akarnak közvetlenül részesei lenni ennek a folyamatnak. **A saját vers- és mesealkotás építő jellegű, mivel az önkifejezés egyik módja.**

A gyermekek ismerjék a mesehallgatás alatti szabályokat (csendes játéktevékenység, halk beszélgetés). Az óvodapedagógus és a gyermekek közötti kapcsolat akkor lesz teljes, ha végig szemben ülnek egymással, és tartják a szemkontaktust, mely biztosítja a mese-vers pontosabb megértését.

Az óvodapedagógus előadásmódjára legyen jellemző:

- a helyes beszéd, hangképzés, hangsúlyozás, hanglejtés, hangszín,
- a megfelelő beszédtempó,
- a szabályos mondatszerkesztés, mondatfűzés.

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

A mesék, versek komplexen (hangulatban, témakörben) kapcsolódjanak más tanulási tevékenység tartalmához, pl.: évszakokhoz, ünnepekhez, egyéb aktualitásokhoz. A mindennapi mesék hatására nőjön a gyermekek bábozó, dramatizáló kedve, melyet fokozzon az óvónő bábjátéka is, ezáltal a szorongó, visszahúzódó gyerekek is megfedekeznek gátlásaikról, felszabadultan merülnek el a bábozásban.

Az óvodapedagógus a sajátos nevelési igényű gyerekeknek mesélje a mesék rövidített változatát, használjon hozzá olyan képeskönyveket, leporellót, melyeken a mese cselekménye jól nyomon követhető. Legyen lehetősége a gyerekek bekapcsolódni az egyszerűbb dramatizálásba, tevékenységét figyelemmel kísérve az

óvónő mondja együtt a gyerekekkel a ráosztott szerep szövegét. Fokozottan érvényesüljön az óvónői mimika. Lehetőséget kell biztosítani a gyermek számára az egyéni bábozáshoz.

Sikerkritérium:

- A gyermekek nyelvtanilag helyes mondatokban bátran beszélnek, a hangot tisztán ejtik, bátran mesélnek, kérdeznek.
- Képesek rövidebb meséket vagy egy-egy történetet önállóan elmondani, erkölcsi ítéleteket megfogalmazni.
- Tudnak természetes hanghordozással tiszta kiejtéssel sok verset, mondókát emlékezetből felidézni, elmondani.
- Konkrét kérdésre, tömören-érthetően válaszolnak.
- Cselekményt ábrázoló képről 4-5 összefüggő bővített mondatban beszélnek.
- Helyesen használják az igekötőket, határozószókat, időrendiségre utaló kifejezéseket, mellékneveket.
- Gondosan bánnak a könyvekkel, tudják, hogy a könyv érdekes és hasznos olvasmány forrása.

Ének- zene, énekes játék, gyermektánc

Célja:

Olyan zenei élmények nyújtása népi és művészeti értékű ölbeli játékok, gyerekdalok által, amely fogékonnyá teszi a gyermeket a szép befogadására, formálja ízlését és emberi magatartását, megszeretteti a gyerekekkel az éneklést, az énekes játékokat, szoktatja őket a szép, tiszta éneklésre. Fejleszti a gyerek zenei hallását, ritmusérzékét, játékos zenei alkotó kedvét, zenei emlékezetét, elősegíti harmonikus mozgásfejlődését.

Feladataink:

Az ének-zene játékidőn belül a mesét követheti, ami egy másfajta játéklehetőség a gyermek számára. Aki akar, részt vesz rajta, aki nem akar, az tovább játszik. Mivel a részvétel önkéntes, és a résztvevők változók, ezért fontos, hogy a hét bármely napján legyen lehetőségük a gyerekeknek az énekes játéokra.

A zenei anyag témájában kapcsolódjon az adott epochához, teret adva a kortárs művészeti alkotásoknak is. **A zenehallgatás során halljanak a nemzetiségi, etnikai kisebbség zenei kultúrájáról is.** Az ének-zeneben egy héten át ugyanaz a zenei anyag, a zenei feladatokat is egy hétre kell bontani. Naponta annyi időt lehet szánni az éneklésre, és annyi

feladatot kell gyakorolni, amennyit a gyerekek érdeklődése lehetővé tesz. A fontos az, hogy az adott hétre tervezett feladatok a hét folyamán megvalósuljanak. A különböző zenei képességek fejlesztésével kapcsolatos feladatokat fokozatosan egymásra kell építeni.

A **zenei hallás- és ritmusérzék fejlesztés** feladatait úgy kell tervezni, hogy mindig pontosan tükrözze kit, milyen területen kell fejleszteni, honnan és hová szeretnénk eljuttatni. **Az egyenletes lüktetés érzékeltetése**, gyakorlása, kifejezése különböző formában, minden hétre tervezendő feladat, mert ez a zenei fejlettség alapja.

A dalanyagok, a játékok kiválasztásakor egyaránt szem előtt kell tartani a lassabban és gyorsabban fejlődő gyermek igényét is.

A képességfejlesztés fokozatait általában addig gyakoroljuk, játszunk, amíg a gyermek tökéletesen nem tudja azt, ami tőle elvárható. Csak utána lépünk tovább a következő szintre és időnként vissza is térünk, időt hagyva az érési folyamatra.

A csoportszobában állandó, megszokott helye legyen az ének-zenének, amely megfelelő nagyságú a dalos játékok számára. Lehetőséget kell teremteni a spontán zenélésre, **éneklésre, táncra, mozgásra, az improvizációs képesség fejlődésére.**

A sajátos nevelési igényű gyerekek érdeklődésének megfelelően az óvodapedagógus fokozottan biztosítson lehetőséget a dalosjátékokban való szereplésre, utánzásos tevékenységekben biztassa a gyereket a képességfejlesztő eszközök használatára.

Sikerkritérium:

- Ismernek hat hangterjedelmű játékdalt, mondókát, mūdalt, tisztán helyes szövegkiejtéssel, csoportosan és egyedül lehetőleg tisztán énekelve.
- Tudnak halkán és hangosan, gyorsan és lassan, magasan és mélyen énekelni, dúdolni, zümmögni.
- Kifejezik az egyenletes lüktetést, a ritmust és a kettes lüktetést. /különféle mozgásokkal/.
- Ritmusmotívumokat tudnak visszatapsolni csoportosan és egyénileg is.
- Tudnak dallamot bujtatni rövidebb majd hosszabb motívumokkal.
- Egyszerű játékos táncmozgásokat esztétikusan, kedvvel végeznek, ezáltal fejlődik esztétikai ítélőképességük, az egyensúly, a rend, a ritmus, a harmónia felismerésének képessége.

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka Célja:

A gyermek ízlésének, alkotó képességének, fantáziájának, kreativitásának kibontakoztatása az esztétikai nevelésen keresztül.

Fontos, hogy a gyermek úgy ábrázolja a világot, ahogyan ő látja, s ez által váljon az ábrázolás az önmegvalósítás és az önkifejezés eszközévé.

A tevékenység – s ennek öröme – a fontos, valamint az **igény kialakítása** az alkotásra, a környezet esztétikai alakítására, valamint az **esztétikai élmények befogadására**.

Feladataink:

Az ábrázoló tevékenység során a gyermeknek hetente új, vagy más technikákat mutatunk be, tanítunk. Legtöbbször önálló elgondolás alapján dolgozhatnak.

Az új technika alkalmazása lehetőség a gyerekeknek. Az előző ciklusban használt eszközök is (festék, gyurma stb.) mindig elérhetők, használhatók, mindig azzal a technikával dolgoznak, amivel ki tudják fejezni magukat. Természetesen az óvodapedagógus ösztönzi a változatos alkalmazást.

A gyermekek alkotókedvét nem szorítjuk szűk időkeretbe. A hét minden napja szükséges ahhoz, hogy a gyermek a tevékenység gazdagságáért, sokszínűségéért, önmaga belső látásmódja kifejezéséért vegyen részt az ábrázolásban. A tevékenységet egyszerre 6-8 gyerek választhatja, a létszám a technikától is függ. Így valósítható meg, hogy a résztvevő gyerekek személyre szóló segítséget kapjanak, az óvodapedagógus követni tudja szín-, formaviláguk, technikai ismeretük, eszközhasználatuk fejlődését.

Fontos, hogy ne a csoport életkorát, hanem a gyerekek fejlődési ütemét vegyük figyelembe. Nem siettetjük a fejlődési folyamatot.

A saját tapasztalatra, élményekre támaszkodva dolgoznak a gyerekek, bár ebben a korban az utánzásos tanulás is jelentős.

A kifejezési mód kialakulására, kiforrására időt kell hagynunk. Ezt úgy segíthetjük elő legjobban, ha a gyermek törekvéseit tiszteletben tartjuk, s építünk a belső motivációra. Vegyes csoportban igen jó példa a kisebbeknek a nagyobb, ügyesebb gyerekek munkája, viselkedése. Ebben az esetben hamarabb fedezik fel a nehezebb technikát is, és bátrabban nyúlnak hozzá, mert lehetőség van az utánzásra. Az eszköztár a gyerekek rendelkezésére áll, csak a veszélyesebb eszközöket (tű, szög) teszi el az óvónő, ha elmegy az ábrázolóasztaltól.

Sok élmény felszínre hozása papíron, térben való megjelenítése valósul meg nap mint nap olyan technikával és akkor, amikor a gyermek igazán kedvet érez hozzá.

Nagyon sok a belső indíttatású, belső élményre irányuló munka. Tapasztalatszerző séták alkalmával nagy gondot fordítson az óvodapedagógus a gyermek vizuális észlelésének fejlesztésére.

Az ábrázoló tevékenységben való részvétel az óvodapedagógus mindennapos feladata. Az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret, változatos eszközöket biztosít. A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására. Együttműködik a gyerekekkel ezekben a tevékenységekben. Munkájával ösztönzi a technikához illeszkedő témaválasztást, beszélgetéssel segíti az élmények szubjektív megjelenését az ábrázolásban. Ő is készíti a saját szövegét, bábját, festményét vagy gyurmafiguráját. Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez, és képességekhez igazodva segíti a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendező képességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek térforma és szín képzeteinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

Szemlélteti a technikai eljárásokat, maximum 8 gyereknek mutatja be.

Munkájában mindig tartsa tiszteletben a **gyermekek szabadon szárnyaló látásmódját, hogy kreatív, ötletgazdag, alkotni vágyó emberekké váljanak.** Lehetősége van az óvodapedagógusnak a csoportok speciális arculatának kialakítására és rugalmas változtatására. Pályázati úton biztosított forrásból gazdagabbá, tartalmasabbá tehető a gyermekek vizuális tevékenysége.

Képtárak, múzeumok, galériák kiállításának megtekintésével, olyan ismeretre és tapasztalatra tegyenek szert a gyerekek, melyek saját munkájukra is hatással lehetnek.

A sajátos nevelési igényű – hallássérült – gyerek vizuális fejlesztésére az óvónő folyamatos odafigyelése szükséges. A gyermek érdeklődésének megfelelően biztosítani kell a változatos anyagok és technikák megismerését. Kapjon segítséget érzelmeinek, gondolatainak képi megjelenítéséhez, a minél változatosabb színhasználatához.

Sikerkritérium:

- Képességük birtokában görcsösség nélkül fogják a ceruzát, az ecsetet, zsírkrétát, és az ollót.
- Változatos ábrázolási technikákat ismernek, melyeket képességeikhez mértén alkalmazni tudnak.
- Emlékezet után meg tudják jeleníteni élményeiket. Képzelet után tudnak létrehozni mesejeleneteket.
- Megtalálják a számukra leginkább megfelelő ábrázolási önkifejezési módot.
- Képesek hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat, formaábrázolásuk változatos.
- Emberábrázolásukban megjelennek a részformák, s már az egyszerűbb mozgások megjelenítésére is törekszenek.
- Változatos formákat tudnak mintázással létrehozni megfigyeléseivel, elképzeléseik alapján.
- Képesek a tárgyak önálló díszítésére.
- Kialakult bennük az esztétikum iránti rajzolási tevékenység és az azt kísérő öröm.

Mozgás

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyváltató és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás. és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás,

szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás – fejlődésére.

A spontán – a játékban, azon belül a **szabad játékban** – megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Törekedni kell a gyermeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A mozgás kiemelt szerepet tölt be a motoros képességek fejlődésében, kötelező foglalkozás a tanulási rendszerben.

Legfontosabb, hogy a gyerekek szívesen tornázzanak, fejlődjön önmagukhoz mértén mozgásképességük. Gyakoroljanak olyan akarati tulajdonságokat, mint a fegyelmezettség, önfegyelem, kitartás.

Célja:

A mozgás megszerettetése, mozgáskedv fenntartása, egészséges életvitel kialakítása, a testi képességek, (mint erő, ügyesség, gyorsaság és állóképesség) fejlesztése, és a harmonikusan összerendezett, fegyelmezett nagy-, és kismozgások kialakítása.

Feladataink:

A tornának, játékos mozgásoknak, az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek teremben és szabadlevegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán, vagy szervezett formában az óvodai nevelés minden napjára – az egyéni szükségleteket figyelembe véve – minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani.

A testi nevelés, a mozgás kiemelt szerepet tölt be óvodánk életében. Egyrészt egyéni adottságaink (tornaterem, tornapálya) másrészt a testnevelés tagozatos iskola szomszédsága miatt. A testnevelés foglalkozásokat csoportbontásokkal tartjuk a hatékony képességfejlesztés érdekében. A fejlettség szerinti megosztásnál figyelembe vesszük a csoport korszerinti megoszlását is, lehetőleg 15 főnél ne legyen több a foglalkozásokon.

Az 5-7 éveseknek kettő, a kisebbeknek heti egy foglalkozás tartása kötelező. A heti 1 testnevelés napon tornázik a csoport mindkét része, és kiemelten kezeljük ezen a napon a munkatevékenységet (tornaszerek mozgatása, a csoportszoba rendezése).

Minden csoport a testnevelési napra szervezi a „vitaminnapok”-at, mely újabb

munkalehetőséget biztosít a gyermekek számára. Ezeken a napokon szervezett környezeti és matematikai tanulás nincs.

Bármilyen összetételű csoportban a gyakoroltatás egyéni fejlettség szerint történik. Minden gyerektől annak a gyakorlatnak a pontos végrehajtását kell elvárni, ami fejlettségének megfelelő. Kicsiknél az a feladat, hogy megszeretessük a tornázást.

El kell érni, hogy minden gyerek elfogadja a testnevelés foglalkozásokon a kötelező részvételt. Középső és nagycsoportosoknál a terhelés fokozatos növelésére és a gyakorlatok pontos, fegyelmezett, kitartó végeztetésére törekedjünk. Az óvónő gyakorlatvezetése alkalmazkodjon a gyermekek fejlettségéhez, a feladathoz, az anyaghoz. Tartsa azonban azt mindig szem előtt, hogy a foglalkozásokon való részvétel kötelező, a gyerekeknek meg kell tanulni az utasítások végrehajtását.

A gyakorlatvezetési formák legyenek alkalmasak arra, hogy:

- a gyerekek megszeressék a mozgást, a gyakorlatok elvégzésére ösztönözzék őket,
- érdeklődésüket folyamatosan fenntartsa,
- figyelmüket irányítsa.

Az óvodapedagógus magyarázattal, bemutatással, bemutattatással, ellenőrzéssel, értékeléssel

– dicsérével, buzdítással -, hibajavítással ösztönözze a gyerekeket minél tökéletesebb gyakorlat végrehajtására.

Az óvodapedagógusnak a következőkre kell még figyelnie:

- a különböző fejlettségű gyerekek megfelelő szintű irányítást kapjanak egész foglalkozás alatt,
- az óvodapedagógus értékelése és hibajavítása konkrét, előremutató, ösztönző, egyénre és feladatra szabott legyen.

A mindennapos testnevelés a délelőtti tevékenység része, kötelező azokon a napokon, amikor nincs mozgás foglalkozás, mely az időjárástól függően szabadon választott helyszínen végezhető.

Az óvónő adjon lehetőséget a sajátos nevelési igényű gyerekeknek a lehető legtöbb mozgásanyag megvalósítására, fokozottan figyeljen a balesetek megelőzésére. Indokolt lehet a sajátos nevelési igényű gyereknél speciális segédeszköz használat. Ennek elfogadtatása és a következetes használtára, megőrzésre nevelés folyamatos óvodapedagógusi feladat. A gyerekek legyenek

toleránsak, együtt érzőek a speciális segédeszközt (szemüveg, hallókészülék) használó gyerekekkel szemben. Az SNI gyerek az új mozgásanyag, ill. főgyakorlat végzését csak több gyerek hosszabb idejű megfigyelése után kezdje el, tevékenységét az óvodapedagógus közvetlenül és folyamatosan értékelje. A játék során a szabályok betartásának ellenőrzésekor legyen az óvodapedagógus toleráns, együtt érző, elfogadható magatartásra nevelje a csoport gyermekeit.

Sikerkritérium:

- Megértik az egyszerű vezényszavakat.
- Növekszik teljesítőképességük, mozgásuk összerendezettebbé, harmonikussá, megfelelő ritmusúvá válik.
- Mozgástapasztalataik az egyensúlyozásban és ugrásban növekednek.
- Cselekvőképességük gyors, mozgásban kitartóak.
- Fejlett a térbeni tájékozódásuk, helyzetfelismerésük, döntési és alkalmazkodó képességük, valamint a személyiségük akarati tényezőinek megléte.
- Megszeretik és igénylik a mozgást.
- Egyéni, csoportos, sor és váltóversenyt játszanak az óvónő segítségével és a szabályok pontos betartásával.
- A természetes járást ütemes járással váltakoztatják.
- Állórajtból kiindulva 20-30 métert futnak.
- Egyensúlyoznak padmerevítő gerendán.
- Hátsó függőállásban lábmozgást végeznek.
- Hat-nyolc lépés nekifutással tetszés szerinti akadályt átugranak.
- Ugrásukat a talajérskor fékezni tudják.
- Kislabdát hajítanak távolba.
- Labdát vezetnek helyben.
- A futómozgásokat megfelelő technikával végezzék, legyenek képesek tempóváltoztatásra. Ismerik a gyorsfutást állórajtból és a belegyorsuló futás technikáját.
- Bátran végezzenek nekifutásból távol és magasugrást, egy lábról elugrással, felhúzott térdekkal páros lábra érkezve, meghatározott mérték nélkül egyéni képességeik függvényében.
- Rendelkeznek a labdakezeléshez szükséges mozgáskoordinációval. Tudnak meghatározott irányba és célba gurítani, egy és két kézzel feldobni és elkapni, alsó és felső dobással átadni, járás és lassúfutás közben labdát vezetni. Legyenek képesek adott függőleges és vízszintes célba dobni.

- Az eszközökkel és eszköz nélkül játszható sor- és váltóversenyeket, fogó- és futójátékokat játsszák örömmel a tanult mozgásformák alkalmazásával, a szabályok betartásával.
- Kialakul minden gyermekben az egészséges versenyszellem, a küzdeni akarás képessége.

Munka jellegű tevékenységek

Célja:

A cselekvő tapasztalás során alakuljon ki a gyermekben a munkához való pozitív viszony, a munkaszeretet, a munkavégzés és **az alkotás öröme.**

Feladataink:

A munkára nevelés az óvodai élet egészében érvényesülő folyamat, amely áthatja a gyermek mindennapi tevékenységének egészét.

A gyermekek mindennapi munkálkodásuk közben ismerkednek környezetükkel, az őket körülvevő tárgyi világgal. Egyre fontosabb információk birtokába jutnak.

A munka olyan fontos **akarati** tulajdonságokat fejleszt, mint a kitartás, önállóság, céltudatosság, felelősségérzet, fegyelmezettség, erőfeszítésre készlet, pozitívan és sokoldalúan hat a motoros képességek fejlődésére.

A gyermeki munka a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik lehetősége.

Munkafajták:

1. Önkiszolgáló munka (étkezés, öltözködés, testápolás).
2. A mindennapi étellel kapcsolatos munkák (segítés az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek).
3. A csoporttársakkal együtt, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízatások teljesítése.
4. Naposi munka.
5. A tanulási ciklushoz kapcsolódó munkák.

Önkiszolgáló munka:

A helyes életritmus kialakítása az óvodában kezdődik. A rendszeresen, ugyanabban az időben végzett tevékenységek visszahatnak az életfolyamatokra. Feltételei az egészséges testi és szellemi fejlődésnek.

A gyermekek pozitív énképének alakulását segíti, ha rájuk bízott feladatokat sikeresen teljesítik, és ez által egyre önállóbbakká válnak.

A gyermeki munka értékelése konkrét, reális, fejlesztő, a gyermek egyéni fejlődési üteméhez alkalmazkodó legyen. Elvégzését nem kötjük életkorhoz, de

fokozatosan elvárjuk az öntevékeny részvételt, majd a teljes önállóságot mindenkitől, saját fejlődési ütemében, tempójában.

Tartama:

- étkezés, terítés
- öltözködés
- testápolás.

Az óvodapedagógus feladata olyan feltételek teremtése, hogy a gyermekben kialakuljon az igény az esztétikus, tiszta, rendezett külső és környezet iránt. Ez hozzájárul a gyermekek közti pozitív érzelmi viszony alakulásához is.

A sajátos nevelési igényű gyerek önkiszolgáló munkájának végzését folyamatosan figyeli az óvodapedagógus, fejlődését segítse személyes példaadással. Csak a szükséges mértékben segítse tevékenységét, ezzel biztosítva a minél nagyobb önállóság elérését. Legyen lehetősége a sérült gyerekek a közösségéért végzett munkára is, kapjon a munka elvégzéséhez több bemutatást, folyamatos óvodapedagógusi odafigyelést.

A mindennapi élettel kapcsolatos munkák:

Ide tartoznak azok a gyermeki tevékenységek, amelyek előre tervezhetően bekövetkeznek, vagy spontán élethelyzetek teremtik meg:

- a játszóhely, ábrázoló asztal, élősarok és környékének rendbe tétele,
- morzsa felseprése, kiömlött folyadék feltörlése, asztalok letörlése,
- játékok, könyvek más eszközök javítása,
- ünnepekhez kapcsolódó alkalmi munkák elvégzése,
- testnevelés napokon a csoportszoba elrendezése,
- gyümölcsnapokon: gyümölcsök mosása, tisztítása, tállalása,
- megbízatások teljesítése (illemes viselkedés gyakorlása)

Naposi munka:

A naposi munka alapvető feltétele, hogy a gyermekek rendelkezzenek az elvégzéshez szükséges készségekkel, ismerjék munkájuk célját, érezzék át jelentőségét a közösség szempontjából. Ennek figyelembevételével a naposságot a gyermek fejlettségétől függően lehet bevezetni.

Tartama: -

- terítés
- csoportszoba rendezés
- segítség a kisebbeknek

Az ebédeléssel kapcsolatos teendők naposi és önkiszolgáló munkájának arányát

és szervezését az óvodapedagógus választja meg.

A környezet ciklushoz kapcsolódó munkák:

A tanuláshoz kötötten tervezzük. Lásd a környezettanulásban leírtakat.

Sikerkritérium:

- Szívesen, önként vállalják a munkába való részvételt.
- Betartják a munkavégzés pontos menetét.
- Megbecsülik mások munkáját a közös tevékenységek közben, tudnak alkalmazkodni egymáshoz.
- Vállalnak számukra nem mindennap ismétlődő feladatot.
- A megkezdett munkát befejezik, észreveszik a hiányosságokat, törekednek azok pótlására.
- A munka során kialakul önértékelésük.
- Észreveszik, ha szükség van a segítségükre, és önként felajánlják azt.

3.1.14. A nevelés kerete és a csoportszervezés

A folyamatos napirend

Az óvodai élet keretét a napirend adja.

A folyamatos **napirend** által egy jól szervezett, **rugalmas keret** biztosítása, melyben megvalósul a játékidő folyamatossága és keretet ad az epochális tanulási rendszernek, miközben a 3-7 éves korosztály életkori sajátosságaihoz igazodik.

Napirend kialakításánál a következőket kell figyelni:

- növekedjen a játékidő,
- a tevékenységet (tanulás, munka) a játékidőn belül-, mint választható tevékenységeket kell megszervezni,
- szűnjön meg a nap szétagoltsága, a gyerek tömeges tevékenykedtetése, egy részük rendszeres siettetése,
- milyenek a gyerekek, a családok étkezési szokásai,
- folyamatos étkezés, önkiszolgálás feltételeinek biztosítása,
- a célnak megfelelően át kell rendezni a csoportszobákat úgy, hogy a többféle tevékenységet végző gyerekek ne zavarják egymást (mesesarok, ábrázolóasztal, étkezőasztal, mely egyben tanulóasztal is stb.).
- újra kell gondolni- a legapróbb részletekre is figyelve- a szabály- és szokásrendszert, a szervezési feladatokat.

A folyamatos napirend zökkenőmentes megvalósítása feltételezi az óvodapedagógusok által alaposan átgondolt, a gyerekekkel elfogadtatott, megtanított, betartott **szokásrendszert**. A gyerekeknek pontosan tudniuk kell, hogy mit kell tenniük, hogyan kell viselkedniük, ha egy tevékenységbe be akarnak kapcsolódni (étkezés, tanulás) vagy éppen be akarják azt fejezni. Étkezés előtt, után kezet kell mosni, a használt edényt a tálalóasztalra kell tenni stb. Az ésszerű szabályok, megkönnyítik a higiéniai, együttélési normák elfogadását, biztonságérzetet ad a gyermek számára, mert pontosan tudja- s így meg tud felelni-, milyen helyzetben mit várnak el tőle a felnőttek, a gyerekek egyaránt. Tanévenként a szeptember a szokásrendszer megalapozásának a hónapja. A célszerűen kialakított szokásrendszer zavartalanná, szinte

„önmagától” működővé teszi a csoport életét. Kerülni kell azonban az értelmetlen, túlzottan aprólékos szabályozást. A mindig-mindent behatároltság megöli az önállóságot, a kezdeményezést, a gyermeki szabadságot.

A folyamatos napirend rugalmasságával lehetővé teszi, hogy egyéni tempó, teljesítőképesség, egyéni igény szerint végezzék a gyerekek a tevékenységet. Nem kell várakozniuk, nem kell sietniük. Pozitívum még, hogy a gyerekek dönthetik el természetesen egy időegységen belül- hogy mikor kezdenek el vagy fejeznek be egy tevékenységet. A játszó gyerekeknek nem kell abbahagynia a játékát, ha behozzák a tízórait. Akkor érkezik, ha „kijátszotta” magát.

A napot nagy intervallumokra bontjuk, kevés tevékenység idejét határozzuk meg (kezdet, befejezés), ez azonban feltétlenül szükséges, mert a folyamatosság nem eredményezhet anarchiát. **Magában kell hordoznia az állandóságot és rugalmasságot, ami a gyerekeknek a kiegyensúlyozott biztonságot adja.**

Meg kell határozni:

- az étkezések kezdetét- a biológiai szükségletek kielégítésére, a gyermek fejlődő szervezete rendszerességet követel-, de a befejezést nem, mert ez rugalmasan alkalmazkodik az igényekhez és más tevékenységekhez,
- a délutáni felkelés legkorábbi idejét.

A gyermekeknek szükségük van pihenésre, de aki nem igényli az alvást, az egy órás fekvés után felkelhet. Így van, aki alszik, van, aki játszik vagy éppen uzsonnázik.

Ez a szituáció rendkívül sok nevelési lehetőséget teremt. A gyermekek megtanulnak tapintatosan alkalmazkodni egymás szükségleteihez, igényeihez. Erősödik önfegyelmük, hisz nem könnyű olyan halkán játszani, beszélni, hogy ne zavarják az

alvókat.

Ez a napirend lehetővé teszi- miután a folyamatos tevékenységeket egyszerre kevés gyermek, végzi-, hogy az óvónő megfigyelje, és pontosan tudja, melyik gyermek milyen szinten végzi az önkiszolgáló munkát (pl. öntés kancsóból), miben, hogy kell őt segíteni önállóságának, az egészséges életmód (testápolás, öltözködés, étkezés) szokásainak megerősítése, fejlődése érdekében, milyen feladatai vannak a gondozási folyamatban. Az önkiszolgáló **munkák öntevékeny végzését nem kötjük életkorhoz, mindig az önállósulási törekvéstől függ.**

Az óvodapedagógus gondozó funkciója fontos, hisz a gyerekek testi szükségleteinek- mely esetenként önmaga által is megfogalmazhatatlan- kielégítése alapvető feltétele a jó közérzetnek. A simogató, meleg, anyai féltő szeretetet sugárzó óvónőkezek körbeölelő segítségét semmi más nem helyettesítheti, mely egyben mércéje is az óvónői munkának. Az óvónő gondoskodása, igényessége a gyermekek külső megjelenése iránt mint a számukra, amellyel könnyen azonosulnak. A folyamatos napirend nem öncél, mindenáron-, ha az adott helyzet nem teszi lehetővé- nem szabad erőltetni. A folyamatosság eszköz, annak eszköze, hogy a gyerekek óvodai életét úgy szervezzük meg, hogy abban mindig jól, biztonságosan érezzék magukat. A folyamatos napirend részben osztatlan csoportban egyaránt alkalmazható. Megszervezését csak helyi sajátosságok- feltételrendszer hiánya- akadályozhatják. A folyamatos napirenddel megteremtődik az egyéni képességfejlesztés, az egy gyermekre figyelés lehetősége a gondozásban is.

A nyugalom biztosítása érdekében óvodapedagógusi feladat:

- Az egymás mellett lévő közös öltözővel rendelkező csoportok kb. 15 perc időkülönbséggel használják a helyiségeket.
- A gyerekágyak célszerű elrendezése biztosítsa a tovább alvó gyermek nyugalomát, a folyamatos felkelést.
- A gyermekek külön foglalkozásokra való elindítása és fogadása, az ehhez kapcsolódó szervezési feladatok, időpontok betartása az óvodapedagógus feladata.

Napirend (ajánlás)

6.30-tól

JÁTÉK

Folyamatos tízórai (max. 1 óra) és mesélés, verselés, ének, zene, énekes játék, gyermektánc, ábrázolás, kézimunka, kötetlen tanulás,

		mindennapos testnevelés, játék az udvaron.
12.00-tól	ÉTKEZÉS	Pihenés előtti mese
13.00-tól	PIHENÉS	Folyamatos felkelés, játék, uzsonna
15.30-tól	JÁTÉK	Az időjárás függvényében a játéktevékenységen udvari játék értendő 17.30-ig.

A jól működő napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi, a biztonságérzet növekedése mellett érvényesül a gyermek önálló akarata, melyben eldönti, hogy mikor kezd el illetve fejez be egy-egy tevékenységet – a tevékenységek harmonikus arányok kialakításánál, szem előtt tartjuk a **játék** kitüntetett szerepét.

Csoportszervezés

Programunk bármilyen összetételű csoportban jól alkalmazható. **Óvodánkban osztatlan csoportokat szervezünk pozitív tulajdonságai miatt.**

Az osztatlan csoport alkalmazásával egy **életszerűbb, családiasabb összetételt** biztosítunk, ahol a nagy megéli az óvó, segítő szeretet, a kicsi a biztonságot, s mindketten az összetartozás érzését élik meg.

Ezekben a csoportokban a fejlődésbeli egyéni különbségek jobban láthatók, egyértelműbben észrevehetőek. Életszerűbb, családiasabb az ilyen összetétel, az új kicsik beilleszkedése-, amely mindig a gyermek igénye, a szülő és az óvónő közös megállapodása szerint történik- hamarabb lezajlik, segítik a testvérek és a nagyobbak a kapcsolatteremtést. Lerövidül a beszoktatási idő, mert az újak egy kiépült szokásrendszerű csoportba kerülnek, látják, utánozhatják a nagyobbak tevékenységét, így hamarabb megtanulják az óvodai életet. A kicsiket szeretettel, sok apró figyelmességgel váró nagyok az óvónő mellett érzelmi támaszt, megkapaszkodási lehetőséget nyújtanak. A csoportban tapasztalt szeretetteljes fogadtatás, meleg légkör, a modellálható szokások, hagyományok, társas kapcsolatok fokozzák a kisebbek biztonságérzetét, fejlesztően hat rájuk.

Egy csoportba kerülhetnek a testvérek, barátok, ismerősök. A nagyobb megéli az óvó, segítő szeretetet, a kicsi biztonságot a nagyban, és mindketten az összetartozás érzését. Nem testvéri kapcsolatban ugyan, de hasonló érzelmeket élhetnek meg az egyik is, mely segíti a helyes

önértékelő magatartás kialakulását. Testvéreknél, de nem testvéreknél is alkalmanként előfordul a túlzott ragaszkodás a nagyhoz, vagy a kicsi túldédelgetése. Ilyenkor az óvónő nevelőfunkciója megnő, segít az egészséges arányok megtalálásában. Osztatlan csoportokban megszűnik a korcsoportisméltés miatti csoportcsere, az iskolában nem menő nagyok nem kerülnek új csoportban. **Megteremtődnek az utánczás, modellkövetés feltételei a gyerekek között, eredményesebb a szociális tanulás, felgyorsul az önállóság fejlődése.** Meg tanulnak alkalmazkodni, viselkedni heterogén életkorú közösségben, fokozódik a gyerekek empátiás képessége, természetesebben fogadják a gyermekek különbözőségét. Lényegesen csökken a gyerekek között a konfliktusok száma, mert a más-más érettségi fokon álló gyerekek mintát adnak egymásnak a megegyezésre.

Az óvónőnek fokozott empátiás képességgel kell rendelkeznie, hiszen egyszerre kell a 3-7 éves gyermek érzemvilágába beleélnie magát.

Sarkalatos kérdés a csoportlétkör és gyerekek közötti együttműködés kialakítása. Ennek alapja az a fő elv, hogy a gyerekeket a csoportban azonos jogok és kötelességek illetik meg. Ne zavarják egymást, ne legyenek egymás terhére. A nagy segíthet a kicsiknek, ha akar-, s hogy akarjon, erre motiválhat a nevelő funkcióját érvényesítő óvónő-, de segítség ne legyen kötelező számára, ne végeztessen el vele az óvónő olyan feladatot, ami a kisebb dolga lenne. Óvó, védő szeretet, az összetartozás érzése erősödjön a gyerekek között.

A csoportok szervezésénél figyelembe vesszük:

- megközelítően arányos legyen a különböző életkorú gyerekek száma,
- a testvérek és barátok lehetőleg egy csoportba kerüljenek,
- lehetőséget adunk a szabad óvónőválasztásra,
- a nemek megoszlása viszonylag arányos legyen.

3.1.15. Tervezés

Az óvónők tervezési feladata

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják.

Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

Az óvodai nevelés **tervezettsége fontos**, mert tudatos, felkészült munkát eredményez. A tervezés korlátoz, irányt ad, segíti a folyamatok célirányos, célszerű egymásra épülését.

Ugyanakkor a jó terv a szabadságot, rugalmas alkalmazást, a gyerekekhez való igazodást biztosítja. Szabadságot, mert a célok, keretek tervezettsége **megadja az óvónőnek a kompetenciát a részletekbe való elmélyülésre, a gyerekek egyéni fejlettsége szerint.**

A tevékenységben megvalósuló tanulási folyamat tervezésének tartalma Éves terv, mely hálótervként tartalmazza:

- Külső világ tevékeny megismerése – környezetismeret és a matematikai tartalmú tapasztalatok – időbeni eloszlását, témaválasztását, komplexitását.
- epochánkénti témaválasztást és anyagmegosztást minden tevékenységre,
- a képességfejlesztés feladatait,
- a részletes heti felkészülést.
- aktuális ünnepeket.

Heti felkészülés:

- a csoportnaplóban az aktuális anyag megjelölésével, és a játékbővítés, anyanyelvi játékok, fejlesztő játékok, munka, séta tervezése is jelenjen meg.

Mozgás tervezése

Az éves terv **két fejlettségi szintre készül**, heti bontásban. A gyermekek fejlettségét figyelembe véve a fejlesztendő képességhez rendeljük hozzá a mozgásanyagot. A korcsoportnak megfelelő mozgásanyagot Dr. Tótszóllósyné Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában c. könyv alapján tervezzük az 5-7 éveseknek és a kisebb korúaknak való tartalommal. A nagyobb fejlettségű csoportnak a heti két foglalkozás ugyanazzal az anyaggal, de magasabb fejlettségi szinttel legyen tervezve. A csoportnaplóban a főgyakorlat kerüljön rögzítésre, a vázlatgyűjtemény a részletes kidolgozást tartalmazza.

Játék, munka, gondozás tervezése

Játék, munka, gondozási feladatokat féléves időtartamra tervezzük, mely a csoportnaplóba kerül rögzítésre.

A terv foglalja magába:

- a játék tartalmi, minőségi fokozatait,
- a gondozásban, munkában elérendő fejlettségi szintet,
- az adott időszakban a beszédfejlesztést szolgáló nyelvi játékokat.

A GYERMEK FEJLŐDÉSÉNEK NYOMON KÖVETÉSE

Legfontosabb a **gyermekek folyamatos megfigyelése**, megismerése. Szempontsor alapján minden gyermekről külön-külön folyamatosan vezetett, dátumozott feljegyzést készítünk, évente legalább két alkalommal. Ez a dokumentum **A 3-7 ÉVES GYERMEKEK**

FEJLŐDÉSÉT NYOMON KÖVETŐDOKUMENTÁCIÓ. Ugyanitt jegyezzük le a családlátogatások tapasztalatait, a halmozottan hátrányos és veszélyeztetett helyzetű gyermekeknél a helyzetelemzést és feladatjelölést, kiemelten kezelve az SNI gyermekeket.

Ciklusok végén a szervezett tanulási tevékenységek értékelése gyermekenként a csoportnaplóba kerül rögzítésre. (pl.: táblázat formájában) Ez is segítséget ad a fejlődési napló vezetéséhez. A tanköteles korú **gyermekek iskolakészültségét a DIFER vizsgálati módszerrel mérjük minden évben.**

A gyermekek fejlődéséről a szülőt folyamatosan tájékoztatni kell a csoport és a fejlődési napló alapján.

3.1.16. Az óvoda ünnepei, hagyományai, programok Célja:

A gyermekek érzelmi életének gazdagítása, élménynyújtás.

Az ünnepélyek, ünnepek jelentős események az óvoda életében. Fontos, hogy az **ünnepek emelkedjenek ki az óvoda mindennapi életéből**, de előzményei és következményei illeszkedjenek az óvoda természetes életének menetébe. Öröm, vidámság, boldog várakozás előzze meg az ünnepeket. A távlat elérése sokrétű és közös tervezgetés, rendszeres közös tevékenységet igényel. Az ünnep fényét az óvoda ünnepi díszje, a gyermekek és felnőttek ünnepi ruhája emelje. Élményt nyújtó hatását a felnőtt közösség „ajándéka” közös hangszeres muzsika, ének, bábozás stb. fokozza.

Az ünnepek, ünnepélyek hangulatát fokozza az aktualitásnak megfelelő ajándék készítése és ajándék várás izgalma. Mikulás, Karácsony, Farsang, Március 15.; Húsvét, Majális, Anyák napja, Gyermeknap, Évzáró

Az ünnepek csak a szülő együttműködő támogatásával érhetik el hatásukat. Együtt készülődünk az ünnepre, vegyük figyelembe javaslataikat, és tartsuk tiszteletben a család ünnepét.

A hagyományokat minden csoport saját maga alakítsa ki, így ezek egyéniek, sajátosak, melyek kialakítják a „**mi csoportunk**”, „**nálunk ez a szokás**” **biztonság érzését.** (pl. születés- és névnapok megünneplése, képes, rajzos levélírás a hiányzó csoporttársnak, őszi szüret, gyermeknap kirándulás, az idősek otthonába tett látogatások).

- Az ünnepek részletes tartalma a Tagintézmény, Telephely vonatkozásában eltérést mutat, részletes taglalását az éves munkaterv tartalmazza.

Mindkét épületben a nevelési év folyamán a csoport arculatának megfelelő programokat szerveznek az óvónők, melyek az alábbiak lehetnek:

- nagycsoportosokkal gyermekműsor megtekintése a Móricz Zsigmond Színházban,
- a Megyei Könyvtárban irodalmi foglalkozás tartása,
- a Jósza András Múzeumban óvodás korosztálynak is élményt nyújtó kiállítás

megtekintése,

- a Városi Művelődési Központban, ill. a Mese kert bábszínházban szervezett bábműsor megtekintése évi egy alkalommal,
- kiállítások, tárlatok megtekintése óvónői választás szerint (természetismereti, népművészeti, művészeti),
- az Idősek Napközi otthonában karácsonyi és anyák napi műsorral kedveskednek az óvoda nagycsoportosai,
- a tanévben minden korosztály számára alkalmanként báb, ill. zenés műsor szervezése vendégelőadókkal,
- teadélután szervezése,
- „Virágéknál” áll a vásár” (Virág u.),
- gyermeknapi kavalkád (Vécsey köz),
- gyermeknapi és karácsonyi játékvásár,
- gyermeknapi kirándulások,
- erdei óvoda szervezése,
- oviolimpián való részvétel,
- nyári úszótábor szervezése,
- Ki mit tud –on, rajzpályázatokon való részvétel,
- maci nap, népmese napja szervezése,
- Pindur-pandúr közlekedésbiztonsági és bűnmegelőzési nap szervezése,
- Budapesti mini –KRESZ ki-mit-tudon való részvétel,
- Víz világnapja, Föld napja, Madarak és fák napja megünneplése,
- a jeles napok megünneplése a környezettudatos magatartás erősítése érdekében,
- szavaló- mesemondó-rajz versenyen való részvétel.

3.1.17. Az óvoda egyéb feladatai

A hit- és vallásoktatást Pitypang Tagintézményben az óvodai foglalkozásoktól elkülönítve, az óvodai életrendet figyelembe véve szervezzük, alkalmazva a 2013. szeptember 01-től hatályos 2011/CXC. köznevelési törvény ide vonatkozó rendelkezéseit.

Bekapcsolódunk és szervezünk különböző szakmai továbbképzéseket. A szakmai közösségek munkájának folyamatáról, valamint eredményeiről szűkebb és tágabb szakmai környezetünket folyamatosan informáljuk. A továbbképzéseken gyűjtött új képességfejlesztő eszközöket, munkaformákat, technikákat (IKT eszközöket) gyermek megismerési technikákat megosztjuk és

felhasználjuk tervező és gyakorlati munkánkban.

3.1.18. Kapcsolattartás a bölcsődével, iskolával, közművelődési és egyéb intézményekkel

A gyermekek érdekében a folyamatos, eredményes együttműködésre törekszünk. Közös **alakítjuk ki a zökkenőmentes átmenetet**. Az együttműködés tartalmi formáit határidő jelöléssel a mindenkori éves munkatervünk tartalmazza. Alkalmazzuk az intézményen kívüli szakmai kommunikáció online formáit, szakmai tevékenységeinkről beszámolunk, online módon is hozzáférhetővé tesszük.

Az óvoda-bölcsőde kapcsolata

- A bölcsődei gondozónők a gyermekek óvodába érkezésének első napján átjönnek óvodánkba, fogadják a gyermekeket, segítik a beilleszkedést.
- A gondozónők az óvodában tevékenység közben megfigyelik a gyermekeket, majd megbeszéljük tapasztalatainkat.
- Játszó délelőttöt, nyílt napot szervezünk a bölcsődés gyermekeknek, gondozónőknek, szülőknek. Ekkor ismerkedhetnek meg az óvodával, óvodapedagógusokkal.
- Az TagIntézmény Igazgató/Telephelyfelelős a bölcsődében szülőértekezleten bemutatja az óvodáját, segítséget nyújt az óvodaválasztásban.
- A leendő óvodás gyermekek az előjegyzés után játszó délelőttön ismerkednek a választott óvodával, óvónővel.
- Az óvodapedagógusok a bölcsődében meglátogatják az óvodánkba felvett gyermekeket, ajándékot visznek, a gyermekek óvodai jeleket választanak az óvodába érkezés örömeinek fokozása érdekében.
- A nagycsoportos óvodások karácsonykor és gyermeknapon műsorral és ajándékkal kedveskednek a bölcsődés gyermekeknek, erősítik az érzelmi kötődést.

Az óvoda-iskola kapcsolata

Intézményünkben fokozott figyelmet fordítunk az iskolai élethez szükséges alap képességek megerősítésére, figyelembe véve az egyéni eltéréseket és fejlődési potenciálokat. A Móricz Zsigmond Általános Iskola és Vécsey Károly Tagintézményével kötött Együttműködési Megállapodásunk szerint „beiskolázási programsorozatot” szervezünk, amelynek során a gyermekeknek, a szülőknek és az óvodapedagógusoknak is lehetőségük nyílik betekinteni az iskolában folyó nevelői, oktatói munkába. Emellett alkalom kínálkozik a tanító személyének

megismerésére is. A gyermekhez illesztett iskolakezdést, a kudarcok és a majdani lemorzsolódás megelőzését szolgálják a pedagógiai programban azok a speciális, pedagógusokra vonatkozó feladat-meghatározások is, amelyek általános hatókörű szabályozóként érvényesek az intézmény teljes nevelőtestületére. Ezek az alábbiakban foglalhatók össze:

- Tanítói hospitálások az óvodában; Tanítónőknek nyílt napot szervezünk, amikor is megismerkednek az óvodai nevelő-oktató munkával és az iskolába menő gyermekekkel.

Az iskola vezetésével és az első- másodikos tanítónőkkel megismertetjük, majd megbeszéljük, a gyakorlatban bemutatjuk nevelő-oktató munkánkat, az iskolai életmódra felkészítés tartalmát és módját.

- Óvodapedagógusok látogatása az iskolában; Az óvodapedagógusok a tanév első hetében 2-3 nap átmennek az első osztályba, részt vesznek a rövidített tanítási órán és játszanak a gyermekekkel a szünetben a beilleszkedés könnyítése érdekében. A gyermekvédelmi felelős tájékoztatja a tanítónőket a **halmozottan hátrányos helyzetű** gyermekekről.

Iskolai tanítási óra megtekintése, melyen megfigyeljük a gyermekek beilleszkedését. A tanítónőktől visszajelzést kapunk az egyes gyermek fejlettségéről, a beiskolázással kapcsolatos sikerekről, esetleges problémákról, további teendőkről.

- A gyermekközösségi napon való aktív részvétel: Adventi gyertyagyújtás, közös éneklés, óvodások műsora, Mézeskalács készítése közösen: óvodások, óvodapedagógusok, szülők, nagyszülők, nyugdíjasok bevonásával, együttműködésével, Adventi mesemondás, tanítók, iskolások előadásában, A kisült mézeskalácsok díszítése közösen: óvodások, óvodapedagógusok, szülők, nagyszülők, iskolások, tanítók bevonásával, együttműködésével
- Tanítók bemutatkozása az óvodai szülői értekezleteken; Óvodai szülőértekezleten a leendő első osztályos tanítónők bemutatkozása, az iskola vezetése tájékoztatja a szülőket az iskola profiljáról, a tanévkezdéssel kapcsolatos nevelési és szervezési feladatokról.
- Októberben az átvezető időszak tapasztalatainak megbeszélése (az óvónők és a tanítók körében), feladatok meghatározása, „Virágos kerti beszélgetés”-kerekasztal.
- Munkatervi szinten szabályozott folyamatos szakmai kapcsolattartás az iskolával;
- Az iskola életének, épületének, magatartási szabályrendszerének az ott dolgozó felnőttek munkájának megismertetése az iskolába kerülő gyerekekkel; Az iskolák rendezvényeikre szóló meghívóit, felhívásait, bemutatkozó kiadványait megismertetjük a szülőkkel. Nagycsoportosokkal ellátogatunk a két szomszédos iskolába, az iskolavárás örömeinek fokozása érdekében.
- Az iskola ünnepein, rendezvényein, sportversenyein való részvétel
- az elfogadó légkör, a kellemes, esztétikus környezet megteremtése;
- a gyermek szükségleteire figyelő szokásrend kialakítása

- az életkori sajátosságok és az egyéni különbségek figyelembevétele a követelmények támasztásában, a tanulás tervezésében és irányításában;
- a beilleszkedés segítése, egyéni átvezetés;
- a biztonságot nyújtó személyhez kötődés elősegítése;
- az érdekes, élményszerű tanítás (fokozatosságra, egyéni bánásmódra épülő, egyéni képességeket figyelembe vevő differenciálás);
- az önálló munkavégzés algoritmusának elsajátíttatása;
- nyugodt tanulási feltételek és haladási tempó kialakítása;
- odafigyelés az egészséges terhelésre;
- folyamatos ellenőrzés, fejlesztő értékelés, önértékelés;
- segítségnyújtás a lemaradások, hátrányok kompenzálásához;
- partneri együttműködés a szülőkkel

Kapcsolat az Idősek Otthonával

- A gyermekközösségi napon való aktív részvétel: Adventi gyertyagyújtás, közös éneklés, óvodások műsora, Mézeskalács készítése közösen: óvodások, óvodapedagógusok, szülők, nagyszülők, nyugdíjasok bevonásával, együttműködésével
- Kézműves foglalkozás a szülőkkel, gyerekekkel, idősekkel közösen.
- Karácsonyi és Anyák napi műsorral látogatjuk meg az időseket az óvodásokkal, akik vendégül látnak minket és saját készítésű játékokkal kedveskednek nekünk.
- Játékokat készítenek, varrnak az idősek az óvoda számára.

Pedagógiai, gyermekjóléti szakszolgálatokkal, egyéb gyermekintézményekkel (E.P.SZ., Gyermekjóléti Központ, Gyermekotthon, Családok Átmeneti Otthona, Egészségügyi Intézmények) kiépített kapcsolataink:

Egyéb cégek és társaságokkal való együttműködésünk:

(Térségi Hulladékgazdálkodási Kft., Felső Tiszavidéki Vízügyi Igazgatóság, Sóstó ZOO, NYÍRERDŐ Zrt. rendőr, mentő, katasztrófavédelem, mentőkutyások...)

A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükségletekhez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

- városi, szervezett továbbképzéseken folyamatosan részt veszünk,
- az internetes pályázati kiírásokat folyamatosan figyeljük, és pályázunk,
- ajánlott módszertani kiadványokat megrendeljük,
- témától függően szakmai konferenciákon, programokon részt veszünk, segítségükkel, támogatásukkal helyi, óvodai programokat, rendezvényeket szervezünk.

3.2. KINCSKERESŐ TAGINTÉZMÉNY LÉPÉSRŐL-LÉPÉSRE NEVELÉSI GYAKORLATA

3.2.1. Bevezetés, előtörténet

A KINCS AZ ÉRTÉK, AMI BENNÜNK-, EMBEREK BEN, S A GONDJAINKRA BÍZOTT GYERMEKEK BEN VAN!

E szellemisségben történt névválasztásunk, és ez által meghatározottan végezzük napi nevelőmunkánkat.

Óvodánk óvodapedagógusaira és munkatársaira jellemző az egymás munkájának elismerése, megteremtett értékeinek, tapasztalatainak hasznosítása, a nevelőtestületi egység.

A nevelőtestület a Lépésről Lépésre alternatív program adaptálásával végzi a nevelőmunkát. A korszerű, reformpedagógiai törekvéseket sajátos egységben ötvözve megjelenítő program tapasztalataink szerint jól illeszthető óvodapedagógiánk gyakorlatába, mely az Alapprogramra épül.

Az eltelt évek tapasztalatai, az iskolába kerülő neveltek helytállása igazolja, hogy jó utat jártunk be, mely az óvodásaink életét szebbé, izgalmasabbá, varázslatosabbá teszi, a mi szakmai munkánkat pedig arra ösztönzi, hogy az újabb és újabb kihívásoknak megfeleljünk.

3.2.2. Az óvoda küldetése

Az intézmény az eltérő környezet sajátosságaiból és társadalmi elvárásaiból eredően több évtizedes hagyományaira és eredményeire alapozva, valamint az eszközül szolgáló helyi program segítségével kezeli a különbözőségek elfogadására épített egyéni fejlesztést, a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatását, a gyermeki jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítésével, az egyenlő hozzáférés biztosításával.

Küldetésünk a „kincskeresés”, a gyermekben szunnyadó, apró személyiség értékek felfedezése és az arra alapozott fejlesztés

Küldetésnyilatkozat

Az óvodánk feladatának tekinti esélyteremtő szerepének és hátránykompenzációs képességének erősítését.

Ennek érdekében fontosnak tartja:

- A nevelőtestület átfogó, intézményre szabott, belső intézményi innovációt támogató és komplex (kiemelten pedagógiai) fejlesztési programokba való bekapcsolódását.
- Helyi, területi és regionális ágazatközi együttműködések kialakítását, működtetését, fenntartását
a kitűzött célok elérése érdekében.
- Az óvoda befogadó nevelését erősítő: intézményfokok közötti átmenetek célú fejlesztése érdekében Átmenetek Munkacsoport éves terv fejlesztésének kidolgozását.
- A minőségi nevelés nyújtásához szükséges komplex fejlesztést, valamint a lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetett csoportok tanulási sikerességének elősegítését, az egyenlő esélyek megteremtését.

Alapelvek

- Óvodai nevelésünk a gyermekek harmonikus személyiségfejlesztésére irányul, a gyermeki személyiség fejlődésének ismeretén alapul, s annak elismerésén, hogy mindegyikük egyedülálló, individuális lény.
- Nevelőmunkánkban szorosan együttműködünk a családdal, elismerve a családi nevelés elsődlegességét.
- Az óvodapedagógusok pedagógiai felkészültségükből és elkötelezettségükből adódóan tegyenek meg mindent a gyermekek megfelelő, differenciált nevelése, fejlesztése érdekében, innovatív pedagógiai törekvések hasznosításával.
- A megismerés alapja a gyermekeknek azon törekvése, hogy megismerjék a világot maguk körül. A megismerés egy interaktív folyamat a gyermek és felnőtt aktív részvételével.
- A gyermeki jogok intézményen belüli, életkornak megfelelő érvényesítése.
- Az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a gyermeki jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítésére kell irányulnia, az egyenlő hozzáférés biztosításával.
- Alapvetően meghatározó a nevelőmunkában, hogy a gyermekeket, mint fejlődő személyiségeket gondoskodás és különleges védelem illeti meg.
- Az óvodai nevelésünk gondoskodik:

- a gyermeki szükségletek kielégítéséről, érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, derűs óvodai légkör megteremtéséről
- testi, szociális, értelmi képességek, életkorhoz és egyénhez igazított alakításáról
- gyermeki közösségben végezhető változatos tevékenységekről, melyben domináns a mással nem helyettesíthető játék
- műveltségtartalmakról, emberi értékek közvetítéséről
- a személyi és tárgyi környezetről, mely a gyermeki fejlődéshez és fejlesztéshez szükséges.

3.2.3. A lépésről-lépésre óvodai program modellje

A PROGRAM GYERMEK- ÉS ÓVODAKÉPE

A PROGRAM FILOZÓFIÁJA, ALAPKONCEPCIÓI

**I. INDIVIDUALIZÁLÁS,
SZOCIALIZÁLÁS, DIFFERENCIÁLÁS**

II. TEVÉKENYSÉGGÖZPONTOK RENDSZERE

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Családi és egyéb szerepsituációs, drámajáték központja	Építőjáték, barkácsolás, szerepjáték központja	Manipulációs asztali, társas-szabályjátékok központja	Homok-víz asztali tevékenységek központja	Természettudományos tevékenység központja (szobai, udvari tevékenységek)	Irodalmi, ének-zenei tevékenységek a mozgásfejlesztés központja	Művészeti tevékenységek központja (rajzolás, mintázás, kézimunka)

AZ ÓVODAPEDAGÓGUS ÁLTAL FELAJÁNLOTT TEVÉKENYSÉGEK

Választható

Kötelezően választható

Kötelező

TERVEZÉS

(az óvodai élet megszervezésének elvei, keretei, a nevelés tervezése)

A FEJLESZTÉS TARTALMA
(feladatrendszer)

1.	2.	3.	4.	5.
Az egészséges életmód alakítása, mozgásfejlesztés	Érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés, a szocializáció biztosítása Társadalmi tapasztalatok	Az anyanyelv fejlesztése Értelmi fejlesztés, nevelés, megvalósítása	Művészeti nevelés Ének-zenenevelés, énekes játék, gyermektánc, ábrázolás, mintázás, kézimunka, kézművesség, verselés-mesélés, dramatizálás	A külső világ tevékeny megismerése Természeti környezet megismerése Matematikai tartalmú tapasztalatok

A CSALÁD BEVONÁSA AZ ÓVODAI ÉLETBE

INFORMÁLIS

FORMÁLIS

KOMMUNIKÁCIÓS CSATORNÁK

CSALÁDGONDOZÁS, SZOCIÁLIS MUNKA

(Szociálpedagógus, óvodapszichológus az óvodában – lehetőség szerint)

AZ ÓVODA KAPCSOLATAI, EGYÜTTMŰKÖDÉSEK:

- FENNTARTÓ ÖNKORMÁNYZAT
- SZÉKHELYINTÉZMÉNY (KERESZT U.)
- TEAM MUNKA AZ ÓVODÁBAN
- SZOLGÁLTATÓ INTÉZMÉNYEK
- BÖLCSŐDE
- ISKOLA, CIVIL SZERVEZETEK

3.2.4. Gyermekkép, óvodakép pedagóguskép a Lépésről-lépésre program szellemében

3.2.4.1. Gyermekkép

Programunk az Alapprogramban meghatározottak szerint az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember egyedi, mással nem helyettesíthető individuum, szellemi, erkölcsi, biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

Nevelésünk a gyermekek fejlődésének támogatására irányul, az eltérő egyéni szükségletek és életkori jellemzők ismeretében.

Amire vállalkoznak a pedagógusok:

Fő törekvésünk, hogy a gyermekek társaikkal és a felnőttekkel való együttműködés során elsajátítsák az együttélés szokásait, megtanuljanak figyelni, alkalmazkodni, együtt érezni egymással, miközben tolerálják egymás másságát. Azon dolgozunk, hogy e feladat sikerességéhez szükséges feltételeket folyamatosan javítsuk, a lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetettséget növelő tényezők azonosítását követő, célzott és személyre szabott beavatkozások megvalósításával.

3.2.4.2. Óvodakép

- Az óvodás korú gyermek fejlődésének és nevelésének elsődleges színtere a család.
- Az óvoda a közoktatási rendszer szakmailag önálló intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermekek harmadik életévétől az iskolába lépésig.
- A hároméves éves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.
- Biztosítja az óvodáskorú gyermekek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit.
- Az óvoda, mint intézmény, komplex rendszer, melynek minden összetevője kölcsönhatásban működik, az óvó-védő, szociális, nevelő, személyiségfejlesztő funkciója egyaránt. Az óvoda közvetetten segíti az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges személyiségvonások fejlődését.
- Az óvodai nevelés célja, az egyéni képességek, készségek kibontakoztatását szolgáló, a gyermeki személyiséget tisztelő, elfogadó, a gyermekek szeretetére, megbecsülésére és bizalomra alapozott, aktivitásra ösztönző elvek alapján határozható meg.
- Az óvodai nevelésben alkalmazott alapelv: a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezzék. A személyiségfejlesztő folyamat bipolaritásából eredően egyszerre individualizáló és szocializáló. A pedagógiai gyakorlatunk lehetővé teszi és segíti a gyermekek személyiségfejlődését, a gyermekek egyéni készségeinek és

képességeinek kibontakoztatását. A programunkban alkalmazott pedagógiai hatások gyermekek személyiségéhez igazodik.

- Biztosítja a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésbe való részvételét, az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelmét.

Intézményi elvárások

1. Pedagógiai folyamatok

- Programunk az emberi személyiségből indul ki, az ember egyedi, mással nem helyettesíthető individuum, szellemi, erkölcsi, biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.
- Programunk kezeli a különbözőségek elfogadására épített egyéni fejlesztést, a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatását, a gyermeki jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítésével, az egyenlő hozzáférésének biztosításával
- A gyermekek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a heti rend biztosítja a megfelelő feltételeket. A gyermek együttműködő képessége, feladattudata fejlesztő, csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg.
- Az intézmény törekszik arra, hogy az óvodapedagógusok nevelő-oktató munkája szabályozott és tervezett legyen.
- Működő ellenőrzési rend alapján a tervek megvalósítása, eredményessége és hatékonysága pontosan meghatározható.
- Az eredmények visszacsatolása megtörténik és az intézményi fejlesztések egyik alapját képezik.

2. Személyiség-és közösségfejlesztés

Célunk, hogy hagyományainkra, tapasztalatinkra és az óvodánk pedagógiai programjára építve –

kialakítsuk és fejlesszük gyermekeinkben az örök emberi erkölcsi értékeket.

- Az intézmény munkájában kiemelt figyelmet kap az egyes gyermeki kulcskompetenciák fejlesztése.
- Az intézményben folyó nevelő-oktató munka az egyes gyermekek személyes és

szociális készségeinek, képességeinek figyelembevételével kerülnek kialakításra.

- Megfelelő módon történik meg az egyéni tanulási módszerek, programok bevezetése és működtetése, például a tehetséggondozás és a felzárkóztatás.
- Az intézményben alkalmazott nevelési, tanítási-és tanulásszervezési eljárások a különböző szociális háttérű, képességű és érdeklődésű gyermekek együtt nevelését, tanulását szolgálják.
- Az intézményben a gyermekközösségek tevékenysége tudatos tervezés alapján zajlik, alkalmanként megtörténik a külső partnerek bevonása is.
- Célunk, hogy fejlődjön a gyermekek felelősségérzete önmaguk, szűkebb és tágabb környezetük, nemzetünk és hazánk iránt.

3. Eredmények

- Az intézményben a gyermeki teljesítményeket folyamatosan figyelemmel kísérik, dokumentálják.
- A családokkal való együttműködés egyenrangú, jó partnerkapcsolatban valósul meg. Ezt a kommunikáció, a tisztelet, a különbségek elfogadása és a gyermekek érdeke adja.
- Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodai élet után meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében.

4. Belső kapcsolatok, együttműködés, kommunikáció

- Az intézmény pedagógiai tevékenységével kapcsolatos feladatok és fejlesztések a munkatársak közötti szakmai együttműködés legfontosabb elemei.
- A szakmai közösségek és az egyes pedagógusok részt vesznek a nevelő-oktató munka módszertani fejlesztésében, a belső tudásmegosztásban.
- Az intézmény tervszerűen kialakított, hatékonyan működő kommunikációs rendszert alakított ki.

5. Az intézmény külső kapcsolatai

- Céljaink eléréséhez szükségünk van partnereink támogatására, ezért a helyi köznevelési intézmények hálózatos kapcsolódásának, külső és helyi kapcsolatainak erősítésére, tovább építésére, helyi, területi és regionális ágazatközi együttműködések fejlesztésére törekszünk
- Az együttműködések tartalma pontosan szabályozott, a partnerek bevonása az

intézményi folyamatokba és elégedettségük mérése, az eredmények visszacsatolása megtörténik.

6. A pedagógiai munka feltételei

- Az intézmény ösztönzi és támogatja az egyéni, a csoportos és a szervezeti szintű tanulási lehetőségek kihasználását, a képzésekben való részvételt.
- Megtörténik a munkatársak bevonása az intézmény döntési folyamataiba, a döntések előkészítésébe. A munkatársak felelősségi, illetve hatásköre egyértelműen meghatározásra került és annak alapján történt meg a munkatársak felhatalmazása a feladatok elvégzésére.
- Az intézmény tudatos szervezetfejlesztést végez a minőségi nevelő-oktató munka optimális feltételeinek megteremtése érdekében.
- Az intézmény infrastrukturális környezete az intézmény pedagógiai programja és alaptevékenysége alapján, annak megfelelően kerül kialakításra, fejlesztése folyamatos.

7. Az Óvodai nevelés országos alapprogramban megfogalmazott elvárásoknak és a pedagógiai programban megfogalmazott intézményi céloknak való megfelelés

- Az intézmény a pedagógiai programjában kitűzött céljait a tartalmi szabályzókkal (jogszabályok, rendeletek, Óvodai nevelés országos alapprogram) összhangban fogalmazza meg.
- Folyamatos az intézmény stratégiai célkitűzéseinek megjelenítése az operatív, éves tervezés szintjén.
- A tervek és megvalósításuk összhangjának, eredményességének vizsgálata az intézményi gyakorlat része.

3.2.4.3. Pedagóguskép

1. Pedagógiai módszertani felkészültség

- Jellemzi a szakmai felkészültség, tudás és a folyamatos igény az új iránt.
- Ismeri az óvoda cél-és feladatrendszerét.
- Rendelkezik felsőfokú képesítéssel, illetve a Lépésről-lépésre óvodai program továbbképzéssel, ami munkáját segíti.

- Alkalmazza a pedagógiai munkájába a tevékenységben megvalósuló tanulást, amely projektek formájában valósul meg.
 - Módszertani felkészültsége lehetővé teszi az értelmi, az erkölcsi és közösségi nevelést, a szabályok alkalmazását, az anyanyelvi és értelmi fejlesztést, nevelést.
 - Felhasználja a megfigyelésen alapuló és az óvodai programunkba meghatározott mérés módszerét. Erre építve tervez rövidebb és hosszabb távra.
 - A hét tevékenységközpontot program-specifikusan alakította ki és használja.
2. Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók
- Pedagógiai tevékenységét folyamatosan elemzi és értékeli. Önképzés és szervezett továbbképzések útján gazdagítja ismereteit.
 - Tervező munkája, tervezési dokumentumai, tervezési módszerei folyamatosan nyomon követhetőek, megvalósíthatóak és reálisak.
 - Épít a gyermekek előzetes tudására, a közösen szerzett élményekre, a gyermekcsoport jellemzőire.
 - Az óvodai élet megszervezése során figyelembe veszi a cél-és feladatrendszert.
3. A tanulás támogatása
- Tudatosan, az adott helyzetnek megfelelően választja meg és alkalmazza az ismeret- és élményszerzési eljárásokat.
 - Tudatosan olyan támogató tanulási környezetet alakítunk ki, amelyben minden feltétel adott ahhoz, hogy a gyermekek tanulási képességeik optimálisan fejlődhessenek. Célunk, hogy gyermekeink tanulási kompetenciáit egyéni képességeinek megfelelő fejlesztésével megalapozzuk az egész életen át tartó tanulás igényét és képességét.
 - Motiválja a gyermekeket, felkelti érdeklődésüket a tematikus projektek gyermeki érdeklődéshez igazított megválasztásával.
 - Az óvodapedagógus által felajánlott tevékenységek fejlesztik a gyermekek gondolkodási, problémamegoldási és együttműködő képességét.
 - A hét tevékenységközpont kialakítása és működtetése támogatja a tapasztalat- és

ismeretszerzési tevékenységeket.

- Lehetőség szerint beépíti az info-kommunikációs eszközöket.

4. A gyermek személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek többi gyermekkel együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség

- A gyermek személyiségfejlődésének értékelése során figyelembe veszi a differenciálás, individualizálás szempontjait, a szülőktől kapott gyermekük fejlődésére vonatkozó információkat.
- Pedagógiai munkájában, a tervezésben a szocializálódás individualizálva történő megvalósítását alapelveként alkalmazza.
- Eredményes fejlesztő munkájában alkalmazza a megfigyelési és mérési módszerek eredményeit.

1. A gyermek csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység.

- Ismerjék azokat a kihívásokat, szerepelvárásokat, amelyekkel napjainkban a kisgyermekes szülők szembesülnek. Ezek figyelembevételével előítélet mentes, elfogadó attitűddel, nyitott, partneri kommunikációra képesen alakítsák a szülőkkel való kapcsolatukat, támogassák őket gyermekeik nevelésében, a szülői szerepben való helytállásukban, segítsék elő, bátorítsák a családok bevonódását az intézmény életébe. A gyermekek eredményes fejlesztése érdekében a családot rendszerként értelmezzük, építünk a szülők bevonására, aktív részvételére. Támogató környezetet nyújtunk a szülők gyermeknevelési kompetenciáinak erősítéséhez, a szülői reziliencia fejlesztéséhez, valamint a segítő szolgáltatások igénybevételéhez.

- Az óvodában segíti a gyermekcsoportok, közösségek alakítását, fejlesztését, esélyteremtését, nyitott a társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenységre.
- Fontos feladatának tartja a szabályok gyermekekkel közös megalkotását és alkalmazását.
- A szocializáció támogatásában a gyermek értékesnek és elfogadottnak érezheti magát. Megjelennek az egyén és a személyiség tiszteletének jegyei.

- Az óvodai élet tevékenységformái során megjelenik a közösségfejlesztés.
- Sikeresen alkalmazza probléma-megoldási és konfliktuskezelési módszereket, technikákat.
- Az óvoda hagyományainak megszervezésével hozzájárul a csoportok, közösségek alakításához.

2. Pedagógiai folyamatok és a gyermekek személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése

- Szem előtt tartja képességfejlődés eredményeit, saját megfigyelési tapasztalatait, pozitív megerősítéssel ösztönzi a gyermeket.
- Egyéni eltéréseket toleráló, individualizáló nevelést alkalmaz.
- Megfigyelési, értékelési eredményei alapján határozza meg a gyermek egyéni fejlődési tempójához illeszkedő fejlesztési feladatokat.

3. Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás

- Építő jellegű szakmai együttműködés és kommunikáció jellemzi munkáját
- Megfelelő együttműködést valósít meg: szülőkkel, más óvodapedagógusokkal,
- pedagógiai munkát segítőkkel, más intézmények pedagógusaival.
- Képes az önfejlesztésre, önreflexióra, reális önismerettel rendelkezik.

2. Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésére

- IKT eszközöket, új képességfejlesztő eszközöket, munkaformákat, megismerési technikákat ismer meg és igyekszik beépíteni a mindennapi munkájába.
- Pedagógiai kérdésekben érdeklődő, tájékozott, valamint követi a szakmában történeteket.

Az óvoda cél- és feladatrendszere

Nevelési, fejlesztési célok	Nevelési, fejlesztési feladatok	Sikerkritériumok
<p>Sokoldalú személyiség-fejlesztés, az iskolai élethez szükséges képességek megalapozása, melynek eredményeként belép a gyermek a hosszú átmenetnek abba az állapotába, melyben az óvodásból iskolássá érik.</p>	<p>Individualizálva szocializálás: Társas együttműködési készségek kialakítása az egyéni eltérések tolerálásával.</p> <p>Értelmi nevelés: Az iskolai, tanulási képességeket meghatározó funkciók fejlesztése. Érzelmi nevelés, szocializáció biztosítása.</p> <p>Testi nevelés: A mozgás megszerettetése, mozgáskultúra megalapozása, mozgáskoordináció fejlesztése.</p>	<p>Az egyéni eltéréseket tiszteletben tartó, toleráló, a társas élet szabályaihoz alkalmazkodó gyermek.</p> <p>Az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése, attitűdök erősítése és képességek, készségek fejlesztése.</p> <p>Pozitív beállítottságú, érzelem gazdag, a különbségeket toleráló, a közösség aktív tagjává váló gyermek.</p>
<p>Egyéni eltéréseket toleráló, individualizáló nevelés</p>	<p>A különbözőség elfogadása, kezelése, tekintettel az eltérő adottságokra, képességekre, készségekre és szokásokra.</p> <p>A fejlődés lélektani törvényszerűségek figyelembevételével épülnek egymásra a gyermeknevelés feladatai.</p> <p>A prevenció, és differenciálás egyéni szükségletekhez igazodó jelenléte a nevelőmunkában.</p>	<p>A fejlődést regisztráló lapon, nyomon követhető legyen a gyermek fejlődése.</p> <p>A gyermekek határozottak, nyíltak, kreatívak, véleményüket bátran megfogalmazzák, kinyilvánítják, a probléma helyzetet kezelni tudják.</p> <p>A gyerekek rugalmas beiskolázásának biztosítása.</p>

Nevelési, fejlesztési célok	Nevelési, fejlesztési feladatok	Sikerkritériumok
	Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált, speciális ellátása.	
A kulturális értékek átadása, közvetítése és az óvodai hagyományok ápolása.	<p>A kultúra valós értékeinek átadása, közvetítése az életkori sajátosságoknak megfelelően.</p> <p>Hagyományaink, kulturális értékeink megőrzése, folyamatos megújulással.</p> <p>A gyermeket körülvevő környezet, természet szeretetére, megbecsülésére nevelés a jeles napok megőrzésével, közvetítésével.</p> <p>Multikulturális értékek közvetítése a gyermekek felé.</p>	Hagyományainkat tiszteletben tartó környezetét megbecsülő, megóvó, szépségét észre vevő gyermeki személyiség. Amely közvetítőként hat a család felé.

3.2.5. Az óvodai nevelés feladatai

3.2.5.1. A nevelés általános feladatai

Az óvodai nevelés általános feladata az óvodás korú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés
- az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása
- a szocializálás individualizálva történő megvalósítása

3.2.5.2. Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása ebben az életkorban (melyet az erőteljes testi fejlődés jellemez) kiemelt jelentőségű. Az óvodai nevelés feladata a gyermek testi fejlődésének elősegítése. Ezen belül:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése,
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése,

- a gyermek testi képességei fejlődésének segítése,
- a gyermek egészségének, fizikai állapotának védelme, edzése, óvása, megőrzése,
- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír- tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása, eltérő egyéni szükségletek és a személyes intimitás védelme,
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása,
- ha szükséges, megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, óvodapedagógussal együttműködve speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása,
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása, versenyképes tudást nyújtva felkészítjük az eredményes további tanulmányokra.

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző munkatárssal.

A személyes higiéné, a táplálkozás, öltözködés, életmód alakítása során mindvégig tartjuk szem előtt az eltérő egyéni szükségleteket, és a személyes intimitás védelmét.

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző munkatárssal.

3.2.5.3. Az érzelmi erkölcsi, értékorientált közösségi nevelés és szocializáció biztosítása

Az óvodáskorú gyermekek megnyilvánulásaiban, tevékenységeiben meghatározó szerepet töltenek be az érzelmek, ezért elengedhetetlen, hogy az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, otthonosság, derűs, szeretetteljes, kiegyensúlyozott légkör vegye őket körül. Fontos, hogy már az óvodába lépés pillanatától kedvező érzelmi hatások ériék a gyermekeket. Társas kapcsolataik alakulásához, az érzelmi kötődések kialakulásához, megerősödéséhez időre van szükség. Kezdetben fontosak azok a játékok, tárgyak, amelyek a gyermeket otthonához kötik.

A kisgyermek személyiségének fejlesztésében **egyik fő célkitűzésünk az önfegyelem, önkontroll megtanítása, a különbözőségek elfogadása, tisztelete.**

A szabályok alkalmazása során

- Legyen mindig világos, hogy a csoportközösségben mi megengedhető, és mi nem kívánatos.
- A felnőttek legyenek következetesek a megkövetelt és elfogadható magatartást illetően.
- A követelmények növekedésével egyidejűleg kell a gyermekek által betartandó szabályok körét bővíteni.
- **A szabályok kialakításakor mindig a megoldandó probléma kerüljön a középpontba, ne a problémát okozó gyermek!**

Fontos a gyermek-óvodapedagógus és gyermek-dajka között kialakuló érzelmi kapcsolat, mert ez befolyásolja a gyermek szociális érzékenységét, közérzetét, mely áthatja az egész óvodai életét. A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja és viselkedése. Személyiségüknek minden megnyilvánulása érzelmi biztonságot, szeretetet, megértést, védelmet sugározzon a gyermek felé! A különbözőség elfogadásában mintát adó óvodapedagógus könnyebben el tudja fogadtatni a nehezen beilleszkedő, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű vagy sérült gyermeket.

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, érzékszervi- értelmi- vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel. Szükség esetén élni kell megfelelő szakemberek segítségével és közreműködésével – pszichológus, logopédus, gyógypedagógus, drámapedagógus, fejlesztő pedagógus stb.

Az óvodapedagógus feladatai

- A gyermekek társas kapcsolatainak megfigyelése, alakítása.
- A közös élmények, a társadalmi tapasztalatok körének bővítése.
- A gyermekek nyitottságára építve az óvodapedagógus segítse elő, hogy a gyermek tudjon rácsodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, tisztelje és becsülje azt. Ismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapja.
- A gyermekek elképzelései és döntései alapján a csoportélet hagyományainak kialakítása, ápolása a szülők bevonásával.
- Viselkedéskultúra megalapozása.
- Nemi identitás fejlődésének elősegítése, a tradicionális nemi szerepektől való eltérés, az egyéni különbözőségek, motivációk tisztelete.
- A nemi szerepek határainak tágítása, sztereotípiák merevségének oldása (a fiú is sírhat, a lány is lehet határozott).

- Változatos értékelési eszköztárral rendelkezik, a gyermek életkori sajátosságait figyelembe véve választja ki a pedagógiai célnak leginkább megfelelőt.
- A gyermeki önkifejezésnek adjon lehetőséget a gyermeki önértékelítő törekvések mellett.
- A szokás- és normarendszer megalapozása.
- Attitűdje segítse elő a gyermek szűkebb és tágabb környezetéhez, a szülőföldhöz való szeretetet, ragaszkodást.

3.2.5.4. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

- Az anyanyelvi fejlesztés bár egy nevelési területként jelenik meg, elválaszthatatlan spontán helyzetek, és az óvodapedagógus által felajánlott tevékenységek. Fontos feladat az érzelmi biztonság, derűs légkör megteremtése. Az óvodapedagógus támogassa a sokrétű önkifejezést, erősítse a játék, a mozgás, a ritmus, az érzelmek és a beszéd kapcsolatát bármely tevékenységben, nevelési feladatban.
- Teremtsen lehetőséget a kreatív rögtönzésekre, improvizálásra, nyelvi játékokra. A gyermekek beszédaktivitását, gondolataikhoz kapcsolódó kérdéseket, teljes odafordulással, aktív figyelemmel ösztönözze.
- Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció, különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel (a javítgatás elkerülésével) – az óvodai nevelőtevékenység egészében kiemelt jelentőséggel bír. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések érvényesülésére, támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.
- A gyermekeknek legyen lehetőségük spontán élethelyzetek átélésére, reprodukálására, a felnőtt beszéd mintáinak utánzására. A pedagógus szoktassa hozzá a gyerekeket, hogy szabadon mondják el érzéseiket, gondolataikat.
- Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, gondolkodás-alkotóképesség) – fejlesztése.

3.2.5.5. A szocializálás individualizálva történő megvalósítása

Az individualizáló nevelés, fejlesztés olyan pedagógiai megközelítés, amely figyelembe veszi mindazt, amit a gyerekek egyéni különbségként hoznak magukkal. Az óvodapedagógus az egyéni fejlettségekből kiindulva, egyéni különbségeket értéként elfogadva, megteremti, tudatosan alakítja a szociális viszonyokat, együttműködéseket.

Alapelvként meghatározható

Minden gyermek egyedi, megismételhetetlen személyiség, egyéni fejlődési ütemmel, tanulási stílussal, családi háttérrel.

Az individualizálás jelenti a gyermek fejlettségi szintjének megfelelő tevékenységek biztosítását, az azonosság mellett a különbözőség felismerését, kezelését. Az óvodai nevelésben a fejlődési szakaszonként jelentkező általános jellemzők mellett az ember egyediségére, a gyermekek között meglévő különbségekre irányul a figyelem. Az individualizálás a gyermektől halad a követelmények felé, a gyermek szükségleteinek, lehetőségeinek, érdeklődésének ismeretében. Az egyes gyermekek eltérő fejlődési szintjét figyelembe véve kell tervezni olyan tevékenységeket, amelyek biztosítják a sikeres tapasztalatszerzést.

Az individualizálás akkor valósítható meg, ha gyakori személyes kapcsolat jön létre a gyermek és az óvodapedagógus között. Az egyéni eltéréseket toleráló felnőtt magatartás modell értékű a gyermekek számára is.

Az individualizáló nevelés egyszerre erősítse az egyediséget és ösztönözzön az együttműködésre, támogassa a gyermekek szocializációját, az együttélésekre, az együttműködésekre történő felkészítést. Az individualizáció áthatja az egész óvodai életet és annak minden tevékenységét.

Az individualizálás elvei

- A gyermek személyiségének megismerése az óvodába lépés kezdetétől fogva.
- Az erősségek és az esetleges hátrányok számbavétele alapján az egyéni fejlesztés elvének érvényesítése.
- A személyes kontaktus biztosítása a tevékenységekben az óvodapedagógus és a gyermek között.
- A gyermekek eltérő egyéni testi-lelki szükségleteinek figyelembe vétele.
- Az igény szerinti elkülönülés lehetőségeinek biztosítása (a terem berendezésével).
- Az eltérő időpontban jelentkező mozgásigény folyamatos kielégítése (állandó mozgástér biztosítása).
- A személyesség biztosítása a gyermekek munkáinak, személyes tárgyainak tárolásában.
- A gyermekre vonatkozó információk bizalmas kezelése.

Individualizáció a játékban

Az óvodába kerülő gyermek eleinte az óvodapedagógus közelségét igényli. Az együttjátás serkenti a gyermeket a felnőtt utánzására és mintát ad a társakkal való együttműködéshez. Fontos a személyes kontaktus, mely megnyilvánul a kommunikációban, jelzésekben, tevékenységekben.

A szabad játék fejlesztő hatását, időtartamát tekintve is a legfontosabb tevékenység a mindennapokban. Itt adják a legtöbb jelzést a gyermekek személyiségükről. Ez az a szocializáló tér, ahol a kortárskapcsolatok is alakulnak. Az óvodai élet megszervezésében tekintettel kell lennünk az életkori eltérésekre és az egyén igényeire.

Az óvodapedagógus feladatai az egyéni eltérések tolerálása érdekében a játék során:

- A gyermekek jelzéseinek, viselkedésének megfigyelése, az információk értékelése.
- Az egyéni érdeklődésnek megfelelő játékfeltételek megteremtése.
- Egyéni elképzelések, szándékok támogatása.
- Az egyén bevonása a konfliktushelyzetek megoldásába, a szabályalkotásba.
- Az egyének eltérő szociális szükségleteinek kielégítése.
- Egyénekre irányuló kommunikáció.
- Közvetlen segítségadás a társtalan, nehezen beilleszkedő gyermekek esetében.
- A gyermek érzelmi kötődéseinek erősítése, formálása.

Az individualizálás eszköze a differenciálás, mely áthatja az óvodai nevelés minden területét.

3.2.6. Az óvodai élet megszervezésének elvei

3.2.6.1. A program megvalósításának személyi feltételei

g) Humán erőforrás

Minden csoportban két szakképzett, főiskolai végzettséggel rendelkező óvodapedagógus foglalkozik a gyermekekkel. Közvetlen segítőik szakképzett dajkák.

Dolgozók	Létszám adatok
Óvodapedagógusok	Tagintézmény-vezető / óvodapedagógus:1 Óvodapedagógus:7
Pedagógiai munkát közvetlenül segítő	Pedagógiai asszisztens: 1 Dajka:4
Egyéb segítő munkatárs	Karbantartó:1 Adminisztrátor:1/3.

Szak-és egészségügyi szolgálat külső segítő szakemberei, sajátos nevelési igényű gyermekek speciális fejlesztésének megfelelő aktuális szakterülettel és létszámban: logopédus, pszichológus, szociális munkás, fogorvos, védőnő, gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus stb.

A nevelőtestület képzettségi mutatói

Ssz.	Képzettség iránya	Résztevők
1.	Óvodapedagógiai végzettség	8
2.	Egyéb egyetemi vagy főiskolai végzettség: -Mentálhigiénés szakember	1
3.	Szakvizsga: -Fejlesztőpedagógia -Óvodavezetés, közoktatás vezetői	1 1
Ssz.	Óvodapedagógusok továbbképzési irányultsága	Résztevők
1.	Részvétel akkreditált továbbképzésen/elmúlt öt év/: EFOP-3.1.5-16-2016-00001 „A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása kiemelt projekt támogatásával valósult meg.”: -A modern óvodai nevelés preventív szerepe a korai iskolaelhagyás megelőzésében – Pedagógusmesterség - A modern óvodai nevelés preventív szerepe a korai iskolaelhagyás megelőzésében – Óvoda világa - Az iskolai lemorzsolódás megelőzését célzó komplex intézményfejlesztés támogatása az intézményes-és iskolafokok közötti átmenetek vonatkozásában Egyéni bánásmód és közösségfejlesztés az óvodában mentálhigiénés módszerekkel Ágazatközi esetmegbeszélő csoport a kora gyermekkori intervencióban dolgozó szakemberek számára	1 1 1 1
2.	Egyéb továbbképzések: „Az egyéni bánásmód és a hátránycsökkentés speciális módszertana az óvodában, a fejlesztés beépítése a pedagógiai programba” Egyéni bánásmód „Első lépések a digitális világba- IKER I. szintű képzés” „Az egyéni bánásmód és a hátránycsökkentés speciális módszertana az óvodában, a fejlesztés beépítése a pedagógiai programba” Egyéni bánásmód. „Kisgyermekkori nevelés támogatása „elnevezésű kiemelt Uniós Projekt	2 1 1 1

	Tehetséggondozás. Így tedd rá! Önállóan használom az informatikai eszközümet. IKER I. Számítógépes alkalmazás lehetőségei a tanítás – tanulási folyamatban	 1 1 1
--	---	-----------------

Az intézmény belső továbbképzési rendszere

- Szakmai munkacsoportok/munkaközösségek tevékenysége,
- Az elkövetkező évek továbbképzési orientációját a felkínált lehetőségek figyelembe vételével valósítjuk meg,
- Az óvodapedagógus, a nevelő munkát segítők ellátottság javítása, szakmai felkészültségének fejlesztése,
- A dajkák szakmai kompetenciájának fejlesztése,
 - Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek a segítő támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermekek számára.
 - Olyan pedagógus, akit elhivatottság, nagyfokú gyermekszeretet, pedagógiai optimizmus és tolerancia jellemez.
 - A feltételrendszer és a tevékenységek tudatos befolyásolásával segíti a személyiség kibontakozását.
 - A szülőkkel megfelelő együttműködést valósít meg, a családok értékrendjének sokféleségét figyelembe véve.
 - Jellemzi a szakmai megújulás és innováció képessége.
 - Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak, összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.
 - A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.
 - Az óvodánk teljes nyitvatartási idejében /6³⁰ – 17³⁰/ óvodapedagógus van a gyerekek között és irányítja a tevékenységeket, foglalkozásokat.

3.2.6.2. Tárgyi feltételek

Az óvoda rendelkezik a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Az óvoda épülete, udvara, kertje, berendezései szolgálják a gyermek biztonságát, kényelmét, hogy

megfelelően változó testméretének, biztosítja egészségük megőrzését, fejlődését. Lehetővé teszi mozgás- és játékigényük kielégítését és a gyermekeket harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal veszi körül. A gyermekek által használt felszereléseket számukra hozzáférhető módon és a biztonságukra figyelemmel helyezzük el. Az óvoda biztosítja a megfelelő munkakörnyezetet az óvodai munkatársaknak, lehetőséget teremt a szülők fogadására. A csoportszoba berendezése – tevékenységközpont rendszer-lehetővé teszi a kis létszámú csoportok kialakulását. Az óvodában, a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.

3.2.6.3. Az óvodai élet megszervezése

A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg.

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző munkatársakkal.

3.2.6.4. Tervezés, a tevékenységek időkeretei

3.2.6.4.1. Tervezés hosszabb távra

Ez a fajta tervezés a célkitűzések, témakörök, feltételek, közös élmények átgondolását jelenti. Ez a hosszabb távú program is komplex, mert kiterjed a csoportbeli szokások, magatartásformálás és hagyományápolás átgondolására is. A tervezés team munkában végezhető, amelyben részt vesz a csoportban dolgozó váltótárs, más csoportokban dolgozó kolléganő, alkalmanként dajka, szülő, akinek bevonását előre meg kell tervezni. Ez a terv mobil, mert folyamatosan alakul, módosul a gyermekek fejlődésétől függően. A terv biztosítja a folyamatok átgondolását, a nevelők zavartalan, konfliktusmentes együttműködését.

A hosszabb távú tervezés része az óvodás gyermekek fejlődésének nyomon követő dokumentációja. Dossziékban kapnak helyet a gyermek produktumai, azok a mérőlapok, amelyek illusztrálják a gyermek fejlődését, az évenként egy-két alkalommal végzett mérések eredményei, elemzések, valamint a pedagógus feljegyzései, amelyet a gyermek megfigyelése alapján készített. A gyerekek mérése évente két alkalommal a helyi nevelési gyakorlathoz igazított mérőlapokkal (*óvodás gyermekek fejlődésének nyomon követése*) életkorra bontva.

A foglalkozásokon, tevékenységekben alkalmazza az egyéni differenciálást a feladatadásban, munkaformában, tempóban, eszközökben, segítségadás mértékében, motiválásban, értékelésben.

A tevékenységek, munkaformák megválasztásánál igazodik a gyermekek előzetes tapasztalataihoz, képességeihez.

Alkalmazza az adaptív oktatás gyakorlatát: a differenciálás + az egyéni sajátosságok ismeretében megvalósuló egységesség együttes alkalmazása a pedagógiai folyamatban.

Az adaptálás a résztvevők együttműködésén alapul.

Hátránykompenzáló differenciálás eszközei:

- Igyekszik azokat felderíteni és csökkenteni.
- A minimum követelmények teljesítése.
- Tartozzék valahová, számítsanak rá (kapcsolat).
- Hihessen magába (kompetencia).

Minden gyerekre kiterjedő befogadás megvalósítása.

3.2.6.5. Tervezés rövidebb távra

Napirend és napi terv

A napirend kialakításának szempontjai:

- a gyermekek életkora,
- az óvodában eltöltött órák száma,
- az évszakok (udvaron tölthető idő aránya),
- a játékidő védelme,
- a rugalmas napirend,
- a gyermekek reggeli gyülekezésének időtartama,
- a gyermekek változó alvási szükséglete,
- a sósobában eltöltött idő.

A napirendet a stabilitás és a rugalmasság jellemzi. A gyermek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével.

A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi. Fontos a tevékenységek közötti belső harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét. A napi- és heti rendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.

A NAPIREND AZ ÉLETKORI ÖSSZETÉLTŐL FÜGGŐEN

Időkeretek	TEVÉKENYSÉGEK			
	3-4 évesek	4-5 évesek	5-6 évesek	6-7 évesek
6.30 órától 12.00 óráig	- SZABAD JÁTÉK - folyamatos vagy Kötött tízóraiszás - mozgásfejlesztés - felajánlott, választható tevékenységek	- SZABAD JÁTÉK - folyamatos vagy Kötött tízóraiszás - mozgásfejlesztés - felajánlott, választható tevékenységek	- SZABAD JÁTÉK - folyamatos vagy Kötött tízóraiszás - mozgásfejlesztés - választható vagy kötelezően választható felajánlott tevékenységek	- SZABAD JÁTÉK - folyamatos vagy Kötött tízóraiszás - mozgásfejlesztés - választható vagy kötelezően választható felajánlott tevékenységek
	- JÁTÉK A SZABADBAN	- JÁTÉK A SZABADBAN	- JÁTÉK A SZABADBAN	- JÁTÉK A SZABADBAN
12.00 órától 15.00 óráig	Ebéd kötétt formában, Előtte, utána testápolás	Ebéd kötétt formában, Előtte, utána testápolás	Ebéd kötétt formában, Előtte, utána testápolás	Ebéd kötétt formában, Előtte, utána testápolás
	PIHENÉS	PIHENÉS	PIHENÉS és/vagy felajánlott tevékenység	PIHENÉS és/vagy felajánlott tevékenység
15.00 órától	Folyamatos uzsonna	Folyamatos uzsonna	Folyamatos uzsonna	Folyamatos uzsonna

17.30 óraig	SZABAD JÁTÉK (felajánlott Tevékenységek) JÁTÉK A SZABADBAN	SZABAD JÁTÉK (felajánlott Tevékenységek) JÁTÉK A SZABADBAN	SZABAD JÁTÉK JÁTÉK A SZABADBAN	SZABAD JÁTÉK JÁTÉK A SZABADBAN
----------------	--	--	---	--------------------------------------

Az időkeretek az életkortól és egyéb tényezőtől függően rugalmasan változnak. A napirend a napi tervben realizálódik. A napi terv a pedagógiai program legkisebb egysége, az egy-egy napra tervezett tevékenységek rendszere. Ez a terv rugalmas, blokkokra, tevékenység körökre tagolódik.

Heti rend és heti terv

A heti rend összeállításának elvei:

- A heti rendben életkortól függően biztosítani kell a rendszeres mozgásfejlesztést. A keret és az időtartam változó. Szervezhető kezdeményezett, vagy kötött formában.
- A heti rend csak keret, amelyet tartalommal a heti tervben töltünk meg. A heti terv komplex pedagógiai program, melyben a tevékenységközpontokban szervezendő játékot és játékos tanulást biztosító folyamatokat kell megtervezni.
- A heti rend a napokra tervezett játékidőn túl azokat az óvodapedagógus által felajánlott tevékenységeket tartalmazza, amelyek választhatók, kötelezően választhatók és kötelezőek.
- A heti rendben a napirendhez hasonlóan vannak visszatérő stabil, a rendszerességet, a szokásokat alapozó tevékenységek, és egyben lehetőség van az óvodapedagógus döntése alapján a rugalmasságra.
- A gyermekek életkorától, a település, az óvoda, a családok sajátosságaitól, az évszak befolyásoló szerepéről, a személyi feltételtől és a gyermek fejlődési ütemétől függően a heti rendben a szabad játék időtartamának biztosításával, a tevékenységek sokszínű variációja lehetséges.
- A választható és/vagy kötelezően választható tevékenységek egy-egy napon a személyi feltételtől függően két vagy több tevékenységközpontban integrált feldolgozással szervezhetők.

3.2.7. Az óvodai élettevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

3.2.7.1. Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze.

A játék – szabad képzettársításokat követő szabad játékfolyamat – a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie.

A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékban tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenység. Kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt – a szülő és az óvodapedagógus. Utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítőtvé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. A felnőtt jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.

A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, eszközökre, játékszerekre van szükség. Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportlégkört, helyet, időt, eszközöket, és élményszerzési lehetőséget biztosítson a különböző játékformákhoz.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt magatartásával éri el. Az óvodában előtérbe kell helyezni a szabad játék túlsúlyának érvényesülését. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is meg kell mutatkoznia.

A gyermeket a játéktevékenységén ismerhetjük meg a legjobban, hiszen a játékban számtalan információt ad önmagáról, belső világáról, kellemes és kellemetlen élményeiről. A játék „híd” a gyermek képzelete és a valóság között.

A szabad játék jellemzői

A szabad játékban maximális szabadságot élveznek a gyermekek, a korlátokat csak az együttélés szabályai jelentik. Örömteli tevékenység, amelyet a gyermekek spontán, önkéntesen választanak, s amely tevékenység bizonyos élményeken alapuló asszociációkra épül.

Az óvodapedagógus csak a játék mennyiségi és minőségi kereteit határozza meg, feltételeit tervszerűen biztosítja, illetve a gyermekekkel közösen teremti meg.

A szabad játék a gyermekek kényszerhatás, direkt beavatkozás nélkül végbemenő örömteli tevékenysége, amely azonban nem jelenti a gyermekek magukra hagyását. A felnőtt figyeli a gyermekek játékát, s ha szükséges, a gyermekek kérésére, vagy ha a helyzet úgy kívánja, indirekt módon nyújt segítséget. Direkt beavatkozás csak a gyermekek testi-lelki egészségének megóvása érdekében lehetséges.

A gyermekek közös élményeinek gazdagítása, az élmények forrásainak tervezése, a szocializáció segítése, az érzelmek, a szokások, a magatartási módok formálása, a kultúra közvetítése, a kevésbé önálló, nem kreatív, élményszegény gyermekek játékának fejlesztése az óvodai nevelés felvállalt funkcióinak érvényesítését jelentik.

A mintaadó óvodapedagógus a játékbeli magatartásra is hat. A felnőtt segít, a gyermekek közötti megoldatlan konfliktusok rendezésében, a lehetséges megoldások demokratikus megvitatásában.

A Lépésről-lépésre óvodai programunk/gyakorlatunk teret ad a különböző játékok fajtáinak a napirendbe beágyazottan az egésznap folyamán. Biztosítjuk hozzá a feltételeket a gyermeki fejlődés érdekében:

1. Gyakorlójáték
2. Szimbolikus játék: szerepfelvétel nélküli utánzó játékok, fantázia szimbolikus játékok, szerepes szimbolikus játékok /tematikus, bábozás, dramatizálás/
3. Konstruáló játék: építőjáték, barkácsolás, konstrukciós játék.
4. Szabályjáték: értelem-, mozgásfejlesztő, szociális magatartást erősítő, nyelvi-, zenei-, vizuális-, matematikai-, mozgásos-, modern technikához kapcsolódó képességfejlesztő játékok, egyéni, csoportos, páros.
5. Komplex játék: szerepes-konstruáló, szerepes-szabály, konstruáló-szabály, szerepes –konstruáló – szabály.

3.2.7.2. Verselés, mesélés

Az irodalmi nevelést megalapozó verselés, mesélés, mondókázás sokféle tevékenységhez kapcsolódhat, építve a gyerekek kezdeményezésére és a pedagógus ösztönzésére. A csoport életkori összetétele, az egyéni érdeklődés és a feldolgozandó témaprojekt határozza meg az irodalmi anyag összeállítását. A többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdoló, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki – érzelmi élményeket nyújtanak.

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlesztésének és fejlődésének egyik legfőbb segítője. Életkorilag megfelel az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi

világot is megelevenítő, áttelekesítő szemléletmódja és az ehhez társuló, szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre. A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatást átélve, eleven belső képi, konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel élve feltárul a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonylatai, a lehetséges és megfelelő viselkedésformái.

A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja. A mondóka, a vers, mozgásra ösztönzi a gyermeket, ezért kapjanak támogatást és lehetőséget az improvizálásra.

A közös mesehallgatások épüljenek be a mindennapi tevékenységekbe, ami a kisgyermek mentális igényének elmaradhatatlan eleme. A mesék dramatizálásában a pedagógus a gyermekek életkorának és tapasztalatának megfelelően kapcsolódjon be. A kisebb és nagyobb gyermekek között legyenek megosztható szerepek. 5-6 éves korban már megjelenik a személyes történetek iránti érdeklődés, ezért fontos szerepet kell, hogy kapjanak a gyermekek által alkotott mesék, történetek. Az óvodapedagógus teremtsen helyet, időt és változatos eszközöket mesekönyvek készítéséhez, saját történetek illusztrálásához. A mesekönyveket „tematikusan”, jól áttekinthetően, címlapjával kifelé tároljuk.

Az irodalmi nevelés hatékonyságának fontos feltétele, az óvodapedagógus feladata, hogy megismertesse a gyermekekkel a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókákat, rigmusokat, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemeit, meséit -, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveket.

Az óvodapedagógus motiváljon olyan szituációkat, melyek folytatásra, megoldásra várnak. Ezek megfigyelésével sok információhoz juthat a közreműködő gyermekről. A különböző tevékenységközpontokat a gyermekek felhasználhatják a bábozás, dramatizálás feltételeinek megteremtésére. A bábjáték, mivel érzelmeket fejez ki, és kelt életre, alkalmas a mentális sérülések feltárására.

A fejlődés várható eredményei:

- A gyermekek szívesen mondókáznak, verselnek, mesélnek, önállóan is kezdeményezik a közös mondókázást, mesélést.
- Az irodalmi központban szeretnek könyveket nézegetni, vigyázzanak a könyv épségére.
- Igénylik az irodalmi központban a rajzolás lehetőségét, maguk is készítenek képeskönyvet, kitalálnak mesét.

- Van „kedvenc” meséjük, amit önállóan is szívesen mesélnek.
- Szókincsük bővül, beszédük érhetőbbé, kifejezőbbé válik.
- Megismerkednek a nyelv kifejező erejével, képességével.
- Helyes nyelvhasználattal biztonságosabban fejezik ki magukat.
- Nyelvi fejlettségük pozitívan hat a gyermek érzelmi-értelmi és erkölcsi, etikai fejlődésére.
-

Bábjáték – dramatizálás

A művészeti tevékenységek sajátos műfajaként integrálja a mozgást, a beszédet, a zenét, az irodalmat és az ábrázolást. A dramatizált irodalom a gyermeki önkifejezés, megismerés, fejlesztés eszköze. A bábjátékba vetített érzelmek, attitűdök, a helyzetekben megnyilvánuló viselkedés jelzés a felnőtt számára a gyermek személyiségéről, világhoz való viszonyáról.

Az óvodapedagógus motiváljon olyan szituációkat, melyek folytatásra, megoldásra várnak. Ezek megfigyelésével sok információhoz juthat a közreműködő gyerekekről. A gyermekeknek legyen lehetőségük saját maguk által kitalált mesék, történetek reprodukálásához. A pedagógusnak alkalma adódik különböző szociális minták, szerepek közvetítésére (munkamegosztás, szerepvállalás).

A különböző tevékenységközpontokat a gyermekek felhasználhatják a bábozás, dramatizálás feltételeinek megteremtésére. A bábjáték, mivel érzelmeket fejez ki, és kelt életre, alkalmas a mentális sérülések feltárására. Ezek terápiás felhasználására csak az arra felkészített szakember jogosult.

3.2.7.3. Ének, zene, énekes játék

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik a gyermekek zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömeit. A népdalok éneklése, a gyermek néptáncok és népi játékok a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását. Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások elsődleges eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásnak alakításában.

A fejlődés várható jellemzői

- Képesse válnak a különböző zenei élmények befogadására.
- Kialakul a belső motiváció az éneklésre, zenélésre.
- Élvezettel játszanak énekes játékokat.
- Kialakul az énekrepertoárjuk kedvenc dalaikból.
- Tudnak ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni.
- Megismernek hangszereket, tudják azonosítani azok hangját.
- Ritmushangszereket tudnak használni.
- Zenére történő mozgásuk összerendezett, esztétikus.
- A zenehallgatás szükségletükké válik.
- A felnőtt minta utánzásával az éneklés, zenélés részévé válik a gyermek mindennapi tevékenységének.

3.2.7.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Programunk az ábrázoló-, kézműves tevékenységet az önkifejezés, személyiségfejlesztés fontos eszközének tartja. A művészeti tevékenységek – így az ábrázolás is – a teljes szabadság élményét kell, hogy nyújtsák a gyermekek számára. A vizuális nevelés célja, hogy teret adjon a gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezésének, gazdagítsa a gyermekek tér-, forma-, színeképzését, formálja esztétikai érzékenységüket, szép iránti nyitottságukat, igényességüket. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására. A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, konstruálás, kézimunka, környezetalakítás, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. Az ábrázolás a gyermek első alkotó tevékenysége, a személyiségfejlesztés fontos eszköze. A gyermeki alkotások információt hordoznak a gyermek érzelmeiről, örömeiről, vágyairól, szorongásairól. Megfigyelhetjük, hogyan fejlődik élményviláguk, fantáziájuk, képzeletük, fogalmaik. A vizuális nevelés szorosan kapcsolódik más nevelési területekhez. Komplexitása megnyilvánul abban is, hogy egy tevékenységen belül többféle technika alkalmazható. A gyerekek az egész nap folyamán kapják meg a műhelymunka lehetőségét. A szabad alkotás mellett megszervezhetőek – kötelezően választható formában – célirányosabb tevékenységek is, pl. a téma adott, a technika választható; a technika kötött, a feldolgozás tartalma egyéni. A technikák segítségével a gyermekek sok eszközt készíthetnek egyéb tevékenységeikhez – fokozva a sikerélményt. A különböző technikai alapelemek eljárásaival /rajzolás, mintázás, kézimunka/ az óvodapedagógus ismertesse meg a gyermekeket. Nyújtson példát és adjon lehetőséget az eszközök használatára.

A fejlődés várható jellemzői

- A rajzolás, a mintázás, a kézimunka számukra kedves, örömteli tevékenységgé, fantáziájuk, kreativitásuk kifejező eszközévé válik.
- Kezüik ügyesedése lehetővé teszi az egyre precízebb, apró mozdulatokat kívánó feladatok elvégzését.
- Ismerik az ábrázolási technikákat, képesek azokat önállóan is alkalmazni.
- Ismerik, és biztonsággal használják az ábrázolás eszközeit térben és síkban egyaránt.
- Ismerik az ábrázolás anyagait, azokat biztonsággal, önállóan választják és használják.
- Megismerkednek a népművészettel, kézműves technikákkal, népi motívumokkal.
- Esztétikai érzékük alakul, képesek a szép meglátására a természetben, tárgyi környezetben.
- A gyermeki alkotás a belső képek alakítására épül.
- Örülnek alkotásaiknak és a készített kompozícióknak.
- A gyermekek alkotás közben gazdagodnak, fejlődnek manuálisan, érzékszerveiket tekintve, valamint gondolataikban, érzelmeikben is edződik akaratuk, kitartásuk.

3.2.7.5. Mozgás

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodás kor a természetes hely-, helyzetváltoztató és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyet sokszínű változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

A mozgásos játékok, tevékenységek fejlesztik a gyermekek természetes mozgását (járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás) és testi képességeit, mint az erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés.

Kedvezően befolyásolják a gyermeki szervezet egészséges növekedését, teherbíró-képességét és az egyes szervek teljesítőképességét.

Fontos szerepük van az egészség megőrzésében, megóvásában. Felerősítik és kiegészítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatását.

A spontán, a szabad játék keretein belül végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének fejlődésére (pozitív énkép, önkontrol, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás).

A játékos mozgásoknak, az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek teremben és szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán vagy szervezett formában az óvodai nevelés minden napján – az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve – minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Az óvodapedagógus biztosítson teret és lehetőséget a sokszori gyakorlásra, tolerálva az eltéréseket. Adjon esélyt arra, hogy minden gyermek önmagához viszonyítva fejlődjön.

Az óvodapedagógus feladata a mindennapos testnevelés tervezése, megszervezése, biztosítása, melynek helye az aula, a csoport, az öltöző, sószoba és az udvar lehet. A mindennapos testnevelést célszerű 9 óra körül tervezni, mert ekkor már elfárad a gyermek idegrendszere és felfrissülésre vár. A mindennapos testnevelésnél vegye figyelembe a csoport és az egyén jelzéseit is.

A program tág teret biztosít a finommotorikát fejlesztő játékoknak, ahol fejlődik a szem – kéz – láb koordináció. Tartásjavító és egyéb játékos gyakorlatok beépíthetők a feladatok közé.

A fejlődés várható jellemzői

- Mozgásigényük szokássá válik, mozgásszeretetük megerősödik.
- Kialakul testsémájuk, oldaliságuk, téri tájékozódásuk, ismerik saját téri kiterjedésüket.
- Megválasztják dominanciájukat.
- Képesek érzékelni, szabályozni mozgásukat.
- Fejlődik társas kapcsolatuk, egymáshoz való alkalmazkodó képességük.
- Megerősödik önfegyelmük, figyelmük.
- Edzettekké válnak fizikálisan és szellemileg.
- Növekszik állóképességük, gyorsaságuk, erőnlétük és ügyességük.
- Fejlődik szem-kéz, szem – kéz – láb koordinációjuk.
- Előtérbe kerül a finommotorikát fejlesztő eszközök használata a kézi szerek használatával.

3.2.7.6. A külső világ tevékeny megismerése

A gyermekek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szereznek a közvetlen szűkebb és tágabb természeti- emberi-tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonyuk alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulják azok védelmét, az értékek megőrzését. Megismerik a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulják ezek szeretetét, védelmét. Óvodáskorban különösképpen fontos, hogy a gyermekek maguk is megtapasztalhassanak jelenségeket, folyamatokat. A környezetismeret tág

fogalom, mely magába foglalja a természet, a társadalom ismeretét és a környezetvédő szemléletet és magatartást.

A fejlődés várható jellemzői

- Ismerik közvetlen környezetüket, és ott biztonságban érzik magukat.
- Tudják saját születési idejüket, helyüket, lakcímüket, szülei pontos nevét, foglalkozását, óvodájuk nevét.
- Különbséget tudnak tenni az évszakok között, felismerik a napszakokat.
- Ismerik a háziállatokat, vadállatokat, környezetük növényeit, azok gondozását.
- Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában, ismerik a közlekedési eszközöket.
- Kialakulóban vannak azok a magatartási szokások, formák, melyek a környezet megbecsüléséhez, megóvásához vezetnek.
- Megalapozódik véleményalkotásuk, döntési képességük a környezet alakítására vonatkozóan.
- A jövő környezetét a jelen óvodásai fogják alapvetően meghatározni, átrendezni, s ha most nem kapnak megfelelő indítást, - tönkretenni.

3.2.7.7. Matematikai tartalmú tapasztalatok, ismeretek szerzése

A matematikai tapasztalatok áthatják az ember egész életét. Az óvodában minden szituációban, tevékenységben adottak a lehetőségek matematikai tapasztalatok szerzésére.

A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut a gyermek és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alakú, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítéloképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiség szemlélete.

Az óvodapedagógus elsődleges feladata gondoskodni arról, hogy a csoportszoba berendezései, tárgyai változatos lehetőséget kínáljanak alapvető matematikai készségek fejlődéséhez. A pedagógus ismerje fel a gyermekek által kezdeményezett játék kínáلتa szituációkat a matematikai készségek fejlődéséhez.

Konkrét élményeken keresztül fejleszhető legjobban a gyermek. Minél jobb megfigyelője a felnőtt a gyermek tevékenységeinek, annál sikeresebben tudja felhasználni azokat matematikai fogalmak megalapozására.

A fejlődés várható jellemzői:

- Felismerik környezetükben a matematikai összefüggéseket.
- Kialakul számfogalmuk (10-ig), valamint a gyermekek érdeklődése, igénye, fejlettségi szintje alapján magasabb számfogalommal is rendelkeznek.
- Cselekvés közben műveleteket végeznek a halmazok témakörben.
- Tapasztalatokat szereznek a mérések terén.
- Felismerik az egyszerűbb relációkat, alakul ítélőképességük, fejlődik tér-, sík- és mennyiségsszemléletük.

3.2.7.8. Munka jellegű tevékenységek

Az óvodás gyermekek személyiségfejlesztésének fontos eszköze a játékkal és cselekvő tapasztalatokkal sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka, a munka jellegű játékos tevékenységek. Játékidőben és bármely tevékenységben adódik lehetőség munkavégzésre. A közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája. A tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok (mint például a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság) alakításának fontos lehetősége. A gyermekek kezdetben saját szükségleteik kielégítéséért végeznek munkát, később már szívesen teszik ezt társaikért is.

Leggyakoribb munkafajták:

- Önkiszolgáló munka, amely az önállóságot, önfegyelmet, kitartást, feladattudatot fejleszt.
- A játékban megjelenő, önmaguk és társaik valós szükségletét kielégítő munkák.
- Csoport hagyományok ápolásához kapcsolódó munkák.
- Élő környezet rendszeres gondozása: növény- és állatgondozás.
- Önként vállalt, csoportokban végezhető alkalmi megbízások (pl.: felelősök választása).
- A naposság, önként vállalt munka, de az elkezdett tevékenységet be kell fejezni.
- Kerti munka, udvarrészük gondozásába, rendbetartásába.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést a gyermekekkel való együttműködést, és folyamatos, konkrét, reális, vagyis saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.
- Gyermekméretű eszközök biztosítása, azok állandó helyének kialakítása.
- A munkavégzés ösztönzése, értékelése.

- Vegyes életkorú csoportokban a nagyok érdekében a feladatok differenciálása (vállaljon kötelezettséget, törekedjen az eredményesség elvégzésére).
- Az emberi munka jelentőségének, az alkotás szépségének bemutatása.
- A szülők munkájának megismertetése.
- A gyermekek önálló, szükségletből fakadó munkavégzésének támogatása, a gyermekek próbálkozásainak segítése.
- Reális, fejlesztő értékelés, gyermekkel való együttműködés.

Munkavégzés közben a gyermekek megfigyeléseket végeznek, tapasztalatokat, ismereteket szereznek természeti-társadalmi környezetükről. Megtanulják a legszükségesebb szerszámok, eszközök használatát. A munka jellegű tevékenységekben segítő társuk lehet a szülő is.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyerekek szeretnek közösen dolgozni, segítenek társaiknak.
- Figyelnek környezetük rendjére, saját személyes dolgaik rendezettségére.
- Szívesen vállalják a naposságot, önállóan, igényesen végzik munkájukat.
- Környezetükben lévő növényeket óvják, gondozzák.
- Szívesen vállalkoznak egyéni megbízatások teljesítésére.
- Feladattudatuk kialakul életkoruknak megfelelően.

II.3.5.8. Tevékenységekben megvalósuló tanulás projektek formájában

Az óvodai tevékenységekben megvalósuló tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciájának fejlesztése, attitűdök erősítése és a képességek fejlesztése. Az óvodapedagógus az ezt támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

A Lépésről-lépésre programunkban, a tevékenységekben megvalósuló tanulás projektek formájában realizálódik.

A projekt sajátos, gyermeki tevékenységben megvalósuló tanulási egység, amelynek középpontjában egy bizonyos témakör, probléma áll. A projekt, illetve azon belül a téma feldolgozása hosszabb-rövidebb időintervallumokban a különböző műveltségtartalmak témához kapcsolódó, tudatosan megtervezett

integrálódásával történik. Az integrálás mozaikszerű ismeretek helyett a tevékenységekben komplexen megjelenő problémák különböző megközelítését és megoldását jelenti.

Integráló szálak

- Közös élmény
- Elkészített eszközök
- Kiemelt képességekörök
- Munkafolyamatok
- Tartalom

Az integráló szálakat a pedagógus átgondolja, megtervezi a tevékenységi formákat, eszközöket, a differenciálás módját, a tevékenység tartalmát, de a folyamat a gyakorlatban, a gyermekekkel való együttműködések során alakul, változik.

A témakörök kiválasztásában és a témák több szempontú feldolgozásában a gyermekek aktív partnerek, akik élményeikkel, tapasztalataikkal, családjukban a szülők érdeklődéséhez és foglalkozásához is kapcsolódva hozzájárulnak a nagyon izgalmas kreatív tervezéshez.

A témák tevékenységekhez kapcsolódnak. Az óvodai életben a tevékenységek jellegét tekintve a különböző központokban, a szabad játékban és a játékban szervezett tevékenységekben megvalósuló tanulás helyzeteiben tudjuk feldolgozni a tartalmat. A gyermekek sikerélményhez juthatnak a különböző tevékenységekben, megmutathatják erősségeiket, mert „megszűnik a verbális képességek egyeduralma”, s azok a gyermekek is megélik a felfedezés örömét, akik csendesebbek, visszahúzódóak, manuális síkon tehetségesebbek.

Az óvodapedagógus és a gyermekek együttműködése sokszínűvé válik. A sokféle tapasztalat gazdagabb ismeretekhez juttatja a gyermekeket a kölcsönhatások következtében.

A helyzetekben jelen van a közös tervezés, a közös tevékenység, az összehangolt együttműködés és a cselekvéses tevékenységekben megvalósuló tanulás ugyanúgy, mint az egyéni élmények, tapasztalatok, az egyedi érdeklődés és ambíció kiélésének lehetőségei.

A szabad téma, tevékenység, technika, az eszközválasztás lehetőségei a játék indítékait aktivizálják, ezért a gyermekek a tevékenységekben megvalósuló tanulást saját élményként élhetik meg. Ez a pozitív élmény válik aztán belső hajtóerővé. Így kerülnek felszínre irodalmi anyagok, matematikai ismeretek, a környezet megismerése, ének-zenei, ábrázolási tevékenységek.

A projektek feldolgozása a tevékenységközpontokban zajlik, élményszerű, gazdag tartalmú, változatos tevékenységi lehetőségekkel. A gyermekek felfedező vágyára, érdeklődésére építve olyan témákat dolgoz fel, amelyek kapcsolják a frissen szerzett tudást a meglévőkhöz. A nyitott struktúra lehetővé teszi mind a gyermek, mind a pedagógus számára:

- Az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulást (szokások alakítása).
- A spontán játékos tapasztalatszerzést
- A cselekvéses tevékenységekben megvalósuló tanulást
- A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzést
- Az óvodapedagógus által irányított megfigyelést, tapasztalatszerzést, felfedezést
- A gyakorlati problémamegoldást
- A bármely oldalról történő megközelítést és belépést
- A mesterséges korlátok nélküli kommunikációt
- A környezet különböző szempontokból történő megfigyelését
- Teret ad váratlan módosításoknak, kiegészítéseknek

A gyermeket be kell vonnunk az általuk fontosnak tartott témák listájának elkészítésébe. Ezután az egyes témákból a tevékenységek és központok, a szabad játék és a felajánlott tevékenységek átgondolásával az óvodapedagógus készíti el a projektet.

A projektek időtartama

A projektek a tervezésnél vezérfonalat képeznek. A témák, melyeknek feldolgozása lassú folyamat, tevékenységekhez kapcsolódnak. Egy-egy témaprojekt a gyermekeket akár egy-két hétig, vagy még hosszabb ideig is foglalkoztathatja. Ennek elsődleges meghatározói a gyermekek, akik közben ötleteikkel, gyűjtéseikkel, megfigyeléseikkel, otthonról hozott információikkal tovább építhetik, gazdagíthatják a projektet. A gyermekek a tevékenységekben a spontaneitás, a szabadság, az önállóság, a sikeresség élményét élik meg, s mivel erősebb a motiváltság, hatékonyabbá válik a cselekvéses tanulás.

A tematikus projekt jellemzői:

- Nem szűkül le csak évszakrendszerre és témákra
- Sokféle eljárást, módszert integrál
- Sokféle tevékenységet, műveltségtartalmat integrál
- Változatos helyzetekben találkoznak a gyermekek egy-egy témával

- Az óvodapedagógus a tevékenységekben megvalósuló tanulás irányítása során személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását

Az óvodapedagógus által felajánlott tevékenységek rendszere

Az óvodában a tevékenységekben megvalósuló tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Programunkban a játéktevékenységek és a felajánlott tevékenységek ugyan abban a **tevékenységközpont rendszerben** folynak. Ez alól kivételt képez a rendszeres, életkor függvényében fokozatosan kötelezővé váló nagycsoportos formában szervezett mozgásfejlesztés: a testnevelés. A felajánlott tevékenységek rendszeres, módszeres műveltségtartalmat közvetítő szerepet töltenek be, közvetlen tapasztalást biztosítanak a tevékenységekbe ágyazva.

A felajánlott tevékenységek háromféle szervezeti keretben folynak

Választható

tevékenységek

A spontán játék közben a gyermekek által éppen nem használt tevékenységközpontban az óvodapedagógus felajánlja a tevékenységekben megvalósuló tanulási helyzetet. Az integrált témafeldolgozás keretében akár több tevékenységközpontban szervezett tevékenységet is felajánlhat.

A választhatóság biztosítható

- Egy időben két vagy több egymáshoz kapcsolódó, integrálódó tevékenységgel.
- Egymás után láncszerűen egymáshoz kapcsolódó tevékenységgel.

Az egy időben több központban biztosított választásoknál jó munkamegosztással és előzetes megbeszéléssel a pedagógiai asszisztens, a dajka, a szülő is bevonható, értékes segítőtársak lehetnek.

Ebben a szervezeti keretben a gyermekek választanak, döntenek, kötelezettségük a felvállalt tevékenység végigvitelére irányul.

A 6-7 évesek számára be kell építeni azokat a variációkat is, ahol a választás, döntés lehetősége is megadatik, de a gyermekek irányítottabb tevékenységek közül választhatnak. Ezt szolgálja a következő szervezeti keret:

Kötelezően választható tevékenységek

Ezek a tevékenységek választhatóak, de a választás a felajánlott tevékenységek között kötelező a gyermekek számára.

A kisebbek számára tovább differenciálhatunk:

a nagyobbak, fejlettebbek
kötelezően választható

a
kisebkek számára választható

a felajánlott tevékenység,

miközben a többiek szabadon játszanak

A választhatóságot célszerű egy szervezettebb együttlétből indítani (kötelező mesehallgatás, beszélgető kör, közös mozgásfejlesztő tevékenység stb. után). A választást követően a gyermekek a tevékenységet szabadon alakíthatják, de fontos követelmény, hogy a megkezdett tevékenységet végigvigyék, befejezzék. Ezután érdeklődésüknek megfelelően válhatnak. A választható tevékenységek egymáshoz kapcsolódnak. A tevékenységek tartalmukban gyakran megegyeznek, csak az aspektusok különbözőek.

A választható és kötelezően választható tevékenységek csak akkor szervezhetőek meg, ha a gyermekcsoport már rendelkezik egy fejlettebb játékkultúrával. Ezért az őszi hónapokban a legfontosabb a szocializálás, az elmélyült, tartalmas játéktevékenység feltételeinek biztosítása, a sokféle közös élmény átélése, az új társak megismerése, és az újbóli összeszokás. A program szellemiségétől távol áll minden erőszakos, kényszerítő megoldás. A tevékenységek főszereplői a gyermekek, és a szükségleteiket megismerő, fejlesztő, támogató, segítő, rendező felnőtt, aki mindezt a gyermekhez igazítja a megfelelő eszközök és módszerek kiválasztásával, biztosításával.

Kötelező tevékenységek

Kötelező tevékenységek alatt értjük azokat a tevékenységekben megvalósuló tanulási helyzeteket, amelyek egyszerre, az egész csoport számára szerveződnek. Ezek nem időhöz, nem életkorhoz kapcsolódnak, hanem a gyermekek fejlesztésének aktuális feladataihoz. Ez a tevékenységforma a mozgásfejlesztésben alkalmazható rendszeresen. A nagyoknak az ének-zenei tevékenységben havonta egy alkalommal, máshol csak alkalmanként, a program szellemiségének megfelelően. A kötelező tevékenységek folyamata nem hagyományos didaktikai felépítésű.

A kötelezőség nem jelenti a helyhez kötöttséget. A kötelező tevékenység folyamán is biztosított a gyermekek számára a választás lehetősége (pl. ábrázolás tevékenységben kötelező festeni, de a gyermek döntheti el, mit fest, vagy kötelező a téma, de a gyermek választhat a technikák, vagy az elkészítés időpontja között).

Tevékenységek általános jellemzői

A gyermekek szempontjából

- A választás, döntés lehetőségét biztosítva kitartásra, feladattartásra nevel.
- A tevékenységekbe ágyazott műveltségtartalom integráltan vagy projektek keretében kerül sok szempontú megközelítésre, az óvodás gyermekek kompetenciáinak fejlesztésére.
- A gyermekek a felnőtt és a kortársak mintáját utánozva felfedezéssel, kísérletezéssel, próbálkozásokkal játékosan tanulnak.

Az óvodapedagógus szempontjából

- Tervszerű, átgondolt tevékenységeken keresztül formálja a gyermeket.
- A tevékenységközpontokban felajánlott lehetőségek fejlesztő hatása komplex.
- A tevékenységközpontok között a kötelezően választható helyzetekben is szabad az átjárás, ha a gyermekek elképzelése ezt kívánja meg.
- Az óvodapedagógus mintaadó szerepe minden helyzetben megnyilvánul, kiegészíti a gyermek önálló tevékenységeit.
- A választható tevékenység felajánlására találja meg a megfelelő időt (pl. ha már csökken az elmélyülten játszó gyermekek száma.)
- Személyre szabott, pozitív, fejlesztő hatású értékeléssel segíti a gyermeket.

3.2.8. A hét tevékenységközpont

Programunkban a gyermek egész napi tevékenysége a hét tevékenységközpontban zajlik. A tevékenységközpontok egysége rendszerbe integrálja azokat a tevékenységeket, amelyeket az óvodapedagógus tudatosan és átgondoltan ajánl fel választási lehetőségként a gyermekek számára. Itt történik a spontán szabad játék és itt szerveződnek azok a tevékenységek, amelyek játékosak, de mivel az óvodapedagógus előkészítő, szervező, feltételteremtő szerepe itt módszeresen érvényesül, nem nevezhető csupán szabad játéknak.

Ez két különböző kategóriát jelent, amit úgy közelíthetünk meg, hogy a játéknak van:

- a. spontán formája a tevékenységközpontokban,

- b. szervezettebb, tervszerűbb formája, amely az óvodapedagógus oldaláról nézve „irányítottabb”.

Ha ezeket a tevékenységeket a tevékenységekben megvalósuló tanulás szempontjából nézzük, akkor beszélhetünk:

- a. szabad játékban történő spontán tevékenységekben megvalósuló tanulásról,
b. játéktevékenységekben megvalósuló tanulásról, mely tervszerűen előkészített, felajánlott.

Mindkettő ugyanabban a tevékenységközpont rendszerben folyik, csak az óvodapedagógus és a gyermekek részvételét tekintve tehetünk különbséget.

3.2.8.1.A családi és egyéb szerep- situációs, drámajáték központja

A gyerekek által naponta megélt élmények felidézésének, újrajátzásának helyszíne. Segít az őket körülvevő világ megismerésében, változatos szerepek gyakorlásában. Számukra ismerős eseményeket és személyeket idéznek föl, utánozzák családtagjaik, a felnőttek és a gyerekek viselkedését. Ebben a tevékenységközpontban kapnak helyet a gyermekek saját szükségleteire szervezett munkajellegű tevékenységek: sütemény sütése, salátakészítés stb.

Hatás a gyermek fejlődésére:

- A szerepjáték segít a gyermeknek egy én-központú lényből másokkal együttműködő személlyé válni.
- Segít az őket körülvevő világ megismerésében, változatos szerepek gyakorlásában.
- Segíti a nyelvi megértést és kifejező képességet, kommunikációt, bővül a szókincs, fejlődik a fogalmi gondolkodás.
- Segíti a kapcsolatok létrehozását, a társas fejlődést, az egymáshoz való alkalmazkodást.
- Segíti a kreatív, problémamegoldó gondolkodás fejlődését.
- Fejleszti az érzelim kifejezőképességét.
- Fejlődnek a finom- és nagymotoros készségek, a koncentrációképesség.
- Segíti a gyermekek erkölcsi ítézőképességének fejlődését.
- Alapvető matematikai fogalmak elsajátítása: halmazképzés, egy az egyhez megfeleltetés, párosítás, azonosítás, leképezés stb.

Pedagógus szerepe:

- A környezet megfelelő kialakítása, berendezése
- Kellékek, eszközök összeválogatása, rendezése
- Idő, hely, helyszín biztosítása és megfelelő csoportlégtör biztosítása
- Élmények biztosítása, élményszerző kirándulások szervezése a szerepjáték gazdagítása érdekében (kirándulás, színház, üzemlátogatás stb.)
- Szabályok kialakítása a gyermekek és eszközök védelmében
- A pedagógus a szabad játék során csak megfigyelő, feltételeket biztosító, csak a gyermekek igényének megfelelően kapcsolódik be a játéksituációba

- A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét. Az óvodában fontos és elengedhetetlen a szabad játék túlsúlyának érvényesülése.

3.2.8.2. Irodalmi és ének-zenei tevékenységek, mozgásfejlesztés központja

Lehetőség szerint ez egy csendes, meghitt sarok, ahol a gyermekek könyveket (óvodai, könyvtári, otthonról hozott, gyermek által készített) lexikonokat, folyóiratokat stb. nézegethetnek, mesélhetnek egymásnak belőlük, vagy a felnőtt mesél nekik. Ez az az a központ, amelyik gyakorlatilag állandóan használatban van, mivel értelemfejlesztő, és szabályjátékok színtere is lehet. A pedagógus általában ebben a központban szervezi a beszélgető köröket, drámajátékokat, s ez a központ a zenei játékok, bábozás helyszíne is.

A mozgás, a ritmus, a zene egymástól elválaszthatatlan egységben jelent zenei élményt a gyermek számára. Programunkban a zenei nevelés a Kodály Zoltán és Forrai Katalin által teremtett hagyományokra épül, és nem szűkül le az ismeretek feldolgozására, hanem érzelmeket aktivizáló, hangulati tevékenység.

Hatás a gyermek fejlődésére:

- Az érthető és kifejező beszédkészség fejlődése.
- Önálló versmondás képessége.
- A mesében előforduló kifejezések, szófordulatok beépülése a gyermek szókincsébe.
- Kialakul a szerepek megosztásának, az élmények megbeszélésének képessége.
- Gondolkodás, képzelet, auditív figyelem fejlődése, beszédfigyelem kialakulása.
- Figyelemmel hallgatják társuk mesélését, mondanivalóját.
- Zenei élmények befogadásával érzelmi fejlődést.
- Kialakul a belső motiváció az éneklésre, zenélésre.
- Ritmusérzék fejlődése, változatos mozgásokkal való érzékeltetése.
- Hangszerek megismerése, felismerése hangjuk alapján is.
- A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.
- Összerendezett, esztétikus mozgások kialakulása.
- Környezetünk hangjainak felismerése, beazonosítása.
- Kialakul a könyv iránti szeretet.
- Felfedezi a könyvet, mint az ismeretszerzés egyik forrását.

Pedagógus szerepe:

- Helyszín kialakítása, központ berendezése.
- A különböző témakörökhöz kapcsolódó könyvek biztosítása (pl. történhet egy közös könyvtár látogatás keretében, készítheti a pedagógus a gyermekekkel közösen).

- A könyv használatának megtanítása a gyermekekkel.
- Életkorhoz, témához kapcsolódó irodalmi és ének-zenei anyag kiválasztása (mese, vers, mondóka, dalosjátékok, zenehallgatási anyagok), élményszerű átadása, érdeklődés felkeltése.
- Közös szabályok alakítása az eszközök védelmében és a nyugodt légkör biztosítása érdekében.
- Irodalmi és zenei kultúra átadása, ízlésformálás.
- Beszédre ösztönző szituációk megszervezése, nyelvi játékok, beszélgetések kezdeményezése, ezzel az önkifejezés megalapozása.
- Zenei képességek (hallás, ritmus, mozgás) fejlesztése, játékok szervezése.

3.2.8.3. Művészeti tevékenységek központja (ábrázoló, kézimunka, kézműves, egyéb alkotó tevékenységek)

Ez az a tevékenységközpont, ahol a gyermekek szabadon kipróbálhatják és fejleszthetik saját kreativitásukat, megismerkedhetnek új anyagokkal, technikákkal. Itt kapnak helyet a vizuális tevékenységek eszközei, de más alkotást elősegítő eszközök is, mint az olló, ragasztó, kréta, textil és a természetes anyagok széles választéka.

Hatás a gyermek fejlődésére:

- Önjutalmazó tevékenység, az alkotás folyamata a fontos a gyermek számára, nem a produktum.
- Az önkifejezés egyik változatára biztosít lehetőséget.
- Ösztönzi a kreativitást, verbális, nonverbális kommunikációt, önértékelést, az intellektuális képességek fejlődését.
- Fejlődik a figyelem, koncentráció, kitartás képessége.
- Fejlődik a finommotorika, a szem-kéz koordináció, vizuális percepció.
- Fejlődik a szín, a formaérzék, a különböző textúrák felismerése.
- Oksági kapcsolatok megértése.
- Kialakul a síkban való tájékozódás képessége.
- Elrendezés, sorrendbe állítás és tervezés elsajátítása.
- Döntéshozásra, problémamegoldásra serkent.
- Önállóságra szoktat.
- A közös alkotás örömmel tölti el, szívesen kapcsolódik be a tevékenységekbe, társai munkáját tiszteletben tartja, megbecsüli.
- Vigyáz a használt eszközök épségére, megbecsüli azokat.
- Kulturális és művészeti örökség tisztelete.
- Kialakul az igény az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadása.

Pedagógus szerepe:

- A központ kialakítása, berendezése.
- Szabályalkotás.

- Az eszközhasználat megtanítása.
- Biztosítsa a mindennapi alkotás lehetőségét.
- Adjon időt és lehetőséget a kísérletezésre, próbálkozásra.
- Sokféle tárggyal, ötlettel, eszközzel motiválja a gyermekek művészeti érdeklődését.
- Ösztönözze a gyermekeket az önálló alkotásra, újabb ötletek megvalósítására.
- Minden gyermek alkotására ösztönzőleg reagáljon.
- Minden gyermek esetében önmagához képest értékelje az elkészült munkát. Az igyekezetet, az alkotás folyamatát értékelje, ne a végeredményt minősítse.
- Minden gyermek alkotását tegye ki a falra, hogy a szülők is láthassák.
- Soha ne mondja a gyermek alkotására, hogy szép, ha nem úgy érzi, mivel a gyermek érzékeli a verbalitás és a metakommunikáció ellentmondását, s ez elbizonytalanítja.
- A gyermek által elmondottakat a kész műről írja rá a papírra.
- Az aktuális témát jelenítse meg a központban.
- Ne adjon mintákat, mivel ez frusztráló hatású lehet a gyermek számára.
- Vonja be a gyermekeket a központ helyreállításába, takarításába az alkotó folyamat befejezésekor.
- Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán biztosítson teret, lehetőséget. Maga a tevékenység – s ennek öröme – fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

3.2.8.4. Manipulációs, asztali, társas-, és szabályjátékok központja

Itt a szét- és összeszerelhető-, a kirakós-, a társas-, és egyéb asztali játékok kapnak helyet. Ezekkel a játékokkal tanulnak meg a gyermekek egyeztetni, csoportosítani, sorba rendezni, szabályokat alkotni. Itt zajlik az értelem fejlesztő szabály játékok egy része is.

Hatás a gyermek fejlődésére:

- Matematikai fogalmak megismerése, folyamatos használata.
- Matematikai képességek fejlődése (számlálás – tő-, sorszám -, azonosítás, halmazképzés, analízis, szintetizálás, sorozatok alkotása, szabályfelismerés).
- Geometriai és térbeli viszonyok megismerése.
- Finommotorika, szem-kéz koordináció, vizuális percepció, Gestalt funkció fejlődése.
- Logikus gondolkodás, problémamegoldó, kreatív gondolkodás fejlődése.
- Színek, formák felismerése, gyakorlása.
- Figyelem, koncentráció képesség fejlődése.
- Méréssel kapcsolatos tapasztalatok szerzése.
- Szabálytudat, önfegyelm fejlődése.
- Társas kapcsolatok fejlődése, osztozkodás, együtt játszás képességének fejlődése.

- Egymás tevékenységének tiszteletben tartása (pl. megkérdezi a másik gyermektől, hogy szüksége van-e még az építményre, mielőtt azt szétszedi).

Pedagógus szerepe:

- A központ kialakítása, berendezése.
- Szabályalkotás.
- Gondoskodjon arról, hogy sok matematikai képességet fejlesztő játék álljon a gyermekek rendelkezésére.
- Használjon ki minden lehetőséget a matematika gyakorlására (pl. két gyermek egyszerre szeretne játszani, javasolja, hogy osszák el úgy, hogy mindkettőjüknek ugyanannyi legyen).
- Használja következetesen a matematikai nyelvet, tegyen fel matematikai tárgyú kérdéseket.
- A pedagógus segítő szerepe érvényesüljön, ne adjon kész megoldásokat, hagyja a gyermeket próbálkozni.
- A témaprojektek feldolgozásához készítsen eszközöket (kártyák, társasjátékok, kirakó játékok stb.)
- A játékeszközök épségét folyamatosan kövesse figyelemmel, szükség esetén javítsa meg, vagy cserélje le.
- A játékeszközöket folyamatosan cserélje, változtassa az érdeklődés fenntartására, az igények kielégítésére.

3.2.8.5. Természettudományos tevékenység központja

Ez a központ ad teret a külső világ tevékeny megismerésére és alkalmas könyvek, gyűjtemények, metszetek elhelyezésére. Ebben a központban található a nagytűk, térképek, a földgömb, a makettek és modellek, melyek az elmélyült felfedezési tevékenységet segítik. A folyamatos megfigyelések eredményeinek regisztrálására (időjárás, napszak, hőmérséklet, növekedés, fejlődés, egyéb változások) használhatók a táblázatok, amelyeket a gyermekek működtetnek az óvodapedagógus közreműködésével.

A csoport állatai, növényei is itt kapnak helyet, amit szintén a gyermekek ápolnak, gondoznak, az óvodapedagógus segítségével. Itt történnek azok az egyszerű kísérletek, melyek rávilágítanak az ok-okozati összefüggésekre, a miértekre, hogyanokra, s folyamatábrákon ábrázolják az esetleges változásokat (pl. csíráztatás, mi történik a növényvel, ha nem kap vizet).

E tevékenységközpont szerves része a külső szabad tér, mely számtalan lehetőséget nyújt a bennünket körülvevő világ megfigyelésére, tapasztalatok szerzésére. A szűkebb és tágabb környezetben tett séták valódi felfedezést és tapasztalatszerzést biztosítanak a gyermekeknek.

Környezetvédelem

Az óvodás korú gyermekek még nem vesznek részt aktívan a tágabb környezet védelmében, de azt már elvárhatjuk, hogy vigyázzanak a tisztaságra, védjék a növényeket, legyenek kíméletesek az állatokkal. A pedagógus juttassa a gyermekeket tapasztalatokhoz a környezetkárosító jelenségeivel kapcsolatban, mint például szemetes környezet, az autók kipufogó gáza által szennyezett levegő, zajártalmak, vegyi anyagok károsító hatása.

A szemléletformálás módja, eszközei a gyermekek életkori sajátosságaihoz, érdeklődéséhez, tapasztalataikhoz igazodjanak. Meghatározó szempont a szülők, családok bevonása, mert a szemléletformálásban otthon is sok tennivaló akad.

A jeles napok megünneplésével, hagyományaink ápolásával, kirándulások szervezésével erősítjük a gyermekek kötődését a természethez.

Hatás a gyermek fejlődésére:

- Kialakul a rácsodálkozás képessége, a felfedezés öröme.
- A természettudományos tapasztalatok során ismereteik bővülnek.
- Megismernek ok-okozati kapcsolatokat.
- Gyarapodik ismeretük a világról.
- Segít megérteni, ők hogyan illeszkednek ebbe a világba.
- Megtanulják tisztelni, szeretni, megbecsülni az őket körülvevő környezetet.
- Megtanulják tisztelni és megbecsülni az életet.

Pedagógus szerepe:

- A központ kialakítása, berendezése.
- Segítsen a gyermeknek a hétköznapi tárgyakat megfigyelni.
- Biztosítson érdekes alapanyagokat a kísérletezéshez, játékhoz, munkához.
- Biztosítson lehetőséget a kísérletezésekre, felfedezésekre, tapasztalatszerzésre.
- Tartsa tiszteletben a gyermek világképét és figyeljen arra, milyen jelentést tulajdonít az egyes szavaknak.
- A pedagógus nyílt végű kérdésekkel ösztönözze a gyermekeket a problémamegoldó gondolkodásra.
- Bátoríthatja egy olyan kérdés körüljárását, amelyet egy gyermek vetett fel, s mely nyomán kísérletezés kezdődhet.
- A kiállított tárgyakat folyamatosan cserélje, bővítse a gyermekek érdeklődésének, az évszaknak, a témaprojektnek megfelelően.
- Ne kezelje elszigetelt tudományként, építse be a mindennapos tevékenységekbe.

3.2.8.6. Homok-víz asztali tevékenységek, modellezések, terepasztali játékok központja

A homok és a víz akár a szabadban, akár a teremben a gyermek tevékenységben megvalósuló tanulásának egyik legeleveníbb helyszíne. Lehetőség nyílik minél több érzékszerv egyidejű használatára. A természetes anyagokkal való ismerkedés során a gyermekek szabadon alkothatnak, gondolkodhatnak és kommunikálhatnak.

Hatás a gyermek fejlődésére:

- Matematikai gondolkodás fejlődése.
- Természettudományos ismeretek, tapasztalatok gyarapodása.
- Finommotorika, szem-kéz koordináció, tapintás fejlődése.
- Társas kapcsolatok fejlődése (kommunikáció, osztozkodás, egyeztetés).
- Élmények felidézése, rekonstruálása.

Pedagógus szerepe:

- Feltételteremtés, a központ kialakítása, berendezése.
- Fokozatosság elvének érvényesítése (az érdektelen eszközök kivétele, újak elhelyezése).
- Biztosítson anyagokat, eszközöket a témaprojekthez kapcsolódóan.
- A különböző anyagok tulajdonságainak felfedezéséhez változatos eszközök biztosítása.
- Kérdéseivel ösztönözze problémamegoldásra és feltevések alkotására a gyermekeket (Mi fog történni, ha ...? Mi történt? Miért történt? kérdés hármas alkalmazása.)
- Szabályalakítás.

3.2.8.7. Építőjátékok, barkácsolás, szerepjátékok központja

Ebben a központban találhatóak a különböző alakú és méretű építő elemek, amelyek alkotásra, különböző építmények létrehozására ösztönzik a gyermekeket. Tapasztalatot szerezhhetnek az építőjátékkal való foglalkozások során. Sok kiegészítő eszköz használható a gyermekek érdeklődésének és élményeinek függvényében.

Ezek az eszközök lehetnek gyermekek által önállóan, illetve óvodapedagógus segítségével készítették, melyek elmélyültebb tevékenységekre ösztönöznek, és tovább segítik a gyermeki alkotást.

Hatás a gyermek fejlődésére:

- Nyelvi fejlődés: folyamatosan beszél az építményről, matematikai fogalmakkal bővül a szókincse (hosszú, rövid, magas, alacsony stb.), építmények megnevezése.
- Társas kapcsolatok fejlődése: közös tervezés, vita, együttműködés, szabályalakítás, szerepvállalás során.
- Természettudományos és matematikai tapasztalatok szerzése: méret, forma, súly, statikai tapasztalatok.
- Megfigyelőképesség, analizáló-szintetizáló képesség, csoportosítás, azonosítás, kreatív, fantáziadús gondolkodás fejlődése.
- Motoros fejlődés: finom- és nagymotoros mozgások, szem-kéz koordináció, vizuális percepció, a rendelkezésre álló térhez való alkalmazkodás, abban való tájékozódás.
- Fejlődnek a matematikai, a gondolkodási, a szociális és problémamegoldó képességek.
- Fejlődik a kreativitás és a koncentrációs képesség.

Pedagógus szerepe:

- A központ kialakítása, berendezése.
- A biztonságos játék feltételeinek megteremtése.
- Az építőelemek megfelelő elhelyezése, hogy indirekt módon közvetítse a matematikai ismereteket.
- Teljes hosszában látható legyen.
- Azonos formájú elemek egy polcon legyenek.
- A jelölés a teljes méretű elemet mutassa.
- A rendelkezésre álló eszközök, anyagok folyamatos pótlása, cseréje, a változó igényeknek megfelelően.

- Segítő kérdésekkel ösztönözze a gyermekek tevékenységét.
- Az építőjátékhöz kapcsolódó élmények biztosítása (pl. építkezések, útépitések megfigyelése).
- Ha a körülmények engedik, biztosítson lehetőséget arra, hogy az építmények több napig is megmaradhassanak.

3.2.9. Óvodai ünnepek, hagyományok

Az individuális pedagógia megbecsüli a közösségi lét értékeit. A csoport adta többlet a személyiség alakulásának egyik lehetséges mozgatója. A hagyományok ápolása összetartó erő, mely biztosítja az egyén számára az önérvényesítés, a kiemelkedés lehetőségét, és a társakhoz való kötődés, összetartozás élményét.

Fontos, hogy az óvodapedagógusok közösen alakítsák ki a különböző hagyományok, ünnepek rendjét. Legyenek intézményi szinten és csoporton belüli ünnepek egyaránt.

A különböző hagyományok megjelenését befolyásolja a település néprajzi hovatartozása, tájjellege. A népi hagyományok köréből a gyermekek életkorának megfelelően válasszunk. A múlt tárgyait, eszközeit az óvodapedagógus felhasználhatja kiállítások létrehozásához, elősegítve ezzel a családi gyökerek ápolását, a fiatalabb és idősebb generációk kapcsolatát.

A hazai családok egy részének állapota, az elszürkülő családi élet, a hagyományok feledése szükségessé teszik a családi ünnepek óvodai megrendezését (Mikulás, Karácsony, Anyák napja). Sok gyermek itt élheti meg a bensőséges pillanatokat. A program szellemiségének megfelelően az óvodapedagógus fektessen nagy hangsúlyt a csoportban tartható rendezvényekre, melyek a szülők, gyerekek ötletei alapján bővíthetők.

A csoport hagyományai

- Születés- és névnapok megünneplése a társak személyre szóló ajándékaival,
- Mikulás,
- Karácsony,
- Farsang,
- Húsvéti készülődés és locsolkodás,
- Víz világnapja,
- Anyák napja,
- Gyermeknap.
- Évzáró/Ballagás

A különböző ünnepek sokféle tevékenységet integrálva témaprojektekben is megjelenhetnek, gazdag tapasztalatokhoz juttatva a gyerekeket (pl. Március 15.).

Az óvodapedagógus adjon a gyermekeknek lehetőséget, időt, és eszközöket a készülődésre, tervezetésre, a dekoráció készítésére, vendégvadásra. Az előkészületekben és a rendezvények lebonyolításában nem nélkülözhető a szülők támogató együttműködése.

Az óvoda hagyományai

Egészségnap

Városi programokon való részvétel

(pl.: Vidor, Szelektív-szombat, Ovifoci a Stadionban, Mini tigrisfesztivál)

„Kincskereső Napok”

Több napos rendezvénysorozattal biztosítunk közös, változatos élményeket óvodásainknak és minden résztvevőnek.

Gyermekközösségi nap- új közösségformáló ünnep.

Mikulás várás

Ellátogatunk a Mikulás házához.

Adventi készülődés, karácsonyi ünnepség

A város karácsonyi forgatagában fellelhető élményszerzési lehetőségekkel élünk.

Óvodánk minden csoportjában adventi koszorúk és ajtódíszek készülnek, segítőkész szülők bevonásával. Az ünnepi mézeskalácsot óvodánk nagycsoportosai készítik el, amit az óvodai karácsonyi ünnepsége után fogyasztunk el közösen, meghitt hangulatban.

Farsang

Farsangkor egész napos jelmezes mulatságot és versenyjátékot szervezünk minden csoportban.

Kiszebáb

A kiszebáb elégetésével jelképesen elűzzük a telet.

Március 15.- Nemzeti ünnepünk

Hagyomány szerint elsétálunk a Kossuth-, vagy a Petőfi szoborhoz, ahol virágokat és a gyerekek által készített zászlókat helyezünk el. A nagycsoportosok az ünnephez kapcsolódó aktuális kiállítást is megtekinthetik a Jósza András Múzeumban.

Húsvét

Az előkészületek kapcsán megismerkedhetnek az ünnep hagyományaival, tojásfestési technikákkal, és a csoportokban locsolkodnak.

Víz világnapja – Március 22.

Ebből az alkalomból ellátogatunk a bujtosi tóhoz a Városligetbe. Megfigyeljük, hogy milyen élőlények élnek a Bujtási tóban, és környékén. Vízmintát veszünk és az óvodában különféle kísérleteket végzünk vele. Összehasonlítjuk a csapvíz és a tó vízének színét, szűréssel, ülepítéssel megfigyeljük azok tisztaságát. Különféle vizes játékokat játszunk. Valamint a Víztoronynál szervezett változatos programokon is részt veszünk.

Föld napja – Április 22.

A Föld napja keretében meghívjuk a szülőket udvarunk tavaszi takarításához és virágosításához.

Anyák napja

A gyerekek rövid köszöntővel és saját készítésű ajándékokkal köszöntik édesanyjukat, nagymamájukat az óvoda minden csoportjában.

Gyermeknap

Hagyományainkhoz híven ezt a napot vagy kirándulással, vagy az óvodán belül szervezett változatos tevékenységek biztosításával ünnepeljük. Piknik az óvoda udvarán.

3.2.10. Inkluzív pedagógia

Integráció a Lépésről-lépésre nevelési gyakorlatunk megőrzésével, a különbségek, az ahhoz való alkalmazkodással. Mindez a gyermekek esélyegyenlőségét szem előtt tartó intézkedésekkel:

- A hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek megismerése és fejlődésének biztosítása egyéni foglalkozásokkal valamint a felzárkóztatás segítése.
- Együttműködés a bevont szakemberekkel.

Differenciálás: a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése az óvoda alapító okirata alapján.

A szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységek

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek.

Felelősségünk különösen nagy a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek nevelésében és fejlesztésében.

A hátrányos helyzet esetenként a gyermek veszélyeztetettségét is magában hordja.

Feladatunk a gyermeküket elhanyagoló családokkal az együttműködés, az eredményességre törekvés.

A hátrányos helyzet okai:

Környezeti: több gyermekes család, szülők iskolázatlansága, komfort nélküli szűkös lakásviszonyok, nevelési hiányosságok.

Anyagi: munkanélküliség, csökkent munkaképességű vagy munkaképtelen szülő, létminimum alatti jövedelem, pénztelenség, a pénz nem megfelelő beosztása.

Egészségügyi: Születési rendellenesség vagy fogyatékoság, tartós betegség, higiénés hiányosságok, idegrendszeri problémák, értelmileg/ érzelmileg retardált, a gyermek személyiségében rejlő okok.

Feladataink:

Anyagi támogatás lehetőségeinek megtalálása,

A megfelelő szakember bevonás / szociális munkás/,

Tanácsadás a mindennapi élethez,

Egészséges életmódra nevelés,

Tevékenységeink a szociális hátrányok enyhítésére:

Egészséges életmódra nevelés,

Differenciált fejlesztés a gyermek alapos megismerése után,

Mozgásos tevékenységek, sport megszerettetése,

Tehetségigéretes gyermek felkészítése,

Az egyes területeken lemaradók számára felzárkóztató foglalkozás szervezése,

Mozgás lehetőség biztosítása,

Családoknak, szülőknek felajánlott segítség,

A sajátos nevelési igényű gyermek integrált nevelése és fejlesztésének biztosítása,

A nevelési célok megvalósíthatóságát az biztosítja, ha az óvodai napirend során csak annyi segítséget kap a gyermek, amennyi további önálló cselekvéséhez szükséges,

Szervezési feladatok:

Igazolatlan hiányzások minimalizálása, a rendszeres óvodába járás szorgalmazása,

A szülők munkába állását toleráló nyitva tartás,

A nevelőtestület teamkénti együttműködése,

A pedagógiai munka kiemelt területei: Anamnézis az óvodába lépéskor,

Kommunikációs nevelés, érzelmi nevelés, egészsége életmódra nevelés.

Együttműködés külső szakemberekkel

A három év alatti gyermekek gondozása-nevelése

A három év alatti gyermekek a kiscsoportba kerülnek be abban az esetben, ha minden óvodaköteles gyermek felvételre került és még a létszám megengedi. Minden ilyen korú gyermek a programunk alapszellemében nevelkedik, fejlettségi szintjének megismerése után önmagához való fejlesztésben részesül a differenciálás és egyéni bánásmód alkalmazásával.

3.2.11. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére, 6-7 éves korra eléri az iskolai munkához, az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembe vétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolaérettségnek testi, lelki és szociális kritériumai vannak

A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb. Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. (Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.)

Az egészségesen fejlődő gyermek

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél: gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni; minden szófajt használ;
- különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot;
- tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek);
- végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat;
- ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait;
- ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét;
- felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit,
- ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

Az óvodáskor végére a gyermekek **szociálisan is éretté válnak** az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtellel és gyermektársaival, amennyiben az iskolai légkör ezt lehetővé teszi. A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre jobb elvégzésében mutatkozik meg (kitartás, munkatempó, önállóság, önfegyelem)

Három éves kortól kötelező az óvodába járás. Az óvodai évek alatt individualizált szocializáció során az óvodai nevelésünk célja, feladata a gyermekek személyiségének harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése. Óvodánk nem iskola, s tiszteletben tartja az óvodáskorú gyermekek önmagához igazított fejlődését óvodai keretek között. Sajátos nevelési igényű gyermekeknél az iskolaérettség speciális szakemberek segítségével valósulhat meg.

A gyermekek fejlettség állapotának mérése

A csoportban minden gyermek részére egyéni fejlődési naplót fektetünk fel. Tartalma: anamnézis, melyet a szülő tölt ki, valamint az óvodás gyermekek fejlődésének nyomonkövetése korának megfelelően, melyet évente kétszer (november és március) töltenek ki az óvodapedagógusok a gyermeki megfigyelések alapján. Ebben rögzítésre kerül a megfigyelések elemzése, értékelése, és a fejlesztésre irányuló tervek, feladatok, tevékenységek. Ezek adják az alapot a további fejlesztéshez. Mindezekről tájékoztatást kapnak a szülők.

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Célunk a tanulási zavarokat megelőző (preventív) támogató, minőségi és befogadó nevelés-oktatáshoz való hozzáférés folyamatos biztosítása.

Óvoda-iskolai átmenet támogatása:

Cél: az intézmény partnerkapcsolatainak bővítése, az együttműködési formák erősítése,

Intézményi átmenetet segítő programok kidolgozása és működtetése.

Feladat: munkaközösség létrehozása, éves munkaterv szerinti működtetése.

3.2.12. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek

Alapelvünk: Az óvoda dolgozói, szülők és gyermekek körében legyen természetes az egymás elfogadása, segítése az intézmény sajátosságait figyelembe véve. A gyermekvédelmi gondoskodás a hatályos törvényeknek és rendeleteknek megfelelően. Óvodánk pedagógiai programjába szorosan beépül. Gyermekvédelmünk magába foglalja mindazokat a területeket, hatásokat, amelyek a gyermek és a család jólétét, védelmét szolgálják a megelőzés, beavatkozás, kezelés tekintetében. Gyakorlatunkban a gyermekvédelmi tevékenységek közül – intézményhálózatunk sajátosságait figyelembe véve – a preventív és korrekciós feladatokat vállalhatjuk fel.

A gyermekvédelmi munkánk célja: A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek problémáinak mielőbbi felismerése, a preventív és korrekciós feladatok felvállalása a hátrányok csökkentése érdekében. A különleges bánásmódot igénylő gyermekek is fejlődjenek önmagukhoz viszonyítva és ehhez kapják meg a megfelelő segítséget.

Prevenció: A gyermekek hátrányos helyzetének csökkentése és a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, segítségnyújtás, együttműködés a különböző szakemberekkel.

Korrekció: Speciális (szűkebb értelemben vett) gyermekvédelem, a családon belül vagy a családon kívül fejlődésben akadályozott gyermek védelme és nevelése.

Célszerű a hatályos törvények értelmében a hátrányos helyzet, illetve veszélyeztetettség fogalmának rögzítése és ezzel kapcsolatban rendszeres konzultálás a nevelőtestülettel, a szakirányú végzettséggel rendelkező gyermekvédelmi felelősök irányításával. Intervenciós gyakorlat alkalmazása a családokkal, sajátos, egyedi problémakezelése érdekében.

Feladataink: a családokkal bizalmi, jó kapcsolat kiépítése, a gyermek elfogadtatása a társaikkal, a fokozatosság és biztonság megteremtése, a gyermek megfigyelése és figyelemmel kísérése, a gyermeki és szülői jogok érvényesítése, együttműködés a segítő szervezetekkel.

Kompetencia szintek a gyermekvédelem területén:

h) *szint: Az óvodapedagógusok szintjén:*

A jelzéseinek fogadása,

A hátrányos vagy veszélyeztetett helyzet felismerése,

A gyermekek személyiségéhez illeszkedő differenciált és egyéni fejlesztés,

i) *szint: Gyermekvédelmi felelős szintje:*

A pedagógusoktól beérkező információk gyűjtése,

A meglévő információk alapján a gyermekvédelmi felelősnek lehetősége nyílik a

tanácsadásra és segítségre, a hátrányos vagy veszélyeztetett helyzetben lévő szülők felé a kapcsolattartásra a családsegítő szolgálat felé.

j) *szint: Óvodavezető szintje:*

Irányítja és ellenőrzi az óvodában folyó gyermekvédelmi munkát,

A gyermeki érdekek érvényesítése, és annak ellenőrzése,

Szükség szerint feladata felvenni a kapcsolatot az illetékes gyermekvédelmi és családsegítő szervezetekkel.

Az intézmény óvodapedagógusai, a gyermekvédelmi felelős, a tagintézmény-vezető ennek megfelelően végzi el az esetekből adódó feladatokat.

Új tagja az óvodai gyermekvédelem terén az óvodai szociális segítő, aki az alábbi tevékenységeket végzi:

- Egyéni segítség, tanácsadás;
- Csoportban végzett tevékenységek (szociális csoportmunka) – előnyük, hogy egyszerre több gyermeket érnek el, és a prevenció hatékonyabban megvalósítható általuk;
- Közösségi tevékenységek – előnyük, hogy e módszerrel is egyszerre több gyermek érhető el, és egyes programokba a szülők is bevonhatók.

A szociális segítő támogatja a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátását is, mivel része az észlelő- és jelzőrendszernek, így rá is vonatkozik a jelzési kötelezettség, ha a gyermek veszélyeztetettségét tapasztalja.

Szociális szakemberként támogatja az óvodát a hátrányos helyzet, halmozottan hátrányos helyzet, veszélyeztetettség kialakulásának korai felismerésében, BTMN gyerekek szakemberhez való irányításában, észlelő- és jelzőrendszeri tevékenységét: érzékenyítéssel, a veszélyeztetettség tüneteinek korai felismerésében való segítségnyújtással végzi, a jelzés megtételének támogatásával.

A szociális segítő szakmai munkáját támogató munkaformák közé tartoznak az esetmegbeszélések, a szupervízió és az intézményen belüli belső képzések is.

A gyermekvédelmi munka minden óvodapedagógus feladata és kötelessége.

Az óvodában folyó gyermekvédelmi munkát a gyermekvédelmi felelős koordinálja.

A gyermekvédelmi felelős speciális feladatai

Kapcsolattartás a Gyermekjóléti Szolgálat tagjaival, esetmegbeszéléseken való részvétel. A hátrányos helyzetű, illetve veszélyeztetett gyermekek felkutatása, esetleg gondozásba vétele. Folyamatos megfigyelésük és családlátogatások.

Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése

Óvodánk felvállalja – személyi, tárgyi feltételeit valamint az Alapító okiratot figyelembe véve – a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését, személyiségfejlesztését. A gyermek óvodába kerülésekor és azt követően a Szakértői véleményben megfogalmazottak alapján figyelemmel kísérjük a sajátos nevelési igény okát, területét és súlyosságát. Az integrálás során biztosítjuk a lehetőséget az ép és sajátos nevelési igényű gyermekek természetes együttnevelésére. A fogyatékoság mértékének megállapításához figyelembe vesszük az orvosi vizsgálatok eredményét, a szakemberek véleményét. Amennyiben a gyermek az óvodában fejleszthető, integráltan neveljük az óvodapedagógusok felkészültsége alapján, együttműködve a Nyíregyházi Göllesz Viktor Szakiskola, Általános

Iskola és EGYMI utazó munkatársaival, a sajátos nevelési igény típusának és súlyosságának megfelelő szakemberrel, az óvoda pszichológusával.

Szociális feladatok ellátása

Krizishelyzetben lévő gyermekeknek és családjuknak nagyobb érzelmi biztonságot és mentális támogatást nyújtunk. Szakemberekkel együttműködve életviteli tanácsadást szervezünk. Érdekképviselőt látunk el a szociális, a nevelő-oktató, egészségügyi, szociálpolitikai, jogi érdekérvényesítő, valamint a gyermekjóléti és védelmi szolgáltatások igénybevétele érdekében. Ellátjuk a szociális és pedagógiai tevékenységek koordinálását, partneri kapcsolatokat ápolunk a különböző szakemberekkel. A gyermekvédelem, a családgondozás és szociális gondoskodás kölcsönösen áthatják egymást.

2.3.10. Az óvoda kapcsolatai

A család-óvoda kapcsolata

Az óvodai nevelésünk kiemelkedően és érdemi módon épül a családi nevelésre, kiegészítve azt. A kettő összhangjára való törekvés, az óvoda folyamatos együttműködése a szülőkkel a gyermekek harmonikus fejlődésének feltétele.

Az együttműködés formái változatosak, melynek alapja a kölcsönös bizalom. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Az együttműködés az egyenrangú nevelőtársi viszonyban, a jó partnerkapcsolat kialakításában fontos feladat. Ezen túlmutatóan együttnevelve kívánunk munkálkodni, így a szülő részévé válik az óvodai nevelésnek, maga is résztvevőként tevékenykedve az óvodai munkában.

A szülőkkel való együttműködés alapelvei:

- Az együttműködést értéként fogadjuk el.
- Elismerjük a család elsődlegességét, szokás és szabályrendszerét.
- Az együttműködés egyenrangú nevelőtársi viszonyban, jó partnerkapcsolatban valósítható meg.
- Az óvodapedagógus vállalja a megértő, türelmes, érzelmileg elfogadó partner szerepét, a képzett szakember felkészültségének felelősségével.
- A kommunikáció, a tisztelet, a különbségek elfogadása és a gyermekek érdeke adja a jó partneri kapcsolat alapját.
- Az óvodapedagógusok ismerjék és tartsák tiszteletben, ugyanakkor fogadtassák el a saját objektív álláspontjukat is a szülők nevelési eljárásainak finomítása során.

Az együttműködés tartalma:

Alapozunk arra a tényre, hogy a gyermek viselkedése, viszonyai, érzelmi élete, szokásai főként a családi minta szerint formálódik. Az óvoda szükség szerint megerősít, segítséget, mintát nyújt.

Az óvoda vállalja az inkluzív nevelés értékeinek indirekt közvetítése mellett a szemléletformálás direkter módszereit is (előadás, vitaindító, cikkek ajánlása, faliújságra kihelyezése, online oldalak, honlap). Elkészült óvodánk honlapja, melyre folyamatosan kerültek, kerülnek feltöltésre a csoportok mindennapjaival kapcsolatos fényképek, videofelvételek.

Valamennyi munkatárs folyamatos együttműködése, összehangolt munkája a befogadó szellemiségű óvoda, az inkluzív nevelés kialakítása érdekében.

Az óvoda intézményi kapcsolatai

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt, az óvodai élet során/alatt és az óvodai élet után meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz, aktualitásokhoz és a szükségletekhez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda legyen nyitott, kezdeményező és együttműködő.

- **A Gyermek Ház Déli Óvoda székhely intézménnyel és a hozzá tartozó öt tagintézménnyel és öt telephellyel** tart az óvodánk kapcsolatot, mely működésünk és hatékony munkánk érdekében meghatározó.
- **A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Nyíregyházi Tagintézményével való kapcsolat**

Logopédus segíti a beszédhibás gyerekek korrekcióját, aki heti rendszerességgel kijár intézményünkbe és a kiszűrt gyermekekkel foglalkozik. Beilleszkedési, magatartási nehézségekkel küzdő gyermek esetén, valamint iskolaérettség megállapításához stb. kérjük a vizsgálatot, az ellátást, a megfelelő terápiát a megfelelő szakember közreműködésével, szülő beleegyezésével.

- **A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Járási Szakértő Bizottsággal való kapcsolat** beiskolázáshoz.

- **Nyíregyházi Tankerületi Központ Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Megyei Szakértő Bizottsággal való kapcsolat**

Az SNI – s gyanús gyerek vizsgálatához, szakvélemény megállapításához és ellátásához kell. Valamint a folyamatos évenkénti felülvizsgálati kérelem megküldésével az új tanév esedékes vizsgálatához.

- **Óvodánknak óvoda orvosa, fogorvosa és védőnője** van, akik a gyermekek testi fejlődésének őrzői az intézmény falai között és azon túl is.
- **Család-és Gyermejkölési Központtal, Családsegítővel való kapcsolat**

Ez a kapcsolat hozzájárul a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének, a családba történő nevelésnek elősegítésére. Ezen túl a veszélyeztetettség megelőzéséhez és az esetleges veszélyeztetettségnek megszüntetéséhez, valamint a gyermekek saját családjából való kiemelésnek megelőzéséhez.

Az óvodai szociális munkás felmerülő probléma esetén segíti a munkánkat.

- **A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei** közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvodánk a külföldi magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és – lehetőségei szerint szakmai kapcsolatot tart fenn.
- **Kulturális és közművelődési intézményekkel való kapcsolat**

Például színház, művelődési ház esetén valósul meg, ahol az óvodáskorú gyermekek életkoruknak és egyéb tényezők figyelembevételével részesei lehetnek bábelőadásoknak, színházi előadásoknak stb.

- **A gondnoksággal való kapcsolat** az intézményünk gazdasági együttműködését jelenti, mely óvodánk működéséhez nélkülözhetetlen.
- **Monbével való kapcsolat** Bozsik program keretében lehetővé teszi az érdeklődő, tehetséges gyermekek foci iránti szeretetének megalapozását.
- **Elamen ZRT.-vel való kapcsolat** az étkeztetést biztosítja.
- **Óvoda- iskola kapcsolata**

EFOP-3.1.5-16-2016-00001 tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása című projektben az Intézmények Hálózati munkacsoportja jött létre a Móricz Zsigmond Általános Iskola Vécsey Károly Tagintézményével. A Hálózati munkacsoport munkaterve meghatározza az aktuális tanévre szóló együttműködést.

Más iskolákkal való kapcsolat

- o Iskolacsalogató – szülői értekezlet, ahol az iskolák bemutatkoznak
 - o Kölcsonös szakmai tapasztalatcserében való érdemi részvétel, gondolatcsere.
 - o Az első osztályba bekerült gyermekek nyomon követése, meglátogatásuk.
 - o Nyílt napok – különböző iskolai rendezvényeken való részvétel
 - o Pályázatokon, rendezvényeken való részvétel.
- Nyíregyházi Göllész Viktor Szakiskola, Általános Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény

A Szakértői Bizottságok szakértői véleményében megfogalmazottak értelmében az SNI gyerekek részére szakemberek kérése/biztosítása pl.: gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus, szurdopedagógus stb.

Célunk az együttműködés terén:

- a gyermekek fejlődésében a folytonosság biztosítása
 - a gyermekek személyiségének megismerése,
 - a családok megismerése a gyermek fejlesztéséhez
 - folyamatos kétoldalú kommunikáció,
 - a feladatok egységes értelmezése
 - együttműködés és az ismeretek, információk rendszeres cseréje, segítségadás koordinálása
 - a kölcsönös bizalom megteremtése
 - a közös célok megvalósítása a gyermek harmonikus személyiségfejlesztése érdekében.
 - a családok elköteleződésének támogatása
 - kapcsolattartás a segítő szakma képviselőivel
 - megfelelő nevelési stratégiákat alkalmazni;
 - hosszú távú együttműködések építeni az intézményekkel;
- A nevelési-oktatási intézmények közötti új horizontális kapcsolatok és ápolása.

**4. Kertvárosi Csicsergő Tagintézmény,
Bóbita Tagintézmény,
Mandabokor Telephely,
Kassa úti telephely,
Felsősimai telephely,
Manóvár Tagintézmény
Tevékenységek központú óvodai nevelési gyakorlata**

„Az életre nevelünk”

4.1.1. Nevelési cél

A Tevékenységközpontú óvodai nevelés célja:

„A 3-7 éves korú gyermekek társadalmi gyakorlatra való általános felkészítése, mely magába foglalja:

- a teljes gyermeki személyiség fejlesztését a tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül.
- az életre való felkészítést a tevékenység által és a tevékenységeken keresztül.

4.1.2. Gyermekkép

Törekszünk arra, hogy a világra nyitott, fogékony, érdeklődő, önállóan tevékenykedni tudó, nyugodt, kiegyensúlyozott gyermekeket neveljünk.

A nevelés során figyelembe vesszük azt, hogy az ember egyedi, mással nem helyettesíthető és szociális lény is egyszerre, a gyermek eltérő genetikai adottságait és az eltérő ütemben való fejlődésének sajátosságait. A személyiség kibontakoztatásában mindezekre odafigyelünk, és ezt alkalmazzuk a gyermekközpontú „életrevaló” nevelés során.

4.1.3. Óvodakép

Az óvodai programunk jellemzője a gyermekközpontú és családorientált szemlélet. Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Az óvodai nevelés a családi nevelés kiegészítője a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig.

Az óvodában a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlesztése, a gyermeki személyiség és a kompetenciák kialakítása, egyéni fejlődésükhöz mérten a különleges gondozást igénylő gyermekek ellátása, és a hátrányok csökkentése a célunk.

Az óvodában az óvó-védő, szociális, nevelő, személyiségfejlesztő feladatok által törekszünk megteremtetni a kisiskolás korba való átlépés feltételeit. Mindezt az életkornak leginkább megfelelő szabad játék során, kiegészítve azt a különböző tevékenységekkel.

Fontosnak tartjuk az interkulturális (inkluzív, integrált, migráns) gyermekek nevelését támogató szemléletet. Előítélet mentes, elfogadó attitűddel, nyitott, partneri kommunikációra törekszünk.

Deszegregációs célú befogadó nevelésre törekszünk. A lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetett csoportok tanulási sikerességét elősegítjük, az egyenlő esélyeket megteremtjük.

A tanulásban, neveltségben lemaradó gyermekeknél a okokat azonosítjuk, egyéni fejlődési tervet készítünk, az elért eredményeket mérjük, értékeljük.

Céljaink eléréséhez szükségünk van partnereink támogatására, ezért a helyi köznevelési intézmények hálózatos kapcsolódásának, külső és helyi kapcsolatainak erősítésére, tovább építésére, helyi területi és

regionális ágazatközi együttműködések fejlesztésére törekszünk.

4.1.4. Pedagóguskép

Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek elfogadó, segítő, támogató személyisége meghatározó a gyermek számára, aki olyan derűs légkör alakít ki, melyben a gyermek az egész nap során biztonságban és jól érzi magát, ahol egész személyét, elfogadó tisztelet, szeretet megbecsülés és bizalom övezi.

Biztosítja az eltérő képességekkel és családi háttérrel rendelkező gyermekeknek egyformán a magas szintű nevelését, igény szerinti fejlesztését.

Előítéletektől mentes, a nemzetiségi és migráns gyermekeknek lehetőséget biztosít egymás kultúrájának megismerésére.

4.1.5. Intézményi Szintű Kompetenciák

Pedagógiai folyamatok

- A törvényes működést az alábbi hatályos jogszabályokkal összhangban álló alap dokumentumok határozzák meg: Alapító okirat, az óvoda pedagógiai programja, az óvoda éves pedagógiai munkaterve, BÖCS, Házirend, Közalkalmazotti Szabályzat, ONAP
- Az intézmény éves terveinek elkészítése a nevelőtestület minden tagjának bevonásával történik.
- Az ellenőrzés, és az értékelés a Belső Önértékelési Csoport éves munkaterve alapján történik.

Személyiség- és közösség-fejlesztés

- A gyermekek személyiségének fejlődését a pedagógusok a csoportnaplóban és a gyermek fejlődését nyomon követő dokumentumokban rögzítik.
- Az inkluzív nevelés szemléletével, az esélyegyenlőség biztosításával intézményünk biztonságot nyújtó természetes befogadó közege minden gyermeknek, függetlenül hovatartozásától, egyéni adottságaitól, fejlődési ütemétől.
- A Tevékenységközpontú programunkban a társas és közösségi tevékenységek a teljes nevelési folyamatot átszövik, a társadalmi gyakorlatra való általános felkészítést, a teljes gyermeki személyiség fejlesztését az életre való nevelést szolgálják.

Eredmények

- Az külső és belső mérési eredményeinket felhasználva határozzuk meg az intézmény erősségeit és fejlesztendő területeit, és ezekre fejlesztési tervet írunk (neveltség- és tudásszint mérés ősszel és tavasszal).

Belső kapcsolatok, együttműködés, kommunikáció

- A belső tudásmegosztást segítik az intézményben tevékenykedő munkaközösségek, melyek önálló munkaterv szerint működnek.
- Az intézmény dolgozói az információátadás szóbeli, digitális és papíralapú eszközeit rendszeresen használják.

Az intézmény külső kapcsolatai

- Az intézmény a külső partnereivel szokásos kapcsolati formáit rendszeresen, illetve szükség szerint fenntartja.

A pedagógiai munka feltételei

- Az intézmény rendelkezik a belső infrastruktúrával, amely figyelembe veszi az intézmény képzési struktúráját, a nevelőmunka feltételeit és pedagógiai céljait.
- Az óvodapedagógusok valamennyien rendelkeznek az előírt iskolai végzettséggel, a hét évenkénti továbbképzésüknek eleget tesznek, változatos szakirányú továbbképzéseken vesznek részt.

Az Óvodai nevelés országos alapprogramjában, a megfogalmazott elvárásoknak és a pedagógiai programban megfogalmazott intézményi céloknak való megfelelés

- Az intézmény pedagógiai programja összhangban áll az Óvodai nevelés országos alapprogrammal.
- A pedagógiai program a jogszabályi és tartalmi elvárásokkal összhangban fogalmazza meg az intézmény sajátos nevelési-oktatási feladatait, céljait.

4.1.6. Pedagógus Kompetenciák

k) Pedagógiai módszertani felkészültség

- ismeri a tevékenység. központú program alapelveit, módszereit.
- A pedagógiai módszereket az aktuális tevékenységi forma sajátosságainak, céljainak és a gyermekek fejlettségének megfelelően komplex tevékenységekbe ágyazva alkalmazza.

l) Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók

- A pedagógus tervezése (tematikus terv, nevelési terv, ütemterv) koherens az Országos Óvodai Nevelés Alapprogrammal, és az óvoda pedagógiai programjával.

A saját munkájára képes reflektálni annak erősségeit, gyengeségeit felismerni, javítani.

m) A tanulás támogatása

- Kihasználja a tevékenységekben rejlő lehetőségeket a megismerő funkciók és önálló felfedezés.
- a szabadjátékhoz megfelelő eszközöket, biztosít.
- Az elmélyült tevékenységekhez nyugodt, bizalommal teli légkört és környezetet teremt, ahol a pozitív visszajelzéseknek köszönhetően minden gyermek hibázhat, mindenkinek lehetősége van a javításra, próbálkozásra.
- A párhuzamosan végezhető tevékenységekhez biztosítja a megfelelő eszközöket és a szabad választás lehetőségét.

A gyermek személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek többi gyermekkel együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség

- A gyermekek személyiségét önmagukhoz viszonyított fejlődésében szemléli, sajátosságait megfelelő módszerekkel, sokoldalúan, elsősorban a játékokon keresztül tárja fel.
- A gyermekek hibáit, tévesztéseit, mint a tanulási, fejlődési folyamat részét kezeli, az egyéni megértést elősegítő módon reagál rájuk.
- Csoportos tevékenységek esetén is figyel az egyéni szükségletekre, felismeri a gyermek személyiségfejlődési nehézségeit, és képes számukra segítséget nyújtani.

A gyermek csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység

- **Biztonságos, nyugodt, félelemmentes óvodai napok biztosítása, megfelelő szokás és normarendszer**
- A felnőttekkel és társakkal kapcsolatos viselkedési szokások kialakítása és gyakorlása természetes szituációkban, inkluzív pedagógiai irányelvek ismerete, alkalmazása.
- A gyermekcsoporton belül és a gyermekcsoportok között az együttműködés, az együttjátás, együttműködés képességének, a társakért, a csoportért érzett felelősségérzet kialakítása és gyakorlása.
- Arra nevelni a gyermekeket, hogy megértést és toleranciát tanúsítsanak az eltérő kulturális, illetve társadalmi háttérből érkező társak irányában is.
- Csoportjában tudatosan alkalmazza a konfliktus-megelőzés módszereit, a felmerülő konfliktusokat, azok okait felismeri, helyesen értelmezi és hatékonyan kezeli. Konfliktushelyzetben a gyermekeket a konfliktusok kompromisszumos megoldására ösztönzi.

Pedagógiai folyamatok és a gyermekek személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése

- Az egyéni képességekhez viszonyítva értékeli a teljesítményeket, képes önállóan, a gyermekek tevékenységének megfigyeléséből, produktumaik értékeléséből kapott adatokat reálisan elemezni-értékelni, törekszik a folyamatos, pozitív visszajelzésekre.
- Visszajelzései, értékelései világosak, egyértelműek, a konkrét cselekvésre, teljesítményre vonatkoznak.
- Tudja, ismerje az óvodában alkalmazható mérési, értékelési, elemzési eszközöket.
- Tudja a gyermek életkornak megfelelő mérési, értékelési módszerek alkalmazását (megfigyelés, értékelés, tudás és neveltségi szint)
- Az értékelés hozzájárul a gyermek csoportban elfoglalt helyének, társai és a felnőttek róla alkotott

véleményének alakulásához.

- Az egyéni képességekhez viszonyítva értékeli a teljesítményeket, törekszik a folyamatos pozitív visszajelzésekre.

Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás

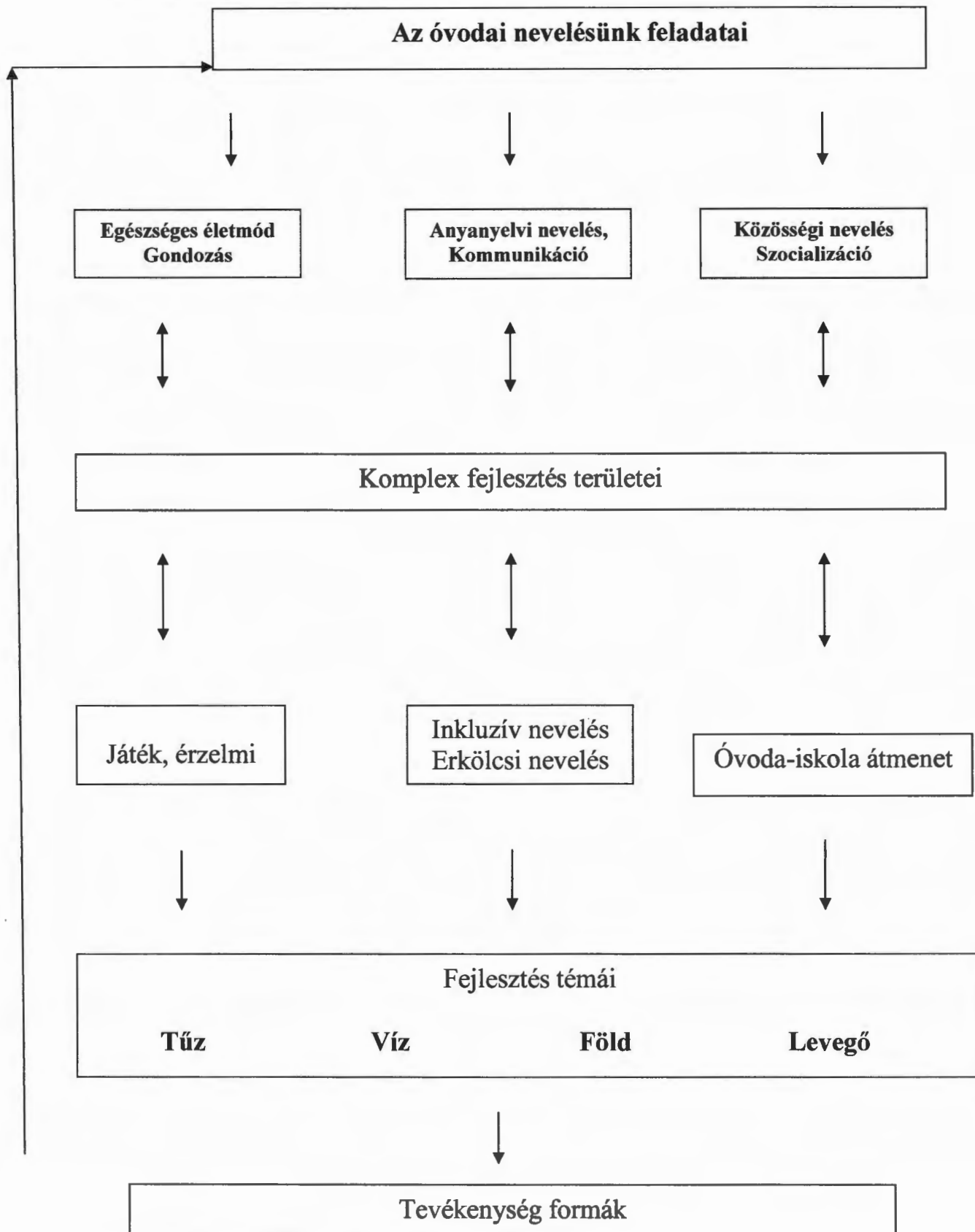
- A gyermekek érdekében önállóan, tudatosan és kezdeményezően együttműködik a kollégákkal, a szülőkkel, a szakmai partnerekkel, szervezetekkel, kommunikációját minden partnerrel a kölcsönösség és a konstruktivitás jellemzi.
- A gyerekek szabad játékához és különböző tevékenységeihez nyugodt kommunikációs teret, ehhez kedvező feltételeket alakít ki, tudatosan ösztönzi a gyermekek egyéni és egymás közötti kommunikációját.
- A kapcsolattartás formái és az együttműködés során használja az infokommunikációs eszközöket és a különböző online csatornákat.

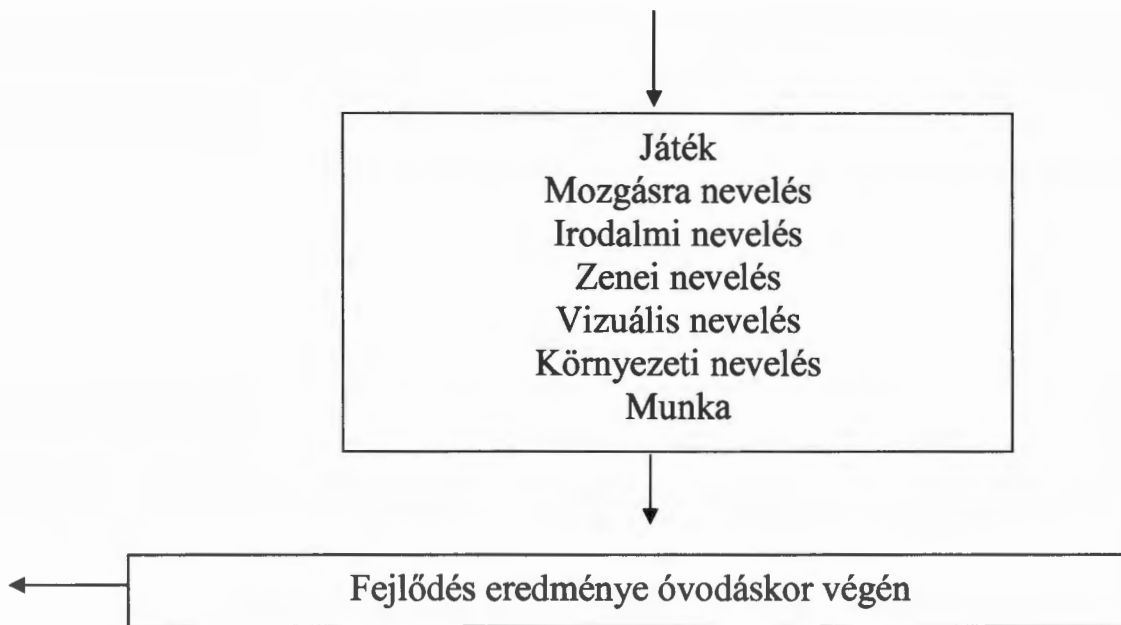
Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért

- Tisztában van szakmai felkészültségével, személyiségének sajátosságaival, és képes alkalmazkodni a szerepvárásokhoz, saját pedagógiai gyakorlatát folyamatosan elemzi és tudatosan fejleszti pedagógiai kommunikációját.
- Rendszeresen tájékozódik az óvodapedagógiára vonatkozó legújabb eredményekről, képesség fejlesztést támogató digitális technológiai eszközökről, és lehetőség szerint alkalmazza azokat.
- Kihhasználja a továbbképzési lehetőségeket, élő szakmai kapcsolatrendszert alakít ki az intézményen kívül is.

4.1.7. Kertvárosi Csicsergő Tagintézmény speciális feladatai:

Helyi nevelési programjába beépítésre kerültek a TÁMOP 3.1.4-08/2-2008-0072 Új Magyarország pályázat Kompetencia Alapú Óvodai Nevelés elemei:

A Tevékenységközpontú óvodai helyi nevelés alapfeladatai

- Tevékenységközpontú óvodai nevelés a gyermek középpontba helyezését és az óvoda nevelési funkciójának kiteljesítését tekinti alapvető feladatának.
- Az óvoda, **nevelő** intézmény, s mint ilyen a gyermeki személyiség kibontakoztatását, nevelését, fejlesztését helyezi előtérbe: tudatos, tervezett, szervezett nevelési helyzetek megteremtése, a kooperációra és kommunikációra nevelés a szabadjáték feltételeinek megtartásával, párhuzamos tevékenységek lehetőségének felajánlásával.

A tevékenységközpontú óvodai nevelés tartalma a tevékenységeken keresztül jut érvényre és a nevelési folyamat négyes feladatrendszerén keresztül valósul meg.

A négyes feladatrendszer elemei:

1. Játék és tanulási tevékenység
2. Társas és közösségi tevékenység
3. Munkatevékenység
4. Szabadidős tevékenység

4.1.8. Játék és tanulási tevékenység

A **játék** olyan **komplex tevékenységforrás**, melyet az óvodapedagógusnak tudatosan kell felhasználnia a nevelés folyamatában, célja eléréséhez.

A játék a kisgyermek alapvető, mindennapjait átszövő tevékenysége, ahol kiélheti, kipróbálhatja, feldolgozhatja és gyakorolhatja az életben előforduló szituációkat, az őt érő élményeket, ugyanakkor megnyugodhat, kiélheti szorongásait, problémáit és újra élheti kellemes élményeit.

A játék olyan komplex tevékenységforrás, melyben az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja, az indirekt irányítás felelősségét. Fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése.

Az csoportokban jól kialakult szokás az óvónők által készített és alkalmazott szabályjátékok felhasználása a játék és a tanulási tevékenységekben. A környezetünkre jellemző sajátos élményvilág feldolgozása a szerepjátékok során. A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű elmélyült gyermekjáték kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény aszerinti együttjátszásával támogató, serkentő, ösztönző magatartásával indirekt reakcióival éri el. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében időbeosztásában továbbá a játékos tevékenység szervezésében is meg kell mutatkoznia.

A játék kicsiben maga az „ÉLET”, éppen ezért az életre nevelés is a játékból indul ki és a játék segítségével teljesebbé válhat. Legfőbb célkitűzésünk a több érzékszervet igénybevevő tapasztalás és sokoldalú cselekedtetés, a közvetlen környezet folyamatos megismerése.

Az óvodában előtérbe helyezzük a szabadjáték túlsúlyának érvényesülését. A játék kiemelt jelentőségű az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenység szervezésében.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- utánzásos minta és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás, szokások alakítása,
- spontán játékos tapasztalatszerzés,
- játékos, cselekvéses tanulás,
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés,
- gyakorlati probléma megoldás,
- az óvodapedagógus a tanulás irányítása során személyre szabott pozitív értékkel segít a gyermek személyiségének kibontakozását.
- a gyermeki önkifejezés, alternatív lehetőségeinek biztosítása, önálló véleményalkotásának, döntési képességének fejlesztését segítő attitűd.

A tanulás szervezés módjai

Kötetlen kezdeményezés:

- Meghatározó tanulási forma.
- Mozgás
- Tanulmányi séta és kirándulás alkalmanként, témától függően szervezhető.

A tanulás területei	Mindennap jelenlévő Verselés, mesélés, mozgás.	Tervszerűen kezdeményezett hetente A külső világ tevékeny megismerése.	5-6-7 évesek A külső világ tevékeny megismerése matematikai tartalmú tapasztalattal.
----------------------------	--	---	--

Az óvodapedagógus feladatai a játékkal kapcsolatban:

- Nyugodt légkör biztosítása, az elmélyült szabad játékhoz
- feltételeinek megteremtése.
- A napirenden belül elegendő **eszköz, idő, hely** biztosítása a játékhoz.
- Az egyéni élményeken túl, közös élményszerzési lehetőségek kihasználása a játék fejlesztése érdekében, együttjátás.
- A gyermeki játék önállóságának tiszteletben tartása.
- A személyiségfejlesztés építse a gyermekek egyéni érési ütemére

A **játék és tanulás** teljes mértékben összekapcsolódik óvodáskorban. Játék közben szinte észrevétlenül tanul, ezért a játék az óvodai tanulás egyik legfontosabb színtere, de nem kizárólagosan az.

Az óvodai tanulás során elsődleges célunk az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése.

A nevelési folyamat egésze, azaz valamennyi pillanata alkalmas arra, hogy erőltetés nélkül, spontán, vagy irányított módon tanuljon a kisgyermek. A gyermek a világot **komplex** módon érzékeli a tanulás során is ebből kiindulva, **komplex foglalkozások** rendszerén keresztül jut el a gyermekhez az, ami számára a világból megismerhető, befogadható ismeretet jelent.

Az óvodáskorban szerzett tanulási tapasztalatok hatással lehetnek az iskolai tanuláshoz való viszonyukra is, ezért nem mindegy milyen érdeklődés fejlődik ki bennük a tanulás iránt.

Szeretnénk elérni, hogy **örömmel és önként** vegyenek részt ebben a folyamatban.

A program keretjellege biztosítja az óvodapedagógusok számára a gyermek igényeihez, életkori sajátosságaihoz, teherbíró képességéhez igazodó tanulási kereteket és formákat.

Az óvodapedagógus feladatai a tanulással kapcsolatban:

- Az anyanyelvi, értelmi képességek fejlesztése
- A gyermek megismerési vágyának, kíváncsiságának sokoldalú érdeklődésének kielégítése
- Lehetőséget kínálni a gyermek számára olyan szituációk átélésére, ahol megismerhetik a felfedezés, a kutatás örömeit
- Sokszínű tevékenységek biztosítása
- A gyermek önállóságának, figyelmének, kitartásának, feladattudatának fejlesztése
- Sikerélményeket nyújtani a gyermeknek, ami az önbizalmát, önértékelését, bátorságát erősíti.

A fejlődés várható eredménye:

- A gyermek örömmel játszik, melyben észrevétlenül tanul és kiéli, kipróbálja, feldolgozza, gyakorolja az életben előforduló szituációkat, az őt érő élményeket.
- A játékban társas kapcsolatai alakulnak, fejlődnek, melyeket a későbbi élete során kapcsolataiban alkalmazni tud.
- A nevelési folyamat egészében spontán erőltetés nélkül vagy irányított módon tanul a gyermek.
- Kompetencia alapú tanulás jellemző jegyei jelen vannak az óvodai nevelésben.

4.1.9. Társas és közösségi tevékenység

A társas és közösségi tevékenység a teljes nevelési folyamatot átszövi, a társadalmi gyakorlatra való általános felkészítést, a teljes gyermeki személyiség fejlesztését, esélyegyenlőség megteremtését, az életre való nevelést szolgálja.

Célja olyan érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés megteremtése, ahol a kisgyerek jól érzi magát, megvalósíthatja önmagát, úgy hogy alkalmazkodik társaihoz és a felnőttekhez, szabadon alakítja baráti kapcsolatait, tiszteletben tart másokat, az interkulturális szemlélet alakításával, a nemek társadalmi egyenlőségének támogatásával.

Az óvodapedagógus feladata a társas közösségi tevékenységgel kapcsolatban:

- Biztonságos, nyugodt, félelemmentes óvodai napok biztosítása.
- A felnőttekkel és társakkal kapcsolatos viselkedési szokások kialakítása és gyakorlása természetes szituációkban.
- A gyermekcsoporton belül és a gyermekcsoportok között az együttműködés, az együttjátás, együttműködés képességének kialakítása és gyakorlása.
- A konfliktusok kezelése.

- A társakért, a csoportért érzett felelősségérzet alakítása.
- A demokratikus szabályok betartásának gyakorlása.
- Arra nevelni a gyermekeket, hogy megértést és toleranciát tanúsítsanak a társak irányában.

A beszoktatás-befogadás

A beszoktatás óvodánkban folyamatos, kisebb csoportokban történik. Az óvodába lépéskor – igény szerint – a gyermek a szülővel együtt kezdheti az óvodai életet. Minden gyermeket meglátogatnak otthonában az óvónők.

A beszoktatás első napjaiban a csoport mindkét óvónője együtt foglalkozik a gyerekekkel. A régi óvodásokat felkészítjük az új gyermekek fogadására.

Egyéni bánásmód a közösségben

A megvalósítás alapvető feltétele a gyermek életkori és egyéni jellemzőinek alapos ismerete. z egyéni különbségek leginkább a társas kapcsolatokban tűnnek ki. Külön figyelmet fordítunk azokra a gyerekekre, akiknek fejlődését a negatív környezeti hatások gátolják. Figyelmet érdemelnek HH, HHH, SNI, interkulturális és a kiemelkedő képességű gyermekek is. Az egyéni bánásmód nem feltétlenül külön foglalkozást jelent, a gyermekek egy részének éppen a csoporton belül van szüksége egyéni bánásmódra.

Az értékelés

Az értékelés hozzájárul a gyermek csoportban elfoglalt helyének, társai és a felnőttek róla alkotott véleményének alakulásához. A pozitív értékelés megerősíti a helyes magatartást, elősegíti az óvónői elvárások belsővé válását, ezáltal elősegítve a gyerek önértékelését, pozitív énkép kialakulását.

A jutalmazás kiterjedhet a dicséretkülönböző módjaira. – a testi közelségtől, a dicséretet jelző pillantástól, gesztustól, mimikától a szóbeli megfogalmazásig.

A fejlődés várható eredménye:

- kialakul a gyermekek Én tudata, pozitív önértékelése és érvényesítési törekvései,
- képesek kapcsolatteremtésre, együttműködésre,
- elfogadják a másságot,
- szívesen tevékenykednek társaikkal együtt, elfogadják és betartják a tevékenység által megkívánt normákat, magatartásformákat,
- a kooperatív viselkedés erősítése
- érdeklődnek egymás iránt tekintettel vannak egymásra,
- meghallgatják a felnőtteket és társaikat,
- türelmesek önállóan keresik a segítségnyújtás formáit,

- örülnek a közösen elért sikereknek, ötleteikkel alakítják környezetüket,
- bíznak önmagukban és társaikban,
- udvariasak köszönnek,
- alkalmazkodnak a szabályokhoz, tudják késleltetni szükségleteik kielégítését,
- készen állnak az iskolai életre, az új környezet elfogadására.

4.1.10. Munka jellegű tevékenységek

Az óvodákban a munkatevékenységek olyan munkavégzést jelentenek, amelyek tényleges tevékenykedtetéssel, játékos jelleggel, rendszeresen folyamatosan a mindennapokban beépítve valósulnak meg.

Végezzenek szívesen, önállóan, önként, saját magukért és a közösségért minden olyan munkát, melyet el tudnak végezni.

A munka az óvodás gyermek számára játékos jellegű, fejlesztő hatását nem vonhatjuk kétségbe. nevelőértéke elsősorban az együttműködési képességek fejlesztésében rejlik. Elsősorban nem a munka tárgya, hanem megszervezésének módja fejt ki a már említett nevelő-fejlesztőhatást. Alapvető követelmény az önállóság, a gyermek saját magához viszonyított értékelésének fontossága.

A munkajellegű tevékenységek alapvető feltételei:

- az életkorhoz, a fejlettséghez igazodó munkalehetőség,
- megfelelő méretű, minőségű, mennyiségű munkaeszköz,
- elegendő hely és idő a munkavégzésre,
- nyugodt légkör,
- a felnőtt mintája.

Az óvodákban az alábbi munkajellegű tevékenységeket végezhetik a gyerekek:

• önkiszolgálás	}	egyéni szükséglet kielégítése
• gondozási feladatok		
• naposi munka	}	közösségért végzett munkák
• felelősi munkák		
• kerti munka		
• egyéni megbízatások		

Az óvodapedagógus feladatai a munkatevékenységgel kapcsolatban:

- Minden gyermeknek biztosítson lehetőséget arra, hogy önkéntesen, önállóan, kedve és képessége szerint elvégezhesse az önmagával kapcsolatos önkiszolgáló tevékenységet, illetve a társai érdekében végzett munkatevékenységet.
- Folyamatosan biztosítsa, bővítse a munkatevékenységhez szükséges, gyermekek számára megfelelő munkaeszközöket.
- A munkaeszközök számára biztosítson olyan helyet, ahol a gyermekek bármikor elérhetik és használhatják a szükséges eszközöket.
- Adjon lehetőséget a gyermekeknek bármilyen őket érdeklő munkatevékenység elvégzéséhez, még akkor is, ha a gyermek tevékenységi vágya és képességei nincsenek teljesen összhangban.
- Arra törekedjen, hogy minden munkatevékenység örömet jelentsen a gyermeknek és teljes önállósággal végezhesék azokat.
- Tartsa szem előtt a környezettudatos magatartást, a környezet védelmét.
- A gyermeki munkát az óvodapedagógus tudatosan szervezi a gyermekkel való együttműködést, és a folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztően értékeli.

A fejlődés várható eredményei:

- A gyermekek szeretnek közösen dolgozni.
- Örülnek, ha önként vállalt feladataikat teljesítik.
- Önállóan, igényesen végzik a naposi munkát.
- Szívesen vállalkoznak egyéni megbízások elvégzésére.
- Szívesen működnek közre a növények és állatok gondozásában.
- Szívesen részt vesznek külső és belső környezetük esztétikus kialakításában, rendben tartásában.

4.1.11. Szabadidős tevékenység

A szabadidős elfoglaltságok biztosítják a gyermek számára, hogy szabadon, kedve szerint tevékenykedhet pihenés, szórakozás vagy önfejlesztés céljából. Ilyen értelemben kedvezően hat a gyermek sokoldalú fejlesztésére. A szabadidő négy funkciója: lazítás; szórakozás; fejlődés; kapcsolatok bővítése. A szabadidőben a gyermek kipróbálhatja választási lehetőségeit, megismerheti, megmérheti önmagát, meleg baráti kapcsolatokat alakíthat ki. A szabadidő igazi tartalma: a tevékenységi idő, felhasználási lehetőségek közötti szabad választás. Elsősorban délelőtt és délután jut idő arra, hogy a gyermekek az óvónők által felkínált lehetőségek közül (pl. bábozás, festés-rajzolás, zene-tánc, társasjáték, filmvetítés, mese –vers... stb.) szabadon választhassanak.

Az óvodapedagógus feladatai a szabadidős tevékenységek megszervezésében:

- Ismerje meg a gyermekek egyéni érdeklődését, kedvenc időtöltését.
- Törekedjen a csoportszoba tereinek kiszélesítésére.
- Keressen lehetőséget arra, hogyan biztosíthatna nagyobb mozgás és tevékenységi teret a gyermekeknek.
- A választásra felkínált tevékenységek listáját bővítse, időszakonként gondolja át a változtatások lehetőségét, és szükségességét.
- Egyszerű, saját maga és a gyermekek alkotta eszközökkel segítse elő a gyermekek fantáziájának fejlődését.
- Pihenőidőben és a délután folyamán keressen és kínáljon lehetőséget az egyéni képességek fejlesztésére, a differenciált gyakorlásra, a gyermekek egyéni kéréseinek teljesítésére.

A fejlődés várható eredményei:

- A gyerekek képesek az idejükkel és az érdeklődésüknek megfelelő lehetőségekkel okosan gazdálkodni.
- Bátran élnek a felkínált szabadidős tevékenységekkel a saját, vagy más csoportszobákban és az udvaron egyaránt.
- Önállóan szabadon tudnak dönteni a kiválasztásban, nyitottak az új tevékenységi formák megismerésére.
- Kéréseiket, igényeiket bátran közlik, egyéni foglalkoztatáskor képesek az együttműködésre.

4.1.12. Egészséges életmód alakítása

Az egészség megvédése társadalmi és egyéni feladat. A kisgyermek egészségéért a család mellett intézményünk is felelősséggel tartozik.

Óvodánkban hagyomány az ősszel és tavasszal megrendezendő „Egészség hét”- Bázis napok. 2010-től Tagintézményünk a Magyar Ifjúsági Vöröskereszt Bázisovi címmel rendelkezik, melynek kiemelt feladata az egészséges életmódra nevelés. A **Magyar Ifjúsági Vöröskereszt Bázisovi Programján alapuló szakmai hálózat**, a mozgalom értékeinek és tevékenységének terjesztésén és „élővé tételén” túl az egészséges életmódra nevelést célozza meg az óvodai közösségek (pedagógusok, szülők, családok) valamint a kisgyermekek körében.

A közösségi alapú gondolkodás jegyében önállóan tevékenykedünk a Vöröskeresztben, teret adva a nevelőmunkában a mozgalom eszméinek és tevékenységeinek:

- Odafigyelünk, hogy a tagintézményünk dolgozói **elsősegélynyújtó ismeretekre** tegyenek szert.
- Ismeretszerző tevékenységeket tartunk a gyerekeknek a **Vöröskeresztről, a napsugárzásról, és az egészségnevelés** témáról.
- **Nyitott fórumokat, egészségnapokat** szervezünk a szülők bevonásával, egyszerre aktivizálva őket önkéntesként, és egyszerre tájékoztatva őket fontos témákról (pl. nem kötele védőoltások/pandémia, közlekedésbiztonság/balesetmegelőzés stb).
- Helyet adunk, vagy segítünk a közeli véradások szervezésében

- Gyűjtéseket szervezünk, (pl. karácsonyra használt játékot, vagy ruhát a rászorulóknak, illetve évközben, a nehéz helyzetben lévő családok számára).
- Népszerűsítjük a Vöröskereszt munkáját, óvodánk valamennyi dolgozója és gyermeke Vöröskereszt tagsági igazolvánnyal rendelkezik ezzel is támogatva e nemes célt, helyet adunk vöröskeresztes kampányoknak.

Cél:

A testi, lelki és szociális harmónia állapotának megteremtése azoknak a képességeknek a megalapozása, amelyekkel a megteremtett harmóniát gyermekeink a későbbi életük folyamán képesek lesznek megőrizni, egészségüket megvédeni. a gyermek egészséges életvitel – igényeinek alakítása, testi fejlődésük elősegítése. Magában foglalja a szervezet ellenálló képességének megalapozását, az óvoda körülményei között megoldható környezetvédelem és egészségvédelem szokásainak kialakítását.

Feladat:

Optimális, az életkornak megfelelő óvodai életritmus kialakítása, a rendszeres tevékenységek biztosítása által a testi és szellemi fejlődés feltételeinek megteremtése.

Fontosnak tartjuk: az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzését, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítását

Óvodapedagógus feladata:

- a gyermekek gondozása, testi szükségleteinek, mozgás igényének kielégítése
- a harmonikus összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése
- a gyermek testi képességei fejlődésének segítése
- a gyermek egészségének védelme edzése
- az egészséges életmód, a testápolás, az egészség megőrzés szokásainak alakítása, az étkezés, az öltözködés a betegség megelőzés.
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása, ha szükséges, megfelelő szakemberek bevonásával, speciális gondozó prevenció és korrekció testi nevelési feladatok ellátása
- a környezet védelméhez és megóvásához, fenntarthatóságához kapcsolódó szokások kialakítása.

Egészséges táplálkozás

A helyes táplálkozási szokások kialakításának érdekében együttműködünk a családdal és a szakemberekkel (dietetikussal, gyermekorvossal). Az egészséges táplálkozás érdekében az étrendet kiegészítjük a szülők által hozott zöldséggel, gyümölccsel, az ezekből készített csemegékkal, salátákkal, gyógyteákkal, gyümölcslevekkel, tartósítószerrel nem tartalmazó gyümölcslevekkel.

Szokásalakítás szempontjából fontosnak tartjuk:

- a nyugodt, kulturált étkezés feltételeinek megteremtését,
- fogadják el az új ételeket, ízeket,
- tudatosodjon bennük a gyümölcs- és zöldségfogyasztás szükségessége.

A helyes étkezési szokások kialakulásának fokmérői:

- fokozatos önállóság: önkiszolgálás, kínálás, ételkészítés,
- rendeltetésszerűen, helyesen használják az eszközöket,
- szívesen fogyasszák el a kínált ételt,
- életkoruknak megfelelően, kulturáltan étkezzenek.

A testápolás magába foglalja testünk, ruházatunk gongozását szükség szerinti tisztálkodásukat, tisztaság igényük, rendszeretük kialakítását.

Arra törekszünk, hogy a testápolási teendők elvégzése /kézmosás, törölközés, fésülködés, fogápolás/ az óvónő-gyermek közötti bensőséges viszony elmélyülését szolgálja. Igyekszünk össze hangolni a családi gondozási szokásokat az óvodában kialakult szokásrendszerrel, hiszen a testi szükségletek kielégítésének segítségével az óvónő vagy a dajka – az óvodában töltött időben – az anyát helyettesíti.

A pihenés feltételeit biztosítjuk:

- friss levegőjű, megfelelő hőmérsékletű csoport szoba
- tiszta, rendezett környezet
- kényelmes fekvő helyek
- nyugodt, elalvást segítő légkör
- altató dal, mese, halk zene
- dolgozók kulturált, halk munka végzése

A kevesebb alvásigényű gyermekek számára – rövid idejű pihenés után – amennyiben ez megoldható csendes, másokat nem zavaró tevékenységet biztosítunk.

Az **öltözködési szokások** kialakításához fontosnak tartjuk, hogy megismertessük gyermekeinket:

- az időjárásnak megfelelő réteges öltözködéssel
- az öltözés-vetkőzés helyes sorrendjével
- a ruhadarabok összehajtásával, saját jellel ellátott szekrényében, polcán való esztétikus elrendezésével.

Mindezek közben formálódjon ízlésük, igényességük, fejlődjön önállóságuk. Igyekszünk meggyőzni a szülőket, hogy gyermekeik óvodai öltözéke célszerű, kényelmes, önállóságukkal és az óvodai étellel összhangban legyen. Így bátran játszhat, mozoghat megteremtve ezzel jó közérzetének egyik fontos feltételét.

A szervezet edzése:

A szervezet edzését a mozgásszükséglet kielégítésével, az évszaknak, időjárásnak megfelelő nap-, lég- és vízfürdőzéssel szolgáljuk. Nagy hangsúlyt fektetünk a **mozgás** megszerettetésére.

A szervezet edzésének helyszínei:

- szabadban – az óvoda udvarán, erdőben, parkban, séta, kirándulás alkalmával,
- önálló mozgásos tevékenység – szabadlevegőn, - eszközzel – teraszon, - teremben, eszköz nélkül.

A fejlődés várható eredményei:

- A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek teljesen önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fésülködnek, fogat mosnak.
- A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, helyére teszik azokat.
- Zsebkendőjüket önállóan használják.
- Önállóan döntenek, hogy mennyi ételt fogyasztanak, önállóan töltenek vizet a kancsóból.
- Esztétikusan terítnek, higiénikusan étkeznek. Biztonságosan használják a kanalat, villát, kést. Étkezés közben halkán beszélgetnek.
- Teljesen önállóan öltöznek, ruhájukat esztétikusan, összehajtva helyére teszik, cipőjüket befűzik, bekötik.
- Környezetükben mindenütt igyekeznek rendet tartani.
 - Ügyelnek saját személyük és környezetük rendjére, gondozottságára.
 - Az eszközökkel berendezésekkel óvatosan bánnak, a rendetlenséget megszüntetik.
 - Szívesen tartózkodnak az udvaron, szeretnek MOZOGNI, és önállóan részt vesznek mozgásos játékokban.

4.1.13. Baleset megelőzésre nevelés

A baleset megelőzésre nevelés természetes módon épül be az óvoda mindennapi tevékenységébe, különösen a játék, gondozás, környezet megismerés területeibe.

Baleset megelőzés: a nevelés folyamatában olyan magatartásformák kialakítására törekszünk mellyel a balesetek, elkerülhetők. Az óvónő kötelessége, hogy rendszeresen felhívja a gyermekek figyelmét a környezetben lévő veszélyhelyzetekre, alakítson ki, tanítson meg a gyermekekkel veszélyelkerülő technikákat. Ebbe a szülőket is feltétlenül be kell vonni. A baleset megelőzés érdekében a család és az óvoda nevelési feladatainak összehangolása szükséges.

A védő-óvó intézkedések konkrét feladatait az óvoda Házirendje és az SZMSZ tartalmazza.

Feladatok:

- a veszélyhelyzetek felismertetése, elkerülése,
- az eszközök balesetmentes használata,
- biztonságos közlekedésre nevelés.

4.1.14. Az érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága, a magatartásának érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermekeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott szeretetteljes légkör vegye körül.

A szociális és érzelmi nevelés célja a gyermekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, kibontakoztatása

a közösségen belül a csoport normái alapján, tevékenységen keresztül. Fejleszteni azokat a képességeket, amire szüksége van a gyermeknek, hogy hatékony felnőtté váljon, hogy jól boldoguljon a társas kapcsolatokban, hogy boldog és sikeres ember legyen.

Az óvoda nevelje a gyermeket a különbözőségek elfogadására, tiszteletére nyitott légkör szeretetteljes irányítás segítségével döntési képességek fejlesztésével szokás és norma rendszer megalapozására törekedjen.

Ezek a következők:

- kreativitás és fantázia,
- az érzelmek szabadkifejezése,
- öntudat – önbizalom,
- megfelelő frusztrációtűrés,
- szabadon nemet mondani,
- szükséges határok elfogadása,
- az örömmérés átélésének képessége,
- az erkölcsi szociális érzékenység fejlődése.
- gyermek – dajka közötti érzelmi viszony erősítése

Az óvodapedagógus feladatai:

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermekeket, hogy megismerje a szűkebb és tágabb környezetét, amely a hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben az emberi környezetben megmutakozó jóra és szépre mindazok megbecsülésére. A gyermeki magatartása alakulása szempontjából az óvodapedagógus az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet tölt be. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

- Az anyás-apás befogadással teremtse meg a lehető legnyugodtabb feltételeket a gyermek közösségbe való beilleszkedéséhez.
- Teremtse meg az ideális fogadás feltételeit (Jel választása, otthonról hozott kedvenc tárgyak, mondóka, vers.)
- Ismertesse meg a gyermekekkel a csoportszobát, barátságos és vonzó játékfeltételeit.
- Beszéljék meg az óvodakezdés ütemezését
- A csoport mindkét óvónője látogassa meg otthonában a gyermekeket.
- Készítsen anamnézist a gyermekről és kérje meg a szülőket, hogy mutassák be gyermeküket írásos formában.
- Fogadják először a bölcsődéből jött gyermekeket, majd az otthonról jövőket.
- A gyermek sajátos szokásait megjegyzés nélkül fogadják el, érvényesítsék az elfogadás elvét.
- Figyelje meg a gyermeket a befogadási időszakban, tapasztalatait rögzítse. (Hogyan szokta meg az új környezetet, hogyan vált el a szülőtől, választott-e magának játéktevékenységet, hogyan alakult a kapcsolata az óvónőkkel, hogyan illeszkedett be az óvodai életritmusba, mi okozott számára örömet

vagy nehézséget, hogyan reagált társaira.)

- Érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes légkör megteremtésével segítse a gyermekek társas kapcsolatainak alakítását, „én tudatának”, „én érvényesítő” törekvéseinek fejlődését.
- Szülői értekezlet keretében tájékoztassák a szülőket az óvoda napi életéről, arról hogy milyen téren számítanak segítő munkájukra, mutassák be az óvoda nevelési törekvéseit.
- Alakítson ki a gyermekek által jól követhető szokás és szabályrendszert (viselkedési normák, erkölcsi szokások).
- Kísérje figyelemmel a közösségen belül az egyes gyermekek fejlődési ütemét.
- Alakítsa ki saját csoportja hagyományait, szokásrendszerét, jelképrendszerét, amely mélyíti a gyermekek összetartozását, együttérzését.
- Biztosítson a gyermekek számára saját tároló helyet, ahová eszközeiket, játékaikat, „értékeiket” betehetik, önállóan kezelhetik.
- Vegye figyelembe a gyermekek egyéni képességeit, tempóját, szokásait.
- Kiemelten figyeljen azokra a gyermekekre, akiknek fejlődését negatív hatások, társadalmi- interkulturális hátrányok gátolják.
- Működjön együtt a családdal, a gyermekvédelmi szolgálattal, a nevelési tanácsadóval, családgondozóval, a veszélyeztetettség enyhítése, a hátrányok csökkentése miatt.
- Segítse a gyermekbarátságok kialakulását.
- Segítse a gyermekeket abban, hogy elfogadják eltérő képességű és tulajdonságú társaikat.
- Szervezzen közös tevékenységeket a gyermekek és a családok számára.

Az óvónő személyisége:

A gyermek érzelmi stabilitása nagymértékben függ az óvónő személyiségétől.

Ennek érdekében fontos, hogy az óvodapedagógust jellemezze:

- a gyermek feltétlenküli szeretete,
- legyen probléma érzékeny, segítőkész,
- rendelkezzen nagyfokú empátiával,
- tevékenységében, viselkedésében legyen őszinte, emberi, nevelési helyzetekben példamutató,
- a családokkal a gyermekek érdekében alakítson ki nevelőpartneri kapcsolatot.

A fejlődés várható eredményei:

- Ismeri szűkebb, tágabb környezetét, amely a szülőföldhöz való kapcsolódás alapja.
- Ragaszkodnak óvodájukhoz, a kisebb gyermekekhez, felnőttekhez.
- A gyermekeknek igényévé válik a helyes viselkedési szabályok betartása.
- Egymást figyelmeztetik a szabályok betartására.
- A felnőtt kérése nélkül is segítenek egymásnak.
- Közösségért szívesen dolgoznak, bíznak önmaguk képességeiben.
- Konfliktus helyzetben társaikkal megegyeznek.
- Érdeklődnek barátaik, társaik iránt. A csoportba érkező vendégeket szeretettel fogadják.
- Óvodán kívül, ha találkoznak, szeretettel köszöntik egymást.
- Szavak nélkül is értik környezetük jelzéseit, érzéseit.
- Ismerik saját képességüket, megfelelő önbizalommal rendelkeznek, de a kudarcot is el tudják

fogadni.

- Érvényesítik saját kezdeményezőkézségüket, kimerik nyilvánítani érdeklődésüket, vagy tudnak nemet mondani.
- Legyőzik az akadályokat, de a szükséges határokat elfogadják.
- Örömezésüket szavakban, tettekben hozzák nyilvánosságra.

4.1.15. Komplex tevékenységek

A komplex foglalkozások rendszere:

- Verselés, mesélés
- A külső világ tevékeny megismerése matematikai tartalmú tapasztalatokkal
- A külső világ tevékeny megismerése
- Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
- Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
- Mozgás

4.1.15.1. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az óvodai anyanyelvi nevelés, mint komplex folyamat segítse a szociális kapcsolatok kiépítését, valamint legyen az egymás közötti kommunikáció legfontosabb eszköze.

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelvi nevelés közvetítő elemként jelen van a nevelési folyamat minden mozzanatában. Eredményes megvalósítása hozzájárul a gyermekek zökkenőmentes iskolai tanulásának megkezdéséhez. A beszéd a környezettel való érintkezésnek, az önkifejezésnek és a gondolkodásnak a legfőbb eszköze.

Fejlesztési feladatainak a család, a környezet megismeréséből kell kiindulnia, hisz a gyermek beszédét elsősorban az otthoni nyelvi környezet határozza meg. Az egyéni képességek megismerése tudatos és folyamatos kell, hogy legyen, az újabb fejlettségi szint felismerése érdekében. Minden adódó lehetőséget ki kell használni beszélgetésre.

Az óvoda pedagógus feladatai az anyanyelvi nevelés fejlesztésében:

- fejlessze a gyermekek gondolkodását, ösztönözze beszédre őket,
- válaszoljon a gyermekek kérdéseire, elégítse ki kíváncsiságukat,
- a beszédkedv, beszédöröm biztosítása, gyakori beszédkezdeményezés,
- ismerje meg a család anyanyelvi kultúráját,
- hívja fel a szülők figyelmét az otthoni beszélgetések fontosságára,
- ismerje meg az óvodába kerülő gyermek szókincsét,

- bővítse aktív, és passzív szókincsüket a gyermekeknek,
- fejlessze a beszédszerveket (játékos légző gyakorlat, hangutánzó gyakorlat, nyelv és ajak gyakorlatok),
- fejlessze a gyermekek beszédértését, mondat alkotási készségét,
- készítse a gyermeket gondolatainak, érzelmeinek, szükségleteinek, kívánságainak szóbeli kifejezésére,
- törekedjen arra, hogy a gyerekeknl a tevékenységek során kialakuljon a párbeszéd az egymásra figyelés,
- érje el, hogy a gyermekek az udvarias beszédformát használják,
- használja a bábjátékot, mint az anyanyelvi nevelés egyik fontos eszközét,
- gondolja át az anyanyelvi nevelés feladatit,
- az egyes nevelési tartalmak területén fejlessze a gyermekek képességeit,
- segítse a gyermekeket a másság elfogadásában, törekedjen arra, hogy a gyermekekben kialakuljon az igény, és képesség, a beszédkapcsolatokon alapuló együttműködésre.

Elvárások az óvónő kommunikációjával szemben:

- beszéde legyen követésre méltó, kifogástalan,
- mondatszerkesztése legyen egyszerű, de változatos,
- tartózkodjon a túl erős, és a túl halk monoton beszédttől,
- törekedjen a szemléletességre, képszerű kifejezések alkalmazására,
- hallgassa meg a gyermekeket,
- legyen türelmes érdeklődő, figyelmes és közvetlen, legyen képes a gyermekekkel meghitt beszélgetést folytatni.

Gyermekek tevékenységei:

- beszélgetést kezdeményeznek a felnőttekkel, társaikkal,
- az együttes tevékenységek alkalmával kérdeznek, beszélgetnek, hallgatják az óvónőt és társaikat,
- játék közben beszélgetnek,
- szerepet vállalnak,
- mesélnek, báboznak, mondókáznak, verset mondanak,
- képeskönyveket nézegetnek,
- anyanyelvi játékokat játszanak,
- megbeszélnek a munkafolyamatokat, használják a munkafolyamatokhoz kapcsolódó fogalmakat, kifejezéseket,
- Értékelik önmaguk és egymás munkáját,
- használják a környezetükhöz kapcsolódó fogalmakat, kifejezéseket (jelzők, névelők stb.),
- megértik a felnőttek kérdéseit, magyarázatait,
- a kérdésekre válaszolnak.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- összefüggően beszélnek, bátran nyilvánítanak véleményt, elbeszélésük folyamatos,
- a feltett kérdésekre pontosan, adekvátan felelnek,
- motiváltak a szóbeli közlésre,
- képesek a hallott szöveg megértésre,
- képesek az ok-okozati összefüggések megfogalmazására, következtetések levonására,
- szókincsük életkoruknak megfelelő,
- beszédhelyzetekben megfelelő beszédfordulatokkal, és viselkedési formákkal teremtik meg és tartják fent a kapcsolatot,
- figyelmesen végighallgatják társaikat, és a felnőtteket,
- a tanult mondókákat, verseket, meséket felidéznek, eljátsszák,
- alkotás közben beszélgetnek, énekelnek, mondókáznak.

Verselés, mesélés

Célja: az, hogy része legyen az egész óvodai életet átfogó anyanyelvi nevelésnek, váljon természetes igényükké az irodalmi művek hallgatása, mondása, ugyanúgy, mint a játék.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Nyugodt körülményeket teremtsen a mindennapi irodalmi tevékenységhez.
- Fokozatosan kialakított ismétlődő szokásokkal motiváljuk a gyerekeket (gyertyagyújtás, fúrlujajáték).
- Az óvónő előadásmódja valóban élményt nyújtó legyen kommunikációs és metakommunikációs eszközökkel egyaránt.
- „Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye legyen.”
- Olyan esztétikus eszközöket használjon, amelyek nem korlátozzák a gyerekek fantáziáját. (bábok, meseillusztrációk). Az érzéki benyomásokból támadó élmény érzelmi állapotokat hozzon létre.
- Mesék, versek megszerettetése, a velük való találkozás által örömezés keltése.
Az anyanyelv sajátos ritmusát, dallamát, hangzásvilágát megfelelő formában közvetítse a népi mondókák, népmesék által.
- Tanítson az emberi kapcsolatokra, mélyítse az önismeretet, segítse a világ megismerését.
- Közvetítsen belső indulati élményeket, alakítsa pozitív világgépet a népi eredetű, kortárs, mesék erkölcsi tartalma által.
- Tanítson belső képteremtésre, az indulatok feldolgozására, a szorongások feloldására.
- Tanítson a tiszta, szép magyar beszédre.
- Segítse elő a belső képteremtés képességének fejlődésével az intenzív belső fantáziakép megjelenítésére képes olvasóvá válást.
- Alakítsa ki a könyvek iránti szeretetet.
- A gyermek saját vers-és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

A külső világ tevékeny megismerése

Célja „Az óvodás korú gyermekek környezettudatos magatartásának megalapozása **Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére**

Szeresse és óvja az őt körülvevő környezetet, alakuljon ki pozitív érzelmi viszony a természettel.

Az óvoda pedagógus feladatai:

- A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek.
- Tegye lehetővé, hogy a gyermek megismerje azt a környezetet, amelyben él, hívja fel a figyelmét annak értékeire, szépségeire.
- Biztosítson alkalmat, időt, helyet, eszközöket a szabad természetben a folyamatos tevékenykedtetéshez, a spontán és szervezett tapasztalat és ismeretszerzéshez.
- Teremtsen lehetőséget különböző gyűjtőtevékenységekre, egyszerű vizsgálatok, kísérletek végzésére.
- Alakítsa ki a szülőföldhöz nemzeti kultúra hagyományaihoz fűződő pozitív viszonyt, tegye lehetővé, hogy megismerjék városunk és környékeinek lehetőségeit kiránduló helyeit.
- Segítse elő, hogy természet szerető, természettisztelő- értékeit megbecsülő, óvó-védő emberré váljon, személyes példamutatással járuljon hozzá ennek megvalósításához.
- Biztosítson a természetsarokban élőlényekről, megfigyelt természeti jelenségekről stb.... szóló folyóiratokat ismeretterjesztő könyveket.
- Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását döntési képességeinek fejlődését a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartás formálására, alakítására.

A fejlődés várható eredménye:

- Megkülönbözteti egymástól az évszakokat, ismeri néhány jellegzetességeit, ismeri a napszakokat.
- Tudja csoportosítani az állatokat élőhelyük szerint. Ismeri azok védelmét.
- Összehasonlítja a házi szárnyasokat az ismert madarakkal külső jegyeik, hasznosságuk alapján.
- Alkalmazza a gyűjtő fogalmakat, tudja, hogy mi tartozik oda (fa, bokor virág, gyümölcs... stb.)
- Alkalmazza a növénygondozás legegyszerűbb műveleteit.
- Ismeri társadalmi és családi környezete legfontosabb adatait. (szülei nevét, foglalkozását, lakcímüket, óvodájuk nevét...).
- Ismeri és megnevezi a környezetben lévő néhány intézményt és azok rendeltetését.
- Alkalmazza az elemi közlekedési szabályokat, ismer többféle közlekedési eszközt.
- Ismeri a testrészeket, a test felépítését.
- Képes az általánosításra, következtetések levonására, ok-okozati összefüggések felismerésére.
- Észreveszi a természetben rejlő szépséget, vigyáz a környezetre.

4.1.15.2. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Cél:A gyermekekben alakuljanak ki az alkotás, önkifejezés (képi, plasztikai) esztétikai igényei.
Tevékenység során egyéni ütemnek megfelelően alakuljanak képességei, a tér, forma, szín kifejezésben.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermek érdeklődésének felkeltése, a környezet tér-, szín- és formavilága iránt.
- A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés a gyermeki személyiség fejlesztése érdekében.
- Vizuális készség-, képességfejlesztés (szem-kéz koordináció, finommotorika, önkifejezés).
- Esztétikai érzék alakítása, ízlésformálás, művészeti népművészeti elemek, alkotások megismertetése.
- Alkotó fantázia fejlesztése, kreatív önkifejezés,
- Környezettudatos anyaghasználatra szoktatás.
- „Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.”

A fejlődés várható eredményei:

- Képesek legyenek az őket körülvevő világ, képi, plasztikai megjelenítésére.
- Élmények, jelenségek, emlékképek felidézésével, szabad képzelettársításával formákat, alakzatokat, hozzanak létre.
- Tájékozottak legyenek jártasság szintjén az alaptechnikákban, ismerjenek és tudjanak kevert technikákat is alkalmazni.
- Ismerjék az egyes eszközök, anyagok helyes használatát, felhasználásuk módját.
- Örömmel vegyenek részt az ábrázoló tevékenységekben, fejlettségüknek megfelelően.
- Alakuljon igényük az esztétikus, szép munkák készítése, környezetük díszítése iránt, legyenek képesek saját és társaik alkotásainak értékelésére.

4.1.15.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az éneklés, énekes játék, zenehallgatás az egész napi tevékenység része, mely a szabadban és a csoportszobában is kezdeményezhető. Az élményszerű éneklés, zenélés, közös játék alapfeltétele a jó hangulatú oldott légkör.

Cél: Zenét kedvelő, zenét szerető emberek nevelése, a zenei anyanyelv megalapozása, a gyermekek hallásának, ritmusérzékének, harmonikus szép mozgásának fejlesztésével.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Jutassa zenei élményhez a gyerekeket.

- Biztosítsa a nyugodt és oldott légkört.
- Fejlessze a gyermekek zenei alkotó kedvét.
- Hasson a zenei neveléssel a gyermekek érzelmére, értelmére.
- Tudatosan készüljön fel a zenei élmény átadására.
- Az óvodapedagógus a zenei anyag kiválasztásánál figyelembe veszi az énekes népi játékokat, az igényesen válogatott kortárs, nemzetiségi, etnikai, kisebbségi nevelés esetében a gyermekek hovatartozását, művészeti alkotásokat.

A fejlődés várható eredményei:

- Részt vesz az ének-zenei kezdeményezéseken.
- Szabadidőben szívesen énekel.
- Bekapcsolódik dalos játékok játszásába.
- Adottságaihoz mérten tisztán énekel (hangszín, hangerő, hangmagasság...).
- Folyamatosan fejlődnek zenei készségei, képességei (ritmus és hallásérzéke, egyenletes lüktetés...).
- Szívesen hallgat zenét, zeneműveket.
- Érdeklődik a hangszerek iránt, egyszerűbb ritmushangszereket tud használni.
- Zenére képes mozgást, táncos mozdulatot előadni, mozgását képes társaihoz igazítani.
- Képes egyszerű zenei motívumok alkotására.
- Élvezettel figyelik a zenehallgatást.
- Megkülönböztetik a zenei fogalom-párokat (halk-hangos, magas-mély, gyors-lassú).

4.1.15.4. Mozgás

A tevékenységközpontú óvodai nevelés lényege a testi fejlesztés. A 3 -7 éves gyermek egészséges fejlődésének biztosítása nem képzelhető el a rendszeres, játékban gazdag, az egyéni képességeknek megfelelő kellő aktivitást biztosító mindennapi testnevelésben. Ismert tény, hogy a mozgásöröm és a szellemi fejlődés egymással szoros kapcsolatban áll.

A program kiemelten fontosnak tartja az egészséges életmód szokásainak megalapozását, a mozgás megszerettetését, melynek eredményes megvalósításához jelentősen hozzájárul a mindennapi testnevelés. A foglalkozások időtartama az óvodában eltöltött évek során fokozatosan emelkedik, mindenkor igazodva a gyermekcsoport összetételéhez és a gyermekek fejlettségi szintjéhez.

Célja:

Fejlessze a gyermekek természetes mozgását, segítse a mozgástapasztalatok bővítését. Alkalmazkodó akarati tulajdonságaikat úgy fejlessze, hogy a gyermek szabad mozgáskedve megmaradjon. Alakítsa testi képességeiket (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség). Segítse elő a gyermek biológiai fejlődését.

A természet erőivel – napfény, levegő, víz – történő edzés kedvező hatását nem szabad figyelmen kívül hagyni, ezért a mindennapi testnevelést lehetőleg a szabadban célszerű tartani.

A nyugodt, derűs légkörű, játékban gazdag, kellő intenzitású napi testmozgás nem csak a kondicionális és koordinációs képességek fejlődését biztosítja, hanem hozzájárul a gyermeki személyiség differenciált

fejlesztéséhez is.

Az óvodapedagógus feladatai:

- a motoros képességek, a gyermeki szervezet sokoldalú arányos fejlesztése, a helyes testtartás kialakítása,
- a mozgás és játékgény természetes gyakorlatokkal és játékokkal történő kielégítése.
- Az óvodában tartózkodás teljes időtartama alatt biztosítson megfelelő helyet, időt, eszközt (mozgásfejlesztő játékok) tiszta környezetet a gyermek mozgásfejlődésének kielégítésére.
- Legfontosabb feladat, hogy minden nap adjon lehetőséget a gyermekeknek minél hosszabb időtartamon keresztül a szabad levegőn való tartózkodásra.
- Biztosítsa a gyermekek szabad mozgásgyakorlásának feltételeit. Adjon ötleteket, irányítsa a gyerekek figyelmét a szabadban és az épületen belül is a legoptimálisabb terhelést biztosító napi mozgáshoz.
- Változatos eszközök és a gyermekek önálló, szabad mozgásának biztosításával tegye lehetővé, hogy a mindennapi testnevelés örömet jelentsen a gyerekek számára.
- Szervezze úgy a csoport napirendjét, hogy helye legyen a napi mozgásnak, edzésnek.
- Vegye figyelembe a gyermekek egyéni és életkori sajátosságait.
- Adjon lehetőséget, hogy az egyes gyakorlatokat, mozgásokat ki-ki saját képességei szintjén hajthassa végre.
- Szervezzen mozgásos játékokat, sport és verseny játékokat az udvaron.

A fejlődés várható eredményei:

- A gyermek szeressen mozogni, kitartó legyen a mozgásos játékokban.
- Tartsák be a szabályokat a különböző versenyjátékok játszásakor.
- Ismerjék az irányokat, tudjanak térben tájékozódni.
- tudjon ütemtartással járn, gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végezni, labdajátékokat játszani.

4.1.16. Esélyegyenlőség és gyermekvédelem az óvodában

Célunk: hogy az inkluzív nevelés szemléletével, az esélyegyenlőség biztosításával intézményünk biztonságot nyújtó természetes befogadó közege legyen minden gyermeknek, nemtől függetlenül hovatartozásától, egyéni adottságaitól, fejlődési ütemétől. A differenciált módszerek, eszközök alkalmazásával, alapozódjanak meg az életben való eligazodást segítő alap készségek. A gyermekek fejlettségi szintjüknek megfelelően jussanak az előre lépésükhöz, szükséges képességekhez, ismeretekhez. Az együttnevelés célja a teljes integráció.

Inkluzív pedagógia

Differenciálás: a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése

A kiemelt figyelmet igénylő gyermek típusai:

Tanulási problémákkal küzdő gyermekek:

- **tanulási nehézséggel küzdők** (például: lassú, motiválatlan, hosszabb betegség miatt lemaradó, családi, szociális, kulturális, nyelvi hátrányok)

- **tanulási zavarral küzdők** (például: diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia, figyelemzavar, súlyosabb beszédhiba)

Magatartászavarok miatt problémás gyermekek:

- **visszahúzó** (regresszív) és depresszív viselkedésű gyermekek (félénk, csendes, visszahúzó stb.)
Eredményhez vezethet a csoportos és a párban folyó munka, a testre szabott differenciált egyéni munka, motiválás, stb.
- **ellenséges** (agresszív) és inkonzekvens viselkedésű gyermekek (engedetlen, kötekedő, támadó, hiperaktív stb. Inkább egyéni feladattal köthető le, fontos a velük megbeszélte egyéni vállalások, követelmények következetes számonkérése az eredmények, pozitívumok kiemelése, megerősítése mindkét típust motiválja, segítheti a beilleszkedést, a társak általi elfogadás.

Óvónők feladatai a gyermekvédelem és a sikeres integráció megvalósításában

- Elősegíteni a veszélyeztetett, a halmozottan hátrányos helyzetű, a hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülését, járását.
- Biztosítani a gyermekeket megillető jogok érvényesülését, szükség esetén védő – óvó intézkedésekre javaslatot tenni.
- A gyermekeket és családjukat minél jobban megismerni.
- A hátrányos helyzet okozta tüneteket, az okokat felismerni, és ha szükséges, ehhez szakember segítségét kérni.
- A családok szociális és anyagi helyzetének megfelelően a különböző támogatásokhoz való hozzájuttatást javaslattal elősegíteni.
- Segíteni a gyermek családban történő felnevelését.
- Együttműködő kapcsolat kialakítása a szülőkkel.
- A gyermekekkel kapcsolatos adatok védelme.
- Az óvodapedagógusok legyenek felkészültek a Sajátos Nevelési Igényű gyermekek nevelésére (szakirodalom ismerete, beszélgetés-, kapcsolattartás a szülővel, szakemberekkel).
- Személyes példamutatással elfogadtatja a gyermekcsoporttal, szülőkkel, munkatársakkal az integrációs nevelés elveit.
- Konzultál a szakemberrel, igénybe veszi a segítségét, a gyermekek egyéni szükségleteihez igazított fejlesztési tervet készít.
- Differenciált fejlesztéssel biztosítja, hogy a gyermek a maga szintjén és ütemében, képességei szerint tudjon kibontakozni, fejlődni.
- A cselekvésbe ágyazott tevékenységhez kellő időt, alkalmat biztosít.
- Nagy mennyiségű, változatos (taktilis, mozgásos, látási, hallási) ingerek biztosításával bővíti a gyermekek tapasztalati és ismereti körét.
- Az alapmozgások, a szociális készségek, az önkiszolgálás, a kognitív funkciók fejlesztése.
- A nevelőmunkát közvetlen segítő munkatársak tájékoztatása nevelési elképzeléseiről, módszereiről, hogy milyen célok érdekében, hogyan kívánja a gyermekek fejlesztését megvalósítani.

Az óvodában folyó gyermekvédelmi munkát az Intézmény Igazgató megbízásából a tagintézményekben és a telephelyeken gyermekvédelmi felelősök végzik.

Szociális segítő tevékenységei:

- Egyéni segítségnyújtás, tanácsadás pl hivatalos ügyek intézése, szülői segítése
- Csoportban végzett tevékenységek pl : pedagógus kérésére gyermek megfigyelése

csoporthelyzetben

- Közösségi tevékenységek pl : részvétel óvodai rendezvényeken
- A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű családok támogatása
- BTMN gyerekek szakemberhez való irányítása

4.1.17. A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése

Az Sajátos Nevelési Igényű gyermek is teljes értékű ember. Joga hogy megfelelő, elfogadó, ugyanakkor fejlesztő hatású környezetben éljen, fejlődjön.

Óvodapedagógus feladatai:

- A integrálás keretében a Sajátos Nevelési Igényű és ép gyermekek együttélésének természetessé tétele.
- Differenciált, személyre szabott fejlesztéssel a különleges gondozási igény kielégítése.
- Egységes Pedagógiai Szakszolgálatokkal történő folyamatos kapcsolattartás.
- Olyan óvodai környezet kialakítása, ahol a másság elfogadása mindenki számára természetes.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Egyénre szabott folyamatos fejlesztőmunkával csökkenjen vagy szűnjön meg a gyermek egy-egy területen történő lemaradása.
- Fejlődjenek mindazok a készségek, képességek, amelyek az iskolai életbe való problémamentes beilleszkedéshez, a korai kudarcélmények elkerüléséhez nélkülözhetetlenek.
- A gyermek kapjon egészséges önbizalmat. Pozitív énképe erősödjön.

4.1.18. Tehetség gondozás

Cél: A különböző területeken tehetséget mutató gyermekek feltérképezése.

Kivételes képességű gyermekek, tehetségesek:

- **intellektuális tehetség** (a különböző tudományterületeken kimagasló: matematikai, fizikai, nyelvi stb.)
- **művészi tehetség** (képzőművészeti, zenei)
- **pszichomotoros tehetség** (sport, tánc, kézügyességet igénylő terület)
- **szociális tehetség** (vezető, szervező, irányító)

Óvodapedagógus feladata:

- A szülők figyelmének felhívása a gyermek kiemelkedő képességére.
- Megfelelő tárgyi feltételek biztosítása a tehetség kibontakoztatásához.
- Folyamatos felkészülés a speciális képességek támogatásához.
- Differenciált egyéni bánásmód tudatos alkalmazása.

Fejlesztés tartalma:

A prevenciós program alkalmazása során jobban felfedezhetőek azok a gyermekek, akik bizonyos területen kiemelkedő képességekkel rendelkeznek. A különböző területeken tehetséges gyermekeket a csoporton belül fejlesztjük, törekedve, hogy meglévő képességeit kibontakoztassuk, erősítsük. Olyan széles tevékenységrepertoárt biztosítunk számukra, amely elősegíti tehetségük kiteljesedését.

Ráirányítjuk a szülők figyelmét a kiemelkedő képességre és segítséget nyújtunk a további fejlesztés lehetőségeinek megtalálásában. Pl.: szakemberekhez való irányítás, versenyeken való részvételi lehetőség, pályázatokon való részvétel.

4.1.19. Az óvodai élet megszervezése

Személyi feltételek

Az óvodában, a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll. Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.

Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez. A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.

Tárgyi feltételek:

Az óvodának rendelkeznie kell a pedagógia program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel.

Az óvoda épületét, udvarát, kertjét, berendezését úgy kell kialakítani, hogy az szolgálja, a gyermekek biztonságát kényelmét megfelelően változó testméretének, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését.

A teljes nevelési folyamat a gyermeki tevékenységre, önállóságra, döntési helyzetekre és sokoldalú tapasztalatszerzésre épül. **A teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek mindegyikét óvoda pedagógus tartja.**

A nevelési folyamatba szervesen illeszkedik a tanulási folyamat, melynek részei:

- önálló és irányított tapasztalatszerzés,
- tevékenységekben komplexen megvalósuló készségek, képességek fejlesztése,

A nevelés időkeretei

A heti rend és a napirend az a szervezeti keret, ami biztosítja a gyermekek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott, kiszámítható óvodai környezet megteremtését.

A gyermek egészséges a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket melynek megfelelő időtartamú párhuzamosan is végezhető differenciált tevékenységek valamint a gyermek együttműködő képességét feladattudatát fejlesztő növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos tevékenységek tervezésével szervezésével valósulnak meg.

A napirend az egyes tevékenységekre fordítható idő rugalmasan változtatható a körülmények, az évszakok, a váratlan események stb. hatására.

A rugalmas helyzethez alkalmazkodó napirend feltétlenül tartalmazzon állandó mindig ismétlődő elemeket, ez növeli a gyermekek biztonságérzetét, azon kívül az időérzék alakulását is segíti, támpontokat nyújt. A jól kidolgozott napirend a maga rugalmasságával lehetőségeket biztosít az óvodai

élet egészében az elmélyült tevékenykedésre, szabadlevegőn való hosszú idejű tartózkodásra és legtöbb időt a játék kapjon. Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is neveli, építi, kapcsolatait a gyermekekkel egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző munkatársakkal.

A napirend és a heti rend általános időkeretei

A napirend általános időkeretei:

- játék és szabadidős tevékenység: 5 óra.
- étkezés, pihenés: 3 óra.
- öltözködés, tisztálkodási tevékenység, gondozás 1, 5 óra.
- komplex foglalkozások naponta: 5- 35 perc.

A heti rend általános tartalma és maximális időkeretei:

	Naponta 20 – 30 perc	Naponta 5 – 35 perc
Hétfő:	mozgás verselés, mesélés,	ének, zene, énekes játék, gyermek tánc
Kedd:	mozgás verselés, mesélés	a külső világ tevékeny megismerése matematikai tartalmú tapasztalatokkal
Szerda:	mozgás verselés, mesélés	rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
Csütörtök:	mozgás verselés, mesélés	a külső világ tevékeny megismerése.
Péntek:	mozgás verselés, mesélés	mozgás

A heti rend felépítésében a fő tevékenységek napi beosztása intézményenként eltérő lehet.

A heti rend kialakításában számtalan variáció lehet az adott csoport és a gyermekek igényeinek, képességeinek figyelembevételével. Másképp alakulhat a nevelés az év elején és végén. A beszoktatás idején legyen lazább, rugalmasabb, alkalmazkodóbb. Az iskolára felkészítés feladatai pedig a heti rend, napirend pontosabb betartását helyezi előtérbe.

Természetesen minden esetben arra kell figyelni, hogy jusson elég idő a gyermeki tevékenységek, kedvezményezések, ötletek és javaslatok meghallgatására, kipróbálására vagy közös megvitatására

A heti rend napi fő tevékenységei a rugalmasság és a spontaneitás jegyében bármikor felcserélhetőek.

4.1.20. Az óvoda hagyományos ünnepei, egyéb rendezvényei

Az óvoda közös ünnepei, rendezvényei:

Mikulás, Karácsony, Farsang, Március 15. Húsvét, Anyák napja, Gyermeknap, Évzáró, „Kiszebáb égetés”; „Egészség hét”;

Környezetvédelmi jeles napok:

- Takarítási világnap (szeptember 20.)
- Állatok világnapja (október 4.)
- Víz világnapja (március 22.)
- Föld napja (április 22.)
- Madarak és fák napja (május 10.)
- Környezetvédelmi világnap (június 5.)

Kertvárosi Csicsergő Tagintézményben: „Bázisovi- hét”(évente 2x); „Apák-napja”; „Szüreti – hét”; „Oviparádé – családi nap”;

A legtöbb rendezvényünk nyitott a szülők számára, melyek kiválasztása azonban intézményenként eltérőek lehetnek.

Az óvoda kirándulásai:

Csoportos kirándulások a közvetlen és tágabb környezet megismerésére:

Bujtosi-tó, Múzeumfalú, Sóstó-vadaspark, Botanikus kert, Bihari-tanya.

A kirándulásokba szívesen bekapcsolódnak a szülők is, mely programunk céljával és feladatával nagyon jól azonosulnak.

Sportrendezvények:

A Fenntartó által meghirdetett versenyek, rendezvények.

Az óvoda egyéb közös programjai

(óvodánként az eddigi hagyományok szerint):

- tagintézményen belüli gyakorlati tapasztalatcserék,
- közös pedagógusnapi és karácsonyi összejövetel
- idősek köszöntése a szomszédos idősek otthonában, karácsonykor nyugdíjas dolgozók meghívása rendezvényeinkre

- kiállítások megtekintése
- színházlátogatás
- Dolgozói kirándulás

Néphagyományőrző ünnepek:

- Szüretelés, szőlőpréslés, mustkóstolás
- Advent, betlehemezés, újévi köszöntő
- Farsangi állatalakoskodó
- Télúzó kiszézés
- Húsvét (tojásfestés, locsolkodás, legényavatás)
- Májusfaállítás,

Az óvoda és a család közös rendezvényei, tevékenységei:

- Évi két alkalommal munkadélutánok
- Gyümölcsszüret, Mikulás-nap, Mikulás torna, Farsang, Kirándulások, Oviparádé, Jótékonysági bál, Zöldnapok

Az óvoda egyéb közös rendezvényei:

- Szakmai cserelátogatások csoportok között
- Egészségügyi- Környezetvédelmi- Közlekedési napok
- Idősek köszöntése – Anyák napján
- Előadások helyben
- Színházlátogatás

4.1.21. Az óvoda kapcsolatai

Intézményünkben fokozott figyelmet fordítunk az iskolai élethez szükséges alap képességek megerősítésére, figyelembe véve az egyéni eltéréseket és fejlődési potenciálokat. A Móricz Zsigmond Általános Iskola Kertvárosi Tagintézményével kötött Együttműködési Megállapodásunk szerint különböző tevékenységeket, programokat szervezünk, amelynek során a gyermekeknek, a szülőknek és az óvodapedagógusoknak is lehetőségük nyílik betekinteni az iskolában folyó nevelői, oktatói munkába. Emellett alkalom kínálkozik a tanító személyének megismerésére is. A gyermekhez illesztett iskolakezdést, a kudarcok és a majdani lemorzsolódás megelőzését szolgálják a pedagógiai programban azok a speciális, pedagógusokra vonatkozó feladat-meghatározások is, amelyek általános hatókörű szabályozóként érvényesek az intézmény teljes nevelőtestületére.

Szülőkkel:

- szülői értekezletek
- SZMK választmányi megbeszélések
- munkadélutánok
- fogadó órák, nyílt napok
- kérdőívek kitöltése
- személyes kontaktus minél többször (kirándulások, rendezvények, stb.)
- sport és játéknapok

Egyéb külső kapcsolatok

- Gyermek Ház Déli Óvoda Intézmény Igazgatójával, titkársággal, ill. az Intézmény Igazgató engedélyével a Fenntartóval.
- Szabolcs- Szatmár- Bereg Megyei Pedagógiai Szakszolgálat
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Megyei Szakértői Bizottság
- Megyei Pedagógiai Közművelődési és Képzési Intézet
- Nyíregyházi Egyetem
- Könyvtár,
- Múzeum
- Színház
- Nyíregyházi Család-és Gyermekjóléti Központ
- Védőnő
- Gyermek fogorvos
- Móricz Zsigmond Általános Iskola Kertvárosi Tagintézménye
- Idősek Othona

4.1.22. Az óvodába és iskolába lépés feltételei:

53.§ (1) Megszűnik az óvodai elhelyezés, ha

- a) a gyermeket másik óvoda átvette, az átvétel napján**
- b) a felmentést engedélyező szerv a szülő kérelmére engedélyt adott a gyermek óvodából történő kimaradására**
- c) a gyermeket felvették az iskolába, a nevelési év utolsó napján**
- n) az óvodába járási kötelezettségét külföldön teljesítő gyermek eléri a tanköteles kort.**

Az iskolába lépés feltételei: az iránymutatást az Nkt.45 §-a alapján.

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Pedagógiai Szakszolgálat vagy Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Tanulási Képességvizsgáló Bizottság szakvéleménye alapján.

**5. Butykatelep Telephely,
Rozsrétkokor Telephely
KOMPLEX PREVENCIÓS NEVELÉSI GYAKORLATA**

5.1.1. Óvodánk adatai

Óvoda neve:	GYERMEKEK HÁZA DÉLI ÓVODA BUTYKATELEP TELEPHELY	GYERMEKEK HÁZA DÉLI ÓVODA ROZSRÉTBOKOR TELEPHELY
Óvoda címe:	Nyíregyháza, Bajcsy Zsilinszky u. 12.	Nyíregyháza, Rozsrétbokor 17.
Székhelye:	4400 Nyíregyháza, Kereszt u. 8.	
Telefonszáma:	(06-42) 512-915	(06-42) 512-916
E-mail címe:	ovodabutyka@netra.hu	ovodarozsret@netra.hu
OM azonosító:	033090	

Az óvoda a Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzatának fenntartásában a Közgyűlés felügyelete alatt működő nevelési intézmény.

Bevezetés

A 2011. évi CXC. törvény és a Kormány 363/2012.(XII.17.) Korm. rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról.

A Korm. rendeletnek megfelelően módosítottuk a helyi nevelési programunkat. Munkánkat az alapító okiratban, az Alapprogramban meghatározott feladatok tükrében végezzük, összhangban a fenntartó elvárásaival, az óvoda törekvéseivel.

Valljuk, hogy a mai gyermek számára az aktív, örömteli óvodás évek, a későbbi kapcsolataikat is befolyásoló szeretetteljes légkör az, amire felnőtt életüket alapozhatják, és ehhez minden feltételt és segítséget meg kell adnunk.

Hisszük, hogy a mai társadalmi környezetben minden gyermeknek szüksége van arra, hogy képességeit a legoptimálisabb szinten alkalmazni tudja, a képességei lassúbb fejlődése

miatt későbbi életében ne kerüljön hátrányos helyzetbe-esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be-, egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

Az egyenlő hozzáférés biztosításával az egyéni értékek kibontakoztatása programunk gyermekközpontúságát jelképezi.

Pedagógiai gyakorlatunk a gyermekek érdekének védelmében, a gyermekek harmonikus fejlődésének érdekében az óvodapedagógusok értékrendjének és módszertani szabadságának érvényesülését biztosítja.

5.1.2. Gyermekkép, óvodakép, pedagóguskép

Életfilozófiánk:

A mozgás, a játék, a változatos tevékenység, az egyéni bánásmód biztosítja az örömteli óvodai éveket, melyek alatt a gyermek számára észrevétlenül alakulnak, fejlődnek későbbi sikeres életéhez szükséges készségei-képességei.

Gyermekkép:

Gyermekközpontú, befogadó környezetben olyan gyermekek nevelése, akik érzelmileg gazdagok, tudnak örülni, felfedezni, csodálkozni. A környezetben jól tájékozódó, nyitott, érdeklődő, önmagát értékelni tudó, másokat elfogadó, együttműködő. Olyan óvodások nevelése, akiknek pozitív tulajdonságait erősítve, viselkedési formáit fejlesztve megfelelnek szűkebb és tágabb társadalmi elvárásoknak; egyformán magas színvonalú szeretetteljes nevelésben részesülnek mindenféle előítélet nélkül, csökkenjenek esetlegesen meglévő hátrányaik. Óvodánk vállalja a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását, fejlesztését is, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik. Nevelésünk gondoskodik a gyermekek életkorának és fejlettségének megfelelő a mással nem helyettesíthető szabad játékról.

A nemzetiségüket vállaló és a migráns gyermekeknek igény szerint biztosítjuk a hagyományaik megismerését, őrzését, ápolását; társadalmi integrálódásukat.(nem adunk helyet az előítéletek kibontakozásának)

Óvodakép:

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család, a családi nevelés kiegészítője a gyermek harmadik életévétől (a gyermek fejlettségétől függően) az iskolába lépésig.

Óvodánk a gyermekek személyiségének harmonikus fejlesztését, készségeik, képességeik kibontakoztatását, az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges személyiségjegyek fejlesztését valósítja meg. Tetteinkkel sugározzuk a feltétel nélküli szeretetet, és azt, hogy

„Tisztellek Téged, fontos vagy Nekem, csakis Rád figyelek és segítek Neked, ha szükséged van a segítségemre.” Az óvodakép pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének, és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit a családi nevelés kiegészítőjeként.

Helyzetelemzés:

Az óvoda bemutatása:

<p>Intézményünk Butykatelepen Nyíregyházától 10 km- re, szétszórt településen található. Az épület az 1970-es években szolgálati lakásokból lett átalakítva; azóta működik óvodaként. Az óvoda környezetében a szülők iskolázatlanok, többségük napszámból, szociális támogatásból él. Magas az etnikai kisebbséghez tartozók száma.</p> <p>Helyi nevelési programunkat a Komplex Prevenációs Óvodai Program adaptálásával készítettük. 2003. januárjától kiépítettük COMENIUS 2000. I. partnerközpontú minőségbiztosítási rendszert és az óta is működtetjük.</p>	<p>Óvodánk Rozsrétbokor telephelyen működő 2, csoportos integrált intézmény.</p> <p>1980-ban szolgálati lakásból átalakított, s az óta óvodaként működik, külterületen található.</p> <p>Szerencsésnek mondható ez, mivel a főúttól való távolsága a megközelítés szempontjából ideális, ugyanakkor a forgalom és az ezzel járó kellemetlen szennyeződések nem érintik közvetlenül az intézményt</p> <p>Helyi nevelési programunkat a Komplex Prevenációs Óvodai Program adaptálásával készítettük. 2003. januárjától kiépítettük COMENIUS 2000. I. partnerközpontú minőségbiztosítási rendszert és az óta is működtetjük</p>
--	---

Az óvoda tárgyi, infrastrukturális feltételrendszere:

Csoportszobáink tágasak, világosak, egymástól részben elkülönítettek, a nap folyamán bármikor használhatók; Rozsrét rendelkezik külön tornaszobával; Butykatelepen a helyi művelődési központ biztosítja a téli időszakban a mozgásos tevékenységekhez szükséges helyiséget. A szociális helyiségek korszerűek, esztétikusak.

Az udvaron homokos, füves, játszóterületek biztosítják a különböző változatos mozgáslehetőségeket; udvari játékaink környezetbarátok. A csoportszobák berendezési tárgyai megfelelőek.

A programunk működéséhez minden területen biztosítottak az eszközeink.

Törekszünk arra, hogy a mozgáson és a játékon túl, minden tevékenységhez egyenletesen biztosítsuk a feltételeket.

Az eszközök beszerzése részben költségvetési keretből, ill. egyéb forrásból, támogatásokból valósul meg.

Óvodánk személyi feltételei (mindkét Telephelyen)

Óvodapedagógus	3 fő
Szakképzett dajka	2 fő
Óvodatitkár	- fő
Karbantartó	- fő
Udvartakarító	- fő
Konyhalány	0,5 fő

Szakvizsgázott óvodapedagógusaink: Butykatelepen 3 fő; Rozsréten nincs. Ped.II. besorolású pedagógusaink száma Butykán 1, Rozsréten 1

Óvodapedagógusaink a nevelőmunkához kapcsolódó egyéb tanfolyami végzettséggel is rendelkeznek (többek között):

- Komplex Prevenció Óvodai program ismerete és adaptációja
- A játék szerepe az idegrendszer fejlődésében
- A vizuális nevelés lehetőségei az óvodában, korszerű eszközökkel, technikákkal.
- Tánc az óvodában
- Fejlesztőpedagógus intenzív előkészítő
- Minőségbiztosítás az óvodai gyakorlatban

- Minőségfejlesztési alapismeretek és azok alkalmazása a közoktatásban
- Számítástechnikai alapismeretek
- Kompetencia alapú oktatási programcsomag alkalmazása
- Óvodáskorú gyermekek érzelmi és szociális képességeinek mérése és fejlesztése mentálhigiénés módszerekkel, játékokkal.
- Tanulási zavarok felismerése és kezelése
- Egészségfejlesztő Mentálhigiénés szakvizsga
- Közoktatás vezetői szakvizsga
- Speciális német nyelvtanfolyam
- Sindelar tanfolyam
- Differ mérések tanfolyam
- IPR tanfolyam
- Gyermektorna vezetés továbbképzés

Testületünk tagjaira a szakmai igényesség, az új iránti fogékonyság a jellemző.

A nevelőmunkánkat közvetlenül segítő dajkák szakképzettek.

A fejlesztés érdekében folyamatos kapcsolatot tartunk az arra szakosodott fejlesztő pedagógusokkal, a Szakszolgálat dolgozóival.

Szakmai feltételek:

Az óvodánkba maximálisan felvehető gyermeklétszám 38 fő.

A családok szociokulturális háttere heterogén képet mutat. A szülők iskolázottsága, lakáskörülményei, jövedelemszintje megosztottságot mutat. Minden csoportban jelen van a szegény és a jó módban élő családok gyermeke is.

A családok többsége együttműködő, jó partnerként segíti nevelőmunkánkat. Rendszeres segítséget, támogatást kapunk. A szülők érdeklődést tanúsítanak óvodánk iránt, pozitív a pedagógiai munkánkról alkotott kép.

Programunk alapelvei:

- Óvodai nevelésünk az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásának megerősítésére irányul.
- A gyermek személyiségéből, egyéni képességeiből kiindulva olyan szeretetteljes és érzelem gazdag óvodai légkört teremtünk, amelyben a gyermeket megbecsülés, szeretet övezi. Biztosítjuk a feltételt az egészséges öntudat kibontakoztatásához és az önmegvalósítás lehetőségéhez. Előtérbe helyezzük a szabad és szervezett mozgást, szabad játékot.

- Nyugodt, családi, biztonságot nyújtó légkörben megteremtjük a feltételt az egyéni bánásmód, a sajátos nevelési igényű gyermekek neveléséhez, képességük fejlesztéséhez.
- Óvodánk valamennyi dolgozója tiszteli, szereti és megbecsüli a fejlődő személyiséget, elfogadja a különbözőségeket.

5.1.3. Óvodai nevelésünk célja, feladata

Célunk:

A 3-7 éves gyermek életkori és egyéni sajátosságainak figyelembevételével:

- Egészséges, harmonikus személyiség fejlesztése.
- Testi-lelki, szociális, értelmi érettség kialakítása mozgáson, játékon keresztül.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek integrálásával esélyegyenlőségük biztosítása
A fejlesztő programunk alapja: Porkolábné Dr. Balogh Katalin: Komplex Prevenációs Óvodai Program adaptációja); az iskolai potenciális tanulási zavarok megelőzése, a tanulási képességeket meghatározó struktúrák fejlesztése a mozgáson keresztül.
- A gyermekek környezettudatos szemléletének és magatartásának megalapozása
- A migráns gyermekek interkulturális nevelése

Nevelési feladatunk

A 3-7 éves gyermekek testi, lelki és szellemi szükségleteinek kielégítése.

- Az egészséges életmód alakítása.
- Az érzelmi nevelés az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés biztosítása.
- Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

Testi nevelés

- Sokirányú gondozási tevékenységgel a gyermek komfortérzetét biztosítjuk.
- A természetes mozgáskedvet fenntartjuk, az új mozgásos tevékenységeket megszerettetjük.
- A mindennapi testi-lelki edzés biztosításával fejlesztjük a gyermekek erőlétét, alkalmazkodó képességét, testi fejlődését.
- Harmonikus, összerendezett mozgás gyakoroltatásával elősegítjük az esztétikus, szép mozgást.
- A fejlődéséhez, fejlesztéséhez szükséges biztonságos, egészséges környezet biztosítása; a környezettudatos magatartás megalapozása.
- Egészségmegőrzés, betegség megelőzés szokásainak alakítása (egészséges életmód, testápolás, öltözködés, fogmosás, pihenés). Az egészséges életmód alakítása érdekében

a magas cukortartalmú ételek, italok fogyasztásának, a magas só- és telítetlen zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentése; a zöldségek, gyümölcsök, ill. tejtermékek fogyasztásának szorgalmazása.

Az érzelmi nevelés és szocializáció, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés biztosítása

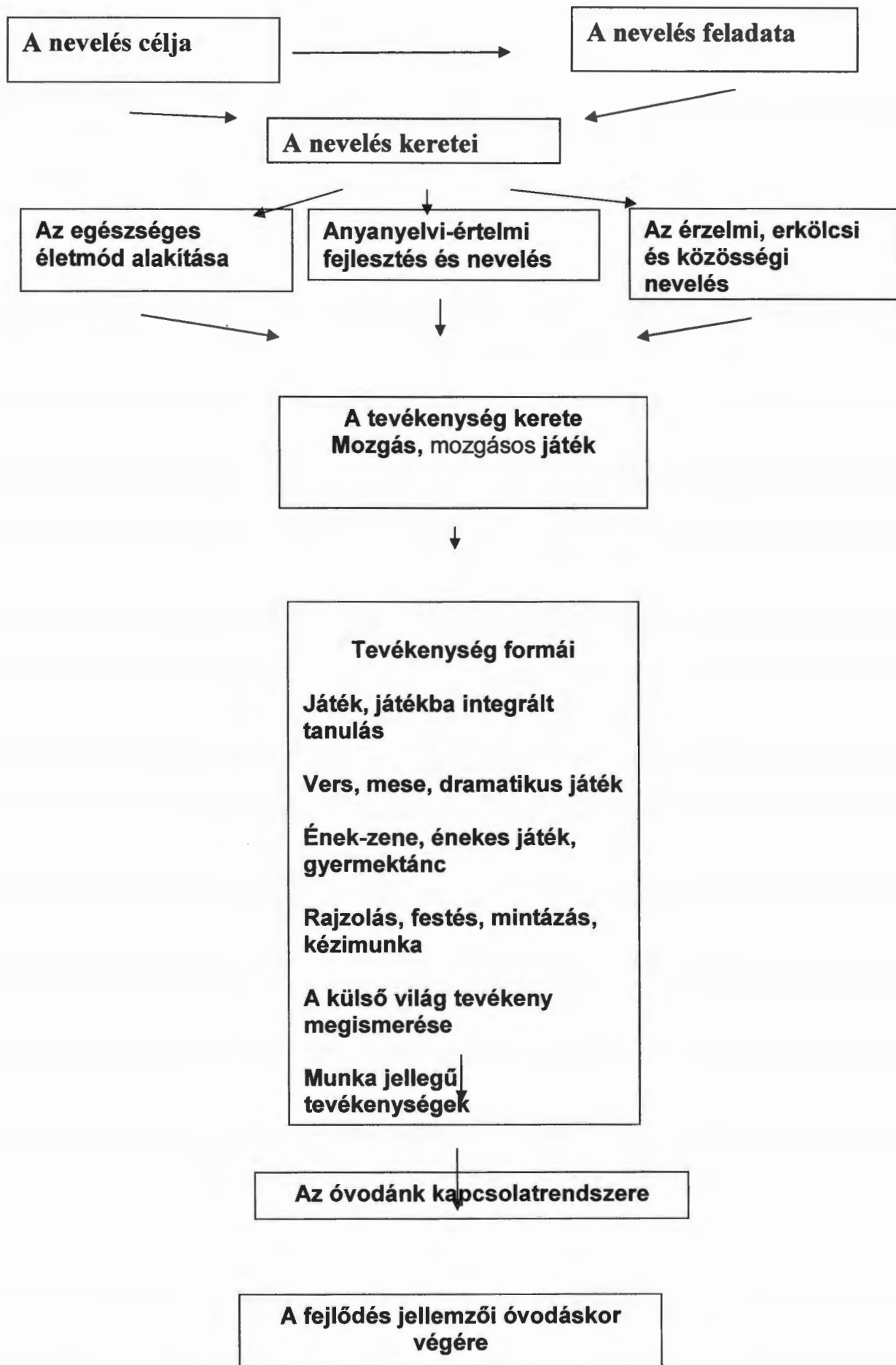
- Érzelmi biztonságot nyújtó, bizalmas, közvetlen, szeretetteljes, nyugodt családi légkört teremtünk.
- A közös élmények, a közös együttlétek, a közösen végzett tevékenységek szervezésével erősítjük az egymás iránti figyelmességet, megértést, felelősségérzetet, toleranciát, őszinteséget, önfegyelmet, szorgalmat, kitartást, szabálytartást, önzetlenséget, igazságosságot, igazmondást.
- Segítjük, támogatjuk a gyermekek között létrejövő kapcsolatok, barátságok, az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő képességek kibontakozását. Építünk a gyermekek nyitottságára, hogy ismerjék meg szűkebb és tágabb környezetüket, mely alapja a nemzeti identitástudatnak, a keresztény kulturális értékek hordozója, a hazaszeretet a családhoz való kötődés alapja.
- A szociális érzékenység alakításával megalapozzuk a különbözőségek elfogadását, önmaguk és mások szeretetét, megbecsülését. Az együttéléshez szükséges alapvető erkölcsi normák és tulajdonságok kialakítását. A gyermekeket arra neveljük, hogy fogadják el: - az emberek különböznek egymástól.

Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

- A gyermekek kíváncsiságára, érzelmeire, érdeklődésére, megismerési vágyára épülő tapasztalatszerzésekkel lehetővé tesszük, hogy egyre több ismeretet szerezzenek az őket körülvevő szűkebb-tágabb környezetről.
- A kíváncsiságot felkeltő tevékenységekkel, a tapasztalatok élményszerző átélésével, újrendezésével problémahelyzeteket teremtünk, melyek megoldásával segítjük az egyszerű gondolkodási műveletek kibontakozását, kreativitásuk, problémamegoldó képességük, logikus gondolkodásuk fejlődését.
- Az érzelmi biztonságot nyújtó kommunikatív formák – ölbeli játékok, arcsimogatók, hintáztatók – majd a meghitt beszélgetések, kommunikációs játékok alkalmazásával alakítjuk, erősítjük a gyermekek beszédkedvét, beszéd aktivitását.
- A biztonság, szeretet, védettségérzet biztosításával segítjük a gyermekeket abban, hogy érzésüket, gondolataikat szóban, mozgással, vagy vizuális eszközökkel szabadon kifejezhessék.

- Minden gyermek számára egyenlő lehetőséget biztosítunk a minőségi neveléshez és tanuláshoz, valamint az inkluzív nevelés előtérbe helyezésével az egyéni differenciált bánásmódon alapuló fejlesztéshez.
- Az értelmi nevelés feladatai: a gyermekek tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése; az értelmi képességek fejlesztése, a fejlődést, a képzeletet, kreativitást elősegítő környezet biztosítása.

NEVELÉSI GYAKORLATUNK RENDSZERÁBRÁJA:

5.1.4. A nevelés alapvető keretei

5.1.4.1. Az egészséges életmód alakítása (Testápolás, étkezési szokások, öltözködés, pihenés)

Feladataink:

- A testi-lelki egészség alapvető feltételeinek biztosítása a gyermek komfortérzetének kielégítésére.
- A gyermekek életkorának megfelelő optimális óvodai életritmus kialakítása.
- A gyermekek egészségének védelme, óvása, edzettségének megőrzése, biztosítása.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása; környezettudatos magatartás megalapozása.
- A gyermekek speciális gondozása, szükség esetén megfelelő szakember bevonása a prevenciós és korrekciós nevelési feladatok ellátásában.
- A gyermekek fejlődéséhez szükséges stresszmentes és biztonságos környezet megteremtésével és megőrzésével a környezet megóvására irányuló szokások alakítása.

Az óvodába történő felvétel után a gyermekek megismerésére, testi szükségleteinek feltárására helyezük a hangsúlyt. A gyermekek gondozásakor megértő, meghitt viszonyt teremtünk, tapintatosan közeledünk hozzájuk. A testápolási teendők sorrendjét az egészségügyi szokások pontos menetét, a csoportban dolgozó dajka néikkel együtt végezzük az azonos gyakoroltatás miatt. A fokozatosság betartásával biztosítjuk a gyermekek számára az önálló testápolás, öltözködés lehetőségét.

A napi háromszori étkezést azonos időpontban, három órás időközökre elosztva, kulturált körülmények között végzik óvodásaink. A tízórai és az uzsonna folyamatos, az ebéd kötött időtartamú, de figyelembe vesszük a gyerekek tempóját, egyéni szükségleteit.

Igyekszünk különös figyelmet fordítani a különösen magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére; a zöldségek és gyümölcsök, ill. a tejtermékek fogyasztásának ösztönzésére

Az öltözködésnél a rétegeiséget, a cipőnél a lábboltozat egészségét szolgáló lábbelit hangsúlyozzuk a szülők körében. Fontosnak tartjuk, hogy óvodásaink ruházata tiszta, praktikus legyen.

A nyugodt pihenéshez optimális feltételeket (szellőzés, csend, nyugalom) teremtünk. Mesével, altatózenével csendesítjük le, nyugtatjuk meg a gyermekeket. A különböző alvási igényeket figyelembe vesszük, nem erőltetjük. Lehetővé tesszük, hogy folyamatosan ébredhessenek, felkelhessenek, és csendesen tevékenykedhetnek.

Az óvodai élet nélkülözhetetlen elemének tartjuk a mindennapi szabad mozgást. Sokféle mozgásfejlesztő eszközzel – csoportban, tornaszobában, udvaron – biztosítjuk a különböző mozgáselemek gyakorlásának lehetőségét. Szervezett mozgásos tevékenységekkel a gyermekek mozgáskoordinációjának fejlesztését végezzük. A napi prevenciók fejlesztő tornákkal segítünk a hanyag testtartás, a gerinc deformitások megelőzésében. A lábboltozatot erősítő, fejlesztő mozgással a lúdtalpas gyermekek lábtartását javítjuk.

A gyermekek edzettségét a rendszeres szabadban való tartózkodással is biztosítjuk (kivéve ködös, zuhogó eső, erősen szeles időjárás). A füves, udvarrészeken, pályákon végzett labdajátékokkal, futásokkal, testnevelési játékokkal fejlesztjük a gyermekek rugalmasságát, állóképességét.

Az óvodában a beteg gyermekeket elkülönítjük, míg a szülő az értesítést követően megérkezik. A fertőzések terjedését gyakori szellőztetéssel, szakszerű fertőtlenítéssel, edzéssel, megfelelő öltözködéssel, saját eszközök (törölköző, fésű, ágynemű) használatával próbáljuk elkerülni.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek önállóan tisztálkodnak, fogat mosnak, fésűlködnek, amikor azt szükségesnek érzik.
- A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, helyére teszik azokat.
- A zsebkendőt önállóan használják.
- Esztétikusan megterítenek, vigyáznak az asztal rendjére, tisztaságára.
- Biztonságosan használják a kanalat, villát, kést.
- Önállóan tudnak szedni az ételből, önteni a folyadékból, eldöntve, hogy mennyit tudnak fogyasztani.
- Önállóan öltöznek, vetkőznek, ruhájukat ki- és begombolják, cipőjüket befűzik, bekötik.
- Kialakul bennük a tiszta, esztétikus környezet igénye, vigyáznak arra.

5.1.4.2. Az érzelmi nevelés és a szocializáció, erkölcsi az értékorientált és közösségi nevelés alakítása

Feladataink:

- Érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, családi légkör megteremtése a beilleszkedési szakasztól az óvodáskor végéig.
- A gyermek-gyermek, felnőtt-gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása. Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése, a

társas kapcsolatok alakítása érdekében.

- A szülőföldhöz való kötődést segítő pedagógus attitűd a gyermek szűkebb és tágabb környezetéhez
- A gyermekek nyitottságára építve elősegíteni a szűkebb és tágabb környezet megismerését, alakítani, formálni nemzeti identitástudatot, közvetíteni a keresztény kultúra értékeit, kialakítani, és formálni a családhoz való kötődést

Fontosnak tartjuk és megteremtjük a biztonságot nyújtó, derűs, családi légkört, mivel a gyermekek személyiségén belül az érzelmek dominálnak. Már a beilleszkedési szakaszban tapintatos figyelemmel törekszünk arra, hogy a gyermekeket kedvező hatások ériék.

Játékos formában gyakoroltatjuk a különböző tevékenységeket, figyelembe vesszük a gyermekek egyéni képességeit, tempóját.

A nehezen beilleszkedő gyermekeket mondókával, dallal, ölbeli játékkal nyugtatjuk meg, bátortalanabbakat odafigyeléssel, bátorítással segítjük az előrelépésben, örülünk apró sikereiknek. Meleg, érzelmi támaszt nyújtó környezetet alakítunk ki, ahol a gyermekek ötletei, elképzelései is érvényesülnek.

Közös élményekkel, sokszínű tevékenységekkel biztosítjuk a gyermekek együttműködését, formáljuk egymáshoz való viszonyukat, neveljük őket annak megértésére, elfogadására, hogy az emberek különbözőek.

A gyermekek pozitív kapcsolatainak alakulását azzal segítjük, ha csoportjukban jól érzik magukat. Bizalmuk, biztonságuk kialakulását a gyermekközösséggel közösen végezzük.

Az egész csoport előtt álló feladatokat minden gyermek számára érthetővé, vonzóvá tesszük, egyéni sajátosságaik figyelembe vételével.

A felnőtt-gyermek kapcsolatában fontos feladatunk, hogy megértsük a gyermek érzelmeit. A gyermekek tevékenységéhez szabadságot biztosítunk pontos határok megjelölésével. Elvárásainkat röviden, egyértelműen, pozitívan fogalmazzuk meg, lehetőséget adunk a javításhoz.

A kapcsolat erősítése érdekében minden gyermek számára biztosítjuk a „személyes perceket”, ahol lehetőség nyílik a saját érzések elmondására, mások érzéseinek meghallgatására, elfogadására.

A közös élményekre épülő tevékenységekkel, a közösen végzett munka örömeivel, a közös együttlétekekkel erősítjük az együttérzést, segítőkészséget, lelkiismeretességet, őszinteséget, igazmondást, önzetlenséget, figyelmesség tulajdonságokat.

Fejlesztjük akarataikat, önállóságukat, önfegyelmüket, kitartásukat, feladattudataikat, szabálytudataikat.

Példamutatással, bátorítással, türelemmel fejlesztjük a gyermekek viselkedéskultúráját, valamint elősegítjük a szokás-, és normarendszer megalapozását. Biztosítjuk a kiemelkedő képességű gyermekek tehetségének kibontakoztatását.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében együttműködünk a speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.(pszichológus, logopédus, védőnő, EPSZ szakemberei. Gyermekjóléti szolgálat megbízott szakemberei).

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén:

- Ragaszkodnak óvodájukhoz, csoporttársukhoz, a felnőttekhez
- Ragaszkodásukat az érzelmeikben, szavaikban és tetteikben is kifejezik. Érzelmien, indulatain életkorának megfelelően tud uralkodni, kiváráásra képes, toleráns.
- Igényükké válik a helyes viselkedés és cselekvés szabályainak betartása. Figyelmeztetik egymást a szabályok megszegése esetén.
- Kérés nélkül is segítenek egymásnak, szívesen dolgoznak a közösségért.
- Meghallgatják egymást és a felnőtteket.
- Érdeklődnek társaik, barátaik iránt.
- Elismerik saját hibájukat, a konfliktus helyzetekben tudnak egyeztetni.
- Tudnak kezdeményezni a tevékenységeket türelmesen, befejezik.
- Tudják és fogadják el, hogy különbözőek vagyunk.
- Képes társaival kooperatívan együttműködni, kommunikálni.
- Kialakul, az én-tudat, mi-tudat, az enyém tudata.
- Alakulóban van a feladattudata, feladattartása, megjelenik a kötelességtudat.

5.1.4.3.Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelést az egész nap folyamán megvalósuló, minden tevékenységet átszövő folyamatnak tekintjük.

A gyermekek életkorának megfelelő, különböző tevékenységek és élethelyzetek biztosításával teremtjük a szellemi fejlődés feltételeit.

Életkori sajátosságaikhoz igazodva egyaránt alkalmazzuk a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveket.

Feladataink:

- Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés.
- A gyermekek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése.

- A kultúra átadás hatásrendszerében az óvodai nevelési módszerek segítségével a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, célirányos bővítése oly módon, hogy ez által bővüljenek megismerő kognitív képességei. (egyre pontosabb valósághű észlelés, figyelemösszpontosításra való képesség, valósághoz közeli képzeleti működés, problémamegoldó és kreatív gondolkodás), alkotóképesség.
- Feladataink megvalósítása érdekében fejlődésüket elősegítő, ösztönző környezetet biztosítunk

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Egyre pontosabb, valóság hűbb az észlelés.
- Figyelemösszpontosításra való képesség.
- Valósághoz közeli képzeleti működés.
- Reproductív emlékezet.
- Problémamegoldó és kreatív gondolkodás
- Alakuló fogalmi gondolkodás fejlődése a jellemző.
- A migráns gyermek is megérti az óvodai élethez szükséges kifejezéseket, és képes magát megértetni.

5.1.5. Az óvodai élet megszervezése: Az óvodai élettevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

Óvodánk tevékenységi formái, a tevékenységben megvalósuló tanulás:

1. Mozgás, mozgásfejlesztés
2. Játék, játékba integrált tanulás
3. Verselés, mesélés, dramatikus játék
4. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
5. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka
6. A külső világ tevékeny megismerése
7. Munka jellegű tevékenységek

5.1.5.1. Mozgás, mozgásfejlesztés

Programunkban a mozgásfejlesztést igen tágan értelmezzük. Az aktív nagy mozgásoktól kezdve a finommotoros manipulációig mindent magába foglal. Kedvezően befolyásolja a szociális és értelmi képességek alakulását, elősegíti az egész személyiség fejlődését, a pszichomotoros készségek és képességek kialakítását, formálását, fejlesztését.

Feladataink:

- A gyermekek természetes, harmonikus mozgásának, testi képességeinek fejlesztése játékos formában.
- A gyermekek tájékozódásának, alkalmazkodó képességének, valamint a személyiség akarati tényezőinek fejlesztése úgy, hogy gyermekeink szabad mozgásvágyát megőrizzük.
- A 3-7 éves korban tervezhető mozgásos játékok, mozgásos tevékenységek összeállítása a gyermek mozgásszükségleteinek kielégítése.

A mozgásfejlesztés elvei:

- Elfogadjuk az egyéni eltéréseket, és mindent megteszünk azért, hogy a gyermek képességei optimálisan fejlődjenek.
- Megfelelő játékos élethelyzetben, tevékenységben fejlesztjük a képességeket.
- A fejlesztés eredményessége érdekében figyelembe vesszük a gyermekek motiváltságát, aktivitását, a differenciálás lehetőségét.
- Erőfeszítésre, szorgalomra, önállóságra serkentjük óvodásainkat. A próbálkozás, gyakorlás, korrekció közben elért apró sikereket stabilizáljuk, és újabb teljesítményre ösztönözzük.

A mozgásfejlesztés fő területei:

- A testnevelés és a mindennapos frissítő torna
- A szabad játék

A testnevelés feladatainak megvalósításához a gyermekek mozgásos tevékenységét, mozgásos játékát, a mozgástér kialakítását, az eszközök kiválasztását mindig a gyermekek általános fejlettségéhez, a fejlődés üteméhez igazodva tervezzük meg. A mozgás kivitelezését segítő utasításokat a feladatvégzés alatt többször ismétljük. Az ellenőrzés, értékelés során megerősítést kapnak a gyermekek.

A 2,5-7 évesek korcsoportjában a mindennapos frissítő tornán túl kötelező foglalkozást tartunk, egyéni képességeknek, és fejlettségeknek megfelelően.

A mindennapi frissítő tornára naponta legalább egyszer, jó idő esetén, az udvaron, egyébként a csoportszobában, illetve a tornaszobában kerül sor. A játékot, a játékosságot alapvető eszközként alkalmazzuk. A mindennapos frissítő torna anyagát elsősorban a mozgásos játékok adják, kiegészülve egy-egy gimnasztikai gyakorlat ismétlésével. A játékot képességükhöz mérten és a foglalkozások anyagához igazítva választjuk ki.

Mozgásfejlesztés a szabad játékban:

Óvodánkban megfelelő mozgásteret, helyszínt, alkalmat, időt biztosítunk, hogy a gyermekek szabadon próbálhassák ki a különböző mozgásformákat. Rozsréten a tornaszoba mérete lehetővé teszi, hogy a különböző mobil, mozgásösztönző szereket bevigyük és ott a gyermekek, használják. Butykatelepen erre a célra az öltöző helyiségét veszik igénybe. Mozgásformák gyakorlására az udvaron is lehetőséget biztosítunk ugyanezeknek az eszközöknek a kivitelével, továbbá az udvarra telepített változatos mozgáslehetőségre inspiráló játékok segítségével.

A játékkal fejlesztjük a gyermek mozgását, segítjük új mozgásformák kialakulását, gyakorlását, ismert mozgások tökéletesítését, fejlesztjük kézügyességét. A változatos mozgással ügyesebbé tesszük a gyermeket, növeljük önállóságát, kitartását, hozzáértését, a társra figyelmet. Lehetőséget biztosítunk a veszélyhelyzetek felismerésére, annak kiküszöbölésére, mellyel kiegyensúlyozott, félelemmentes közérzetet biztosítunk.

Nagymozgások fejlesztő eszközei:

Bújásra, mászásra, kúszásra, gurulásra a gyermekek érdeklődésének megfelelően különböző eszközöket kínálunk. (Greiswald szer, tornaszőnyegek, karikák, rudak, padok, bordásfalak stb.)

Szem-kéz koordináció fejlesztéséhez:

Különböző méretű, súlyú labdákat, homokozó eszközöket, kézi szereket, köteleket, stb., valamint ugróiskolákat használunk.

A vesztibuláris rendszer ingerlése ennek a korosztálynak (2,5-7-ig) alapigénye. Erre rendelkezésre állnak a tölcsérek, forgók, tányérhinták, kötélletrák, háló, mind a csoportsobákban, mind a tornaszobákban, mind az udvaron.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Mozgáskedvük, mozgásigényük, életvitelük részévé válik.
- Kialakul testsémájuk.
- Tudnak tájékozódni téri helyzetekben, ismerik a téri irányokat.
- Mozgásukat irányítani és helyzetben tartani tudják, tempóját szabályozzák.
- Finommotorikájuk fejlettsége révén felkészülnek az írás-tanuláshoz.
- Érzékelésük, észlelésük fejlettsége révén kialakul alaklátási, formaállandósági észlelésük.
- Önfegyelmük, figyelmük megerősödik.
- Egészséges versenyszellemük kialakul.

5.1.5.2. Játék, játékba integrált tanulás

Játék

A gyermek legfontosabb tevékenységének a játékot tekintjük, hangsúlyozva a játék önkéntességét, a gyermek önállóságát, kezdeményezését, aktivitását. A játékra jellemző az izgatottság és az öröm érzése, kísérője a jó hangulat és a könnyedség. A játéknak és a tanulásnak is a gyermek tevékenységi vágya, természetes kíváncsisága, az önállóságra törekvés szándéka az alapja, erre épül a játékba integrált tanulás.

Az óvodapedagógus jelenléte teszi lehetővé a gyermeke közötti kapcsolatok kialakulását. Célunk, hogy minél sokrétűbb, tájékozódó tevékenységgé váljon a játék és a játékba integrált tanulás.

Cél:

- A tevékenységen keresztül a gyermekek sokoldalú, harmonikus személyiségének kibontakoztatása, kompetenciáinak fejlődése.
- Érzelmi, akarat tulajdonságainak alakulása.
- Formálódjon szociális, társas viselkedése, magatartása.
- Érvényesüljön a szabad játék elsődleges szerepe.
- Az egyes játékfajták személyiségformáló hatása

Feladataink:

- A játék feltételeinek biztosítása.
- Az óvónő modellértékű módszereinek alkalmazása.
- A gyermek egyéni sajátosságainak figyelembe vételével a játékfajták tartalmának gazdagítása.
- A beszédkésztség fejlesztése játék közben.

A játék feltételeinek biztosítása:

Biztonságos, nyugodt légkört teremtünk, ahol a gyermek játékigényének megfelelően szabadon választhat és dönthet. A gyermek játszóhelyeit úgy alakítjuk ki, hogy figyelembe vesszük, hogy az adott korcsoport gyermekei mit szeretnek játszani, illetve mivel szeretnek foglalatoskodni. Állandó és variálható kuckókat és sarkokat hozunk létre.

Arra törekszünk, hogy minél hosszabb és zavartalanabb legyen a játékidő. A reggel kialakuló játéktevékenység folyamatát csak az étkezések, az önkiszolgáló tevékenységek, és a pihenés szakítja meg. Figyelünk a több napon át tartó játéokra, biztosítjuk annak feltételeit, a csoportszobákban és az udvaron egyaránt.

Olyan esztétikus, tiszta és könnyen elérhető anyagokat, játékeszközöket biztosítunk,

amelyek felkeltik a gyermekek érdeklődését, kedvet csinálnak a játékhoz. Együtt gyarapítjuk a „kincsesláda” tartalmát a különböző játékfajtákhoz szükséges kellékekkel.

A játék tartalmának gazdagítása érdekében úgy szervezzük a gyermekek napirendjét, hogy minél több élményhez jussanak a nap folyamán. Élményszerző sétákon, kirándulásokon olyan tapasztalatokat szerezhetnek a gyerekek, amelyhez érzelmileg is kötődnek és tovább él gondolkodásukban, megmozgatja képzeletüket.

Az óvónő modellértékű módszereinek alkalmazása:

Arra törekszünk, hogy hagyjuk a gyermekeket cselekedni, de ha szükség van rá modellnyújtó játszótársak legyünk, a gyermek játékát figyelemmel kísérvük, ötleteket adunk, ha durvaság adódik, tapintatosan segítjük a probléma megoldását.

Szemléletünk jellemzői, hogy elsősorban a jót látjuk meg minden gyermekben, a játék során is mindig a pozitív megnyilvánulásaira építünk. Óvodásaink képességeinek kibontakoztatását minden eszközzel biztosítjuk, éppen ezért minden apró sikerének, fejlődésének örülünk. Ösztönözzük őket a választott tevékenységek megismétlésére és az újrapróbálkozásra.

A gyermek egyéni sajátosságainak figyelembe vételével a játékfajtáknak gazdagítása. A *gyakorlójáték* során lehetőséget adunk, hogy önállóan próbálkozzanak a játékeszközök rendezgetésével szőnyegen, asztalon és az udvaron, hogy alkalmuk legyen újabb ötletek kitalálására. A finommozgások elemeit különféle változatokban próbálhassák ki, gyakorolhassák, még biztosabban bánjanak az összerakható, szétszedhető játékokkal. Eközben fejlődnek érzékszerveik: gyakorolják a látást, hallást, tapintást, mozgásuk összerendezetté válik. A hangok ismételtetése pozitív élményeket vált ki, ami elősegíti a beszédképességük fejlődését.

A manipulációs gyakorlójáték fejlesztési lehetőségei:

A gyermekek ismerkednek a körülöttük lévő világgal – a tárgyakkal, anyagok tulajdonságaival, (felület, szín, forma, nagyság), szem-kéz koordinációját – a tépés, öntögetés, a testséma fejlesztését – a tárgyakhoz való viszony, a percepciót- ugyanolyan szempont szerinti rakosgatás, vizuális ritmus fejleszt.

Már a legkisebbeknél is megjelenik a szerepjáték, amikor valamilyen szerepet vállalnak a gyerekek. Megteremtjük azokat a lehetőségeket, amelyekben kijátszhatják pozitív és negatív élményeiket. A gyerekek játékát figyelemmel kísérve, a szituációtól függően bekapcsolódunk és segítjük a „mintha” helyzetek alakulását.

A szerepjáték lényegi sajátossága az utánzás. Mivel a gyermekek mindig azt utánozzák, amelyek érzelmileg fontosabbak számukra, ezért ügyelünk arra, hogy mi felnőttek mintát adjunk. Figyelünk a játék törvényszerűségére, amelyek más szabályokat is állítanak. A

szerepjátékban a gyermekek élethelyzeteket alkotnak újra. Ehhez számos eszközre van szükség. Éppen ezért kialakítjuk azt az igényt, hogy alkalomszerűen a gyermekek maguk is készítsenek a játékhoz szükséges eszközöket. Olyan anyagokat gyűjtünk ehhez a tevékenységhez, amelyekből egyszerűen, könnyedén barkácsolhatnak kiegészítő kellékeket és a dramatizáláshoz szükséges eszközöket.

A szerepjáték fejlesztési lehetőségei:

Szociális tanulás, erkölcsi értékek, együttélés szabályainak elsajátítása. Fejlődik képzeletük, alkalmazkodóképességük, önuralmuk, empátia- és kommunikációs képességük, toleranciájuk.

Lehetőséget adunk az esztétikai élményt nyújtó irodalmi alkotások eljátszására, saját, vagy irodalmi élmények feldolgozására játékos formában, kötött, vagy kötetlen szituációs játékban. Többszöri ismétléssel megismertetjük a mese hőseinek tetteit, hangját, mozdulatait. Alkalmat adunk, hogy a gyerekek saját elgondolásaik alapján játszhatják el az önként kiválasztott darabot. Mindezek feltétele az érzelmileg megalapozott élményhátér, a megfelelő kelléktár.

Érdeklődést felkeltő bábjátékkal kedvet ébresztünk a bábózáshoz. Lehetőséget biztosítunk ahhoz, hogy a látottakat ők maguk is eljátszhassák, ezzel is segítve az önkifejezést, önmegvalósítást. Alkalmat adunk a kedvenc bábok mozgatásának gyakorlására is, ahol maga a mozgás jelent vizuális élményt a gyermekeknek.

A dramatizálás, bábózás fejlesztési lehetőségei:

A gyermekek emlékezetének, képzeletének, tapasztalatainak, mozgás és kommunikatív készségeinek fejlesztése.

A szabályjáték fejlesztési lehetőségei:

A szabályjáték játszása közben formáljuk a gyermekek szabálytudatának alakulását, kitartását, kudarctűrés erősítését, az indulatok fékezését. A mozgásos, a verbális és értelemfejlesztő játékokkal elősegítjük a gondolkodás fejlesztésében a memória, a kombinációs készség, a figyelem, az analízis, szintetizálás folyamatát, a fogalmakkal való műveletek alakulását.

A gyermeket az alkotás öröme ösztönzi a konstruálásra, ezért elősegítjük, hogy minden gyermek megtalálja a neki legmegfelelőbb építőelemeket, amelyek segítségével képesek elmélyülten játszani és sikerélményhez jutni.

Az építő-konstruáló játékfejlesztési lehetőségei:

Kreativitás, megfigyelő képesség, egyensúlyérzék, szem-kéz koordináció, rész és egész viszonyának megtapasztalása, türelem, percepció, térészlelés, formák, színek fogalmának megismerése.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermekek képesek szabályokat betartani, a növekvő feszültség és megnyugvás állandó változásai között.
- Képesek olyan játékhelyzeteket létrehozni, amelyeket élményeik alapján ábrázolnak és a szerepek, eszközök kiválasztását is önállóan tudják végezni.
- Ismert meséket szívesen báboznak és dramatizálnak.
- Esetenként barkácsolást kezdeményeznek, amit felhasználnak más játékokban is.
- Egyéni ötletek alapján képesek olyan építményeket létrehozni, amelyek egyre pontosabbak és kombináltabbak.
- A gyakorlójáték csak a konstruáló és szerepjáték elemeként jelenik meg.
- Igényükké válik a társakkal való együttműködés is.
- Örömmel, önfeledten játszik.
- Játéka elmélyült, kitartó.
- Képes egyéni ötlet, vagy élmény alapján építeni, konstruálni.
- Szívesen vállal szerepet.
- Problémahelyzetekben kreatív megoldásra törekszik.
- Tudják vágyaikat késleltetni.

A játékba, tevékenységbe integrált tanulás

A valódi tudás az, amit a gyermek maga fejt meg, és cselekvésen keresztül sajátít el, amelyet képes alkalmazni képességei, készségei által. Ennek érdekében fontos, hogy minél több tapasztalathoz jusson, élményeket élhessen át, és természetes kíváncsiságát kielégíthesse. Ezért a játékba integrált önkéntes, és cselekvéses tanulás az óvodai tanulás útja.

Programunkban a kultúra átadást a külső világ megismerése köré építjük, figyelembe véve a természet változásait, a hagyományokat, az aktualitásokat. Ezen belül jelennek meg a matematikai tartalmú tapasztalatok.

A komplexitást figyelembe véve rendeljük hozzá az anyanyelv, irodalmi nevelés, a vizuális nevelés, az ének zenei nevelés, feladatait és tevékenységeit, illetve anyagát.

Mindegyik terület áthatja a másikat, de minden napnak meg van a fő tevékenységi formája.

Óvodánkban a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon valósul meg. A kezdeményezett és irányított tevékenységeket a játékból indítjuk, játékidőben végezzük. A gyermekek érdeklődését figyelembe véve mikrocsoportos formában végezzük az ismeretek bővítését, az egyéni képességfejlesztést.

Butykatelep telephelyen kapcsolódási pontok a kompetencia alapú óvodai programcsomaghoz a tárgyi eszközök meglétének, lehetőségek arányában.

Komplex fejlesztési tématervek:

- Integráló nevelési terület:

Külső világ tevékeny megismerése- matematikai tartalmú tapasztalatok

- Integrált nevelési terület:

Anyanyelvi, irodalmi nevelés

Vizuális nevelés

Levegő

Tűz

Víz

Föld

Kiegészítő anyag a világ befogadásának elérhetősége

Fehér Anna: játszunk? Természetesen

Reikort Ildikó: Zenevarázs

Székely Andrea: Bábjáték

Dr. Tóth Tiborné: Néphagyomány

Kiegészítő segédlet komplex tervekhez

Székely Andrea: Játék bábokkal

Zóka Katalin: Varázseszközök az óvodában

Zóka Katalin: Kóstolgtató

Túri György: Játék, tánc, élet

Feladataink:

- A tanulást támogató környezet megteremtésével a gyermekek ismereteinek, tapasztalatainak megalapozása, kompetenciáinak fejlesztése.
- Jártasságainak, készségeinek és képességeinek kialakítása és fejlesztése.
- A kultúra átadás hatásrendszerében – a nevelési módszerek segítségével – a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak és ismereteinek rendszerezése, célirányos bővítése, oly

módon, hogy azon keresztül fejlődjenek megismerő, kognitív képességei.

- Eljuttatni a gyermekeket az érzelmileg motivált cselekvő gondolkodási szintről a fogalmi gondolkodás szintjére.
- A felfedezés lehetőségének biztosításával kreativitásuk erősítése.

Az óvodánkban lehetséges tanulási formák:

- Az utánzásos tanulás, a minta és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás (szokások alakítása).
- A spontán játékos tapasztalatszerzés.
- A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés.
- Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés.
- A gyakorlati probléma- és feladatmegoldás.
- A cselekvéses tanulás.

Óvodánkban a tevékenységaktivitás elvére építve foglalkozunk a gyermekekkel. Hangsúlyt fektetünk arra, hogy fogja meg, tapogassa meg az eszközöket, manipuláljon a tárgyakkal, kóstolja meg, pl. a gyümölcsöt stb.

A kíváncsi, cselekvő együttműködést az erre való beállítottságot használjuk fel az ismeretnyújtáskor. A fejlődést állandó folyamatnak tekintjük, ezért nem szabunk merev időbeli határokat.

Minden gyermek a saját képességeinek fejlettségi szintjén érhet el eredményeket, teljesítheti a kimeneti elvárásokat.

Nevelőmunkánk és az ehhez kapcsolódó képességfejlesztő tendencia azt kívánja, hogy a tevékenységek láncolatában ne csupán a végeredmény legyen a fontos, hanem az, hogy a gyermekek az eredményhez hogyan jutnak el.

Az önállóság, az erkölcsi, akarati tulajdonságuk éppen úgy, mint a képességek, akkor kapnak lehetőséget a fejlődéshez, ha a tanulási folyamatban létrejön a bizalomra, megértésre épülő kapcsolat az óvodapedagógus és a gyermek között.

Biztosítjuk azt a légkört, amelyben a gyermek minél természetesebben, szorongások nélkül és érdeklődéssel fejti ki tevékenységét.

A kötött tevékenységek alapelve (ének-zene, testnevelés) a játékoság, az élményt adó oldott légkörben való cselekvés. 5-6-7 évesek esetében követelménynek tartjuk a csoporthelyzetben kialakult önfegyelmet, szándékos figyelmet, kitartás, feladattudatot, feladattartást.

Kötetlen mikrocsoportos, egyéni fejlődésre, fejlesztésre koncentráló tanulási tevékenységet szervezünk a gyermekek számára azonos anyaggal, egyénre szabott módszerekkel (mozgásos, logikai fejlesztő játékok segítségével).

A tanulási nehézséggel rendelkező gyermekek korai kiszűrésével, egyéni, differenciált fejlesztésével, valamint szükség szerint szakemberhez való irányításával biztosítjuk az esélyek kiegyenlítetttségét, a sikeres iskolai élet megkezdéséhez szükséges képességek kialakítását.

A kiemelkedő képességekkel rendelkező gyermekek számára biztosítjuk tehetségük kibontakozását, egyéni fejlesztéssel, a differenciált egyéni bánásmód tudatos alkalmazásával, értékeik pozitív megerősítésével.

Az irányított megismerési folyamat időkeretei:

2,5-4 évesek	10-15 perc
4-5 évesek	20-25 perc
5-6-7 évesek	30 perc

Az irányított megismerés módszerei:

Tapasztaltatás, érzékeltetés, bemutatás, szemléltetés, magyarázat, beszélgetés, elbeszélés, didaktikus játék, gyakorlás, ellenőrzés, értékelés, ismétlés, mérés.

2,5-4 éves korban:

A sokoldalú érzékeltetés, tapasztaltatás, bemutatás, ismétlés, gyakorlás, értékelés, mérés dominál.

4-5 éves korban:

Bővülnek a módszerek a bemutatással, magyarázattal, didaktikus játékkal.

5-6-7 éves korban:

Elbeszéléssel, leírással.

Alapelvek a tevékenységek értékeléséhez:

Nevelésünk fontos elve az egyéni értékek felszínre hozása, kimunkálása, ehhez szervezzük a tevékenységeket, amelyek értékelésénél alapelv:

- Differenciált, a gyermek önmagához mért fejlődése.
- Reális értékelés.
- Pozitív megerősítés.

A szülői igényeken alapuló *tehetséggondozás* tanköteles korú gyermekek számára.

Érintettek köre: tanköteles korú gyermekek

Szervezeti keretek: mikrocsoportos forma

Megvalósítás: szülői támogatással

Tevékenységi forma (Rozsrétkorban):

- német

5.1.5.3. Verselés, mesélés

Feladatunk:

A gyermekek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyek megalapozása, csodákkal teli meseélmények segítségével és a versek zeneiségével, rímeinek csengésével. Művészi értékű a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi-népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi a klasszikus és kortárs irodalmi alkotásokkal biztosítjuk az esztétikai élmény mélységét.

- A mese-vers tevékenységgel az érthető, kifejező, hatásos és meggyőző beszédképességet alakítjuk.
- A nyelv szépségének, kifejező erejének megismertetésével, a helyes nyelvhasználattal, a nyelv hangzásával, dallamosságával, mondatszerkesztésével segítjük a biztonságos önkifejezés megalapozását, a korosztálynak megfelelő irodalmi élmények nyújtását és az irodalmi érdeklődés felkeltését.
- Az irodalmi érdeklődés felkeltésén túl, a változatos (vers-mese, bábjáték, dramatizálás, szituációs játék, helyzetjátékok, mimetikus játékok) tevékenységeken keresztül feltárja a gyermekek előtt az emberek külvilághoz való viszonyát; egymás közötti érzelmi viszonyokat; megismertet a viselkedési formákkal. A valós élet szerepköreinek elsajátítását játékos formában végezzük.

A mese-vers tevékenység a gyermeki igénynek megfelelően spontán, vagy szervezett és tervezett módon jelenik meg az óvodai életünkben. Mindkét formában helytel és idővel ideális körülményeket teremtünk.

Folyamatismertetés

2,5-4 éves korban:

- Mondókák, egyszerű mondókamesék.

- Hőcögtető, simogatók, tapsoltatók, hintáztatók, vigasztalók.
- Rövid, rögtönzött történeteket halmozó láncmesék.
- Dramatizálás, állatok hangjának utánzása.
- Egyszerű állatokról szóló népmesék és műmesék.

Elemenként kezeljük az ismétléseket, alliterációkat. A meséhez a hétköznapi élettől eltérő, különös beszéddallam tartozik, ami utánozható. A kicsik dramatizáló játéka kimerül egy-egy szerep kiválasztásában, az ehhez szükséges kellékek felvételében, egy-egy jellemző mozzanat eljátszásában.

4-5 éves korban:

- Egyszerűbb, de több versszakos mondókák
- Állatokról szóló népmesék, egyszerűbb szerkezetű műmesék.
- Rövidebb ismétlésekkel, refrénekekkel tagolt, vidám, pattogó ritmusváltó, ringató, lépegető, táncos ritmusú versek.
- A versek témái között az évszakváltás, a gyermekek, felnőttek világa jelenik meg.

A mesék életre keltésében megfelelő a dramatizáló játék, ami nem a cselekmény végigjátszását jelenti, hanem az egyes szereplő kiválasztását, a felöltözést és a szerepnek megfelelő viselkedést.

5-6-7 éves korban:

- a mondókák köréből, a változatos kiszámolók, menetelők, vonulósdi, szoknyafogó;
- mozgásos játékot kísérő kiszámolók, ugrók;
- találós kérdések, mulattató mondókák, beugratók, felelgetők, csúfolók, szólások, mondások;
- bonyodalmas, tréfás állat- és tündérmesék a népmesék és műmesék köréből;
- műmesék, folytatásos elbeszélések, történetek;
- több versszakos, természetről, állatokról, családról, gyermekekről szóló érzelmi töltésű, vagy humoros rímelő versek;
- dramatizálásnál a kelléktár a gyermekek ötleteinek felhasználásával készül és bővül: a résztvevők a szerepeket egymás között felosztják, saját, vagy társuk viselkedését kommentálják.

A mese, vers tevékenysége során kiemelt szerepet kap a kommunikációs készség fejlesztése.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Kialakulnak az érthető, kifejező, hatásos és meggyőző beszédképességnek az alapjai.
- Várják, kérik a mesemondást. Maguk is segítenek a mesehallgatás feltételeinek megteremtésében.
- Beépülnek a magyar népmesei szófordulatok a passzív/ aktív szókincsükbe.
- Használják a metakommunikatív jelzéseket, a környezetükben élővel jól kommunikálnak.
- Fejlődik gondolkodásuk, képzeletük, fantáziájuk, szándékos figyelmük, beszédképességük, beszédkedvük, erősödik erkölcsi tudatuk.
- Kialakul beszédfigyelmük.
- A dramatizáláshoz, bábozáshoz szükséges eszközöket önállóan használják, a szerepeket önállóan osztják fel maguk között, a történeteket játékukba is beleszövik.
- A bábok, eszközök, díszletek elkészítésében aktívan vesznek részt.
- A dramatikus, szituációs játékokban önálló, kreatív ötleteiket alkalmazzák.
- Önállóan mondanak hosszabb, több versszakos verseket, megjelenik a versek hangsúlyozása.
- Képesek önálló mesemondásra, azt többnyire szöveghűen adják elő.
- Képesek megkezdett történet, mese folytatására: saját fantáziájukkal kiegészítve azt.
- Képesek saját vers- és mesealkotásra, annak mozgással, ábrázolással történő kifejezésére.

5.1.5.4.Ének-zene, énekes játékok, gyermektánc

Cél:

A közös énekes játék örömeivel a gyermekek zenei hallásának, ritmusérzékének, éneklési képességének, harmonikus, szép mozgásának fejlődése, a zenei anyanyelv kialakulása. A szülőföld értékeinek átörökítése a népzene, a népdal, a népszokások és a népi hangszerek megismertetése által.

Fő területei:

- hallásfejlesztés;
- ritmusérzék fejlesztés;
- mozgásfejlesztés

A hallásfejlesztés elsődleges területének az éneklési készség, tiszta, szép éneklés fejlesztését tartjuk.

Részfeladataink:

- a magas és mély hang különbségének érzékeltetése.
- Halk és hangos közötti különbség érzékeltetése.
- Hangszínek felismertetése.
- Belsőhallás fejlesztése.

A gyermekek ritmusérzékét fejlesztjük az egyes részterületek gyakorlásával.

- Egyenletes lüktetéssel.
- Mondókák és dalok ritmusának gyakorlásával.
- Az egyenletes lüktetés és ritmus összekapcsolásával.
- Tempóérzékeltetéssel.
- Gyermekhangszerekkel.

Mozgásfejlesztés: a zenéhez kapcsolódó mozgást a közös játék érzelmi töltésére építjük.

Feladatunk:

A zenei nevelésnek a gyermek mindennapi tevékenységét át kell hatnia. A zenei képességfejlesztési anyag feldolgozása a népi gyermekdalok, valamint Forrai Katalin: Ének az óvodában könyve alapján történik. Ehhez illesztjük az önkifejezés és a zenei kreativitás eszközeként a Zenevarázs kompetencia alapú óvodai program kiegészítő segédletét. A tevékenységek megvalósítása során lehetőséget adunk a néptánc, népi játékok megismerésére is.

A gyermek zenei érdeklődésének felkeltése, zenei ízlésének és esztétikai fogékonyságának formálása.

A gyermek szeressen énekelni, játszani, szívesen hallgasson zenét.

Használjuk a néphagyomány gazdag, változatos mozgásanyagát. Az egyenletes szép járással, utánzó mozdulatokkal, a dalos játékok mozgássoraival megalapozzuk a későbbi táncleléseket. Megismertetjük a gyermekekkel a magyar népi játékkincs egy-egy szép változatát, kortárs művészeti alkotásokból is merítünk (pl. Gryllus Vilmos zenéi).

Megszerettetjük a népzeneét. A népszokásokból annyit merítünk, amennyi a „kisvilágukba” belefér és nem kelt zavart bennük (Lucázás, Betlehemezés, Pünkösödölés stb.).

A zenei anyag összeállításának szempontjait elsősorban az életkori sajátosságokat figyelembe véve határozzuk meg. A zenehallgatási anyag megválasztásánál figyelembe vesszük az esetleges migráns, ill. nemzeti hovatartozást is.

A korosztálynak összeállított zenei anyaggal szembeni követelmény az érzelmi közelség, hangterjedelem, hangközlések, a ritmus kombinációk és a mozgásanyag megfelelése.

Zenei anyag korcsoportonként

2,5-4 éves korban	4-5 éves korban	5-6-7 éves korban
<p>Dalok megoszlása: s-m 3-4 l-s-m 3-4 m-r-d 2-3 s-m-r-d 2 d-l, -s, 1 6-8 ölbeli játék, mondókák</p>	<p>Dalok megoszlása: s-m 2-3 l-s-m 2-3 m-r-d 2-3 s-m-r-d 2-3 d-l, -s, 1-2 m-r-d-l, 1</p>	<p>Dalok megoszlása: s-m 2 l-s-m (fá) 2 s-m-d (lá) 1-2 m-r-d 1-2 s-m-r-d-(fá) 2-4 l-s-f-m-r-d 6-8 m-s-d-l, (fi) 2 m-r-d-l, -s, 2-3 r-d-l, -s, 2</p>
<p>Mozgás: Álló helyzet, kéz-láb mozgás, körforma, áll, indul, játékos és utánzó mozdulatok</p>	<p>Mozgás: Kör, csigavonal, hullámvonal, szerepcsere, guggolás, taps, utánzómozgás, improvizált egyenletes mozdulatok</p>	<p>Mozgás: Bonyolultabb játék, párcsere, hidas, kapus, sorgyarapító, ugró, egyszerű tánclépések, improvizált mozdulatok ritmus kifejezéséhez</p>

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Képesé válnak a zenei élmények befogadására.
- Kialakul a belső motiváció az éneklésre, zenélésre.
- Zenei ízlésük a művek egyre szélesebb körű megismerésével az igényesség felé halad.
- Képességeikhez mértén tisztán, megfelelő hangmagasságban, tempótartással énekelnek.
- Képesek zenei fogalmak, fogalom-párok megkülönböztetésére, felismerésére, megnevezésére.
- Felismernek hangszereket, ritmushangszerek, azokat formájuk/ hangjuk alapján tudják azonosítani: furulya, metallofon, triangulum, cintányér, dob, zongora, csengő.
- Ritmusérzékük kialakul, az egyenletes lüktetés automatizálttá válik, amelyet tapssal, járással és ezek kombinációjával is ki tudnak fejezni.
- Ismernek egyszerű ritmus és dallammotívumokat, képesek azokat visszaadni.
- Ismernek egyszerű ritmushangszereket, azokat tudják használni.
- Képesek zenei improvizációra (ritmus - dallam - szöveg).
- Zenére történő mozgásuk összerendezett, esztétikus.

5.1.5.5. Rajzolás – festés – mintázás - kézimunka

Feladatunk:

A gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése. A gyermekek térforma-szín képzeletének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, a szép iránti nyitottságuk,

igényességük alakítása.

Kifejezik élményeiket, érzelmeiket az ábrázolás eszközeivel. Ismerkednek szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal.

Az ábrázoló tevékenység a tárgyi világ megismerését, feldolgozását, újraalkotását teszi lehetővé a gyermekek számára, ill. biztosítjuk annak lehetőségét, hogy a gyermeki alkotások bemutatásra kerüljenek közösségi rendezvényeken; és törekszünk a tehetségek bátorítására

A gyermeki alkotó – alakító tevékenység feltételeinek megteremtése:

A tevékenység gyakorlásához megfelelő méretű és minőségű eszközöket biztosítunk. A kiválasztásnál szem előtt tartjuk a praktikumot, a célszerűséget és az esztétikumot. Fontosnak tartjuk, hogy a csoportszobában megfelelő hely legyen az alkotó-alakító tevékenységekhez. A gyermekek kényelmesen elférjenek az asztalnál, a játszó gyermekek ne zavarják őket.

Nyugodt légkörben tudjanak bekapcsolódni a tevékenységbe, ahol elegendő idejük van az alkotáshoz. Az eszközöknek állandó helye van, ahol a gyermekek eléri.

Megtanítjuk a különböző eszközök biztonságos használatát. A mindennapi szabad játékban biztosítjuk a különböző technikákhoz szükséges feltételeket.

A 2,5-4 éves gyermekeknek biztosítjuk, hogy játékosan ismerkedjenek meg az anyagokkal és a különböző technikákkal. Elindítjuk az esztétikai érzékenységet, és az értékelő-képesség kialakulását.

Együtt gyönyörködünk saját és mások alkotásaiban. A tevékenységet a képalakítás, a plasztikai munkák és az építés köré rendeljük. Ezek nem különülnek el egymástól.

Lehetőséget adunk az élményeiknek, érdeklődésüknek megfelelő technikák kipróbálásához – festés, zsírkrétával, ragasztással, agyagba, homokba karcolással, nyomattal. 4-5 éves korban továbbra is kiemelkedő a pozitív érzelmi hozzáállás erősítése, a technikák gyakorlása, tökéletesítése. Megjelenik a gipszöntés, a gipszmunkák festése, a térbeli ábrázolás, makett-munkák, bábok stb. készítése. Az eszköztár bővül a vastag ceruzák használatával, a különböző papíryananyagok megismerésével, a különböző vastagságú ecsetek használatával. Az egyéni képalakítás fejlesztési iránya, a forma, a nagyság, a háttér alakítása.

5-6-7 éves korban: a technikák tovább bővülnek- viaszozás, márványozás, festés különböző anyagokon, textilbatikolás. Kiemeljük a varrást és az ollóval történő vágást, amely ebben az életkorban nagy szerepet kap.

Új eszközként megjelenik a vékony, háromszögletű grafit, színes és fekete-fehér ceruzák használata, a színezések. Ebben az életkorban a technikákat egyre önállóan alkalmazzák. Megjelennek a különböző formájú, irányú vonalak alkalmazása. A technikák

összekapcsolása révén egyre aprólékosabb, precízebb, nagyobb odafigyelést igénylő munkák kerülnek megvalósításra.

A népművészettel és annak használati tárgyaival – kancsók, vázák, kosarak, tálak, terítők – a hagyományos ünnepek alkalmával találkoznak a gyermekek. A népművészettel való ismeret bővítését segítik az agyagozó munkák, a szövés, a fonás, a körmözés.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- A rajzolás, a mintázás, a kézimunka kedves örömteli tevékenységgé, fantáziájuk, kreativitásuk kifejezési eszközévé válik.
- Tökéletesedik önkifejezésük.
- Tudnak apróbb mozdulatokat kívánó feladatokat elvégezni.
- Ismerik az alábbi eszközöket (gyurma, ceruza, ecset stb.), és ezeket biztonsággal használják térben és síkban egyaránt.
- Ismerik az ábrázolás anyagait (papírok, textilek, pamutok stb.) és azokat biztonsággal önállóan választják és használják.
- Megismerkednek a népművészettel, népi használati eszközökkel, kézműves technikákkal, népi motívumokkal.
- Meg tudják fogalmazni, hogy nekik mi tetszik, mi szép.
- Élményeit képes megjeleníteni.
- Képes rácsodálkozni a szépre, esztétikus látványra, képes esztétikai véleményt
- Vizuális észlelése, megfigyelése, emlékezete intermodalitása korának megfelelő.
- Ábrázolása közben ügyel környezete és saját maga, munkája tisztaságára.

5.1.5.6.A külső világ tevékeny megismerése:

A gyermeki megismerés ebben a korban a folyamatos észlelés, érzékelés, tapasztalás, cselekvés.

Feladataink:

A közvetlen és tágabb környezet felfedezése során a gyermekek pozitív érzelmi viszonyának kialakítása a természeti-emberi-családi-tárgyi világ értékei iránt. A környezet megismerése közben a gyermekek mennyiségi, alaki, nagyságbeli, tér és síkbeli szemléletének alakítása, a szülőföldhöz való kötődés megalapozása. A gyermekeket először a közvetlen környezetükkel ismertetjük meg, megfigyeljük az óvodánk udvarán lévő fákat, virágokat stb.. A környező utcákban tett rövid séták során megfigyeljük az évszakok szépségeit, színeit, jelenségeit, az időjárás változását, annak hatását az öltözködésünkre. Igyekszünk gazdagítani az élősarkunkat, az élményszerzés során gyűjtött termésekkel, levelekkel, bogyókkal,

kavicsokkal.

Felfedeztetjük, megismertetjük a gyermekekkel az apróbb bogarakat (katica, méhecske, bodobács), csigákat, madarakat. Sétát, kirándulást teszünk a sóstói állatparkba, a bujtosi tóhoz, a botanikus kertbe, ahol természetes környezetben megismerhetjük a vadállatokat, vadon élő állatokat, növényeket, virágokat. Az erdőben tett séták során megfigyeljük az évszakok szépségét, a színek árnyalatát, az erdő szépségét, a környezet esetleges szennyeződését (víz-föld-levegő).

Megismerik a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, helyi hagyományok és néphagyományok, szokások a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

Megtapasztaljuk az időjárás változásainak hatását az öltözködésünkre, a madarak, fák életére. Folyamatosan gyűjtjük a természet kincseit, amit lehet, felhasználunk belőle (befőtt, savanyúság, lekvár, gyümölcssaláta). Ágakat hajtunk, növényeket csíráztatunk, megfigyelve így a fejlődéshez szükséges feltételeket.

Egyszerű kísérleteket végzünk a növényekkel, állatokkal, vízzel, levegővel.

Közösen emlékezünk meg az Állatok (október 4.), a Víz (március 20.) és a Föld (április 22.) világnapjáról. Ezekre folyamatosan készülünk és hozzárendeljük a többi tevékenységformát is. Minden jelenséget, állatot, növényt természetes környezetében figyelünk meg. Összehasonlításokat végezhetnek közvetlen tapasztalatokat, ismereteket szerezhetnek a gyerekek.

Ellátogatunk az iskolába, művelődési házba, múzeumba, vasútállomásra, piacra, boltokba.

Megismertetjük őket a felnőttek munkájával.

Közlekedéssel kapcsolatos ismereteiket bővítjük, hogy sok információjuk legyen a szárazföldi, légi közlekedésről. Ismereteiket rendszerezzük. Lehetőséget biztosítunk arra, hogy kiskertünkben kerti munkát végezzenek, segíthessenek a növények ültetésénél, gondozásánál. A mikrocsoportos tapasztalatszerzés lehetővé teszi, hogy beszéljünk a környezetünkben látható, felfedezhető formák nagyságbeli, mennyiségbeli jellemzőiről.

Környezettudatos magatartásunk közvetítésével törekszünk az óvodáskorú gyermekek környezettudatos viselkedésének, környezetvédő, természetszerető személyiségének kialakítására, megalapozására. Tiszteljük környezetüket, és bátran alakítsák azt anélkül, hogy kárt okoznának benne.

Óvodánk környezetvédelmi programmal rendelkezik.

A gyermekek kommunikációs készségének fejlesztése a közvetlen tapasztalat és ismeretszerzés során.

A szókincs, a szókészlet bővítését a gyermekek tapasztalatai, élményei szolgálják. A mikrocsoportos séták lehetőséget adnak a gyermek-óvónő, a gyermek-dajka személyes beszélgetésére. Minden gyermekre oda tudunk figyelni, kérdéseire, megnyilvánulásaira, észrevételeire azonnal tudunk reagálni.

Lehetőséget biztosítunk arra, hogy a csoportok osszák meg egymással a tapasztalataikat, összefüggően tudják elmondani gondolataikat, érzelmeiket, észrevételeiket. A séták során gyakoroljuk a helyes köszönést, bemutatkozást, megszólítást. Megfigyelések alkalmával lehetőséget adunk arra, hogy a gyermekek összefüggően kifejezhessék gondolataikat, érzelmeiket, kívánságaikat, észrevételeiket.

Feladataink:

- A gyermekek egyéni élményeire, tapasztalataira építve, és mi magunk is biztosítunk olyan jellegű élményeket, amelyek lehetővé teszik a gyermekek számára a közeli és távolabbi környezetünkben végbemenő folyamatok meglátását, illetve az azokban való tevékeny részvétet.
- Tudatosan figyelünk a környezetre és természetvédelemre, a gyermekek természetszemléletének formálására.
- Az óvodai életbe olyan hagyományokat alakítunk ki, amelyek szebbé, gazdagabbá teszik a gyermekek életét. Például: Állatok napja, Víz napja, Föld napja, Madarak és fák napja, Környezetvédelmi világnap.
- Kialakítjuk a kulturális élet szokásait, általános tájékozottságukat.
- A környezeti értékek, a természeti kincsek megismertetése, illetve nyelvi-, irodalmi-, kommunikációs készségek fejlesztése
- Fontos, hogy a gyermekcsoport korát, fejlettségét, adottságait, figyelembe véve válasszunk a hagyományos, illetve szokásoknak megfelelő lehetőségek közül.
- Környezetünk mennyiségi, formai kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedezése, megtapasztalása, alkalmazása a tevékenységekben, játékos formában, a gyermekek igényeihez, ötleteihez igazodva.
- A gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése, az elemi ok-okozati összefüggések felismertetése, megtapasztalása. Pozitív viszonyok kialakítása a problémahelyzetek megoldásához, a logikus gondolkodás megalapozása.
- Mennyiségi és formai összefüggések témakörei:
- A halmazok képzése, összehasonlítása, szétválogatása, bontása részhalmazokra, sorba rendezése; összemérése becsléssel, párosítással, másolással.
- Mennyiségek összemérése: magasság, hosszúság, tömeg, mérések; űrtartalom, terület,

szélesség, vastagság, bőség.

- Kis számok összkép alapján: sorszámok, tapasztalatok darabszám változásairól.
- Tevékenységek tükörrel.
- Tájékozódás a térben.
- Tájékozódás az egyszerű síkban ábrázolt világban.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermekek tudják a lakcímüket, a szüleik nevét, foglalkozását, óvodájuk nevét.
- Tudják saját születési helyüket, idejüket.
- Különbséget tudnak tenni az évszakok között.
- A gyermekek ismerik a környezetükben lévő intézményeket, üzleteket, esztétikai alkotásokat.
- Ismerik környezetük növényeit és azok gondozását.
- Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában, ismerik a közlekedési eszközöket.
- A tárgyakat meg tudják számlálni legalább 10-ig, össze tudják hasonlítani mennyiség –nagyság –forma - szín szerint.
- Megkülönböztetik a jobbra, balra irányokat, értik a névutókat.
- Kialakul a beszédhelyzetekhez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő jól érthető beszéd.
- Ismeri a következő gyűjtőfogalmakat: növény, állat, jármű, élő- élettelen stb.
- Séták, kirándulások élményeit képek segítségével képesek időbeli sorrendbe helyezni (szerialitás)
- Kialakul igénye a természeti környezet megóvására.

5.1.5.7.Munka jellegű tevékenységek

Cél:

A munkavégzéshez szükséges készségek, képességek, kompetenciák alakítása.

- Kognitív:** pontosan értsék meg, mit várhatunk tőlük, sajátítsák el az eszközök célszerű használatát, alakuljon ki összpontosítási képességük, munkaszervezési készségük.
- Érzelmi-akarati:** alakuljon ki önállóságuk, önértékelésük, önbizalmuk, kitartásuk.
- Szociális-társas:** alakuljon ki felelősségérzetük, feladattudatuk.

Feladataink:

A gyermeki munka megszerettetésén keresztül olyan készségek, tulajdonságok kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát, kötelességteljesítését. A különböző típusú, munkajellegű tevékenységek tervezése és azok feltételének biztosítása.

A gyermekek munkajellegű tevékenysége a játékból bontakozik ki, elsősorban önmagukért és a közösségért végzik. Lehetőséget adunk arra, hogy a gyermekek saját személyük, illetve a csoport érdekében maguk végezzenek olyan munkát, amelyre képesek. Kezdetben segítséggel, később teljesen önállóan, öntevékenyen végzik ezeket a tevékenységeket.

Ügyelünk arra, hogy tevékenységünk mintaértékű legyen a gyermekek számára. Értékelésünk mindig buzdító, megerősítő, konkrét, reális a gyermekeknek saját magukhoz mérten fejlesztő legyen. Minden gyermeknél fontosnak tartjuk az önkiszolgálást, testápolást, öltözködést, étkezést, környezetgondozást.

A 2,5-4 éves gyermekek figyelemmel kísérik a kiskertünk és csoportszobánk gondozását. Tavasszal segítenek a veteményezésben, ősszel a falevelek összegyűjtésében. A gyermekek rendszeresen részt vesznek a játékok összeszedésében, elrakásában, a csoport rendbetételében, alkalmoszerű átrendezésében.

A 4-5 éves gyermekek együtt végzik az alkalmoszerű, illetve ismétlődő munkákat. Segítenek a szobanövények locsolásában, az élősarok ápolásában, szívesen gyűjtik, bővítik annak kincseit. Tevékenyen részt vesznek az udvar gondozásában. Apróbb megbízásokat szívesen vállalnak, a kert eszközöket behozzák, kiviszik, üzenetet adnak át.

Nagyon fontosnak tartjuk, hogy mi magunk is példát mutassunk a gyermekeknek.

5-6-7 éves gyermekek közösségi kapcsolatát jól fejleszti a naposi munka, amelyet önállóan végeznek. Esztétikusan terítenek meg, étkezés után segítenek az asztal leszedésében, a terítő összehajtogatásában, a pihenéshez szükséges feltételek megteremtésében. A gyakori dicséret, elismerés hatására szívesen vállalnak alkalmoszerű munkákat. Segítenek a csoportszoba díszítésében, a játékok tisztításában, javításában. Tevékenyen részt vesznek a vitamin- és gyümölcssaláta készítésében. Az élősarkok gondozásában nagyobb önállóságot biztosítunk, ültetnek virágokat, magvakat, azokat gondozzák, gyűjtenek terméseket, leveleket stb.. A kiskertben nekik megfelelő szerszámokkal önállóan dolgoznak. Ősszel segítenek a levél összegereblyezésében, a virághagymák felszedésében, homokozó szélének leseprésében, gumilapok tisztántartásában. Télen gondoskodnak a madarokról, irányításunkkal madáreleséget készítenek és részt vesznek a madáretetésben.

A munkajellegű tevékenység feltételei:

- Megfelelő munkaeszközök biztosítása, rendben tartása (célszerűség, méret, anyag).

- Elegendő munkalehetőség (életkori sajátosságukat figyelembe véve, amit csak tud, a gyermek végezzen).
- Kiegyensúlyozott légkör, megfelelő hely, elegendő idő biztosítása

Munkajellegű tevékenységek

- Önkiszolgálás
- Naposi munka
- Környezet rendjének megőrzése
- Egyéb munkatevékenységek a gyermekek körében
- Növény - és állatgondozás

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén:

- Kialakul munkatempója, kitartása a munkatevékenységek során, mely alapja az iskolai élet elvárásainak.
- A gyermekek szeretnek közösen dolgozni.
- Önállóan, igényesen végzik a naposi munkát.
- Szívesen vállalkoznak egyéni megbízatások elvégzésére.
- Szívesen közreműködnek a növények gondozásában.
- Örömmel segítenek a társaiknak.
- Szeretnek meglepetést készíteni szüleiknek.
- Kialakulnak azok a munkaképességek, amelyekkel saját személyét és használati tárgyait rendben tudja tartani.

5.1.6. Óvodánk csoportszerkezete

Az óvodánk adottságainak megfelelően nevelőtestületünk a heterogén csoportok szervezése mellett döntött. Szűkebb óvodai környezetünkben bölcsőde nem található, ezért 2,5 éves kortól foglalkozunk a gyermekekkel. A negyedik óvodai évet azoknak a gyermekeknek szervezzük, akik fejlettségük révén az iskolai életet nem tudják megkezdeni.

5.1.7. Az óvodai élet megszervezése

„A teljes óvodai életet magába foglaló foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus tartja.”
A gyermekek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a jól megszervezett, folyamatos (rugalmas) napi-, és heti rend által biztosítjuk a feltételeket

Szokás-szabályrendszer

A jól kidolgozott szokás-szabályrendszer biztonságérzetet ad gyermeknek és felnőtteknek egyaránt. Erősíti a két óvodapedagógus és dajka közötti összhangot, egyező nevelő hatás megteremtését eredményezi.

A szokás –szabályrendszer alapja: a csoport fejlettségi szintje, a feladatok és tevékenységek rendszere.

A szokás-szabályrendszer követi a napirendet, igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermekek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. Tartalmi elemei mindazok az elvárások, amelyek az egészséges életmód, a társas kapcsolatok, a játék, a tanulás területén szokásként, szabályként jelennek meg az óvodai életben.

Differenciált tevékenységekkel, fokozatosan növekvő időtartammal (5-35') szervezzük egyéni-, mikro- és makrocsoportos foglalkozásainkat, fejlesztve a gyermekek együttműködő képességét, feladattudatát.

Napirend

06.30 – 10.30	Közös gyülekezés, szabad játék, játékba integrált fejlesztés, folyamatos tízórai, tevékenységekben megvalósuló tanulás, mindennapos testnevelés.
10.30 – 12.00	Testápolási teendők elvégzése, öltözködés, udvari játék, szabad játék
12.00 – 13.00	Ebéd, testápolási teendők, készülődés a pihenéshez.
13.00 – 15.30	Mindennapi mese, pihenés, testápolási teendők, uzsonna.
15.30 – 17.30	Szabad játék, mozgásfejlesztés, szabadon választott tevékenységek.
Időtartam	Tevékenységek
6.30- 7.00	Összevont gyülekezés, levegőzés, játék, egyéb szabadon választott tevékenység
7.00-8.30	Gyülekezés, levegőzés, játék, egyéb szabadon választott tevékenység

**Napirend
javaslat
június 01.-
augusztus 31.-ig.**

8.30-	Étkezés előkészítése, tízórai, öltözködés, komplex tapasztalatszerzési lehetőségek a szabadban, pancsolás, napfürdő, séták, kirándulások, egyéb szabadon választott tevékenység
12.00-	Öltözködés, étkezés előkészítése, ebédeltetés, tisztálkodás, pihenés, az alvást nem igénylő gyermekeknek szabad tevékenység biztosítása
14.30-15.30	Folyamatos ébredés, tisztálkodás, étkezés előkészítése, uzsonna
15.30-17.30	Játék, levegőzés, szabadon választott tevékenységek

Heti rend:

	Kötött	Kötetlen
2,5-4	Testnevelés Mindennapos testnevelés	Játékba integrált fejlesztés Ének-zene Mese-vers Vizuális nevelés Külső világ tevékeny megismerése
4-5	Testnevelés Ének-zene Mindennapos testnevelés	Játékba integrált fejlesztés Mese-vers Vizuális nevelés Külső világ tevékeny megismerése
5-7	Testnevelés Ének-zene Külső világ tevékeny megismerése Mindennapos testnevelés	Mese-vers Vizuális nevelés Játékba integrált fejlesztés

Az 5-7 évesek körében a nevelési év második felében a zenei nevelés, a külső világ tevékeny megismerése is kötött tevékenység.

Az óvoda gyermekvédelmi tevékenysége

A gyermek és ifjúságvédelemmel összefüggő tevékenységeket a 2003. LXI. Köznevelési törvényben meghatározottak szerint végezzük.

Feladataink:

Feltárni azokat a körülményeket, amely a gyermekek fejlődését hátrányosan befolyásolják. Az óvodai kereteknek megfelelően minden segítséget (tájékoztatás, fórum, hirdetőtábla stb.) megadni a hátrányok csökkentéséhez, és lehetőségeink szerint kompenzálni azokat.

A különböző igényeknek, az elvárásoknak a gyermekek mindenekfelett álló érdekeinek

figyelembevételével a HH, HHH gyermekek fokozott óvásával, esélyegyenlőségük biztosításával, egyéni bánásmóddal illetve differenciáltan, egyéni fejlesztéssel teszünk eleget.

Elveink:

A gyermek mindenekfelett álló érdekeinek képviselője, óvása, biztosítása, a családi nevelés kiegészítése. Együttműködő kapcsolat kialakítása azokkal a családokkal, akik segítséget kérnek, vagy láthatóan segítségre szorulnak. A titoktartási kötelezettség megtartása minden családot érintő kérdésben érvényesül. Gyakorlatunkban a gyermek családi körülményeinek figyelemmel kísérése fejlődésének követésével együttesen történik. A szülő nyitottsága, vagy zártsága határozza meg a probléma közös megoldását. Amennyiben a szülői együttműködésen túl szükséges valamilyen külső segítség igénybevétele, akkor azt az óvodavezető közösen kezdeményezi a szülővel. A fentiek valamennyi csoportban, valamennyi óvodapedagógusnak családgyógyozási feladata.

A gyermekvédelmi munka koordinálását a gyermekvédelmi felelős látja el.

Feladat	Felelős/határidő	Aláírási jogkör	Intézkedési jogkör	Megjegyzés/összegzés
A gyermekvédelmi esetek feltérképezése, szűrés	Csoportban dolgozó óvónők Évente 09.15.			
A gyermekvédelmi nyilvántartások összesítése, értékelése, adatszolgáltatás az óvodavezetőnek	Gyermekvédelmi felelős Félévente /tanévnyitó, tanévzáró/			
Környezettanulmányok, szakvélemények készítése szakhatóság felkérésére.	óvodapedagógus alkalomszerűen	Óvodavezető	Szakhatóság	
Kapcsolattartás az önkormányzat szociális irodájával	Óvodavezető	Óvodavezető	Szakhatóság	
Kapcsolattartás az Egységes Pedagógiai Szakszolgálattal	óvodapedagógus	Óvodavezető	Egységes Pedagógiai Szakszolgálat	
Kapcsolattartás a családsegítő szolgálattal	Gyermekvédelmi felelős	Óvodavezető	Családsegítő szolgálat	

A jelzőrendszer folyamata:

- A gyermekvédelmi esetek feltérképezése, a feladatok koordinálása (egyéni eset

megbeszélések révén), a gyermekvédelmi szempontból szükséges nyilvántartások vezetése, adatszolgáltatás az óvoda vezetőjének, aki szükség szerint jelzi a Gyermekjóléti Szolgálat, vagy a jegyző felé.

- A folyamatot végzik: óvodapedagógus, gyermekvédelmi felelős, óvodavezető.
- Környezettanulmányok, szakvélemények készítése a szakhatóságok felkérésére. Kapcsolattartás az önkormányzat szociális irodájával, az Egységes Pedagógiai Szakszolgálattal. Családsegítő Központtal.
- Végzi: óvodavezető
- Pedagógiai munka koordinálása a gyermekvédelmi esetekben, valamennyi csoportban.
- Végzi: gyermekvédelmi felelős, óvodavezető
- Óvodánk körzetében a halmozottan hátrányos helyzetű 3 éves és az 5. életévet betöltött, de óvodába nem járó gyermek felkutatása, illetve hosszabb ideig igazolatlan hiányzása esetén környezettanulmány végzése. A három sikertelen felszólítás után az óvodavezető a jegyző felé jelenti a hiányzást.
- Végzi: óvodapedagógus, gyermekvédelmi felelős
- A gyermekvédelmi felelős nyilvántartásba veszi a gyermeket az alábbi szempontok alapján:
 - Súlyos anyagi nehézséghez kapcsolódó elhanyagoló nevelés;
 - Elhanyagoló neveléshez kapcsolódó testi-lelki bántalmazás;
 - Súlyos érzékszervi károsodás, illetve tartós betegség.

A gyermekvédelmi felelős minden évben egy alkalommal beszámol munkájáról a nevelőtestületnek, az ügyek intézéséről az óvoda vezetőjét folyamatosan tájékoztatja.

Szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztése,

A nevelési év folyamán a szülő által jelzett érzelmi vagy anyagi okok miatti hátrányt a csoportban dolgozó óvónők családlátogatáson vagy egyéni beszélgetések során megismerik és a szükséges intézkedést (fejlesztési terv, étkezési kedvezmény), megtervezik vagy továbbítják az óvodavezető felé.

- Nyugodt, biztonságos, szeretetteljes légkörben sokszínű játéklehetőségek, beszélgetések, drámapedagógiai foglalkozások segítségével, a felnőttekkel és a csoporttársakkal való érzelmi kapcsolatukat tapintatosan erősítjük.
- Az anyagi okok miatti hátrány esetén tájékoztatjuk a szülőt az étkezési támogatás lehetőségeiről (jövedelemigazolás esetén az összeghatártól függően intézményi kedvezmény vagy önkormányzati támogatás)

5.1.8. A szülő a gyermek a pedagógus együttműködésének formái

Az óvodába lépés

Az óvodába lépés feltétele:

- A 2,5. életév betöltése.(Külterületi óvodaként lehetőség van a 2,5 éves gyermekek beóvodázására abban az esetben, ha minden, a körzetben élő 3 éves gyermek számára biztosított az óvodai elhelyezés.)
- A gyermekek felvételét a mindenkori tanügyigazgatási feladatoknak megfelelően végezzük.

Óvodakezdés segítése:

A szülők tájékoztatása.

A jelentkezéskor lehetőséget biztosítunk az óvodai életbe való betekintésbe, szakmai munkánk megismerésére. A beíratás után (augusztus utolsó hetében) szülői értekezletet szervezünk, ahol megismertetjük házirendünket, bemutatjuk a csoportok óvodapedagógusait, dajkáit. Elmondjuk, hogy az óvodakezdést hogyan segítjük, segíthetjük a szülőkkel (a beilleszkedési szakasz ideje, rendje, módja), minden felmerülő kérdésükre igyekszünk megnyugtató választ adni.

A beilleszkedési szakasz rendje, módja:

- Szeretetteljes légkörben fogadjuk a gyermekeket, hogy a szülőtől való elválás egyre zökkenő mentesebbé váljon.
- Segítjük az óvodai élettel való ismerkedést, az óvodai élet rendszerének megismerését, a szokás és szabályrendszer gyakorlását.

Visszaszoktatás (folyamatosan)

- A 4-5 és 6-7 éves korú gyermekek részére visszaszoktatással kezdődik a nevelési év, a biztonságot nyújtó légkör megalapozása érdekében.
- Fontos szerepet kap az egymás iránti érdeklődés csoporttársak várása, a nyári szünetről visszatérő gyermekek fogadása.

Szülők tájékoztatása

- Évente háromszor minden csoport szülői értekezletet szervez.
- Havonta, illetve szükség szerint fogadóórát tart (szülőkkel egyeztetett időpontban) minden óvodapedagógus.
- Az 5-6-7 éves gyermekek szüleinek nyílt napot tartanak a csoport óvodapedagógusai (március 2 nap).
- A gyermeköltözőben kihelyezett falijútságon a napi, heti aktualitásokat közli a

témaért felelős óvodapedagógus.

- Az óvodát, a gyermekcsoportot érintő eseményekről az SZMK tagja tájékoztatja a szülőket faliújságon, megbeszélésen.
- A csoportok kirándulásait, színház és bábműsor látogatásait (a költségek miatt) az SZMK-val közösen tervezzük szeptemberben.

5.1.9. Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése

Célunk:

A sajátos nevelési igényű gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása, fejlődésük elősegítése befogadó környezet megteremtésével.

Alapelvünk:

A gyermekek mindenekfelett álló érdekében a mi felelősségünk, hogy minden rendelkezésünkre álló segítséget megadjunk a gyermekeknek képességeik fejlődéséhez, személyiségük kibontakozásához, ismereteik bővítéséhez.

Fejlesztés területei:

- Az értelmi funkciók fejlesztése.
- Alapmozgások kialakítása, a nagy mozgások koordinálásának javítása, az egyensúlyérzék fejlesztése.
- Manuális készség, finommotorika fejlesztése.
- Szociális kompetenciák kialakítása, fejlesztése.
- Minimális kontaktus, kooperációs készség, a nonverbális és verbális kommunikáció fejlesztése.

Olyan sajátos nevelési igényű gyermek integrálását tudjuk biztosítani, akinek fejlesztéséhez megfelelő szakirányú végzettséggel rendelkező óvodapedagógusunk van (pl. tanulási zavarok preventív pedagógusa, mentálhigiénikus, drámapedagógus) Ezeknek a pedagógusoknak a szakképesítése lehetővé teszi, hogy felvállaljuk azoknak a gyermekeknek a kiszűrését, fejlesztését, akik a tanuláshoz szükséges részképesség zavarral rendelkeznek (dyslexia, disgraphia, diskalkulia, hiperaktivitás), enyhe értelmi fogyatékosok, magatartászavarosok, megkésett beszédfejlődésűek, kis mértékben látássérültek.

Az épületek adottságai (akadálymentesítés hiánya) is befolyásolják a befogadás lehetőségét.

A fejlődés várható jellemzői:

- A sajátos nevelési igényű gyermekek is szívesen járnak óvodába.
- A közösségen belül megtalálják helyüket, társaik elfogadják őket.

- A bemeneti méréshez képest a fejlődés kimutatható.

Feladatunk

A gyermekekben olyan különbözőséget elfogadó viselkedés, magatartás alakítása, ahol érvényesül a tolerancia, türelem, figyelmesség, segítőkészség.

Tárgyi feltételek biztosítása, különösen a nagymozgások fejlesztését, lateritást, téri tájékozódás, beszédészlelés, megértés fejlesztését és a gondolkodási stratégiák támogatását szolgáló eszközök.

A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének érdekében az óvodapedagógusok ismereteinek bővítése. (fejlesztőpedagógia, gyógypedagógia)

Tudatosítani a dajkák személyének fontosságát: példamutató bánásmód, magatartás, kommunikáció.

Figyelembe kell venni a gyermek terhelhetőségét, mindig annyi segítséget kapjon, hogy önállóan tudjon cselekedni.

Migráns, ill. nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelése

Alapelveink:

A migráns gyermekek a magyar gyermekekkel azonos feltételek mellett vehetik igénybe az óvodai nevelést.

Érvényesítjük az egyéni bánásmód elvét, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.

Feladatok:

Az érkező gyermek empátiás fogadása, érzelmi biztonságának megteremtése.

A magyar gyermekek megismertetése az ő kultúrájukkal, szokásaikkal stb.

A migráns gyermek segítése játékon keresztül a magyar nyelv elsajátításában. A fejlődés várható jellemzői:

- Szívesen jár óvodába
- Örömmel játszik társaival
- Megérti a magyar szavak jelentését, tömondatokban kifejezi magát.

Kapcsolatok

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését.

Az egészséges együttműködés érdekében az óvoda szoros kapcsolatot igyekszik kialakítani a családdal.

Óvodapedagógus - gyermek, dajka-gyermek kapcsolata:

A felnőtthez fűződő viszony nyújtja az érzelmi biztonságot a gyermek számára, amely jó közérzetet, nyugodt, harmonikus tevékenységet tesz lehetővé. Az óvodapedagógus első számú modell, példakép a társas viselkedés alakulásában. Az óvodapedagógus és a munkáját segítő dajka feladata a közvetlen érzelmi kapcsolat megteremtésén, a példaadáson kívül, a csoport közös életének megszervezése, a szokás- és szabályrendszernek a gyermek fejlettségéhez alkalmazkodó kialakítása.

Gyermek - gyermek kapcsolata:

A gyermekközösségbe való beilleszkedést egyéni bánásmóddal, az egyéni kapcsolatok szélesítésével kívánjuk ösztönözni. A gyermek-gyermek viszonylatban egymás megismerésére, a toleranciára, a különbözőség megismerésére és elfogadására irányul nevelésünk. Társas együttműködés közben tanulják meg az egymás felé fordulást, egymás segítségét, vagyis az értelmes szeretetet.

Óvoda – iskola kapcsolata:

Az iskolákkal való kapcsolattartás a hagyományok alapján alakult ki. A kapcsolatra a rendszeresség és a folyamatosság jellemző.

Váci Mihály Általános Iskola; és Vécsey Károly Tagintézmények

- Nyílt napok szervezése, kölcsönös látogatása.
- Mikulás ünnepség (az iskolások műsora az óvodásoknak).
- Hagyományörző programok (téltemetés, májusfa).
- Közös bábelőadás látogatás.
- Szülői értekezlet az igazgató- és tanítónők részvételével.

Az iskolakezdéshez szükséges fejlettség jellemzői:

Az iskolába lépés feltétele a gyermek testi értelmi és szociális fejlettsége.

Az egészséges életmód kialakulását tekintve

- Önállóan végezzék (a személyük körüli) tisztálkodási, öltözködési feladatokat szükség szerinti segítségadással.
- Erősödő egészségük, mozgáskészségük, testi képességeik fejlődését eredményezze.
- Tapasztalataik révén alakuljon ki igényük az egészséges életmódra, a testápolásra és az egészségmegőrzés szokásaik iránt.

Testi fejlődést tekintve:

- Eljutnak az első alakváltáshoz, mozgásuk összerendezetté válik.
- Képesek legyenek viselkedésüket, testi szükségleteiket irányítani.

Értelmi fejlesztés, nevelést tekintve:

- Anyanyelvi készségük révén legyenek képesek gondolataik, érzelmeik kifejezésére, a folyamatos beszédre. Értsék és használják a kommunikatív jelek.
- Tudják végig hallgatni egymást.
- Alakuljon ki képességük a részekre bontásra és az általánosításra fogalmi szinten.
- Alakuljon ki a szándékos figyelem és az emlékezés.
- Kreativitásuk érvényesüljön minden kifejezési formában.
- Szocializáltságot tekintve:
 - Legyenek képesek kapcsolatot teremteni gyermek és felnőtt viszonylatában.
 - Tudjanak szabályokhoz alkalmazkodni.
 - Rendelkezzenek megfelelő önbizalommal, erkölcsi, érzelmi, akaratni tulajdonságokkal, a különbözőség iránti tolerancia képességével.

A gyermekek fejlettségét egyéni mérőlapon vezetik a csoport óvodapedagógusai, az óvodába érkezéstől az iskolába távozásig. A nevelésben a tervezett fejlesztő hatások mérhetővé váltak, a vizsgálatok bizonyítják, hogy a mozgásra és játékra épített egyénre szabott fejlesztések eredményesek.(mellékletben található).

5.1.10. Óvodai ünnepeink rendje, tartalma

Őszi ünnepkör:

- Szüreti multság csoportonként (szőlőpréselés - egy közeli családnál -, mustkóstolás, népzene hallgatás, tánc).
- Mihály napi vásár
- Őszi gyümölcsök, termések kóstolása, termésbábok készítése.

Téli ünnepkör:

- Mikulás – dalokkal, versekkel fogadjuk. (a mikulás szerepét egy-egy szülő vállalja, aki ajándékokkal kedveskedik a gyermekeknek). Az óvodapedagógusok mesedramatizálása, bábjátéka teszi örömtelibbé ezt a napot.
- Karácsony (közösén a gyermekekkel karácsonyi díszeket, ajándéktárgyakat készítünk). Mézeskalácssütés csoportonként. Betlehemes játék.
- Butykatelep:- Lucázás és Kántálás
- Farsang (egész napos jelmezes multságot szervezünk, az önként jelentkezők

mókás ügyességi játékokban mérhetik össze tudásukat.

Tavaszi ünnepkör:

- o Március 15.
Az ünneplés csoportonként történik. A megemlékező műsorokat a gyermekek által ismert versekből és az ünnep tartalmának megfelelő mesékből állítjuk össze. Elsétálunk a Kossuth, Petőfi szobrokhoz, ahol virágokat és a gyermek által készített zászlókat helyezzük el.
- o Húsvét előtt a gyermekekkel közösen nagytakarítást végzünk a csoportszobában. Az óvodát a tavasz és a húsvét jelképeivel díszítjük, változatos technikákkal hímes tojást festünk, a fiúkkal locsolóverset tanítunk, akik a hagyományainkhoz híven meglocsolják a lányokat.
- o Majális – az óvoda udvarán májusfát állítunk, játszóházat szervezünk.
- o Anyák napja – rövid köszöntővel és saját készítésű ajándékokkal köszöntik az édesanyjukat az óvodában
- o Gyermeknap – családi nap
Ezt a napot a szülőkkel, hozzátartozókkal közösen ünnepeljük. A péntek délutáni gyermeknapunkra a felnőttek és a gyermekek egyaránt készülnek. Kézműves foglalkozások, játékos sportvetélkedők, meghívott vendégek színesítik programunkat. Az „estebéd” főzéséről az óvoda dolgozói és a szülők képviselői közösen gondoskodnak.
Helyszín:
Az óvoda udvara
- o Évzáró ünnepély
A nevelési év során megismert versekkel, dalokkal, körjátékokkal búcsúznak az óvodától az iskolába menő nagycsoportosok

5.1.11. Környezetvédelmi program

Célunk: olyan gyermekeket nevelni, akik ismerik, szeretik és védik a természetet.

Óvodásainkban azt a tudatot megalapozni, hogy bár még kicsik, de már tettek valamit a természet védelmében pozitív hatást vált ki, és egy életre szóló indíttatást jelent.

Feladataink:

- Építsünk a gyermekek egyéni élményeire, tapasztalataira és mi magunk is biztosítsunk olyan jellegű élményeket, amelyek lehetővé teszik a gyermek számára a közeli és távolabbi környezetünkben végbemenő folyamatok meglátását, illetve az azokban való tevékeny részvételt.
- Figyeljünk tudatosan a környezetre és természetvédelemre, a gyermek természetszemléletének formálására.
- Építsünk az óvodai életbe olyan hagyományokat, amelyek szebbé, gazdagabbá teszik a gyermekek életét.

Eseménytervet készítünk, mindez az évszakok változásaira, a minden napok realitására, ünnepekre, aktuális eseményekre épül.

Fontos, hogy a gyermekcsoport korát, fejlettségét, adottságait figyelembe véve válasszunk a megfelelő lehetőségek közül.

Eseménytervünkbe a következő játékokat, tevékenységeket, kísérleteket építjük be:

- Közvetlen környezetünk, játszóhelyünk megfigyelése, rendbetétele
- Kirándulások, környezetvédelmi túrák szülőkkel közösen
- A szülői értekezletek témái között jelenjenek meg a környezettudatos életvitel témakörei
- Problémahelyzetek közös megoldása (állatok védelme, természeti értékek védelme iránt)
- Óvoda csoportjaink részvétele az őszi, tavaszi udvari takarításban (levélgyűjtés, szemétgyűjtés, virágok elhelyezése és gondozása)
- Rovarok megfigyelése
- Légszennyeződés: - megfigyeljük az út mellett a port a fákon, virágokon; összehasonlítjuk az erdő fáival
- Téli madárvédelmi munka, az állatvédelem legfontosabb szabályainak hangsúlyozása
- Sétáink során figyeljük a szózott úttest melletti növényzetet
- Megfigyeljük az összegyűjtött hó tisztaságát, szennyezettségét
- „Jeles Napok” programjainak beépítése eseménytervünkbe
- Élősarok gondozása
- Mindig figyelmet fordítunk a víztakarékosságra
- Szelektív hulladékgyűjtés

Érvényességi rendelkezés

A Gyermek Ház Déli Óvoda Pedagógiai programja 2024-ben készült, a törvényi megfelelések figyelembe vételével.

Érvényessége:

Az intézmény igazgató jóváhagyását követően a kihirdetés napján 2024.09.01. lép életbe és visszavonásig érvényes. Ezzel egy időben hatályon kívül helyeződik a 2020.10.30. jóváhagyott Pedagógiai Program.

A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata:

A Pedagógiai Programban megfogalmazott célok, és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja. Az óvodapedagógusok szakmai munkaközössége minden nevelési év végén, írásban értékeli a Pedagógiai Programban megfogalmazott általános és speciális célok és feladatok megvalósulását.

A Pedagógiai Program módosítása:

A Pedagógiai Program módosítására javaslatot tehet a (z):

- intézmény igazgató
- szakmai munkaközösség
- szülői szervezet
- intézmény fenntartója

A Pedagógiai program módosítását az érvényes és hatályos jogszabályok alapján a nevelőtestület fogadta el és az intézmény igazgatója hagyta jóvá. A módosított és jóváhagyott Pedagógiai programot, 2024.09.01.napjától kell bevezetni.

A Pedagógiai Program nyilvánosságra hozatala

A Pedagógiai Program nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.

Egy – egy példánya a következő személyeknél, intézménynél, illetve további helyeken tekinthető meg:

- intézményfenntartójánál,
- intézmény irattárában,
- intézmény igazgatójánál
- intézmény honlapján,

A Pedagógiai Program nyilvánosságra hozatal

1 – 1 példányát a nevelői szobában, ill. az óvodatitkár irodájában helyezzük el, ahol bárki megnézheti az óvoda nyitvatartási idejében. Ezen kívül az óvoda honlapján is megtekinthető: www.gyermekehazadeliovoda.hu

Módosításának indoka lehet

- törvényi jogszabályi változás
- fenntartó által meghatározott feladatváltozás
- a nevelőtestület munkatervében szereplő évenkénti felülvizsgálat eredménye alapján tett javaslat

Tájékoztatás a pedagógiai programról

A kiscsoportos gyermekek szülei számára tartott első szülői értekezlet alkalmával az intézmény igazgató vagy az általa átruházott hatáskörben megbízott személy átfogó tájékoztatást nyújt a pedagógiai program tartalmáról.

Az intézménnyel később jogviszonyt létesítő gyerekek szüleinek az intézmény igazgató vagy az általa átruházott hatáskörben megbízott személy előre egyeztetett időpontban nyújt tájékoztatást az óvoda pedagógiai programjáról, mely az óvoda honlapján is folyamatosan megtekinthető.

A fentiekén túl a szülők bármely szülői értekezleten tájékoztatást kérhetnek az intézmény igazgatótól, „igazgató helyettesektől, a csoport óvodapedagógusaitól.

A pedagógiai programmal kapcsolatos kérdéseket a nevelési év ideje alatt bárki, bármikor felteheti az intézmény igazgatójának, aki azokra az ügyintézési határidőn belül érdemi választ ad. Ennek pontos időpontja a szülővel történő előzetes egyeztetés alapján kerül meghatározásra.

Szóbeli érdeklődésre, szóbeli tájékoztatást kaphat az intézmény képviselőjére jogosult személyektől. Írásbeli kérés a nevelési év ideje alatt bármikor benyújtható az intézményi igazgató, intézmény igazgató helyetteseknek címezve, aki az ügyintézési határidőn belül írásbeli tájékoztatást nyújt.

Legitimációs záradék

1.) **Készítette:** Skarbit Józsefné

Dátum: Nyíregyháza. 2024.05.06.

2.) A Gyermekek Háza Déli Óvoda módosított pedagógiai programjában foglaltakkal kapcsolatban magasabb jogszabályban – 20/212. (VIII.31.) EMMI rendelet 118. § (3) bek. a) pont. – biztosított véleményezési jogát korlátozás nélkül gyakorolta és a dokumentumról **szakmai véleményt alkotott** az intézményben működő szakmai munkaközösség.

Dátum: Nyíregyháza, 2024.05.06.

szakmai munkaközösség-vezető

3.) A Gyermekek Háza Déli Óvoda módosított pedagógiai programjában foglaltakkal kapcsolatban az óvoda nevelőmunkát segítő alkalmazottai a **tájékoztatást megkapták.**

Dátum: Nyíregyháza, 2024.05.06.

a nevelőmunkát segítő alkalmazottak nevében

4.) A Gyermekek Háza Déli Óvoda módosított pedagógiai programjáról magasabb jogszabályban - Nkt. 72. § (5) bek.- biztosított jogok alapján a szülői közösség a **tájékoztatást megkapta.**

Dátum: Nyíregyháza, 2024.05.06.

a szülői közösség nevében

5.) A Gyermekek Háza Déli Óvoda módosított pedagógiai programjában a magasabb jogszabályban - 20/2012. (VII. 31.) 128. § (6) bek. – megfogalmazott elvárás alapján kidolgozott helyi egészségnevelési programot, a nevelőtestület az iskola-egészségügyi szolgálat közreműködésével készítette el, melyhez az Intézmény Igazgatója beszerezte az óvodapszichológus véleményét is.

Dátum: Nyíregyháza, 2024.05.06.

Szabolcs-Szatmár-Bereg
Vármegyei Oktatókórház
VÁRMEGYEI VÉDŐNŐI SZOLGÁLAT OSZTÁLYA
Védőnő Gyermek Marikó
Védőnő
Működési nyilvántartási szám: 160606
4246 Nyíregyháza, Csokonai utca 1.

óvodapszichológus

6.) Az Nkt. 26. § (1) bekezdése alapján a módosított pedagógiai program azon rendelkezéseinek érvénybelépéséhez, amelyekből a fenntartóra többletkötelezettség hárul, tételesen **a fenntartó egyetértését megadta**, a rá háruló többletkötelezettség finanszírozását vállalja.

Dátum:

...../2024. (.....) határozatszámom

.....
a fenntartó képviselőjében

Ph

7.) Az óvoda nevelőtestülete magasabb jogszabályban meghatározott elvárás alapján, át nem ruházható jogkörében –(Nkt. 26. § (1) bek, és Nkt. 70. § (1)-(2) – biztosított döntési hatáskörében I.....-2024/133 iktatószámom **elfogadta**.

Dátum: Nyíregyháza, 2024.05.06.

Hegecs László.....

a nevelőtestület nevében

8.) Az óvoda nevelőtestülete által elfogadott módosított pedagógiai programot az óvoda vezetője magasabb jogszabályban (Nkt.26. § (1) meghatározott **döntési hatáskörében** I.....-2024/133 iktatószámom **JÓVÁHAGYTA**.

Dátum: Nyíregyháza, 2024.05.06.

Szabó József.....
Intézmény vezető

A montessori nevelési gyakorlat kiegészítő melléklete

Verselés-Mesélés
Mese-vers tartalma

3- 4 évesek	
Mondóka	Ismerjenek meg a gyermekek olyan népi mondókákat és dajkarímeket, amelyeket felnőttekkel vagy társaikkal párban játszhatnak. Az óvónő-gyermek kapcsolatot erősítik az arcsimogató, hőcögtető, tenyércirógató játékok.
Vers	Fokozatosan jelenjenek meg a legismertebb költőink rövid, ritmizált, az állatokról és a természet változásairól szóló versei. Kísérjék természetes mozdulatokkal a verseket, mindig a mozgás legyen az elsődleges, s a szöveg annak tartozéka. A versek és vidám rigmusok megfelelő helyzetből kiinduló gyakori ismételtetése által kedveltesse meg a gyermekekkel a verseket
Mese	Meséléshez a gyermekek érzélemvilágához közelálló egyszerű cselekményű, ritmikus nyelvezetű meséket válasszunk. A mese többszöri meghallgatása után a gyermekek mondják a refrént, hangutánzó szavakat, a láncmesék esetében tudják követni a cselekményt. Fokozatosan szoktassuk rá a gyermekeket a mese figyelmes végighallgatására olyan állatmeséken keresztül, melyekben az állatok cselekedetei megérthetőek, s nincs bennük ijesztő motívum.
Irodalmi élmény feldolgozása	A kicsik dramatizáló játékaiknak feltételeit egyszerű bábok felkínálásával teremtjük meg. A bábokat rövid improvizált jelenetek során ismerjék meg, s fokozatosan növeljük a bábok számát a megismert meséknek megfelelően. Vegyenek részt a kicsik az óvodai ünnepeken, melyeken a nagycsoportos gyerekek és az óvónők dramatizáló játékát, bábozását kísérhetik figyelemmel.
4-5 – évesek	
Mondóka	A népi mondókák tartalma a gyermekek játékaikhoz, élményeihez és a természeti jelenségekhez kapcsolódnak. Megjelennek a nyelvgyakorló mondókák, tréfás köszöntők, találós kérdések.
Vers	A gyermekek időben való tájékozódását segítjük az évszakokhoz, napszakokhoz kapcsolható versek ismételtetésével. Válasszunk állatokról szóló verseket, melyek elősegítik megismerésüket és megalapozzák az állatokhoz való pozitív viszonyulást. Mondjunk verset egy-két gyermeknek is helyzetből adódóan, melynek játékos ismételtetésébe bekapcsolódhatnak a többiek is. Eleinte mondjuk hangosabban, jól tagoltan, érthetően a verset, majd fokozatosan húzódjunk háttérbe.
Mese	Továbbra is hallgassanak egyszerű állatmeséket, és jelenjenek meg a csodás elemeket tartalmazó népmesék. A mesék mondanivalóját erősítsük meg egy-egy közmondással a pozitív személyiségjegyek megalapozása érdekében. Mondjunk kitalált történeteket azokról az eseményekről, amelyeket maguk a gyermekek is átéltek, láttak, meséljünk gyermekkori élményeinkről. Nézegessenek képeket, mert ezek segítséget nyújtanak a gyermekek meséltetéséhez, az ismert mesékről folytatott beszélgetésekhez.
Irodalmi élmény	Rögtönözzenek bábjátékot, melyekben a meseélményen túl

feldolgozása	egyéni élmények, érzések is a felszínre kerülhetnek. Legyünk a gyermekek segítségére egy-egy megkezdett mese vagy bábjáték befejezésében. Biztosítsuk számukra a dramatizáláshoz szükséges eszközöket, jelmezeket, díszleteket.
5-6 évesek	
Mondóka	A népi mondókák játékba építhető kiszámolókat, felelgető és kikiáltó rigmusokat tartalmazzanak. Ismerkedjenek népi szólásokkal, közmondásokkal, névcsőfolókkal, rímes találós kérdésekkel és rímjátékokkal.
Vers	A gyermekek versanyagának témái legyenek változatosak, kapcsolódjanak a gyermekkor élményvilágához és ünnepi alkalmakhoz. Hallgassanak lírai hangulatú verseket, versrészleteket nagy költőink műveiből, amelyek megéreztetik a természet és hazánk tájainak szépségét. Ebben az életkorban megjegyzik, és bátran mondják a verseket, az ismétlésekre teremtünk lehetőséget változatos módon. Ügyeljünk a szavak tiszta kiejtésére, az értelemszerű hangsúlyozásra.
Mese	A nagyobb gyermekek már megértik a cselet, furfangot, szívesen hallgatnak vidám állatmeséket. Válasszunk elbeszéléseket, folytatásos meseregényeket, hosszabb népmeséket. A mesék mondanivalóját erősítsék meg egy-egy szólással, közmondással, s azonosuljanak a művek morális üzeneteivel a kezdetektől a végkifejletig. Kerekítsenek meséket, érthető, összefüggő történeteket velük vagy társaikkal megtörtént eseményekről.
Irodalmi élmény feldolgozása	A mese cselekményét fejezzék ki mozgással, dramatikus játékokkal. A bábozás, dramatizálás kellékei álljanak a gyermekek rendelkezésére folyamatosan. Segítsük a gyermekeket a szerepek egymás közötti kiosztásában, helyszín berendezésében. Erősítsük a mesejátás illúzióját egy-két szimbolikus tárggyal, mesei kifejezések felidézésével. Készítsenek mesealbumot, versgyűjteményt az óvónénivel közösen, mert az átélt élményeket vizuálisan is szívesen kifejezik a gyerekek. Elősegíti a hallottak felelevenítését a mesealakok megjelenítését. A legkedvesebb meséjüket alkalmanként játsszák el a szomszéd csoport gyerekeinek vagy ünnepeken az ünnepi hangulat fokozásaként.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
A dal és mondókaanyag egymásra épülő zenei jellemzői

Hangterjedelem	3-5 hang	3-6- hang	3-6 hang lefutó dallamokban a-(á és ti is)
s-m	3-4 dal	2-3 dal	2 dal
l-s-m	3-4 dal	2-3 dal és lefutás d-re	2 dal (fá)
s-m-d		2-3 dal	2 dal
m-r-d	3-4 dal	3-4 dal	2-3 dal
s-m-r-d	2 dal	2-3 dal	2-4 dal (fá)
l-s-m-r-d			6-8 dal (fá)
m-r-d-l		1 dal	2 dal (ti)
d-l-s	1 dal	1-2 dal	
r-d-l-s			2 dal
m-r-d-l-s			2 dal
Mondóka		7-8 mondóka 5-7 mondóka	7-8 mondóka
Dal	10-14 gyermekjáték dal, 3-4 műdal (10-etjől)	12-15 gyermekjáték dal, 3-4 műdal (10- etjől)	16-20 gyermekjáték dal, 5-6 műdal (10- etjől)
Ritmus			
A mondókák hossza	2-4 motívum	4-6 motívum	6-12 motívum
A dalok hossza	4-6 motívum	6-8 motívum	6-9 motívum
Abszolút magasság	d-h	c-c'	c-d'
Normál tempó	= 66-80	= 80-92	= 92-108
Zenehallgatás	Népdalok és műdalos énekes és hangszeres előadásban.	Magyar és más népek dalai, énekes és hangszeres műzene. Könnyű kánonok, kétszólamú darabok.	Régi és mai zene szemelvényei egyaránt lehetnek. Mind több hangszeres előadás, többszólamú mű énekes és hangszeres előadása (esetleg vendégelőadókkal).

Hallásfejlesztés egymásra épülő zenei jellemzői

Képességfejlesztések			
Magas-mély reláció	Oktáv távolságban megkülönböztetik, térben is mutatják.	Oktáv és kvint távolságban felismerik, térben mutatják, dal kezdő hangjának váltását átveszik. d-s	Ismert egyszerű dallamok, motívumok dallamvonalát próbálják mutatni (lassú tempó).
A halk és hangos különbsége	Felismerése beszédén, zörejen.	Felismerése éneken, beszédén, zörejen, tapsolva alkalmazzák (váltakozva is).	a halk és hangos, gyors és lassú fogalom párok együtt gyakorlására is képesek.

Dallamfelismerés		Jól ismert dalokat felismernek dúdolásról vagy hangszerről.	Dallamfelismerés kezdő motívumról, erősen eltérő belső vagy játékos záró motívumokról, dúdolásról vagy hangszerről.
Dallambújtatás		Motívumok, váltva (belső hallással) halkán, hangosan.	Dallambújtatás rövidebb és hosszabb egységekkel, belső éneklésnél is folyamatos tempó tartással.
Motívum- visszhang Dallam- visszhang játék		Egyszerű dallamfordulatot visszaénekelnek.	Motívum visszaéneklés és improvizált szöveggel, csoportosan és egyénenként.
Hangszínek- zörej megfigyelése	hangok	2-3 élesen eltérő zörej, emberi hang, ütős hangszer	Finomabb zörejek és egymás hangjának felismerése, a sokféle zörej, zenei hang, egymás hangjának

	hangszínének megkülönböztetése	természet, környezet zörejeinek megismerése.	felismerése kis eltéréssel, zaj irányának, távolságának meghatározása.
Zenei alkotókedv		Dallamfordulatok kitalálása (név, köszönés) motívumokkal.	Zenei kérdés-felelet kitalálása (motívumként), mondókára, dallamkitalálás. Saját szöveg, mese énekelve.

Ritmuserzők fejlesztés

Képességfejlesztések			
Utóhangszerek	Egyszerű ritmus hangszerek használata az egyenletes lüktetés érzékeltetésére.	Dob, cintányér, háromszög, maguk készítette „hangszerek” használata a lüktetés és ritmus kifejezésére.	Dob, háromszög, cintányér egyéni, változatos használata a dalokhoz alkalmazva, új ritmus hangszerek is lehetnek.
Egyenletes lüktetés	Játékos mozdulatokkal az érzékeltetése.	Egyenletes lüktetés járással és tapssal.	Egyenletes lüktetés és ritmus különbsége, összekapcsolása.
Ritmus		Dalok, mondókák ritmusának kiemelése	Dalritmusok különbsége, kapcsolata, kiemelése, dallamfelismerés ritmusról..
Tempókülönbségek: gyors- lassú tempó		Gyors és lassú beszéd, ének, mozgás.	Gyors és lassú különbsége önálló irányítással és tempótartás.
Zenei formaérzők		Ritmus és dallamviszhang.	A motívumok kiemelése tapssal, járással, játékos mozdulatokkal. Ritmus és dallamviszhang. (Esetleg két egységig is.)

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Tevékenységi formák egymásra épülése és az eszközök használata

Rajzolás

Tevékenységi forma:

- Firkálgatás homokban, papírra.
- Nagyméretű rajz az udvaron (aszfaltra, hóba, homokba).
- Saját elképzelés, érzelem alapján egyszerű formák megjelenítése (ház, fa, virág, nap).
- Emberábrázolás megjelenése.
- Emberábrázolás fejlettebb megjelenítése, mozgások, cselekvések kifejezése mindennapi környezetükben.
- Mese, vers, jeleneteinek megrajzolása.
- Különböző és változatos témájú rajzok készítése háttér általi kiemeléssel.

Eszközök:

Bot, ceruza, zsírkréta, kréta, kövek, pálcák, filctoll, zselés toll.

Festés

Tevékenységi forma:

- Tenyérrel, ujjal való festés.
- Nagyfelület és kivágott formák mázolása, festése.
- Egyszerű formák festése (nap, felhők, ház, fa, virág, stb.).
- Eseményeket, történeket kifejező képalakítás, háttérfestés különböző színekkel, színárnyalatokkal, érzelmek, élmények képzelet alapján.
- Vers és mese jelenetek festése.

Zenefestés

- Színkompozíciók készítése festéssel, színkeveréssel (érzelmek, hangulatok kifejezése).
- Képek kompozíciók készítése csoportos munkával.

Eszközök:

Különféle színű méretű, minőségű papírok. Különféle festékek (tempera, vízfesték, üvegfesték).

Fonal, fonalak, textilek, fogkefe, gyertya, ragasztó, gipsz.

Plasztikai munkák

Tevékenységi forma:

- Gyurmázás, formázás tetszés szerint és díszítés.
- Emberalakok, állatformák különféle tárgyak, eszközök, virágok, képek megformázása és díszítése síkban, térben.
- Térben elhelyezett plasztikai munkák elkészítése (házak, fák, emberalakok, állatok stb.).
- Agyagkompozíció készítése „dombormű” (lenyomatok, karcolás).

Eszközök:

Agyag, gyurma, lisztgyurma, természetes anyagok, termések, magvak, homok, hó, gipsz, drót.

Kézimunka

Tevékenységi forma:

- Papírtépéssel, vágással egyszerű formák képi megjelenítése.
- Papírvágással különböző formák
- Papírhajtogatás egyszerű formáinak elsajátítása (félbe, negyedbe, háromszög).
- Origami (bonyolultabb formákat létrehozó hajtogatások pl. virág, ház, állatformák).
- Térbeli rendezés, esemény – cselekmény kifejezése.
- Textil felhasználásával a forma és képzeletvilág kifejezése különböző alakzatokkal.
- Varrás színes fonállal egyszerű formát ábrázoló papírra (virág, katicabogár stb.).
- Fonás, szövés keretre.
- Díszítő munkák végzése népi motívumok alkalmazásával különböző anyagokon ünnepekre, eseményekre.

Eszközök:

Színes papírok, origami papírok, torta papír, textil, színes fonalak, szövőkeret, ragasztó, tű, olló, természetes anyagok.

Barkácsolás

Tevékenységi forma:

- Természetes anyagokból, termésekből állatfigurák készítése.
- Őszi levelekből színes képek alkotása.
- Csoportmunkában építmények, termésekből állatformák, különböző figurák összeállítása.
- Térhatású kompozíciók megvalósítása.
- Bábok készítése (fakanál, ujjbáb, zacskóbáb).

Eszközök:

Természetes anyagok, termések, dobozok, papír, textil, hurkapálca, ragasztó, olló, fakanál.

Építés

Tevékenységi forma:

- Nagyterek alakítása, átrendezése.
- Várak, alagutak építmények, hóember készítése.
- Térbeli alakzatok, torony, kerítés, kuckó, építése.
- Nagyterek beépítése nyitott-zártkörök, „kapuk” egyenes és kanyargós sorok stb.
- Makettek építése.
- Várak, különböző építmények konstruálása.

Eszközei:

Bútorok, nagyméretű dobozok, textilek, építőjátékok, természetes anyagok, különböző tárgyak. Szelektív hulladékgyűjtésből származó anyagok (papír, fém, műanyag).

Mozgás

Mozgás anyag fajtája	I. fokozat	II. fokozat	III. fokozat
Járások	Természetes járás.	Járás ütemtartással. Járás irányváltoztatással. l. Járás különböző kartartásokkal. Járás lábujjon.	Járás sarkon. Járás külső-belső talp élen. Járás guggolásban. Járás oldalirányban és hátra. Járás fordulatokkal. Járás csukott szemmel.
Futások	Lassú futás közepes iramú futás.	Belegyorsuló futás. Futás tempóváltoztatással l. Futás irányváltoztatással. Futás versenyszerűen.	Gyorsfutás. Futás magas térd- és sarokemeléssel. Futás versenyszerűen.
Dobások	Hajítás távolba kislabdával vagy babzsákkal terpeszből.	Hajítás vízszintes és függőleges célba terpeszből.	Hajítás vízszintes és függőleges célba kidobó terpeszből.
Kúszások	Kúszás talajon. Kúszás irányváltoztatással talajon. Kúszás vonalak között. Kúszás valami alatt.	Kúszás padon. Kúszás rézsútós padon felfelé, lefelé. Kúszás két egymástól kb.20 cm távolságra lévő padon.	Kúszás két egymástól kb.20 cm távolságra lévő rézsútós padon. Kúszás hátrafelé. Kúszás oldalirányban talajon és padon különböző magasságú eszközökön keresztül.
Csúszások	Csúszás ülésben talajon. Csúszásülésben irányváltoztatással talajon. Csúszás ülésben vonalak között. Csúszás ülésben, ölben könnyűszerrel talajon.	Csúszás hátrafelé. Csúszás ülésben padon. Csúszás ülésben rézsútós padon lefelé. Csúszás ülésben, ölben könnyűszerrel, padon.	Csúszás rézsútós padon eszközhordással. Csúszás ülésben padon hátrafelé.
	Csúszás hason fekvésben padon.	Csúszás hason fekvésben rézsútós padon felfelé.	Csúszás hanyattfekvésben padon , rézsútós padon.
Mászások	Mászás talajon mászás irányváltoztatással talajon. Mászás két vonal között talajon.	Mászás hátrafelé és oldalirányba talajon. Mászás padon Mászás rézsútós padon felfelé és lefelé. Mászás egymástól kb.20 cm távolságra lévő padon. Mászás különböző magasságú eszközök fölött.	
	Pókjárás talajon.	Pókjárás talajon irányváltoztatással, eszközhordással. Pókjárás talajon két vonal között. Pókjárás padon. Pókjárás padon eszközhordással.	Pókjárás rézsútós padon. Pókjárás rézsútós padon eszközhordással

	Rákjárás talajon.	Rákjárás eszközhordással. Rákjárás talajon irányváltatással. Rákjárás padon. Rákjárás padon eszközhordással	Rákjárás rézsútos padon eszközhordással.
Függések	Függés érintő magas szeren. Mászás felle bordásfalon.	Függésben lábmozgások.	Lajhárfügés. Lajhármaszás.
Egyensúly feladatok	Egyensúlyozó járás padon Egyensúlyozó járás fejtetőn babzsákkal Egyensúlyozó járás eszközzel a kézben	Egyensúlyozó járás rézsútos padon felfelé és lefelé Egyensúlyozó járás megemelt vízszintes padon	Egyensúlyozó járás rézsútos padon felfelé és lefelé, fejtetőn babzsákkal vagy eszközzel a kézben. Egyensúlyozó járás megemelt vízszintes padon fejtetőn babzsákkal vagy eszközzel a kézben. Egyensúlyozó járás hátrafelé és oldalirányban. Rézsútos és megemelt padon egyensúlyozó járás fejtetőn babzsákkal vagy eszközzel a kézben. Egyensúlyozó járás felfordított padon fejtetőn babzsákkal vagy eszközzel a kézben. Egyensúlyozó járás megemelt felfordított padon fejtetőn babzsákkal vagy eszközzel a kézben.

Hossztengely körüli gurulás	Hossztengely körüli gurulás talajon (szőnyegen). Hossztengely körüli gurulás magas tartásban kézkulcsolással. Hossztengely körüli gurulás eszközzel a kézben.	Hossztengely körüli gurulás boka között eszközzel.	Hossztengely körüli gurulás kézben és boka között eszközzel. Hossztengely körüli gurulás párosával.
Guruló átfordulás előre		Guruló átfordulás előre kis hajlított terpeszállásból nyújtott ülésben. Gurulóátfordulás előre terpeszguggoló támaszból guggoló támaszba. Guruló átfordulás előre guggoló támaszból guggoló támaszba	Gurulóátfordulás előre terpeszállásból guggoló támaszba. Ikerbukfenc. Guruló átfordulás padról kéztámasszal a szőnyegen. Guruló átfordulás előre kétszer. Guruló átfordulás rézsútos szerőről előre.
Guruló átfordulás hátra			Guruló átfordulás hátra nyújtott ülésből térdelésbe. Guruló átfordulás hátra guggoló támaszból guggoló támaszba. Guruló átfordulás hátra kétszer.
Fellendülés kézállásba		Guggoló támaszból csipőemeléssel lábíendítések hátra.	Fellendülés kézállásba segítséggel Fellendülés kézállásba falnál.
Tarkóállás			Tarkóállás segítséggel. Tarkóállás
Gyakorlatok ugrások rényen			Gyertyaugrás: kéztámasszal: az ugrószekrényen helyből felguggolás egyrészes ugrószekrényre és felugrás karlendítéssel felfelé, érkezés hajlított terpeszbe. Néhány lépés nekifutással felguggolások egyrészes ugrószekrényre. Zsugorkanyarlati átugrás egy- és kétrészes szekrényen szélkében állítva. Hosszába állított szekrényen guruló átfordulás előre: helyből felguggolás és guruló átfordulás előre.
Nyusziugrások		Nyusziugrás talajon.	Nyusziugrás padon tovahaladással. Nyusziugrás leterpesztéssel.
Zsugorkanyarlati átugrások	Kézfogással a pad két oldalán felguggolás páros lábbal a padra, másik oldalra	Kézfogással a pad két oldalán felugrás páros lábbal majd leugrás át a pad másik oldalára.	Kézfogás a pad két oldalán, páros lábbal átugrás a pad másik oldalára.

padon	leugrás.		
Labdával végezhető gyakorlatok	<p>Labdagurítás kézzel a test körül térdelésben, guggolásban.</p> <p>Labdagurítás kézzel járás közben</p> <p>Labdagurítás társnak ülésben egy és két kézzel.</p> <p>Guggolásban, térdelésben, ülésben labda feldobás elkapás két kézzel.</p>	<p>Labdagurítás lábbal járás közben.</p> <p>Labdagurítás társnak állásban egy és két kézzel. Labdavezetés járás közben.</p>	<p>Labdagurítás lábbal lassú futás közben. Labdagurítás társnak lábbal állásban és járás közben.</p> <p>Labdagurítás kézzel és lábbal vízszintes és függőleges padon.</p> <p>Labdafeldobás és elkapás két kézzel járás és lassú futás közben.</p> <p>Labdafeldobás és elkapás. Két kézzel vízszintes és rézsútos padon. Labdavezetés helyben, labdavezetés lassú futás közben. Labdavezetés vízszintes és rézsútos padon.</p>

Külső világ tevékeny megismerése, kozmikus nevelés

Tartalmak egymásra épülése témakörönként

Idő

1. fokozat	2. fokozat	3. fokozat
<p>Az időjárás és a természet változásának egyszerűbb jelei összefüggései: Ősz: eső, szél, levelek színe, hullása Tél: hideg, hó hullása, színe, madarak etetése Tavas: napsütés, olvadó hó, rügyező fák, első virágok Nyár: hőség, zivatar, gyümölcsök</p> <p>Az ember alkalmazkodása: öltözködés, fűtés, világítás stb.</p> <p>Volt, van, lesz fogalma.</p> <p>Időmérés egyszerű eszközök felhasználásával.</p>	<p>Évszakok jellemzői: Ősz: változékony időjárás jellemzői, a természetben bekövetkező változások. Tél: hideg hatása az élő és élettelen természetre. Tavas: összefüggések a felmelegedés és a természet változása, az időjárás és az emberek tevékenysége között Nyár: időjárás jellemzői, emberek, állatok, növények alkalmazkodása</p> <p>Hónapok nevei tegnap, ma, holnap időmérés változatos eszközökkel ismerkedés az órával</p> <p>Kísérletek: időjárási jelenségek, szél, eső, hó</p>	<p>Évszakok jellemzői: ok-okozati összefüggések, évszakok összehasonlítása. Időjárási jelenségek: vihar, zivatar, villám, szivárvány</p> <p>Kísérlet: évszakok, napszakok váltakozásának oka, a Föld és a Nap viszonyának bemutatása</p> <p>Hét napjai (mozgónaptár). Tegnap előtt, holnap után.</p> <p>Időmérés: óra, perc, másodperc Kísérlet: Föld keletkezése, a vulkán működésének szemléltetése a Föld rétegei</p> <p>Az ember, és az állatvilág fejlődése, korok órája. Kísérletek: az anyagok tulajdonságai (halmazállapot, fajsúly, szilárdság, mágnesesség)</p>

Állatok

1. fokozat	2. fokozat	3. fokozat
<p>Házi állatok: kutya, macska, tyúk, kakas Külső jellemzőik, hangjuk, táplálkozásuk, hasznuk.</p> <p>Erdei állatok: őz, róka, medve, nyúl, farkas Külső jellemzőik, életmódjuk.</p> <p>Az ember környezetében élő madarak megfigyeltetése külső jegyeik, hangjuk galamb, veréb, rigó, cinege.</p> <p>Nézzenek bogarakat, csigákat nagyítóval. Testük felépítése, mozgásuk.</p>	<p>Házi állatok: szarvasmarha, sertés, nyúl, liba, kacsa Külső jellegzetességeik, táplálkozásuk, hangjuk, hasznosságuk. Házi szárnyasok és emlősök közötti különbségek. Végezzenek kísérleteket tejjel.</p> <p>Erdei állatok: vaddisznó, szarvas, sün, mókus stb. Külső jegyeik, életterük, táplálkozásuk. Erdői állatok alkalmazkodása a környezethez.</p> <p>Erdő, mező madarai: harkály, pacsirta, bagoly, sas Külső jegyeik, hangjuk, életmódjuk.</p>	<p>Házi állatok: ló, juh, kecske, pulyka Külső jegyeik, táplálkozásuk, szerepük és hasznuk az állatok gondozása, etetése.</p> <p>Erdei állatok csoportosítása: - élőhelyük szerint - növényevő, ragadozó - állatok kicsinyei</p> <p>Erdők, mezők, vizek állatvilága.</p> <p>A különböző kontinensek állatainak megfigyelése az Állatparkban külső jellegzetességeik, élőhelyük, életmódjuk. Állatok fajok szerinti csoportosítása.</p>

	Vizek és vízpartok állatai: halak, kétéltűek Testük, táplálkozásuk.	
--	---	--

Növények

1. fokozat	2. fokozat	3. fokozat
<p>Ősszel érő gyümölcsök: alma, körte, szilva, szőlő Formájuk, színük, ízük, illatuk.</p> <p>Konyhakerti növények: paradicsom, paprika, uborka</p>	<p>Hazánkban termő gyümölcsfélék jellemzői:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nyáron ill. ősszel érők - forma, szín, íz - termőhelyeik - felhasználásuk, eltarthatóságuk. 	<p>Hazánkban és a déli országokban termő gyümölcsök összehasonlítása. Termőhely, forma, íz stb.</p> <p>A gyümölcsök részeinek megfigyelése.</p>

<p>Formája, színe, íze és felhasználási módjuk.</p> <p>Csíráztatás és palántanevelés.</p>	<p>Kísérjék figyelemmel a fák virágzásától a gyümölcs növekedésén át az érésig a fejlődés menetét.</p> <p>Zöldségfélék: sárgarépa, zöldség, karalábé, káposzta</p> <p>Forma, szín, íz, felhasználásuk módja.</p> <p>Szántóföldi növények: burgonya, kukorica, napraforgó jellegzetességei, felhasználásuk módja</p> <p>Szántóföld megmunkálás ával kapcsolatos teendők évszakonként, eszközei.</p> <p>Kerti és vadon élő nyári virágok neve, jellemzőik.</p> <p>Lágyszárú növények részei.</p> <p>Kísérletek végzése a növény szükségleteire vonatkozóan. Víz, fény, meleg, föld.</p>	<p>Konyhakerti növények jellemzői. Karfiol, hagyma, kelkáposzta, zeller.</p> <p>A termés elhelyezkedése. Ehető és nem ehető részeik.</p> <p>Felhasználási módjuk.</p> <p>Szántóföldi növények: búza, árpa, cukorrépa</p> <p>Jellemzőik, fejlődésük, betakarításuk, felhasználásuk.</p> <p>Tavaszi, nyári, őszi virágok rendszerezése.</p> <p>A virág részei. Virághagymák, magvak elültetése, fejlődésük nyomon követése.</p> <p>Ismerjenek meg néhány fa fajtát. Levél, termés gyűjtemény.</p> <p>Lágy és fás szárú növények közötti különbségek, csoportosításuk.</p>
---	---	---

A mi óvodánk, a mi városunk, óvoda és iskola

1. fokozat	2. fokozat	3. fokozat
<p>Ismerkedjenek az óvoda épületével, helységeivel, udvarrészeivel.</p> <p>Séta az óvoda környékén.</p> <p>Kossuth tér, múzeum, városháza.</p>	<p>Ismerkedjenek a város nevezetes épületeivel. színház, könyvtár, művelődési központ, sportcsarnok, Kölyökvár.</p> <p>Terepasztalon jelöljék be otthonukat és az óvodánk helyét.</p> <p>Kirándulás az erdei tornapályára, Bujtosi tóhoz, Állatparkba, botanikus kertbe.</p>	<p>A város nevezetes szobrai és jelképei. Városunk múltja és jelene.</p> <p>Kirándulás a Falumúzeumba, Kabalásra, az arborétumba és a lovas tanyára.</p> <p>Térképen jelöljék a város nevezetes helyeit.</p> <p>Túrák, kirándulások: Tokaj, Debrecen, Harangod, Balsa, Túri bukó</p> <p>Közös programok szervezése a környező iskolákkal.</p>

Foglalkozások

1. fokozat	2. fokozat	3. fokozat
<p>Ismerjék meg a gyermekek az óvodában dolgozók munkáját. (óvónő, dajka, karbantartó, konyhai dolgozó adminisztrátor)</p>	<p>Az óvoda környékén dolgozók munkahelye, az ott folyó munka megfigyelése. (posta, orvosi rendelő, piac, üzletek, múzeum stb.)</p>	<p>Érdekes hivatások megismerése. (tűzoltó, mentős, vonatvezető, színész, népi iparművész stb.)</p>

Család

1. fokozat	2. fokozat	3. fokozat
<p>Gyermekek és felnőttek a családban, összetartozásuk. Apa, anya, gyerekek, nagyszülők. Családtagok neve, becézése.</p>	<p>Család neve, lakcíme. Csecsemő, gyerek, fiatal, középkorú, öreg. A családban betöltött szerepek, feladatok.</p>	<p>Családtagok neve, foglalkozásuk. A családtagok napirendje. Az otthon fogalma.</p>

Testünk

1. fokozat	2. fokozat	3. fokozat
<p>Érzékszervek funkciói: látás, hallás, szaglás, ízlelés, tapintás</p> <p>Főbb testrészek: fej, törzs, kar, láb Az orvos gyógyító munkája.</p> <p>Higiénés szokások: kézmosás, orrfújás. Öltözködés az évszaknak megfelelően.</p>	<p>Kéz és fej részeinek megismerése, megnevezése és funkcióik.</p> <p>Testrészek: a törzs és végtagok részei Kéz és láb funkciói.</p> <p>Orvos, fogorvos, védőnő gyógyító munkája.</p> <p>Testápolás: haj, fül, fog</p> <p>Egészséges életmód: táplálkozás, mozgás stb.</p>	<p>Ismerkedés a csontvázal, belső szervekkel.</p> <p>Hasonlítsák össze az ember és az állatok testének felépítését.</p> <p>Másság elfogadtatása: Ismerkedjenek különböző ember típusokkal (bőrszín, hajviselet, arcforma, alkat, életmód)</p> <p>A testi fogyatékkal élőkkel szembeni megértő, segítő magatartás.</p> <p>Kórház, mentőállomás, gyógyszertár látogatás.</p> <p>Egészséges életmód: vitaminok, ásványi anyagok és a korszerű táplálkozás szerepe a betegség megelőzésben, egészség megőrzésben.</p>

Közlekedés

1. fokozat	2. fokozat	3. fokozat
<p>Gyakorolják a gyalogos közlekedés szabályait.</p> <p>Ismerkedjenek a zebra, jelzőlámpa szerepével.</p> <p>Figyeljék meg az útesten közlekedő járműveket.</p>	<p>Látogassanak el az autóbusz végállomásra. Gyakorolják az autóbuszon történő utazás szabályait.</p> <p>Ismerkedjenek a gyalogos közlekedés során a járdáról való lelépés szabályaival.</p> <p>Csoportosítsák a szárazföldi, vízi, légi közlekedési eszközöket.</p> <p>Ismerkedjenek a személy és teherszállító járművek jellemzőivel.</p> <p>Figyeljék meg a megkülönböztetett jelzést használó járműveket.</p>	<p>A vasút, vonat szerepe a személy és teherszállításban. Látogassanak el a pályaudvarra, figyeljék meg az ott dolgozók munkáját. Utazzanak vonaton, melynek során gyakorolják a helyes, biztonságos utazás szabályait.</p> <p>Vegyenek részt hajó kiránduláson, a Tiszán. Ismerkedjenek a hajós kapitány, matróz munkájával.</p> <p>Látogassanak ki a repülőtérre.</p> <p>A rendőr irányító szerepe a közlekedésben.</p>

A külső világ tevékeny megismerése, matematika

A tartalmi egymásra épülő rendszere az óvodában töltött idő alatt

Montessori eszközök, mint egymásra épülő logikai rendszer	Képességfejlesztés, kapcsolódó nyelvi kifejezés	Kapcsolódó hagyományos matematikai tartalmak
<p>Eszközök a dimenzió megismeréséhez Kiegészítő hengerek</p>	<p>Négy hengersor. Az első tömb hengerei egy kiterjedésben különböznek: átmérő azonos, magasság csökken. magas – alacsony A második tömb hengerei két kiterjedésben különböznek: átmérő csökken (szélesség – mélység). Magasság marad. vastag – vékony A harmadik tömb hengerei három kiterjedésben különböznek: magasság és átmérő arányosan csökken. nagy – kicsi A negyedik tömb hengerei három kiterjedésben különböznek: magasság arányosan csökken, átmérő arányosan nő. magas – mély A hengerek segítségével megismerik a dimenziókülönbségeket.</p>	<p>Halmazok, tárgyak, személyek összehasonítása tulajdonságaik szerint A halmazok elemeit eltérő tulajdonságai alapján felosztják részhalmazokra. Válogassák szét a halmazt: megadott szempont szerint gyermekre bízva a válogatás szempontját ővónó által kezdett válogatás szempontját felismerve – a válogatást folytatja elrontott válogatást felismert szempont szerint javít szín, forma, nagyság szerint állatokat, állatképeket 1-2 megadott tulajdonság szerint tárgyakat észrevehető tulajdonság szerint személyeket nemek, ruházat stb. alapján</p>
Színes hengerek	<p>Megegyeznek az előző hengerekkel kék, piros, sárga, zöld színben. Tevékenység során felfedezik a sorozatok törvényszerűségeit.</p>	
Rózsaszín torony	<p>Tíz rózsaszínű kocka, amelyek mindhárom kiterjedésükben különböznek, éleik 1cm-től 1 dm-ig nőnek. Tevékenység során megkülönböztetik a méreteket három dimenzióban. Felfedezik a súly és nagyság közötti összefüggéseket. Statikus tapasztalatokat szereznek.</p>	<p>Térbeli kifejezések: a kiterjedések megismerését páros összehasonlítással kezdik a gyermekek. Két tárgyhoz egy harmadikat hasonlítanak, megtapasztalják, mi a kisebb, nagyobb, ugyanakkora. Ezt követi a több elemű halmaz sorba rendezése. A sor tagjait fokozott melléknevekkel jellemzik. Ezt követi az új tárgy helyének megkeresése a sorban, majd olyan sor alkotása, amelyben a kiterjedéseket különálló elemekből hozzák létre. Megismerik a kicsi-nagy, kisebb-nagyobb, hosszú-rövid, hosszabb-rövidebb, alacsony- magas, alacsonyabb-magasabb, keskeny-széles keskenyebb-szélesebb, kifejezéseket, melyek a tárgyak nagyságára, szélességére, magasságára vonatkoznak – két tárgy esetén. Több tárgy összemérésénél a melléknevek fokozott alakját használják.</p>
Barna lépcső	<p>Tíz ugyanolyan hosszú és színű hasáb, amelyek két dimenzióban különböznek. Az oldallapok négyzete 1 cm-ről 10 cm-re nő. Érzékelik a súly és nagyság viszonyát.</p>	
Piros rudak	<p>Tíz piros farúd, a rudak alapéle 2,5 cm, hosszuk deciméterenként nő, 1 dm-től 1 m-ig. Kialakul a hosszú, rövid fogalma. Összehasonlítás során megismerik a fokozott mellékneveket.</p>	

		A mérés a kiterjedésbeli összehasonlításokkal kezdődik, becslésen keresztül egy választott mértékegységgel történő mérésig terjed. Megtapasztalják a hosszúság, terület és térfogatmérés módját.
Eszközök a sztereognosztikus érzékeléshez Mértani testek	Tíz test kékre lakkozva: gömb, kocka, henger, négyzetes hasáb, kúp, gúla, ellipszoid, tojás, háromszög alapú hasáb, tetraéder, alaprajzok három fokozatban. Megismerik a geometriai formákat a háromfokozatú lecke használatával. Megtanulják csoportosítani a testeket tulajdonságaik szerint. Összekapcsolni a térformákat az alaprajzokkal.	Mértani testek közül a gömböt, a téglateetet, és a kockát ismerik meg. A testekről sok tapasztalatot szerezhettek: vegyék kézbe, gördítsék, csúsztassák, engedjék le a lejtőn, figyeljék meg mozgásbeli sajátosságát építsenek belőle tornyot, vagy más építményt próbálják kiválogatni más testek közül, keressenek hasonló testeket környezetükben bekötött szemmel vegyék ki egy zsákból hasonlítsák össze a testeket, osztályozzák többféle módon találtassák ki egymással a testek nevét A testek megismerését összekapcsolhatják a számolással.

<p>Eszközök a formák és alakok felismeréséhez Geometriai szekrény és kártyakészlet</p>	<p>A szekrény 6 fiókjában négyzetes falapokon 1-1 kékre festett síkidom: 6 különböző háromszög 6 téglalap, köztük 1 négyzetlap 4 négyzetlap egy háromszög 6 szabályos sokszög 6 különböző átmérőjű körlap 4 ívekkel határolt idom Megismerik a különböző formájú és nagyságú mértani formákat vizuális megkülönböztetéssel. A formákhoz hozzárendelik a megfelelő kártyákat.</p>	<p>Kör, téglalap, négyzet alakú síkmértani alakzatokkal ismerkedjenek meg a gyermekek. Más alakzatokkal összehasonlítva kiemelik az alakzatok különbségét, azonosságát, jellemző vonásait. Sokoldalú tevékenység közben az alakzatokat: válogassák ki másféle lapok közül állítsák elő háromszögekből, félkörökből, körcikkekből vágják ki papírból, rakják ki pálcikából munkalapon keressék meg egyéb alakzatok közül, színezzék ki figyeljék meg mértani testeken a lapokat.</p>
<p>Konstruktív háromszögek Tégladoboz Tégladoboz kék háromszögekkel</p>	<p>Az egyenlőszárú, derékszögű, különböző oldalú derékszögű, egyenlő oldalú háromszögekből a fekete oldal jelölése segítségével megtanulnak háromszögeket létrehozni. Megtapasztalják: minden négyszög felépíthető két háromszögből, ha a háromszögeknek legalább egy ugyanakkora oldala van.</p>	<p>Szimmetria. Környezetükben láthatnak hasonló, egyforma tárgyakat, a tükörben megjelenik az, ami előtte van. Szimmetriával való ismerkedésnél saját személye, mozgása, cselekvése alapján szerez tapasztalatot. A tapasztalatszerzés forrása a tükör- és az ezen alapuló tükörkép.</p> <ul style="list-style-type: none"> • a gyermekek a velük szemben álló személy, tárgy mozgását utánozzák, húzhatnak a padlóra vonalat, amit tükörnek neveznek A mozgás, vagy tárgy a „tükörhöz” is igazodik. • síkidomok hajtogatásával szereznek tapasztalatot a szimmetriáról • összehajtott lap szélének nyírbálásával, festékfolt készítésével; rajzolt vagy festett formák vizsgálatával, tükör segítségével tapasztalják meg a szimmetriát • kirakott alakzatot tengely mentén tükrözhetnek • munkalapon tükör segítségével alkotnak tükörképet
<p>Kis és nagy hatszögdoboz</p>	<p>Felfedezik, hogy 1 szürke, 2 zöld, 3 sárga, 4 piros háromszögből színenként 1-1 egyenlő oldalú rakható össze, az össz. (10 db) háromszögből egy nagy, egyenlő oldalú háromszög illeszthető össze.</p>	
<p>Kis és nagy hatszögdoboz</p>	<p>A készlet különböző háromszögeiből a fekete oldal segítségével, képzelőerejük fejlesztésével hatszög, rombusz, trapéz, háromszög építhető össze.</p>	
<p>Binomiális kocka</p>	<p>Különböző nagyságú és színű kockából, hasábból megpróbálnak egy binomiális kockát összerakni. Fejlődik a téri orientáció rakosgatás közben.</p>	
		<p>Térbeli irányok, viszonyok ismeretével helyesen tájékozódnak a térben. Megismerik:</p>

Dekanomiális négyzet	Az 1 cm ² -től a 100 cm ² -ig terjedő 10db színes négyzet tudnak kirakni, mely során fejlődik finom mozgásuk és a koncentráció.	<ul style="list-style-type: none"> • a térbeli viszonyokat saját személyük és tárgyak vonatkoztatásában, • a viszonyok kifejezésére szolgáló névutókat, amelyek a hol, honnan, hová kérdésre felelnek, • saját személyük vonatkozásában a tárgyak hozzájuk való viszonyát, • a tárgyak közötti térbeli viszonyokat <p>A térbeli viszonyokat sokféle mozgás és rakosgatás közben gyakorolják.</p>
Ismerkedés a mennyiségekkel és a számjegyekkel Számítási rudak	A 10 fard, amelyek 10 cm-es piros és kék szakaszokra vannak osztva, segíti a mennyiségek felismerését, egyeztetését, szétválogatását.	Ismerjék meg a gyerekek a számolás helyes módját . A halmaz minden eleméhez rendelje hozzá a természetes számok halmazához a soron következőt. A tárgyszámlálás balról jobbra haladjon érintéssel, vagy rámutatással. Eredményként mondott utolsó szám a halmaz egészére vonatkozik. A számkört egyesével, vagy kettesével növelhetik mindaddig, amíg az új számhoz nem jutnak. Számlálással mindig meg tudják állapítani az elemek számát.
Dörzspapír számok	Színes falapokon dörzspapírból kivágott számok állnak 0-tól 9-ig, segítségével megismerik a számszimbólumokat, a számok nevét.	
Számítási rudak és számkártyák	A számítási rudakat és a tíz számkártyát, melyen 1-től 10-ig terjed a számjegy, próbálják összekapcsolni. A mennyiség és számszimbólum összekapcsolása után 1-től 10-ig megtanulnak sorozatot alkotni.	

Pálcikák	1-1 doboz 5 részre felosztott rekeszében számjegyek (0-4, ill. 5-9-ig) vannak írva. Egy dobozban 45 pálcika és 8 gumigyűrű. A rekeszekben a számjegyeknek megfelelően szétosztják a pálcikákat, amelyet a gumigyűrűvel fognak össze. A szétosztás során kialakul a mennyiségfogalom. Megtapasztalják, hogy a mennyiségek elemek számosságából jönnek létre.	Több kevesebb, ugyanannyi meghatározott számkörben A halmazok mennyiségi összehasonlításához kapcsolni lehet a számlálást is. A tárgyak, képek sokszori összehasonlítása révén megérlelődik az általánosítás – (a 4 több, mint a 3; az 5 kevesebb, mint a 8, stb.). Felfedezik, hogy különböző mennyiségeket kiegyenlíthetnek hozzáadással, elvevéssel.
Számjegyek és korongok	A dobozban 1-10-ig számjegyek és 55 korong található. A számokat és a korongokat egymáshoz rendelik, gyakorolják a számsor kirakását. A két sorban elhelyezett korongokkal a páros-páratlan számokat tanulják megkülönböztetni.	Sorba rendezett elemek helye a sorban Sorszámok: a biztonsággal ismert természetes számsor után meghatározhatják egy-egy elem helyét a sorban. Tudatosítani kell, hogy a tőszám összességet fejez ki, a sorszám a sor egy tagját jelöli egy meghatározott helyen
Memória játék	A kosár 1-10-ig számkártyát és játékokat tartalmaz. Számkártya húzása után emlékezetből megfelelő számú játékot helyez a kártyához.	<ul style="list-style-type: none"> • a sorszám mennyiségileg mindig egyet jelent • az elem sorszámát az első elemtől számítva határozhatjuk meg • az elemek felcserélésével irányának megváltoztatásával megváltozik az elemek sorszáma
Aranygyöngy készlet I., II. Kártyakészlettel	Az 1+9 db egyes gyöngy, az 1+9 db tízes füzér, az 1+9 db százaz négyzet, az 1+9 db kocka segítségével megismerik a helyi értékek nevét. Megtapasztalják a nagyságrendi különbségeket. A nagy kártyakészlet segítségével megismerkednek a nagy számok számszimbólumával. Az 1-től 9000-ig jelölt kártyákkal megismerik a számok helyi értékét – szín és hosszúság jelölésével.	Halmazok mennyiségi összehasonlítása Számolás nélkül is lehetséges. Az összehasonlítást párosítással végzik: melyik elemből van több-kevesebb vagy ugyanannyi.
Gyöngyhalmazok összeadása	Az aranygyöngykészlet és kártyakészlet alkalmazásával megpróbálnak összeadni, kivonni. Felfedezik az összeadás és kivonás lényegét gyöngyökkel.	
Színes gyöngyfűzések	Számok színeinek és hosszúságának megfelelő fűzésekkel gyakorolják a számlálást gyöngylépcső összeállítását 1-9-ig.	
Seguin tábla I., II.	Két falapon 5-ször és 4-szer áll a tízes szám, ill. Seguin II. táblán 10-50-ig és 60-90-ig állnak a számok. Kilenc kistáblán 1-9-ig számok. A számok és a megfelelő gyöngyfűzések egymás mellé rendelésével megismerkednek a számszimbólumokkal és a hozzátartozó mennyiséggel. 11-től 19-ig; 11-től 99-ig mennyiségeket tudnak képezni	

<p>Alapműveletek Kígyójáték az összeadáshoz és a kivonáshoz</p>	<p>A piros, arany és fehér fedelű dobozokban színes, arany és fekete-fehér gyöngyfüzerek vannak. A „lovas” segítségével gyakorolják az összeadást. Számlálással értelmezik a pótlást és a bontást. Az eszközök bevezetik a gyermekeket a kivonás alapfeladataiba.</p>	<p>Bontás során tapasztalatot szereznek arról, hogy milyen részmennyiségekből tevődik össze az egész. A részekre bontás miatt nem változik meg a tárgyak eredeti mennyiségbe. Tevékenység során az egész halmaz szemléletéből kiindulva meghatározzák a számosságot, melyet két vagy több részre bontanak. A részegységek számosságát mindig számolják össze. A hozzáadás a számkörbővítéshez kapcsolódik- egy halmazhoz egyesítünk egy másik halmazt, majd megállapítják a számosságot. Felfedezik: a mennyiség hozzáadással nő.</p>
<p>Csíkos tábla az összeadáshoz Összeadási táblázatok</p>	<p>A tábla kék vonalakkal osztott négyzetek (18 vízszintes, 12 függőleges) sora. A felső részen 1-10-ig piros, 11-18-ig kékekkel írott számokkal. A hozzátartozó piros, kék számokkal jelölt facsíkok segítségével felismerik, gyakorolják, memorizálják az egyjegyű tagokból álló összeadás minden feladatát. Megismerik az összeadás sajátosságát: a tagok felcserélhetőségét, a tagok bontását, pótlást 10-re, a tizesátlépést. Használják az ellenőrző táblákat. Az összeadáshoz kialakított 4 féle táblázat segítségével gyakorolják az egyjegyű számokkal az összeadást, a begyakorlást, a memorizálást, a felcserélhetőséget, az adott összeg tagokra bontását.</p>	<p>Az elvevés során megismerik, hogy ezzel a művelettel a halmaz elemeinek számát csökkenteni lehet. Pótlásnál a megadott mennyiséget hány elemmel kell pótolni a nagyobb mennyiség eléréséhez.</p>
<p>Csíkostábla a kivonáshoz Kivonási táblázatok</p>	<p>A kivonáshoz kialakított tábla a hozzátartozó három facsíkkal és az ellenőrző tábla segítségével 1-18-ig megtanulják a kivonás összes lehetőségét, a kivonandót bontani, a 10-et átlépni. A két kivonási táblázattal a tizes átlépéses kivonást gyakorolják, memorizálják 20-as számkörben.</p>	

Munka jellegű tevékenységek

<p>Önkiszolgálással kapcsolatos gyermeki tevékenységek. I fokozat</p>	<p>Naposi munka tartalma. Egymásra épülő fokozatok, bővülő tartalom</p>	
	<p>II. fokozat</p>	<p>III. fokozat</p>
<p>Az önkiszolgálással kapcsolatos teendők elsajátítása (öltözködés, étkezés, testápolás) Szabadidőben is gyakorolják a helyes terítés szabályait a babaszoba eszközeivel.</p>	<p>Ebédnél a napos rendszer bevezetése. Legyen világos a kiválasztás módja, sorrendje (napostábla). A naposokat megfelelő kellékekkel jelöljük: napos kötény A napos:</p> <ul style="list-style-type: none"> • leteríti a terítőt • szétosztja az étkezéshez szükséges eszközöket • segít az étel kiosztásában (kenyér, gyümölcs, sütemény) • először magának szed levest, vegyes csoportban az asztalánál ülő kiscsoportosnak is, ugyanígy történik a folyadék töltése is • letörli az asztalokat, összesepri a morzsát, segítséggel összehajtja a terítőt 	<p>Sok feladatban azonos a középsősökével, de nagyobb önállósággal végzik a tevékenységet.</p> <p>Feladatbővítés</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ők tartják számon ki következik a naposságban (ha szükséges felnőtt segítséggel). • Az asztalon az eszközöket esztétikusan rendezzék el. • Fokozottan ügyeljenek mi kerül a tányér jobb és bal oldalára (kész használata). • Étkezés után segítsenek a teríték leszedésében, a terem rendezésében, a fektetők kirakásában.

Mindennapi élet gyakorlatai. Egymásra épülő fokozatok, bővülő tartalom

I. fokozat	II. fokozat	III. fokozat
<p>Szék áthelyezése. Ajtók nyitása, bezárása. Próbálkozás a szőnyeg feltekerésével. Magvak homokozása. Magvak öntése. Keretek az öltözködéshez:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gombolás • patentolás • próbálkozás a zsinór lyukbefűzésével <p>Virágápolás megfigyeltetése.</p>	<p>ki- és</p>	<p>Öntés vízzel. Kis segítséggel a szőnyeg ki – és feltekerése. Magvak csipeszelése, csipeszelés próbálgatása nagyobb odafigyelést igénylő eszközök biztosításával is. Keretek az öltözködéshez:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zipzárazás • zsinór lyukbefűzése önállóan • próbálkozzanak a szalag megkötésével (a két szalagot átkötik) • a kendő hajtogatás egyszerűbb változatainak gyakorlása • a fonás próbálgatása három színnel • virágápolás kis segítséggel (a vágott virág felfrissítésének megfigyeltetése)

6 – 7 éves korig: a Montessori eszközök segítségével olyan képességeket szereznek a gyermekek, melyek elsajátítása során a mindennapi teendőket önállóan végzik (öltözködés, környezetük rendben és tisztán tartása).

Környezet rendjének megőrzésével kapcsolatos gyermeki tevékenységek. Egymásra épülő fokozatok, bővülő tartalom.

I. fokozat	II. fokozat	III. fokozat
<p>Ismerjék meg a környezetükben lévő tárgyak, játékok helyét, önállóan vegyék el, használat után tegyék a helyére. A szoba könnyebb berendezési tárgyait játékuhoz rendezzék át, majd befejeztével vissza eredeti állapotába (szék, asztal, polc, pad összetolása) Ügyeljenek a mosdó és az előszoba rendjére.</p>	<p>A csoportszoba játékait a megbeszélte helyről vegyék el, oda tegyék vissza. Közös tevékenységhez, játékhoz használják a terem tárgyait, majd rendezzék vissza. Apróbb rendetlenséget vegyenek észre. Őrizzék meg az öltöző, mosdó rendjét.</p>	<p>A csoportszoba játékait tartásuk rendben, óvják épségét. Segítsenek a ceruzák hegyezésében, szalvéták hajtogatásában. Aktívan vegyenek részt a csoportszoba, öltöző, mosdó tisztaságának, rendjének megőrzésében.</p>

Egyéb munkatevékenységek a gyermekek körében.

Egymásra épülő fokozatok, bővülő tartalom

I. fokozat	II. fokozat	III. fokozat
<p>Végezzék az óvodapedagógussal együtt a kijelölt tevékenységet. Segítsenek a csoportszoba díszítésében. Apróbb megbízatásoknak tegyenek eleget (tárgyak elérése, átadása).</p>	<p>Szükség szerint segítsenek a terem átrendezésében. Segítsenek a foglalkozáshoz, kísérletekhez szükséges eszközök behozatalában, elvitelében, megtisztításában. Felnőttek segítségével vegyenek részt a helységek (homokozó is) seprésében, az ágyazásban, udvari játékok rendben tartásában, udvarrész gereblyezésében, a homok felrakásában.</p>	<p>Adjanak ötletet az óvónőnek a csoportszoba átrendezésére, díszítésére. Segítsenek a kisebbeknek az öltözködésben, vetkőzésben. Segítsenek az udvari játékok ki- és behozatalában. Otthoni feladatként:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gyűjtsenek képeket (állatok, növények, évszakok) • hozzanak terméseket • az itt telelő madaraknak eledelt <p>Segítsenek a csoportszoba eszközeinek javításában (játék, könyv)</p>

**Növény - és állatgondozással kapcsolatos gyermeki tevékenységek.
Egymásra épülő fokozatok, bővülő tartalmak**

I. fokozat	II. fokozat	III. fokozat
<p>A növényeket, állatokat az óvónő a gyermekek előtt, esetleg segítségével gondozza.</p> <p>Magyarázza el, mutassa meg, miért, hogyan csinál. A gyermekek kísérik figyelemmel a munkát.</p>	<p>Folyamatosan működjenek közre az élősarok növényeinek és a kisállatok gondozásában.</p> <p>Az udvaron segítsenek a nagyobbaknak a levéltakarításban.</p> <p>Segítsenek a termések le. és összeszedésében (dió, meggy, hársfalevél).</p>	<p>Folyamatosan gondozzák az élősarok növényeit, állatait.</p> <p>Gyűjtsenek terméseket, magvakat, növényeket, ezeket meghatározott rend szerint rendezzék, osztályozzák.</p> <p>Vegyenek részt az őszi falevelek eltakarításában, az udvar tisztántartásában.</p> <p>Télen részt vehetnek a hó eltakarításában, utak tisztántartásában.</p>

3-7 éves korig: tavasszal csíráztassanak, rügyeztessenek, ültessenek magvakat, vegyenek részt gondozásukban.

Ősszel gyűjtsenek faleveleket, terméseket, magvakat az élősarokba.

Télen gondoskodjanak az itt telelő madarak etetéséről, élelméről, tartsák számon mikor, mit kell hozniuk.

Alkalmanként madár és haleledel közös vásárlása.

Hagyományápolás, ünnepek – ünnepélyek, rendezvények

Ünnep rendezvény megnevezése	Nevelési cél	Közösségi szint	Felelős	Ünnep tartalma kapcsolódó hagyomány	Meghívottak
Mihály nap (szept.29.)	A régi vásárok hangulatának felidézésével a közösségi összetartozás erősítése.	Óvodai.	Minden Óvónő.	Egyszerű vásárfiák készítése. Mézeskalács sütése. Vidám vásári műsorral készülnek a gyerekek. A vásár reggelén népviseletbe öltözött lányok pogácsával, almával kínálják az óvodába érkezőket. Népzeneét hallgatunk, s zajlik a vásári forgatag.	Szülők.
Szüreti nap (október)	Ismerkedés a szüreti hagyományokkal az udvaron szervezett tevékenységek által.	Óvodai.	Minden óvónő.	Szüreti koszorút készítünk az aulába. Szőlőt gyűjtenek a gyerekek. Szőlőt darálunk és mustot préselünk az udvaron. Csoportonként paprikás krumplit főzünk bográcsban. Friss must kóstolása.	Szülők.
Mikulás (dec.6.)	A Mikulás várás, ajándékozás érzelmi megalapozása.	Csoport. Óvodai.	Minden óvónő.	Levelet írunk a Mikulásnak. Verssel, dallal készülnek a gyerekek. Óvónők mesedramatizálással szórakoztatják a gyerekeket. Minden csoportban személyesen ajándékozza meg a Mikulás a gyerekeket.	Szülők.
Lucázás (dec. 13.)	A népszokás gyermekek általi felelevenítésével a befogadás	Óvodai.	Ünnepély felelős.	Csoportról csoportra járva jókívánságokkal	

	készségének kialakítása.			halmozzák el a gyerekeket a Lucázók. Luca napi búzát ültetünk. Figyelemmel kísérik a „terméjsjóslást”.	
Karácsony (dec. 25-26)	Meghitt Karácsonyi hangulat megteremtése által a szeretet, a békesség, a közösségi érzés elmélyítése és az ajándékozás örömeinek közvetítése.	Csoport. Óvodai.	Óvónők.	Kántálás, betlehemes játékok bemutatása. Közös karácsonyi ünnep az aulában. Karácsonyfa díszek készítése, fenyőfa díszítés Meglepetést készítünk a családnak. Mézes kalácsot sütünk.	Általános iskolások. Zeneiskolába járó diákok.
Farsang (február)	Vidám farsangi mulatsággal a tél búcsúztatás hagyományának megőrzése.	Csoport. Óvodai.	Óvónők. Ünnepély-Felelős.	Feldíszítjük a csoport- szobát. Álarcokat, jelmezeket barkácsolunk. Kiszebábót készítünk, megkeressük és elégetjük az udvaron. Nagyok részére mókás ügyességi versenyeket szervezünk. Egész napos jelmezes, táncos mulatságot rendezünk.	Szülők.
Március 15.	A szabadságharcra történő megemlékezéssel a hazafias érzelmek megalapozása.	Szomszédos Csoportok.	Óvónők.	Zászlókat, kokárdákat készítünk. A Jósa András múzeumban megtekintjük a huszárokról szóló kiállítást. A gyerekek Kossuth nótákat énekelnek. Zászlókkal, virágokkal elsétálunk a Kossuth vagy Petőfi szoborhoz. Csoportszobát feldíszítjük a tavasz és	

Húsvét (április)	Húsvéti népszokások ápolása, a tavaszvárás hangulatának megteremtése.	Csoport.	Óvónők	Húsvét jelképeivel. Hímes tojásokat festünk változatos technikákkal. Húsvétra jellemző figurákat barkácsolunk. A fiúk meglocsolják a lányokat.	
Majális (május 1.)	A régi majálisok hangulatának érzékeltetése.	Csoport.	Óvónők.	Kirándulás szervezünk. Májusfát állítunk az óvoda udvarán. Játsházat szervezünk. Bográcsban főzünk kinn az udvaron.	Szülők.
Pünkösöd (Húsvét után 50 nap)	A régi hagyományoknak megfelelően a fiók versenyszellemének erősítése	Nagycsoportos gyerekek	Ünnepélyfelelős	A fiúk erőt és ügyességet összemérve versenyeznek. A győztes a Pünkösdi király, aki királynét választ magának. A Pünkösdi királyné járást eljátsszák a kisebbeknek.	
Gyermeknap (Május utolsó vasárnapja)	Az óvoda és a család, a gyermek és szülő kapcsolatának erősítése.	Óvoda.	Óvónők.	Feldíszítjük az óvoda udvarát. A középsősök elbúcsúztatják az iskolába készülő nagyokat. Érdekes programokat szervezünk erre a délelőttre: játsházat ügyességi játékokat Kreszpályát rendőri irányítással tombola húzást Rögtönzött színpadunkon előadásokat szervezünk, melyek maradandó élményt nyújtanak a gyerekeknek: bábszínház, hangszeres előadások, iskolások vidám jelenetei.	A gyermekek hozzátartozói. Iskolások. Meghívott előadók.
Augusztus 20.	Az új kenyér tiszteletére, a mindennapi kenyér megbecsülésére nevelés.	Csoport.	Óvónők.	Beszélgünk a régi aratási szokásokról. Látogatást teszünk a Falumúzeumban. Megfigyeljük a kenyér dagasztást és sütést.	

				Megkóstoljuk a frissen sült kenyeret.	
--	--	--	--	---------------------------------------	--

Egyéb rendezvények

Rendezvény megnevezése	Cél	Közösségi szint	Felelős	Tartalmak	Meghívottak
Születés és névnap	Közösségi, baráti kapcsolatok erősítése.	Csoport.	Óvodapedagógusok	Születésnapi kör. Gyertyagyújtás. Ünnepelt köszöntése dallal, verssel, mesével.	
Kreszpályás rollerverse ny	A helyes közlekedési szabályok rögzítése.	Nagycsoportos Óvodások	Óvodapedagógusok	Rendőri irányítással rollereznek a közlekedési pályán. Puzzlék kirakása.	Rendőrség.
Őszi ruhabörze	Hátrányos helyzetű gyerekek támogatása.	Óvoda.	Gyermekvédelmi felelős.	Szülők által felajánlott jó minőségű játékok, ruhák, könyvek árusítása jelképes összegért.	Szülők.
Egészségnap	Egészséges életmódra nevelés, egészséges táplálkozás megismertetése.	Óvoda	Óvodapedagógusok	Kéthavonta adott zöldség vagy gyümölcs köré csoportosított saláta készítése, az aulában kézműveskedés a szülőkkel.	Szülők

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek együttnevelésének programja

Játékra nevelés

A tevékenység egymásra épülő tartalma

Játékforma	Tevékenység
Strukturált egyéni játék	Játék eszközök megfelelő használatának a tanulása
Irányított közös strukturált játék	Asztali játékok. Várakozás tanulása, sorra kerülés elfogadása Szabály elfogadása és betartása, szabályjátékhoz kapcsolódó viselkedési szabályok megtanulása Kommunikáció felnőttel, társakkal, társra való figyelés megtanulása
Szabad játék	A gyermekek a játékszőnyegen egyedül, illetve egy vagy több társukkal együtt valamilyen tárggyal, tevékenységgel foglalatосkodnak. Reagálás más gyermek kezdeményezésére, válaszkészség kialakítása a játékokban Gyermektárs játékba invitálása, sorra kerülés – kezdeményezés
Mindennapi élethelyzetek dramatizálása	A gyermek a felnőtt játékát utánozza, cselekvését megismétli. Szerep felvétele. A gyermeket arra biztatjuk, hogy egy játék eszközt egyre szimbolikusabb módon használjon. A már megtanult szociális interakciók és játék sémák segítése, begyakorlása, általánosítása.

Mozgásfejlesztés

A tevékenység egymásra épülő tartalma

Mozgáselem	Tevékenység
Járás	kis és nagy lépésekkel vonalon, vonal között tárgyak kikerülése, átlépése tornaszerek tartásával, irányváltoztatással
Futás	gyors, lassú tempóban különböző irányba, különböző szélességű vonalak között, futkározás, célbafutás, futás
Ugrás	Szökdelés, karikába be- és kiugrás, mélyugrás
Csúszás	hason, háton, ülésben padon föl és lefelé
Kúszás	térden – tenyéren, négykézláb váltott karral, különböző tárgyak kerülésével

Mászás	talpon – tenyéren, különböző tornaszereken (bordásfal, pad, kötélháló)
Gurulás	hossztengely körüli gurulóátfordulá s, Body Roll hengergyakorlatok
Szabad mozgások (pörgés, forgás, ringatózás, lengés, hintázás)	Ayres, Wesco tornaeszközön, Bobath

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A tevékenység egymásra épülő tartalma

Vizuális elemek	Tevékenységek
Festés	Festékes tenyér és lábnyomat készítése Ujjnyomok hagyása – vízszintes és függőleges vonalak húzása Lenyomatok készítése különböző méretű eszközökkel (szivacs, dugó, krumpli, henger, nyomda) Előrerajzolt formák kitöltése Festés vastag ecsettel
Gyurmázás-agyagozás	Vizes homok, agyag formázása Só-liszt gyurma nyomkodása, tárgyak belenyomása (termékek, kagylók, kavicsok) Manipuláció gyurmával – lapítás, nyújtás, sodrás, gömbölyítés
Papírral történő munkák	Gyűrés tépés, vágás, ragasztás
Rajzolás	Vastag hegyű filctollal, zsírkrétával, táblakrátával, színes- és grafit ceruzával

Ének, zene, énekes játék, tánc

A tevékenység egymásra épülő tartalma

Zenei képességek	Tevékenység
Egyenletes lüktetés.	Erzékeltetése: páros felnőtt – gyermek játékában, utánzó játékos mozdulatokkal (ujj összeütögetés, ujj billegetés, ököl összeütés, dió törés, kopogtatás).
Ritmus.	Dalok, mondókák ritmusának kiemelése mozdulatokkal, járással, ugrással. Ritmushangszerekkel (csörgő, dob).
Gyors-lassú tempó.	Mozgással, mondókázással, énekléssel.
Magas-mély hangok.	Térbeli érzékeltetése lábujjhegyre állással, guggolással éneklés közben.
Halk-hangos különbsége.	Halk-hangos hangok differenciálása éneklés közben.
Mozgásformák.	Egyszerű utánzó mozgásokkal kísért énekes játékok, járások változatos formákban: csigavonal, kígyó és hullámvonal, egyszerű tánclépések, forgások. Szabad mozgások zenére.
Hangszín.	Környezetünkben lévő tárgyak zöreij hangjainak megfigyeltetése.

A külső világ tevékeny megismerésére nevelés

A tevékenységek egymásra épülő tartalma

Témakör	Tevékenység
Testünk.	főbb testrészek: fej, törzs, kar, láb megnevezése érzékszervek: szem, orr, fül, száj megnevezése öltözködés: mit hová veszünk fel
Család.	a család tagjai, nevük, a család lakhelye, a család tagjainak felismerése fényképről,
Idő.	a természet változásainak megfigyelése, évszaknak megfelelően séták során, évszakok: tavasz, nyár, ősz, tél megnevezése, napszakok megnevezése, a hét napjai,
Állatok.	természetes környezetben megfigyelésük, állatok csoportosítása lakóhelyük szerint, háziállatok: kutya, macska, erdei állatok, madarak, bogarak megfigyelése, hangjuk utánzása, mit esznek,
Növények	séták során a növények megfigyeltetése, virágok, zöldségek, gyümölcsök, fű, fa megfigyelése, megnevezése, ízek, illatok megtapasztalása,
Közlekedés	úttesten közlekedő járművek megfigyelése, zebra, jelzőlámpa megismerése, gyalogos, autóbuszos közlekedés szabályai, közlekedési eszközök csoportosítása képek alapján

Témakör	Tevékenység
Geometriai fogalmak	Alakzatok vizuális bemutatáson alapuló tanulása. Formaegyeztetők, puzzle játékok.
Összehasonlítások, azonosság, különbözőségek észrevétele.	Csoportosítások, válogatás, rendezés, soralkotások, ritmikus sorok, mintakövetés adott szempontok szerint.
Számfogalom.	Mechanikus és tárgyszámlálás. Számjegy nevének és alakjának tanítása, egyeztetése.
Mennyiségfogalom.	Mennyiségi relációk felismerése, megkülönböztetése, összehasonlítása. Számjegy azonosítása mennyiséggel.

Hálózati Kávéház

Az intézményünk kiemelt feladatának választotta az óvoda-iskola átmenet megkönnyítését óvodásaink számára. Ennek egyik alappillére a partner iskolák pedagógusaival való együttműködés, egymás munkájának jobb megismerése. Innovációnk lenne egy évente megrendezésre kerülő Hálózati Kávéház megszervezése: ez egy szakmai találkozó lenne - a partner iskolák alsó tagozatos tanítói és az óvodánk óvodapedagógusai között, - ami a mi intézményünkben kerülne megrendezésre.

Ezek az alkalmak lehetővé tennék az intézményeink közötti szakmai megbeszéléseket, megerősítenék a résztvevők szakmai törekvéseit és bevonását egymás szakmai tevékenységébe. Az ilyen jellegű közösségi programok a szakmai jellegű kapcsolattartás mellett lehetővé teszik, hogy a résztvevők emberileg is közelebb kerüljenek egymáshoz, kiépítsék, illetve megerősítsék a létrehozott mikroközösség kohézióját egy csésze kávé vagy tea és egy szelet sütemény mellett.

A meghívott általános iskolai tanítók a kötetlen beszélgetés előtt diavetítésen ismerkedhetnek meg intézményünk munkájával, aktuális projektjeinkkel.

Kiemelt célunk a szakmai kapcsolatok kiépítésének támogatása, kapcsolati tőkénk gyarapítása, saját kollegáink motiválása a társas támogatásban rejlő erőforrások használatára, valamint ilyen módon támogatni a lemorzsolódás megelőzésére koncentráló pedagógiai tevékenységet mindegyik megjelent intézményben.

Továbbá terveink között szerepel közös munkaközösség létrehozása az óvoda és iskola pedagógusai részvételével. Hosszú távú célunk, hogy ez a munkaközösség később vezetői szinten is létrejöjjön. Elsőként pedagógusszinten, mert már vannak közös megoldandó feladataink, pl. a hatévesek beiskolázásának segítése - mindkét oldalról.

A megvalósításban részt vevők és partnerek:

Az óvodánkhoz közel fekvő általános iskolák alsó tagozatos tanítói, valamint saját intézményünk óvodapedagógusai. Apáczai Csere János Általános Iskola, Zelk Zoltán Angol és Német Kéttannyelvű Iskola, Kodály Zoltán Általános Iskola, Nyíregyházi Móricz Zsigmond Általános Iskola, Túróczy Zoltán Evangélikus Általános Iskola és a Bem József Általános Iskola)

Későbbiekben bevonódásra kerülnének a munkaközösség vezetők és az Intézmény Igazgatók mindkét oldalról. Ez a rendezvény minden év tavaszán megrendezésre kerülne. A résztvevők javaslatai, meglátásai, ötletei alapján minden évben más-más témával indítanánk a Kávéházat.

4. számú melléklet a Köznevelési, Kulturális és Ifjúsági Bizottság a .../2024. (V.13.) számú határozatához

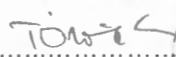
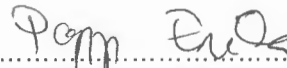
Tündérvkert Keleti Óvoda Pedagógiai Programja

Készítette: Tündérvkert Keleti Óvoda nevelőtestülete

Nyíregyháza, 2024.

PEDAGÓGIAI PROGRAM LEGITIMÁCIÓS ELŐLAP

<p>Intézmény OM - azonosítója: 033127</p>	<p>Készítette a nevelőtestület: Igazgató Ph</p>
<p align="center">Legitimációs eljárás - Az érvényességet igazoló aláírások</p>	
<p>Az Nkt. 26. § (1) bekezdése alapján a pedagógiai programot a 31-11/2024-I. határozatszámon a nevelőtestület elfogadta: nevelőtestület nevében</p>	<p>20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 118. § (3) a) az óvoda szakmai munkaközössége nevében szakmai véleményt nyilvánított szakmai munkaközösség-vezető</p>
<p>Az Nkt. 26. § (1) bekezdése alapján a pedagógiai program azon rendelkezéseinek érvénybelépéséhez, amelyekből a fenntartóra többletkötelezettség hárul, tételesen: pl: pedagógiai asszisztens státusz biztosítása 2024. 09.01.-től, továbbá az évente megrendezésre kerülő gyermekközösségi napok rendezvény költségvetésének finanszírozása (stb amit terveznek...) a fenntartó jóváhagyását megadta a /2024. (.....) vagy más fenntartói határozatszámon a fenntartó képviselőjében</p>	<p>128. § (8)*- Az intézmény vezetője az egészségfejlesztési és prevenciós programok elkészítésénél beszerezte a) az óvodapszichológus véleményét. óvodapszichológus</p>
<p align="center">A pedagógiai program módosításának tartalmáról a szülők tájékoztatást kaptak</p>	
<p align="center"> a szülői közösség képviselőjében</p>	
<p>A dokumentum jellege: Nyilvános Megtalálható az óvoda honlapján: www.tunderkertkeletiovoda.hu</p>	<p>Érvényes: 2024.09.01.-től visszavonásig.</p>
<p>Verziószám: 5./2024.</p>	<p>Iktatószám: 31/2024-I Készült: 3 eredeti példány</p>

TARTALOMJEGYZÉK

I. BEVEZETŐ	5
II. HELYZETELEMZÉS	7
III. ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJA:	8
IV. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP	9
<i>IV.1. Gyermekkép</i>	9
<i>IV.2. Óvodakép</i>	10
<i>IV.3. Intézményi jövőkép</i>	11
V. INTÉZMÉNYÜNK NEVELÉSI ALAPELVEI	11
VI. A KÖRNYEZETI ÉS EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM	15
<i>VI.1. Egészségfejlesztési program</i>	15
<i>VI.2. Balesetek megelőzésére nevelés és elsősegélynyújtás</i>	19
<i>VI.3. Környezeti nevelési elveink</i>	20
VII. AZ ÓVODAI NEVELÉS ÁLTALÁNOS FELADATAI	21
<i>VII.1. Az egészséges életmód alakítása</i>	21
<i>VII.2. Az érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés</i>	24
<i>VII.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása</i>	27
VIII. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI	29
<i>VIII.1. Személyi feltételek</i>	29
<i>VIII.2. Tárgyi feltételek</i>	30
<i>VIII.3. Az óvodai élet megszervezése</i>	31
<i>VIII.5. Dokumentumok rendje</i>	34
IX. A SZÜLŐ, A GYERMEK, A PEDAGÓGUS EGYÜTTMŰKÖDÉSI FORMÁI - AZ ÓVODA KAPCSOLATAI	37
X. GYERMEKVÉDELEM	40
XI. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI	42
<i>XI.1. Játék</i>	42
<i>XI.2. Verselés, mesélés</i>	46
<i>XI.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc</i>	49
<i>XI.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka</i>	52
<i>XI.5. Mozgás</i>	54
<i>XI.6. A külső világ tevékeny megismerése</i>	57
<i>XI.7. Külső világ tevékeny megismerése- matematikai tapasztalatokkal</i>	60
<i>XI.8. Munka jellegű tevékenységek</i>	62
<i>XI.9. A tevékenységekben megvalósuló tanulás</i>	65
XII. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK	67
XIII. A KIEMELT FIGYELMET, EGYÉNI BÁNÁSMÓDOT IGÉNYLŐ GYERMEKEK INTEGRÁLT NEVELÉSE	67
<i>XIII.1. Potenciális tanulási zavarok megelőzése</i>	68
<i>XIII.2. Sajátos Nevelési Igényű Gyermek</i>	68
<i>XIII.3. Esélyteremtés, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása (Koszorú úti Telephely)</i>	70
<i>XIII.4. Tehetséges gyermekek nevelése</i>	72

XIV. SAJÁTOSSÁGOK ÉRVÉNYESÜLÉSE A NEVELÉSI RENDSZERÜNKBEN ..	73
<i>XIV.1. Módszertani kultúra megújítása: a kompetencia alapú óvodai programcsomag felhasználásával</i>	<i>73</i>
<i>XIV.2. Komplex Prevenációs Óvodai Program elemeit alkalmazó intézmények helyi nevelési gyakorlata.....</i>	<i>74</i>
<i>XIV.3. Tevékenységközpontú óvodai nevelést alkalmazó intézmények helyi nevelési gyakorlata.....</i>	<i>77</i>
XV. AZ INTÉZMÉNYEK EGYÉNI SAJÁTOSSÁGAI.....	80
<i>XV.1. Székhelyintézmény</i>	<i>80</i>
<i>XV.2. Kikelet Tagintézmény</i>	<i>83</i>
<i>XV.3. Ligeti Tagintézmény</i>	<i>87</i>
<i>XV.4. Margaréta Tagintézmény</i>	<i>88</i>
<i>XV.5. Nefelejcs Tagintézmény.....</i>	<i>90</i>
<i>XV. 6. Orgonasíp Tagintézmény.....</i>	<i>91</i>
<i>XV.7. Szákszorszép Tagintézmény.....</i>	<i>93</i>
<i>XV.8. Élet úti Telephely.....</i>	<i>96</i>
<i>XV.9. Koszorú úti Telephely.....</i>	<i>98</i>
<i>Legitimációs záradék.....</i>	<i>99</i>

I. BEVEZETŐ

„A gyermekek olyanok, mint a virágok. Mindegyiknek van levele, szára, virága – hasonlóak, de mégis különbözőek. Mindegyikük gondoskodásra éhezik, egyéni bánásmódra. Az egyik hamarabb nyílik ki, a másik később, de mindegyik különleges, mindegyik egyedi. Nem hasonlíthatom össze őket egymással. Nem erőltethetem, hogy virágozzék hamarabb a rózsza, hiszen az árvácska már rég kibújt, most már neki is itt lenne az ideje. Csak annyit tehetek, hogy megismerem őket, rájövök, hogyan érzik a legjobban magukat a kertemben, a nekik megfelelő, egyéni módon gondoskodom róluk, és gyönyörködöm bennük, ahogyan nőnek, erősödnek, kivirágzanak.”

(Friedrich Fröbel)

Intézményünk Pedagógiai Programja a Komplex Prevenciós, a Tevékenység Központú Óvodai Program és a Kompetencia Alapú programcsomag elemeinek beépítésével, az intézmények sajátosságainak figyelembe vételével készült. A jelenlegi módosítás jogszabály változás miatt vált szükségessé. Programunkban megőrizzük az eddigi gyakorlatunk eredményeit és legjobb tapasztalatait Elsődleges szempont számunkra, hogy az óvoda Pedagógiai Programja, mint intézményi stratégiai dokumentum az óvodai nevelés országos alapprogramjára épüljön, tükrözve a székhelyintézmény a tagintézmények és telephelyek helyi sajátosságait, értékeit. Tagintézményeink speciális helyzete, az óvodákba járó gyermekek szociokulturális környezete, valamint a partneri elvárások meghatározzák azt a pedagógiai irányvonalat, melyet képviselünk, mint intézmény. Nevelőtestületünk minden tagja azonosul az Alapprogramban megfogalmazott alapelvekkel.

Pedagógiai Programunk biztosítja az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek és módszertani szabadságának érvényesülését. Tiszteletben tartja a gyermekek érdekeinek védelmét. A gyermekek harmonikus fejlődése érdekében óvodai nevelésünk a sokszínűsége és a szakmai megújulásra törekszik. Pedagógiai Programunk készítésekor figyelembe vettük a Sajátos Nevelési Igényű gyermekek óvodai nevelésének elveit is.

Célunk, hogy intézményeinkről a meglévő értékek mellett újabb pozitív szakmai vélemény és szülői elégedettség legyen a köztudatban. Változó világban élünk- az óvodának is rugalmasan reagálni kell a változásokra és felismerni azt, hogy a meglévő értékekre, jó gyakorlatokra építve a gyermekek szükségleteit kielégítő új módszerek, pedagógiai eljárások, szemléletek, innovációk beépítése szükséges. Pedagógiai Programunk sikeres megvalósításához az óvoda dolgozóin túl elengedhetetlen a támogató szülői közösség- hiszen közös célunk, hogy a gyermekek egyéni érdekei érvényesüljenek, együtt segítsük fejlődésüket, egyéni adottságaik kibontakoztatását támogató, szeretetteljes, értékorientált környezetben. Nevelőtestületünk közös érték-, és normarend alapján összehangolt szakmai feladatvállalással alakította ki hosszú távú stratégiai programját. Közös értékrendünk: érzelmileg biztonságos, szeretetteljes környezetben befogadó óvodai neveléssel a gyermekek szocializációjának elősegítése, pozitív személyiségjegyeik erősítése. Legfontosabb értékeinknek a szeretetet, az egyéni bánásmód alkalmazását, élménynyújtást, pozitív életszemléletet és a játék elsőbbségét tartjuk. Óvodáinkban a befogadó nevelés érvényesül: a gyermekek mindenképp felett álló érdekét tartjuk szem előtt.

Intézményünkben két tagóvodánk vett részt az EFOP-3.1.5-16-2016-00001 tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása című projektben. A komplex intézményfejlesztése folyamatban tovább erősítettük óvodánk esélyteremtő szerepét és hátránykompenzációs képességét, az intézményi innovációk kidolgozásával a lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetett csoportok tanulási sikerességének elősegítését.

A Pedagógiai Program jogszabályi háttere:

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- A Kormány 401/2023. (VIII.30.) Korm. rendelete a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023.évi LII. törvény végrehajtásáról
- 229/2012. VIII.28.) Korm. Rendelet a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról
- A kormány 363/2012. (XII.17.) kormányrendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatói intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekvédelemről és a gyámügyi igazgatásról
- Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről

Érvényességi rendelkezés

A Tündérvárosi Keleti Óvoda Pedagógiai Programja 2024-ben készült.

Érvényessége:

A fenntartó jóváhagyását követően 2024.09.01.-én lép életbe és visszavonásig érvényes. Ezzel egy időben hatályon kívül helyeződik a 51/2020-I. határozatszámú jóváhagyott Pedagógiai Program.

A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata:-

A Pedagógiai Programban megfogalmazott célok, és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja. Az óvodapedagógusok szakmai munkaközössége minden nevelési év végén, írásban értékeli a Pedagógiai Programban megfogalmazott általános és speciális célok és feladatok megvalósulását.

A Pedagógiai Program módosítása:

A Pedagógiai Program módosítására javaslatot tehet a(z):

- igazgató
- nevelő testület bármely tagja
- szakmai munkaközösség
- szülői szervezet
- óvoda fenntartója

A Pedagógiai Program módosítását az érvényes és hatályos jogszabályok alapján az óvoda igazgatója és a nevelőtestület elkészítette és elfogadta, a Fenntartó jóváhagyta. A módosított és jóváhagyott pedagógiai programot, 2024.09.01. napjától kell bevezetni.

A Pedagógiai Program nyilvánosságra hozatala

A Pedagógiai Program nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.

1 – 1 példányát a nevelői szobában, ill. az óvodatitkár irodájában helyeztük el, ahol bárki megnézheti az óvoda nyitvatartási idejében. Ezen kívül az óvoda honlapján is megtekinthető:

www.tunderkertkeletiovoda.hu

Módosításának indoka lehet

- törvényi jogszabályi változás
- fenntartó által meghatározott feladatváltozás
- a nevelőtestület munkatervében szereplő évenkénti felülvizsgálat eredménye alapján tett javaslat

A Pedagógiai Program területi hatálya kiterjed

Az óvoda területére, az óvoda által szervezett – a Pedagógiai Program megvalósításához kapcsolódó – óvodán kívüli programok helyszínére.

A Pedagógiai Program személyi hatálya kiterjed

- az óvodával jogviszonyban álló minden óvodapedagógusra és a pedagógiai munkát közvetlen segítőkre, továbbá
- azon személyekre, akik az intézménnyel jogviszonyban nem állnak, de részt vesznek a feladatainak megvalósításában

II. HELYZETELEMZÉS

A székhelyintézmény, a tagintézmények és a telephelyek Nyíregyháza város keleti részén helyezkednek el.

A Tündérmkert Keleti Óvoda 6 tagintézménnyel és 2 telephellyel működik.

Intézményeinkben:

- 45 gyermekcsoportban neveljük a gyermekeket
- a férőhelyek száma 1125 fő
- a maximálisan felvehető gyermekek száma 1304 fő

A költségvetési szerv székhelye:

Óvoda megnevezése	Tündérmkert Keleti Óvoda
OM azonosító	033127
Óvoda címe	4400 Nyíregyháza Kert köz 8.
E-mail	tunderkert@netra.hu
Honlap	tunderkertkeletiovoda.hu
Igazgató	Török Edit

Intézmény	Cím	Elérhetőség
Székhelyintézmény	4400 Nyíregyháza Kert köz 8.	tunderkert@netra.hu 42-512-941
Kikelet Tagintézmény	4400 Nyíregyháza Fazekas János tér 25.	ovi.kikelet@gmail.com 42-512-923
Ligeti Tagintézmény	4400 Nyíregyháza Liszt Ferenc u 32-34.	ligeti@netra.hu 42-512-922
Margaréta Tagintézmény	4400 Nyíregyháza, Fazekas János tér 14.	margareta@netra.hu 42-512-925
Nefelejcs Tagintézmény	4451 Nyíregyháza-Oros, Deák Ferenc u. 2.	nefelejcs@netra.hu 42-512-924
Orgonasíp Tagintézmény	4400 Nyíregyháza, Czuczor Gergely utca 2.	orgonasipovi@gmail.com 42-952-899
Százszorszép Tagintézmény	4405 Nyíregyháza Pitypang utca 2/a	tkoszazszorszep@gmail.com 42-512-926
Koszorú úti Telephely	4400 Nyíregyháza Koszorú út 10.	tunderkert.koszorul0@gmail.com 42-512-927
Élet úti Telephely	4400 Nyíregyháza Élet út 30	oros.elet30@gmail.com 42-512-928

A költségvetési szerv alapításának dátuma: 1998.04.01. (Alapító Okirat alapján)
Létrehozásáról rendelkező határozat: 86/2011. (V.31.) számú közgyűlési határozat

A költségvetési szerv alapítására, átalakítására, megszüntetésére jogosult szerv:

Megnevezése: Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlése

Címe: 4400 Nyíregyháza, Kossuth tér 1.

A költségvetési szerv közfeladata: Óvodai nevelés

Gazdálkodási besorolása: Önállóan működő költségvetési szerv pénzügyi-gazdasági feladatait az Eszterlanc Északi óvoda látja el.

Szakágazati besorolás szakágazat száma: 851020

Szakágazat megnevezése: Óvodai nevelés

A költségvetési szerv alaptevékenysége: A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 8.§ (1) bekezdés alapján az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény. Az óvodai nevelés a gyermek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magában foglaló foglalkozások keretében folyik.

A székhelyintézményt és a hozzá tartozó tagintézményeket sajátos egyéni arculat jellemzi. Alapelveink, nevelési filozófiánk azonos.

III. ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJA:

- Gyermekközpontú, szeretetteljes, családi óvodai légkör kialakítása.
- A gyermekek sokoldalú, harmonikus személyiségfejlesztése, szocializációja, a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, lelki és szociális érettség, az életkornak és egyéni képességeknek megfelelő sokoldalú fejlődés biztosítása.

- A gyermeki aktivitás motiváltság, kíváncsiság ébrentartása és kielégítése a kreativitás előtérbe helyezésével.
- Ideális egyensúly kialakítása a nevelés tartalmában, szervezeti kereteiben, az eszközök, módszerek alkalmazásában, a gyermekek optimális terhelésében.
- Az óvodai nevelési feltételek sajátos megszervezésével az esetleges iskolai potenciális tanulási zavarok megelőzése.
- Az önazonosság ápolásával, erősítésével, az integrációval a nemzetiségekhez tartozó gyermekek önazonosságának megőrzése és biztosítása.

Intézményeinkben az eredményes nevelőmunka feltételei adottak. Az óvodapedagógusok gyermekszeretete, igényes munkavégzése nagymértékben hozzájárul az óvodáinkban folyó nevelőmunka eredményeihez. Eredményes munkánk megnyilvánulásait abban is látjuk, hogy a gyermekek örömmel jönnek óvodáinkba. Igyekszünk minden szülő bizalmának megfelelni, a jó partneri kapcsolat érdekében tudatosan fejlesztjük a pedagógiai kommunikációt, amit kölcsönösség és konstruktivitás jellemez.

Az iskolák visszajelzései megerősítettek bennünket a nevelőmunkánk tudatosságában, a differenciált egyéni bánásmód alkalmazásának eredményességében. A nevelő – oktató munkát segítő dolgozók maximálisan részt vesznek a nevelőmunka feltételeinek megteremtésében. Nyitottak vagyunk a partneri elvárások iránt, de szolgáltatásainkat a szakmaiság és a gyermekek mindenekfelett álló érdeke határozza meg.

Arra törekszünk, hogy a gyermekek szeretetben, érzelmi biztonságban, nyugodt, derűs légkörben, sokszínű élményben gazdagodva nevelkedjenek.

IV. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

IV.1. Gyermekkép

A nevelőmunkánk középpontjában a gyermek áll.

A gyermek fejlődő, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény. Fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán, és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg.

Mindezen törvényszerűségeket nevelőmunkánk szolgálatába állítva fejlődik a gyermek kreativitása, problémamegoldó képessége, örömmé válik számára a felfedezés, gazdag ismeretanyagot szerezhet, kialakul önálló gondolkodása, az életkornak megfelelő magas szintű neveltsége.

Megfelelő pedagógiai légkörben kialakul az egymás közötti kölcsönös megértés és szeretet, elfogadás, segítőkészség és együttműködés. Harmonikus tevékeny gyermekközösségek alakulnak, ahol a különbözőség felé fordulás mindenkinek természetessé válik.

Az óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Egyén a közösségben:

Célunk, hogy hagyományainkra, tapasztalatainkra és az óvodánk Pedagógiai Programjára építve - kialakítsuk és fejlesszük gyermekeinkben az örök emberi erkölcsi értékeket:

- az egyén tiszteletét,

- a humánus gondolkodást,
- a közösség iránti felelősségvállalást,
- az empátiát, a toleranciát és
- mindazokat az alapvető képességeket, melyek a békés úton való konfliktusrendezést, a békés egymás mellett élést segítik.
- felelősségérzetet önmaguk, szűkebb és tágabb környezetük, nemzetünk és hazánk iránt.

IV.2. Óvodakép

- A családi nevelés kiegészítőjeként, a gyermekek érdekét szem előtt tartva szeretetteljes, derűs, nyugodt, kiegyensúlyozott, érzelmi biztonságot nyújtó, bizalom teli légkörben neveljük a gyermekeket harmadik életévtől az iskolába lépésig.
- Óvodánk pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodás korú gyermekek fejlődésének és nevelésének alapvető feltételeit.
Óvó – védő, szociális, nevelő – személyiségfejlesztő funkcióik teljesítése közben a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei. Támogató tanulási környezet kialakítása a gyermekek tanulási képességeinek optimális fejlődéséhez. A gyermekeink tanulási kompetenciáit egyéni képességeinek megfelelő fejlesztésével megalapozzuk az egész életen át tartó tanulás igényét és képességét. A szociális érzékenység kialakításával segítjük a különbözőség elfogadását, mely lehetővé teszi, hogy minden gyermek megtalálja helyét a csoportban.
- Óvodai nevelésünk biztosítja a gyermekek személyiségfejlődését, az egyéni készségek, képességek, kibontakoztatását a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembe vételét (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).
- Óvodánk nevelőtestülete megfelelő kompetenciával kezeli és fejleszti az átlagtól eltérő fejlődésű, helyzetű gyermekeket, melyhez folyamatosan megszerzi a megfelelő képzettséget.
- Az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodunk a gyermeki szükségletek kielégítéséről, a testi, a szociális és értelmi képességek egyéni és életkor specifikus alakításáról: a gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő tevékenységekről, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető játékról.
- A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítanunk kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.
- A hazájukat elhagyni kényszerülő – családok gyermekei számára is lehetővé tesszük az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.
- A Sajátos Nevelési Igényű gyermekek fejlesztéséhez a speciálisan képzett szakemberek közreműködését kérjük.
- Az óvodánk feladatának tekinti esélyteremtő szerepének és hátránykompenzációs képességének erősítését.
Ennek érdekében fontosnak tartjuk: a minőségi nevelés nyújtásához szükséges komplex fejlesztést, valamint a lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetett csoportok tanulási sikerességének elősegítését, az egyenlő esélyek megteremtését.

- Szeretnénk elérni, hogy a gyermekek társaikkal és a felnőttekkel való együttműködés során elsajátítsák az együttélés szokásait, megtanuljanak figyelni, alkalmazkodni, együtt érezni egymással, miközben tolerálják egymás másságát. Azon dolgozunk, hogy e feladat sikerességéhez szükséges feltételeket folyamatosan javítsuk, a lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetettséget növelő tényezők azonosítását követő, célzott és személyre szabott beavatkozások megvalósításával. Céljaink eléréséhez szükségünk van partnereink támogatására, ezért a helyi köznevelési intézmények hálózatos kapcsolódásának, külső és helyi kapcsolatainak erősítésére törekszünk.

Hisszük, csak közös együttneveléssel tudjuk formálni, alakítani a gyermekeket annak érdekében, hogy biztosan eligazodjanak majd a világban. Munkatársaink széleskörű szakmai felkészültsége, innovációs törekvései, minőség iránti elkötelezettsége jelentik a biztosítékot céljaink eléréséhez.

IV.3. Intézményi jövőkép

A jövőt a székhelyintézmény, a tagintézmények és a telephelyek nevelőtestületeivel együttműködve, eddigi eredményeinkre, értékeinkre, hagyományainkra alapozva formáljuk.

Arra törekszünk, hogy a továbbképzéseken és az önképzések által szerzett kompetencia területek megfeleljenek az Alapprogram, a helyi Pedagógiai Program és az Intézményi Önértékelési program elvárásainak, segítsék elő a magas színvonalú szakmai munkavégzést, intézményi működést.

Ahhoz, hogy megfeleljünk a mai kor elvárásainak, a folyamatban lévő és várható társadalmi változásoknak, a korszerűbb, biztonságosabb működéshez állandó fejlesztésekre van szükség.

Az információs kommunikációs eszközöket használó, rugalmas, tanulási utakat biztosító szemléletet előtérbe helyező nevelés-oktatás megvalósítására törekszünk.

A kihívásoknak csakis együtt, erőforrásaink optimális mozgósításával tudunk megfelelni. Intézményünk gyermekközpont, ahol a gyermekeket egyéni képességeik szerint neveljük, fejlesztjük és a partnerek elvárásainak megfelelő, innovatív, szakmailag jól megalapozott nevelőtestület, alkalmazotti közösség dolgozik.

V. INTÉZMÉNYÜNK NEVELÉSI ALAPELVEI

- A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, ebben az óvodának kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepe van.
- A gyermek jogainak, emberi méltóságának tiszteletben tartása és megerősítése oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesüljön színvonalas nevelésben.
- A gyermeket elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi.
- Mindenkor és minden helyzetben a gyermek érdekeinek figyelembevétele.
- Az óvoda inkluzív szemlélettel, gyermekközpontú nevelési attitűddel, a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférés lehetőségét.
- Az óvodai nevelés sajátos eszközeivel törekszünk az esélyegyenlőség biztosítására, a hozott hátrányok kompenzálására.
- Az alkalmazott pedagógiai eszközöket, módszereket az aktuális tevékenységi forma sajátosságainak, céljainak megfelelően a gyermek személyiségéhez és érési üteméhez

igazítjuk. Ez segíti a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását, kompetenciáinak alakítását.

- A rendelkezésre álló tanulási, képességfejlesztési újszerű segédanyagokat, eszközöket, innovatív digitális anyagokat, tudományos eredményeket kritikusan, a céloknak megfelelően alkalmazzuk.
- A nevelés eszközeivel a társadalmi leszakadás megakadályozása, a tehetséggondozás elősegítése.
- Az óvoda kialakult pedagógiai értékeinek megőrzésére törekvés.
- A gyermekek számára az értékes élményhez és tapasztalatszerzéshez jutás lehetőségeinek biztosítása.
- Ösztönözni a gyermekeket arra, hogy az átélt élmények hatására tevékenykedjenek, fejezzék ki önmagukat.
- A gyermek egész személyiségét komplex módon, játékba integráltan, differenciáltan fejlesztjük figyelembe véve jártasságát, készségeit, képességeit, érdeklődését, egyéni fejlődési ütemét, építve más forrásból szerzett tudására

Az óvodapedagógus feladatai

- Saját pedagógiai gyakorlatát, pedagógiai kommunikációját folyamatosan elemzi és fejleszti, az elméleti ismereteket felhasználja, a tanultakat gyakorlati munkájába beépíti
- A megbeszéléseken, a vitákban, az értekezleteken rendszeresen kifejti szakmai álláspontját, a vitákban képes másokat kulturáltan meggyőzni, és ő maga is meggyőzhető.
- Tisztában van szakmai felkészültségével, személyiségének sajátosságaival, és képes alkalmazkodni pedagógusi és intézményi elvárásokhoz.
- Óvodai tevékenységei során felmerülő/kapott feladatait, problémáit önállóan, a szervezet működési rendszerének megfelelő módon kezeli, intézi
- Példaadó magatartáskultúra kialakítása, melyben a gyermek megtanulja értékelni környezetét, a természetet, embertársait és önmagát.
- A gyermeki tevékenykedtetés, a cselekvésbe ágyazott tanulási folyamat érdekében tudatosan motiválja, aktivizálja a gyermekeket, építve szükségleteikre, kíváncsiságukra, érdeklődésükre.
- Az elmélyült tevékenységekhez nyugodt légkör és környezet teremtése.
- A párhuzamosan végezhető tevékenységekhez a megfelelő eszközök és a szabad választás lehetőségének biztosítása.
- A differenciálás alapelveinek érvényesítése, a nevelési-oktatási folyamatok megtervezésében, és megvalósításában.
- Az alkalmazott módszerek, differenciálás tudatos alkalmazása, a gyermekek életkori sajátosságaihoz, fejlettségi szintjéhez mérten.
- Differenciált, egyénre szabott értékelés alkalmazása, mely a gyermek fejlődését nagymértékben elősegíti

- A módszerek és eszközök célszerű, rugalmas, változatos, alkalmazása az adott helyzetnek megfelelően a kompetenciafejlesztés érdekében.
- Alkalmazza a gyermekcsoportoknak, különleges bánásmódot igénylőknek megfelelő, változatos módszereket
- Pedagógiai munkájában olyan munkaformák és módszerek alkalmazására törekvés, amely alkalmas az önellenőrzésre, önértékelésre
- Pozitív visszajelzésekre épülő, bizalommal teli légkör kialakítása, ahol minden gyermek hibázhat, mindenkinek lehetősége van a javításra, próbálkozásra.
- A gyermekek hibáit, tévesztéseit, mint a tanulási, fejlődési folyamat részét kezeli, az egyéni megértést elősegítő módon reagál rájuk.
- A gyermekekre vonatkozó visszajelzések, értékelések világosak, egyértelműek, a konkrét cselekvésre, teljesítményre vonatkoznak.
- Buzdítással, dicsérettel, pozitív megerősítéssel a gyermek az ösztönzése.
- A jutalmazás változatos módszereinek alkalmazása verbális és nonverbális formában
- A gyermekek tevékenységének megfigyeléséből, produktumaik értékeléséből kapott adatokat reálisan elemzi-értékeli, és belőlük kiindulva a fejlesztésre vonatkozó tervét elkészíti, szükség szerint módosítja.
- A tervezésében a gyermeki tevékenységeket a céloknak megfelelően, logikusan építi fel.
- A terveket a megvalósítás eredményessége függvényében felülvizsgálja, szükség esetén módosítja.
- Az élmények és tevékenységek válogatásával és a nevelés tartalmának meghatározásával, törekszik az igényességre.
- Igényesség jellemezze az óvoda helyiségeinek berendezésében, a tisztaság és a rend fenntartásában.
- Nyitott a szülő, a gyermek, az igazgató, a kollégák, a szaktanácsadó visszajelzéseire, felhasználja őket szakmai fejlődése érdekében
- Megismeri és kritikusan használja a modern információ feldolgozási eszközöket, példát mutat az infokommunikációs eszközök óvodában való alkalmazására.
- Gyermekkel kapcsolatos titoktartási kötelezettségének eleget tesz.

Az óvodapszichológus feladatai:

- A gyermekek, tanulók egyéni vagy csoportos szűrése, vizsgálata, konzultáció, tanácsadás.
- A gyermekekkel, pedagógusokkal és szülőkkel való hatékony együttműködés.
- A gyermekek, személyiségfejlesztése, lelki egészségvédelme, továbbá a nevelő-oktató munka hatékonyságának segítése.

- Egyéni vagy csoportos foglalkozások keretében közreműködik a gyermekek beilleszkedését, társas kapcsolatait javító és iskolai teljesítményét növelő intézkedésekben.
- Megszervezi azokat a pszichológiai jellegű szűrővizsgálatokat, amelyek a képességvizsgálatok, szociometriai vizsgálatok, tanulási szokások, tanulási motiváció vizsgálatának körébe tartoznak, vagy a beilleszkedési, magatartási, tanulási nehézségek megelőzése érdekében szükségesek,
- Megszervezi a krízistanácsadást a következő váratlan súlyos élethelyzetekben: kortárshaláleset, súlyos kudarcélmény, váratlan családi krízishelyzet, továbbá egyéb terápia, kezelés szükségessége esetén továbbirányít a pedagógiai szakszolgálathoz, vagy más szakellátást biztosító intézményhez.
- A kiemelten tehetséges gyermek, tehetséggondozásában a pedagógusokkal és a pedagógiai szakszolgálat szakemberével közösen kidolgozza az együttműködés és az ellátás kereteit.
- Gyermekkel kapcsolatos titoktartási kötelezettségének eleget tesz.

A pedagógiai asszisztens feladatai:

- Az óvodában folyó pedagógiai munka segítése, adminisztrációs, szervező tevékenységek végzésével.
- A Pedagógiai Programban leírtak szerint az óvodapedagógus irányításával közreműködik a gyermekek zavartalan és folyamatos ellátásában, gondozásában. Magatartása gyermekszerető, segítőkész, együttműködő.
- Gyermekkel kapcsolatos titoktartási kötelezettségének eleget tesz.

A dajka feladatai:

- Az óvodapedagógus irányításával, a csoport szokásainak figyelembe vételével, a munkaköri leírásának megfelelő módon, az egyéb feladatai mellett részt vesz a pedagógiai, szakmai munka előkészítésében és megszervezésében.
- A szakmai kompetencia fejlesztése a pedagógiai program tartalmának megfelelő ismeretekkel.
- Az óvodai környezet rendjének és tisztaságának fenntartása.
- Az óvoda nevelési és egészségügyi előírásainak betartása.
- A gyermeki szükségletek kielégítését példaértékű kommunikációval, viselkedéssel, szerető gondoskodással, hozzáértéssel végzi.
- Gyermekkel kapcsolatos titoktartási kötelezettségének eleget tesz.
- Munkavégzése pontos, megbízható, együttműködő.
- Magatartására jellemző a gyermekszeretet, a türelem és segítőkészség.

VI. A KÖRNYEZETI ÉS EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM

VI.1. Egészségfejlesztési program

Cél: A Pedagógiai Programunk részeként, egészségfejlesztési program keretében, a gyermekeinket személyiségük sokoldalú fejlesztésével, egészséges életmódra való nevelésével, korszerű ismeretek és a környezettudatos szemlélet közvetítésével, versenyképes tudást nyújtva felkészítjük az eredményes további tanulmányokra.

Az óvodai nevelés segítse az egészséges életmód választását, az egészséget károsító magatartások visszaszorítását, az egészséges életvitel iránti igény kifejlődését. Hosszú távú egészségfejlesztési célkitűzések keretein belül kívánunk hozzájárulni a boldog és kiegyensúlyozott gyermekek jobb életminőségének eléréséhez.

Feladat: A gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. E szükségletek kielégítésével biztosítjuk a gyermekek egészséges fejlődését, a legteljesebb egészség potenciáljának elérését, azaz lehetőséget arra, hogy a gyermek a mindennapi élet alternatívái (életviteli helyzetei) közül a legegészségesebbet válassza, az egészséget, választó képességet kifejlessze.

Az óvodai egészségfejlesztési eljárások során az elsődleges (primer) prevenció kompetenciakörében mozgunk.

Az óvodában dolgozók feladata: a gyermekek:

- egészségének fejlesztése,
- szervezetük edzése,
- ellenálló képességük növelése,
- stresszhatások feldolgozására való felkészítésük.

Az egészségnevelés fő feladatai, tevékenységi területei:

- testi (szomatikus) egészség védelem
- lelki (pszichés) egészség védelme = pszichohigiéne
- szociális, társadalmegészség védelem

Az egészségnevelés fő területei szoros kölcsönhatásban vannak egymással, de a nevelés egyéb területre is kihatnak.

Szoros kölcsönhatásban áll: -az értelmi képességek fejlesztésével

-az erkölcsi neveléssel

-az akarat, a kitartás, az önuralom fejlesztésével

-a humanista magatartással

-a gyakorlati életre neveléssel (munkafolyamatok egészséges végzésével).

Óvodánk egészségnevelési, egészségfejlesztési alapelvei:

- nevelésünk szolgálja a primer prevenciót
- támogatjuk az egészséges életmódra nevelést
- feltétel nélkül elfogadjuk a gyermeki személyiség jellemzőit, kerüljük a megkülönböztetést, előítéletet
- nyugodt, biztonságos, félelemmentes légkör kialakítására törekszünk
- tiszteletben tartjuk a gyermek, illetve a szülők jogait, világnézetét.

Az egészséges életmódhoz kapcsolódó helyes szokások kialakítása az óvodában az alábbi területeken a legintenzívebb:

- Mozgásfejlesztés
- Egészséges táplálkozás
- Lelki egészségvédelem: Mentálhigiéné

A tevékenység tartami megvalósítása:

- A gyermeki személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért a gyermeket az óvodában érzelmi biztonságot nyújtó családi, derűs, szeretetteljes légkör veszi körül.
- A gyermeki biztonság kialakulását az óvoda felnőtt közössége segíti
- Empatikus kapcsolat kialakítására törekszünk
- Minden gyermek felé szeretetet, védelmet, megértést nyújtunk
- A gyermekek egyéni problémáinak megoldásában segítséget nyújtunk
- Segítjük a gyermeket abban, hogy elfogadják az eltérő képességű és tulajdonságú társaikat
- A pozitív magatartás, teljesítmény elismerésével segítjük a reális énkép kialakulását
- Társadalmi élet alapvető ismereteinek közvetítése, közös élmények, tapasztalatok útján
- A gyermekek kapcsolatteremtő és megtartó képességeinek fejlesztése a társas kapcsolatok létrehozása érdekében
- A tevékenységekben az eredményre törekvés, az akadályok leküzdésére nevelés, az akarat fejlesztése
- Felnőttekkel, társakkal kapcsolatos viselkedési szokások kialakítása
- A gyermekcsoporton belül az együttműködés, együttjátás, együttdolgozás képességeinek kialakítása, gyakorlása.
- Személyes példaadással minta a másság elfogadásához

Az óvodai egészségfejlesztés lehetőségei

A mozgásfejlesztés

Programunkban a mozgásfejlesztés az aktív nagymozgásoktól a finommotoros manipulációig mindent magába foglal, és az egész személyiség fejlődését elősegíti. Kedvezően befolyásolja az értelmi és a szociális képességek alakulását is.

A mozgás hatása az értelmi képességek fejlődésére:

- A mozgásos játékok, gyakorlatok, téri helyzetek felidézésével fejlődik a gyermekek vizuális memóriája.
- A testrészek, a téri irányok, formák bemozgásával, megismerésével, megnevezésével fejlődik a térészlelésük, gyarapodik szókincsük.
- A megnevezett, látott és elvégzett cselekvések, mozgások elősegítik a különböző észlelési területek integrációját, a keresztcsatornák és a fogalomalkotás fejlődését is.

Hatása a szociális képességek fejlődésére:

- A saját testének és mozgásos képességeinek a megismerése segíti az „éntudat” fejlődését, a „szociális én” erősödését.
- A közös örömmel végzett mozgás közben társas kapcsolatai kiszélesednek. A társakhoz való alkalmazkodás közben fejlődik önuralmuk, együttműködő és tolerancia képességük. Lehetőségük nyílik különböző viselkedésminták tanulására.
- A mozgásos versengések során átélik a sikert és a kudarcot egyaránt. Így tanulják ezek kezelését, elviselését.

A mozgásfejlesztés fő feladatai:

- A gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése, a mozgás megszerettetése.
- A rendszeres mozgással egészséges életvitel kialakítása.
- A mozgástapasztalatok bővítése, a mozgáskészségek alakítása.
- A testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése.
- Mozgáson keresztül az értelmi struktúrák és a szociális képességek fejlesztése.

Kiemelt mozgásfejlesztés területei:

- A szabad játékban, a gyermekek spontán, természetes mozgása közben
- Szervezett keretben a mozgás foglalkozásokon és a mindennapi mozgásban.
- Tartásjavító és lábboltozat erősítő torna elemeinek beépítése a mindennapi mozgásanyagba.

Az egészséges táplálkozás

Különösen odafigyelünk:

- A táplálkozások ritmusára
- Kellő mennyiségű folyadék bevitelére (egyénilag változó)
- Az alapos rágásra, amelyre a megfelelő időt biztosítjuk
- Két étkezés között a gyümölcsbevételre
- Az egyéni szükségletekre, érzékenységekre
- Az étkezések nyugodt, derűs légkörére
- Az esztétikus étkezési felszerelések biztosítására
- Az étkezés örömet fokozó, esztétikus terítésre, környezetre, testi ápoltságra, kulturált beszédzokások alakítására.

Egészségestáplálkozás- egészségnapok

Minden csoport az általa választott napon egészséges táplálékot készít a gyermekek által hozott hozzávalókból

Kiscsoportban: Főleg kóstolgatás, ismerkedés új ízekkel.

Középső csoportban: Salátakészítés

Nagy csoportban: Krémek, kompótok, saláták készítése, befőzés. Kenyérsütés, stb...

Cél:

- Új ízek konyhatechnikai eljárások megismertetése.
- Sokszínű, változatos ételek a napi táplálkozásban

Mentálhigiéné az óvodában

Egészséges életvezetés

Egészséges napirend, életrend

A rendszeresség magába foglalja:

- A szervezet bioritmusának megfelelően az ébrenlét és az alvás szabályozott váltakozását.
- A munka és a pihenés, ezen belül az aktív és a passzív pihenés megfelelő arányát.

Az óvoda heti és napirendjét ennek figyelembe vételével készítettük el. A gyermek tevékenységeiben megfelelően változik a játék, mozgás, pihenés.

Az egészséges életvezetés tartalmazza a szabadidő helyes kihasználását.

Cél:

- Olyan biztonságos, szeretetteljes légkör biztosítása az óvodában, melyben biztosítjuk gyermekeink egészséges lelki fejlődését, ahol kibontakoztathatja egyéni képességeit.
- Igyekszünk megóvni gyermekeink idegrendszerét a lelki életükre káros túlzásoktól, megterhelésektől, rossz szokásoktól, devianciáktól.
- Harmonikus társas kapcsolatok és az empátiás kapcsolatok alakítása.
- A gyermekeken keresztül próbálunk hatni a szülők életmódjára, segítségére.
- A gyermek pszichés sérüléseinek megelőzése, a maradék lelki energiák mozgósítása, életmódjának alakítása.
- Alapvető szempontjaink az elfogadás, kivárás, az egyéni sajátosságok és különbségek, az egyéni fejlődési tempó figyelembe vétele.

A hibás viselkedés megelőzése

A hibás viselkedési programok olyan magatartászavarok, amelyek egymás meg nem értéséből, antiszociális viselkedésmódokból fakadnak, és a cselekvőt idegrendszeri feszültségben tartják.

Ezek az emberi megnyilvánulások: gyermeki félelem, harag, agresszió megnyilvánulásai okozzák a legtöbb gondot az óvodában.

A gyerekek sokszor kudarcot élnek át. A sikertelenség támadó magatartást válthat ki, ez torz érzelmekkel jár, amelyet számos negatív tünet kísérhet, pl.: erős szívdobogás, izomgörcs, gyomor- és bélrendszer zavara, reszketés, hányinger, fejfájás.

Feladat: félelemmentes légkör biztosítása, hiszen csak harmonikus emberi kapcsolatok között, szabadon, félelem nélkül, biztonságos körülmények között fejlődhetnek gyermekeink.

Agresszió: Az agresszió olyan támadó vagy védekező viselkedésforma, amelynek célja a másik legyőzése, megszegyenyítése, másnak kár vagy szenvedés előidézése.

Nyílt támadás: külső durvaság, verekedés, támadás, fájdalomkózos.

Szimbolikus (burkolt) támadás: nyafogás, duzzogás, durcaság, rosszkedv.

Az agresszió irányulhat:

- Arra a személyre, aki a kudarcot okozta.
- Áttevődhet más személyre is, ha a gyermek a kudarcot okozó személyt (felnőt, nagyobb társat) nem tudja legyőzni, megtámadni.
- Más állatra, tárgyra, amelyik elviseli a támadást (pl. megveri a babáját, állatot kínoz.)

Az agressziót könnyebb **megelőzni**, mint leszerelni. Ez leginkább a kudarc megelőzésével érhető el. Arra kell törekednünk, az óvodában és a családban, hogy a gyermek élettevékenységeiben **sikerélményhez** jusson.

Az agresszió annál gyakoribb, minél több tiltással, utasítással találja magát szembe a gyermek. A közösségben szükség van szabályokra, de az ésszerűség határain belül.

Stresszelhárítás

Stresszor lehet az óvodában:

- Folyamatosan ható zaj, vibráció, fény.
- Sok ülés.
- A gyermek mozgáskorlátozottsága.

A stresszhatás feldolgozása az óvodában:

- Feszültség feloldása.
- A gyerek idegrendszerének pihentetése.
- Aktív pihenés.
- Az elfáradás okozta pszichés ártalom megelőzését szolgáló testedzés.
- A túlmozgást feloldó aktív mozgás, fizikai megterhelés.

Az óvoda mentálhigiénés feladatainak végzése összehangolt munkát kíván a szülőktől, óvodapedagógusoktól, az óvoda dolgozóitól.

VI.2. Balesetek megelőzésére nevelés és elsősegélynyújtás

Nem elég az egészséget megvédeni, de a váratlan események, balesetek megelőzésével az életet is szükséges védeni. Mivel az óvodás korú gyermekeknek életkori sajátosságából eredően nincs veszélyérzete, ezért a mi feladatunk testi épségük megőrzése, és figyelmük ráirányítása a környezet veszélyeire.

Gyermekbalesetnek minősül minden olyan baleset, ami akkor történik, amikor a gyermek az óvoda felügyelete alatt áll. A gyermek testi épségének megóvásáról és erkölcsi védelméről történő gondoskodás az óvodába történő belépéstől annak elhagyásáig terjed, valamint az óvodán kívül tartott programok ideje alatt.

Célunk a gyermekek egészségének és testi épségének védelme.

Feladatunk egészségvédő, balesetmegelőző ismeretek, egészségvédő készségek kialakítása, gyakorlása, ellenőrzés, folyamatos korrekció.

A feltételek biztosítása:

- Év elején és a továbbiakban szükség szerint megbeszéljük az óvoda belső és külső terének balesetvédelmi szabályait, a helyes és helytelen viselkedésmódokat.
- Megismertetjük gyermekeinkkel azokat a helyes magatartási formákat, amelyek betartására a balesetek elkerülése miatt szükség van.
- Megismertetjük gyermekeinkkel a játékok, valamint a tevékenységek során használt eszközök biztonságos használatát. Ezen eszközök használatának biztonságossá tétele gyakorlással történik (olló, tű, kés, villa)
- A közlekedés szabályainak megismertetését séták során a valós környezetben ismertetjük meg a gyerekekkel, szituációs, valamint szabályjátékok során gyakoroljuk.
- Az előírt szabályzók betartásával gondoskodunk az óvodában használatos vegyszerek zárható szekrényben történő elhelyezéséről, és minden egyéb, a balesetvédelmi és

tűzvédelmi utasításban foglalt tudnivaló betartásáról. Ez minden óvodai dolgozó kötelessége!

Az óvoda, és az óvodapedagógus feladatai:

- A 20/2012. (VIII.31.) rendelet 168. §a rögzíti, hogy a nevelési-oktatási intézményben a nyitvatartási időben biztosítani kell a gyermekek, tanulók felügyeletét, védelmét, figyelemmel a baleset-megelőzés szempontjaira.
- Olyan környezetet kell teremteni, amely alkalmas a balesetbiztonsággal kapcsolatos szokások, magatartási formák kialakítására, és fejleszteni kell a gyermek, a tanuló biztonságra törekvő viselkedését.
- Amennyiben az óvodában baleset történik, az elsősegélynyújtást követően azonnal mentőt, orvost kell hívni, illetve a szülőt értesíteni kell.
- Az óvoda alapidokumentumaiban rögzíteni kell az intézményi védő, óvó előírásokat.
- A nevelési-oktatási intézményben bekövetkezett tanuló-és gyermekbaleseteket nyilván kell tartani. A nyolc napon túl gyógyuló sérüléssel járó tanuló-és gyermekbaleseteket haladéktalanul ki kell vizsgálni.
- Az óvodának lehetővé kell tenni a szülői szervezet, közösség részvételét a gyermekbalesetek kivizsgálásában.
- Az intézménynek meg kell tenni a szükséges intézkedéseket a hasonló balesetek megelőzésére

VI.3. Környezeti nevelési elveink

Rendszerszemléletre nevelés elve

Tegyük képessé a gyermeket arra, hogy a megszerzett ismereteiket össze tudják kapcsolni az életben tapasztalt valós dolgokkal, lássák meg a problémákat és az azok közötti összefüggéseket, keressenek választ, megoldást azokra.

Természet és társadalom harmóniájának elve (Tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés)

Alapozzuk meg gyermekeinkben a természet, az épített és társadalmi környezet-benne az ember-harmóniájának megőrzését szolgáló szokásrendszert (értelmileg, érzelmileg, erkölcsileg, esztétikailag). Felelős, elkötelezett, környezettudatos és kulturált magatartással működjenek közre a szülőföld, a lakóhely, az óvoda esztétikus környezetének kialakításában, megőrzésében.

Fenntarthatóság elve

Alakítsuk ki gyermekeinkben a szűkebb és tágabb környezetért felelős, aktív, együttműködésre alapozott magatartásformákat, életvitelt, a jövőre, a fenntarthatóságra irányuló személyes attitűdöket.

Testi-lelki egészség elve

Az intézmény minden dolgozója törekedjen a komplex testi-lelki-szociális értékek védelmére, az ökológiailag fenntartható, egészséges élő és élettelen környezet kialakítására. Tudatosodjon gyermekeinkben, hogy az egészség érték-tenni kell érte. Értsék meg az egészséges életmód és az egészségvédelem fontosságát. Alakuljon ki gyermekeinkben az egészséges életmód utáni igény.

Társas készségek fejlesztésének elve (tolerancia és segítő életmód)

Ismertessük meg gyermekeinkkel a konfliktuskezelés, együttműködési készség, döntési

képesség, érzelmi, indulati állapot, kapcsolati zavarok kezelésének, fejlesztésének módszereit a foglalkozások, és szabadidős-tevékenységek nyújtotta lehetőségek maximális kihasználásával. Alakuljanak ki gyermekeinkben a társas környezetükre és önmagukra irányuló helyes, cselekvésre és aktivitásra készítő érzelmek.

Foglalkozásközi integráció elve

Legyünk képesek a különböző ismeretek anyagát összekapcsoló, harmonizáló pedagógiai módszerek alkalmazására, a környezeti és egészségnevelés kapcsán a pedagógusok közti együttműködés új formáinak, módszereinek alkalmazására.

Környezeti és egészségfejlesztési céljaink

- Az egészséget támogató, biztonságos, esztétikus munkakörnyezet kialakítása és védelme.
- Környezettudatos magatartásformák kialakítása.
- Alapvető higiéniai normák megismertetése és betartatása.
- Helyes napirend és életrend kialakítása.
- Az étkezési kultúra fejlesztése, az egészséges táplálkozás szorgalmazása.
- A szabadidőhasznos eltöltése.
- Testi-lelki egészségvédelem a gyermekek és dolgozók körében.

VII. AZ ÓVODAI NEVELÉS ÁLTALÁNOS FELADATAI

Az óvodai nevelésünk feladata a gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül az egészséges életmód alakítása, az érzelmi, erkölcsi és az **értékorientált közösségi nevelés**, a szocializáció biztosítása, az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerinti együttműködés a speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Tiszteletben tartjuk a szülői jogokat, vallási, világnézeti meggyőződésüket és nemzeti, etnikai hovatartozásukat.

VII.1. Az egészséges életmód alakítása

Cél: Az óvodáskorú gyermek testi-lelki szükségleteinek és mozgásigényének kielégítése.

Feladat:

- A mindennapi testi, lelki edzés lehetőségének kihasználása.
- Sokirányú gondozási tevékenységgel a gyermekek komfortérzetének biztosítása, az egészség megőrzés szokásainak kialakítása.
- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges, biztonságos környezet létrehozása.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.
- A gyermekek életkorának megfelelő óvodai életritmus kialakítása.
- A rendszeres tevékenységek biztosítása által a testi és szellemi fejlődés feltételeinek megteremtése.
- Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása, belső igénnyé fejlesztése.

- A gyermekek testi, lelki egészségének védelme, megőrzése, szervezetük edzése.
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- Megfelelő szakemberek bevonásával, a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve- speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

A tevékenység tartalmi megvalósítása:

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének kialakítása óvodás korban kiemelt jelentőségű.

Egészséges, biztonságos környezet

Az óvoda udvara

- Az udvar tisztántartása, gondozása
- Balesetmentes, biztonságos környezet kialakítása
- Szabványoknak megfelelő környezetbarát fajtékok telepítése
- Egészséget megőrző zöld övezet ápolása, füvesítés, virágosítás

Az óvoda helyiségei

- Barátságos, esztétikus helyiségek (csoportszoba, mosdó, öltöző) kialakítása
- Az óvoda tisztaságának megóvása, szépítése, virágosítása
- Balesetmentes tárgyi feltételek biztosítása
- A lelki egészségvédelem érdekében meghitt játszósarkok kialakítása

Testápolás

- A gyermekek tisztaság igényének kialakítása
- A bőrápoláshoz, fogmosáshoz, hajápoláshoz, az orr tisztántartásához, a WC használatához szükséges szokásrendszer kialakítása, úgy, hogy fokozatosan, önállóan végezhesék ezeket a teendőket.
- Megfelelő feltételek biztosítása
 - Elegendő idő
 - Nyugodt, kiegyensúlyozott, türelmes légkör
 - Egyénre szabott munkatempó
 - Tisztálkodáshoz szükséges eszközök biztosítása
 - Mintaadás a szokások kialakításához

Étkezés

A táplálkozás a fejlődés alapfeltétele. Az étkezés változatossága, a kisgyermek igényeihez való alkalmazkodás biztosítja az egészséges táplálkozást.

Feladat:

- A gyermekek ösztönzése az egészséges ételek, különösen a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztására.

- Az egészségtelen étkezés kerülése, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése.
- Minden gyermek szükségletének megfelelő mennyiségű ételt kapjon, illetve szedjen magának.
- Ételallergiás gyermekek számára megfelelő étel biztosítása.
- A kultúrált étkezés szokásainak kialakítása.
- Az evőeszközök helyes használatának megtanítása.

Öltözködés

A helyes öltözködés szokásainak kialakításához fontos, hogy megismertessük a gyermekeket:

- az időjárásnak megfelelő réteges öltözködéssel,
- az öltözés-vetkőzés helyes sorrendjével,
- a ruhadarabok összehajtásával, a saját jellel ellátott szekrényben való esztétikus elhelyezéssel,
- tudatosítani a cipőváltás szükségességét, a cipők elhelyezését a megfelelő helyre.

A szervezet edzése, betegség megelőzés, egészségmegőrzés szokásainak kialakítása

- A napi tevékenységek során minél több időt töltsenek a szabadban.
- Sokféle mozgáslehetőség biztosítása, mely kedvezően hat a szervezet fejlődésére.
- Nyáron, ősszel, tavasszal napi kocogás, futás lehetőségének biztosítása, téli időszakban szánkózás, csúszkálás.
- A testi edzettség biztosítása a nap, a víz, a levegő együttes hatásával.
- Csont és izomrendszer teherbíró képességének növelése.
- A légző és keringési rendszer teljesítőképességének fokozása.
- Lábboltozatot fejlesztő és tartásjavító gyakorlat beépítése a mindennapi frissítő tornába és a mozgásos játékokba.

Pihenés

- Nyugodt légkör, megfelelő hangulat, **érzelmi ráhangolódás** biztosítása (**nyugalmat árasztó, relaxációs mesék**, halk zene, **altatódalok, éneklés**)
- Egyéni alvásigények, **otthoni szokások, szükségletek** figyelembe vétetele
- Szükséges tárgyi és személyi feltételek biztosítása

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

Testápolás

- A testápolással kapcsolatos munkafolyamatot önállóan, szükség szerint végzi.
- A tisztálkodási eszközöket önállóan használja, majd tisztán, esztétikusan a helyére teszi.
- A mosdó rendbetételében szükség szerint segít.

Öltözködés

- Önállóan öltözködik, vetkőzik.
- A testrészeket biztosan ismeri.
- Felismeri a ruhadarabok elejét, hátulját, szükség esetén a ruháját kifordítja.
- Önállóan ki és begombol, cipőt köt, cipőt vált.
- A ruhadarabokat esztétikusan összehajtja

Étkezés

- Önállóan étkezik
- Képes a kés-villa együttes használatára, ételszedésre merőkanállal
- Önállóan tölt folyadékot
- Összeszedi a tányérokat, evőeszközöket
- Az asztalterítőt önállóan felteríti, leszedésénél összehajtja
- Ízlésesen megterít
- Képes az ételeket ízekre bontani (erős, édes, sós, savanyú, csípős)
- Ismeri az ételek hétköznapi és hivatalos nevét

VII.2. Az érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége.

A kisgyermek érzelmi lény, s hozzá a külvilágból minden az érzelm közvetítésével jut el. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, kiegyensúlyozott szereteteli légkör vegye körül.

Cél:

Olyan derűs, állandó értékrendet tartalmazó, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör kialakítása, amely segíti a gyermek érzelmi biztonságát, hogy az összetartozást belső szükségletként élhesse át, teret engedve önkifejező törekvéseinek.

Arra törekszünk, hogy a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék.

Feladat:

- Kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör megteremtése az óvodában, amely a gyermekek számára teljes érzelmi biztonságot nyújt.
- Társadalmi élet alapvető ismereteinek közös közvetítése, közös élmények, tapasztalatok útján.
- A szűkebb és tágabb környezet megismerésével a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet és a szülőföldhöz és a családhoz való kötődés megalapozása.
- Az emberi környezetben, természetben megmutakozó jóra és szépre való rácsodálkozás, mindazok megbecsülésére nevelés.
- A szociális tanulásban rejlő lehetőségek kihasználása, mely lehetővé teszi a helyes viselkedési normák, a mintaként szolgáló cselekvések, a kommunikáció, együttműködés megismerését.

- A gyermekek kapcsolatteremtő és megtartó képességeinek fejlesztése, a társas kapcsolatok létrehozása érdekében.
- A tevékenységekben az eredményre törekvés, az akadályok leküzdésére nevelés, az akarat fejlesztése.
- Felnőttekkel, társakkal kapcsolatos viselkedési szokások kialakítása.
- A gyermekcsoporton belül az együttműködés, együttjátás, együttdolgozás képességének kialakítása, gyakorlása.
- Személyes példaadással minta a különbözőség elfogadásához.
- A gyermek szociális érzékenységének fejlesztése, éntudatának formálása, önkifejező, önérvényesítő törekvéseinek segítése.
- A felnőtt – gyermek kapcsolatban a demokratikus partneri viszony kialakítása.
- A felnőttek modell értékű viselkedésével, kommunikációjával a helyes gyermeki magatartás kialakítása.
- Szükség esetén a jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberek közreműködésével a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek segítése.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

A gyermeki biztonság kialakulását az óvoda felnőtt közössége segíti.

- Empatikus kapcsolat kialakítására törekszünk.
- Minden gyermek felé szeretetet, védelmet, megértést nyújtunk.
- A gyermeket egyéni problémáinak megoldásában segítjük.
- A különbözőségek elfogadására, és tiszteletére neveljük.
- A pozitív magatartás, teljesítmény elismerésével segítjük a reális énkép kialakulását.
- Az óvodapedagógus – gyermek, gyermek – dajka, gyermek – gyermek kapcsolatát pozitív attitűd, empátia, érzelmi töltés jellemzi.

Befogadás

- Az első találkozás az óvodával szinte minden gyerek esetében alapvetően befolyásolja az óvodához fűződő viszonyát. Különösen nagy figyelmet, türelmet igényelnek a közvetlenül a családból óvodába kerülő gyerekek. Lehetővé tesszük, hogy még a rendszeres óvodába járás megkezdése előtt a gyerekek szüleikkel ellátogassanak az óvodába, megismerkedhessenek a szokásokkal, a jelükkel, az óvoda helyiségeivel.
- A gyermek megismerése a beiratkozást megelőző játszóházakban kezdődik, ezáltal informálódunk a gyermek szokásairól, érzelmi kapcsolatairól, életének történéseiről, mely segíti majd a befogadást.
- Szülői értekezletet szervezünk, melynek során a várható nehézségeket és azokon való átsegítés módját is feltárjuk. A befogadás idején felmerülő kérdésekre igyekszünk megnyugtató választ adni.
- Lehetőséget biztosítunk, hogy gyermekeink a szülőkkel együtt ismerkedjenek az óvodával. A szülők folyamatos, fokozatos időcsökkentéssel vesznek részt a beszoktatásban. A gyermekeknek a szülői együttlét biztonságot ad az új környezet elfogadásához.
- Az újonnan érkezőket kedvesen, szeretettel fogadjuk, ölbeli játékokkal, dallal, mondókával nyugtatjuk meg.

- Olyan családi légkört teremtünk, ahol kedvezően alakulnak társas, baráti kapcsolataik.
- Elhozhatják otthonról kedvenc játékaikat, amelyekhez ragaszkodnak.
- A gyermekek felé nyitottak vagyunk, mindent megteszünk a beilleszkedés zökkenőmentesebbé tétele érdekében.
- Megismertetjük az óvoda belső életét, a gyermekek napirendjét, tevékenységeit, szokás és normarendszerét.

Szocializáció

A gyermek környezetével való kapcsolata a felnőttek közvetítésével valósul meg. Alapvetőnek tekintjük a gyermek társas és természeti környezetével való kapcsolatát.

- Messzemenően támaszkodunk a családi nevelésre, a szülőkkel szoros együttműködésre törekszünk.
- Kialakítjuk az együttéléshez szükséges erkölcsi normákat és tulajdonságokat.
- Az egyén és a csoport fejlettségéhez igazított szokás és normarendszert alakítunk ki.
- Segítjük a gyermekek szociális érzékenységének fejlődését, toleranciára, a különbözőség elfogadására nevelünk.

Társas együttműködés

A közösségi szokások, társas kapcsolatok alapfeltételei:

Rugalmas, elmélyült tevékenységre lehetőséget adó napirend. Közös, örömteli tevékenységek, melyek növelik az összetartozást.

Az újszerű keretek között működő szokás és szabályrendszer biztonságérzetet ad a gyermekeknek. Tartalmi elemei szabályként jelennek meg az óvoda életében. Ennek feltétele a két nevelő közötti, egyező nevelői hatás megteremtése. Az óvodapedagógus minél gazdagabb lehetőséget biztosít a gyermekek sokszínű tevékenységére, társas együttműködésre, szerepvállalására, élményszerzésre.

- Lehetőséget biztosítunk a természetes társas szükségletek kielégítésére.
- Segítséget nyújtunk a nehezen szocializálható gyermekek közösségbe való beilleszkedéséhez.
- A közös élet biztonsága és nyugalma érdekében a csoport életét szabályozó szokásrendszert alakítunk ki.
- Az érzelmi biztonságot nyújtó, tudatosan szervezett együttléből kialakul az együttműködés, a más felé fordulás képessége.
- Az együttéléshez szükséges erkölcsi normák és tulajdonságok csak akkor fejlődnek ki, ha a gyermekek állandóan gyakorolják a társakhoz való helyes viszonyulást. Ezt alapozzák meg a kooperatív megoldásra ösztönző páros és kiscsoportos tevékenységek, így képesek lesznek a többiekhez alkalmazkodni, toleránsan viselkedni, a társaikat elfogadni. Hangsúlyozzuk a toleranciára a különbözőségek elfogadására, tiszteletére nevelést.
- Közös élményeket biztosítunk, amelyek segítik a gyermekek erkölcsi tulajdonságainak és akaratának fejlődését (együttértézés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség, önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat)

- A felmerülő konfliktusokat, azok okait felismerjük, helyesen értelmezzük és hatékonyan kezeljük. Konfliktushelyzetben a gyermekeket a konfliktusok kompromisszumos megoldására ösztönözzük.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe, az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Jól érzi magát a közösségben, szeretettel, bizalommal fordul társai és az óvodában dolgozó felnőttek felé.
- Közösségi szokásokat, normákat betartja, társait segíti.
- Képes a többiekhez alkalmazkodni, toleránsan viselkedni, a másikat elfogadni, szükség esetén segíti az arra rászorulókat.
- Képes társaival kooperatívan együttműködni, kommunikálni, konfliktushelyzeteket megoldani.
- Érzelmlein, indulatain életkorának megfelelően tud uralkodni, kiváráásra képes, toleráns.
- Kialakul, az én-tudat, mi-tudat, az enyém tudata.
- Alakulóban van a feladattudata, feladattartása, megjelenik a kötelességtudata.
- Nyugodt, kiegyensúlyozott, harmonikus viselkedés jellemzi.
- Örömmel jár óvodába, szívesen játszik társaival, képes az együttműködésre.
- Kialakul a helyes viselkedés szokása.
- Érdeklődik társai iránt.
- Szeretettel fogadja a csoportba érkező vendégeket.
- A közös tevékenységben aktívan vesz részt.
- Szívesen dolgozik a közösségért.
- Kialakul az iskolakezdéshez szükséges szociális érettsége.
- Kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai életre, a tanító elfogadására.

VII.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Cél

- A nyelv szépségének, kifejező erejének megismertetésével, a helyes nyelvhasználattal, mondat szerkesztéssel, a biztonságos önkifejezés megalapozása.
- Különböző tevékenységekben és élethelyzetekben az értelmi képességek és az alkotóképesség fejlesztése

Feladat

- Az érthető, kifejező, anyanyelvi szabályoknak megfelelő beszédkészség kialakítása
- A tevékenységben a gyermekek spontán szerzett ismereteinek, valamint a meglévő tapasztalatainak, élményeinek felidézése, bővítése, rendszerezése.

Óvodapedagógus feladata

- Olyan biztonságos, elfogadó, szeretetteljes légkör megteremtése, ahol bátran elmondhatják a gyermekek a gondolataikat.
- Kommunikációs helyzetek teremtése, a gyermekek beszédkedvének felkeltése, az egymás közötti kommunikáció ösztönzése.
- Az óvodapedagógus beszéde legyen példamutató, segítse a gyermek szókincsének, nyelvi kifejezőképességének fejlődését, alakítson ki olyan beszélő környezetet, ahol a gyermekek szívesen megnyilvánulnak.
- A gyermekek érdeklődésének, tevékenységi vágyának kielégítése, problémaszituáció megteremtése, önállóság biztosítása a tárgyakkal való cselekvés közben, melyben megismerhetik a felfedezés örömét.
- Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.
- A gyermekek fejlesztése egyéni fejlettségüknek megfelelő differenciált feladatadással, sokoldalú tevékenységek szervezésével.
- A gyermekek cselekvő aktivitásának, több érzékszervét foglalkoztató tapasztalás lehetőségeinek biztosítása.
- Kitartás, feladattudat, pontosság fejlesztése.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

A kultúraátadás rendszerében az óvodai nevelési módszerek segítségével a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, célirányos bővítése oly módon, hogy ezen keresztül fejlődjenek megismerő kognitív képességei.

Az anyanyelvi nevelés fontos szerepet játszik a gyermekek értelmi képességeinek fejlesztésében.

A kommunikációs képességek fejlesztése érdekében fontos:

- a gyermekek beszédkedvének felkeltése és fenntartása
- kiemelt jelentőségű a helyes mintaadás
- a gyermekek kérdéseinek meghallgatása és az azokra történő válaszadás.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Kialakul a beszédhelyzethez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető beszéde.
- Megfelelően használja a verbális kommunikáció elemeit: hangsúly, hanglejtés, hangerő és beszédtempó.
- Képes gondolatainak szóban való kifejezésére.
- Fejlődik kommunikációs, illetve metakommunikációs készsége.
- Kialakul beszédfigyelme.
- Kialakul az egyre pontosabb, valóság-hű észlelése.
- Képes figyelemösszpontosításra.

- Kialakul cselekvő, szemléletes és képi gondolkodása, fejlődik elemi fogalmi gondolkodása.
- Feladatmegoldásában önálló.
- Az ismeretek szándékos bevésésére, felidézésére törekszik.
- Fejlett a reproductív emlékezete.
- Fejlett a problémamegoldó és fogalmi gondolkodása.
- Képzeletvilága gazdag, színes.

VIII. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

Nevelőtestületünk szakmailag jól felkészült, pedagógiai megújulásra törekszik.

A továbbképzéseken való részvétel friss szakmai látásmódot, kompetenciakészséget visz a nevelőtestület gondolkodásába. Intézményünkben magas a szakvizsgázott óvodapedagógusok száma.

Lehetőséget biztosítunk az önállóságra, a kezdeményezésre.

Valamennyi tagintézmény a helyi sajátosságaihoz alkalmazkodva igyekszik minél színesebbé tenni óvodája arculatát.

Óvodapedagógusaink személyisége a gyermekek számára: elfogadó, segítő, támogató modell értékű. A következő emberi értékeket közvetítik: őszinteség, segítőkészség, nyitottság, társadalmi érzékenység más kultúrák iránt, a különbözőség elfogadása és tiszteletben tartása.

Fontos feladatunk a nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek nevelése.

Lehetőséget teremtünk a migráns gyermekek számára egymás kultúrájának és anyanyelvének megismerésére.

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külföldi magyar óvodákkal lehetőségei szerint kapcsolatépítésre törekszik.

VIII.1. Személyi feltételek

Óvodapedagógusok száma	91
Óvodapszichológus	1
Nevelő – oktató munkát segítők	
- dajka	45
- pedagógiai asszisztens	14
- óvodatitkár	3
Egyéb dolgozók	
- karbantartó	6
- konyhai kisegítő	5

VIII.2. Tárgyi feltételek

A program megvalósításához szükséges eszközök és felszerelések rendelkezésünkre állnak, mely megfelel a kötelező minimális eszköz-és felszerelési jegyzékbe foglaltaknak. Ezek pótlása és korszerűsítése az elhasználódás miatt folyamatos.

A csoportszobák esztétikus környezete, gazdag játékeszközök, mozgásfejlesztő játékok biztosítják a gyermekek gondtalan játék örömét, és mozgásigényük kielégítését. A csoportszoba berendezését körültekintően válogatjuk meg. A bútorok megfelelnek a gyermekek méreteinek. Színharmóniát igyekszünk teremteni a dekorációban. Lehetőség szerint kiküszöböljük az allergén anyagokat. (virágpor, por, madártoll) Balesetveszély elkerülése érdekében éles, sarkos tárgyakat nem helyezünk el a csoportszobában. Sötétítő függönnyel, rolóval védjük gyermekeinket a tűző nap káros hatásaitól. A dekorációkat szemmagasságban helyezzük el. A természetes fényt igénylő tevékenységeket az ablak mellé tervezzük. Minden gyermeknek külön polcot biztosítunk ruháik tárolására. A gyermekek jele jól látható helyen, esztétikusan van elhelyezve az öltözőszekrényen. Mosdóban figyelünk a padló csúszásmentességére. Folyamatosan fertőtlenítyük a WC-t, mosdót. A tisztítószeret biztonságos, zárt helyen tároljuk.

A játszóudvarok gazdag növényzete és a természetbarát fa játékok önfelelt, nyugodt játékot biztosítanak a gyermekek számára. Eszközeink megfelelnek az európai uniós normáknak. Folyamatosan ápoljuk, szükség szerint javítjuk azokat. Az udvaron mindig biztosítunk megfelelő számú felnőtt felügyeletet. Az udvar területei: betonos, térköves és füves, árnyékos és napos részek. Az udvaron ivókútak is találhatóak, mely biztosítja a gyermekek számára a friss ivóvizet. A kerti munka eszközei gyermekméretűek, külön zárható helyen vannak elhelyezve.

A nevelési program céljaihoz rendelt eszközrendszer fejlesztésére több éve tudatosan, célzottan törekszünk.

A gyermekek életkori sajátosságainak megfelelő méretű, formájú és anyagú tárgyi eszközöket hozzáférhető módon, a gyermekek biztonságát szem előtt tartva helyezzük el. Arra törekszünk, hogy óvodáink külső és belső környezete minden dolgozó számára megfelelő munkafeltételeket biztosítson.

Intézményeinkben a szülők fogadására lehetőséget tudunk biztosítani.

A Komplex Prevenációs és a Tevékenységközpontú Óvodai Nevelési Program fontos része a mozgásfejlesztés, ezért igyekszünk biztosítani a szükséges feltételeket.

A mozgásfejlesztéshez szükséges tornateremmel, tornaszobával rendelkező óvodák:

Tornaterem:

Kikelet Tagintézmény
Ligeti Tagintézmény
Margaréta Tagintézmény
Nefelejcs Tagintézmény
Orgonasíp Tagintézmény
Százszorszép Tagintézmény

Tornaszoba: Tündéerkert Keleti Óvoda Székhelyintézmény
Koszorú úti Telephely

VIII.3. Az óvodai élet megszervezése

A teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek szervezése, vezetése az óvodapedagógus által történik. Óvodai nevelésünket a jóváhagyott Pedagógiai Program alapján valósítjuk meg; melynek hatékonyságát meghatározza az óvodapedagógus felkészültsége, rugalmassága, kreativitása, empátiája, helyzetfelismerése, azaz egész egyénisége. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a dajkával és pedagógiai asszisztenssel. Az óvodai élet szervezésében a gondozás kiemelt szerepet kap.

VIII. 4. Az óvodai élet tervezése

Az óvodapedagógus pedagógiai munkáját a Pedagógiai Programnak megfelelően tudatosan tervezi. A tervezést, és megvalósítást a Tündérbert Keleti Óvoda saját szerkesztésű Csoportnaplójában dokumentáljuk. A csoportnapló vezetése a tagintézmények helyi sajátosságainak megfelelően elektronikus vagy hagyományos formában történhet.

A nevelési és tevékenységi tervek, a kitűzött céloknak megfelelően, egymásra épülve készülnek. A nevelési tervet a csoportokban dolgozó óvodapedagógusok közösen készítik el egy nevelési évre. Az értékelést félévente végzik. A szervezett tevékenységek tervezése 1 vagy több hetes lebontásban az aktualitásnak megfelelő témában (évszak, jeles nap, hagyomány, őselem,) vagy projektek alkalmazásával, október 1-től május 31.-ig történik. A projekteket, mindig olyan témában próbáljuk megtervezni, amely a gyermekek érdeklődési körének leginkább megfelelő. A szakmai fejlődés érdekében a vázlatírás a gyakornokok számára kötelező. (Szükség esetén más pedagógusnál az igazgató elrendelheti.)

Ajánlott tervezési formák

- éves tervezés
- féléves értékelés
- havi vagy projekttervezés
- heti ciklusra bontás
- napi tevékenységek megtervezése, vázlatírás

A csoportok kialakítása:

Intézményünkben vegyes és azonos életkorú gyermekcsoportokat alakítunk ki.

A csoportszerkezet alakításánál figyelembe vesszük:

- a helyi sajátosságokat
- a gyermekek életkorát
- a szülői igényeket
- óvodapedagógus beállítottságát

Az óvodapedagógus feladata

- A testi-lelki harmónia kialakításához megteremti a rugalmas napirendet és heti rendet.

- A tevékenységek tervezésénél és szervezésénél megfelelő időkeretet biztosít a gyermeki szükségletek számára. Figyelembe veszi aktuális állapotát, érdeklődését, terhelhetőségét.
- Az egész nap folyamán biztosítja a folyamatosságot.
- Szem előtt tartja a gyermeki jogokat.
- A tevékenységek szervezésénél előtérbe helyezi a játék kiemelt szerepét, a legtöbb időt erre fordítja.
- A játékhoz megfelelő helyet, időt, eszközt biztosít és olyan harmonikus légkört teremt, amelyben felszabadultan tevékenykedhet a gyermek.
- A helyes életritmus kialakításánál nagy hangsúlyt fordít a szokások alakítására, megalapozására.
- Szeptember 01-től augusztus 31-ig tevékenységekben megnyilvánuló rugalmas napirendet és heti rendet biztosít a gyermekek egészséges fejlődéséhez.
- A tanulást cselekvésbe ágyazottan, növekvő időtartamú (5 – 35 perces) csoportos foglalkozások, kezdeményezések tervezésével, szervezésével valósítja meg.

NAPIREND

szeptember 1-től május 31.

A tevékenységek			A tevékenységek megnevezése
Kezdet	Vége	Időtartama	
6,30	8,30	2,00	Gyülekezés, játék, egyéb szabadon választott tevékenység
8,30	9,30	1,00	Étkezés előkészítése, folyamatos tízórai
9,30	11,45	2,20	Játék, szervezett tanulás, mindennapos mozgás, testápolás, öltözködés, levegőzés, egyéb szabadon választott tevékenység, séta, kirándulás, stb
11,45	12,30	0,45	Öltözködés, étkezés előkészítése, ebéd
12,30	15,00	2,30	Testápolás, pihenés előkészítése, pihenés
15,00	15,30	0,30	Ébredés, testápolás, uzsonna
15,30	17,30	2,00	Játék, levegőzés, egyéb szabadon választott tevékenység

NAPIRENDI JAVASLAT

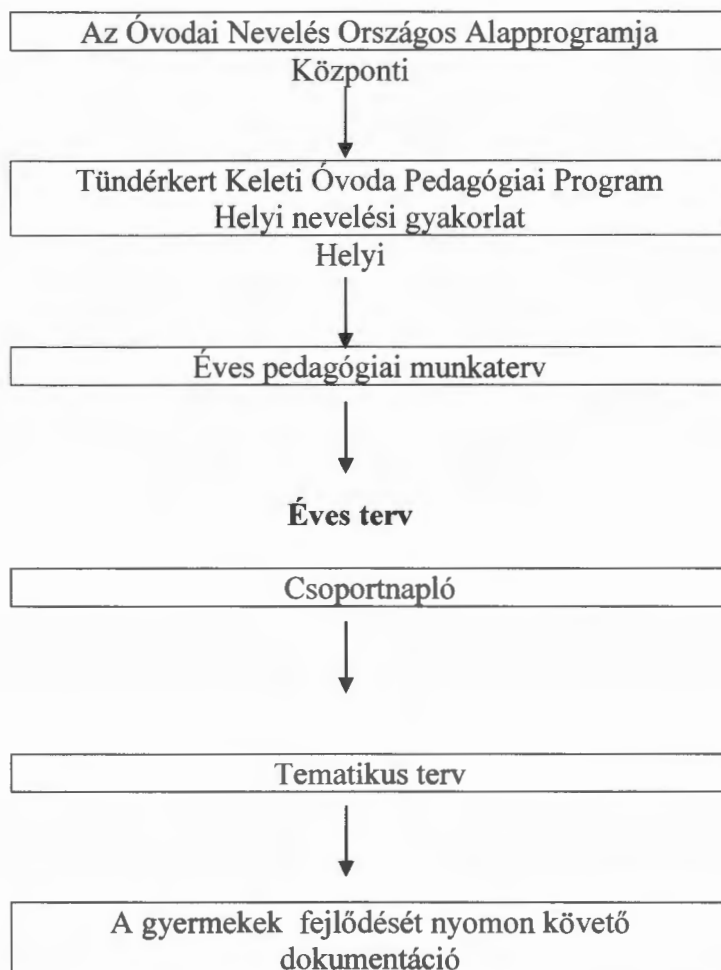
június 1-től augusztus 31.

A tevékenységek		A tevékenységek megnevezése	
Kezdet	Vége	Időtartama	
6,30	8,30	2,00	Gyülekezés, levegőzés, játék, egyéb szabadon választott tevékenység, testápolás
8,30	9,00	0,30	Étkezés előkészítése, tízórai
9,00	11,45	2,45	Testápolás, öltözködés, levegőzés, játék, séta, egyéb szabadon választott tevékenység, zuhanyozás
11,45	12,30	0,45	Öltözködés, étkezés előkészítése, ebéd
12,30	15,00	2,30	Testápolás, pihenés előkészítése, pihenés
15,00	15,30	0,30	Ébredés, testápolás, uzsonna
15,30	17,30	2,00	Levegőzés, játék, egyéb szabadon választott tevékenység

VIII.5. Dokumentumok rendje

Intézményünk kialakította jellegének megfelelő dokumentációs rendjét, mely a következőket tartalmazza.

Pedagógiai dokumentumok

Egyéb dokumentumok

- Alapító Okirat
- Óvodai törzskönyv
- Szervezeti és Működési Szabályzat
- Házi rend
- Továbbképzési terv
- Jegyzék a nevelési-oktatási intézmények kötelező eszközeiről és felszereléséről

Csoportok dokumentációi:

Felvételi és mulasztási napló

A felvételi és mulasztási napló az óvodába felvett gyermekek nyilvántartására és mulasztásaik vezetésére szolgál. A felvételi és mulasztási naplóban fel kell tüntetni az óvoda nevét, OM azonosítóját, címét, a nevelési évet, a csoport megnevezését.

A felvételi és mulasztási napló tartalmazza:

- a gyermek naplóbeli sorszámát, oktatási azonosító számát, nevét, születési helyét és idejét, állampolgárságát, nem magyar állampolgár esetén a tartózkodás jogcímét, a jogszerű tartózkodást megalapozó okirat számát, lakóhelyének, tartózkodási helyének címét, anyja születéskori nevét, apja vagy törvényes képviselője nevét,
- a felvétel időpontját,
- az igazolt és igazolatlan hiányzások havi és éves összesítését,
- a szülők napközbeni telefonszámát, a megjegyzés rovatot
- Amennyiben az óvoda sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését is ellátja, a megjegyzés rovatban fel kell tüntetni a szakvéleményt kiállító szakértői bizottság nevét, címét, a szakvélemény kiállításának időpontját és számát, valamint az elvégzett felülvizsgálatok, továbbá a következő kötelező felülvizsgálat időpontját.
- A gyermeket akkor lehet a felvételi és mulasztási naplóból törölni, ha az óvodai elhelyezése megszűnt.

Óvodai csoportnapló- OviKréta

Az óvodai nevelés a pedagógiai munka legfontosabb dokumentációja. Az óvodapedagógus pedagógiai munkáját a Pedagógiai Programnak megfelelően tudatosan tervezi. A tervezést, és megvalósítást csoportnaplóban dokumentáljuk az Ovi kréta rendszerében.

Az óvodai csoportnapló tartalmazza:

- A gyermekek nevét és óvodai jelét,
- A fiúk és lányok számának összesített adatait, ezen belül megadva a három év alatti, a három-négyéves, a négy-öt éves, az öt-hat éves a hat-hétéves gyermekek számát, a sajátos nevelési igényű gyermekek számát, továbbá azon gyermekek számát, akik bölcsődések voltak,
- A nevelési évben tankötelessé váló gyermekek nevét;
- A napirendet, a napirend szerinti tevékenységek időtartamát és a tevékenységeket;
- Heti rendet napi bontásban;
- A családdal való kapcsolattartási formák tartalmát;
- A nevelési feladatokat,
- A szervezési feladatokat,
- A tervezett programokat és azok időpontjait,
- A gyermekek fejlődését elősegítő tartalmakat a következő bontásban: verselés, mesélés, ének, zene, énekes játék, gyermektánc rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, mozgás, a külső világ tevékeny megismerése,
- Az értékeléseket;
- Az éves nevelő munka értékelését;
- A nyári tevékenységi tervet;

- A gyermekvédelemmel kapcsolatos bejegyzések;
- A fogadóórák időpontjai;
- A szülői értekezletek időpontjai;
- A hivatalos látogatásokat, a vezető ellenőrző látogatásait, a látogatás célját, időpontját, a látogató nevét és beosztását.

A gyermekek fejlődésének nyomon követése

Alapelv:

- Az óvodai élet során a megismerés, a gyermek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése az óvodába lépés pillanatában kezdődik és folyamatos. Egyénileg és folyamatosan nyomon követjük óvodásaink fejlődését, hogy számukra a legoptimálisabb fejlesztő hatásokat biztosítsuk.
- A gyermek fejlődését saját magához kell mérni.
- A megfigyelés, mérési eljárás az adott pillanatot értékeli, egy adott állapotot rögzít. A gyermek folyamatosan fejlődik, változik, az érés (lélektani folyamat) folyamatosan megy végbe.

Cél:

A hatékony nevelés, melynek alapfeltétele óvodásaink egyéni, értelmi sajátosságainak megismerése. A szülővel anamnézist veszünk fel, a gyermek adott állapotára, fejlődésére vonatkozó információt gyűjtünk. Az óvodai nevelés tartalma lefedi az óvodás gyermek személyiségének komplex fejlesztését, az egyénre szabott módszerekkel, eszközökkel.

Feladat:

- Óvodánként kialakított rend szerint (megfigyelés, mérés) az óvodapedagógus ismerje meg a gyermekek fejlettségét. Minél több ismeretet igyekezzen szerezni a gyermekről természetes közegében, tevékenységében való részvétele során.
- A gyermekek fejlettségére vonatkozó megfigyeléseit, méréseit az óvodapedagógus az óvodában kialakított egységes dokumentációban rögzíti. Évente kétszer a szülővel fogadóóra keretében megbeszéli tapasztalatait, további fejlesztési irányait. Szükség esetén javasolja a gyermek továbbküldését Pedagógiai Szakszolgálathoz, vagy Tanulási Képességeket Vizsgáló Bizottsághoz. Amennyiben a szülő az óvoda javaslatainak önként nem tesz eleget, az óvoda vezetője a szülői egyet nem értést alátámasztó nyilatkozat megküldésével értesíti a gyermek lakóhelye szerint illetékes kormányhivatalt.
- A megfigyelés, mérés eredményeire építve az óvodapedagógus elkészíti éves szinten a pedagógiai tervezőmunkáját, amelyben figyelembe veszi a gyermek egyéni fejlődési ütemét. Az esetleges lemaradás, lemorzsolódás okait azonosítjuk, egyéni fejlesztési tervet biztosítunk számukra.
- A gyermek kedvelt tevékenységére, érdeklődésére alapozva tervezi meg a fejlesztés lépéseit az óvodapedagógus, amely egymásra épülő, 4-6 tevékenységi és/vagy gyakorlatsorból áll. A fejlesztés során változatosan alkalmazza a hagyományos és korszerű módszereket. A fejlesztéshez szükséges eszközök sokszínűek (játék-, saját készítésű-, fejlesztő eszközök)

Egyéni fejlődés nyomon követésének dokumentációi

- Anamnézis
- Fejlettség mérő lapok

IX. A SZÜLŐ, A GYERMEK, A PEDAGÓGUS EGYÜTTMŰKÖDÉSI FORMÁI - AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

A család és az óvoda kapcsolata

Az óvodát szociális és nevelési funkciója összekapcsolja a családdal. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükségletekhez. Az alapelveinkkel összhangban saját nevelési céljainkat és feladatainkat a családi nevelés kiegészítéseként tervezzük meg. Tiszteletben tartjuk, hogy a gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. A szülőkkel való szoros együttműködésünk pozitív, fejlesztő hatású, elvárásaiknak igyekszünk megfelelni. Az óvodapedagógusok figyelembe veszik a családok sajátosságait, szokásait, törekszünk az együttműködésre és a segítségnyújtásra. Ennek megvalósítása érdekében megfelelő kapcsolatot alakítunk ki, amely biztosítja a családok megismerését. A kölcsönös bizalmi elv megvalósításával ápoljuk, mélyítjük ezt a kapcsolatot. Támogató környezetet biztosítunk a szülői reziliencia (rugalmas alkalmazkodó képesség) fejlesztéséhez. Az együttműködés biztosítja a feladatok egységes értelmezését, az információk rendszeres cseréjét. Az óvodapedagógusnak a kapcsolatteremtés terén kezdeményező szerepet kell vállalnia.

Az óvoda és iskola kapcsolata

Intézményünkben fokozott figyelmet szánunk az iskolai élethez szükséges alap képességek megerősítésére, figyelembe véve az egyéni eltéréseket és fejlődési potenciálokat.

A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a 6. életévét betölti, takötelessé válik. A szülő kérelmére a felmentést engedélyező szerv döntése, határozata alapján a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben vehet részt. A szülő kérelmét az iskolakezdés évében január 15.-ig nyújthatja be a felmentést engedélyező szervhez.

Olyan programokat szervezünk, amelynek során a gyermekeknek, a szülőknek és az óvodapedagógusoknak is lehetőségük nyílik betekinteni az iskolában folyó nevelői, oktatói munkába.

A partnerkapcsolat minőségi továbbfejlesztése az intézmények közötti együttműködési formák erősítésével.

Az óvoda kapcsolatai

Gazdag és tartalmas kapcsolatrendszerrel működünk.

A kapcsolatok kialakításában óvodáink nyitottak és kezdeményezők. A szakmai együttműködések során online csatornákat is használnak intézményen kívül is.

A nemzetiséghez tartozó gyermekek nevelése érdekében kapcsolatot tartunk az érintett nemzetiségi önkormányzatokkal, szervezetekkel.

KÖZVETLEN PARTNEREINK	
Partnerek	Kapcsolattartás módja
Gyermekek	Mindennapos tevékenységek közben
Szülők	Szülői értekezlet SZMK értekezlet Családlátogatás Fogadó óra Ünnepek, ünnepélyek Kulturális – sport rendezvényeken való részvétel Játszóház Munkadélutánok Közös kirándulások
Óvodapszichológus	Mérések Szülői tanácsadás Szakmai anyagok közzététele
Pedagógusok	Nevelőtestületi értekezlet Megbeszélések Napi kapcsolat Kirándulások Csapatépítő programok
Pedagógiai munkát segítő dolgozók	Munkatársi értekezletek Megbeszélések Napi kapcsolat Kirándulások Csapatépítő programok
Szociális segítő	Megbeszélés Egyéni segítség Tanácsadás
Fenntartó	Értekezletek Beszámoltatás Dokumentumok jóváhagyása
Általános Iskolák	Szülői értekezlet Nyílt nap Ünnepélyek Egyéb programok
Bölcsőde	Közös rendezvények

KÖZVETETT PARTNEREINK	
Partnerek	Kapcsolattartás módja
Nyíregyházi Pedagógiai Oktatási Központ	Továbbképzések szervezése Továbbképzéseken való részvétel Megbeszélések
Eszterlanc Északi Óvoda Gondnoksága	Napi kapcsolat
Hungast Kft Gyermekélelmezés	Létszámjelentés Havi jelentés Étrend összeállítás
Szabolcs-Szatmár- Bereg Megyei Egységes Pedagógiai Szakszolgálat	Megbeszélések Egyeztetések Előadás Gyermeki vizsgálatok
Szabolcs-Szatmár- Bereg Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Szakértői Bizottság	Megbeszélések Egyeztetések Gyermeki vizsgálatok Intézmény kijelölés
Gyermekszervezetek Szociális és Köznevelési Osztály Nyíregyházi Család- és Gyermekjóléti Központ	Tájékoztatások Megbeszélések
Egészségügy Egészségügyi Alapellátási Igazgatóság Gyermekorvos Védőnő Gyermek fogorvos NÉBIH Foglalkozás Egészségügyi Szolgálat Jósa András Oktatókórház Nyíregyházi Egészségfejlesztési Iroda	Speciális szakismeretek nyújtása
Közművelődési Intézmények: Móricz Zsigmond Könyvtár Móricz Zsigmond Színház Váci Mihály Városi Művelődési Központ Continental Aréna Jósa András Múzeum Múzeumfalva Városi Rendőrkapitányság Tűzoltóság	Tájékoztatások Megbeszélések Látogatások

X. GYERMEKVÉDELEM

A gyermekvédelem feladatait meghatározó dokumentumok:

- 1997. évi XXXI. Törvény a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásáról
- 369/2013. (X. 24.) Korm. rendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről
- Az intézmény éves munkaterve és minden olyan törvényi rendelkezés, amely a gyermeki jogok és a családvédelem szempontjából meghatározóak.

Cél: A gyermekek jogainak érvényesítése, egyéni képességeinek, tehetségének szabad kibontakoztatása, mindenek felett álló érdekének védelme, személyiségfejlődésének elősegítése, másságának tiszteletben tartása, nevelése, gondozása, ellátása, a rendelkezésünkre álló pedagógiai, szociális és jogi eszközökkel.

Az óvodapedagógus feladata:

- A gyermeki jogok ismeretének birtokában a gyermek védelme, pedagógiai eszközökkel való segítése.
- Az óvodai és családi nevelés (lehetőségek szerinti) összehangolásával a nevelőpartneri viszony megteremtése, erősítése a szülőkkel – közös tevékenységek, programok során.
- Preventív gyermekvédelem lehetőségének kihasználása, az óvoda védő-óvó funkciójának erősítése stabil szokásrenddel, a gyermekek egészséges, harmonikus fejlődésének biztosításával.
- A szociálisan hátrányos családi háttérrel rendelkező, beilleszkedési és tanulási nehézségekkel küzdő gyermekek problémáinak feltárása, lehetőség szerinti megoldása, kompenzálása.
- A szociális helyzetről kapott határozatok dokumentálása.
- A gyermekek rendszeres óvodába járásának figyelemmel kísérése.
- Folyamatos együttműködés a szociális segítővel.
- A különféle érzékenységekben, betegségben szenvedő gyermekekre való tudatos odafigyelés a speciális fejlesztési lehetőségek kihasználásával és diétás étkeztetésük megoldásával.
- Jelzőrendszeri feladataink folyamatos ellátása érdekében kölcsönös segítségnyújtáson alapuló kapcsolatfenntartás a Gyermekjóléti illetve gyermekvédelmi feladatokat ellátó szakemberekkel.
- A sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartásbeli nehézséggel küzdő és tehetséges gyerekek számára játékba integrált, speciális fejlesztő foglalkozások szervezése.
- Családlátogatások megszervezése, majd visszatérő látogatás problémás esetekben, hosszabb idejű hiányzás esetén.

A szociális segítő támogató tevékenysége az óvodában:

- Hátrányos helyzet, halmozottan hátrányos helyzet, veszélyeztetettség kialakulásának korai felismerése, felderítése
- Jelzési feladatok ellátása

- Esetmegbeszélések, intézményen belüli belső képzések szervezése
- Tanácsadás
- Csoportban végzett tevékenységek
- Közösségi tevékenységek, szülők bevonása a programokba

A feladatok tartalmi megvalósítása:

Társadalmunkban megváltozott a családok strukturálódása, a különböző válságjelek, az értékek fellazulása miatt a gyermekvédelemre az eddiginél is nagyobb figyelmet kell fordítanunk. Szem előtt tartjuk a gyermek mindenek felett álló érdekeit.

Óvodába lépéskor nagyfokú odafigyeléssel, szeretettel törekszünk a gyermekek biztonságérzetének megteremtésére, erősítésére, különös tekintettel a veszélyeztetett, valamint a szociokulturálisan hátrányos helyzetűekre. Az integrált nevelésben rejlő lehetőségeket a gyermekvédelem területén folyamatosan kihasználjuk, - egyes területeken ezzel a megoldással érünk el eredményt.

A krízishelyzetben levő szülők bizalmát empátikus magatartással, a személyiségi jogaik tiszteletben tartásával igyekszünk megnyerni. Problémás esetek kezelésekor a szociális jelzőrendszer megfelelő szakembereit keressük fel.

A nevelőmunka összehangolása, a nevelőpartneri viszony megteremtése céljából kihasználjuk a családlátogatások, szülői értekezletek, személyes beszélgetések adta lehetőségeket. Tudatos személyiségközpontú neveléssel, hatékony gyermek megismerési technikák alkalmazásával próbáljuk kiszűrni a problémákkal küzdő gyermekeket, családokat. Szükség esetén segítséget és információt kérünk külső partnereinktől (pszichológus, védőnő, gyermekorvos).

Segítséget nyújtunk a szülőknek a tartósan beteg gyermekek élet és étrendjének egyéni megszervezéséhez, biztosítjuk az eltérő étkeztetésüket. A gyermekvédelem óvodai helyzetéről évente egy alkalommal felmérést készítünk, mely kiterjed a családok helyzetére, a gyermekek összetételére.

A fejlődés várható eredményei:

- A szülők igénylik a gyermekvédelmi felelős által nyújtott segítséget, őszinték problémájuk feltárásában, közösen keresik az együttműködés és a megoldás lehetőségeit.
- Mérésünk, jelzőrendszerünk összehangolásával, működtetésével elérjük, hogy a hátrányos helyzet, a veszélyeztetettség mértéke csökken, vagy megszűnik.
- A gyermekvédelem valamennyi törvény által biztosított eszközének felhasználásával az óvodapedagógusok az intézmény gyermekvédelmi felelősével, a jelzőrendszer működtetésével elérik, hogy valamennyi óvodás gyermek személyiségének, képességeinek megfelelően fejlődjön.

Kapcsolattartás:

- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal- Gyámügyi és Igazságügyi Főosztály
- Nyíregyházi Család és Gyermekjóléti Központ
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Egységes Pedagógiai Szakszolgálat
- Nyíregyháza Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala - Szociális és Köznevelési Osztály

XI. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

- Játék
- Verselés, mesélés
- Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
- Rajzolás, mintázás, kézi munka
- Mozgás
- A külső világ tevékeny megismerése
- A külső világ tevékeny megismerése matematikai tartalommal
- Munka jellegű tevékenységek
- A tevékenységekben megvalósuló tanulás

XI.1. Játék

Cél

- A gyermek szabad képzettársításának elősegítése, egyéni vágyainak, ötleteinek kibontakoztatása.
- Az önkéntes, élményt adó örömmel végzett tevékenységi formában a gyermek kreatív ötleteinek, szabad kipróbálási lehetőségeinek biztosítása
- A szabadjáték túlsúlyának, a játék spontán és önkéntes jellegének érvényesítése.

Feladat

- A játék segítse elő az óvodás korosztály szociális és értelmi funkcióinak együttes fejlődését.
- Biztosítsa a gyermek önmegvalósítását, érzelmeinek, vágyainak, lelki állapotának kifejezését, és legyen fejlettségének mutatója.
- Fejlesztő játékok szervezésével a pszichikus funkciók – mozgás, testséma, percepció, kommunikáció - fejlesztése.

Az óvoda és az óvodapedagógus feladatai

- A játék folyamatában tudatos jelenlétével biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását.
- Az óvodapedagógus feltételt teremtő tevékenysége mellett magatartása támogató, serkentő, ösztönző.
- A játékhoz szükséges feltételek megteremtése.
- Az óvodáskorban megjelenő játékfajták tartalmának és minőségének gazdagítása a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembevételével.

- Sokféle tevékenység biztosítása a játékos – mozgásos megtapasztalásra, cselekedtetésre, hogy az érdekes és szabadon választott tevékenység közben gyakorolhassák azokat a funkciókat, amelyek az aktuális fejlődésüket segíti.
- A gyermekek beszéd és kommunikációs képességének fejlesztése
- A gyermeki szabadság tiszteletben tartása mellett, szükség és igény esetén bekapcsolódás a játékba, ötletadás, együttjátás a gyermekekkel.
- Élményszerzési lehetőségek biztosítása.
- Az óvodapedagógus jelenlétével a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulásának segítése.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

A fejlesztési feladatok csak megfelelő feltételek biztosításával valósíthatók meg. Ezek a következők:

- nyugodt légkör
- idő
- megfelelő hely
- eszközök

Nyugodt légkör

- Az egész óvodai élet elengedhetetlen feltétele, melynek érdekében nagyon fontos az együttélés alapvető szabályainak, szokásainak kialakítása.
- A természetes, hiteles, érzelem gazdag „anyapótló” óvodapedagógusi magatartás biztosítása.
- A megfelelő, nem túl sok szabály betartása nem jelent gondot a gyermekeknek, sőt inkább fokozza a biztonságérzetét, segíti őt az eligazodásban.

Idő

- A játék a gyermek alapvető tevékenysége, ezért a napirendben erre fordítjuk a legtöbb időt.
- Fontos, hogy elmélyülten játszhasson, legyen ideje elképzelései megvalósítására.
- A nap folyamán a délelőtti és délutáni játékok egyenértékűek.
- Minél többet játszik a gyermek, annál nagyobb a lehetőség fejlődésének elősegítésére.

Hely

- A megfelelő hely biztosítása a csoportszobában és az udvaron egyaránt fontos.
- Minden csoportszobában megfelelő teret biztosítunk a nagymozgást igénylő játékokra is.
- Biztosítjuk a lehetőséget a konstruáláshoz, az ábrázoló tevékenységhez, a szimbolikus-szerepjátékhoz, kuckózáshoz.
- A kicsiknél több lehetőséget adunk az egyéni kis pihenő vagy „búvóhelyek” létrehozásához.
- A gyermekek játékától függően alakítjuk, változtatjuk a téri elrendezést.

- Az udvaron a mozgásos játékok mellett biztosítjuk a széles körű tevékenységi – lehetőségeket: homokozás, pancsolás, konstruálás, vizuális tevékenység, szimbolikus-szerepjáték, stb.

Eszköz

- A játékeszközök kiválasztása tudatos óvodapedagógusi munkával történik.
- A fejlesztési feladatok megvalósulását nagymértékben befolyásolja az eszközök kiválasztása. Ezért a gyermek általános és egyéni fejlettségén túl fontos tudni, a különböző játékeszközök fejlesztő hatását is.
- Minden csoportban biztosítjuk, folyamatosan bővítjük a gyermekek számára a sokszínű változatos fejlesztő játékokat.
- Az egészséges óvodás gyermek szeret mozogni, ezért fontos, hogy a játék alatt is biztosítsuk számára a mozgáshoz szükséges eszközöket.
- A gyermekek élményeiket, tapasztalataikat beépítik a szimbolikus-szerepjátékba. Ezekhez is biztosítjuk a szükséges eszközöket.

A játék felosztása

- gyakorló játék
- konstruáló játék
- szimbolikus-szerepjáték
- szabályjáték

Gyakorlójáték

A gyakorló játék során a véletlen mozgásból, cselekvésből fakadó siker ismétlésre készíti a gyermeket és ezek az újraismétlések nagy örömet jelentenek számára.

A gyakorló játék lehet mozgásos, manipulációs és verbális.

- Mozgásos gyakorló játékban a gyermek a játékos mozgást ugyanabban a formában ismételteti, pl. felmászik – lemászik, bebújik – kibújik, stb.
- Manipulációs gyakorló játék során a gyermekek építő elemet rakosgatnak egymásra, egymás mellé, húzogatnak, homokot öntözgetnek, kevergetnek, tépnek, firkálnak, mázolnak, agyagot vagy sarat gyurkálnak.
- Verbális gyakorló játékkal egy-egy szótagot, szót vagy dallamot, mondókát, verstördéket, dalrészletet ritmikusan ismételtetnek.

Konstruáló játék

E tevékenység közben a gyermekek különböző játékszerekből összeraknak, létrehoznak valamit. Eleinte spontán építenek, de később az átgondolt, elrendezett, meghatározott céllal végzett építés dominál.

Nagyon fontos az eszközök változatossága, ezért különböző színű, nagyságú és anyagú, kész és félkész eszközök állnak a gyermekek rendelkezésére.

A jól kiválasztott, megfelelő minőségű és mennyiségű eszközök biztosításával tudatosan fejlesztjük a gyermekek képességeit.

Minden gyermek megtalálja a neki legmegfelelőbb konstrukciós elemeket és képes ezekkel elmélyülten játszani. Megtanítjuk őket a konstrukciós játékok használatára, az anyagok kezelésére.

Különös gonddal és megértéssel segítjük a homokban folyó játékok kialakulását. A kicsiknek megtanítjuk a különböző homokozó formák használatát. A nagyobbaknak ötletet adunk arra, hogy mit lehet még homokból építeni, mivel lehet az építményt kiegészíteni, továbbfejleszteni. A csoportszobában is lehetőséget teremtünk a homokkal, vízzel, földdel való tevékenykedésekre.

Szerepjáték

A szimbolikus-szerepjáték a gyakorló játékból bontakozik ki.

A játékban a gyermek tapasztalatait, ismereteit, érzelmeit, pozitív és negatív élményeit fejezi ki. Ez a játék tükrözi a gyermek egész eddigi életét, személyiségét.

A szimbolikus-szerepjáték olyan gyermeki tevékenység, melynek önkéntességét, szabadságát tiszteletben tartjuk.

Szabályjáték

Ennél a játékfajtnál a sok lényeges elem közül a legfontosabb a szabályokhoz való alkalmazkodás.

A szabályok egyes fajtái főként a gyermekek mozgását, mások elsősorban értelmi képességeit fejleszti. Szabályjáték közben a gyermek érzelmeit tanul, tanulja indulatainak fékezését, tanulja a siker és kudarcúrást.

Helyes magatartásformákat sajátít el, a csoportos és csapatjátékokban fejlődik közösségi érzése, felelősségtudata, feladattudata.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- A játékban örömet leli és aktívan részt vesz a változatos játéktevékenységekben.
- Játéka elmélyült, kitartó, társaival együttműködik, kialakult az együttjátszás igénye, betartja az együttélési normákat.
- A konstruáló játékelemekből játékszereket tud készíteni, épít, szerel, szerkeszt s a létrehozott alkotás hatására beleképzeli magát a különböző élethelyzetekbe.
- Egyre igényesebbé válik alkotásaival szemben, az elképzelt modell egyre pontosabb visszaadására, eredményességre törekszik.
- Alkalmazkodik a játék szabályaihoz, a játszótársakhoz, megérti, elfogadja társai elgondolásait, tevékenységük logikáját.
- A szabályokat betartja: türelem, kitartás, akaraterő, mértéktartás, szerénység, eredményre törekvés, egészséges versenyszellem, tolerancia, kudarc és sikertűrő képesség jellemzi, kompromisszumra képes.
- Képes olyan játékhelyzeteket létrehozni, melyben tapasztalatai érdeklődése alapján ábrázolja a felnőttek tevékenységét és különféle kapcsolatait. Képes a játékot irányítani, vezetni.
- Képzetele, szervezőképessége életkorának megfelelő, társaival empatikus.
- Olyan szabályjátékokat is szívesen játszik, amely nagyobb ügyességet és szellemi erőfeszítést igényel.
- Sokféle ismeretet szerez az anyagok tulajdonságairól, megmunkálhatóságáról, munka közben átéli az alkotás örömet, fejlődik kreativitása.

- Az anyagok megmunkálásával, az eszközök helyes használatával egyéni fejlettségének megfelelően alakul: finommotorikája, szem-kéz koordinációja, tapintásos észlelése, valamint az alak- és formaállandóság érzékelése.

Udvari játék

Cél

- A gyermekek minden évszakban és korcsoportban tudjanak élni az udvar nyújtotta lehetőségekkel, hogy sokfajta érdekes játék alakulhasson ki.

Feladat

- A sokszínű, gazdag, örömteli udvari élet biztosításával a gyermekek mozgásigényének kielégítése, az egész személyiség fejlesztése.

Óvodapedagógus feladata

Tudatos tervezéssel, szervezéssel és változatos eszközök biztosításával teremtsen meg a tartalmas udvari játék feltételeit.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

Az udvari játék szervezésével kiemelt szerepet kapnak a mozgásos játékok, a szabad kötetlen és a szervezett irányított mozgás.

Ide tartoznak a mozgásos játékok, fogócskák, bújócskák, szembekötődik a labda-játékok, mozgásos versenyjátékok, a dalos és a mondókás népi játékok, körjátékok.

A mozgásos játékok mellett változatos udvari játéklehetőségeket biztosítunk:

- gyakorló- konstruáló játék
- szimbolikus-szerepjáték
- homokozó játék
- rajzolás, festés, mintázás
- képeskönyv nézegetés

A szabadban töltött idő, ennek tartalma, légköre része a nevelés folyamatának, része a gyermek örömteli tevékeny életének.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Önállóan dönti el kivel, mivel és hogyan szeretne játszani.
- A játék során betartja a szabályokat, rendeltetésszerűen használja a játékeszközöket.
- Alkalmazkodik a közösségi együttélés szabályaihoz.
- A változatos udvari tevékenység során fejlődik egész személyisége.

XI.2. Verselés, mesélés

A mese, a vers ősi forrása az anyanyelvi nevelésnek, régi értékeket, hagyományokat, szokásokat közvetít a gyermekeknek.

Az irodalom az anyanyelv közegén át emberi kapcsolatokra tanít, mélyíti az önismeretet, érzelmi biztonságot nyújt. A versek és mesék képi és konkrét formában - esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel - feltárják a gyermekek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a megfelelő viselkedési formákat.

Az anyanyelvi nevelésnek és a játéknak egyaránt szerves része a bábozás-dramatizálás, melyen keresztül tükröződnek a gyermekek irodalmi élményei, kiegészülve hangulatukkal, kreativitásukkal, fantáziájukkal. A gyermek kifejezheti, átélheti, eljátszhatja saját érzéseit, érzelmeit, ezáltal fejlődik egész személyisége.

Cél

- Az irodalmi alkotások iránti érdeklődés felkeltése, gyermekek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének segítése, az életkornak megfelelő irodalmi élmények nyújtásával.

Feladat

- A gyermekek látókörének szélesítése, a magyar kultúra értékeinek átörökítése az irodalmi művek szemléletes, kifejező bemutatásával, feldolgozásával.
- A gyermeki önkifejezés, kreativitás fejlesztése saját vers és mese alkotására való ösztönzéssel.

Az óvodapedagógus feladata

- A gyermekek életkorának, nyelvi fejlettségének, érdeklődésének megfelelő irodalmi alkotások választása.
- A nyelv szépségének, kifejezőerejének megismertetésével, a helyes nyelvhasználattal, mondatszerkesztéssel a biztonságos önkifejezés megalapozása.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

Az irodalmi anyag a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan, a népmesékből, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág meséiből, a népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok gyűjteményeiből, valamint klasszikus és kortárs irodalmi művekből épül fel.

Mondókák, mondókamesék, versek, formulamesék, állatmesék, láncmesék, tündérmesék, tréfás mesék, történetek.

Az anyag kiválasztásának szempontjai:

- életkori sajátosságok
- évszakok
- természet
- időjárás
- ünnepek
- a gyermekek érdeklődése

A mese oldja a szorongást, segíti a gyermek erkölcsi fejlődését és a belső képteremtés képességét. Emberi kapcsolatokra tanít és ráébreszt a külvilág megismerésére. Ezért a mindennapos mesélés, mondókázás, verselés fontos része a kisgyermek mentálhigiénés fejlődésének is. A személyiség egyensúlyának megőrzése érdekében szükség van arra, hogy a gyermek képes legyen a feszültségek elhárítására. A belső feszültség levezetésének egyik módja éppen a mesélés. A mesére hívogató szokásokat már az óvodába lépéskor kialakítjuk. Olyan lehetőségeket keresünk, amely az együttlét intimitását hangsúlyozza.

A verstanulás laza, feszültség nélküli légkörben történik. A kiválasztott versek között van vidám, gyors, pattogó, ritmusváltó, lassú, ringató, puha, lépegető, táncos ritmusú. Az

óvodapedagógus előadásmódjával, mimikájával, gesztusaival még fokozhatja a gyermek számára az érzelmi élményeket. A testi közelség kiscsoportban a legfontosabb, ilyenkor hangzanak el a hőcögtetők, lovagoltatók, ringatók, tapsoltatók.

A gyermekek a nap bármely szakában, az óvodapedagógus és saját maguk kezdeményezésére is mondanak verset, mondókát, akár egyénileg vagy csoportosan is.

Irodalmi élményeiket a kedvelt mesehősük tevékenységét, tulajdonságait szívesen ábrázolják rajzaikban, figuráikat megmintázzák. A megélt eseményeket, történeteket esetenként más irányba alakítva újra játsszák.

Bábozás

A bábjáték gyermekek belső világának egyik legkifejezőbb eszköze, ezáltal feleleveníti tapasztalatait, elképzeléseit, esztétikai, szociális élményeit. Szorongás, feszültségoldó hatása van. Az önkifejezés, önmegvalósítás egyik kiemelt eszköze.

A bábjáték forrása:

- az óvodapedagógus bábjátéka
- a gyermekek bábjátéka.

A bábozás először az óvodapedagógusk előadásában jelenik meg az óvodába való beilleszkedés megkönnyítésére. Az óvodapedagógusok modellértékű bábjátékukkal felkeltik a gyermekek érdeklődését és formálják kifejezőkészségüket. A különböző érzelmi állapotok felismerését és kifejezését hanglejtéssel, hangszínnel, beszédmintával segítik elő. A bábozásnak nagy szerepe van a személyiség fejlődésében, hiszen a gyermeknek a bábok mögé bújva lehetősége van az önmegvalósításra. A közös bábozás hat a társas kapcsolatok alakulására, szociális képességek fejlődésére is. Az óvodapedagógusk sok lehetőséget teremtenek arra, hogy a gyermekek saját elgondolásuk, elképzelésük alapján is bábozhassanak. A bábkészletet folyamatosan gyarapítjuk, bővítjük az óvodapedagógusok által és a gyermekekkel közösen készített bábokkal. A bábjátékokhoz változatos, esztétikus eszközöket biztosítunk a gyermekek számára. Fontos az életkori sajátosságoknak és az irodalmi anyagnak megfelelő méretű és típusú báb kiválasztása: ujjbáb, fakanálbáb, síkbáb, kesztyűbáb, marionett báb, termésbáb, tárgyáb.

Dramatizálás

A dramatizálás a mozgáson, látványon, beszéden és élményen alapszik. A gyermekek a saját maguk által átélt vagy irodalmi művek élményeit játsszák el kötetlen módon. Fontos a képzeletüket megmozgató, érdeklődést felkeltő kellékek, jelmezek biztosítása. Nagy szerepe van a csoportokban található tükörnek, ahol megnézheti a jelmezbe öltözködve saját átváltozását, gyakorolja a szerepnek megfelelő mozgást, mimikát, bábmozgatást.

Szükség és igény szerint esetenként az óvodapedagógusok segítséget nyújtanak a tér és tárgyi eszközök elrendezésében, a szerepek kiválasztásában, a verbális és nonverbális kommunikáció alkalmazásában. Időnként óvodai ünnepek alkalmával is készülünk versekkel, bábozással, dramatizálással, melyek az ünnepvárás hangulatát fokozzák.

A fejlesztés a beszéd és kommunikációs, valamint a szociális képességek területén kiemelkedő szerepű.

Drámajáték

A drámajátékok sokoldalúan segítik a gyermekek személyiségének fejlesztését, a társas kapcsolatok alakulását. Hozzájárulnak az önmegismeréshez, a társaik és a környező világ megismeréséhez. Lehetőséget teremtenek a gyermekek testi, térbeli, tájékozódásának

javítására, fejleszti szociális és esztétikai érzékenységüket, alkotó és alkalmazkodó képességüket. Ezekben a játékokban a játékhelyzetet az óvodapedagógus teremti meg és irányítja, modell szerepe nélkülözhetetlen. A játékok többsége mozgásos és érzékszervi megtapasztalásokra épül.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Megszilárdul a gyermek mesehallgatáshoz kapcsolódó szokása, várja, kéri a mesét, majd figyelmesen, nyugodtan végighallgatja.
- Hangulat, érzelem és alkalom egységében megérti a mondott, hallott vers tartalmát, költői képeit.
- Kialakul az átélő, illetve az azonosulni tudó képessége.
- Képesse válik a mesevilág és a valóság elkülönítésére, azonosítani tudja a valós és mesebeli hősöket.
- A folytatásos mesék, versek, meseregények szálait össze tudja kötni.
- Beszédét érzelmekkel, megfelelő természetes gesztusokkal, arcjátékokkal kíséri.
- Képes néhány mondókát, verset, mesét önállóan is felidézni. Verselés, mesélés közben használja a verbális és nonverbális kommunikáció elemeit.
- Tud mesét, történetet kitalálni, azt megjeleníteni, érzelmekkel, gesztusokkal kifejezni.
- Szívesen mesél, bábozik, dramatizál, képes a szerepek önálló elosztására.

XI.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A magyar zenei nevelés minden területén Kodály Zoltán irányelvei érvényesek. Az óvodai zenei nevelés a néphagyományokra épül. A zenei anyag feldolgozása gyakorlati megvalósítása elsősorban Forrai Katalin: *Ének az óvodában* című könyve alapján valósul meg. Ehhez illesztjük a képességfejlesztés, az önkifejezés és zenei kreativitás módszereit tartalmazó innovatív óvodai segédleteket.

A zenei nevelés meghatározó a prevenció szempontjából - mozgás, - testséma, - percepció,- verbális fejlesztés.

Cél:

- A közösen átélt énekes, zenei tevékenységek örömeinek megéreztetése.
- A zenei képességek fejlődésének elősegítése, a zenei anyanyelv megalapozása.
- Zenét értő és szerető, egészséges lelkű, kulturált, boldog emberré nevelés.

Feladat

- A gyermek zenei érdeklődésének felkeltése, zenei ízlésének és esztétikai fogékonyságának formálása.
- A különböző zenei készségek, képességek fejlesztése harmonikus, szép mozgás kialakítása.
- A zene befogadásra való képesség megalapozása. A zene tudatos, figyelmes hallgatására nevelés.
- A magyar nép hagyományainak, népszokásainak átörökítése a népi gyermekjátékok, mondókák, népdalok és a népi hangszerek megismertetése által.

Az óvodapedagógus feladata

- A zenei műveltségének, hangszeres tudásának, módszertani felkészültségének fejlesztése.
- A gyermekek zenei érdeklődésének felkeltése, az éneklés, a gyermekdalok megszerettetése.
- Modellértékű zenei előadásmódjával a gyermekek zenei ízlésének és esztétikai fogékonyságának formálása.
- A gyermekek tiszta éneklésének elősegítése.
- A zenei anyanyelv megalapozása.
- A zenehallgatás feltételeinek megteremtése, zenehallgatási szokások kialakítása.
- Tudatos tervezőmunkával a dalanyag életkornak és képességszintnek megfelelő összeállítása.
- A gyermekek zenei készségeinek, képességeinek fejlesztése.
- A harmonikus, egyöntetű, esztétikus mozgások kialakítása.
- Változatos, innovatív módszerek és eszközök alkalmazása, saját ötletek felhasználása.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

Az óvodai zenei nevelés a gyermekek egésznapos tevékenységét át hatja. A zenei nevelés anyagát a pentaton karakterű, hat hang terjedelmű, egyszerű szövegű énekes gyermekjátékok, népi mondókák, műzenei szemelvények alkotják. A dalanyag az óvodáskorú gyermek életkori sajátosságainak és érdeklődési körének megfelelően, a művészi igényű megkomponált gyermekdalokkal bővül.

A kisgyermekek zenei képességei a rendszeres éneklés, népi dalosjátékok és táncos-zenei tevékenységek hatására intenzíven fejlődnek, az igényes zenei nevelés során örömteli élménnyé válnak. A képességfejlesztő énekes, zenei vagy hangszeres játékok játszása fejlesztően hat a gyermek egész személyiségére.

Mondókák

A mondókák zenei értéke a gyermekdalokéval egyenlő, szerepük a gyermek személyiség fejlesztésében jelentős. Az óvodai zenei nevelés a mondókákat a magyar gyermekjáték-hagyomány anyagából meríti.

Egyszerű szövegűek, könnyen megtanulhatóak, rövidek. A bennük található tájszavakkal, régies igealakokkal, hagyományokat, népszokásokat elevenítenek fel. Elősegítik gyermekek szókincsének bővítését, a nyelv frissítését. Az ismétlődő fordulatok, állandó szókapcsolatok, ikerszavak, rímek, ritmusok, nyelvtörők élményt nyújtanak a gyermekek számára.

Énekes játék

A magyar gyermekdalok, énekes játékok alkotják az óvodai dalanyag legnagyobb részét. A dalok témája a természettel, állatokkal, növényekkel kapcsolatos. A gyermekdalok zenei sajátosságai a játék mozgásából, a beszéd hanglejtéséből, és hangsúlyaiból fakadnak.

A dalok kiválasztásánál figyelembe vesszük a gyermekek életkori sajátosságait, érdeklődését, az évszakokat és aktualitásukat.

Az énekes játékok szabályait a gyermekek megismerik, a játék örömeért önként vállalják.

Szívesen énekelnek, játszanak, táncolnak, önként is kezdeményeznek énekes gyermekjátékokat. Az óvodapedagógussal való éneklés, énekes játékok játszása során érzelmi világuk gazdagabbá válik.

Zenehallgatás

Az óvodai zenehallgatás gerince a népdalkincs, melyet kiegészítünk más népek dalaival és igényesen megválasztott műdalokkal. A zenehallgatási anyag kiválasztásánál figyelembe vesszük a csoportba járó gyermekek nemzetiségi, etnikai, kisebbségi hovatartozását is. Megismertetjük őket különböző jellegű dallamokkal, zenei hangulatokkal, hangszerek sajátos hangszínével és játékaival. A gyermekek számára a legnagyobb élményt az óvodapedagógus élő, igényes, szép előadás módja, éneke jelenti.

A zenei képességek fejlesztésének területei:

- Az éneklési készség fejlesztése
 - Tiszta éneklés
 - Gyenge hallású gyermekek fejlesztése
 - Gyermekehang ápolása és fejlesztése
- A zenei hallás fejlesztése
 - Magas és mély hang különbsége
 - Halk és hangos közötti különbség
 - Hangszínek felismerése
 - Belső hallás fejlesztése
- A ritmusérzék fejlesztése
 - Egyenletes lüktetés
 - Mondókák és dalok ritmusa
 - Az egyenletes lüktetés és a ritmus összekapcsolása
 - Tempóérzékelés
 - Mozgáskultúra, gyermektánc
 - Gyermekehangszerek
- A zenei formaérzék fejlesztése
 - Motívumhangsúly kiemelése
 - Dallammotívum
 - Ritmusmotívum
- A zenei alkotókészség fejlesztése
- A zene hallgatására nevelés

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Szívesen énekel egyénileg és csoportosan néhány dalt tisztán és helyes szövegkiejtéssel.
- A gyermek el tudja kezdeni a dalokat és biztonsággal énekel csoportosan és egyénileg is.
- Egyszerű dallammotívumokat tisztán visszaénekel.
- A mondókákat – az egyenletes lüktetést kiemelve – a magyar beszéd ritmusa szerint mondja. Ismert dalt hallás alapján szöveg nélkül tud dúdolni, zümmögni vagy egyszerű szótagokkal kifejezni.
- Felismeri a magas és mély éneklés közötti különbségeket, tud magasabban és mélyebben énekelni, dalt kezdeni. A jól ismert dallamokat tudja éneklés közben térben kézzel mutatni.
- Felelgetős játékokat két csoportban folyamatosan, segítség nélkül is el tud énekelni. Tisztán énekel vissza (kétszer 2/4 ütemben) változatos dallammotívumokat.

- Ismeri a halk és hangos közti különbséget, tud halkán, hangosan énekelni, tapsolni, beszélni.
- Felismeri a dallamot dúdolásról, hangszerről, sajátos kezdő, erősen eltérő belső vagy záró motívumokról.
- Tud dalokat – hallható jelre – hangosan és magában énekelni.
- Felismeri a természet és környezet hangjait, figyeli és megkülönbözteti a hangszínek finom eltéréseit zörejen, beszédhangon egyaránt.
- Megnevez néhány hangsort, megszólaltatja azokat és felismeri hangjuk alapján is. Ezekkel kifejezi a lüktetést, a ritmust és a motívumhangsúlyt.
- Megkülönbözteti az egyenletes lüktetést a dal ritmusától. A különbséget kifejezi cselekvéssel, énekkel, mozgással.
- A dalok, mondókák ritmusát – belső hallás alapján éneklés nélkül is – összekapcsolja. A jól ismert dalokat, mondókákat jellegzetes ritmusuk alapján felismeri a megjelölt dalcímek nélkül is.
- Szöveges ritmusmotívumokat visszatapsol csoportosan és egyénileg is.
- Megérzi a zenei motívum hosszát a kezdő hangsúly kiemelése nélkül is.
- Összehasonlítja és énekléssel, mozgással mutatja a normál tempónál gyorsabbat és lassabbat.
- Képes a fogalompárok összekapcsolására, azok kifejezésére, pl.: magasan és gyorsan beszél, mélyen és lassan énekel, halkán és gyorsan jár, hangosan és lassan tapsol.
- Képes harmonikus, összerendezett mozgásra, az egyszerű táncos mozdulatok megformálására, a mozgásokat társaival együttműködve, egyöntetűen, esztétikusan végzi.
- Térformákat kialakít segítség nélkül is.
- Ismeri a „szünet” fogalmát, játékosan ki tudja fejezni azt.
- Felismeri és megszólaltatja a hangszereket, és ezekkel kifejezi a lüktetést, a ritmust és a motívumhangsúlyt
- Figyelmesen, élvezettel hallgat éneket, zenét, hangszereken előadott dalt

XI.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A vizuális nevelés összetett, sokszínű nevelési terület. Az óvodai nevelés egészét áthatja, a világ tágabb megismerését szolgálja. Magában foglalja a rajzolást, festést, mintázást, építést, képalakítást, konstruálást, kézimunkát, környezetalakítást. A nevezett tevékenységek a szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés és a személyiségfejlesztés fontos eszközei. Ábrázoló – alakító kifejező tevékenysége során fejlődik a gyermek vizuális érzékelése, emlékezete, értelmi képessége, alkotóképessége, esztétikai érzékenysége.

Az ábrázoló tevékenység a tárgyi világ megismerését, feldolgozását, újraalkotását teszi lehetővé a gyermek számára.

Általa gazdagodik a gyermek tér-, szín-, forma képzelete, fejlődik esztétikai érzéke, a szép iránti nyitottsága, igényessége.

Jártasságra tesznek szert a gyermekek különböző eszközök használatában, változatos technikákat ismernek meg, kialakul az írás elsajátításához szükséges finommotorikájuk.

Cél

- A gyermek élmény- és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezéséhez a lehetőségek biztosítása.

- Esztétikai érzékük, szép iránti fogékonyságuk alakítása.
- A helyes ceruza fogás elsajátíttatása.

Feladat

- A vizuális nevelés változatos lehetőségeinek megteremtése a mindennapok folyamán.
- A változatos tevékenység során a tárgyi világ megismerése, feldolgozása, újraalkotása. A gyermeket egyéni fejlettségi szintjének megfelelően képi-, plasztikai kifejező képesség birtokába juttatja, kialakítja bennük az elemi képolvasási, komponáló, térbeli tájékozódó és rendező képességeket.

Az óvodapedagógus feladata

- A vizuális tevékenységekhez szükséges feltételek megteremtése – hely, idő, változatos eszközök biztosítása.
- Sokszínű tevékenységi lehetőségek biztosítása, változatos technikai alapelemek, eljárások megismertetése.
- Az eszközök helyes, biztonságos kezelésének megtanítása.
- Kézmozgás, finommotorika fejlesztése.
- Alkotási vágy felkeltése, alkotói képességek megalapozása és a fantáziavilág gazdagítása.
- A gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására törekvés.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

A vizuális nevelés az óvodai nevelés egészét áthatja, fontos eszköze a személyiségfejlesztésnek. A gyermek vizuális tevékenysége beépül a spontán játékba, természetes úton megy végbe az önkifejező folyamat.

A gyermekek megtapasztalják a téri viszonyokat. A kialakult testséma segíti őket, hogy térben, mozgásban, történésben ábrázolják a különböző dolgokat.

Nyitott polcon, elérhető helyen, esztétikus, célszerű, sokféle eszköz áll a gyermekek rendelkezésére, melyet a nap folyamán bármikor szabadon használhatnak. Fontos, hogy a tevékenység által igény alakuljon ki a gyermekben arra, hogy képi és plasztikai módon kifejezze érzéseit, a saját maga által készített alkotással.

A gyermekeket hagyjuk addig dolgozni, míg el nem készül az alkotás, de szükség szerint másnap is folytathatják. Lehetőséget adunk arra, hogy a játszó gyermekek is bármikor bekapcsolódhassanak az alkotó munkába.

A gyermekek egyéni képességeinek és fejlettségének megfelelően ötletet adunk, segítjük a gyermeki kreativitást, ösztönözzük őket a részletesebb, tökéletesebb kidolgozásra.

Gyakran juttatjuk sikerélményhez őket, hogy máskor is kezdjenek az alkotó munkához.

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka tevékenység tartalma

- rajzolás
- festés
- mintázás
- építés
- képalakítás
- a kézimunka különböző fajtái

- a műalkotásokkal és népművészettel való ismerkedés

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Örömmel és szívesen kezdemény a nap bármely szakában vizuális tevékenységet.
- Ábrázolása kifejező, a tevékenység során változatos színeket, formákat használ, megjelenik a mozgásábrázolás és a hangulat kifejezése.
- Képkalkotása kifejezi gondolatait, elképzeléseit, élményeit.
- A különböző vizuális technikákat képes önállóan alkalmazni, tud egyszerű formákat papírból vágni, hajtogatni, ragasztani.
- Bátorabb a téralakításban, képessé válik a tárgyak térbeli kiterjedésének tapasztalati felismerésére, főbb jellemzők megnevezésére.
- Plasztikai munkája egyéni, részletező, képes hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket.
- Képkalkotásban egyéni módon jeleníti meg élményeit, elképzeléseit.
- Tevékenysége során képes a figyelmét összpontosítani, technikai tudását tökéletesíteni, így önmaga is elkezd javítani a saját elkészülő alkotását.
- Kialakul az eszközök használatának szokásrendszere.
- Csoportos alkotásnál képessé válik a részfeladatok egymás közti felosztására.
- Rácsodálkozik a szép látványára, tud gyönyörködni benne.
- Egyéniségének, képességének, érdeklődésének megfelelően eljut a jól végzett munka öröméhez, megbecsüléséhez.
- Megfogalmazza önértékelését, beszélgetni tud az alkotásról.
- Környezetében észreveszi a szépet, kialakul esztétikai fogékonysága, értékelő képessége.

XI.5. Mozgás

A mozgás sokoldalú tevékenység az egész óvodai életet átszövi a nap minden percében. A sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal elősegítjük a természetes hely-, helyzetváltoztató – és finommotoros mozgáskészségek, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlesztését.

Cél

- A mozgásos tevékenységek, játékok által a gyermekek természetes mozgásának, a testi képességeinek fejlesztése.
- Az egészséges testi-lelki fejlődés biztosítása.
- A harmonikus összerendezett mozgás kialakítása.

Feladat

- A gyermekek mozgáskedvének megőrzése.
- A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazásával a koordinációs és kondicionális képességek fejlesztése, a gyermekek teherbíró képességének, egészségének növelése.
- A helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakítása.

- A gyermeki szervezet fejlődésének, teherbíró, ellenálló és teljesítő képességének fokozása
- A gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó rendszeres egészségfejlesztő testmozgás.
- Rendszeres mozgással az egészség megóvása.
- Biztosítjuk a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatását.
- Az egészséges életmódra nevelés.

Az óvodapedagógus feladata

- Biztosítja, hogy a szabadjáték tevékenységeiben minden gyermek megtalálja a fejlettségének, érdeklődésének, temperamentumának legmegfelelőbb mozgásos tevékenységet.
- A szabad játékhoz, a mindennapos frissítő-, és a szervezett mozgásos tevékenységekhez biztosítja a feltételeket: megfelelő mozgástér, eszközök.
- Az alapvető szabályok megtanítása, betartatása.
- Kellemes légkörben, jól szervezett mozgásos tevékenységek által a mozgáskultúra, a térben való tájékozódás, helyzetfelismerés és alkalmazkodó képesség fejlesztése.
- Mozgásos tevékenységek által az értelmi szociális képességek és akarati tulajdonságok fejlesztése.
- Változatos mozgásszerekkel, kézi szerekkel, kondicionális - koordinációs képességek fejlesztése.

A mozgásfejlesztés az alábbi területeken valósul meg.

- Szabadjátékban. (a csoportszobában az udvaron)
- Mozgás foglalkozáson.
- Mindennapi frissítő mozgáson.

Mozgásfejlesztés a szabadjátékban

A gyermekek napirendjét úgy alakítjuk, hogy egész nap biztosítva legyen megfelelő hely és eszköz a mozgásos tevékenységekhez a csoportszobában.

A megfelelő helyet a teremrendezéssel biztosítjuk, kihasználjuk a csoportszobához tartozó helyiségeket, ha a gyermekek felügyelete biztosított.(pl. öltöző)

Óvodánk minden csoportjában van mozgásfejlesztő eszköz, amit a gyermekek megtanulnak rendeltetésszerűen használni, a nap megfelelő időszakában mozoghatnak rajta. Az eszközök kiválasztásánál figyelembe vesszük a gyermekek életkorát, fejlettségi szintjét, és a csoport összetételét.

Folyamatosan lehetőséget biztosítunk az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységek és speciális gyakorlatok beiktatásával, a testalkati deformitások megelőzésére, hátizmok, lábboltozat megerősítésére és a helyes hasi légzés kialakítására.

A gyermekek mozgásigénye különböző. Fontos, hogy a nagyobb, aktívabb mozgást, és a nyugodt tevékenységet kedvelő gyerekek is megtanulják az egymáshoz való alkalmazkodás szabályait.

Kellemes légkörben, jól szervezett mozgásos tevékenységben a gyermekek örömmel vesznek részt, ez pozitív élményt nyújt, és újabb cselekvésre készíteti őket.

Az óvodai nevelés minden napján az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve minden gyermek számára biztosítjuk a lehetőséget

- a szabadjátékban megjelenő, mozgásos tevékenységekre
- az egészségfejlesztő testmozgásra

Mozgásfejlesztés az udvaron

Az óvodás korú gyermekeknek nagy a mozgásigénye, ezt elégítjük ki a szervezett és spontán tevékenységekkel.

Az udvaron is kihasználunk minden lehetőséget a szabad mozgásra, mert ezáltal kipróbálhatják saját mozgásbeli teljesítőképességüket.

Törekszünk a gyermekeket legjobban fejlesztő, mozgásos játékok alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

Az udvaron is biztosítjuk a kellő felszerelést, különböző anyagokat, eszközöket, melyeket a gyermekek egyéni szükségleteiknek megfelelően használhatnak.

Minden csoport udvarán komplex mozgásfejlesztési lehetőséget biztosító udvari fajáték áll a gyermekek rendelkezésére, melyek gazdagítják a gyermekek élményeit és játékra készítetik őket, ezáltal is segítve a kívánatos szocializációt, az együttes örömet.

Mozgásfejlesztés a mozgás foglalkozáson

A mozgás foglalkozások anyaga:

- torna
- atlétika
- és játék jellegű fő gyakorlatokból épül fel

Az irányított mozgásos tevékenységek fejlesztik a gyermek személyiségének egészét

- pozitív én képét
- önkontrollját
- érzelemszabályozását
- szabálykövető társas viselkedését
- együttműködését
- kommunikációját
- probléma megoldó gondolkodását

Heti egy alkalommal kötelező formában történik a szervezés mindhárom korcsoportban.

Tervezésnél figyelembe vesszük a gyermekek életkori sajátosságait, a csoport fejlődési ütemét, általános fejlettségét, hogy minden gyermek megtalálja az egyéni képességének legmegfelelőbb mozgásos feladatot.

Ennek érdekében fontos a különböző nehézségű differenciált feladatok adása.

A mozgás foglalkozásokon és a mindennapi mozgásba beiktatunk speciális gyakorlatokat (tartáskorrekciós gyakorlatok, lábboltozat erősítő gyakorlatok).

A gyakorlatok végrehajtásával olyan készségeket és képességeket alakítunk ki, amelyek elősegítik az egyre pontosabb mozgás elvégzését.

A szervezésénél gondot fordítunk a várakozási idő kiküszöbölésére, a folyamatos mozgásra.

A mozgásfejlesztést az időjárástól függően a szabadban szervezzük, kihasználva a jó levegőt, a tiszta környezet pozitív élettani hatását.

Mindennapos mozgás

A napi tevékenységek részeként a mindennapos, 10 – 20 perces frissítő mozgás tervezése során elsődlegességet biztosítunk a mozgásos játékoknak. A mindennapos mozgást az időjárás függvényében szervezzük.

A gyermekek szívesen és örömmel vesznek részt a rendszeresen szervezett mozgásos frissítő tevékenységekben, önállóan is kezdeményeznek mozgásos játékokat.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- Mozgása harmonikus, összerendezett.
- A mozgásos feladatokat pontosan végzi.
- Képes ütemes járásra, irányváltoztatásra.
- Futás közben a gyorsaság érdekében leredukálja a felesleges mozdulatokat.
- Ugrásnál kialakul a megfelelő irányú kar- és lábmunka, elrugaszkodásnál, talajfogásnál dolgozik a comb, lábszár és a lábfej izomzata.
- Szem-kéz, szem-láb koordinációja, egyensúlyérzéke nagymértékben fejlődik.
- Kialakul a testséma tudata, tudatosul a személyi zónák kiterjedése.
- Képes a jobb-bal megkülönböztetésére.
- Téri tájékozó képessége kialakult, irányokat meg tud különböztetni.
- Ismeri saját testét, testrészeit, megnevezi és beazonosítja azokat.
- Fizikai erőnléte, állóképessége életkorának megfelelő.
- Fejlett az egyensúlyérzéke.
- A mozgásos játékok, gyakorlatok téri helyzetek felidézésére képes, vizuális memóriája korának megfelelően fejlett.
- Ismer legalább egy labdajátékot (foci, kidobós).
- Ismeri legalább 2-3 kéziszert használatát (labda, ugróköté, karika).
- Képes alkalmazkodni társaihoz, korához képest fejlett az önuralma, toleráns, együttműködő, segítőkész.
- Egészséges versenyszellemmel képes küzdeni.
- Képes a szabályok pontos betartására.

XI.6. A külső világ tevékeny megismerése

Cél

- A gyermekek életkoruknak megfelelő szinten minél több tapasztalatot szerezzenek (mozgásos és érzékszervi) tevékenységeken keresztül az őket körülvevő természeti, emberi, és tárgyi környezetből.
- Biztonsággal tájékozódjanak és igazodjanak el környezetükben.
- A szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, néphagyományok, szokások megismertetése.
- A közösséghez való tartozás élményével a nemzeti, a családi és a tárgyi kultúra értékeinek megismerése, megszerettetése és védelme.

Feladat

- A környezet megismerése során a gyermekekben a kulturált, biztonságos életvitel szokásainak kialakítása.
- A szűkebb és tágabb környezet felfedeztetése során a gyermekek pozitív érzelmi viszonyának kialakítása, a természeti-emberi- tárgyi világ értékei iránt.
- A lakóhely, a lakókörnyezet sajátosságainak megismerése fokozatos bővítése a tágabb környezet megismerésével.
- Komplexitásra törekvés a világ megismerésében, a tapasztalatszerzésben.

A természeti és társadalmi környezet megismerésének területei, témakörei:

A gyermek és környezete:

- Család –óvoda – lakóhely.
- Testrészek, egészségvédelem.
- Emberek munkája, foglalkozása.
- Időjárás, természeti változások, jellemzők.
- Az évszakok megfigyelése.
- Napszakok.
- Növény és állatvilág.
- Közlekedés.
- Kísérletek végzése.

Környezet és természetvédelem

Cél

A természetes környezethez fűződő pozitív viszony, szokások, szokásrendszerek, viselkedési formák kialakítása

A környezeti és természetvédelmi nevelés elvei és feladatai:

- Környezettudatos magatartás alakítása.
- Kihasználjuk azokat a lehetőségeket, amelyek által a gyermekek már óvodás korban elsajátítják – életkorukhoz, egyéni sajátosságaikhoz mérten – a természettel való együttélés erkölcsi szokásait, a természetbarát magatartást.
- Tudatosítjuk bennük, hogy a környezet károsítása veszélyezteti az emberi lét minőségét.
- Érezzék magukénak a környezet minden értékét, féltsék mint „legkedvesebb játékukat”, hogy felnőtt korukra a környezetük iránt felelősséget érző emberekké váljanak.
- Megismertetjük a gyermekeket az egészséges életmód szokásaival, a szűkebb és tágabb környezetük adottságaival.
- Megtanítjuk őket együtt élni a természettel, élvezni a csendet, a madarak énekét, a tiszta levegőt, a patak csobogását, s hogy ne viselkedjenek ellenségesen a környezetükben lévő élőlényekkel szemben.

Jeles napok, hagyományok ápolása

A természetvédelem napjairól óvodánkban is megemlékezünk.

A jeles „zöld” napok:

- Szeptember 23. Takarítási világnap
- Október 4 Az állatok világnapja
- Március 22. A víz világnapja
- Március 23. Meteorológiai világnap
- Április 22 A Föld napja
- Május 10. Madarak és fák napja
- Június 05. Környezetvédelmi világnap

Tevékenységi lehetőségek:

- Tapasztalatszerzés, természetes környezetben séták, kirándulások alkalmával (erdő, víz, föld, élő-, élettelen környezet).
- Megfigyelések, kísérletek végzése.
- Szelektív hulladékgyűjtés,- talaj megóvása.
- Állatvédelem- madáretetés, állatok élőhelyének megóvása, állatgondozás.
- Piac látogatása, zöldségek, gyümölcsök feldolgozása, szüret.
- Növények gondozása. az udvaron és a virágoskertben.
- Élősarok kialakítása a csoportszobában.
- Évszakok megfigyelése, hatása az élővilágra.

Az óvodapedagógus feladata

- A környezet tevékeny megismertetése, a minél több érzékszervvel való megtapasztalás lehetőségeinek biztosításával.
- Sokoldalú tapasztalat és ismeretszerzési lehetőségek biztosítása, a spontán és szervezett tevékenységeken keresztül.
- A környezeti kultúra és biztonságos életvitel szokásainak alakítása.
- A természetszeretetre, környezetvédelemre nevelés, tudatosítása, személyes példaadáson keresztül.
- A gyermekek önálló véleményalkotásának, ítélőképességének fejlesztése.
- A környezettudatos magatartás alapozása alakítása a fenntartható fejlődés érdekében.
- A környezet szépségének, harmóniájának felfedeztetése
- A Környezetbarát szokások megalapozása (takarékoskodás a vízzel, árammal, papírral, ill. a hulladékkezelés, szelektálás).

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- A gyermek megérti, és cselekvő részvétellel megtapasztalja életkorának és fejlettségének megfelelő szinten szűkebb és tágabb környezetét.
- Ismeri és tudja lakcímét, szülei nevét, foglalkozását, munkahelyét

- Különbséget tud tenni évszakok között, felismeri a napszakokat és azokhoz tartozó tevékenységeket, megnevezi a hónapokat.
- Ismeri a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat.
- Megnevezi környezetének növényeit, s tudja azok gondozását.
- Ismeri és betartja a közlekedési szabályokat.
- Ismeri, megnevezi a közlekedési eszközöket.
- Ismeri környezetének színeit.
- Megnevezi a testrészeket.
- Szereti és védi a természetet, kialakul környezettudatos magatartása.
- Képes önálló véleményalkotásra, ismeri az ok- okozati összefüggéseket.

XI.7. Külső világ tevékeny megismerése- matematikai tapasztalatokkal

A környezet megismerése közben alakul a gyermekek mennyiségi formai nagyságbeli, tér és síkbeli szemlélete.

Cél

- A környező világ megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatok szerzése.
- A környezetünk mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedezése, megtapasztalása játékos formában, a gyermekek érdeklődéséhez, ötleteihez igazodva.

Feladat

- A gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése, az elemi ok-okozati összefüggések felismertetése, megtapasztalása.
- Pozitív viszony kialakítása a probléma helyzetek megoldásához.
- A logikus gondolkodás megalapozása, a játékos cselekvés és tapasztalatszerzés közben, amely minden érzékszervet, bevon a megismerésbe.

Óvodapedagógus feladata

- A matematika iránti érdeklődés felkeltése és fenntartása.
- A spontán adódó matematikai tartalmi lehetőségek kihasználása.
- Sokoldalú tapasztalatszerzési lehetőségek biztosítása, problémahelyzetek teremtése.
- Matematikai fogalmak, kiterjedések megismertetése az életkori sajátosságok és az egyéni fejlődési ütem figyelembevételével.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

A gyermekek már az óvodába bekerüléskor is rendelkeznek bizonyos matematikai ismeretekkel.

A szabad játékban és a különböző tevékenységekben, folyamatosan létrejöhetnek olyan szituációk, amelyek alkalmasak a matematikai tartalmak közvetítésére.

A 4 éves kor után tudatosan irányított, tervezett játékon, mozgáson, tapasztaláson és cselekedtetésen alapuló tevékenységekkel szereznek matematikai ismereteket.

5-6-7 éves korban ismereteket, tapasztalatot szerez a részképességek, gondolkodási műveletek és szokások elsajátításához. Igyekszünk minél több problémahelyzetet teremteni, aktivizálni a gyermekeket a logikus gondolkodásra. Mennyiségi, térbeli, geometriai ismeretek nyújtásával

segítjük formaképzetük alakulását. A komplex tevékenységek alkalmat adnak arra, hogy a korábban megszerzett ismereteket rendszerezzük, a megfigyelések, tapasztalatok körét szélesítjük, a spontán tanultakat rögzítjük.

A tapasztalatokat érzékszerveik által, játékos cselekvés közben szerzik, látás, hallás, tapintás útján juttatjuk őket sokoldalú információkhoz. A matematikai tapasztalatok, élmények gyűjtése során fejlesztjük a gyermek:

- pontos, differenciált, valóság-hű észlelését
- az alak, forma, szín pontos felfogását
- az összetartozó részek értelmes egészként való észlelését
- megadott formák, színek megtalálását, kiemelését egy képi vagy tárgyi környezetből (alak, háttérészlelés)

Számfogalom előkészítése, megalapozása

- Mennyiségek összemérése hosszúság, magasság, szélesség, vastagság, bőség, tömeg, űrtartalom szerint.
- Halmazok összemérése, bontása, kiegészítése.
- Műveletek végzése során: becslés, párosítás, számlálás, a több, kevesebb, ugyanannyi semmi fogalmának érzékeltetése, gyakorlása.
- Számfogalom kialakítása 0-10-ig.
- Mennyiségfogalom kialakítása egyéni fejlettségtől függően differenciáltan.
- Sorba rendezett elemek helye a sorban, sorszámok, sorozatok.
- Mérések különböző egységekkel, hosszúság, terület, tömeg, űrtartalom.

Tapasztalatszerzés a geometria körében

- Tapasztalatszerzés gömbölyű és szögletes formákról, tárgyakról érzékelés útján.
- Építések, alkotások szabadon és másolással térben és síkban.
- Tapasztalatok szerzése síkmértani formákról.
- A rész – egész viszonyának megértése.

Tájékozódás a térben és a síkban

- Irányok azonosítása, megkülönböztetése.
- Játékok a tükörrel, tükrös alakzatokkal, szimmetria.
- Labirintus játékok.
- Változatos ritmikus sorokat, sorozatokat létrehozása (színekkel, hangokkal, mozgással, formákkal).

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Felismeri az ismert tárgyak, eszközök egy részletének hiányát.
- Helyesen ítéli meg az adott tárgyak térbeli helyzetét.
- Megkülönbözteti és helyesen használja a jobbra-balra irányt, érti a térbeli helyzetek megnevezéseit.
- Megadott minta alapján másolással képes építéseket, alkotásokat létrehozni.
- Elemek sorba rendezését biztonsággal végzi.
- A legkülönbözőbb vizuális mintákat tudja folytatni, meghatározza egy elem helyét.

- Tapintással felismeri a tárgyakat, formája, mérete, felülete, anyaga alapján.
- Tapintással felismert dolgokat tud párosítani, sorba rendezni fokozatuk szerint, csoportosítani egy-egy minőségi jellemző alapján.
- Képes tapintással felismert tárgyakat megkeresni vizuális mintában.
- Képes jellemezni azt a tárgyat, amit tapintással felismert, ugyanúgy más személy által leírt, jellemzett tárgyakat tapintással kiválasztani.
- Tud összehasonlítást végezni, ítéleteket alkotni térbeli és mennyiségi viszonyokra, összefüggésekre vonatkozóan.
- Felismeri a kis számokat összkép alapján.
- A tárgyakat meg tudja számlálni legalább 10-ig, helyesen ítéli meg a darabszám változásait.
- Logikus gondolkodása következtetései életkorának megfelelőek.
- Problémamegoldó készsége jó.
- Van tapasztalata a tükörképről, szimmetriáról.
- Felismeri a rész-egész viszonyát.
- Jól tájékozódik a térben és a síkban, helyesen használja az irányokat, névutókat.
- Képes másolásra, sorba rendezésre, vizuális minták kirakására.
- Tapintásos észlelése kialakult és ez alapján felismeri a tárgyakat mérete, felülete alapján.
- Tud halmazt képezni megadott szempont szerint, különböző tulajdonságok alapján szétválogatni, összehasonlítani, sorba rendezni.
- Felismeri a térbeli és mennyiségi viszonyokat, tud összehasonlítást végezni, ítéletet alkotni.
- Felismeri a kis számokat összkép alapján.
- 10-es számkörben biztosan számlál, tud halmazokat bontani és részhalmazokat egyesíteni.

XI.8. Munka jellegű tevékenységek

Cél

- A munka megszerettetésén keresztül olyan képességek, készségek, kompetenciák kialakítása, melyek természetes módon alakítják a gyermekek szociális magatartását, társas kapcsolatát.
- A mindennapi munkavégzés közben cselekvő tapasztalással jussanak egyre több információ birtokába az őket körülvevő világról.

Feladat

- Önként, örömmel szívesen és aktívan kapcsolódjanak be munkajellegű tevékenységekbe.
- Szerezzenek tapasztalatokat az emberi és tárgyi környezetről, az anyagok tulajdonságairól, az eszközök célszerű használatáról.
- Munkájuk során természetes, észrevétlen módon reagáljanak a külső szükségletekre, vegyék észre, ha valamit meg kell tenniük, el kell végezniük.

- Ismerjék meg a munkafolyamatokat, a munkavégzés pontos menetét, a részfolyamatok beosztását és pontos végrehajtását.
- Munkavégzés közben tudjanak egymáshoz alkalmazkodni.
- Ismerjék el a saját és mások által végzett munka értékeit.

Az óvodapedagógus feladata

- A munkavégzéshez szükséges attitűdök megteremtése.
- Megfelelő méretű és mennyiségű munkaeszköz biztosítása.
- A gyermekek életkorának megfelelő munkalehetőségek biztosítása.
- A munkaeszközök tárolása a gyermekek számára hozzáférhető helyen – el tudja venni, a munka végeztével helyére tudja tenni.
- A gyermekek egyéni fejlettségének megfelelő segítségnyújtás, fejlesztő hatású értékelés.
- Az eszközök biztonságos használatának megtanítása, sérülés, baleset megelőzés.
- A gyermeki munka tudatos szervezése a csoport összetételét a gyermek egyéni fejlettségét figyelembe véve.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

A gyermek mindennapi életének része a munkajellegű tevékenység, amely az óvodai élet egészében érvényesülő folyamat.

Ez a tevékenység az idő folyamán egyre önállóbbá válik, s a gyermek egyre magasabb fokú együttműködését igényli.

Az egyes munkafajtákat fokozatosan vezetjük be, és a munka mennyiségét fokról-fokra növeljük.

Elegendő időt biztosítunk a munka elvégzésére, hogy sietség nélkül végezhesék el a feladatot.

Eleinte az elvégzett tevékenység feletti közös öröm, később a kötelességtudat dominál.

Az óvodánkban végzett munkafajták:

Önkiszolgálás:	- Testápolás - Öltözködés - Étkezés
Alkalomszerű és egyéb munkák:	- Egyéni megbízatások - Környezet rendjének megőrzése
Közösségi munkák:	- Naposi munka - Felelősi munka

Önkiszolgálás

Az önkiszolgálási tevékenységekkel a gyermekek a saját személyükkel kapcsolatos feladatokat látják el. Ide tartoznak a testápolás, öltözködés, étkezési tevékenységek, s a hozzájuk kapcsolódó szokásrendszer kialakítása.

Ezek részletes tartalma az Egészséges életmódra nevelés fejezetben található.

Alkalomszerű munka

- Az alkalomszerű és egyéb munkák általában előre nem meghatározhatóak.
- Mindezeket a feladatokat a szükségletektől, a munka jellegétől, a körülményektől függően a csoport egyidejűleg végzi, vagy megbízatásként egyes gyermekek teljesítik.
- Alkalomszerű munkának tekintendő a környezet rendjének biztosítása, segítség az óvodapedagógusnak, egymásnak és a kisebbeknek, ajándékkészítés és egyéb megbízatások.

Közösségi munka

Naposi munka

A naposi munkaközösségi megbízatás. A naposi rendszert a csoport szokásait figyelembe véve, fokozatosan vezetjük be.

A naposság feladattudatot feltételez, figyelemösszpontosítást igényel.

A naposi munka tartalma az étkezéssel kapcsolatos teendők ellátása.

A naposi megbízatások rendjét és ennek tartalmát az óvodán belül azonos elvek alkotják.

Felelősi munka

Az öltöző és mosdó felelősök önként, majd megbízás alapján látják el a feladatot.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Önállóan, szükségleteinek megfelelően végzi az önkiszolgálási tevékenységeket.
- Önként, szívesen vállal alkalomszerű és egyéb munkát.
- A gyermek részt vesz a csoportszoba díszítésében, rendezésében, a környezet rendjének megőrzésében.
- Óvja és megbecsüli környezetét.
- A kialakult, egységes szokásrendszernek megfelelően végzi a rábízott feladatokat.
- Segít a játékeszközök megjavításában, a játékszerek tisztításában, a babaruhák mosásában.
- Ünnepekre ajándékot készít.
- Önállóan és igényesen végzi a naposi teendőket, tapasztalatot szerez a munkavégzés célszerű sorrendjéről.
- Ismeri a munkavégzéshez szükséges szerszámokat, eszközöket, ezeket rendeltetésszerűen használja.
- Észreveszi a munkában elért eredményeket.

XI.9. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Cél

- A folyamatos tanulás lehetőségeinek biztosítása az óvodás gyermek kompetenciáinak kialakítása a kultúra átadás folyamatában.
- A gyermekek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendszerezése.

Feladat

- A játékos tevékenységekben megvalósuló cselekvéses tanulás, mely a gyermek teljes személyiség fejlődését és fejlesztését támogatja.
- A gyermekek képességeinek fejlesztése, ismereteinek megalapozása az iskolakezdéshez szükséges testi, szociális és értelmi érettség kialakítása.
- A 3-7 éves korosztály fejlettségéhez igazodó, példaértékű fogalomhasználat.

Óvodapedagógus feladata

- A tanulást támogató környezet megteremtése – nyugodt, érzelmi biztonságot nyújtó légkör.
- Gazdag, sokszínű élmény, tapasztalatszerzés és felfedezés lehetőségének biztosítása, melyben a gyermekek cselekvő aktivitása, kreativitása érvényesül.
- A tanulás folyamatában a gyakorlati probléma megoldás lehetőségének biztosítása.
- A fejlődéshez szükséges differenciált tevékenykedés feltételrendszerének megteremtése.
- Ismereteinek folyamatos bővítése.
- Sok cselekvéssel, mozgással, tevékenykedtetéssel a sokoldalú érzékelés, észlelés biztosítása.
- Korszerű óvodapedagógiai módszerek használata (a gyermek kezdeményezéseire támaszkodó, differenciálás, kooperatív technikák, mozgás, zene felhasználása, szülőkkel való partneri együttműködés módszerei)
- Személyre szabott pozitív értékeléssel a gyermek személyiségének kibontakoztatása.
- A kiemelkedő képességű, tehetséges gyermekek felismerése és fejlesztése.
 - A tehetségígéretes gyermekek jellemző megnyilvánulása:
 - Intellektuális képességekben (szókincse, emlékezete, gondolkodása, kreativitása)
 - Speciális képességekben (zenei, ábrázoló, matematikai, pszichomotoros, szociális)
 - Viselkedési jegyekben (intenzív érdeklődés, erős akarat, energetikusság, érzékenység).
- A fejlesztést célzó pedagógusi feladatok:
 - A tehetség és megjelenési formáinak felismerése.
 - A gyermek segítése a továbbfejlődésben.
 - Speciális szükségleteinek kielégítése.
 - Intellektuális képességeik és kreativitásuk fejlesztése.
 - A szülő segítése gyermeke nevelésében.

- Részképesség-lemaradás, illetve egyéb potenciális tanulási zavar időben történő kiszűrése, jelzés a megfelelő szakembereknek és a szülőnek, óvodavezetőnek.
- Az életkor figyelembe vételével lehetőséget adunk a rugalmas beiskolázásra, a fejlettség szerinti iskolakezdéshez.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

A szociális és intellektuális tanulási képességek fejlődését az óvodában felerősítjük.

- A spontán és szervezett tanulási formában a gyermekek örömmel és önként vesznek részt.
- A tanulás lehetséges formái:
 - az utánzásos minta és modellkövetéses magatartás és viselkedés, tanulás (szokások alakítása)
 - a spontán, játékos tapasztalatszerzés
 - a cselekvéses tanulás
 - a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
 - az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
 - a gyakorlati problémamegoldás
- A tanulás folyamatát áthatja a játékosság, az élményt adó oldott légkörben végzett cselekvés.
- Intézményeinkben elsősorban kötetlen tanulási formát alkalmazunk, kivéve a mozgás tevékenység.
- A gyermekek 5 éves korától a csoport fejlettségétől, a tevékenység tartalmától függően kötött formában is szervezhető tevékenység. A szervezési formát az óvodapedagógus választhatja meg.
- A tanulási módszerek megválasztását a gyermekek életkori sajátossága, testi-lelki állapota, érdeklődése, kíváncsisága befolyásolja. Az eljárásainkat változatosan, mindenkor az adott szituációnak, feladatnak megfelelően kombináljuk. Az alkalmazott módszerek a tanítás-tanulás eredményességét segítik.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Érdeklődik szűkebb-tágabb környezetére iránt.
- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem.
- Kitartó a feladatok megoldásában, végrehajtásában.
- Életkorának megfelelő munkatempóval dolgozik.
- Alkalmazkodik a szabályokhoz, tudja késleltetni szükségleteinek kielégítését.
- Megfelelő szókinccsel rendelkezik, érthetően kommunikál.
- Érdeklődik az iskola iránt.
- 6-7 éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet.
- A sikeres iskolai munkához rendelkezik testi- lelki és szociális érettséggel.
- Belép a hosszú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik.

XII. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

Az óvodába járó hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű, a nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, valamint tehetséges gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása az óvoda kötelessége. Az óvodai nevelésnek meghatározó jelentősége van ebben, az egyenlő bánásmód érvényesítésével, a szociális hátrányok kompenzálásával.

Cél: A preventív, támogató, befogadó nevelés-oktatáshoz való hozzáférés folyamatos biztosítása. Tudatos óvodapedagógiai tevékenységek szervezésével a hátrányok, lemaradások csökkentése, az adott problémák korrekciója, prevenciója, a kiemelkedő képességek fejlesztése.

Feladat:

- Integrált nevelés feltételeinek biztosítása
- Intézményen belüli szegregációmentesség biztosítása
- Egyenlő bánásmód elvének érvényesítése
- Esélyteremtés, hátránykompenzáció
- A gyermek személyiségének komplex fejlesztése
- A gyermekek önbecsülésének, önértékelésének, én hatékonyság érzésének fejlesztése.
- A gyermekek megfigyelése, mérése
- A gyermekek társas kompetenciáinak fejlesztése: tolerancia, szolidaritás, együttműködési készség
- Gyermekvédelmi feladatok erősítése
- Inkluzív pedagógia megismerése, alkalmazása
- Szakmai ismeretek folyamatos gyarapítása
- Kompetencia alapú óvodai nevelés alkalmazása
- Az óvoda-iskola átmenet segítése
- Család-óvoda kapcsolat erősítése
- Az óvoda és a fenntartó közötti kétirányú információ-áramlás
- biztosítása

XIII. A KIEMELT FIGYELMET, EGYÉNI BÁNÁSMÓDOT IGÉNYLŐ GYERMEKEK INTEGRÁLT NEVELÉSE

- Az integrált nevelés során az eltérő családi háttérrel rendelkező különböző képességű és fejlettségű gyermekeket együtt neveljük, fejlesztjük.
- Lehetőséget teremtünk minden gyermek számára képességei kibontakoztatására, képességeiket fejlesztjük.
- Az otthonról hozott kultúráját elfogadjuk értéként és a csoport normáinak megfelelően alakítjuk.
- Előítélettől mentes együttműködő, elfogadó környezetet alakítunk ki.
- Az egyéni különbségekre figyelő pedagógia módszereket alkalmazzuk.
- Sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztését speciális szakemberek bevonásával segítjük.

XIII.1. Potenciális tanulási zavarok megelőzése

Cél

- A nehézséggel küzdő gyermekek problémáinak minél korábbi felismerése, célzott fejlesztésük elősegítése Megelőzni vagy csökkenteni azokat a tanulási nehézségeket, amelyek a lassúbb érés, vagy egyéb okok miatt keletkeznek.

Feladat

- Játékos, prevenciós, korrekciós foglalkozások szervezésével azoknak a pszichikus funkcióknak a fejlesztése, amelyek az iskolai tanulás alapvető feltételei, s melyek elmaradásának következtében különböző tanulási nehézségek, részképesség és magatartási zavarok léphetnek fel.

Prevenció

A prevenciós fejlesztés az óvodai nevelés egész folyamatában érvényesül. Ez a gyermekfejlődési sajátosságaira való tudatos odafigyelés, követés, támogatás, a céloknak megfelelő módszerekkel, eszközökkel, és szervezési módokkal.

Felzárkóztatás – korrekció

Intenzíven fejlesztjük azokat a gyermekeket, akik a személyiség fejlődésben társaikhoz képest lemaradást mutatnak fizikailag, pszichésen képességeikben és szociális szinten. A korrekció a fejlődésben bekövetkezett megakadáson segíti át a gyermekeket.

XIII.2. Sajátos Nevelési Igényű Gyermekek

Az óvoda Alapító Okirata szerint intézményünk a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését, fejlesztését vállalja fel.

Nkt. 4. § 25. * bekezdése alapján:

sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

A fejlesztéshez szükséges személyi feltételek biztosításához megfelelő szakemberek segítségét kérjük. A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

Célunk:

- A harmonikus, nyugodt, biztonságot adó óvodai környezetben természetessé váljon a gyermekek között személyiségük különbözősége.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása, fejlődésének elősegítése, hogy javuljon életminőségük és a későbbiek folyamán könnyebben tudjanak beilleszkedni a társadalomba.

Alapelvünk:

- A sajátos nevelési igényű gyermeknek joga, hogy különleges gondozás keretében állapotának, fejlettségének megfelelő gyógypedagógiai ellátásban részesüljön.
- Valljuk, hogy a többi gyermek között, párhuzamos tevékenységként kezdeményezett fejlesztőjáték a legeredményesebb formája a fejlesztésnek.
- Gyermekközösségbe olyan sajátos nevelési igényű gyermekek integrálhatók, akik a többiekkel együtt nevelhetők.

A sajátos nevelési igényű gyermek iránti elvárást állapotának jellege, fejlettségének mértéke határozza meg. Terhelhetőségét biológiai állapota befolyásolja, egyes területen kiemelkedő teljesítményre is képes lehet. Ennek felismerése és gondozása, kiemelt feladatot jelent. Az óvodai nevelés folyamán arra törekszünk, hogy mindig csak annyi segítséget kapjon a gyermek, hogy önállóan tudjon cselekedni. A nevelés hatására a sajátos nevelési igényű kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés. A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek, és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.

Sajátos nevelési igényű gyermekek differenciált fejlesztését intézményünkben integráltan, a megfelelő feltételek megteremtése mellett, szakemberek közreműködésével valósítjuk meg.

Az óvodai nevelőmunka során figyelemmel kell lenni arra, hogy:

- a sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet segíti;
- a gyermek iránti elvárást fogyatékoságának, autizmus spektrum zavarának vagy egyéb pszichés fejlődési zavarának jellege, súlyosságának mértéke határozza meg;
- terhelhetőségét biológiai állapota, esetleges társuló fogyatékosága, személyiségjegyei befolyásolják.

A habilitációs, rehabilitációs egyéni és/vagy csoportos fejlesztés elsősorban gyógypedagógiai kompetencia, amely kiegészül a társszakmák – pszichológiai, orvosi – terápiás együttműködésével. Az egyéni fejlesztési terv elkészítéséhez a gyermek sajátos nevelési igényének megfelelő szakképzettséggel rendelkező gyógypedagógus, konduktorpszichológus, orvos együttműködése szükséges.

Az óvodapedagógus feladata:

- A fejlődést elősegítő kiegyensúlyozott légkör megteremtése
- A másság elfogadása, empátia, tolerancia
- Befogadó, elfogadó környezetet megteremtése
- Az integráláshoz szükséges szakmai tudás gyarapítása
- A szakemberekkel való folyamatosan konzultáció
 - az elvárások igazodjanak a gyermekek fejlődésének üteméhez,
 - fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg,
 - a sajátos nevelési igényű gyermekeket a nevelés, a fejlesztés ne terhelje túl,
 - az egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs célú foglalkozások programjai váljanak az óvodák nevelési programjainak tartalmi elemeivé

XIII.3. Esélyteremtés, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása (Koszorú úti Telephely)

Cél: Az intézménybe járó gyerekek hátrányainak kompenzálása, felzárkóztatása. Kudarcc nélküli iskolakezdés biztosítása, a hiányos ismeretek és képességek megszerzése, kialakítása. Esélyteremtés a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére. Inger gazdag környezet kialakításával sokoldalú tapasztalatszerzési lehetőségek biztosítása, élményszerzési lehetőségek megteremtése. Multikulturális értékek ápolása.

Feladatok:

A hátrányos és halmozottan helyzetű gyermekek óvodai beíratásának támogatása

Körzetben élő óvodaköteles gyermekek felkutatása érdekében kapcsolatfelvétel a védőnővel, a fenntartó önkormányzat anyakönyvi nyilvántartó rendszerével.

A védőnő és a szociális segítő bevonása a „felderítő-meggyőző” munkába.

Az óvodai előjegyzést követően, azon hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek meglátogatása, akik nem jelentkeztek óvodai felvételre.

„Óvodába - csalogató” rendezvények szervezése, mely által betekintést nyerhetnek az óvodába érkező gyerekek és szüleik.

Integrációt elősegítő csoportalakítás

Az igazolatlan hiányzások minimalizálása, megszüntetése, rendszeres óvodába járás

Érzelem gazdag, családias óvodai légkör kialakítása.

Nyitott óvodai működés fenntartása: a szülői házzal való nyitott kapcsolat.

A hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek körében a hiányzási nyilvántartás vezetése, folyamatos figyelemmel kísérése, szükséges intézkedések megtétele.

Jelző rendszer működtetése a széles körű intézményi együttműködés keretében: orvos, védőnő, Család- és Gyermekjóléti Központ, Gyámhivatal.

Nevelőtestület együttműködése

Értékelő eset-megbeszélések

Probléma-megoldó fórumok

Hospitálásra épülő együttműködés

Várható eredmények:

Az óvoda körzetében a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek 100%-os beóvodázása.

Minden nevelési évben megfelelő a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek arányos elosztása a gyermekcsoportokban.

A gyermekek rendszeres óvodába járása.

Igazolatlan mulasztás megszűnése.

Az óvodapedagógusi együttműködés, mely teljes mértékben biztosítja a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek egyénre szabott felzárkóztatását, tehetséggondozását.

Pedagógiai munka kiemelt területei

- Az óvodába lépéskor komplex állapot felmérés egyénre szabott fejlesztés, differenciált személyiségfejlesztés.
- Kommunikációs nevelés A gyermekek szókinccs, nyelvi kifejezőkészség, beszédértés, beszéd észlelés fejlődés elősegítése.

- Érzelmi nevelés, szocializáció, személyre szabott beszoktatása az óvodai életbe
Közösségi nevelés és fejlesztési terv kidolgozása, megvalósítása.
A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek sikeresen beilleszkednek az óvodai életbe.
Szeressenek óvodába járni, bizalommal forduljanak a velük foglalkozó felnőttekhez, szívesen és örömmel vegyenek részt a közös játékokban, tanulásban, programokban és a közösségért végzett munkában.
- Egészséges életmódra nevelés, mely által a hátrányos helyzetű gyermekek számára kialakítjuk az életkorának megfelelő egészségtudatos szokásrendszert
- Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése, multikulturális tartalmak beépítése az óvodai életébe (nyelvi orientáció, cigánytánc).
A munkára nevelés során a munka értékeinek kialakítása, környezet megóvására, védelmére való nevelés.
- Korszerű óvodapedagógiai módszerek
Az óvoda képes a különböző háttérrel és különböző eltérő fejlettséggel rendelkező gyerekeke fogadására, együttnevelésére, egyéni, differenciált fejlesztésére.

Együtműködések kialakítása

- **Szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés**
Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel
A gyermekek egyénre szabott beszoktatásának biztosítása
Rendszeres napi, vagy heti tájékoztatás a gyermekek fejlődéséről
A gyermek fejlődését nyomon követő napló bejegyzéseinek megbeszélése
A gyerekek alkotásainak megmutatása, elemzése
Szülői részvétel lehetőségeinek biztosítása a foglalkozásokon
Gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek kicserélése
A családok szokásainak, értékrendjének megismerése, megértése, a család erőforrásainak feltárása
Hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekek szüleinek közös tevékenységek szervezése, egymás felé fordulásának segítése
Formái:
Szülői közösségek kialakítása
Közös rendezvények szervezése
Családlátogatás,
Óvodába lépés előtt
Egyéni beszélgetések Szükség szerint
Szülői értekezlet,
Tájékoztatás - beszélgetés a szülőkkel
Gyermekmunkák kihelyezése a szülői tájékoztató táblákra
Nyitott óvodakép: projektek megvalósításában való szülői részvétel
Családi napok az óvodában
- **Család-és Gyermekjóléti Központ, óvodai és iskolai szociális segítő**
Családok szociális, mentális támogatása, segítése

A szülők erőforrásainak feltárása, kompenzálása, hátrányaiból eredő lemaradások csökkentése. (ruha, cipő, játék adomány, támogatás igénylésben való segítségadás, gyógyászati segédeszközök beszerzése)

- **Védőnői hálózattal**

A gyerekek óvodai beiratásának támogatása

Egészségügyi tartalmú programok a szülők számára

Higiéniai szűrővizsgálat

- **Pedagógiai szakszolgálat, Szakértői Bizottság**

A gyermek fejlesztésében való kooperatív együttműködés. (fejlesztő pedagógus, logopédus, gyógypedagógus)

Az óvoda képes a különböző háttérrel és különböző eltérő fejlettséggel rendelkező gyerekeke fogadására, együttnevelésére, egyéni, differenciált fejlesztésére.

- **Roma nemzetiségi önkormányzat**

A gyermekek óvodai beiratásában való együttműködés

A gyermekek hiányzás csökkentésében való együttműködés

A gyermekek beiskolázásában való együttműködés

A szülői programokkal kapcsolatos együttműködés

Nyílt rendezvények,

Pályázati lehetőségek együttes kihasználása a roma nemzetiségű, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai sikeressége jegyében

- **Civilszervezetekkel való együttműködés**

Esélyteremtő projekttevékenységekben való együttműködés

Szülői programokkal kapcsolatos együttműködés

Pályázati lehetőségek együttes kihasználása

- **Iskolákkal való együttműködés**

Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka, iskolaválasztás támogatása

A Helyi Óvodai Nevelési Program eredményes megvalósítása

A gyermekek kudarcmentes iskolakezdése érdekében ismerkednek az iskola által kínált csalogató programok által az iskolákkal és a pedagógusokkal. Játékos fejlesztő foglalkozások felkészítik az iskolai elvárásokat és átmenetet kínál.

Tájékoztató megbeszélések a szülők részére

XIII.4. Tehetséges gyermekek nevelése

Cél

- Az egyes területeken kiemelkedő képességek felismerése, az erős és gyenge oldalak feltérképezése. Tehetségazonosítás, tehetséggondozás megvalósítása.

Feladat

- A tehetséges gyermekek képességeinek fejlesztése az egyéni bánásmód és differenciálás módszereinek alkalmazásával.

Óvodapedagógus feladata

- Megfelelő tárgyi feltételek, tevékenységek biztosítása a tehetség kibontakoztatásához.

- Folyamatos felkészülés a speciális képességek támogatásához
- Differenciált, a gyermek tempójához, fejlettségéhez igazodó fejlesztés
- Egyéni bánásmód tudatos alkalmazása
- Pozitív, reális értékeléssel a gyermek sikerélményének biztosítása, kreativitásuk, intellektusuk erősítése.
- A fejlődés folyamatos nyomon követése
- A szülő segítése gyermeke fejlődésének további kibontakoztatásában. (a családok lehetőségeit figyelembe véve)

A tevékenység tartalmi megvalósítása

Az óvodai tevékenységek során felismerhetjük azokat a gyerekeket, akik bizonyos területen kiemelkedő képességekkel rendelkeznek. A tehetséges gyermekeket egyéni sajátosságaik szerint fejlesztjük, törekedve arra, hogy meglévő képességeit kibontakoztassuk, erősítsük. Olyan lehetőségeket biztosítunk számukra, amelyek elősegítik tehetségük kibontakozását. Ráirányítjuk a szülők figyelmét a kiemelkedő képességre és segítséget nyújtunk a további fejlesztés lehetőségeinek megtalálásában. A kiemelkedő adottságok, képességek megjelenési formái előfordulhatnak intellektuális, művészi és szociális területen.

A szülői igényeken alapuló tehetséggondozás óvodás korú gyermekek számára.

Érintettek köre: 4-7 éves gyermekek,

Szervezeti keretek: csoportos forma

Tevékenységi forma:

- játékos mozgás-, ovi foci-, torna, preventív mozgásfejlesztés – úszásoktatás
- néphagyomány – néptánc,
- zenei képességfejlesztés – zeneovi
- vizuális nevelés – kézműves foglalkozások
- nyelvi nevelés
- kognitív képességek fejlesztése

XIV. SAJÁTOSságOK ÉRVÉNYESÜLÉSE A NEVELÉSI RENDSZERÜNKBEN

XIV.1. Módszertani kultúra megújítása: a kompetencia alapú óvodai programcsomag felhasználásával

- Székhelyintézmény
- Kikelet Tagintézmény
- Ligeti Tagintézmény
- Margaréta Tagintézmény
- Nefelejcs Tagintézmény

Kompetencia alapú oktatáson a képességek, készségek fejlesztését, az ismereteket alkalmazni képes tudást középpontba helyező oktatást értjük. Ennek egyik elengedhetetlen feltétele a pedagógiai módszertani kultúra megújítása, melynek lehetséges eszköze a problémaközpontú tanítás vagy a cselekvésből kiinduló gondolkodásra nevelés, a felfedezettő tanítás – tanulás, a megértésen és tevékenységen alapuló fejlesztés.

Az óvodai programcsomag az egész személyiség – és benne a pszichikus funkciók- fejlesztését hangsúlyozza, amelyek alkalmassá teszik a gyermeket az alap kultúrtechnikák elsajátítására. Mindezt játéktevékenységbe ágyazva, a mozgás elsődleges funkcióját szem előtt tartva, inkluzív pedagógiai szemlélettel végzi.

A valódi tudás az, amit a gyermek maga fejt meg és cselekvésen keresztül sajátít el. Ennek érdekében fontos, hogy minél több tapasztalathoz jusson, élményeket élhessen át és természetes kíváncsiságát kielégíthesse. Ezért a játékba integrált önkéntes és cselekvéses tanulás az óvodai tanulás útja.

A pedagógiai fejlesztés célja az óvodából – iskolába való átmenet tartalmilag újszerű kidolgozása; az inkluzív pedagógia megvalósítása; a játéknak, mint a fejlesztés céljának és eredményének megjelenítése; a játék – érzelem – erkölcs metodikai kapcsolatának érvényesítése.

A fejlesztések megalapozását egy önálló óvodai programcsomag biztosítja, amelynek egyes elemeit a pedagógiai módszertani kultúra megújítása érdekében beépítjük nevelő munkánkba.

A kompetencia alapú óvodai programcsomag az Óvoda Nevelés Országos Alapprogramjának szellemiségében készült, a 21. század kihívásainak megfelelően.

A kompetencia alapú óvodai programcsomag célja, hogy a gyermekek felfedezzék képességüket, készségüket, azokat fejlesztve kialakuljon egészséges önbizalmuk „én tudatuk” és képesek legyenek az élethosszig tartó tanulásra, amely segíti őket abban, hogy az életük során eléjük gördülő akadályokat zökkenőmentesen tudják elhárítani.

XIV.2. Komplex Prevenziós Óvodai Program elemeit alkalmazó intézmények helyi nevelési gyakorlata

- Tündérbert Keleti Óvoda Székhelyintézmény
- Kikelet Tagintézmény
- Ligeti Tagintézmény
- Orgonásíp Tagintézmény
- Százszorszép Tagintézmény
- Koszorú úti Telephely

A hátrányok kompenzálására a tanulási eredményesség javítására fejlesztő programot valósítunk meg.

A prevenziós és korrekciós fejlesztőprogram tartalma:

Porkolábné Dr. Balogh Katalin: Komplex Prevenziós Óvodai Program elemeinek beépítése a pedagógiai gyakorlatba.

A fejlesztés alapja a potenciális tanulási zavarok megelőzése, a tanulási képességeket meghatározó struktúrák fejlesztése a mozgáson keresztül. A fejlesztő program szervesen beépül a természetes gyermeki megnyilvánulásokba, ezek közül kiemelten a mozgásba és a játékba. Tervszerűen és tudatosan alkalmazzuk a kultúraátadás folyamatában. A fejlesztés az alapfunkciókban meglévő hiányok kompenzálását szolgálja, pozitívan hat a viselkedési szokások alakulására.

A fejlesztő foglalkozások alapvető tevékenysége az óvodáskorú gyermekfejlődési sajátosságaiból adódóan a játék. A célzott fejlesztő játékok egyénre szabottak, az adott gyermek egyéni fejlettségéhez, képességéhez, az aktuális teljesítményéhez igazodnak. A fejlesztés az elakadás pontjától fokozatosan egymásra épülő fejlesztésekkel valósul meg. A feladatok transzfer hatása miatt sok területet érint, egyszerre több funkció komplex fejlesztése történik.

A fejlesztő program alkalmazásának alapelvei

- Szervesen illeszkedik a nevelési programba.
- Messzemenően épít a gyermekek érzelmi, belső motivációjára.
- Lehetőség szerint kapcsolódik a gyermekek spontán tevékenységéhez.
- Folyamatos, következetes alkalmazást igényel az óvodai nevelés egész időtartamában.
- Az óvoda egész napos tevékenységrendszerének minden mozzanatához kapcsolódik.
- Alapvető követelmény a gyermekek jó közérzetének biztosítása, ezért a fáradás jeleit észlelve, módszerváltás vagy a tevékenység teljes elhagyása kívánatos.
- A foglalkozások horizontálisan és vertikálisan is egymásra épülnek.

Óvodapedagógus feladata

- A gyermek teljes elfogadása az adott fejlettségi állapotában
- A probléma feltérképezése
- A gyermek fejlődésének folyamatos követése
- Az egyénre szabott, differenciált fejlesztés megvalósítása
- Elegendő idő és gyakorlási lehetőség biztosítása
- Játékos módszerek, eszközök alkalmazása a lemaradás csökkentésére

A programunk eredményességét, hatását erősítik a következő speciális eszközök:

- Egész alakot láttató tükör

A testsémafejlesztés fontos és hasznos kelléke, sok játéklehetőséget hordoz magában. Segítségével a gyermek képet alakíthat ki önmagáról, testéről, fejlődik „én” tudata.

- Lateralitást jelző karszalag

A kéz, később a test jobb-bal oldalának megkülönböztetését segíti a mozgás foglalkozáson (de játékidőben is) a jobb csuklón viselhető színes szalag, gumipánt.

- Fejlesztő játékok

A játékeszközök vásárlásánál az óvodapedagógus tudatosan odafigyel arra, hogy melyik játék milyen részképességet fejleszt.

- Mozgást fejlesztő tornaszerek, napi játékos használatra.

A gyermekek játékidőben is használhatják - megfelelő szabályok betartásával- a mozgásfejlesztő eszközöket.

A mozgásfejlesztés területei

- nagymozgások fejlesztése (járás, futás, ugrás, csúszás, kúszás, mászás stb.)
- egyensúlyérzék fejlesztése
- szem-kéz koordináció fejlesztése
- szem-láb koordináció fejlesztése
- finommotorika fejlesztése

Mozgásfejlesztés a napi tevékenységekben.

Időnként, a csoport életkori sajátosságainak megfelelően kiemelt mozgásos napokat szervezünk. Ilyenkor nagyobb teret, időt, változatosabb eszközöket biztosítunk a gyermekeknek.

3-4 éveseknél a természetes nagymozgások fejlesztése az elsődleges cél, - járás, csúszás, mászás fejlődésének elősegítése -, melyhez szorosan kapcsolódik a testséma fejlesztése.

4-5 éves korban nagyobb hangsúlyt kap a szem-kéz, szem-láb koordináció és az egyensúlyérzék fejlesztése. Az egyensúlyérzék fejlesztése a fülben lévő vestibuláris központ spontán ingerlésével történik. Ilyenek: a hintázó, ringató, pörgő mozgásokat szolgáló eszközök.

Nagy szerepet kap a tér mozgásos megismerése, a térirányok észlelése, kifejezése, a különböző formák bemozgása.

5-6-7 éveseknél célzottan jelentkezik az észlelés fejlesztése, nagy szerepet kap az alakítás – formaállandóság fejlesztése. Ebben az életkorban az ismert gyakorlatok csukott szemmel is elvégezhetők. Az előzőekben megfogalmazott mozgások mellett elsősorban a finommotorika fejlesztése kerül előtérbe.

Én funkciók alapozása

A nagymozgások fejlesztésénél a mozgás feletti kontrollt erősítő, a mozgás tudatos irányítását elősegítő gyakorlatok, az én kontroll funkcióinak közvetlen alakítói.

A szem-kéz, szem-láb koordináció fejlesztése: a testrészek feletti uralom az ügyesség érzését keltik, pozitív énképet eredményeznek, pozitív viszony alakítható ki a saját testhez, amely az önmag elfogadását segíti elő. A mozgásos feladatoknál szükséges a gyermekek egymásra figyelése, egymáshoz való alkalmazkodása.

A mozgásos feladatokra adott konkrét visszajelzés a gyermek számára felfogható értékelés én képének alakulásához.

A gyermek tapasztalatokat szerez arról, hol vannak a tényleges „én” határai a fizikai és a szociális térben, összehasonlíthatja, kipróbálhatja önmagát társaival.

A testséma fejlesztés területei

- Testfogalom, testrészek ismerete (önmaga felismerése, azonosítása, testrészek megismerése, funkciójuk)
- A test személyi zónájának alakítása (oldaliség és a test elülső-hátulsó zónájának alakítása)
- Az egyes testrészek fejlesztésére alkalmas mozgások
- Adott tárgyakhoz viszonyított testhelyzetek gyakorlása

Testséma fejlesztés a napi tevékenységekben

Meghatározott testrészekre koncentráció feladatok során tanulja meg a gyermek a szándékos mozgások akarati irányítását, amely a figyelem koncentrációt, és az akarati erőfeszítést erősíti.

Fejlesztő tárgyak használata: a tükör, amely a vizuális testmodell, az én kép kialakítását segíti. A tükör visszajelzi a különböző mozgásokat, így tökéletesebb kivitelezésre ösztönöz, új mozgásformák kipróbálására készíti. Információkat nyújt a gyermeknek testi jellemzőiről, magasságáról, testalkatáról, az én-határok térbeli kiterjedéséről, elősegítve a testfogalom kialakulását, az én valóságosabb elfogadását.

A percepciófejlesztés (észlelés) területei

- Vizuális (látás) fejlesztés
- A szemmozgás tudatos kontrolljának kialakítása és erősítése.
- A szem fixációs működésének erősítése:
- Vizuális zárttság – egészlegesség észlelésének alakítása:
- Vizuális időrendiség felismertetése:
- Vizuális ritmus:
- Vizuális helyet – pozíció felismertetése:
- Vizuális memória fejlesztése
- Az alaklátás és formaállandóság fejlesztése
- A lehető legtöbb féle alak – forma – méret motoros kialakítása:
- Különböző tárgyak, alakok, formák, méretek felismertetése a gyerekek környezetében:
- Adott vizuális minta kirakása:
- Minták rajzolása, festése.
- Részekből különböző alakzatok összerakása.
- A tapintásos – sztereognosztikus – észlelés fejlesztése
- Mozgásos (kinesztétikus) észlelés fejlesztése
- A térészlelés – térbeli viszonyok felismerésének fejlesztése
- Az alapvető téri irányok megismerése saját testének közvetítésével:
- Térbeli irányok, viszonyok megismertetése a körülötte lévő tárgyakkal:
- A hallási észlelés (auditív) fejlesztése
- A hangzási analízis – szintézis fejlesztése
- A keresztcsatornák fejlesztése
 - vizuális-tapintásos
 - vizuális-auditív
 - vizuális-kinesztétikus
 - hallási tapintásos
 - szem-kéz koordináció

A verbális fejlesztés területei

- A tárgyak megnevezése
- Térbeli viszonyok
- Irányok
- Helyzet
- Idő
- Alapformák
- Alapszínek
- Méret, hasonlóság, különbözőség, ellentétesség

XIV.3. Tevékenységközpontú óvodai nevelést alkalmazó intézmények helyi nevelési gyakorlata

- *Margaréta Tagintézmény*
- *Nefelejcs Tagintézmény*
- *Élet úti Telephely*

A Tevékenységközpontú Óvodai Nevelési Program alkotói: Fábíán Katalin - dr. Chrappán Magdolna. Elkészítésében dr. Gáspár László, dr. W. Mikó Magdolna, Szemán Józsefné dr., dr. Bondár Zsuzsanna, Baróczi Judit, FABULA Alapítványi Óvoda és a Keleméri Óvoda óvodapedagógusai: Kárpáti Magdolna, Házi József Attiláné, Blaháné Olcsvári Mária vettek részt.

A Programot az országos Köznevelési Intézet 1996-ban minősítette, 1999-ben adaptáltuk és speciális feladatokkal egészítettük ki.

Tevékenységközpontú óvodai nevelés a gyermek középpontba helyezését és az óvoda nevelési funkciójának kiteljesítését tekinti alapvető feladatának.

Az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásának megerősítésére kell irányulnia az emberi jogok és a gyermeket megillető tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

A Tevékenységközpontú Óvodai nevelés alapfeladatai:

A Tevékenységközpontú óvodai nevelés a gyermek központba helyezését és az óvoda nevelési funkciójának kiteljesítését tekinti alapfeladatának.

Az óvoda nevelő intézmény, s mint ilyen, a gyermeki személyiség kibontakoztatását, nevelését, fejlesztését helyezi előtérbe:

- tudatos, tervezett, szervezett nevelési helyzetek megteremtésével
- kooperációra és kommunikációra neveléssel

A kooperáció konkrét tartalma: a társas, közösségi és egyéni élet feltételeinek közös összehangolt erőfeszítésén alapuló újratermelése.

A kommunikáció konkrét tartalma: a közmegegyezésre (a konszenzusra) való törekvés mindazokban a kérdésekben, amelyek az együttélés és együttműködés előkészítését, lebonyolítását, ellenőrzését és értékelését szolgálják.

E komplex feladat a szociális tanulás intenzív formája, mely feltételezi, hogy a gyermek megtanul:

- beszélni,
- közlekedni,
- a környezet adta keretek között tevékenykedni, az eszközöket használni,
- a társakkal együttműködni, - ellesni a mindennapi élet adta szerepeket és magatartás mintákat.

A feladatok egy részét eltérő kulturális színvonalon a családok teljesítik. Az óvoda azonban nem csupán kiegészítő szerepet játszik, hanem kiterjeszti, felerősíti a szociális tanulást.

Nevelési gyakorlatunkban kiemelten kezeljük a környezet- és természetvédelmi nevelést, hagyományápolást, népszokások megismerését, és az egészséges életmódra nevelést.

Célunk, hogy gyermekeink felnőttként ezen értékek megóvására törekedjenek.

Tevékenységközpontú óvodai nevelési gyakorlatunkból adódó céljaink:

- A sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, szociális, és értelmi érettség kialakítása.
- „A 3-7 éves korú gyermekek társadalmi gyakorlatra való általános felkészítése, a személyiség fejlesztéssel történik a tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül.”
- A nevelés, mint „tudatos értékválasztás” a nevelési helyzetekbe beépített tevékenységek által valósítható meg, hiszen a gyermek állandó tevékenykedés közben fejlődik.
- A nevelési gyakorlat nem egyoldalú gyermekközpontúságot hirdet, nem abszolutizálja a gyermeki szükségleteket és az óvodáskori adottságokat.

Valljuk, hogy a gyereket minden életkori szakaszban orientálni kell valami felé, vezetni kell valahová.

Speciális céljaink:

- A kommunikáció és kooperáció biztosításával a gyermekek életre való felkészítése, egyéni fejlődési ütemükhöz mérten.
- Integrált óvodai nevelés keretein belül a sajátos nevelési igényű gyermekek mindennapi életbe beilleszkedésének elősegítése, képességeik fejlesztése.

Óvodai nevelésünk tartalma:

- A tevékenységeken keresztül jut érvényre, és a nevelési folyamat négyes feladatrendszerén keresztül valósul meg.
- A feladatrendszer elemeit a nevelés foglalja keretbe. A feladatrendszer elemei a gyakorlatban nem különülnek el egymástól, azok komplex módon, egymást kiegészítve jelennek meg.
- A nevelés tervezésekor nem szedhetjük szét elemeit, egységben gondolkodva, a tervezett tevékenységből kiindulva kell a tervezést átgondolnunk.
- A Heti rend kialakítása más-más lehet az óvodapedagógus, a gyermek igénye és képessége alapján, valamint speciális feladataink megvalósításának lehetőségei szerint.
- A cél- és a feladatok ismeretében, a négyes tevékenységrendszerből kiindulva, heti váltáshoz igazodva tevékenykedünk.
- Alapvetően a tevékenységek megtervezéséből kiindulva a nevelés-tanulás komplex egymásra hatását figyelembe véve szükséges terveznünk a sokoldalú tevékenységeken keresztül.
- A kommunikáció és kooperáció tervezése féléves tervekben, féléves értékeléssel történik.
- Speciális feladataink tervezése és dokumentálása a csoportnaplóban történik kiegészítve a fejlesztő pedagógus tervével
- Kérdések, beszélgetések, feladatok, cselekedtetés, a gyerek játécai, tanulási tevékenysége és egyéb cselekedetei alapján, főként spontán, időnként céllal szervezett helyzetben valósul meg.

A feladatrendszer elemei:

1. Játék- és tanulási tevékenység
2. Társas- és közösségi tevékenység
3. Munkatevékenység
4. Szabadidős tevékenység

XV. AZ INTÉZMÉNYEK EGYÉNI SAJÁTOSÁGAI

XV.1. Székhelyintézmény

Nevelési gyakorlatunk kiemelt területei:

- Játékos, mozgásos fejlesztő tevékenységek
- Környezetvédelem, fenntarthatóságra nevelés
- Innovációk az irodalmi nevelésben (mesélés, verselés)
- Egészséges életmódra nevelés
- Tehetséggondozás
- A nemzeti kultúra ápolása, hagyományörzés
- Szakmai tudatosság, fejlődés
- Családokkal való jó partnerkapcsolat

Intézményünk egyik sajátossága, hogy pedagógiai gyakorlatunkban nagy hangsúlyt fektetünk a tehetséggondozásra.

Óvodánk 2012-től **regisztrált tehetségpontként** működik. A tehetséggondozás legfontosabb feladata a tehetség ígéreték felismerése, azonosítása és fejlődésük támogatása. A kiemelkedő képességek fejlesztése elsősorban a gyermekcsoportokban a napi tevékenységekbe beágyazva, az egyéni sajátosságok figyelembevételével, egyénre szabott feladatadással, a differenciálás módszereinek alkalmazásával történik. A tehetséggondozás második szintje tehetségműhelyekben zajlik önköltséges foglalkozások keretében. Itt sokszínű, gazdag tevékenységsszervezéssel lehetőséget adunk a különböző területeken megmutatkozó tehetségek kibontakozására. A tehetségcsírák felfedezésében segítségünkre szolgálnak a Pedagógiai Szakszolgálat munkatársai is. A szülőkkel való folyamatos kommunikáció, a gyermekek alapos megismerése segíti a korán megmutatkozó tehetségek felismerését. Fejlesztési lehetőségek ajánlásával, és megteremtésével, gazdagító, dúsító programok szervezésével támogatjuk a kibontakozásukat. Az intézményünkben eltávozó kis tehetségek fejlődését után látogatásokkal, kapcsolattartással igyekszünk nyomon követni tanulmányaik során.

Tehetséggondozó tevékenységek:

- *Néptánc:* énekes és mozgásos népi játékok játszása, népdalok, népzene, népi hangszerek, népszokások megismerése, táncos mozgások gyakorlása, táncos koreográfiák elsajátítása. Ének-zenei és mozgáskoordinációs képességek fejlesztése.
- *Zeneovi:* ritmus, tempó, dinamikai érzék és hallásfejlesztés mozgásos, játékos tevékenységekben. Ismerkedés a ritmus és dallamjátszó hangszerekkel. Ének-zenei képességek fejlesztése.
- *Angol nyelvi foglalkozás:* Ismerkedés az angol nyelvvel, alapvető nyelvi kifejezések, egyszerűbb szavak, rövidebb mondatok elsajátítása. Mondókák, énekes játékok gyakorlása angol nyelven. Idegen nyelvi kompetenciák fejlesztése.
- *Játékos mozgásfejlesztés:* Ovifoci, Gyermektorna
Különböző mozgásos játékok és feladatok megismerése, gyakorlása. Erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, koordinációs képességek fejlesztése, szabálytudat, szociális kompetenciák erősítése.

Nevelési gyakorlatunk sajátossága, hogy változatos, tevékenységekben gazdag projektek, programok, színesítik nevelőmunkánkat.

Egészségnevelési mentálhigiénés projekt:

Célja: A gyermekek testi-lelki egészségének védelme, egészségmegőrzési szokások megalapozása. Az helyes, egészséges táplálkozás, testmozgás, testápolás szokásainak megalapozása. Leleki egészségvédelem gyakorlása mentálhigiénés, örömteli tevékenységek szervezésével.

Óvodai programjaink: a népmese napjához kötődő programok, bábjátékok, mesejátékok, interaktív mesefeldolgozások, egészséges táplálkozáshoz kapcsolódó rendezvények, salátakóstoló, rajz kiállítás, zöldség szobor kiállítás, gyógyteakóstoló, sport napok, mozgásos versenyek

Sószoba használata: Óvodánk sószobával rendelkezik a felső légúti betegségek megelőzése, csökkentése. A gyermekcsoportok beosztás szerint hetente 1 alkalommal látogatják a só szobát, ahol légző gyakorlatokat és játékos fejlesztő tevékenységeket végeznek.

Mezítlábas ösvény használata: Az ösvény a talp reflexzónáit stimulálja, jó hatással van az egész emberi testre. A gyermekek taktilis érzékelésének fejlődését támogatja, segíti az egyensúlyérzék, a mozgáskoordináció fejlődését, jó hatással van a testtartásra, segíti a lúdtalp, a gerincdeformitások kialakulásának megelőzését.

„Dohányzás vagy Egészség” Alternatív Kiegészítő Óvodai Program alkalmazása az 5-6 -7 éves korú gyermekek körében.

Cél: Egészségvédő szemlélet formálása a dohányzást, mint káros szokást elutasító attitűd megalapozásával.

Feladat: Játékos tevékenységek, mesék, bábjáték szervezésével az egészséges és egészségtelen szokások megismerése. A dohányzás negatív hatásainak megjelenítése szenzoros, érzékelő játékokban. Szociális kompetenciák fejlesztése a káros szokásokat elutasító, egészségvédő magatartást előtérbe helyező viselkedési szokások mélyítésével.

Az „Ünnepek ünnepélyek” projektben kiemelendő helyi sajátosságként néhány ünnepkör, program, melyek helyi hagyományai, kialakult szokásai óvodánk arculatát formálják:

Őszi programok: őszi betakarítási munkálatok megfigyelése, játékos tevékenységek, versenyek szervezése a témában- szüretelés, szőlő darálás-préselés, kukoricamorzsolás, bugázás, tökfárgás, tökgurítás, krumpli szedés, gesztenyegyűjtés...

Mártonnapi programok: játszóházak szervezése, manóházak, manófalvak, lámpások barkácsolása, lámpás felvonulás, szeretet vendégség libazsíros kenyérral és lila hagymával

Advent-Karácsony: Adventi közös gyertyagyűjtások, nagycsoportosok karácsonyi műsorai

Májusköszöntő zöldágjárás a néptánc csoportunk aktív közreműködésével.

Tündérvásár Napok: bábszínház, kirándulás, közlekedési nap, családnapi, kézműves délután, sportvetélkedő, koncert,

Úszó Nemzet Program: Az 5 évet betöltött gyermekek úszásoktatása.

Zöld Óvoda Projekt

Cél: Környezettudatos, természetbarát magatartás és szemléletmód kialakítása, népszerűsítése. A fenntarthatóságra nevelés megvalósítása.

Feladat: Tudatosítani a gyermekekben a környezetvédelem fontosságát, a környezet szennyezés veszélyeit. A természet szépségeinek felfedeztetése, szűkebb és tágabb környezetünk aktív megismerése. Az élő és élettelen környezet szeretetére, tiszteletére, az értékek védelmére és a helyi értékek megóvására, megbecsülésére nevelés. Cselekvéses megtapasztaláson alapuló programok szervezésével környezetbarát szokások megalapozása.

Fejlesztő foglalkozások projekt: Fejlesztőpedagógus szakvizsgával rendelkező kolléganők az Egységes Pedagógiai Szakszolgálat véleménye alapján, kis csoportokban, **egyénre lebontott feladathelyzetekben** célzott fejlesztéseket végeznek a beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel küzdő gyermekek **körében**. A **szervezett foglalkozások segítik a tanulási nehézségek, viselkedésproblémák áthidalását.**

„Mesevarázs” báb- és drámacsoport, „Zenevarázs” énekkar

Intézményünkben óvodapedagógusokból álló "MESEVARÁZS" báb és drámacsoport és a „ZENEVARÁZS” énekkar működik.

Cél: Irodalmi - zenei - művészeti élménynyújtás, a gyermekek érzelmi életének gazdagítása a bábjáték, drámajáték, az ének-zene módszereivel és eszközeivel. Igényes irodalmi és zenei anyagválasztással az esztétikai ízlés formálása. A mesék iránti érdeklődés felkeltésével az olvasóvá nevelés megalapozása.

Feladat: A gyermekek személyiségének formálása az anyanyelvi, kommunikációs és kognitív képességek fejlesztésével. Az óvodai tevékenységek, programok bővítésével ünnepeink és hétköznapjaink színesítése. Báb darabok kidolgozásával, bábok, díszletek készítésével, dalok tanulásával az óvodapedagógusok szakmai tudásának gazdagítása. Színvonalas báb és mesejáték előadások, énekes műsorok szervezésével a gyermekek irodalmi és zenei érdeklődésének fokozása

Biztonságos Óvoda - Program

Cél: Az óvodás gyermekek biztonságosabb közlekedésre való nevelése, közlekedéssel kapcsolatos ismereteik bővítése. Közlekedési kultúra és magatartásmód fejlesztése, biztonságos eligazodás, tájékozódás gyakorlása. Az óvodapedagógusok közlekedésbiztonsági szakmai ismereteinek gazdagítása, szakmai fejlődésük elősegítése.

Feladat: A közlekedésbiztonsági ismeretek átadása játékos, élményszerű tevékenységek szervezésével. A helyes gyalogos közlekedés gyakorlása, a közlekedési szabályok betartásával. A főbb közlekedési eszközök, megkülönböztetett járművek és jelzőtáblák megismertetése.

- Kerékpáros, futóbiciclis és rolleres ügyességi verseny
- Látogatás a Mentőszolgálatnál
- Látogatás a Tűzoltó állomáson
- Közlekedési nap (megkülönböztetett jelzésű járművek megismerése)
- „Ovizsaru” program a nagycsoportokban

Boldog Óvoda Program

Cél: A gyermekek lelki egészségének fejlesztése, pozitív életszemléletük megalapozása.

Pozitív érzelmek, érzések hangsúlyozása, felismertetése, kifejezése változatos tevékenységek szervezésével.

Feladat: A mindennapi problémák, élethelyzetek, konfliktusok, kihívások megoldása pozitív életszemlélet kialakításával.

Játékos tevékenységekben, szituációkban probléma megoldó képesség alakítása a pozitív, gördülékenyebb megoldási lehetőségek bemutatásával, gyakorlásával, a problémák stressz mentes, hatékonyabb kezelésével. A gyermekek a pozitív érzelmeket élni meg, megtanulnak empátiát, toleranciát, türelmet, hálát, gondoskodást, szeretetet, örömet, boldogságot kifejezni. A foglalkozások hozzájárulnak a kiegyensúlyozott, nyugodt pszichés állapot megteremtéséhez.

Boldogságóra Program 10 egymásra épülő témából áll, melyek fokozatosan tárják a ~~esoport~~ gyermekek elé a boldogság sokféle lehetőségeit, területeit, az arra való törekvés feltételeit.

A projektjeink, programjaink részletes leírása az éves munkatervben megtalálható.

XV.2. Kikelet Tagintézmény

Óvodánk a Tündéerkert Keleti Óvoda intézmény egység része. Törekszünk az egységes nevelési szemlélet megvalósítása mellett helyi értékeink megőrzésére, sajátos arculatunk megtartására. Helyi nevelési programunk **Porkolábné Balogh Katalin: Komplex Prevenációs program az óvodában**. A 2009-2010-es nevelési évben a **TÁMOP-3.1.4/08/2-2008-0072** pályázat keretében bevezettük a **Kompetencia alapú óvodai programcsomagot**, melynek fenntarthatósági kötelezettsége 2013-ban lejárt. Csoportjaink a Kompetenciai program, és/ vagy a Komplex Prevenációs Program alapján végzik munkájukat. 2018-2020 között „**Az EFOP-3.1.5-16-2016-00001 A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása**” kiemelt projektben vettünk részt. Ezen projektek a mai napig sikeresen segíti fejlesztő munkánkat.

A gyermekek megismerése, értékelése

- A gyermekek játékában, tevékenységeiben megmutatkozó aktuális fejlettségi állapotát tükröző személyiségjegyekre, gyermekmunkákra kiterjedő megfigyelések, a megfigyelések rögzítése.
- Egyéni fejlesztési tervek készítése.
- Vizsgálati kérelmek benyújtása az eltérő fejlődési ütemű gyermekek esetében.
- A diagnosztikai mérést (DIFER) végzünk az 5. életévüket betöltő gyermekek esetében.

Különleges bánásmódot igénylő gyermekek fejlesztése

- **Fejlesztő foglalkozások:** fejlesztőpedagógus szakvizsgával rendelkező pedagógusaink az Egységes Pedagógiai Szakszolgálat véleménye alapján, kis csoportokban célzott fejlesztéseket végeznek a beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel küzdő gyermekek számára.
- **ÁLLATASSZISZTÁLT TERÁPIA:** a Pedagógiai Szakszolgálat szakemberével az SNI -s gyerekek foglalkoztatása valósul meg intézményünkben terápiás kutya segítségével. A kutya jelenléte elősegíti a nyugodt, kiegyensúlyozott pszichés állapot megteremtését.
- **Tehetséggondozás:** 2020-es nevelési évtől regisztrált **Tehetségpontként** működünk. 2024-ben elnyertük az **akkreditált Tehetségpont** címet. Tehetséggondozó műhelyeink: **Kikeleti zenevarázs, Robotika.**

Önköltséges műhelyeink: Néptánc (Így tedd rá program), Ritmikus mozgás, Kézműves, Játékos mozgásfejlesztés (Ovifoci, kosárlabda, Ovi Sport), Sakk műhely (Polgár Judit Sakk Palotája), Angol, RGM, Mozgásfejlesztő (Relax), Gyermekjoga, Diao.

ÚNP: 2021-től a **Nemzeti Úszóprogramban** vesz részt intézményünk. Az Úszó Nemzet Program lényege, hogy a gyermekekkel megszerettesse a vizet, ne féljenek ettől az idegen közegtől megtanulják a hát- és mell, de még akár a gyorsúszást alapjait.

Egészségnevelés

Minden évben több projektet valósítunk meg:

- Egészségét – mozgásos tevékenységekkel, gyermekjógával, egészséges ételek készítésével, plakátkészítéssel, fogorvos előadásával.
- Mézes napot szervezünk.
- Reformélelmiszer bemutatót tartunk az Elamen közreműködésével.
- **Magyar Parasport Napja** rendezvénysorozat, melyhez csatlakoztunk. Óvodásaink érzékenyítő nap keretén belül emlékeztek meg a fogyatékkal élő gyermekekről és felnőttekről.

Só szoba

Óvodánk egy parajdi só szobával is felszerelt. Célunk a gyermekek egészségének védelme, a felső légúti betegségek megelőzése. A gyermekcsoportok rendszeresen látogathatják a só szobát, ezalatt változatos tevékenységeket biztosítunk számukra, további fejlesztési lehetőségeket teremtve.

KNEIPP (mezítlábas) ÖSVÉNY használatával elősegítjük gyermekeink taktilis érzékének spontán körülmények közötti fejlődését. A tematikus ösvények a talpuk reflexzónáit stimulálják, így az egész szervezetre jótékony hatást gyakorolnak.

Szűrt víz

Víztisztító berendezéssel is felszerelt óvodánk. Célunk, hogy gyermekein a cukros üdítők helyett vizet (szűrt vizet) fogyasszanak, ezzel is segítve az egészséges táplálkozás szokásainak alakítását.

Ünnepek ünnepélyek: fontos célunk a közösségi fejlesztés, lehetőség szerint a családok bevonásával.

- október **Őszi vígasság**
- november **Márton nap**
- december Lucázás, **Adventi gyertyagyújtás, ünnepre hangolódás-barkácsolás a szülőkkel**, Kikeleti advent – gyermekközösségi nap,
- február **Farsang** minden csoportban
- Március 15.
- április **Húsvéti hagyományápolás, Kikeleti Bál**
- február-március hónapban a kijelölt csoportokban **Nyílt napok** szervezése
- május **Anyák napja, Évzáró, Ballagás**
- június **Gyermeknap, Kikelet napok, Tehetségkavalkád**

Testvérintézményeink

- Csíkszeredai Napocska Óvoda
- Nagykapos Magyar Óvoda (Szlovákia)

Támogató szervezeti és tanulási kultúra jellemzi óvodánkat. A 2022-2024 között **ERASMUS Kisléptékű köznevelési partnerségek 2022-1-HU01-KA210-SCH-000081105** sikeres pályázatnak keretében, jó gyakorlataink megismertetésére került sor Erdélyben és Szlovákiában testvéróvodáinkkal. Célunk volt a jó gyakorlatok megosztásának és átadásának támogatása az oktatás területén.

Főiskolai hallgatók mentorálása

2020/2021-es nevelési évtől a Nyíregyházi Egyetem gyakorló óvodája lettünk. Az egyéni és csoportos gyakorlatukat az óvodapedagógus szakos hallgatók mentor irányításával teljesíthetik intézményünkben. A hallgatók a feladataikat a gyakorlatuk során az adott félévre előírt követelményeknek megfelelően teljesítik.

Címek

- **Zöld Óvoda:** 2021-ben elnyertük a **Zöld Óvoda** címet. Célunk környezettudatos, természetbarát magatartás és szemléletmód kialakítása.

- **Biztonságos Óvoda:** célunk az óvodások biztonságosabb közlekedésre való felkészítésének elősegítése. A közlekedésbiztonsági ismeretek átadása élményszerű tevékenységek szervezésével.
- **Boldog Óvoda:** óvodánk a 2021/2022-es nevelési évben a Boldog Óvoda címet viseli. Célunk a mindennapi problémák, kihívások megoldása pozitív életszemlélet kialakítása. A gyermekek lelki egészségének fejlesztése, magabiztosságának, önbizalmának erősítése.
- **Akkreditált kiváló Tehetségpont**
- **Ovizsaru:** Kerékpáros és rolleres ügyességi versenyeket szervezünk, séták során elsajátítjuk a közlekedési szabályokat. Közlekedési napunkon megkülönböztetett jelzésű járművekkel ismerkedünk (rendőrautó, motor, tűzoltó) látogat el intézményünkbe.

Erasmus+

Boldog Óvoda

XV.3. Ligeti Tagintézmény

OVI ZSARU PROGRAM

Célja: Az óvodáskorú – *elsősorban nagycsoportos* – gyermekek biztonság érzetének segítése, erősítése.

Feladata: Az egyéni ismeretek feltérképezése az áldozattá válással kapcsolatosan, az életkori sajátosságnak megfelelő, és szintű információk átadása a témában.

VÖRÖSKERESZTES BÁZISÓVODA

A Magyar Ifjúsági VÖRÖSKERESZT BÁZISOVI PROGRAMJA egy nyitott elkötelezettségen alapuló szakmai hálózat, amely a mozgalom értékeinek és tevékenységének terjesztését és „élővé tételét” célozza az óvodai közösségek (pedagógusok, szülők, családok) valamint természetesen a kisgyermek körében. A közösségi alapú gondolkodás jegyében tagóvodánk önállóan tevékenykedik a Vöröskeresztben, teret adva a nevelő munkában a mozgalom eszméinek és tevékenységeinek.

- Odafigyelünk, hogy az intézményünk dolgozói elmehessenek csoport specifikus elsősegély tanfolyamokra.
- Foglalkozásokat tartunk a gyerekeknek a Vöröskeresztről, vagy éppen a napsugárzásról, vagy más vöröskeresztes-egészségnevelő témáról.
- Nyitott fórumokat vagy egészségnapokat szervezünk a szülők bevonásával, egyszerre aktivizálva őket önkéntesként, és egyszerre tájékoztatva őket fontos témákról (pl. nem köztelező védőoltások/pandémia, egészségnevelés, stb.)
- Helyet adunk, vagy segítünk a közeli véradások szervezésében.
- Gyűjtéseket szervezünk, (pl. karácsonyra használt játékot, vagy ruhát gyűjtünk a rászorulóknak)
- Népszerűsítjük a Vöröskereszt munkáját.
- Közös pályázatokat és projekteket szervezünk a Vöröskereszttel.

LIGETI NAPOK

Óvodánkat 1999 – ben adták át, névadása is ekkor történt meg. Ettől az évtől kezdve minden évben megrendezzük a „**Ligeti Napok**” három **napra** tervezett rendezvénysorozatát. Ezek a napokon mindig változatos minden évben megújuló programmal várjuk a **gyerekeket és szüleiket**.

XV.4. Margaréta Tagintézmény

Nevelési gyakorlatunkban építünk a gyermekek azon alapvető tevékenységeire, amelyek az óvodás korosztály sajátosságai; a **játék, mozgás, anyanyelvi nevelés**, hangsúlyozott a **külső világ tevékeny megismerése, az egészséges életmódra nevelés, a művészeti, esztétikai, erkölcsi értékek közvetítése, a nemzeti kultúra ápolása, átadása**, valamint a szülők megnyerése és partnerként való kezelése nevelésünk során.

ERDEI ÓVODA: A környező világra nyitott azt megismerni vágyó, minden iránt érdeklődő nevelés vállalása, olyan szabad légkör megteremtése mellett, ahol minden korosztály talál magának érdekes tevékenységet, izgalmas programot. Környezetük megismerése, védelme, ismerkedés természetes környezetünkkel, az egészséges életmódra nevelés megvalósítása helyszíni tevékenységek során. Tagintézményünk egy óvodai csoportja minden nevelési évben részt vesz néhány napos Erdei óvodai programban.

2020-tól Az „Örökös Zöld Óvoda” cím birtokosai vagyunk, ezt a továbbiakban is megőrizzük.

„**KIVÁLÓ GYAKORLÓHELY**” címet nyertünk 2020-ban. mentori munkánk bizonyításaképpen pályáztunk a Debreceni Egyetem felhívására, melynek eredményeként elnyertük „Kiváló Gyakorlóhely” címet.. Tagintézményünk évek óta fogad főiskolai hallgatókat, szoros együttműködésben az óvodapedagógus szakos hallgatók képzését végző egyetemekkel.

ÁLLATASSZISZTÁLT TERÁPIA - FEJLESZTÉS:

SNI -s gyerekek foglalkoztatása terápiás kutyák segítségével.

Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztése új módszerek alkalmazásával. Az állat-asszisztált foglalkozások lehetőséget biztosítanak az alapkompenciák, az új tanítástanulási módszerek és eszközök hatékonyabban támogatják az ismeretek többoldalú megismerését és rögzítését. A multi szenzoros érzékelés kreatívabbá teszi a gyereket. Az egyénre lebontott feladathelyzetekben könnyebben megnyílnak a gyerekek, együttműködők lesznek. A program segít a viselkedésproblémák áthidalásában, több lehetőség nyílik a spontán reakciók beépítésére. A kitűzött célok könnyebben, rövidebb idő alatt és örömteli foglalkozások keretében érhetőek el. Ez az oktatási módszer a háritó, negatív viselkedésű, problémás gyerekeknél rendkívül eredményes, kreativitást és sokoldalú probléma megoldási lehetőséget biztosít a pedagógus és a gyermek számára egyaránt. A gyermek empátiát, toleranciát, türelmet, gondoskodást, szeretetet, örömet, feszültségoldást kapnak és tanulnak. A speciális módszer használatának célja segíteni a verbális és nonverbális kommunikáció kialakulását, a pontosabb észlelés, a figyelem, a gondolkodás, és emlékezet fejlesztését. A kutya, mint motivációs társ van jelen. A kutya jelenléte elősegíti a nyugodt, kiegyensúlyozott pszichés állapot megteremtését.

OVIZSARU PROGRAM: Célunk, az óvodások biztonságosabb közlekedésre való felkészítésének elősegítése. Az óvodák, óvodapedagógusok közlekedésbiztonsági szakmai támogatása.

Feladatunk a közlekedésbiztonsági ismeretek átadása élményszerű tevékenységek szervezésével.

A „**Biztonságos Óvoda**” cím birtokosai vagyunk.

MITETSZIK BÁBCSOPORT: A gyermekek érzelmeire ható művészeti eszközök- báb, zene, vers, mese,–közvetítésével történő nevelés. Báb darabok kidolgozása, bábok készítése folyamatosan, a bábjátékos program bővítése. A gyermekek ünnepeit, hétköznapjait teszi hangulatosabbá a felnőtt bábcsoport működése.

MIHÁLY NAPI VÁSÁR: Olyan programokat szervezünk, amelyek segítik a szülők és az óvoda közötti kapcsolat erősítését. Érzelmi biztonságot nyújtó légkörben, a családok bevonásával, változatos tevékenységi formák biztosításával, a szabad mozgástevékenység, a természetes mozgáskedv és mozgásigény kielégítésével közös programok szervezése.Élményszerzés, közösségépítés. Óvodánkban, 2001 évtől kezdődően, minden évben megrendezzük a már hagyománnyá vált őszi Mihály napi vásárunkat. Ezeken a napokon mindig változatos minden évben megújuló programmal várjuk a gyerekeket és a családokat.

PROJEKTJEINK:

- EGÉSZSÉGHÉT
- ÜNNEPEK ÜNNEPÉLYEK
- MADARAK ÉS FÁK HETE
- OVI-ZSARU PROGRAM

Projektjeink részletes programja az éves munkatervben megtalálható.

SÓ SZOBA

Célja a gyermekek egészségének védelme, a felső légúti betegségek megelőzése A gyermekcsoportok hetente látogatják a só szobát, légző gyakorlatokat végeznek, anyanyelvi játékokat játszanak, mesét hallgatnak. Képességfejlesztő játékokat játszanak.

KNEIPP(mezítlábas)ÖSVÉNY: használatával elősegítjük gyermekeink taktilis érzékének spontán körülmények közötti fejlődését. A különböző felületeken való mezítlábas járás **javítja az egyensúlyérzékét, jótékony hatással van testtartásunkra, segít a lúdtalp,** valamint a gerincdeformitások kialakulásának megelőzésében.

A tematikus ösvények a **talpuk reflexzónáit stimulálják,** így az egész szervezetre jótékony hatást gyakorolnak.

XV.5. Nefelejcs Tagintézmény

Pedagógiai gyakorlatunkban biztosítjuk az óvodás korú gyermekek fejlődésének optimális feltételeit. Építünk a gyermek alapvető tevékenységeire, mint a játék, mozgás és anyanyelvi nevelés. Nevelőmunkánk eredményességének alapvető feltétele a szülőkkel való hatékony együttműködés. **Nevelési, pedagógiai gyakorlatunk sajátosságai.** Az alapfunkción túl még sok más tevékenységet is szervezünk, melyek színesítik, gazdagítják a mindennapi nevelőmunkát, tagintézményünk arculatát és hagyományait.

ZÖLD ÓVODA - Cél: A természet tevékeny megismerése során a gyerekeknél a természetvédő, vizsgálódó szemlélet kialakítása, a „természeti szép” megláttatásán keresztül a természet szeretetének megalapozása, a környezethez fűződő pozitív érzelmi viszony kialakítása.

Feladat: Egyre nagyobb biztonsággal tájékozódjanak és igazodjanak el környezetükben. A természetben szervezett foglalkozások a természet szeretetéből fakadó, egész életre szóló élményt jelentsenek, kapjanak életkoruknak megfelelő magyarázatot, ismeretet. A kiválasztott témák igazodjanak a lakókörnyezet sajátosságaihoz.

ERDŐK HETE: Tagintézményünk nagycsoportos korú gyermekei minden évben részt vesznek a Pál Miklós Erdészeti Iskola és a Nyírerdő ZRT által szervezett programon a Sóstói Erdőben.

Cél: AZ erdő gondozásával kapcsolatos közvetlen tapasztalatszerzés által a természettel való együttlés, a fentarthatóság szemléletének a megalapozása.

Feladat: Lakóhelyünk természeti környezetének közvetlen megismertetése, az erdő rejtett értékeinek felfedeztetése az óvodás gyermekekkel. Ismerkedjenek az erdő élővilágával, az erdészek munkájának fontosságával. Gyakorolják az adott környezetben elvárható viselkedési formákat.

HAGYOMÁNYÁPOLÁS - Cél: a közösségformálás, nyitottság a kultúrabefogadás, otthonhoz, a szülőföldhöz, gyökereinkhez való kötődés segítése.

Feladat: Olyan élmények megteremtése melyek az ősi hagyományok a tiszteletét ébresztik fel. Több, szülőkkel és a lakóközösséggel közös program szervezése.

MIHÁLY NAPI VÁSÁR - Cél: Élményszerzés, közösségépítés.

Feladat: Hagyományos őszi betakarítási munkák felelevenítése, változatos tevékenységek, programok biztosítása a gyermekek és szülei számára.

ADVENTI ÜNNEPKÖR - Óvodánk sajátossága, hogy az óvoda kereteit átlépve bekapcsolódunk, és aktív szervezői vagyunk Oros településrész rendezvénysorozatának.

Cél. Közösségformálás, a szűkebb lakóhelyhez kötődés erősítése. Helyi hagyomány alakítása. Az idős emberek tiszteletének megtanítása.

Feladat: Aktív részvétellel az összetartozás a szeretet fontosságának erősítése.

NEFELEJCS HÉT - Cél: Közösségformálás - Az óvodás gyermekek és szülei bevonása az óvodai életbe.

Feladat: Érzelmi biztonságot nyújtó légkörben a családok bevonásával. változatos tevékenységi formák biztosítása.

EGÉSZSÉG HÉT - Cél: Az egészségtudatos szemlélet elmélyítése. Az egészséges életvitel igényének megalapozása.

Feladat: a mozgás megszerettetése, a szabadidő hasznos eltöltésére ösztönzés, Egészséges táplálkozás fontossága. A fogápolás fontosságának tudatosítása fogorvosi szűrő vizsgálat keretében.

XV. 6. *Orgonasíp Tagintézmény*

Tagintézményünk az indulása óta eltelt időszakban megalapozta és folyamatosan munkálkodik a nevelési gyakorlatunk megszilárdításán.

A Komplex prevenció pedagógiai program elveire támaszkodva, és a kompetencia alapú óvodai programcsomag elemeinek beépítésével valósítjuk meg kiemelt céljainkat. Az Országos Óvodai Nevelés Alapprogramjában meghatározott feladataink megvalósítása mellett kiemelten kezeljük -többek között- az **egészséges életmódra nevelést**. Ennek érdekében az Egészségnevelési projektünk keretei között szorosan együtt működünk a Nyíregyháza Járási EFI iroda szakembereivel. Az egészséges életmódra nevelésen belül szervezünk:

- heti rendszerességgel látogatjuk óvodánk **Sószobáját** ahol preventív jelleggel tevékenykednek a gyerekek- anyanyelvi játékok, légző fújó gyakorlatok, mesélés- verselés- a felső légúti megbetegedések gyakoriságának csökkentése érdekében.
- hetente **zöldség- gyümölcs napot**,
- szezonálisan egészséges **saláták, pástétomok, gyógyteák kóstolóját**,
- közös mozgásos zenés tornát, nap indítást.
- Családokkal közös mozgásos vetélkedést.
- Óvodánk a program indulása óta résztvevője a **Nemzeti Úszó Programnak**, ahol az augusztus 31. ig betöltött 5 éves gyermekek úszás oktatása zajlik már évek óta sikerrel.

Ezeknek az alkalmak némelyike kiváló lehetőséget biztosít a családokkal közösen eltöltött minőségi időre is.

A testi egészség ápolása mellett gyermekeink lelki egészség nevelése érdekében (is) csatlakoztunk a **Boldog Óvoda** programhoz. Ezzel célunk, hogy a gyermekeinknek lehetőséget biztosítsunk a testi- lelki egészség megtartásához szükséges tényezők megtapasztalására, tudatos megélésére.

Az óvodai mindennapos gyermeki fő tevékenységek közül a **természeti- társadalmi környezet tudatos megóvására, fenntartására nevelés fontosságát** szeretnénk még hangsúlyozni képviselt szemléletmódunkkal. A fenntartható környezet tiszteletére, állapotának megőrzésére, javítására hívjuk fel a figyelmet mindennapi tevékenységünkkel. Intézményi környezetünk alakításával biztosítunk lehetőséget a gyermekek számára helyben is megtapasztalható élmények szerzésére, tapasztalások megélésre, cselekvésen keresztüli megtapasztalásra.

Pedagógiai szemléletünkben jelen vannak a hagyományos módszertani tárház, és hagyományos eszközök mellett a XXI. század gyermekeinek motiválásához, fejlesztéséhez tudatosan felhasználható infokommunikációs eszközök is.

A tervezett tevékenységek témájához kapcsolódóan megjelennek a **digitális szemléltető – fejlesztő eszközök**. Alkalmazunk a gyermekek életkorának megfelelő **kisfilmeket, digitálisan megoldható játékokat, az analogikus gondolkodást sokoldalúan fejlesztő padló robotokat (Bee- bot)**.

Természetesen a hagyományos személyiség fejlesztési módszerek- eszközök a hangsúlyosak a nevelési gyakorlatunkban. Ezek közül is kiemelkedik a báb- és személyes bábozás

személyiségfejlesztő hatása. Ezért is készül a **tagintézmény felnőtt közössége** időről időre **báb előadásokkal, dramatikusan feldolgozott mesékkel- történetekkel**. Ezeknek olykor tevékeny szereplői is a gyerekek, máskor az előadásokat szemlélő közönségét alkotják, olykor a családtagjaikkal közösen.

A szülői igényeken alapuló külön szervezett tevékenységeken kívül fontos kiemelni a csoportokban megvalósuló **tehetségkibontakoztatást- felzárkóztatást** is, amely az óvodapedagógusaink kiemelt feladata.

Óvodásaink képességeit, tehetségmegnyilvánulásait folyamatosan megfigyelve, nyomon követve törekszünk egyéni fejlődési utak meghatározására. Kiemelten a **vizuális alkotó , és a verbális kommunikációs területen kiemelkedő képességű gyermekek fejlesztésére, és /** vagy szerepeltetésére fektetünk hangsúlyt rajz- próza mondó- mesemondó versenyek formájában intézményen belül és kívül egyaránt. A képességkibontakoztatás megvalósul a szülők igényei alapján amelyet az alábbi tevékenységterületeken tervezünk:

- **Zene- Tánc**
- **Kézműves kuckó**
- **Ovi foci**
- **Mozgás- VitaminTorna**

Az egyéni **képességek** fejlődésében **lassabb ütemben haladó** gyermekek esetében a szakemberek iránymutatását követve, folytatjuk megsegítő, fejlesztő tevékenységünket egyéni és mikrocsoportos formában a csoportokban. Óvodánk logopédusa, és a csoport óvodapedagógusok fejlesztése mellett az Egységes Pedagógiai Szakszolgálat fejlesztő pedagógusa is támogatja munkánkat mikrocsoportos formában.

A tagintézményi **hagyományaink ápolása** mellett fontosnak érezzük a **családokkal közösen szervezett programokat**.

A hagyományos intézményi programokon kívül a szülői igény- és elégedettség figyelembe vételével tervezünk nevelési évünk során szervezett közös programjainkat:

Ősszel **Tök Jó napok**, majd **Mártonnapi lámpás felvonulás**

az **adventi időszakban közös készülődést- barkácsolást** szervezünk a már említett egészséges életmódra nevelést célzó programok mellett.

Tavasszal a **gyermeknap** köré csoportosulnak a családokkal közösen szervezett programjaink:

Szervezünk családi délutánt,
szülőkkel közös kirándulást.

Ezekkel a nézetekkel, a családok igényeit figyelembe véve, a családi nevelés elsődleges nevelő szerepének tiszteletben tartásával közösen alakítjuk hagyományainkat, szilárdítjuk meg tagintézményi nevelési gyakorlatunkat.

XV.7. Százszorszép Tagintézmény

Tehetséggondozás

2002-től folyik óvodánkban tehetséggondozás. A 2013/2014-es nevelési évtől Akkreditált Kiváló Tehetségpont, 2019-től pedig immár Háromszorosan Akkreditált Kiváló Tehetségpont vagyunk. Komplex tehetséggondozó programunk egyaránt hozzájárul a gyermekek interperszonális és intraperszonális képességeinek fejlesztéséhez. A beazonosított tehetségígéretesek fejlesztése különböző területeken történik:

- zenei tehetségterület,
- térbeli-vizuális tehetségterület,
- testi-kinesztetikus tehetségterület (népi mozgásos játékok),
- logikai tehetségterület,
- nyelvi tehetségterület.

Célunk: A kibontakozóban lévő tehetségek felismerése, azonosítása, gondozása, a fejlesztéshez szükséges objektív feltételek biztosítása. A tehetség ígéretes gyermekek erősségének, gyengeségének komplex fejlesztése.

- Érintettek köre: tanköteles korú gyermekek.
- Szervezeti keret: mikro csoportos forma.
- Térítésmentes szolgáltatás.

Zöld Óvoda

Prioritást jelent a környezettudatos magatartás, szemlélet megalapozása a fenntarthatóság pedagógiájának érvényesítése a gyermekek, dolgozók és a szülők körében egyaránt. Pedagógiai szempontból mind ehhez igyekszünk gazdag tartalmi és módszertani eszközöket biztosítani. A gyermekeket közvetlen tapasztalatszerzéssel juttatjuk sokszínű élményekhez, ismeretekhez. Az óvodai tevékenységekben kiemelt szerepet kap a játékos cselekvéses tanulás, a szenzitív módszerek alkalmazása, a közvetlen tapasztalatszerzés, a tevékenykedtetés, a felfedeztetés, a kísérletezés. Az óvodai élet mindennapjai folyamán fontosnak tartjuk a környezetvédelemmel kapcsolatos feladatok megvalósítását, a környezet iránti felelősségünk fontosságának felismertetését, a környezetbarát szokások megalapozását. Évek óta bekapcsolódunk az Erdei óvoda programba.

Boldog Óvoda Program

Olyan gyermekeket igyekszünk nevelni, akik észreveszik az élet szépségeit, amelyben meghatározó a pozitív énkép alakítása. A program elemeit a gyermekek életkori és egyéni sajátosságait figyelembe véve építjük be nevelő munkánkba.

Biztonságos Óvoda

A cím birtokosaként bekapcsolódunk az Ovizsaru programba. A rendőrséggel együttműködve igyekszünk a gyerekek figyelmét felhívni, a lehetséges veszélyekre. Élményszerű tevékenységek szervezésével járulunk hozzá a biztonságos közlekedés szabályainak megismeréséhez. Bővítjük a gyermekek közlekedéssel kapcsolatos ismereteit, gyakoroljuk a gyalogos közlekedés szabályait.

Vöröskeresztes Bázisóvoda

Évek óta bekapcsolódunk a „Cipős doboz akció” elnevezésű adománygyűjtő programba, ezzel is segítve a rászoruló családokat. A gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően ismerkedhetnek meg az elsősegélynyújtás alapjaival a Vöröskereszt szakemberei által tartott bemutatókon.

Tornatermünkben só fallal rendelkezünk, ami nagyon jó lehetőség a felső légúti megbetegedések megelőzésére a gyermeki tevékenységek megvalósítása közben.

Projektjeink

Ünnepek, ünnepélyek projekt

Ez a projekt lehetőséget ad az ünnepre készülődéssel az ünnepi hangulat átélésére. Fontosnak tartjuk a hagyományápolással kapcsolatos tevékenységek szervezését, amelyek egyaránt biztosítják a gyermekek képességeinek fejlesztését, a személyiség kibontakoztatásán keresztül a közösségi nevelést. Az értékek megismerése, továbbadása, hozzájárul ahhoz, hogy mindezek tiszteletére neveljük a gyermeket. A nemzeti ünnepünkről való megemlékezés a magyar nemzeti kultúra hagyományainak átörökítését, a nemzeti identitástudat alakítását is biztosítja.

Szüreti napok

Ezen a héten közvetlen tapasztalatszerzéssel bővülnek a gyermekek ismeretei. A zöldségek, gyümölcsök feldolgozása (prézelés, aszalás, salátakészítés) segíti a munkára nevelés megvalósítását, az egészséges életmód népszerűsítését, a közös tevékenységekkel a közösségi érzés fejlesztését. A programok között szerepel még kézműves tevékenység, zöldség, gyümölcs kóstoló, táncház. A szülőket is bevonjuk rendezvénysorozatunkba, ami erősíti a családok és az óvoda kapcsolatát.

Százszorszép napok

Különböző programokat biztosítunk óvodásainknak, amibe a szülők is bekapcsolódnak (sportverseny, tűzoltó-mentő-rendőrségi bemutató, KRESZ pályán közlekedés, elsősegély

bemutató, kutyás bemutató, kirándulás, családinap). A közösen megvalósított programok hozzájárulnak a család és az óvoda együttműködésének alakításához.

Jeles-Zöld napok projekt

A témákat komplexen dolgozzuk fel, ami a természeti jelenségekhez, a környezetünket alkotó élőlényekhez kapcsolódnak. Az óvodai programok, tevékenységek szervezésével, közvetlen tapasztalatszerzéssel valósítjuk meg az ismeretek bővítését, a környezettudatos magatartás, szemlélet formálását. A kirándulások alkalmával lehetőség adódik a természetes környezethez fűződő pozitív viszony, szokás, viselkedési forma alakítására, a természeti értékeinek megismerésére.

Egészségfejlesztő projekt

Változatos tevékenységekkel alakítjuk a gyermekek egészségtudatos szemléletét, ami biztosítja az egészséges életmódra nevelést, a testi-lelki egészség megőrzését, a prevenciót.

XV.8. Élet úti Telephely

Óvodánk személyi és tárgyi feltételei:

Óvodánk Oros kertvárosi részében, zöldövezeti területen helyezkedik el.

Két vegyes életkorú csoport működik intézményünkben, melyekben családi légkör, meleg szeretetteljes hangulat a jellemző, ami jelentősen hozzájárul a gyermekek önmagukhoz és életkorukhoz mért legoptimálisabb testi, értelmi, és érzelmi fejlődéséhez.

Csoportszobáink esztétikusak, otthonosak, gazdagon felszereltek. Játsszódvvarunk tágas, mindkét csoportnak elegendő helyet biztosít a kinti mozgásos tevékenységekhez. A játékeszközök fából készültek, az előírt biztonsági követelményeknek megfelelnek.

Tevékeny, gazdag óvodai életet teremtünk, amelyben biztosítjuk a gyermekeknek azokat a tanulási helyzeteket, amelyekkel megteremtjük az iskolai tanulási, tanítási folyamatba való átlépés belső feltétel- rendszerét. Gyermekközpontú nevelésünk célja, hogy a gyermekek egyéni ütemben és egyéni módon fejlődjenek, ugyanakkor a közös tapasztalatok, élmények, az együtt megélt események, a közös hagyományok, szokások mentén tudjanak együttműködni és közösséggé kovácsolódni.

Sajátosságainkat a következő programjaink tükrözik:

Ovi zsaru – Biztonságos Óvoda program:

Célja: A nagycsoportos gyermekek számára – életkoruknak és egyéni fejlettségi állapotuknak megfelelő – olyan szociális készségek, képességek kialakítása, amely által képessé válnak a biztonságos közlekedés, járműveken történő utazás alapjainak megismerésére.

Feladata: A fent meghatározott célok elérése érdekében a közlekedési kultúra, illetve magatartás kialakítása, és az ehhez szükséges képességek fejlesztése az életkori- és egyéni sajátosságok figyelembe vétele mellett.

"Boldog Óvoda" program:

Elemeit a gyermekek életkori és egyéni sajátosságait figyelembe véve szabadon építjük be nevelő munkánkba. Célunk a gyermekek lelki egészségének fejlesztése, magabiztosságának, önbizalmának erősítése."

Óvodánkban az alábbi ünnepeket, programokat rendezzük meg immár hagyományszerűen:

- Mihály napi vásár	- Kedvenc játék nap
- Szelektív hulladékgyűjtés hete	- Kiszabáb égetés
- Márton nap	- Március 15.
- „Tök- jó” nap	- Húsvét
- Mikulás	- Egészség hét
- Karácsony	- Nefelejcs hét
- Farsang	- Anyák napja
- Mackó nap	- Ballagás

Ezek időtartama alatt figyelembe vesszük óvodásaink eltérő személyiségét, életkori-, egyéni sajátosságait, szükségleteiket, melyek lehetővé teszik, hogy minden gyermek felfedezzen, rácsodálkozzon és tapasztalatot szerezzen a maga ütemében az őket körülvevő világról. Olyan tevékenységek lebonyolítását vettük alapul, melyekben a gyermekek:

1. **Tartalmas, közös tapasztalatot szerezhhetnek kortársaikkal** és az intézményben dolgozó felnőttekkel, hiszen az eseményeken minden egyes óvodás gyermek részt vehet. Ezzel pedig biztosítottá válhat a közösségi értékek elsajátítása a differenciált tevékenységek által.
2. Lehetőséget enged az óvodán belül két csoport, az intézmény és a szülők közötti **kapcsolat, együttműködés szorosabbá tételére** egy közös tevékenység kedvéért.
3. Az óvodai miliőben e projektek alkalmával lehetőség van az **ünnepekre való ráhangolódásra, az élmények nyugodt légkörben való megélésére** a szeretett barátokkal, dolgozókkal, szülőkkel.
4. A mai rohanó világunkban a családtagok egymásra fordított **hagyományőrző, illetve környezettudatos attitűdjének kialakítására, formálására** ad lehetőséget a gyermekeken keresztül.

XV.9. Koszorú úti Telephely

Óvodánk a város délkeleti peremkerületében helyezkedik el Kistelekiszőlőben, ahol két vegyes csoportban, 50 férőhelyen történik a gyermekek nevelése.

Gyermekvédelem:

Az óvoda körzetében nagy számban élnek hátrányos helyzetű családok, ahonnan érkeznek a gyerekek. Kimagaslóan végezzük a gyermekvédelmi feladatokat. Fontosnak tartjuk a közösségünkbe érkező gyermekek családlátogatását, hiszen ez által ismerjük meg a gyermek családból kapott lehetőségeit. Szülői feladatokban segítséget adunk a családoknak. Nevelőtestületünk speciális munkája, a gyermekek kortársaikhoz való felzárkóztatása, hátrányok csökkentése. Működik játék és könyvkölcsönzés, ami lehetőséget biztosít az otthoni szabadidő hasznos, és tartalmas eltöltéséhez.

Óvodai életünket folyamatosan színesítjük gyermekközpontú, sokrétű tapasztalatszerzési lehetőségre épített **programok, projektek** szervezésével.

- **Esélyteremtő projekt:** Célja az intézménybe járó gyerekek hátrányainak kompenzálása, felzárkóztatása. Kudarccal járó iskolakezdés biztosítása, a hiányos ismeretek és képességek megszerzése, kialakítása. Esélyteremtés a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére. Esélyteremtői tevékenységek:

- Mesedélelőtt
- Kis cukrász műhely
- Mozgáskotta
- Kerékpározni tanulok
- Logopédiai gyakorló
- „Zöldfülű” kertészek

Ünnepek, jeles napok köré épített projektek életkorhoz, és egyéni fejlettséghez igazítottan valósítjuk meg, megismerkedve a hagyományokkal. (Szőlőskerti napok, Advent Karácsony, Mikulás, Luca napja, Télűző farsang, „Magyar vagyok, magyarnak születtem”, Húsvét, Anyák napja, Tündérnapok gyermekhét)

„Egységben a környezettel” projekt: A környezetvédelem, fenntarthatóság célját az óvodában a természet megismerésével, szeretetével, tisztaságának és szépségének megóvásával a környezettudatos szemléletformálással, jeles napok köré szervezett programokkal valósítjuk meg. Természeti központú nevelési feladatunk a tudatos természetszeretetre nevelés, a természethez való pozitív érzelmi viszony kialakítása, erősítése, a környezet védelme, a környezetszennyezés megelőzése.

„Együtt a Gyerekekért” Alapítvány támogatásának célja a hátrányos helyzetű gyerekek felzárkóztatása, az óvoda játékkészletének folyamatos bővítése és a rendezvények megvalósítása. Minden pályázati és támogatási lehetőséget kihasználunk az alapító okiratban megfogalmazott célok megvalósítása érdekében.

Egészségvédelem céljából használjuk napi rendszerességgel a só-szobát, a mozgásterápiás szobát, és a mezitlábás ösvényt. A mozgásrendellenességek javítása érdekében használjuk a terápiás eszközöket egyénre szabott rendszerességgel. Rendelkezésünkre áll tornaszoba is, mely a teljes mozgásigény kielégítésére kiválóan alkalmas. Korszerű játékokkal,

gyermekközpontúan kialakított tágas, eltérő terepviszonyú udvarunkon minden évszakban biztosítani tudjuk gyermekeink számára a sokszínű mozgást, játékot, tapasztalási lehetőséget, nem utolsósorban a munkára nevelést környezetünk szépítése érdekében. Heti rendszerességgel látogatják az Úszó Nemzet Programban résztvevő gyerekek a városi uszodát, ahol az úszásnemek megtanulása mellett az egészség edzése is szerepet kap. Bozsik programban résztvevő focista gyermekek heti rendszerességgel edzenek. Az egészség a testi lelki szociális egyensúly megteremtése. Mentális egészség védelme érdekében kialakított nyugodt, derűs légkör biztosítása, melyben a gyermekek és felnőttel egy közösségben kiegyensúlyozott lelki egészségben tölthetik az óvodai életet.

Speciális ellátást igénylő integrálható gyermekek nevelésére is nyitott az óvoda, szakellátást külső személy végzi. Tárgyi feltételeink, gazdag eszköz készletünk megfelelő feltételeket teremt a képességterületek fejlesztésére.

A gyermekek fejlettségének mérésére a **DIFER mérést** alkalmazzuk minden öt évet betöltött gyermeknél, fiatalabbaknál a székhelyintézmény által kidolgozott megfigyelési szempontokat használjuk. Az eredmények figyelembevételével háromhavonta egyéni fejlesztési napló vezetésével differenciált fejlesztést tervezünk. Év végén újabb méréssel visszajelzést kapunk a munkánk eredményességéről. Az esélyegyenlőség megteremtése érdekében kiemelt figyelmet fordítunk az egyéni bánásmódra, a képességekhez igazított differenciálásra.

Legitimációs záradék

1.) **Készítette:** Tündérvárosi Keleti Óvoda nevelőtestülete

Dátum: 2024.május 06.

..... Törőse

Igazgató

Ph

2.) A Tündérvárosi Keleti Óvoda a módosított pedagógiai programjában foglaltakkal a – 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 118. § (3) bek. a) pont. – biztosított véleményezési jogát korlátozás nélkül gyakorolta, és a dokumentumról **szakmai véleményt alkotott** az intézményben működő (valamennyi) szakmai munkaközösség.

Dátum: 2024.május 06.

..... Pongrácz E. B.

szakmai munkaközösség-vezető

3.) A Tündérvkert Keleti Óvoda módosított pedagógiai programjában foglaltakkal kapcsolatban az óvoda nevelőmunkát segítő alkalmazottai a **tájékoztatást megkapták.**

Dátum: 2024.május 06.

.....*Bálint Odett*.....

a nevelőmunkát segítő alkalmazottak nevében

4.) A Tündérvkert Keleti Óvoda módosított pedagógiai programjáról a - Nkt. 72. § (5) bek.- biztosított jogok alapján a szülői közösség **a tájékoztatást megkapta.**

Dátum: 2024.május 06.

.....*Veszeg Anna*.....

a szülői közösség nevében

5.) Az óvoda nevelőtestülete a pedagógiai programot magasabb jogszabályban biztosított jogai alapján, át nem ruházható jogkörében –(Nkt. 26. § (1) bek, és Nkt. 70. § (1)-(2) –döntési hatáskörében 31-1/2024-I számú határozatával **elfogadta.**

Dátum: 2024.május 06.

.....*.....*.....

a nevelőtestület nevében

6.) Az óvoda nevelőtestülete által elfogadott módosított pedagógiai programot az óvoda igazgatója magasabb jogszabályban (Nkt.26. § (1) meghatározott **döntési hatáskörében** 31-2/2024-I határozatszámom **jóváhagyta.**

Dátum: 2024.május 06.

.....*Török*.....

Igazgató

Intézmény neve: Tündérbert Keleti Óvoda
Cím: 4400, Nyíregyháza, Kert köz 8.
Telefon: 42/ 512-941
Email: tunderkert@netra.hu

Ikt szám: 31-1/2024-I

HATÁROZAT

Az óvoda nevelőtestülete a Tündérbert Keleti Óvoda Pedagógiai Programját magasabb jogszabályban biztosított jogai alapján, át nem ruházható jogkörében –(Nkt. 26. § (1) bek, és Nkt. 70. § (1)-(2) –döntési hatáskörében 31-1/2024-I számú határozatával **elfogadta.**

Nyíregyháza. 2024. május 6.

A nevelőtestület nevében:

.....

Spinyhért Jánosné

Óvodapedagógus

Intézmény neve: Tündérbkert Keleti Óvoda
Cím: 4400, Nyíregyháza, Kert köz 8.
Telefon: 42/ 512-941
Email: tunderkert@netra.hu

Ikt szám: 31-2/2024-I

HATÁROZAT

Alulírott Török Edit, a Tündérbkert Keleti Óvoda igazgatója, az óvoda nevelőtestülete által elfogadott módosított Pedagógiai Programot az óvoda igazgatója magasabb jogszabályban (Nkt.26. § (1) meghatározott döntési hatáskörében 31-2/2024-I határozatszámom jóváhagyta.

Nyíregyháza. 2024. május 6.

Jóváhagyta:

.....
TÖRÖK E

Török Edit

Igazgató

